Táblakép.Éji kalandorok.Munkácsy.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.4-29.o.
Lázár Béla:Munkácsy lelke.

Ibl

Tablahéj, Ejjelc csavargók

Munkácsytól

Budapesti Hirlap. 1882. I. 16

16-n. 3-o. 62 Munkácsy-kéj egyett

Tablakaj, Éjjeli csavargok. 711

Munkácsytól

Budapesti Hirlap, 1882. II. 6

36 sz. Melléklet, 1. o. Agghaj Karol:

Munkácsy ittkon / tárca.

Tablakép Krisztus Pilatus előtt

Munkácsytól.

Budapesti Hirlap, 1882, II. 19.

50. n. 1. o. ö: Munkácsy M. képe

(tárca)

Jbl

Táblakép Krisztus Pilátus előtt

Munkácsytól

Budapesti Hírlap 1882. II. 19.

50 n. l. o. Krisztus (Vegyes cikk.)

Táblakép, tanúlmányok a Krisztus Jól

Pilátus előtt cimü képhez Munkácsytól

Budapesti Hirlap, 1882. II 19.

50. n. Melléklet, 2. o.

Munkácsy ittlen IV.

Jbl

Táblakép, Krisztus Pilátus előtt

Munkácsytól

Budapesti Hirlap. 1882. II. 21.

52. n. t. o. Tarkányi Béla: Venite

adoremus (vers, tárca)

Tablakép, Krisztus Pilátus előtt Jbl

Munkácsytól

Budapesti Hirlap, 1882 II. 5.

3 b.n. Melléklet 1.o Agghány Károly:

Munkácsy itthon (tárca)

Táblakép, Krisztus Pilátus előtt

Munkácsy tól.

Budapesti Vizlap, 1882, II 2.

33 cz. 3 o (Szi K.)

Tablaky, Krisztus Pilátus előtt Jbl

Munkácsytól

Budapesti Hirlap, 1882. II 14.

45. n. kolléklet, t. o

Egy magyar főpap a „Krisztusról". (Ipolyi)

Táblakép. Krisztus Pilátus előtt M

Munkácsytól

Budapesti Hirlap. 1882, II. 4.

3 Sz. Melléklet, 2. o. (Nyár Mi)

Munkácsy ittlen

Sedelmayer mühereskedő (Párú) Jbl

Budapesti Hirlap 1882, II. 17.

48 r. Melléklet, 1. o.

A francia sajtó munkácsy Krisztusáról

Sedelmayer (Charles) műkereskedő

Budapesti Hirlap, 1881, VI. 18

3. η. 1. o. Huszár Imre: Renan

Munkácsy képéről

Müvészetelmélet.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Oesterreichische Künstlerei

Kiallitása Béisben 1882

Budapesti Nilap. 1882. XII. T. 2.

2. n. 4. o. Munkácsi „Krisztusa" és a bécsi sajtó.

Táblahéj, Krisztus Pilátus elött Jbl

Munkácsztól

Budapesti Hirlap, 1882. II. 14.

45. n. h. o. (N. és M.)

Jablanyi, Krisztus Pilátus előtt

Munkácsy Mihály tól

Budapesti Hirlap. 1881, XII. 25

192. n. 3. o. (Szerk.)

Táblakép: Krisztus Pilatus előtt

Munkácsy Mihaltól.

Budapesti Kvilap. 1881, XI. 18.

154 a. 3. o. (Sz. és K.)

Táblakép, Krisztus Pilatus

előtt Munkácsy Mihájtól.

Budapesti Hirlap. 1881, XII. 6.

173 sz. 4-o (k.-ed.)

Mu

Tablakép: Krisztus Pilátus előtt

Munkácsytól (Gyűjtés a kép megvásárlására)

Budapesti Hirlap. 1882. II 19

50. n. Melléklet, 1. o.

Munkácsy otthon I.

Táblakef, Krisztus Pilatus előtt

Munkácsytól

Budapesti Milap. 1882. II. 18

48 sz. Melléklet, 1. o.

A francia vajtó Munkácsy Krisztusá-
ról.

Táblakép, Krisztus Pilatus előtt

Munkácsy Mihálytól

Budapesti Hirlap 1882 I. 6.

6 n. 3 o. (h. és k.)

Tablakép, Krisztus Pilátus előtt 701

Munkácsytól

Budapesti Hirlap. 1882, II. 16

Ktsz Melléklet, l.o.

Munkácsy itthon. I.

Táblakép Kriegtär Pilatus dott 101

Mannheimgtol

Budapesti Hirlap, 1882. IV. 16.

Ny.n. 1.o. Vegeicsek

Festészet. XIX sz. Táblakép. „Krisztus a keresztfán." (Munkácsy)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. okt. 26. 9.

Prém József: Megvagyunk-e Munkácsy Krisztus-képét?

Tablakép, Krisztus Pilatus előtt Jbl

Munkácsytól.

Budapesti Hírlap 1882, I. 11.

11.n. 3. o. (4. ó. k.)

fbl

Tállahéj. Krisztus Pilátus előtt

Munkácsy tól.

Budapesti Hirlap. 1882 I. 16

16 r. 3. o. 62 Munkácsy-kép együtt

Jbl

Táblakép, Krisztus-kép Mennhárytól

(Krisztus Pilátus előtt)

Budapesti Hirlap, 1882, II. 9.

9-n. 3.o. (Sz-ed K.)

Táblahép. Krisztus Pilátus előtt

Mannhaupt

Budapesti Hirlap. 1882. I. 22

22 m. 3. o. (Sz. és M.)

Táblakép, Krisztus Pilátus előtt Jbl

Munkácsy tól.

Budapesti Hírlap 1882. I. 14

14. n. 3 oc (Kp. és Kr)

Táblakép Vázlatok a Kriszta-kéjhez

Munkácsytól.

Budapest. Hirlap. 1882. I. 16.

16 sz. 30 62 Munkácsy-kép eppatt.

Tablakép, Krisztus Pilátus előtt Mihály

Budapesti Hirlap. 1882. I 19.

19.n.4.o. (Sh. és M.)

Jbl

Táblakép, Látogatás a gyermek-

ágyasnál Munkácsytól

Budapesti Hirlap 1882 I. 16

16 z. 3 o 62 Munkácsy-kép együtt

Freskó. Krisztus a sziklasirban. 1881.
Munkácsy.

Magyar Müvészet, 1925. 2. sz. 40-42. o.
Rózsaffy Dezső: Két ismeretlen Munkácsy-festmény.

Táblakép. Krisztus Pilátus előtt.
Munkácsy.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Táblakép — „Krisztus Pilátus előtt" —

Munkácsy

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. f. 466–468. l.

Magyarország a római nemzethöri mű-
vészeti kiállításon.

Önálló táblakép. XIX.sz. Munkácsy
Krisztus Pilatus e.

Tükör. L94o. VIIIévf. 2. sz. 12o.l.
P.L. Munkácsy Mihály: Krisztus Pilatus elött.

Jbl

Toblaköp Látogatás II Munká-

csztól

Budapesti Hirlap 1882, I 16.

16. n. 3. o. 62 Munkácsy-kép egyéb

Táblakép. Kukoricapattogtatás. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Patak Jenő

Táblakép.

"Kukorica-pattogtatás". Munkácsy M.

müve a Müegylet kiállitsán.

Fővárosi Lpok 1865.I.III.1.190.old.

Táblakép. Patak Jenő.

"Kukorica-pattogtatás" Munkácsy Mihály müve a Képzőmüvészeti Társulat jótékonysági sorsolási kiállitásán a Mücsarnokban.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.17.12o2.o.

Táblakép. „Les deux familles." Munkácsy

Pesti Hirlap. 1880. máj. 12. 4.

Munkácsy, mint Londonból irják....

Táblakép. Lakoldalmi hivogatók. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Festészet. XIX. sz. Táblakép. Liszt
-portré. (munkácsy)

Pesti Hírlap. 1886. VIII. é. márc. 27. 12-13.

Munkácsyról

Festészet. XIX sz. Táblakép. Lipót-
portré. (Munkácsy)

Pesti Hírlap. 1886. jún. 12.

Munkácsy Lajos-Képe

Festészet. XIX. sz. Táblakép. Liszt-portré. (Munkácsy)

Pesti Hirlap. 1886. VIII. c. máj. 17. 3 o.

Liszt és Munkácsy

Táblakép.Husvéti locsolás.Munkácsy

Magyar Művészet 1925.2.sz.4-29.o.
Lázár Béla:Munkácsy lelke.

Táblakép. Himző nő. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Festészet, XIX.sz.
Munkácsy Mihály "Honfoglalás"c.képe
olaj

Religió 1894.I.fv.17.sz.

Vegyesek 156.o.

Táblakép Honfoglalás Munkácsy

Magyar Müvészet 1925.2.sz.4-29.o.
Lázár Béla:Munkácsy lelke.

Munkácsi Honfoglalás c. szén vár lata (46 000 K.) Legedi Városi múzeum.

Magyar Minerva II. 1901-02.
439-42. l.

Alkalmazott táblakép

Honfoglalás

Munkácsy Mihály

Budapest, Parlament

Századok: 1899. 464 o.

Lovas Imre: Az uj parlament "Moriamur"

freskójáról

Táblakép. Interieur éneklő és zongorázó leányalakokkal. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. jun. 16. 3-4.

Huszár Imre: Zichy és Munkácsy Párisban

Tablakép – „Keresztlovétel" – Munkácsy

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. I. 466–468. l.

Magyarország a római nemzethöri művészeti kiállításon.

Jbl

Táblakép a Keresztrefeszítés

vázlata Munkácsytól.

Budapesti Hirlap 1882, II. 19.

50. n. Kellékjlet, 2. o.

Munkácsy ithon V.

Táblakép. Két család. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1880. márc. 24. 4.

Sedelmayer műtárs házában....

Táblakép. „Két család." Munkácsy

Pesti Hirlap. 1880. febr. 20. 4.

Munkácsy legujabb festményei....

Táblakép, Két család Munká-
csjtól

Budapesti Hírlap. 1882. I. 16

16 n. 30. 62 Munkácsy-kép együtt

Táblakép. Két család, Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Tablakép ki a lejány a csárdában

Munkácsytól.

Budapesti Hirlap 1882 I 16

16. n. 3. o. 62 Munkácsy-kép együtt

Táblakép. A Kerülő „Krisztus Pilátus előtt." Munkácsy

Pesti Hirlap. 1880. jun. 7. 4.

Munkácsy legnyább Képéről....

Rajz. Kutra menő leány. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. jul. 7. 3.

A műrédzilágból

Rajz. Pikeus munkások. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. jul. 7. 3.

A művészvilágból

Patak Jenő

Táblakép.

"Magyar életkép".Munkácsy Mihály müvét a Müegylet megvette sorsolás céljára.

Fővárosi Lapok 1865.I.III.25.275.sz.

Alkalmazott táblakép
Országházi festmény
Munkácsy

Századok 1891. 79 o.

Táblakép. M égis mozog a föld. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Festészet. XIX. sz. Táblakép. „Mozart utolsó órái."

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. dec. 31. 5 o.

Munkácsy legujabb festménye

Festészet. XIX. sz. Táblakép. „Mozart halála".

MUNKÁCSY

Pesti Hirlap. 1885. III. e. dec. 19. 4o.

Munkácsy Mihály hazánkfiáról....

Táblakép. Mozart halála. Munkácsy.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke

Festészet. XIX. sz. Táblakép. „Mozart utolsó perczi."

MUNKÁCSY

Pesti Hirlap. 1886. VII. é. ápr. 25. 2-3 o.

Both Menyhért: Munkácsy festménye

Táblakép, „Milton" Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. aug. 22. 3.

Munkácsy sensk Milton-ja ...

Táblakép. Milton. Munkácsy.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Táblakep Milton Munkácsy tol

Budapesti Hirlap. 1882, I. 16

16 z. 3.o. 62 Munkácsy-kép egyett

Táblakép Milton Munkácsytól Ibl

Budapesti Hirlap 1882. II 17.

4 Sz. Mellékleti. 10.

A francia sajtó Munkácsy Krisztusáról

Tablakép, Milton Munkácsy fol

Mihaftól

Budapesti Hírlap 1882, I. 2.

2. n. 4. o. Munkácsi „Krisztusa" és a

bécsi sajtó.

Táblakép. Milton. Munkácsy.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

M

Táblakép, Műterem Munkácsy

Munkaffól

Budapesti Heilag, 1882, I. 9

9. n. 30. (Ny. ö. k.)

Táblakép. Oláh menyecske. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925.4-29.o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Jbl

Tablakép a papa ezületés napján

Munkácsytól

Budapesti Hirlap. 1882. I. 16

16 sz. 30. 62 Munkácsy-kép együtt

Táblakép. Oláh család a ház előtt.
Munkácsy.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Táblakép. Pihenő cigányok. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Táblakép. Regélő honvéd. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke

Táblakép. Parc Monceauban. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Gerhardt-gyűjtemény

Pesti Hirlap. 1922. márc. 18. 4
és 19. 8

Árveselvek egy Munkácsy-Képet

Gönyül mäkereshedô

Budapesti Hirlap 1882. I. 16

16. n. 3. o. 62 Mankáczy-kép együtt

Harkányi Frigyes nyugtatója

Pesti Hirlap. 1899. aug. 24. 6.

Válogatás Munkácsy Mihálynál

Patak Jenő

A Nemzeti Muzeum Képtára-t is emliti Áldor Imre a"Siralomház"-ról irt cikkében,s szeretné ha Munkácsy egy alkotásával gazdagodna.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.19.456.old.

Fővárosi Képtár. /ujjárendezés./

Tükör. 1940. VIII..évf. 2.sz. 12o.l.
P.L. Munkácsy M. Krisstus Pilatus elött

Nemzeti Muzeum

Pesti Hirlap. 1879. febr. 12. 4.

Munkácsy elkészült a madridi....

Muzeológia

Neue Pinakotheka/München/
Strobentz, Munkácsy müvei.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
182-186.
"Müncheni levél"

Mübarátok,

Andrássy Gyula gróf
a Munkácsy szoborpályázat
bíráló bizottságának elnöke

MŰVÉSZET
XIII.évf.1914.
125-126.
"Munkácsy szobra"

Mübaratok,

Andrássy Gyula gróf
a Munkácsy szoborpályázat
bíralobizottságának elnöke

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
125-126.
"Munkácsy szobra"

Müpártolás

Andrássy Gyuláné, Munkácsyt

Pesti Napló, 42 éf.1891 V.14

Dános Géza műgyűjtő

Pesti Napló. 1935. máj. 3. 41

Munkácsy életrajza

Debreczeny Pál, müpártoló

Mivészet, III., 19o4. 245-248.

Prém József: Munkácsy dolgozótársai.

Mundrásy Dr. Honfoglalás c. szén ván latát 46,000. K-ért megvásárolja Szeged varosa 1897-ben.

Magyar Numerva IV. 1004-ik
852-58 l.

patak Jenő

Áldor Imre mükritikus cikke

a F.L.-ban MunkácsyMés "Siralomház"

cimen.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.19.456.old.

-Unghváry Vilmos, müpártoló

Művészet, III., 1904. 245-248.

Prém József: Munkácsy dolgozótársai.

Táblakép. „Vizsgálat a falusi iskolában"
Munkácsy

Pesti Hirlap. 1887. febr. 3. 4.

Művészeti hírek

Táblakép Virágcsendélet 1884. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 25-32. o.
Elek Artur: A Szépmüvészeti Muzeum uj szerzemé[illegible]yei.

Táblakép — „Vizsga a falusi iskolában" —

Munkácsy Mihály

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. I. 221 - 223 l.

Értékes adományok a Szépművészeti Múz.-nak.

Táblakép. Zálogház. Munkácsy /Amerika/

Magyar Művészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Táblakép zálogház Munkácsytól fbl

Budapesti Hirlap. 1882. I. 16

16. n. 3. o. 62 Munkácsy-kép együtt.

Táblakép. Zálogház. Munkácsy

Magyar Művészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Táblakép. Zivatar a pusztán. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Táblakép. Zeneszalon. Munkácsy.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Szinpadi displet Csepreghy Zrinyi c.

költő c. darabjához Munkácsytól.

Budapesti Hirlap. 1882. II 17.

17. sz. t.o. ő: Két asztalos legény

(tárca)

Táblakép. Tépéscsinálók. Munkácsy.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Táblakép.U joncozás.Munkácsy.

Magyar Müvészet 1925.4-29.o.
Lázár Béla:Munkácsy lelke.

önálló táblakép, Munkácsy Mihály „Tepéskrinálók", 1872.

Kat. Neu-le, 1894. 110.-119.o.

p.: Képki állitásunk... etc.

Jbl

Táblakép, Tépesosimálok. Munkácsytól

Budapesti Kvilap. 1882, I. 16.

16 n. 3. o. 62 Munkácsy-kép egyett

Táblakép. Tehénpásztor. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Festészet. XIX. sz. Táblakép. Tájkép.
(Munkácsy)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. aug. 22. 1-2o.

Both Menyhért: A nemzetközi
műkiálktár

Festészet, XIX. sz. 2. f. – Önálló táblakép.

Munkácsy Mihály: 1 tájkép, 2 interieur.

Revue des Revues

1910. III. ann. V. k. 782–784. l.

Impressionista iskola (Münchén).

Táblaképek, Mühlhäuser tanulmányai a Harmonia kiállításán Budapesten

Budapesti Hirlap. 1882, II:15.

46. sz. 3. o. (kérik)

Jbl

Táblakép. Munkácsy 2 tájképe

Budapesti Közlöny. 1882, I. 16

16 n. 3 o. 62 Munkácsy-kép eszett

Táblakép. Szalon-gensl. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. máj. 24. 4.

Munkácsy Mihály, aki szeptemberben....

Táblakép. Szénásszekér felrakása.
Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Táblakép. Részeges suszter hazatérése.
Munkácsy.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Festészet. XIX sz. Táblakép. Portré,
Reök-házaspár.
(Munkácsy)

Pesti Hirlap. 1886. aug. 19. 4.

A pécsi műkiállítás

Táblakép. Patak Jenő.

"Regélő huszár".Munkácsy Mihály müve

a Képzőművészeti Társulat kiállitásár

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.15.1192.o

Táblakép — Mme Rosenthal — Munkácsy

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. f. 466-468. l.

Magyarország a párisi nemzetközi művészeti kiállításon.

Patak Jenő

Munkácsy M.és"Siralomház"-a.Áldor Imre cikke.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.19.456.old.

Patak Jenő

"Az elitélt utólsó napjai"/"Siralom-ház" c.alkotással foglalkozik a"N.Fr. Presse"-ben Müller Farkas/Königswinter/mükritikus./Munkácsy M.müve/

Fővárosi Lapok 1870.I.V.3.398.old.

Patak Jenő

/"Siralomház"/"Az elitélt utolsó napja
c.alkotással Munkácsy müvével foglalk
kozik Müller Farkas kritikus a "N.Fr.
Presse"-ben.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.3.398.old.

Tabla kép Siralomház Munkácsy

tól

Budapesti Hirlap. 1882, I 16

16 y. 3-o. 62 Munkácsy-kép együtt

Táblaház Siralomház Mauhácsytól

Budapesti Hirlap, 1882. II 5.

36 n. Melléklet, 1. o. Egyházy Kárály:

Mauhácsy otthon (tárca)

Táblakép. Siralomház, amerikai, Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 1-2. o.
Megemlékezés Munkácsyról. Csók István
elnöki megnyitója...

Táblakép. Siralomház Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 1-2. o.
Megemlékezés Munkácsyról. Csók István
elnöki megnyitója.....

Táblakép. Siralomház. Munkácsy.

Magyar Művészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Táblakép. Siralomház. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 281-282. o.
/I.b./: Munkácsy Mihály mint kortina-festő

Táblakép. Siralomház. Munkácsy /Amerika/

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Táblakép – „Szalonkában" – Munkácsy

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. f. 466–468. l.

Magyarország a párisi nemzetközi mű-
vészeti Kiállításon.

Táblakép. Műteremben. Munkácsy.

Magyar Művészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Találkozó. „Miltonban." Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. aug. 22. 3.

Munkácsy Miltonja....

Festészet. XIX. sz. Táblakép. „Mozart utolsó perczi."

MUNKÁCSY

Pesti Hirlap. 1886. VIII. x. ápr. 24. 60.

Munkácsy Mihálynak ....

Festészet. XIX 12. Táblakép. „Mozart utolsó perczei."

MUNKÁCSY

Pesti Hirlap. 1886. VIII. é. ápr. 11. 5o.

Munkácsy Mihály legujabb remekmüve....

Táblakép. „Mozart utolsó perczei."
Munkácsy

Pesti Hirlap. 1886. ápr. 24. 6.

Munkácsy Mihálynak „Mozart utolsó perczei" c. festményét....

Festészet. XIX sz. Tálak ép. „Mozart utolsó perczei."

MUNKÁCSY

Pesti Hirlap. 1886. III. é. febr. 16. So.

a Képzőművészeti Társulat választmányi ülésén ....

Festészet. XIX sz. Vázlat legyezőn. „Mozart utolsó napja".

Pesti Hirlap. 1886. VIII. i. jan. 3. 4o.
Munkácsy és Straussné

Olajvázlat 1867 Munkácsy

Magyar Müvészet 1925.281-282.o.
/I.b./:Munkácsy Mihály mint kortina-festő

JM

Tablakép, Mütterek Munkácsytól

Budapesti Hirlap. 1882. I 16

16 sz. Bo. 62 Munkácsy-kép eppt

Forbes londoni mükorrhedő M

Tépésesinálók Munkácsy-ból

Budapesti Hirlap, 1882. I. 16

16 n. 3. o. 62 Munkácsy-kép együtt

Gerhardt gyűjtő

Műbarát, 1922. II. 182. o.

Egy Munkácsy-kép viszontagságai.

1897. Mundrácsy „Honfoglalás c.
kiu vázlatát 46.000 K-ért meg-
vesik a kegedi muzeumnak.

Magyar Minerva II. 1901-02.
439-42. l.

1897. Két munkácsy vázlat megvétele
4000 K-ért

Magyar Minerva T. 1900.
318-19 l.

Museum szociológia
1897-ben Szeged 46000 koronáért meg-
vette Munkácsy Honfoglalás c. kin-
vázlatát

Magyar Minerva V. 1912-13
578 l.

Unikereskedelem. („Milton")

Pesti Hirlap. 1879. febr. 9. 6.

Munkácsy Milton-ja

Schelmayer, műkereskedő

Pesti Hirlap. 1879. febr. 12. 4.

Munkácsy Mihályt a madridi....

Művészeti szociológia, 1900-1919.

500-500 K jutalom a Munkácsy szoborpályázat öt résztvevőjének

M Ú V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
125-126.
"Munkácsy szobra"

Jbl

Képtőmüvészeti Társulat:

Munkácsy Mihály meghivatása.

Budapesti Hilap. 1882, I. 23.

23. n. 30. (Szés M.)

Egyesületek, 1900-1919.

Orsz. M. Képzőművészeti Társulat
Munkácsy szoborpályázata

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
125-126.
"Munkácsy szobra"
Illusztrációk: 119., 120., 121., 122.

Rejzőművészeti társulat, műcsarnoki előké-
születek a Mozart-kép befogadására

Pesti Hirlap. 1886. VIII. é. ápr. 11. Sz.

Munkácsy Mihály legujabb remekműve
...

„Mozart utolsó perei," Mücsarnok

Pesti Hirlap. 1886. ápr. 25. 2-3

Both Menyhért: Munkácsy festménye

„Mozart utolsó perczei", Mincsenok

Pesti Hirlap. 1886. jun. 7. 2

Munkácsy Mihály festménye...

„Krisztus a Keresztfán", Munkácsy, 1884

Pesti Hirlap. 1884. szept. 17. 3

A „Krisztus a Keresztfán" c. Munkácsy kép...

Hl

Művészet politika, Munkácsy

Budapest díszpolgára

Budapest, Kiilap. 1882, II. 16.

47. sz. 5. o. hapi hirek.

Hejzőmüszeti Társulat, Munkácsy fol

ünneplése a Műcsarnokban.

Budapesti Hirlap 1882, II h.

35 sz. Melléklet, 2. o. (Sz és Ky

Munkácsy itthon.

Kőrösmüvészeti Társulat ünnepi ülése

Munkácsy tagjelelése.

Budapesti Hirlap. 1882. II. 20.

51. n. 3. o. Munkácsy ithon I.

Kejgönnüvirzeti Társulat

Münkácsy fogadtatása Budapesten

Budapesti Hirlap 1882. II. 18.

49. n. t. o. Münkácsy Mihon II.

Képfőmüvészeti Társulat diszülése

Munkácsy Tivjteletére

Budapesti Hirlap. 1882 II. 19

50. n. Mellékl. 2. o.

Munkácsy itthon VI.

Egyesületek. Patak Jenő.

A Képzőművészeti Társulat kiállitása

iból ismerjük Munkácsyt.

Fővárosi Lapok 1865.I.III.1.190.old.

Jbl

Képtőmintavásjeto Társulat jövedelme

a Münhausen-Kiállításból.

Budapest, Hétfő 1882 III 18

7.7.n. 3.o. (Szász M.)

Egyesületek.

Képzőművészeti Társulat

M Ú V E S Z E T
XIII.évf.1914.
187.
"Munkacsy szobra"

Képzőművészeti társulat

Pesti Hirlap. 1884. jul. 15. 5

Munkácsy Mihály válaszolt...

Képzőművészeti Társulat

Pesti titkos. 1879. febr. 8. 4.

Munkácsy Mihálynak a

párisi világtárlaton....

Szinyei Merse Pál Társaság

Magyar Müvészet 1925.55.o.
Munkácsy Mihály emlékezete.

Hl

Művészi oktatás, munkácsy a mester-

iskolának ajándékozza a Keresztrefeszítés

szénvázlatát.

Budapesti Hirlap 1882, VI. 20

168 sz. 2. a (ch. és M.)

Jbl

Művészi oktatás, munkáosy az

Spartanodában.

Budapesti Hirlap. 1882. II. 20.

51.n.3.o. Munkáosy ethos IV.

Patak Jenő

Königswinter/Müller Farkas/mükritikus a"N.Fr.Presse-be"cikket irt a Düsseldorfban tartozkodó Munkácsyról.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.3.398.old.

Nemzetközi kiállítás, Brüssel

Pesti Hirlap. 1884. aug. 28.11

Haynald bibornok Munkácsy által...

Patak Jenő

Müller Farkas kritikus/Königswinter/ cikket irt a "N.Fr.Pressébe"a Düsseldorfban tartozkodó Munkácsiról.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.3.398.old.

Mücsarnok mint müpártoló.

Munkácsytól rendelte egy képet 10.000 frankért.- A Muzeum képtárban.-

Képzömüv.Szemle.1880.1.sz.31.

Hbl

Haynald Lajos-örsch, mûjârtelô

meghûta Munkâcsjéhat Kalocsâra

Budapesti Kirlap 1882, II. 28

59. n. 4. o. Munkâcsy Mihâ

Hazvald Lajos ersch. műjárdoló /fbl

Budapesti Kislap 1882 II. 21.

52 v. Mellékl., 2.o.

Munkácsy ittkor

Harkányi Frigyes Konmánybiztos,
műpártoló

Pesti Hirlap. 1879. szept. 5. 4.

Munkácsy első archépei

Korbay Ferenc, müpártoló

Művészet, III., 1904.245-248.

Prém József: Munkácsy dolgozótársai.

Képzőművészeti Társulat

Pesti Hirlap. 1884. szept. 19. 10

Az orsz. magy. Képzőművészeti Társulat
elnöksége ...

Ipolyi Arnold püspök, műpártoló fol

Budapesti Hírlap 1881, II. 25.

56. n. Melléklet, 2. o.

Munkácsy itthon

Kiss Emil bankár New-York gyüjtő

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy képeink.

Jedelmezes Károly munkácsoskedő

Budapest: Hirlap. 1884, III. 10

69-n. 3.a

Búcsúbankett Munkácsy Tiszteletére

Jedelmojos Kárdoj mihorovskedö Ilk

Budapesti Milap. 1882, II. 27.

58 sz. 4 o. Márkány ittan

Jbb

Sedelmeyer Kaiser mühereskedés

Budapesti Hirlap 1882, II 28

59.n.4.o. Munkácsy ottho véjen

Sedelmayer mühereshedő

Budapeste Kilag. 1882. I. 16

16 n. 3. o. 62 Munkácsy-hely. együtt.

Sedelmayer Mühereskedő Jbl

Budapesti Kirlap. 1882 II. 21.

52. sz. Melléklet, 1. o.

Csiszeri Boss: Fetőra Munkácsynál

(Tárca)

Sedelmayer mukereskedő

Pesti Hirlap. 1880. máj: 12. 4.

Munkácsynak „Un intérieur" c. képét...

Jll

Sedelmayer mükereskedő

Budapesti Hirlap. 1882. II. 19.

50. n. Melléklet, 1. o.

Munkácsy Athen I.

Sedelmeyer Kadof mühoverkedo Jbl

Budapest Hirlap. 1882. III. 1.

60 n. 4.o. Münhácsy ittlor II

Stransky-Gyüjtő. Amerika.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Nagy arangyérem. Munchenni nemzet.
Pozi kiállítás. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. szept. 24.

Napi hír
Munkácsy Mihályt a munchenni....

Sedelmeyer Károlyi mühereskedő

Budapesti Hirlap. 1882. II. 25

56 η. Melléklet, 2. o.

Munkácsy ittha

Wolf kisasszony new-yorki Gie

magártoló (Munkácsy fáloglája)

Budapesti Hirlap 1882. I. 16

16. n. 3. o. 62 Munkácsy-kép együtt

Wilsteak philadelphia mágaitoló

Szalomház Munkácsytól

Budapesti Hirlap 1882. I. 16

16 r. 3. o. 62 Munkácsy-kép. egyett.

Vörösmarty Mihály, müpártoló

Művészet, III., 1904. 249-257.

Kacziány Ödön: Madarász Viktor.

Wanemeker-család gyüjtő. Amerika.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Mübarátok

Szmrecsányi Miklós
a Munkácsy szoborpályázat bíráló-
bizottságának elnöke

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
125-126.
"Munkácsy szobra"

Összöndij Ybl

Munkácsy-féle 2db.6000 frankos ösz-

töndij alapitólevele

Budapesti Hirlap, IX.25.

264.sz.3.o./Sz.és M./

Pályázatok, 1900-1919.

M u n k á c s y szobor-pályázat/Orsz.M.Képzőművészeti Társulat/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
125-126.
"Munkácsy szobra"
Illusztrációk: 119-,120.,121.,122.

Pályázatok, 1900-1919.

Szükebb pályázat kiirása
Munkácsy Mihály szobrának
terveire/Kisfaludi Strobl Zs,
Kolozsvári Szeszák F,
Pásztor J.,Pongrácz Sz./

M Ű V É S Z E T
XIII. évf.1914.
125-126.
"Munkácsy szobra"

Munkácsy szobor pályázat.

Díjak. pályázatok.

Népszava. XXXV. évf. 1907 okt. 4.
236 sz. 5 lap.

Munkácsy szobor pályázat.

Pályázatok, díjak. Munkácsy szobor pályázat

Népszava XXXIV. 1906 okt. 12.
241 sz. 4 lap

Meddő pályázat.
/Munkácsy szobor.

a Munkácsy-ösztöndíj magnagyobbítása Jbt

Budapesti Hírlap. 1882. VI. 20.

168. n. 2. a. (Kirk.)

III. oszt. vaskoronarend (Munkácsy)

Pesti Hirlap. 1879. márc. 25. 5.

A párisi világkiállítás alkalmából....

gr. Pálffy János műpártoló

Pesti Hirlap. 1885. okt. 26. 9

Prém József: Megvegyük-e Munkácsy Krisztus-képét?

Mipártolás

Pulitzer, Munkácsyt

Pesti Napló, 41 éf.1890 XII.29

Mauthácsy-örökösdij

Budapesti Közlap. 1882, III. 30.

884. 3.0. (Ly ed Kr.)

Tol

Mutkáczy-féle 6000 pankos díj, 1882

Budapesto Kilap, 1882. VII. 8

186 n. 3. a (h. ás ku)

Munkácsy Mihály öntöndijáról

Fővárosi Lapok 1865. X. 22. 963.

Itír

Ybl

Pályázat, Munkácsy-féle 6000 frankos

A Képzőművészeti Társulat 1882. őszi kiállitásán /Mücsarnok/.

Budapesti Hirlap 1882.VII.8. 186.sz.3.o./Sz.és M./

Munkácsy-díj

Jbl

Budapesti Hirlap. 1882, VII. 16.

194. n. 3. o. (4. ö. k.)

Mikhaon - osztondij

Budapesti Hirlap 1882. III. 18

77. n. 3. o. (Gy. ad Mi.)

Mankácsy-dij

Budapesti Kiálap, 1882, VIII. 1.

210 n. 2.o. (h. és k.)

Pályázatok.

Munkácsy szobor-pályázat

M Ú V E S Z E T
XIII.évf.1914.
187.
"Munkácsy szobra"
Illusztrációk: 119.,120.,121.,
122.

Madridi akadémiai tagság, Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. febr. 12. 4.

Munkácsy Mihályt a madridi akadémia....

Kitüntetések.

Ferenc Jozsef rend lovag-
keresztje

M Ü V E S Z E T
XII.évf.1913.
10 - 14.
"Markus Géza"

Képpőművészeti Társulat kosztorúja

Munkácsynak.

Budapesti Stilap 1882, I. 8.

8. n. 30 (Sz. ö. M.)

Francia becsületrend tészti keresztje,
Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. máj. 17. 6.
A hivatalos lapból: A király
megengedte....

Ybl.

Kitüntetés

A bécsi nemzetközi mükiállitás/1882/
egyik aranyérmét Munkácsy kapta.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.7.
216.sz. 3o.o /Sz.és M./

Bécsi képzömüvészeti akadémia.

aranyérmét nyerte Michalek Lajos fiatal magyar müvész.

B

Aranyérem, Páris.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Táblakép. Ecce Homo. Munkácsy

Magyar Művészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Táblakép. Felolvasás. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Táblakép. Aratás, Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. jun. 16. 3–4.

Huszár Sure: Fichy és Munkácsy

Párisban

Jbl

Táblaký archéj (ifjúkori)

Munkácsy Mihajtól

Budapesti Hirlap, 1881, XII. 9

176. n. 3. o. (Ch. és K.)

Festészet. XIX. sz. Táblakép. „A falu hőse." (Munkácsy)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. máj. 10. 9–11 o.

Radó Antal: Festészetünk a Riállitáson

Táblakép. Foglyok szállitása. Munkácsy

Magyar Művészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Táblakép. Fonó asszony. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Táblakép. Férfiarckép. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 40-42. o.
Rózsaffy Dezső: Két ismeretlen Munkácsy-festmény.

Tablakep, a Golgota vázlata Mennkácsytól. Jbl

Budapest. Hirlap. 1882 II 19

50 n. Melléklet. 1. o.

Táblakép. Golgota Munkácsy./Amerika/

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Táblakép. Hazatérő honvéd. Munkácsy

Magyar Művészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke

Táblakép. Ásitó inas. Munkácsy

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 4-29. o.
Lázár Béla: Munkácsy lelke.

Táblakép. Roldus. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. jún. 16. 3-4.

Huszár Imre: Zichy és Munkácsy Párisban

Táblakép – „Kalpaki porokban" – Munkácsy

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. F. 466–468. l.

Magyarország a római nemzetközi művé-
szeti kiállításon.

Bés „Milton"

Pesti Hirlap. 1879. jan. 29. 4.

Munkácsy Milton-ját[illegible]

Bécs. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. febr. 3. 4.

Művészeti hírek

Bécs. „Milton."

Pesti Hirlap. 1878. dec. 27. 3.

Munkácsy hiser festmänye....

Bécs. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. jan. 13. 5.

Munkácsy Mihály „Miltonja“....

Bécs (Munkácsy tanulóéveinek állomása)

Pásztortűz, 1925. XI. évf.

308. l.

Szoholay Béla: A magyar festőkirály

Munkácsy "Elakadt szekér" c. festménye a bécsi kiállításon

Főlövési tapol 1868. 1. 26. 84.

Hír

Bács Kunstverein

Munkácsy festményeinek kiállítása.

Budapest Hétfő, 1882. I. 16.

16 n. 3-a 62 Munkácsy-kép együtt.

Jbl

Béco, Mankácsy Mihály ott-

tartózkodása 1882 februárjában

Budapesti Hirlap. 1882. II. 14

45.n. 5.o. (napi hírek)

Béa Künstlerhaus /bl

Munkácsy: Krisztus Pilatus előtt

festménye

Budapesti-blatt. 1882 I 16

16.n. 3.a 62 Munkácsy-kép együtt

Bécs, Munkácsy ünneplése. Jbl

Budapesti Hirlap. 1882, II. 16

47 n. 4. o. Aggházy Károly:

Munkácsy Bécsben.

Bécs. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1880. okt. 7. 5.

Munkácsy mint Tann

Patak Jenő

Amerikába viszik Müller Farkas/Königs-
winter/kritikus szerint Munkácsy
"Az elitélt utolsó napjai"/Siralomház/
c.alkotását.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.3.398.old.

Amerika. Munkácsy.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Dunavecse. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. dec. 3. 4.

Munkácsy ismeretlen festménye

Patak Jenő

Német birálat Munkácsyról. A "N. Fr. Pres
se" cikket szentel a düsseldorfban tar
tózkodó Munkácsynak.

Fővárosi Lapok 1870. I. V. 3. 398. old.

Patak Jenő

Munkácsy Mihály festő/19.sz/ irt Düsseldorfból, hogy a Képzőművészeti Társulat kiállitásán szereplő "Hajnalpir"c.festményét küldjék vissza, mert eladta.

Fővárosi Lapok 1870.I.IV.14.331.old.

patak Jenő

A Düsseldorfban tartozkodó Munkácsynak cikket szentel a"N.Fr.Presse".

Fővárosi Lapok 1870.I.V.3.398.old.

Düsseldorf (Munkiácsy tanulóévei-
nek egyik állomása)

Pásztortűz, 1925. XI. évf.
308. l.
Szokolay Béla: A magyar festőkirály

Patak Jenő

Düsseldorfban Munkácsy Mihály festő "Siralomház"c.müve 10.000.-farkért kel el.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.27.266.old.

Berlin. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1880. szept. 5. 3.

Munkácsy a berlini kritika előtt

Rossi

Csaba
Munkácsy Mihály festő

Pester Lloyd, 1867, XIV. évf. 234. sz.
Idegenlista, 3. o.

Colpach /Luxemburg/ Ybl

Munkácsy Mihály 1882 augusztusában

visszatért ottani kastélyába

Budapesti Hirlap,1882,VIII.27.

235.sz.5.o.

/81

London, < Krisztus Pilátus elött

(Munkácsy) ottani Mällitása

Budapesti Hirlap 1882. IV. 26.

11h. n. 3.o. (h. és k.)

Karlsbad. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1880. szept. 20. 5.

Munkácsy és a mezőnes

Ybl

Karlsbad
Munkácsy M. 1802 nyarán itt keres gyógyulást.

Budapesti Hirlap 1882. VII.8.
186.sz.3.o. /Sz.és M./

Röhr. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1884. aug. 23. 3

Munkácsy Mihály „Zálogház" ámi...

Kamaloce. (Munkácsy)

Pesti Hirlap. 1895. VII. é. szept. 19. 4o.

Munkácsy nem jön Budapestre

Lamalou. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1886. jun. 12. 6

Munkácsy Liszt-képe

Vamalou. (Munkácsy)

Pesti Hirlap. 1886. jun. 12. 6.

Munkácsy Liszt-Képe

Lamalou. Munkácsy

Pesté Hirlap. 1885. szept. 19. 4

Munkácsy nem jön Budapestre

Lamalou. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1883. szept. 26. 3

Munkácsy Mihály egészségi
állapotáról....

12

London, Munkácsy Krisztus Pilatus

előtt vásznának kiállítása

Budapesti Hírlap. 1882 II. 21

52 sz. Melléklet, 2.o.

Munkácsy itthon

München (Munkácsy tanulóéveinek egyik állomása)

Pásztortűz, 1925. XI. évf.

308 l.

Rohol ay Béla: A magyar festőkirály

München

Földvári tapol 1866. XI. 9. 1051.

Hír Munkácsy Mihályról

München

Földrajzi társ. 1867. V. 5. 415.

Hr. Munkácsy Mihályról

London, Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. jun. 16. 3-4.

Huszár Imre: Zichy és Munkácsy Párisban

Ile

London, Mannhäuser Krisztus Pilatus

elött dimri hajnek hvallitása

Budapesti Hiszp. 1881, XI. 18.

154.r. 3.o. (h is M.)

Madrid. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. febr. 12. 4.

Munkácsy Mihályt a madridi...

III

New-York, Lennox-könyvtár

Munkácsy Mihály

Budapesti Hírlap. 1882. I. 16

16 n. 3.o. '62 Munkácsy-hoj egyult.

Nyiregyháza.

Pesti Hirlap. 1926. máj. 21. 14

Munkácsy két festményét bemutatják
vidéken

Mankáos, Munkáosy Mihály megigéro

látogatását szintő városában

Budapesti Hirlap. 1882. II. 5.

36 n. 3. o. Melléklet (Szerk.)

Munkács küldöttsége Munkácsy-

nál.

Budapest. Hirlap 1882 II 19.

50. n. Melléklet. 1. o.

Munkácsy itthon III.

Munkácsi

Munkácsy M. emlékt áblájának

leleplepése.

Budapesti Hirlap. 1882. III 4.

63. n. 30.

Munkácsy Munkácson II

Jbl

Munkács, Munkácsjak fojadtatása a

mostor szülővárosában

Budapesti Hirlap. 1882. III. 4.

63. n. 3. o.

Munkácsy Munkácson

Munkács, Munkácsy Mihály ottani /Al

fogadtatása 1882 márciusában

Budapesti Hírlap 1882 III. 3.

62.n.h.o.

Munkácsy Munkácson

Munkács, Munkácsyék oda-

utapása.

Budapest, Kiilap 1882. III. 2

61. n. 50. Munkácsi itthon II

Mankács, előkerületek Munkácsyak

látogatására

Budapest. Hirlap. 1882. II 25.

56-n. Melléklet, 3.o.

Munkács, Munkácsy M. nyilvánosa

Budapesti Hirlap 1882, II. 25.

56. n. 10. (tárca)

Karlovszky M. Ida: Munkácsy Mihály

gyermekkorából

München. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. Sept. 24.

Munkácsy Mihályt a münchenieknek...

Budapest. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1889. aug. 24. 6.

Látogatói Munkácsy Mihálynál

Budapest (Munkácsy tanulóévének első állomása volt)

Pásztortűz, 1925. XI. évf.

308. l.

Szoholay Béla: A magyar festőkirály

Ybl

Budapest

Munkácsy kartonja: Krisztus a kereszten,

Budapesti Hirlap 1882.VII.8.
186.sz.3.o. /Sz.és M./

Budapest.

Képzömüvészeti Szemle. 1879. 1. sz. 18. l.

Munkácsy "Milton"-ja.

Buda. Stynkowszky Károly

Pesti Hirlap. 1879. Sept. 19. 3.

Munkácsy Mihály ifjukori művei...

Budapest. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. szept. 5. 4.

Munkácsy első arcképei

Budapest, a Nemzeti Kaszinó lakomája

Munkácsi tisztelettére

Budapest. Hiclap. 1882. II. 19.

50 n. 5. o. (Kapi kirch)

M

Budapest, Munkácsy Mihály

ünneplése.

Budapest: Hilap 1882. II. 1

32.y. 3.o. (Szerk)

Budapest, Mincsarnok, Munkácsy

Krisztus Pilátus előtt. Képének kiállítása

Budapest-i Hirlap. 1882 II 19.

50. n. Melléklet. 1 o

Munkácsy ittlen II.

Budapest, - Munkácsy 1882.-i

III-tartójkodása.

Budapesti Avilag, 1882, I. 15.

15 n.h.o. Pilátus: Munkácsy

Budapesten

Budapest, Munkácsy Mihály

tt-tartójhodaka.

Budapesti Hírlap. 1882, I. 8

8.n.3.o. (h. és k.)

Páris. Munkásgy

Pesti Hirlap. 1886. VII. é'. szám. 8. 3.

Boros Sámu: Látogatás Munkásnál

Páris. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. dec. 19. 4o.

Munkácsy Mihály hazánkfiának....

Páris. Munkácsy.

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. dec. 31. 5o.

Munkácsy legujabb festménye

Páris. Munkácsy.

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. máj. 9. 5 o.

Bál Munkácsynál

Páris. Munkácsy.

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. jun. 4. 10o.

Munkácsy és Podhorszky

Pápis. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1883. nov. 25. 3

Munkácsy Mihály, kinek egészsége...

Párís. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1884. máj: 28. 4.

Napsy sikerem Párisban...

Páris. Világkiállítás 1878

Pesti Hirlap. 1879. szept. 5. 4.

Munkácsy első arcképei

101

Paris, Sacré Coeur-templom,

Munkácsy kéjének megvétele

Budapesti Hirlap 1881 VIII. 10

56 n. 3. o. (Sz. és M.)

Hl

Páris, diszlakoma Munkácsy

Disfteletére

Budapesti Hirlap. 1881, VI. 18.

3. η. 3. o. (Sf. és M.)

Páris. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1884. aug. 23. 1

(Dó) látogatásom Munkácsynál

Páris, Munkácsy

Pesti Hirlap. 1886. máj. 17.3

Liszt és Munkácsy

Páris. Munkácsyné

Pesti Hirlap. 1886. máj. 27. 12-13

Munkácsyné estélye

Páris. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1886. márc. 8. 3

Boros Sanu: Látogatásom Munkácsynál

Páris. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1885. dec. 19. 4

Munkácsy Mihály hazánkfiáról...

Munkácsy Mihály párizsi ula-
Žásáról

Fővárosi Lapok 1867. X.12.939.

Hír

Páris

Munkácsy Mihály párisi működése

Nouvelle Revue de Hongrie

1941. XXXIV. année, LXIV. Tome,

55 – 59 o.

Farkas Zoltán: Munkácsy Párisban.

Páris, világkiállítás. Munkácsy

Pesti Napló. 1889. máj. 21. 6.

A párisi világkiállítás alkotóiból ...

Páris. Beer

Pesti Hirlap. 1879. febr. 12. 4.

Munkásgyülésből a madridi....

Páris. Munkácsy.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 42. o.
Munkácsy-képeink.

Paris, Munkácsynak 1882 évi ottani

Miállitásai

Budapesti Hirlap. 1882, IV. 23.

111 sz. 3.o. (Ch. és M.)

Rigi /Svájc/ Ybl

Munkácsy Mihály feleségével 2 hetet

töltött ott 1882 augusztusában

Budapesti Hirlap,1882.VIII.27.

235.sz.5.o.

Szeged. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1880. szept. 30. 6.

Napi hir

Munkácsy levelét Rözli....

Szeged. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1879. aug. 30. 3.

Munkácsy, a ki egész szeptemberig....

Festészet.

Reproductiók Munkácsy Mihály „Tanulmányfej" c. képéről (Haga).

Kr. T. 1127/1897.

1897. jul. 10.

Ujarad. Munkácsy

Pesti Hirlap. 1928. aug. 6. 4

Vértes József: Egy ismeretlen Munkácsy-kép.

Munkácsy Mihály.

Müveiből kiállitást rendez az Ernst muzeom 1925-ben.

Bende J.

A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Tépéscsinálók.

Éjjeli csavargók.

Zálogház.

A falu hőse.

Miltom.

Krisztus Pilátus előtt.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 718.1.

A Kultura Világa

Bp. 1963.

MDK

Munkácsy Mihály

Ludvig Dénes: Kernis Gyulánál... Képes Krónika 1941. szept. 25. /40.sz./

MDK

Munkácsy Mihály

Erdőrészlet, vf.,repr.

Szépmüvészet 1940. 23.l.

EVAN...
1983 MA...

Ecco homo — Ime az ember

A jó múltkorjában kérdezte tőlem valaki, miért ábrázolják Jézust úgy a festők, hogy különbözőségük ellenére is él egy bizonyos kialakult Jézus kép. Ennek megfelelően festik Urunkat nagyjában azonos, hagyományos alakban. Nagyon nagy feladat volna ennek a kérdésnek minden irányban utána járni. Egyet azonban megnéztem. Miért festette világhírű képén a nagy magyar mester, *Munkácsy Mihály*, Jézust úgy, ahogyan az a legtöbbünk által ismert képen látható.

Makonyi Dezső: „Munkácsy Mihály élete és munkássága" című könyvének 168. oldalán közli azt a Jézus-leírást, amelyet a nagy festő alapul vett lenyűgöző képének megalkotásához.

Ez a leírás a Kanadában levő montreali zárdában őrzött, Jézusra vonatkozó latin nyelvű dokumentum alapján készült, amely Jézus egyik római kortársának, Publius Lentulusnak Urunkról adott személyleírása. Álljon itt ez teljes egészében: „Publius Lentulus a római senatusnak: Üdv! Ezen időkben jelent meg és itt él most közöttünk egy kiválóan erkölcsös ember, kit az ő tanítványai Isten Fiának mondanak. Ő betegeket gyógyít meg és föltámasztja a halottakat. Derék termetű és figyelemre érdemes. Ábrázata olyan, hogy azok, akik nézik, szerethetik és félhetik őt. Hajának színe szőke, tiszta és kellemes, simán húzódik le a fülekig és kissé göndörödve, különváló fürtökben omlik füleiről vállára. A fej közepén kétfelé van fésülve és mind a két oldalra vetve, miként Názáretben viselik. Homloka nyílt és derült, se folt, se redő nincs rajta. Arca sima és enyhe pír szépíti. Az orr metszése egészen arányos. Telt szakálla ugyanolyan színű, mint a haja és középen kétfelé van választva. Tekintetében bölcsesség és nyíltszívűség van, csillogó szemei kékek. Megdöbbentő amikor korhol, társalgás közben azonban szeretetre méltó, észrevételei szellemének élénkségéről tanúskodnak, bár mindenkor megőrzi nyugalmát. Senki se látta nevetni, de gyakran lepték meg amikor sírt. Termete meglett, teste egyenes, karjai és kezei pedig olyan szépek, hogy gyönyörűség nézni. Hanghordozása súlyos. Keveset beszél. Szerény. Szóval olyan szép, amilyen csak lehet egy ember. Jézusnak hívják, Mária fiának."

Ennyi a levélből, ami Jézusra vonatkozik.

Boros Károly

onnét „felülről". Anogyan
jas földet, úgy adja,
Úr adja az új szívet
kek helyébe. Így les
fedezi el az Úr az
kezik meg.

Így lesz életük
új Izrael élete szolg
akkor állt, ma is igaz.
hogy a szolgálatát igazán betö
Szentlélek ereje munkálkodik a
Erre a „felülről" jövő erőre ma
mint a kiszikkadt, lelki pusztaság

, ahol a
k életében.
ukségünk van,
rael életében.

Az egyház ma is szolgálatot tö et be ebben a világban. Vállalt szolgálata akkor értékes, ha nem válik öncélúvá.

Krisztus — mint az Úr szolgája — ezen az úton járt. A Krisztus nyomdokán járó egyház csak addig egyház, míg a „felülről" elnyert Lélek erejével tölti be a maga hivatását — mint az Úr szolgája — e földön az emberek között. Így utal ez a régi ige az Újszövetség egyházának, mint Isten népének mai feladataira. Így lesz a Lélek által, hitében megszentelten a címben jelzett mai vasárnapi témában foglaltak értelmében „földön szolgáló gyülekezetté" az egyház, a lelki Izrael.

Lehet-e ennél szebb feladatunk és megbizatásunk?!

Benkő István

ISTENTISZTELETI REND

Budapesten. 1963. május 26-án

Deák tér de. 9 (úrv.) Trajtler Gábor, de. 11 (úrv.) Hafenscher Károly, du. 6 dr. Keken András. **Fasor** de. fél 10 Harmati Béla, de. 11 Koren Emil. du. 6 Harmati Béla. **Dózsa György út** de. fél 10 Koren Emil. **Üllői út 24.** de. fél 11 Grünvalszky Károly. **Karácsony Sándor u.** de. 9 Grünvalszky Károly. **Rákóczi út 57/b.** de. 10 (szlovák) dr. Szilády Jenő de. 12 Grünvalszky Károly. **Thaly Kálu.** de. 10 Szirmai Zoltán. **MÁV-telep** de. 8. **Rákospalota Nagytemplom** de. 10. **Rákospalota Kistemplom** du. 3. **Rákosszentmihály** de. fél 11 Karner Ágoston. **Sashalom** de. 9 Karner Ágoston. **Rákoscsaba** de. 9 Békés József. **Rákoshegy** de. 9. **Rákosliget** de. 10. **Rákoskeresztúr** de. fél 11. du. fél 3.

Bécsikapu tér de. 9 (úrv.) Schreiner Vilmos, de. 11 Várady Lajos, du. 7 Schreiner Vilmos. **Torockó tér** de. fél 9 Várady Lajos. **Óbuda** de. 9 Vámos József, de. 10 Vámos József du. 5 Vámos József

Magyar Hírlető
SAJTÓFIÓKELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307

MDK

Munkácsy Mihály.

Kenvédalbum. Szerk.: Szokoly Victor. Pest. 1868.

Többi közt az ő rajzai is szerepelnek benne.

Dr. Szemlér Lőrinc gyűjteményének aukciója. Bp. 1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5. nr. sz. 72.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Ernst Múzeum kiáll. X. Magyar biedermeier művészet. Bp. 1913. 4o.l.

Munkácsy Mihály, festő

MDK

Megjelenik Lyka Károly: Munkácsy Mihály c. monográfiája.

– : Ötvenkét új képzőművészeti kiadvány 520 000 példányban

9. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. nov. 3.

Munkácsy [Mihály], festő

M Dh

Megemlíti a cikk.

Murányi-Kovács Andre: Tehs Ede emlékkiállítás

9. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. nov. 15.

MDK

Munkácsy Mihály

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 31.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Méltatás.

Láncz Sándor: Megjegyzések felszabadulás utáni történeti festészetünkről.

Művészet, 1963. december - 12 lap

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Müveinek másolata a "Magyar festők remekművei" c. reprodukciós kiállitáson a csehszlovák Lah-muzeumban

Magyar Nemzet 1963. november 3. 9.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Siralomház

Modern magyar festőművészek. 1o5.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Lyka K.: Téli tárlat 1900-1901. Bpest 1901. 50.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Reggel, tollrajz

A "Segitség" emlék-album. Vas. Ujs. 1887. 34. sz. 567. l.

MDK

Munkácsy Mihály

Vasárnapi Ujság 19ol. 23. sz. 377.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Magyar Nyomdászat 191o. 2o.l.

Munkácsy Mihály MIK

Tájkép, vizf.

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

MDK

Munkácsy Mihály

Krisztus Pilátus előtt

Három téli kiáll. Ernst-muzeum. Müvész-Élet 1933.
II.2.sz. 4.l.

Munkácsy Mihály

festő-

M.D.K

Méltatás.

Tolnay Károly: M.S. mester kérdéséhez

Művészet, 1963. december — 4 lap

MDK

Munkácsy Mihály

d'Isoz Kálmán: A Liszt Ferenc emlékkiállitás a Magyar Nemzeti Muzeumban. Vasárnapi Ujság 1911. 43. sz. 856-858.l.

MDK

d?

MDK

Munkácsy Mihály

Lázár Béla dr,: Szinyei müncheni évei. Magyar Müvészet 1935. 4. sz. 103-113.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Liszt Ferenc, repr.

Vasárnapi Ujság 1911. okt. 22.

Munkácsy Mihály MDK

Honfoglalás, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

le képével, köztük a bécsi mennyezet vázlatával és az Ülkony c. nagy tájképpel szerepelt az ezredéves ki kiállitáson.

Genthon István: Ferenczy Károly Bp . 1963. 48.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Honfoglalás

Kossuth szobrára. Vas. Ujs. 1894. 289.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Tépéscsinálók

Éjjeli csavargók

Zálogház

Kézdi-Kovács L.: A magyar genre-és tájfestészet első virágzása. P.H. 1927 évi Kincsesháza. 404.l.

MDK

Munkácsy Mihály

A falu hőse

Ujoncozás

Milton

Kézdi-Kovács L.: A magyar genre-és tájfestészet első virágzása. P.H. 1927 évi Kincsesháza. 4o4.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Krisztus Pilátus előtt

Kézdi-Kovács L.: A magyar genre-és tájfestészet első virágzása. P.H. 1927 évi Kincsesháza. 404.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Művészet 1907. 183.1.

Munkácsy Mihály, festő M.D.K.

nevét szerző az „undokság" c. fejezetének egy megjegyzésében említi: „M. M. régibb képeiner is az a baja, hogy a piszoknak és nyomornak képei voltak. Bizonyos előszeretettel kereste mindart, mi nyomorult és piszkos volt; egyik legjelesebb művében a „Milton"-ban is találjuk még a realizmus ~~[illegible]~~ előszeretetének nyomait, nem ugyan a rút iránt, de a nem szép, a puszta való iránt".

Greguss Ágost: Rendszeres széptan.
Bp. 1888. 267 l. 171. old.

MDK

Munkácsy Mihály

Párisi interieur, of.,repr.

Kézdi-Kovács L.: A 80-as évek művészete. Pesti Hirlap 1928 évi Kincsesháza. 385-391.l.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Müve az aukción

Férfi tanulmányfej 8000 Ft helyett 9800 Ftért

vették meg

Az árverésre felajánlott 132 képből 111 -et vettek meg a 6. művészeti képaukción

Magyar Nemzet 1963. október 2. 3.1.

Müve az aukción

M.D.K.

Munkácsy Mihály festő

Bertnyik "Korszerüsitett klasszikusok" c. sorozatában moderában ujrakölt tt kép szerepel

Ruffy Péter: Egy művész visszanéz

Magyar Nemzet 1963. szeptember 22. 5.1.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Benső világának voltak olya külsőxjelei je gyei ,a

amelyeket a külföld nemzeti jellegként ismert föl

művészetükben

Bényi L szló : Az Alföld festészetünkben 46.1.

Az alföldi festészet kérdései Hódmezővásárhely 1960.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Alföldi zivatar-képek / az alföldi romantika beköszöntője

Felszámolta a népi zsáner idilli világát.

Bényi László: Az Alföld festészetünkben 44.l.
Az alföldi festészet kérdései Hódmezővásárhely 1960.

Munkácsy Mihály fes ő M.D.K.

Tengerparton.

Perés ut.

Pogány Ö. Gábor: Az alföldi festők öröksége 18.1.

Az alföldi festészet kérdései. Hómezővásárhely, 1960

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Szolnok akkor vonult be a magyar művészettörténetbe, amikor tanitványai kezdtek itt festegetni.

Siralomház, Tépéscsinálók, Köpülő asszony, Éjjeli csavargók.

Pogány . Gábor: Az alföldi festők öröksége 13.1.
16.1.

Az alföldi festészet kérdései. Hódmezővásárhely, 1960.

Melk

Munkácsy Mihály (1844–1900)

alakos képei sokszemélyes drámák" Siralom-
"ház, Krisztus Pilatus előtt, társadalom és
lélekrajzok" Rózsehordó nő, Köpülő asszony
e. művei reprodukció

L-y Muzeum séták.
Népművelés 1963. 9. sz
30, 31. l

MDK

Munkácsy

Karácsonyi művásár a Nemzeti Szalonban, a tárlatot műtörténeti érdekességű két Munkacsy kép gazdagitja. A nagy festő egyik gyorsan odavetett tanulmanya, a masik kép "Befordultam a konyhára" egészen kezdő koraban mutatja a mestert.

Cikk: A Nemzeti Szalon karacsonya.

Uj Idők, 1904-5.XI. 11.sz. 276.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Városközi kiállitás Békéscsabán. Képzőművészet 1930. IV. évf. 29. sz. ~~19~~ 103.l.

MDK

Munkacsy Mihály

"Munkácsy Mihályné arcképe"és"baró de Marches arcképe"c.műveivel gyarapodott a Szépm.Múz. modern képtára 1926-ban.

Cikk: A Szépm.Múz.gyarapodása 1926-ban.

Magyar Művészet,1927. 2.sz. 111.l.

Munkácsy Mihály, festőm.

124.	Kolpachi tájrészlet.	
125.	Krisztusfej. /Krisztus Pilátus előtt.c. kép részlete./	
126.	A falu hőse.	17.1.
127.	Hazatérés alkonyatkor.	17.1.

Műcs. A bp.-i Orvosszövetség Mű-kiállítása. 1902.
Kat. 16.1. és 17.1.

MDK

Munkácsy Mihály, festöm.

128. "Milton" eredeti vázlata.
129. " A zálogházban."
130. "Itatás"
131. " Est a pusztán".
132. " A Strike. /Vázlat/.

Mücs. - Bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 17.1.

MDK

Munkácsy Mihály, festőm.

133. Kudelaky Ignáczné szül. Csicsmanczay Anna arcképe, festetett Törökbálinton. 1866.

134. Kövy Artur arcképe. 1866.

Műcs. - Bp.-i Orvosszövetség Mű-kiállitása. 1902. Kat. 17.1.

M.D.K.

Munkácsi

A krakkói magyar kiállitásról közöl képet a lap, amelyen az előkelő személyiségek méltatják "Munkácsi Krisztus feje előtt a kiállitás jelentőségét."

Szinházi Élet. Bp. 1927. juli 17-23. XVII. évf. 29. sz. 49. lap.

MDK

Munkácsy Mihály, festöm.

122. Leányka arcképe. 1866.
123. Kolpachi táj.

Mücs. A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 16.1.

M.D.K.

Munkácsy Mihály

Wolfner Gyula gyüjteményében, Eskü-téri palotájának zenetermében az egyik falat Paál László és Munkácsy Mihály... képei diszitik"- irja az alanti cimü beszámoló.
Egész oldalas felvételen mutatja be a lap a palota zenetermének ezt a falát.

"Világhirü festmények budapesti palotákban" c. Szinházi Elet. Bp. 1927. dec. 11-18. XVIII. évf. 50. sz. 46-47. lap.

Munkácsy Mihály, festöm.
szül.1844. Munkácson. megh.1900.

MDK

117. A gyerköcz.
118. Tanulmány.
119. Himezö leány. Repr./A kat.végén. /
121. Kövy Alfonz arczképe. 1864.

Mücs. - Bp.-i Orvosszövetség mü-kiállitása. 1902. K
16.1.

M.D.K.

Munkácsy

"Világhirü festmények budapesti palotákban" cimmel beszámoló arról, hogy az egyes főuri palotákban, milyen mükincsek szerepelnek. Az egyik kép bemutatja báró Kohner Adolf palotájának egyik részletét és itt a külföldi alkotások mellett emliti meg Munkácsy nevét, ahol a főhelyet főglalja el a "Köpülő asszony" c. kép.

Szinházi Élet. Bp. 1927. dec. 5-11. XVII. /vagy XVIII./ évf. 49. sz. 46-48. lap.

MTK

Munkácsy Mihály, festöm.

Pillanatnyi felhevülés. 1888. - Állami aranyérem.

Mücs. -OMKT. Tavaszi kiáll. 1900. Kat. 16.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Tanulmány a "Falu hósé"-hez / a Szelényi-alap örök letéte/
Milton tanulmany c. festményeivel gyarapodott a Szépm.Múz.modern képtara 1926-ban.

Cikk: A Szépm.Múz.gyarapodasa 1926-ban.

Magyar Művészet, 1927. 2.sz. 111.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Kálvária, vázlat

Kézdi-Kovács L.: Az elmult két év történetéből.
Orsz. Magyar Képzőm. Társ. Évk. 1930. 34.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Schulek Frigyes emlékünnep. Magyar Mérnök-és Épitész Egylet. 1921.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Méltatás.

Lánczi Sándor: Szure Szwán
Művészet, 1963. augusztus - 29 lap

Munkácsy Mihály MDK

Szénásszekér, ceruzarajz I-II.

Lakodalmi hivogatók, ceruzarajz

Mücsarnok 19o1. tavaszi nemzetközi kiáll.

Munkácsy Mihály MDK

Judith, Milton leánya, repr.

Műcsarnok 19o1. tavaszi nemzetközi kiáll.

Munkácsy Mihály MDK

A gyerkőc,

Tanulmány

Himező leány

A Bpi Orvosszövetség Műkiállitása

Műcsarnok 1902.

Munkácsy Mihály MDK

Kövy Alfonz arcképe 1864

Leányka arcképe, 1866

Kolpachi táj

Kolpachi tájrészlet

Krisztus-fej

Mücsarnok 19o2.

A Bpi Orvosszövetség Mükiállitása

Munkácsy Mihály MDK

A falu hőse

Hazatérés alkonyatkor

Milton vázlata

A zálogházban

Itatás

Műcsarnok 1902.

A Bpi Orvosszövetség Műkiállítása

Munkácsy Mihály MDK

Krisztus felfeszitése, pasztell

Micsarnok 1902.
A bpi. orvosszövetség Műkiállitása

Munkácsy Mihály MDK

Est a pusztán,

A Strike vázlat

Kudelaky Ignácné, Csicsmanczay Anna arcképe

Kövy Artur arcképe, 1866

Műcsarnok 1902.

A Bpi Orvosszövetség Műkiállítása

Munkácsy Mihály MDK

Falusi jelenet, rajz

Kandalló előtt, rajz

Műcsarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

Munkácsy Mihály MDK

Arckép, 1864

Mücsarnok 19o2.

A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Munkácsy Mihály MDK

Liszt arcképvázlata, rajz

Tanulmány, rajz

Mücsarnok 19o2.

A bpi.Orvosszövetség Mükiállitása

Munkácsy Mihály MDK

Himező leány, repr.

A falu hőse, repr

Mücsarnok 1902.

A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

MDK

Munkácsy Mihály, festöm.

126. A falu hőse. Repr.

Műcs. - A bp. I Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat.

MDK

Munkácsy Mihály, festőm.

665. Liszt arczképvázlata. Kézirajz.

667. Tanulmány. Kézirajz.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 60.l.

Munkácsy Mihály festő M.D.V.

1844-ben szüle tett.

Szamossy Elek arcképfestő emelte ki az asztalosinasi sorból.

Szamossy nem kötötte maga mellé, hanem Pestre segitette, ahol Ligeti Antal és Thém Mór párt fogolta.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 717.
A Kulturo Világa Bp. 1963.

./ .

MDK

Munkácsy Mihály, festöm.

642. Arczkép. /1864./

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 59.l.

Munkácsy Mihály festő M.N.K.

Lakodalmi hivogatók.

Árviz.

Vihar a pusztán.

Szénásszekér.

Siralomház.

Párizsba költözött.

Köpülő asszony. repr.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 718.1.

A Kultura Világa Bp. 1963.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Golgotha.

Müteremben.

~~Exaltimarx~~ A két család.

A baba látogatása.

Ásitó inas.

Önarckép.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 718.1.

A Kultura Világa Ep. 1963. / .

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Felesége arcképe.

Paál László arcképe.

Milton leánya.

Haynald portré.

Liszt Ferenc arcképe.

Colpachi park fasora.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 719.1.

A Kultura Világa Bp. 1963. ./.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Ösztöndijakkal Bécsbe, Münchenbe, Düsseldorfba juttatták el.

Aradon asztalosegéd korában kötött barátságot Paál Lászlóval

Két első kompoziciója:

Regélő hovéd.

Levélolvasás.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 717.1

A Kultura Világa Bp. 1963.

./.

MDK

Munkácsy Mihály

Ernst Muzeum aukciói XXXIII.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Ecce Homo.

Bécs, Kunsthistorisches Museum előcsarnokának

Mennyezete.

Sztrájk.

1900-ban halt meg.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 719.

A Kultura Világa

Bp. 1963.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Erdőrészlet.

Rőzsehordó.

Kukoricás.

Legelésző csorda.

Nagy és kis virágcsendélet.

Mozart halála.

Honfoglalás.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 719.1.

A Kultura Világa Bp. 1963. ·/ .

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Rőzseherdő mő. repr.

Genthon István: A képzőművészetek története 24. t.

A Kultura Világa Bp. 1963.

Munkácsy [Mihály], festő MDK

Egy XIX. sz.-i, Debrecenben faragott tajtékpipán Munkácsy Honfoglalásának motívumai vannak.

— :(könyv - fénykép) 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. jan. 16.

Munkácsy [ ], Jestő MDK

Munkácsy-Paál-kiegyei kötet s megjelenik.

D. Fehér Ivanzsa: Az Ék Múzeum om. sorozatról 52

A Könyv Bp. 1963. december III/12

MDK

Munkácsy Mihály.

Női arckép. Repr.

KMTárs. 1941. nov. -Arcképkiáll. Kat.

MDK

Munkácsy Mihály.

az akkori Magyarország müvészetpártolása nem megy tovább /akkor még nem volt fénykép/ -szokványos arckép - és miniatürrendelésen. Nem volt alkalmas magasabb ambiciók kielégitésére. Hazáján kivül keresett erre lehetöséget.

Jeszenszky Sándor: A magyar festömüvészet és közönsége. Magyar Müvészet. 1937. 191.l.

Munkácsy Mihály

művészetét méltán megillető bámulat révén egy akkor már bucsuzó irányzatra tette fel a koronát, igy a magyar közvélemény nagy része hozzárögzödött egy elmuló közizléshez és még képtelenebb lett uj kisérletek , uj megoldások megértésére és elismerésére.

Jeszenszky Sándor: A magyar festömüvészet és közönsége. Magyar Müvészet.1937. 192.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Ő a világhir harsonáinak zengése között jött haza. Közönségünknek nem is volt alkalma bírálni, mindjárt a hódolaton kellett kezdenie. Magas világpiaci árai megakadályozták, h. a hódolat vásárlásokban is kifejezésre jusson, akkor aránylag kevés müve került haza. Később sikerült ezt a mulasztást helyrehozni.

Jeszenszky Sándor: A magyar festőművészet és közönsége. Magyar Művészet, 1937. 192.l.

Munkácsy Mihály

feltünö,h.föpapjaink közül egy sem akadt,aki hires Krisz
tus-képeinek megszerzését még csak megkisérelte volna.
A közönséget elsösorban müveinek megindító tartalma ra
gadta meg. De a festöimelöadás értékeit melyek Franz
Hals óta ilig ismétlödtek igy, kevesen tudták méltányolni

Jeszenszky Sándor:A magyar festömüvészet és közönsége.
Magyar Müvészet.1937. 192.1.

Munkácsy Mihály MDK

Megjelent a Franklin-Társulat "Nemzeti Nagy Képes Naptára és abban

"Éji csavargók" c. képe közölve.

Az 1875-diki naptárak elsö fecskéje.
Vas. Ujs. 1874. 588.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Milton diktálja "Azelveszett paradicsomot"
repr.

Művészet 1936. 29.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Gy.N.: Magyar mesterek. Szüle Péter. Képzőművészet 1928. 6. sz. 9.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Szinyei Merse Pál emléke. Magyar Művészet 1934. 56-57.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Petrovics E.: Wolfner Gyula képgyűjteménye. Magyar Művészet 1925. 6. sz. 301-308.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Lyka K.: Szinyei Merse Pál. Magyar Muzsa 192o. 4. sz. 164-17o.l.

MDK

Munkácsy Mihály, festőművész

Munkácsy Mihálynak uj tanitványa van, az ő egykori első rajztanitójának Szamossy Elemérnek, László fia személyében. A hálás művész az ifjut KK ki szép tehetséggel készül a festői pályára,- magához vette XXX tanitani fogja és párisi palotájában lakást jelölt ki számára.

Művész-világ. - Budapesti Bazár. XXVIII.évf. 1887. dec.1. - 183.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Alvó nő, repr.

A Gyüjtő. 1914. 1-2. sz. 35.l.

MDK

Munkácsy Mihály, festöm.

631. Falusi jelenet. Rajz.

634. Kanfalló elött. Kézi Rajz.

Mücs.-A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 58.l.

MDK

Munkácsy Mihály, festöm.

619. Krisztus felfeszitése. Pasztell.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 57.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Krisztus Pilátus előtt

Golgotha

Mozart halála

Kézdi-Kovács L.: A 80-as évek festészete és szobrászata. P.H. 1928 évi naptára. 4o4.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Milton

Mozart halála

Honfoglalás

Kézdi Kovács L.: A magyar nemzeti művészet fellángolása. P.H. 1927 évi nagy naptára. 26o.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Paál László portraitja, repr.

Kézdi Kovács L.: A magyar nemzeti művészet fellángolása. P.H. 1927 évi nagy naptára. 26o.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Zivatar a pusztán, repr.

Az isaszeghi csatatér

Tépéscsinálók

Kézdi Kovács L.: A magyar nemzeti művészet fellángolása. P.H. 1927 évi nagy naptára. 26o.l.
266K.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Éjjeli csavargók

Zálőgház

Falu hőse

Kézdi Kovács L.: A magyar nemzeti művészet fellángolása. P.H. 1927 évi nagy naptára. 26o.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Önarckép, repr.

Siralomház , repr.

Az ásitó inas, repr.

Kézdi Kovács L.: A magyar nemzeti müvészet fellángolása. P.H. 1927 évi nagy naptára. 257,260.l.
259, 264.l.

MDK

Munkácsy Mihály

g.s.: Látogatás thoroczkai Wigand Edénél, a magyar épitőstilus etyjánál. Uj Magyarság 1944.máj.21.

MDK

Munkácsy Mihály

Felvinczi Takács Z.: Kupezki János. A Gyüjtő 1914. 5-6. sz. 153-158.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Munkácsy festményei a párisi kiállitáson. Vasárnapi Ujság 1900. 238.l.

Munkácsy Mihály

1928.április havában megalakul a neves festő művészről elnevezett Munkácsy-céh.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Munkácsy Mihály.

Az Országos Képzőművészeti Társulat 1894 ik alakuló közgyülésén örökös tiszteletbeli elnöknek választotta meg.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek történetemkézirat.

szövarch 20.-210. lap

Munkácsy Mihály.

Müveinek emlékkiállitását rendezte az Országos Magyar Szépmüvészeti Muzeom 1944-ben.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története, kézirat .

Munkácsy Mihály.

Jubiláris kiállitását rendezi az Ernst muzeom 1913-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

Munkácsy Mihály.

A müvész nevét viselő Munkácsy céh első kiállitása 1928-ban november 11.-én volt.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története, kézirat.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.137.3.ó

Munkácsy Mihály.

Moldován István kikérdezéséből.
kikérdező:?

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.1.54.ó

Munácsy Mihály.
Életéről müveiről.

Lázár Béla:Száz magyar remekmü.
kézirat.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.3o.5.ó

Munkácsy Mihály.

A Magyarok bejövetele.c képről.

Lándor Tivadar emlékezései Székely Bertalanról.

jegyezte:F.Heil Olga.1951.

Munkácsy Mihály.

A Képcsarnok Egylet megvásárolja a müvész "Zivatar a pusztán " c. képét.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Munkácsy Mihály.

A Nemzeti Szalon kiállitást rendezett müveiből 1902-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Munkácsy Mihály

Elek A.: Karlovszky Bertalan. Nyugat 1921. dec. 1.

Munkácsy Mihály, Jestő MDh

Kazincbarcikán Munkácsy szobrot, — Pátzay Pál művét, — állítanak fel.

—: Hír 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1969. jún. 14.

MDK

Munkácsy Mihály

Tanulmany a zaloghazhoz, olajf.

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum kiáll.-nak katalogusa.1937.Jan.Nemzeti Szalon.

MDK

Munkácsy Mihály, festőm.

Töle idegen ebb maradt még Zichy-nél is a csatakép-festés. Öt a magyar életkép és a nagy bibliai jelenetek vonzották.
Milléniumi nagy vászna "Honfoglalás" a naturalisztikus történeti festészet egyik legnagyobb remeke.

Ambrózy György: A magyar csatakép.
Értekezés. Bp. 1940. 14o-

MD K

Munkácsy Mihály, nagy festőnk.

a velencei központi nagycsarnokban szerepel a kiállításon Magyarország XIX.sz.-i festészete.

Magyarok a két velencei képzőművészeti kiállításon.
Magyarság. 1938.jun.4. 10.1.

MDK

Munkácsy Mihály, festön.
1844.-1900.

Erdö mélye. Repr.

Erdö belseje. Repr.

Zádor Anna: Az erdöábrázolás a magyar festészetben.
Magyar Müvészet. 1928. 615.l. , 617.l.

MDK

Munkácsy Mihály, festőm.
1844-1900

Önarckép. Jelzése: "A mon excellent ami Jullien
M. de Munkácsy 1881" 1870.Repr.
Az Orsz. M.Szépmüv. Muz. tulajdona.
A művész özvegyének hagyománya,1917.

A Magyar Müvészet I.évf. /1925/,2.-ik számában. L.u.o még a Tanulmány a Mütteremben c.kép repr.-t is.

Dömötör István: Nyolc évtized magyar művészete.
Magyar Művészet. 1931. 317,319.l.

MDK

+ Munkácsy Mihály.

Családi jelenet. Olf.

KMT 1961/2 téli kiáll. Kat. 38.1.

MDK

Munkácsy Mihály.

"Kolpachi park" /Viharos erővel hat e nagyszerű kép./

Szépművészeti Muzeum. - Grafikai kiállitás.

A magyar rajz ötszáz éve.
Magyar Kulturszemle. 1940. 3.sz. 71.l.

MDK

Munkácsy Mihály.

csodaszép "Park"-ja izelitöt ad milyen sokféle a szépsége a vizfestésnek.

Baranski E.László: ?
Képzömüvészet. 1929. 24.sz. 213.1.

MDK

Munkácsy Mihály

elküldte "Pillanatnyi felhevülés" c.képét . Nem ismer lehetetlent. Mig "Mozart"-jában az elegikus hang dominált, legujabb képéröl époszi nyugalom szól hozzánk.

Szana Tamás: Magyar képek az öszi kiállitásc
Mücs.-II.sorozat. KMT.
Magyar Salon.1888. dec. 273. 278.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Felolvasás. Szépm.Muz. Repr. 285.l.

Két női arckép. Mindkettö a Szépm.Muz.-ban
Repr. 288.l.

Lázár Béla: A modern müvészet kezdetei. /Munkácsy és Szinyei Merse./
Müvészet.1908. 281-295.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Röck Vácsi arcképe. Szépm üv. Muz. Repr. 282.
Munkácsy ismeretlen rajza. 1.
Regélö honvéd. Munkácsy elsö ismert festménye.
Repr. 284.1.

Lázár Béla: A modern müvészet kezdetei. /Munkácsy és
Szinyei Merse./
Müvészet.1908. 281+ 295.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Árviz. Festmény. A Szépm.Muz.-ban. Repr. 289 lap.

az 1838-iki pesti árvizt festve meg. /Jelenetek sorozata, melyeket a vonal ereje tart össze./
/Szépm.Muz. Munkácsy-terem 23.sz. Most elöször közli a Müvészet. /

Lázár Béla: A modern müvészet kezdetei. /Munkácsy és Szinyei Merse./
Müvészet.1908. 281-295.l.

MDK

Munkácsy Mihály

müncheni éveiben, mint Wagner Sándor mellett dolgozó tanitvány - a megélhetés kényszeréből mikor szigoru modell tanulmányokkal kellett volna foglalkozzék - kompoziciók és festmények készitésére van utalva.

Ekkortájt festette: "Zivatar a pusztán" c. képét. / Szépm.Muz.Munkácsy-terem 31.sz. Közölve Malonyainál a 128.lapon./

Lázár Béla: A modern müvészet.kezdetei./Munkácsy és Szinyei Merse./
Müvészet. 1906. 281-295.l.

MDK

Munkácsy Mihály.
1844- 1900

1867 nyarán -a párisi világkiállitás idején- az uj müvészet hire zavarta fel az akadémiai ifjuság öntudatát. /Munkácsy 1866 végén kerül Münchenbe/. Az elsö akit kétely fogott el M . volt. Az ö fejlödése eddig sem haladt az iskolai sablon utján.

Lázár Béla: A modern müvészet kezdetei./Munkácsy-Szinyei Merse./
Müvészet · 1908. 281-295.l.

Munkácsy Mihály. MDK

Asztalosinas volt, mikor Szamossy Elek festö mellé került. -Korán árvaságra jutva rokoni kegyelemre szorul. /Volt pedig Berlin városában tekintélyes családi alapitványa./ /Egyik öse csodálatos elöresejtéssel annak a leszármazottjának kiképzésére hagyományozta..... De erröl már nem tudott senki. Mély sébeket ver szivében mikor asztalossegédnek adják./

Lázár Béla: A modern müvészet kezdetei./Munkácsy-Szinnyei Mersa./
Müvészet · 1908. 281-295.l.

Munkácsy Mihály.

kezdetleges rajzaiban már az egységvisszaadásra törekszik. S zamossy azonnal felismerte feladatát. A tanitvány lelkében szunnyadó ösztönök kefjlödését, lappangó hajlamok napfényre csalogatását. Akadémiai tanitásról szó sem lehetett.

Lázár Béla: A modern müvészet kezdetei. /Munkácsy és Szinyei Merse./

Müvészet. 1908.

MDK

Munkácsy Mihály.

másfél évet töltött Szamossy mellett szellemfejlesztő irodalmi és történelmi tanulmányokkal, anatomiai ismeretek szerzéséből, szabad komponálásból állott.
Irod:Munkácsy.Souvenir.II.kiad. Paris,1897.

Lázár Béla: A modern művészet kezdetei. /Munkácsy és Szinyei Merse./
Művészet. 1908.

Munkácsy Mihály

a bécsi iskola módszere, ahol a természetből csak a részleteket gyüjtötték. Ezt gyakoraltatta Szamossy is növendékével.ki mellett nem is kezdett el festeni soha. -Csak mikor elszakadt Sz.-tól aradon vett elöször festéket s akkor is ugy festett, ahogy Szamossytól látta. /Sz.szerint a képet egyszinü alapfestésben -grisaille-ben/ kell kezdeni s azután lazurokkal szinezni. /

Lázár Béla: A modern müvészet kezdete i./Munkácsy és Szinyei Merse/XXXX.

Müvészet.1908 28d-295.l.

MDK

Munkácsy

Az Ernst gyűjteményben Munkacsy néhany kisebb műve.

Cikk: Az Ernst-Múzeum és Szinyei Merse Pál kiállitása.

Vas.Ujs. 1912. 59.évf. 20.sz. 397.l.

Munkácsy Mihály

The Hungarian Quarterly, Vol. I. No. 1. 1936

(François Gachot)

MDK

Munkácsy Mihály

A velencei magyar kiállitás. Ország-Világ 1909. 237.l.

Munkácsy Mihály

László Fülöppel találkozik Párisi studiójában.

The Hungarian Quarterly, Vol. III. No. 4. 1937/38
(Siklóssy László)

Munkácsy Mihály, festő MDK

(1844-1900.)

Keresztrejtvény. Néhány alkotásának idézése.

— : Munkácsy Mihály 18.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 15.

MDK

Munkácsy Mihály

Szana Tamás: Magyar képek az őszi kiállitáson.
Magyar Salon. 1888. 278.l.

MDK

Munkácsy Mihály, festőm.

1894-ben, tehát egy évvel a nagy kép elkészülte előtt, Colpachban keltezett tanulmánya a Sztárjk c.képéhez. A szép pasztellvázlat még lényeges változásokat mutat a kész kompozicióhoz képest.

Árv. Csarn. - Juniusi aukciós-tárlat.
Árv.Közl. 1940. 3.fűz.sz. 10.l.

MDK

n. Munkácsy Mihály, festőm.

1883. Állami aranyérem: Pillanatnyi, felhevülés.

OMKT.- Vándorkiállitások. 1910 szept.8.- dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 67.l.

M.D.K.

Munkácsy

"Több mint száz kiváló festmény van a Ralassa fivérek birtokában"cimmel beszámoló arról, hogy a két mügyüjtő Páfrány utcai gyüjteményében milyen hires magyar festők szerepelnek.

Szinházi Élet. Bp. 1928. juli 8-14, XVIII. évf. 28. sz. 106-107. lap.

MDK

Munkácsy Mihály

A SZinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben.
Magyar Müvészet 1926. 5. sz. /La Gazette/.
302.l.

MDK

Munkácsy Mihály

az egyik gyülekező teremben kolpachi tájképét láthathuk.

Cs.: Képek és szobrok a kir.palotában.
Magyar Iparmüvészet.1905.167.l.

MDK

Munkácsy Mihály

A Szinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben.
Magyar Müvészet 1926.5.sz. /Etoile Belge, jun.1./
299.l.

MDK

Munkácsy Mihály

A Szinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben.
Magyar Művészet 1926.5.sz. /L'Horizon, jun.5./
3ol.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Ybl E.: Szinyei Merse Pál és a magyar tájképfestészet. Magyar Művészet 1926. 1. sz. 5.1.

MDK

\+ Munkácsy Mihály.

Basor./A müvész egyetlen befejezett vizfestménye Malonyay Dezsö tul.

KMT 19o1.tav.nemeztk.kiáll. Kat. 3o.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Krisztus Pilátus előtt

Művész Élet 1933. 2. sz. 4.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 21. 8.l.

MDK

Munkácsy Mihály

kisméretü képe messze kimagaslik az összes arcképek közül, mit feleségéről festett. Nehéz eldönteni, h. minden izében festöi elöadásán, vagy meghökkentöen bravuros jellemzésén csodálkozzunk-e inkább

F.l.: A Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeményei. Kiáll. Vasárnapi Ujság. 1918.65.évf. 40.sz. 567.l.

Munkácsy Mihály, festő

MDk

A Láng-gyári brigád tagjai keresik Munkácsyt.

Kósa Csaba: A brigád vasárnapja 3.

ESTI HIRLAP, br. 1962. dec. 10.

M.D.K.

Munkácsy Mihály, festő

nevét abban az összefüggésben említi a szerző, hogy Csontváry 1882-ben szeretett volna bejutni Munkácsy párisi műtermébe, de ez nem sikerült. Ekkor szánta rá magát Hollósy müncheni iskolájára, akol egy félévig dolgozott.

L.Németh: La vie et l'art de Tivadar Csontváry.
/Csontváry Tivadar élete és művészete/

Acta Historiae Artium, Bp.1964. Tom.X. fasc.1-2. 132. o.

MDK

Munkácsy

Munkácsy művészetével foglalkozik Körmendi András a Magazine of Art c. amerikai művészeti folyóiratban irott cikkében.

Cikk: A "Magazine of Art" a modern magyar festészetről.

Pesti Napló, 1939. jun.28.

M.D.K.

Munkácsy Mihály /szülőhelye: Munkács/

"A baba látogatói" c. alkotásának repr.-ját hozza a lap a Felvidéki Kiállitásról a Műcsarnokban.

A "Felvidéki emlék..." c. rovat megemliti, hogy a művész Munkácson, inas korában festegette a tulipántos ládákat.

Szinházi Élet. Bp. 1938. nov. 12. XXVIII.évf. 47. sz. 11. lap.
Melléklet a lap elején.

Munkácsy Mihály, festő MDG

Diai-Föglein István kiállítási katalogusában nem nevezésen említi meg Munkácsy nevét.

R. Gy.: Vallomás 8

NÉPSZABADSÁG, BP. 1965. okt. 21.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Parasztház belseje c. festménye nek kikiáltási ára: 40000,- ft

— : Munkácsy, Szinyei-Merse, ferenczy képei az év utolsó művészeti aukcióján 6.

ESTI HIRLAP

Sz. 1964. nov. 23.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Az 1951-ben eltűnt Munkácsy-Önarckép most megkerült, s a Nemzeti Galéri-ában helyezték el.

Repr

— : A megkerült Munkácsy 2.

ESTI HIRLAP — Bp. 1964. nov. 9.

Munkácsy Mihály „festő" MDK

Táclatvezetésen ismertetik.

— : A hét végi kulturális programból

11.

NÉPSZABADSÁG 1965. dec. 18.

Munkácsy Mihály, festő MDK

A cikkíró Rabinovszky Márton művészettörténeti és esztétikai munkásságát ismertetve elmondja, hogy Rabinovszky már Munkácsyról 1920-ban vallott véleménye ma is helytálló.

Rónai Gyula: Egy betűvel kevesebb

ÉPSZABADSÁG 1965. dec. 5.

M.D.K.

Munkácsy Mihály. festő

„Kultusiát a titházaként induló Melonyai Dezső igyekszik meglovagolni."

Perneczky Géza: Tiz esztendő a magyar képzőmüvészeti kritia hőskorából

Müvészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 3.sz.

180. old.

M.D.K.

MDK

Munkácsy Mihály

Magyar Művészet 1929. 67.l.

MDK

Munkácsy Mihály MDK

Tépéscsinálás

Ecce homo

A falu hőse

Zálogházban

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

MDK

Munkácsy Mihály

A magyar festők. Vas. Ujs. 1888. 252.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Tóth Dénes: Müvészeti aukció Almássy-Teleki Éva Müintézetében. Esti Ujság 1940. nov. 30.

Munkácsy Mihály, festő

Kanadai diáklányok – egyik festő, másik népzajos – Munkácsy és Paál László képeit látták Párisban. Hozzánk is elkiránkoztak.

Kiss Dénes: Tanulmányút – autóstoppal

8.

ESTI HIRLAP Szp. 1961. nov. 26.

Munkácsy Mihály

Szabó Júlia írt róla tanulmányt a Képző-
művészeti Kiadó „Az én múzeumom" c.
ifjúsági sorozatában, 6 színes reprodukci-
óval.

Péntteki Mozaik
Népszava, 1964 január 10. 92. évf. 7. szám, 4. lap

Munkácsy Mihály, festő M 24

Londonban, a Montpellier Galleries üvevési
csarnokában árula bocsátottak egy
állítólagos Munkácsy-akvarellt.

–: Magyar festők képei Londonban 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. dec. 1.

MDK

Munkácsy Mihály

Művészi Ipar-Nemzeti Művészet. 1906. II. 3. sz.
78.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Lázár B.dr.: Ismeretlen Zichy-rajzok az Ernst-Muzeumban. Pesti Hirlap 1928. ápr. 21. 4.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Dénes T.dr.: A magyar mübirálat mesterei. II. Péterfy Jenő /1850-1899/. Képzőművészet 1932. 55.sz. 238.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Mozart végpercei

A király és a képzőművészetek. Vas. Ujs. 1886.
324.l.

MDK

Munkácsy Mihály

A cégér és kirakat müvészete. Müvészet 1903.
62.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Munkácsy Mihály: Pillanatnyi felhevulés. Nagy aranyérem 1888. Repr.

SzmKT 50. 116.1.

MDK

Munkacsy

A tav.nemzetk.kiallitason egész gyujtemény van Munkacsytól, köztuk a mester egyetlen befejezett vizfestménye. Azutan vázlatok nagy képekhez, szinkereso tanulmányok.

Lyka Károly: Tavaszi műtárlat.

Uj Idők, 1901. VII. 50, 51.l.

MDK

Munkácsy Mihály.

a képzőművészeti csarnok őszi kiállításából.

"Pillanatnyi fölhevülés"

Munkácsy az emberi szív könyörületességét legörömestebb női alakjain szokta érzékíteni. A sebeiben elterülő ellenfél - a rövidítésnek való ságos mestermüve. Munkácsynak is legszerencsésebb alkotása.

Szana Tamás: Magyar képek az őszi kiállításon. Magyar Salon. 1888.dec.

MDK

Munkácsy Mihály

Petőfi bucsuja a szülői háztól .

Petőfi-Album. Vasárnapi Ujság 1898. lo. sz.
158.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Tanulmány az "Isaszegi csatatér" középső csoportjához, repr.

Az "Isaszegi csatatér" Munkácsy Mihálytól. Művészet 1915. 278.l.

+ Munkácsy Mihály, MDK

306. Anyai örömök. Repr.

Műcsarnok. 1900/1 téli kiáll. Kép.kat.

Munkácsy

A Petró-gyűjteményben lévő fiatalkori alkotása, a Táncsics-portré, kiállítva a Herman Ottó múzeumban.

említve.

Napjaink, 1963 8. szám, 4-lap.

Munkácsy Mihály.

töle még idegenebb maradt a csatakép,mint Zichy Mihály tól; öt a magyar életkép és a nagy bibliai jelenetek vonzották.
Milléniumi nagy vászna, a "Honfoglalás" a naturalisztikus történeti festészet egyik legnagyobb remeke.
A honfoglalók küzdelmeiből már mit sem látunk.; a hóditók diadalünnepe ez a monumentális mü.

Ambrózy:MK A magyar csatakép.
Ambcsata 144.l.

Munkácsy Mihály

vajjon örökre elveszíti a jogot, h. védelmet keressen az ellen, h. alkotását" Krisztus Pilátus előtt" akárki akármilyen silány reprodukcióban terjeszthesse? Mert megemgedte Zsolnay mesternek ,h.annak kicsinyitett mását egy hatalmas vázán megörökitse.

A Magyar Iparmüvészet jogvédelme.
Magyar Iparmüvészet. 1916. 74,75.l.

MDK

Munkácsy Mihály,

361. Bartókyné, Szulimán Jolán arcképe.
özv. Bartóky Józsefné tul.

A Magy. Akv. és Pasztelfestők Egyesülete.
Műcsarnok. - XIII. terem. Kat. 40.1.
Evsz.?

MDK

Munkácsy Mihály

Ybl Ervin: Zala György müvészete. Magyar Müvészet 1937. 11. sz. 329.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Kós K.: Zrumeczky Dezső. Magyar Iparművészet 1917. 46.l.

otthon Gerendáson hozzáfogott egy képhez. Ugy okoskodott, h. elöször ügyet se vessen a szinekre, az alapfestés pedig ugy kell csinálni, mintja ceruzával v. szénnel rajzol. Inkább a rajzos alap a födolog, semmint a szines megjelenés. Gerendáson festett képei közül való:

"Regélö honvéd"

Irod.:Malonyay a berlini Mitterdorfer -család tulajdonában lévö"Felolvasás"-t tartja M. elsö képének.

Lázár Béla: A modern müvészet kezdete I./Munkácsy és Szinyei Merse/XXXX.

Müvészet.1908 281-295.l.

---- MDK

Munkácsy Mihály.

Regélő honvéd c.kép et Ligeti megvétette a Képzöm.Társ. -al kisorsolásra.Igy került a kép a Pongrácz-család birtokába. A család Telepy Károlyt kérte, h. az 1894-ben Pesten tartozkodó M.-val irassa alá a képet./Bár volt rajta M.M.63. jelzés./

Lázár Béla: A modern művészet kezdete i./Munkácsy és Szinyei Merse/XXXI.

Művészet.1908 281-295.l.

MDK

Munkácsy Mihály.

1894-ben találkozik 1864 körül festett képével, a "Regélö honvéd" s meggyözödött róla, h. festménye nem változott 30 év alatt./Nem is változhatott, mert nem szinre volt felépitve. L.B./

Lázár Béla: A modern müvészet kezdetei./Munkácsy és Szinyei Merse./
Müvészet.1908. 281-295 1.

Munkácsy Mihály

szivvel lélekkel odafigyelö alakok a képen"Regélö honvéd", a pszichologiai mozzanat visszaadásával már elsö ismert kompoziciójával találkozunk. Benne van a késöbbi nagy kompoziciós elve, nem vesszük észr müvész a rajzhibákat.
"Siralomház",Zálogház, Krisztus Pilátus elött.
mEcce homo.

Lázár Béla: A modern müvészet kezdetei./Munkácsy és Szinyei Merse./
Müvészet.1908. 281-295XXX 1.

Munkácsy Mihály MDK

1863-ban Pestre érkezett. Nemzeti Muzeumban uj benyomások várják. Megismerkedik Tham, Ligeti, Jánkó János-sal. Ők is nagyrészt a bécsi iskola hivei és Rahl-tanitvány egyrészük. Folytatja rajztanulmányait, háttérbe kerül a szin. - 1865-ben Bécsbe ment egyideig Rahl tanitványa, ki azonban 1865 jul. 9-én hirtelen meghalt.

Lázár Béla: A modern művészet kezdetei./Munkácsy és a Szinyei Merse./
Művészet. 1908. 281-295 XXX 1.

MDK

Munkácsy Mihály

1865 márc. 15-én irja Ligetinek,h. meg volt hatva mikor Knaus Lajos képét meglátja Bécsben./Knaus szül. 1829-ben.Világlátásának derüje meglepte M. -t, kinek az élet nélkülözéseitöl elkomorult kedélyére az ujság varázsával hatott."Láttam, mily magas fok az, mit művészetnek neveznek"-irta Ligetinek. .. A célt talán megközelitem ..."ebben rejlik Knaus elsö hatásának termékenyitö ereje.

Lázár Béla: A modern müvészet kezdetei./Munkácsy és Szinyei Merse./
Müvészet.1908. 281-295.l.

Munkácsy Mihály

Knaus hatás meglátszik:"Husvéti locsolás"
" Részeg ember"
"Tollfosztás közben"
Uj hatások elött tehát megnyilt szive, s szinek megfigyelésére kezdi gyakorolni szemét.

Lázár Béla: A modern müvészet kezdetei./Munkácsy és S
nyei Merse./
Müvészet.1908. 281-295.l.

MDK.

Munkácsy Mihály

1865 szept.-töl 1866 okt.-g. Pasten marad.Mikor végre Kaulbachhoz szoló ajánló levéllel Münchenbe megy. A pesti idö,alatt tetszést arad :"Petöfi bücsuja" c. müce./Mindeddig felsorolt képek a Szépm. Muz.raktárában vannak./

Lázár Béla: A modern müvészet kezdetei./Munkácsy és nyei Merse./

Müvészet.1908. 281-295.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Már hat hónapja van Münchenben, közben stipendiumot kér, h. kiutazhassék Párisba. Jul.-ban megkapja, s o
október 15-én el is utazik.

Lázár Béla: A modern müvészet kezdetei./Munkácsy és Szinyei Merse/
Müvészet. 1908. 281-295.l.

Munkácsy Mihály, festő

MDh

Berény „sinharmóniájának gyökerei Munkácsyn át Rembrandtig" nyúlnak vissza.

Munányi-Kovács Endre: A Berény Róbert emlékkiállításon 8.

NÉPSZABADSÁG, 1963. okt. 27.

001

Munkácsy Mihály, festő MDK

Csabai asztalosnál inaskodott.

Gerhalmi Imre: Békéscsaba, 1963 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. okt. 19.

Munkácsy Mihály (festő)

MDK

A Nemzeti Galériában nov. 16-án
Pogány G. Gábor vetített képes
előadást tart Munkácsy Mihályról.

— : Kulturális hírek 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. okt. 16.

MDK

Munkácsy Mihály

D.Rózsaffy: Une promenade rapide au Musée des Beaux-Arts. A Mügyüjtő 1928. 8-9. sz.

Munkácsy Mihály MDK

Táncsics portréja

szerepelt a Petro-gyüjteményből rendezett kiállitáson.

-i -ó: Magyar remekmüvek. Kiállitás a Herman Ottó Muzeumban.
NAPJAINK 1963 aug. 1.

MDK

Munkácsy Mihály
festő

Méltatás.

Marosi Ernő: Magángyűjtők kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában

Művészet, 1963. november - 39 lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Méltatás.

Mészáros Fülöp: Emlékezés Nagy Istvánra
Művészet, 1963. november - 36 lap.

MDK

Munkácsy Mihály

Londonba meghivott m.művész.

Műcsarnok, 1901. 327.1.

Munkácsy Mihály, festő

M Dk.

Okt. 16-án Munkácsy Mihály műveinek
ismertetői Pogány Ö. Gábor.

— : Előadássorozat a Nemzeti Galériában
8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. okt. 1.

MDK

Munkácsy Mihály

Két műve disziti a téli kiallitast.

Lyka Károly:Téli tarlat 1900-1. 50.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Mircea Deac: Arta revolutionara Maghiara. Contemporanul 1958. szept. 26.

MDK

Munkácsy Mihály

K.: Három kiállitás. Nemzeti Ujság 1927. nov. 13. 13.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Vihar a pusztán, repr.

Gerő Ö.: A magyar népéletkép. Magyar Művészet 1927.
11.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Képzőművészet 1929. 25. sz. 233.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Családi jelenet, of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 38.l.

Munkácsy Mihály, festőm. MDK

A kis család. /Kislány kutyával./
Jel. Repr. 2.l.

Pesti Hirlap Vasárnapja. - 1931. febr.8. 2.old.

MDK

Munkácsy Mihaly

1930.febr.-ban, művei kiállitva Békéscsaban a városközi tárlaton.

Cikk: Városközi kiáll. Békéscsaban.

Képzőművészet, 1930.IV.évf.29.sz. 103.l.

MDK

Munkácsy Mihaly

Milton c.művét rézre karcolta Courtry Ch.Az Orsz.Magy.Képzőm.Tars.műlapja 1887-ben.

SzmKT 50 154.1.

MDK

Munkácsy Mihaly

Munkácsy Mihály műterme.Munkácsy Mihaly festet
te.Rézre karcolta Koepping Ch.Az Orsz.Magy.
Képzőm.Társ.műlapja 1885-ben.

SzmKT 50 154.1.

MDK

Munkacsy Mihaly

Iskola előtt.Festette Munkacsy Mihaly. Rézre karcolta Unger W. Az Orsz.Magy.Képzőm.Tars. műlapja 1874.

SzmKT 50 152.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Ujoncok. Festette Munlacsy Mihaly. Rézre karcolta Klaus J. az Orsz. Magy. Képzőm. Tars. mulapja 1879.

SzmKT 5^{0} 152.1.

MDK

Munkacsy Mihaly

Munkacsy Mihaly jubilaris kiallitasat rendezte az Ernst Muzeum.

Ernst Muzeum kiallitasai, 2o. l.

MDK

Munlacsy Mihály

Fasor, Fiútanulmany a "Záloghaz"-hoz, Bucsúlatogatás, c. műveivel gyarapodott a Szépműv. Múz. modern képtara 1925-ben.

Cikk: A Szépműv.Múz.gyarapodása 1925-ben.

Magyar Művészet, 1926. 1.sz. 41.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Vázlat az Ecce homo-hoz (dr.Rózsaffy Dezső aj.) Fejtanulmány a Golgotha Krisztusahoz (Dános Géza aj.) c. műveivel gyarapodott a Szépműv. Múz. 1925-ben.

Cikk: A Szépműv.Múz.gyarapodása 1925-ben.

Magyar Művészet, 1926. 1.sz. 41.l.

M.D.K

Munkácsy Mihály
festő

Méltatás.

Lajcs Sándor: A IX. Őszi tárlat Vásárhelyen
Élet és Irodalom, 1962. október 27 – 8 lap

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K

Méltatás

Hernády Gyula: Endre Béla
Művészet, 1962. október – 13 lap

-1-

M.D.K

MUNKÁCSY Mihály festő
(1844 – 1900)

A 60-as években holland képek
másolásával kereste kenyerét
Első pártfogója Ligeti Antal volt.
Than Mór is pártfogolta
Közép Európát legmélyébben kézvizeli
a realista iskolában ./.

Gm then-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945
Bp. 1958. 98, 127, 138, 144, 146, 164, 170, 179,
180, 186, 187, 190, 191, 205, 210, 216, 220,
220-234, 238, 240, 241, 242, 245, 248, ./.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K

Méltatás.

Passuth Krisztina: Hatvanéves a moholó mihászkelep

Élet és Irodalom, 1962 - okt 13 — 10 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Munkácsy Mihály

MAGYAR NEMZET

1982 APR 27

4

1021

NAPLÓ

Április 27

Munkácsy-hét kezdődik április 29-én Gyulán, annak emlékére, hogy 100 évvel ezelőtt innen indult el művészi pályájára Munkácsy. Vasárnap emléktáblát lepleznek le, egykori lakóházának falán. A gyulai Erkel Ferenc Múzeumban kiállítás nyílik meg a Magyar Nemzeti Galériában és a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban őrzött műveiből. A hét többi napján tárlatvezetéseken és előadásokon ismertetik Munkácsy Mihály életét és művészetét.

gbízólevelét
yarországi követe

Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke válaszolt a követ beszédére.

— Mély meggyőződésünk — mondotta a többi között az Elnöki Tanács elnöke —, hogy a különböző társadalmi rendszerekben élő népek alapvető érdeke, együttműködésük egyetlen, lehetséges formája a békés egymás mellett élés nemes elveinek érvényesítése a nemzetközi és az államközi

M.D.K.

Munkácsy Mihály, festő

nevét abban az összefüggés-
ben említi a arról, hogy párisi
tartózkodása idején Kauser
József is baráti körében tartozott,
aki építészeti tanulmányait vé-
gezte és a párisi magyar egyesület
titkára volt.

Lechner Jenő dr.: Kauser József
emlékezete

A Magyar Mérnök - és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1921. 55. köt. 124. old.

Hunkány Miklós, festő

nevét abban az örrefüggés-
ben emlitik a mezőt hogy párisi
fertőzöndése idejen Kamer
József is barátí körébes tartozot,
ahi épitéseti tanulmányait vé-
gezte és a párisi magyar egyesület
titkára volt.

Lechner Jenő dr.: Kamer József
emlékezete

A Magyar Mérnök - és Epitész-Egyesz Adatbarj, Bp.

1927. SS. hét: 127. old.

Munkácsy Mihály

MD

Repr.:
"Csavargók"

Szépm. Muz.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.
145.l.
117. kép.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Megemléti a cikk.

Cs. M.: Holló László kiállítása a Műcsarnokban 2. l

ESTI HIRLAP, bp. 1961. febr. 8.

Munkácsy Mihály

"Az itatás"
"A lakodalmi látogatók"
"Kupaktanács"
"Siralomház"
"Tépéscsinálók"
"Az éjjeli csavargók"
"Az elbeszélés"
"Első felhevülés"
"Milton"

76.1.

Munkácsy Mihály

"Mozart halála"
"Krisztus Pilátus előtt"
"A Kálvárián"
"Ecce Homo"
"Honfoglalás"

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet
története. Bp. 1906.

76.1.

Munkácsy Mihály

"A hazatérő és elbeszélő honvéd"
"A kukoricapattogtatás"
"A felolvasás"
"Husvéti locsolás"
"Betyár a csárdában"
"Petőfi bucsuja a szülői háztól"
"Zivatar a pusztán"
"A szénás szekér"

Mirovi Nyikovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

76.

76.

Munkácsy Mihály MDK

Kovácslegény, Stavropulos Sokrates tull

Mücsarnok 1934. d ec. 1935. jan.
Jubileumi Kiállitás

Munkácsy Mihály MDK

A müvész felesége, Szépm. Muz. tul.

A két család, Weisz Béla tul.

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.

Jubileumi kiállitás

MTK

Munkácsy Mihály 1844-1900

Vázlat a Miltonhoz, toll

" a Mozart halálához, cer.

Fasor, akv.

Ernst Múz. M.Kisplaszt.és Graf. kiáll.1954. szept.

24 l.

MDK

Munkácsy Mihály, festöm.
1844 ✕ 1900.

Erdörészlet. J.l.j. Vizf.
34 x 21. Illusztr. a XV.tábian.
Férfi és nö képmása. J.l.j. Két ceruzarajz.

Árverési Közlöny. 1932. 1.rk.sz. 31.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Reményi Ede hegedümüvész arcképe.Olajf.1865.

Höllr: A 100 éves Nemz.Szinh.eml.kiáll.

Leiró lajstr.1937.

MDK

Munkácsy Mihály

Szénásszekér. Ceruzarajz.
Szénásszekér. Ceruzarajz.
Lakodalmi hivogatók. Ceruzarajz.

KMT. 1901. tav. nemzetk. kiáll.

MDK

Munkácsy Mihály

Évk. KMT. 1930. 150.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Maron F.: A kitiltott démon. Nők Lapja 1951. okt.25.

Munkácsy Mihály festőművész: MDK.

" 191. Munkácsy" kép.

" Ernszt Muzeum aukcioji" I.

Munkácsy Mihály festőművész. MDK.

A Szépművészeti Muzeum "Magyar Művészképmások" c. kiállitásán vett részt.

Magyar Művészet, 1931. 314.l.

596.Munkácsy Mihály /1844-1900:/ MDK.
festőművész

Lantos r.-t.IV.Muzeum krt.3.II.aukció kat. 119.l.

MDK.

597. Munkácsy Mihály /1844-1900:/
festőművész.

Lantos r.-t.IV.Muzeum krt. 3.II.aukció kat.119.1.

MDK.

598. Munkácsy Mihály /1844-1900/festőművész.

Lantos r.-t. IV.Muzeum krt. 3.II.aukció kat.
119.l.

MDK.

599. Munkácsy Mihály /1844-1900/ festőművész.

Lantos r.-t IV.ker.Muzeum krt.3.II.aukció kat.
119.l.

6oo. Munkácsy Mihály /1844-19oo/ MDK.
festőművész
Igazolványa van a 1889-i párisi nemzetközi
kiállitásra.

Lantos r.-t.IV.Muzeum krt. 3.II.aukció.kat,129.l.

MDK.

602.Munkácsy Mihály /1844-1900/festőművész.
Levél Telepy Károlyhoz egy Eötvös-arckép dolgában.

Lantos r.-t.IV.ker.Muzeum krt.3.II.aukció kat.
110.l.

MDK.

6o1. Munkácsy Mihály /1844-19oo/ festőművész.

Lantos r.-t.IV.ker.Muzeum krt.3.II.aukció kat.

1o.1.

603. Munkácsy Mihály /1844-1900/ f MDK.
festőművész.

Levél Telepy Károlyhoz a "Regélő huszár" c.képe
dolgában emlitve "Tisza őxcellentiája"

Lantos r.t.IV.Muzeum krt.3.II.aukció kat. 120.1.

MDK.

6o4. Munkácsy Mihály /1844-19oo/ festőművész.

Lantos r.-t. IV.Muzeum krt. 3.II.aukció kat.120.l.

MDK.

605. Munkácsy Mihály/1844-1900/festőművész.
Levele Telepy Károlyhoz az "Ecce Homo" és az
"Árpád"/honfoglalás/ az utóbbira nézve nem engedi
milliéniumi kiállitáson felállitatni.

Lantos r.-t. IV.Muzeum krt. 3. II.aukció.kat.

120.1.

MDK

Munkácsy Mihály,

tanulmányfejei, müvészetünk becses ereklyéi, itt vannak.
/"Másik termünk nem egységes, tul is van tömve." /

Olgyay Viktor: Müncheni Kronika. A IX. nemzetközi mükiállitás. Glaspalast. - Művészet. 1905 4.sz. 271-274. l.

MDK.

Munkácsy Mihály / 1844-1900:/
festőművész

"Ecce homó" és a "Krisztus Pilátos előtt"
és a "Golgotha" és a "Szegény legény buján"
és a "Monceaui-park"

Képzőművészet, 1930. IV.évf. 31. sz. 134. l.

MDK

Munkácsy Mihály, festőm.
1844-1900.

726. Erdőrészlet. 34x21. J.l.j. vízi.

Árverési Csarnok aukciója. Kat. 1937.dec. 4.sz. 41.

Munkácsy Mihály MDK

"Köpülő asszony"
"Éjjeli csavargók"
"Ásitó inas"
"Paál László portréja"
"Köpenyes férfi"
"Virágcsendélet tállal"
A "Falu hőse" két alakjának tanulmánya

Heitler László: Magyar remekművek másolatainak kiállitása Pápán.
NAPLO/Veszprém/ 1962. máj. 10.

Munkácsy Mihály, festő

MDK

Az orosz és szovjet festészet c. kamarajellegű kiállításon Vereszcsaginon kívül Munkácsy további négy orosz kortársa szerepel: a Munkácsyval sok rokonvonást mutató s vele egy évben született (1844-ben) Ilja Jefimovics Rjepin és tanítvai.

Murányi-Kovács Endre: Két új kiállítás a Szépművészeti Múzeumban 9. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. nov. 30.

108

Munkácsy Mihály, festő MDK

A. Paramonov írja: „Rjepin művészete sokban rokon a nagy magyar ~~[illegible]~~ festő, Munkácsy művészetével. Közös benniik az igazi humanizmus, a mély realizmus és demokratizmus."

Murányi-Kovács Endre: A szépség és életszeretet ereje
Az orosz és szovjet festészet budapesti kiállításán 7.1

NÉPSZABADSÁG, bn. 1962. nov. 11.

Munkácsy Mihály festő

MDK

A kiállításon csupán egy Munkácsy-mű: egy virágcsendélet szerepel. A többi 46 kép alkotói Európa-szerte ismert külföldi festők, köztük Carl RAHL, akinek Munkácsy tanítványa is volt.

–: Munkácsy külföldi kortársainak képeiből nyílik kiállítás a Szépművészeti Múzeumban

13. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. nov. 23

Munkácsy Mihály, festő M Dk

Munkácsy külföldi kortársai c. kiállításon egyetlenegy Munkácsy-kép szerepel 45 mű között. Ez is egy kisebb csendélet. Szerepel Kaulbach műve: Munkácsy Mihályné képmása is. Ez későbbi alkotás, mint a Munkácsy által festett három portré. Munkácsy tanítványai közül Uhdé szerepel.

Murányi – Kovács Endre: Két új kiállítás a Szépmű=
vészeti Múzeumban 9.l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. november 30.

— 15 —

dr. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

„Tejéscsinálók" (repr.)

„Újoncozók" (1877)

„Éjjeli csavarpók"

„Zálogház"

„Búcsúzkodás" (repr.)

„Kapuló asszony"

/.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
Bp. 1962. 223, 224, 225, v.t.

MUNKÁCSY Mihály festő

„Rőzsehordó nő"

„Milton az Elveszett paradicsomot diktálja" (rézk.)

„Műteremben"

„Krisztus Pilátus előtt" (1881) rézk.

„Golgota" (1884)

„Mozart halála" /.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945 Bp. 1962. 225, VI. t. 228,

- 17 - M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

„Ecce Homo" (1896)

„Colpachi park" (repr)

„Délutáni látogatás"

Haynald Lajos bibliotheca (repr)

1873-ban Barbizonban tartózkodott

Paal Sándorval kapcsolata volt./.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1962. 225, 226 227, 229.

— 18 —

M. D. K.

KUNKÁCSY Mihály festő

Magyarországi látogatásai ihlettek:

„Poros út"

„Huhoricás" (1874.) c. zsánt

Felesége arcképe

Liszt Ferenc arcképe

„Sztrajk" (1895) repr.

/.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945

Bp. 1962. 230, 231.

- 19 - M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Mennyentkép a bécsi Művészettörténeti Múzeum számára

„Hontoglalás" a magyar Parlament részére.

Rappl-Zónai másolta réalit, mintermében dolgozott

/-

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945
Bp. 1962. 231, 339,

20 M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Tornyait párhfogolta

Genthon-Németh-Végvári-Zádor:Magyar müvészet 1800-1945
Bp. 1962. 415.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

utazási előriszületei rózben festette:

„Levélolvasás"

„Regélő honvéd" c. képeket

1863 tavaszán került Pestre

Szomasy ajánlására szivesen fogadták.

Sehetőve tették, hogy első képeit eladhassa, hozzásegítették, hogy a Nemzeti Múzeum Képtárában levő mestrek /.

Gemmhen-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945.

Bp. 1962. 221.

 M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Régi mesterek műveit másolta.

Madarász „Lrinyi és Frangepán" c. képé-

nek hatására festette: „Búsuló bekyár"

c. képét (Debrecen Déri Múzeum)

Télévre Bécsbe ment

Bécsben Rahl növendéke, annak halála

után kizártók az akadémiáról ./.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945

R. 1962. 221,

- 11 -

M. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

Pestre visszatért

„Petőfi búcsúja a szülői háztól"

Barátai és pártfogói ösztöndíját

szerezték neki, hogy a müncheni

Akadémiát látogathassa

Münchenben Wagner Sándor osztá-

lyára rezül

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945

Bp. 1962. 221,

— 12 — M. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

Ádvéz c. kompozíció

Elhagyta az Akademiát és a lengyel származású Adam magánfestőiszolajába iratkozott be.

1867-ben ösztöndíját a párizsi világkiállítás meglátogatására használta fel

/.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
Bp. 1962. 221.

- 13 - M. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

Két hetet töltött Párizsban.

„Dűlő szénássiekér"

Düsseldorfba ment

„Ásító inas" (1869)

„Sivalomház", melyet a festőállvány-

ról adott el egy angol műkereskedőnek

1870-ben bemutatták a párizsi Salonban.

Alab nagy aranyérmet nyert ./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1962. 222.

 M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

1872. A „Sirolomház" ujabb változata (repr.) Haratét magyarországra, majd ismét vissza Düsseldorfba.

1871.év végén Párisban telepedett le, kapcsolatba került későbbi feleségé családjával, De Marches bárónkkal /.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-194
Bp. 1962. 222, 224.

-4- M.D.K

MUNKÁCSY Mihály festő

Alig töltötte be 8. életévet apátlan, anyátlan árva

Anyai nagybátyja Reök István gyámsága alá került, aki nemlemi pályávo-alkalmatlannak tolálta-, ezért asztalosnak adta

/.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945 Bp. 1962. 219.

-5- M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

4 évi inaskodás után felszabadult,

14 éves fejjel asztalossegéd lett.

Elhagyta Békéscsabát, elindult

Aradra munkát keresni.

Az Aradon tanuló diákok ma-

guk közé fogadták, tanítgatták

/.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
Bp. 1962. 220.

 M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Aradon volt ideje arra, hogy raj-
zolgasson.

Első rajzai: falusi jelenetek, magyar
történelmi tárgyú metszetekhez a
másolása, próbálkozott az élet utáni
rajzolással is.

Aradon váltólázszerű betegség tört
ki rajta ./.

Genthen-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945
Bp. 1962. 220.

M. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

Betegen visszagyalogolt nagybábyjához, aki megengedte, hogy egy Fischer nevű festőnél rajzórákat vegyen.

Fischer műtermében ismerkedett meg Szamassy Elek akadémiai részettsigű festővel, aki maga melli vette.

Szamassy vándorló festő volt, tolb mint 1½ évet át Munkácsynak is ez volt az élete.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945
Bp. 1962. 220.

-8-

M. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

Három hetet Buziason (Busiak) töltött Ormós Zsigmond műgyűjtő és művészettörténész vendégeként.

Ormós és Szomossy arra biztatják, költözzék bel Pestre, keressen portfogókat, ezek segítségével külföldi akadémián répertesse ucapát

/.

Cennhen-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945

Bu. 1962. 220.

 M. S. K

MUNKÁCSY Mihály festő

Munkácson szüktett

Apja Lieb Leo több évszázada Ma-
gyarországon elő de elmagyarosodott
család leszármazottja

Anyja: Reök Cecilia, magyar kis ne-
mes leánya

Az apja kispiretésű kincstári sótiszt.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-194
Bp. 1962. 219.

-3- M.D.K

MUNKÁCSY Mihály festő

Első élményei a 1848-49-es szabadságharchoz fűződik.

„Isaszegi csata tér"

„Fogolyszállítás"

Apját a Kossuth-kormánynak végzett szolgálatai miatt bebörtönözték, s az ott szerzett betegsége következtében, hamarosan meghalt ./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945 Bp. 1962.

219,

-1- M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

(1844-1900)

A 60-as években holland képek másolásával kereste kenyerét.

Első pártfogója Ligeti Antal

./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945
Bp. 1962. 96, 126, 136, 142, 144, 162, 1~~[illegible]~~, 177,
~~180~~, 185, 186, 188, 189, 202, 209, 214, 216,
218-232, 236, 238, 239, 240, 245, 250 257, 278, 282,
288, 290, 294, 302, 328, 339, 350, 413, 415, 416,

418, 420, 440, U, U1. t.

Munkácsy Mihály festő

M.D.K.

„Honfoglalás" című képe, nagy lelkesedettség mellett volt kiállítva a Nemzeti Muzeum díszermében (arról: a főrendiház ülésteremében)

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesitője. Bp.
1894. XIV. évf. 41. old.

mdk

Munkácsy Mihály

Kortársaniak, mesterek művésztársak tanítványok nálunk felleltető festmenyeiből állított össze kiállítást a Szépművészeti Muzeum. Munkácsynak csak egy ezendélete szerepel.

H. L. Két kiállítás a Szépművészeti Muzeumban
Népszava 90. évf 283. z 1962 dec 4. 2. L

MNA

Munkácsy Mihály,

Ablakfülke. Olf. Szépm.Muz. Repr.

Utcarészlet. Olf.Szépm.Muz. Repr.

Szépmüvészet. 1941. 8.sz.

MDK

Munkácsy Mihály,

Majovszky Pál mügyüjtö ajándekai közt szerepel, melyet a szépmüvészeti Muzeumnak ajándékozott.

Dékány András: Két kiállitas.
Uj Magyarság. 1935. apr.28. 23.l.

Munkácsy Mihály, festöm.

Munkács megünnepelte Munkácsy Mihály születésének százéves fordulóját.
Munkácsy-hetet rendeztek és egy szegénysorsu fiatal munkácsi festötehetség részére két éven átévi 1200 pengö ösztöndijat adnak.
A munkácsi postahivatal vasárnap Munkácsy arcképével diszitett és "Munkácsy Mihály születésének 100. évfordulója" feliratu körbélyegzöt használt.

Pest. 1944 febr. 21.

munkácsy mihály,

két tanulmánya előkelő parlömöt visz
a Szalonba.

Lyka Károly: Uj képek a Nemz. Szal.-ban.
Nemz. Szalon tavaszi kiállitása.
Uj Idők. 1904-5.XI.27.sz.

MDK

Munkácsy Mihály.

"Honfoglalás" c.festm-nek első vázlata. Repr.

Vas. Ujs. 42.sz. 1898. 45.évf. 731.l.

MDK

n. Munkácsy Mihály,

müveiből 1900, - ben rendeztek emlékkiállitást.

azonkivül 1902-ben és 1903-ban.

A Nemz. Szal. 400-ik jub. és a KEVE XX-ik kiáll.
1929. febr.

MDK

Munkácsy Mihály,

Több irjukori müvet emlitette a sajtó. Négy családi arckép van Styurovszky Károly, Buda, Krisztina-varos, az alagut melletti Schachner házban. 1866-ban festette ezeket M.M.s legutóbbi itthonléte alkalmából sajátkezü aláirásával magáénak ismerte el.

Kolozsvárott Vélis Simon orvos elhunyt fiának Vélis Károlynak arcképet birja, kivel a nagy művész bécsi tartozkodása alatt baráti viszonyban állt Ez már a jelesebb alkotásaok egyike.

Vegyes közlemények.- Képzőmüveszeti Szemle. I.evi. 1879. okt.10.sz. 128.l.

Munkácsy Mihály,

idehaza több futólagos vázlatot készitett egy hazai tárgyu képhez. Előbb azonban "Krisztus Pilátus előtt" c. magasabb sytlü müvet óhajt teremteni.
"milton"-ja által is elért egy magaslatot, melyet tulszárnyalni törekszik.
A genre-festő nagyszabásu historiai képiróvá válik.

Külföldön élő müvészeink.
Képzőmüvészeti Szemle. I.évf. 1879. okt. 10.sz. 128.

MDK

Munkacsy Mihaly,

Velis Károly arcképe.
A kolozsvári mütörténelmi kiállitáson közszemlére kitéve. 1878-ban.
Az érdekes világitás már a későbbi nagy-müvészre vall.

Vegyes közlemények.- Képzömüvészeti Szemle. I.évf. 3.
1879. okt.lo.sz.
128.1.

MunkácsyMMihály festőművész

A Siralomház első vázlata

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948

Munkácsy Mihály festőművész

Tanulmányfigura a "Golgotához"

Tanulmányfej

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948

Munkácsy Mihály festőművész

Tanulmány a Falu hőséhez

Árviz

•

Magyar Kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok.1934.

Munkácsy Mihály festőművész

Bucsuzkodás

Poros ut

Magyar Kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok.1934.

Munkácsy Mihály MDK

Tépéscsinálás
"Ecce homo!"
A falu hőse
Zálogházban

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Munkácsy Mihály festőművész

Merengés

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok 1934.

Munkácsy Mihály festőművész

Virágok

Kovácslegény

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Micsarnok 1934.

Munkácsy Mihály festőművész

A művész felesége

A két család

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

M.D.K.

Munkácsy,Lotz,Székely, Szinyei, Barabás, Paál László, Mednyánszky, Csók, Iványi Grünwald, Magyar Mannheimer, Ferenczy, Rippl-Rónai kizárólag Fränkel Ernő mükereskedésében voltak kaphatók, a Váci-ztca 11./b szám alatti üzletében.

Szinházi Élet. Bp. 1921. nov. 6-12.
X. évf. 45. sz. 30. lap.

M.I.K.

malk

1

Munkány

Honfoglalás c. Képének átvétele.
„Jelvételek Ellinger Editol" A Vasárnapi Ujság
márc 4-i számában

Szodalom. A Vasárnapi Ujság
Pesteneggyi "Hirlap 1844. 19. sz márc 8. r.l

Munkácsi Péter: Tanulmányfej

22

János (25)
ető kezelő
atvan 1

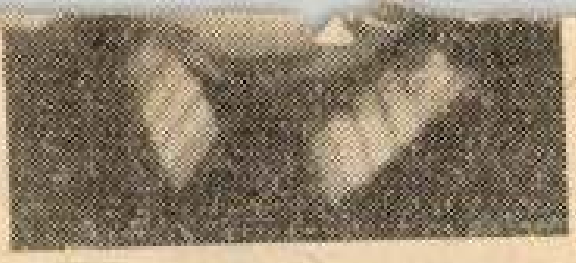

Csányi Lajos (25)
m. vezető kezelő
Szeged Fennt. Ü.

Sándor (25)
ő főkezelő
Baja 1

Farkas Ferenc (25)
vezető kezelő
Esztergom

MDK

A Mukácsy -Véh VIII. reprezentativ kiállitásának katalógusa. 1935. márc. 30-tól ápr. 14.-ig. 8-r., 32 sztln l.

Nemz. Szal. kiállitásai 1935-ben.

M.D.K.

Munkácsy

"Magyar magángyüjtemények" cimmel közlemény számol be arról, hogy Fleiner Jenő magángyüjteményében Munkácsy müve is szerepel.

Szinházi Élet. Bp. 192o. juli 25-31. IX. évf. 30. sz. 25. lap.

MDK

Munkácsy

Boros Samu: Látogatás Munkácsynál. Pesti Hirlap
1886. VIII.é. márc.8. 3.

M.D.K.

Munkácsy Mihály

Dallos Sándor Munkácsy Mihály életéről filmet irt.
"A film keretében Munkácsynak husz-huszonkét képe szerepel, részben a müvek alkotása közben, részben kész állapotban."- mondja az iró a vele folytatott interju során.

Szinház és Mozi. Bp. 1954. márc. 5.-11. VII. évf.10. sz. ∅ 8. lap.

Munkácsy Mihály, festő MDk

A cikkíró a legújabb Munkácsy-albummal kapcsolatban Munkácsy növekvő népszerűségének okoiról elmélkedik. Külön megemlíti az ifjúkori Önarcképem, a Tépéscsinálók, Az elitélt, a Köpenyes férfi, Milton mellképe, a Köpülő asszony, Munkácsyné, Liszt ferenc, a Virágcsendélet és a Délutáni látogatás c. képeket.

Murányi = Kovács Endre: Munkácsy igazsága 8. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. jún. 23.

Munkácsy Mihály

N.Szal. tiszletbeli tag

xcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcccc

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MD

Munkácsy Mihály, festő

Szerepel a Kiállításon.

–: Megnyílt a Moszkvai Magyar Képzőművészeti Kiállítás

8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jún. 16.

Munkácsy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1960 FEB 13.

117

□ MUNKACSY-EMLÉKÉRMET és díjat alapított a Békés megyei Tanács az alföldi képzőművészeknek. Első ízben a békéscsabai Munkácsy Múzeumban a felszabadulás 15. évfordulója alkalmából megrendezendő harmadik alföldi képzőművészeti vándorkiállítás megnyitásán adják át az emlékérmet és a 4000 forintos díjat.

MDK

Munkácsy

neve emlitve

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. 9. l.

mdk.

Munkácsy

Képei: Bucsúzkodás, Ablakfülke, a Pál portré a Nemzeti Galériában.

Karjeán Kamil: Készül az első kiállítás a Nemzeti Galériában.
Népművelés, 1957, 1sz September 39.l

Munkácsy

albumot ad ki az Akadémiai Kiadó.

Esti Hírlap 6 sz. 1959. jan. 8 2 old.

MDK

Munkácsy

Honfoglalás, of.

Művészeti hírek. Műcs. 1900. 4.sz.

97. o.

MDK

Munkácsy

A Mücsarnokból. Vas. Ujs. 1877. 745. o.

MDK

Munkácsy

A Mücs. téli kiáll. Vas. Ujs. 1892. 5o.sz. 849.o.

MDK

Munkácsy

A porcelángyártás... Vas. Ujs. 1885. 28.sz.
450-52.l.

MDK

Munkácsy

- ról irt tanulmányt Lázár Béla,/ki most 10 éve halt meg./

Esti Hirlap 126 az. 1960 máj. 29. 2 old.

MDK

Munkácsy

életéről , munkásságáról ir könyvet
műtörténészünk Lyka Károly

Esti Hirlap 116 sz. 1960 máj. 18. 2 old.

MDK

Munkácsy

emlékérmet alapitott a Békésmegyei Tanács az Alföldi képzőművészeknek. A felszabadulás 15 éves évfordulóján a megnyitón adják át a 4.000 Ft-os dijat.

Esti Hirlap 37sz. 1960 febr. 13. 2 old.

MDK

Munkácsy

A főv. kiáll. a Műcsarnokban. Magyarság. 1924. febr. 10. 14. l.

MOK

KÉVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

MDK

Uj Munkácsy-kép itthon

Mücsarnok 1899.29.sz.453.o.

MDK

Munkácsy Mihály

"Paál László arcképe" repr.

Farkas Zoltán: Paál László. Bp. 1954.
2. oldal /belső címlappal szemben/.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

A Sedlmeyer nővérek, festm.

Tamulmányfej, festm.

Almásy-Teleki I. aukc. 1939. szept.

11 1.

Eger (Heves)

Szarvas-tér 1. Laktanya, egyemeletal, klasszicizáló.

/Barcsay Amant Zoltán: Eger vár 1938, 31 l - Genthon, 195o/

MDK

Munkácsi

Müteremben, rézm.

Képzőmüv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

lo l.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-19oo.

Tanya, of.

A vakarcs, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk.

22 l.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-19oo.

Tanya, of.

Alkony, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

26 l.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

Tanya, of.

Árverési Közl. 6.rk.sz. 1938.

25 l.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

Tájkép, cer.

Honfoglalás, festm.

Ernst Múz. 42. sukc. 1929. máj.

13-14 l.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

Svájci táj, vizf.

Tanulmány az Ecce Homo Krisztusához, cer.

Kutyatanulmány, cer.

Ernst Múz. 42. anke. 1929. máj.

13-14 l.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

Ifjukori ideálja, Nagy Irma arcképe, festm.

A Golpachi iskolában, festm.

Erdő széle, festm.

Ernst Múz. 42. aukc. 1929. máj.

13-14 l.

MDK

Munkácsy Mihály

Fekvő nő, olaj
Találkozás, "
Női arckép, "
R.J.urhölgy arcképe, olaj

Szt.György Céh XVII. auk. 1914. márc.

66 1.

MDK

1930-ban iparostanonc-iskolai rajztanitói oklevelet kapott.

Képzőműv. Főisk. Évk. 1929-30. 70 l.

MDK

Munkácsy Mihály

illusztráció

Díszes zenemű ... Vas. Ujs. 188o. 51.sz. 84o l.

MDK

Munkácsy Mihály

A nagy római kiáll. Művészet, 1910. 178 l.

MDK

Munkácsy Mihály

Paál László, olaj

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 7 l.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

Tanya, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.
26 l.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

Öreg asszony a padláson, festm.

Neuchateli havasok, vizf.

Pihenő kutya, cer.

Ernst Muz. 55. anke. 1937. ápr.

25 l.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

Csevegés a kerti pavillonban, festm.

Tanulmány Pilátus fejéhez, "

Kompozíciótanulmány "Milton"-hoz, cer.

Ernst Múz. 55. aukc. 1937. ápr.

25 l.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Szivalomkrák. c. Zéjze repr.:

2. gách György: A festészet technológiája
Bp. 1954. 3. Zéj

Munkácsy Mihály MDK

Cikkiró szerint a román irányadó körök nagy sulyt fektetnek arra, hogy a Romániában tervezett kiállitáson Munkácsy, Benczur, Zichy müvei bemutatásra kerüljenek.

Pauer Károly: Magyar müvészeti kiállitás Bukarestben. Mücsarnok. 19ol. 2. sz. 26.l.

Munkácsy Mihály MDK

Munkácsy müvészetének méltatása.

Dömötör István: Carmen saeculare.Mücsarnok.
1901.2.sz.v.l.

Munkácsy Mihály MDK

~~xxxxxxx~~ név emlitése

Farkas Zoltán:Csók István.Bp.1954.44.l.

Munkácsy Mihály MDK

Csók István "Teknővájó cigányok" c. képének kiharsogó fehérei Munkácsy Mihályt juttatják eszünkbe.

Farkas Zoltán: sók IstvánBp.1957.19.l.

Munkácsy Mihály MDK

Honfoglalás c. müvének említése
Munkácsy müveiben nem voltak meg a Csók Báthori Erzsébetben feltárt patológikus tartalmak.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 15. l.

Munkácsy Mihály MDK

Köztudomásu volt, hogy a honfoglalás ezeréves évfordulóját nagyméretü festményével fogja ünnepelni.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 14. l.

Munkácsy Mihály MDK

1888-ban dicsőségének zenitjén Párizsban élt Munkácsy, aki magához vonzotta Rippl-Rónait, de Csókot nem. Csók mindig kerülte a tanitvány helyzetét.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. lo. l.

Munkácsy Mihály MDK

Nem ismerte fel Csók István "Urvacsorá"-jának értékét, s halmi"Vizsga után" c.képének juttatta a Munkácsy ösztöndijat.

Barkas Zoltán: Csók István.Bp.1957.12.1.

Munkácsy Mihály MDK

Csók István, mint a Mintarajziskola növendéke, hallott Munkácsy sikereiről és értesült Munkácsy Mihály ösztöndijáról, mely Párisba hivogatta a fiatal festőket.

Farkas Zoltán: Csók István.Bp.1957.7.1.

Munkácsy Mihály MDK

név emlitése

Farkas Zoltán: Csók István.Bp.1957.6.1.

MTK

Munkácsy Mihály

Honfoglalás

Milcsarnok, 11.sz. 1900, márc. 18. 142 l.

MDK

Munkácsy Mihály

Himző nő, kép

Ernst Muz. auk. Pótlás a XI. katalógushoz.
2 l.

MDK

Munkácsy Mihály

Látogatás a gyermekszobában, olaj

Egy Munkácsy-kép sorsa.
Mücsarnok, 11.sz. 1900, márc. 18. 143 l.

MDK

Munkácsy Mihály

Lyka K: Nagy m. művészek. Bp. 1957.

58-75 l. és képek

Högyész (Tolna)

Apponyi-kastély, egyemeletes, 2
tokkal, barokkstilü. Hátsó homl
cimerrel. Épittette 1760 körül
ne egyptizáló kályhák.

(Vályi András: Magyar-ország a
kéla: Ybl Miklós. VV 1879, 812 l)

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Várlat Ripple-Ronai Ödön kaposvári gyűjtemenyében.

Bevnáth: Így éltünk ... Bp. 1956.
317. l.

M. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

Lázár Béla írt róla tanulmányt

Gál: Rusics Zay Bk. 1948. 47. l

MDK

Munkácsy Mihály

Bécsi majd münchemi tanulmányai után Düsseldorfban festette első remekművét, az Ásító inast. A világhírt a Siralomház szerezte meg számára. A mű az 1870-es párizsi világkiállításon aranyérmet nyert.

Bényi László: Munkácsy-kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1952. július 17. [10-11.l.]

MDK

Munkácsy Mihály

Megemlített művei: Tépéscsinálók, Asító inas, Siralomház, Zálogház, Levélolvasás, Rőzsehordó, Köpülő asszony, Bútorzkodás, Miltom, Homfoglalás, Sztrájk.

Bényi László: Munkácsy-kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1952. július 17. [10-11.l.]

MDK

Munkácsy Mihály

(A cikk a július 12-én a Műcsarnokban megnyílt, 215 képet tartalmazó kiállítás alkalmából Munkácsy életének és munkásságának rövid áttekintését tartalmazza.) (Köpülő asszony, Siralomház, Virágcsendélet, Répészsindelők és Rőzsehordó nő című festményei repr.)

Bényi László: Munkácsy-kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1952. július 17. [10-11. l.]

MDK

Munkácsy Mihály

Honfoglalás című festményét a hivatalos követelményekkel ellentkező felfogása miatt nem a megrendelt helyen állították fel. (A cikk idézi Munkácsynak a képpel kapcsolatos felfogását és főbb az ügyészi interpellációjának egy részletét.)

Bényi László: Munkácsy-kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1952. július 17. [10-11.l.]

MDK

Munkácsy Mihály

Milton-ja az 1878-as Párizsi Világkiállításon elnyerte az aranyérmet Makart előtt. 1890-ben a bécsi képtár részére száz négyzetméter nagyságú nemmagyarképet készített.

Bónyi László: Munkácsy-kiállítás.

Nők lapja, Bp. 1952. július 17. [10-11.l.]

MDK

Munkácsy Mihály

Utolsó jelentős művei a Homtoglalás és a Sztrájk. Utóbbiról így ir: „... nem eladható téma, de ... engem nagyon érdekel". Évtizedes betegség után 1900-ban hal meg.

Bényi László: Munkácsy-kiállítás.

Nők lapja, Bp 1952. július 17. [10-11.l.]

MDK

Munkácsy Mihály

Sikerei táirányítják a műkereskedelem figyelmét. Sedelmeyer reklámhadjáratával mutogatja műveit a világvárosokban. A kritika Rembrandttal együtt emlegeti.

Bényi László: Munkácsy-kiállítás.

Nők lapja, Bp. 1952. július 17. [10-11.l.]

MDK

Munkácsy Mihály

Tájképeinek festésénél nagy hatással volt rá Paál László. Barátságuk megszakadt, mikor Munkácsy feleségül vette De March bárónő özvegyét. A házassággal járó életmód sokban kedvezőtlenül befolyásolta Munkácsy festői munkásságát.

Bényi László: Munkácsy-kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1952. július 17. [10-11. l.]

MDK

Munkácsy Mihály

(A cikk idézi Krudy Gyula egy megállapítását Munkácsy és Petőfi rokonságáról.)

Bényi László: Munkácsy-kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1952. július 17. [10-11. l.]

MDK

Munkácsy Mihály

Pestem Thán Mór és Ligeti Antal festő-művészek vezik pártfogásukba. Szorgalmasan tanulmányozza a Nemzeti Múzeum képtárának anyagát; számos másolatot készít. Lelkesedik Petőfi verseiért; érdeklik a szabadságharc eseményei.

Bényi László: Munkácsy-kiállítás.
Nők Lapja, Bp. 1952. július 17. [10-11. l.]

MDK

Munkácsy Mihály

Békéscsabán egy Fischer nevű helybeli festő mellett rajztanulmányokba fog. Itt ismerkedik meg Szamosi Elek festőművésszel, aki magához veszi. Két évet tölt Szamosi [redacted] mellett, majd 1863-ban Pestre jön.

Bényi László: Munkácsy-kiállítás.
Nők Lapja, Bp. 1952. július 17. [10–11. l.]

MDK

Munkácsy Mihály

Még életében szárnyára kapta a világhír. Minden egyes hazajövetele valóságos diadalút volt. 1844-ben született Munkácson, ahol apja állami hivatalnok volt. Hétéves korára árva. Békéscsabára kerül anyai nagybátyjához, Reök Istvánhoz, aki asztalosinasnak adja.

Bényi László: Munkácsy-kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1952. július 17. [10-11. l.]

MDK.

Munkácsy Mihály

1865. „Rezélő" huszár"
„Kukoricapattegtatás" } a képeit a KT sorsoláson a KT nyerte, s így a Társulat vagyonába mentek át.

MDK-A-I.-1/283.

MDK.

Munkácsy hihály

1865. „Husváti locsolás" c. képét albumlap-pályázatra küldi a KT-nek. Köre rajzoltatását kerestonival akarja végeztetni.

MDK-A-I.-1/281.

MDK.

Munkácsy Mihály

. 1863. „A regélő huszár" c képét a KT megvette.

MDK-A-I.-1/80.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

A 70-es években a münchenei akadémián működött.

Tompa Gabriella: Greguss Imre

3 l.

Munkácsy Mihály
Festő

M.D.K.

Gregussz párizsi tartózkodása alatt műtermében gyakran megfordult és tanítványaként szerepelt. Budapestre visszatérve levelezett is Munkácsyval Gregussz.

Tompa Gabriella: Gregussz Imre. 19[illegible].

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Paris, az uj iralyok harája ez iszödik müvein.

Tompa Gabriella: Greguss Imre.

37.e.

M.G.M.

37.

M.O.K.

Munkácsy Mihály festő

értékeléséről

Darvas József: Képzőművészetünk időszerű kérdéseiről. Bp. 1954 26-27.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Méltatás.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek. Bp. 1957.

14 l.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

műveiből kiállítás az Ernst Lajos vezette Nemzeti Szalonban.

Dömötör István: Egy művészeti propagáló. Ernst L. Bp. 1913 23, 25,

MDK

Munkácsy Mihály

jelenkori festő

Epizód a magyar szabadság-
harcból

Temesvári Zéptán

4

MDK

Munkácsy Mihály

Magyar parasztlegény, olaj repr.
Tanulmányfej, olaj "
"

Paraszttanulmány, olaj

Magyarorsz. művészeti csop.-jainak hiv. tárgymutatója. St.-Louisi kiáll. 1904.
41 2 l.

MDK

M˘nkács Mihály

Die Schulprüfung
Kolpacher Park
Vorhang
Parisien
Kolpacher Park, akv.
Gorgotha

Katalog der Ausstellung ung. Maler. Berlin,1910.

19 1.

MDK

Munkácsy Mihály

Alte Frau

Studie

"

Butternde Frau

Männlicher Studienkopf

Die Schulstube

Katalog der Ausstellung ung. Maler. Berlin, 1910.

19 1.

MDK

Munkácsy Mihály

Tájkép

Magy. müvészet a san-franciscoi kiállitáson.
Az Ujság, 1916, okt. 27. 14 l.

se során a civilizált népeknél általá-

MDK

Munkácsy Mihály

"Honfoglalás" c. hatalmas festménye is az új Országház művészi berendezései közé fog tartozni.

Cikk: Az új Országház.

Vasárnapi Ujság, 1894.19.sz.41.évf.310.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Vázlat az Ecce homo-hoz

Bucsulátogatás

Fejtanulmány a Golgotha Krisztusához

A Szépmüvészeti Muzeum gyarapodása 1925-ben. Magyar Müvészet 1926. 41.l.

M.D.K

Munkácsy Mihály
festő

Méltatás.

Rauschenberg: Szabó Loltán
(Művészet, 1963. szeptember - 34 kép

MDK

Munkácsy Mihály

Fasor

Fiutanulmány a "Zálogház"-hoz

A Szépművészeti Muzeum gyarapodása 1925-ben. Magyar Művészet 1926. 41.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Péter A.: Székely Bertalan. Tükör 1935.nov. 37.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Munkácsy Mihály emlékezet. Magyar Müvészet 1925. 1. sz. 55.l.

MDK

Munkácsy Mihály

A Munkácsy-szoborpályázat meddő. Mivészet 1914.
282.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Befordultam a konyhára

KMTárs. Magyar táj-és életkép kiáll. kat. 1927.
29.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Magyar Mivészet 1926. 48.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Park

Képzőművészet 1929. 24. sz. 213.l.

mdk.

Munkácsy Mihály

Husvéti locsolása (1865) Bécsben
készült mint Rahl fanitványa.

Kovács Éva: Magyar Művészet az Elnyomatás
Korában

Bp. 1962

25.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Magyar Müvészet 1937. 66.l.

MDK

Munkácsy Mihály

GerLonModfest. 12o.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Vas, Ujs. 1899. 404.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Müvészportrék. Képzőművészet 1931. 41. sz.
135.1.

M.D.K.

Munkácsy

/A Szinházi Élet példányai erősen hiányosak valamennyi könyvtárban, igy nem lehet pontosan megállapitani az alábbi fényképrepr. milyen szöveghez tartozik. A hiányok -amennyiben lehetségek- később kerülnek felfolgozásra./
Fényképrepr. "Hubay Jenő nagy szalonja Munkácsy és Pálsszló/képeivel" cimmel.
/Pál László/

Szinházi Élet. Bp. 1928. jan. 8-14. XVIII. évf. 2. sz. 69. lap.

MDK

Munkácsy Mihály.

Öt vázlata, nagyobb képeihez készülő szinvázlatok: Egyik vázlat a birkózáshoz készülö magyar legény 1875-ben a "Falu hösé-"hez készült.
Aztán a "Zálogház"-ban, az"Alvó hölgy", "Két család" és " Elsö könyek" vázlatai ismertetik a mester alkotásának elsö gondolatait, azok szines lefestését.

Nemz. Szalon öszi kiállitása. 1902. okt. 4.-én nyilt meg.

Vasárn. Ujs. 1902. 49.évf. 41. sz. 675.1.

Munkácsy [ ], Jestő MDK

Pataki Dénes szerkesztésében tanulmány jelenik meg Munkácsy kostásáról: Szinyei Merse Pálról

– : Érdekes monográfiák a képzőművészeti Kiadó nyári terveiben . 8.

NÉPSZABADSÁG bp. 1964. júl. 15.

Munkácsy Mihály.

pere, mely abból keletkezett, h.T.Kádár Gábor Párisban élö magyar münyomdász nem hajlandó a megbeszélt vételárat kifizetni a nagy mester vázlataiért,teljes egészében, mert az idöközben sulyos beteg mester vázlatait nem tudta befejezni félbenmaradt vázlatait. Köztük Krisztus Pilátus elött.

Munkácsy pöre.

Müvészeti Hirek. —
Mücsarnok. 1899/. 27.sz. 424.l.

Munkácsy Mihály, festő

Munkácsy művészete az ihletője a modern kritikai realizmusnak (Fényes Adolf), illetőleg „romantikus realizmusnak" (Rédnyánszky)

Rippl-Rónai József, Munkácsy egykori tanítványa a legfrissebb párizsi törekvésekhez közvetíti hazánkba művészetével.

Artner Tivadar: Műgyűjtők kincsei a Galériában

G. L.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 31.

Munkácsy Mihály, festő

Tulipános ládája a Néprajzi Múzeum történeti gyűjteményében található.

~ : Munkácsy Mihály tulipános ládája .... 2.

ESTI HIRLAP; Bp. 1962. márc. 1.

MDK

Munkácsy Mihály festő

Művészmek, 1900/1901. téli füzet. 60.l.

60.l.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Munkásságát ismertető, gazdagon illusztrált kötet jelent meg.

–: Idegen nyelvű könyvek vására tíz könyvesboltban 8

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. jún. 16.

Mirosław K. Margit:

Rajz (repró)

Jelenkor, 1964, 4 n., 3040.

Munkácsy

Vak Milton (a ~~columbiai~~ ~~egyetem~~ (New-yorki nyilvános könyvtárban (Szepes)

Ormáy Világ 1964, 18. n. 70.

Munkácsy

Alkotásai a Képcsarnok

Vállalat vándorkiállításai

(emlékezés).

Népművelés, 1964. 6. szám, 32. l.

Munkácsy Mihály

„Virágcsendélet"-e a Szolnok megyei vándorkiállításon.

(említve)

Népművelés, 1964 6. szám 35. lap

Munkácsy Mihály

Rózsehordó nő.

Festmény

(reprodukció)

Népszínvelés, 1964 3. szám, 39. l.

4/.

Munkácsy Mihály.

Szenciós hatásu M.-nak 1881-ből való kitünö önarcképe. Háromszinnyomatu másolata teljesen visszatükrözteti a mester geniális modorát. - Ebbe a modorba érdekes bepillantást nyujtanak: "Pilatus"

"Jesus Nazarenus" c.képek is, amelyek mestere aquarell-faximilben jelentek meg.

Uj Munkácsy mülapok.
Müvészeti Krónika. 1912. ápr.1. I.évf. 1.sz. 7.l.

MDK

4/.

Munkácsy M.hály.

Szenciós hatása M.-nak 1881-ből való kitünö ünarcképe. Háromszinnyomatu másolata teljesen visszatükrözteti a mester geniális modorát. - Ebbe a modorba érdekes bepillantást nyujtanak: "Pilatus"

"Jesus Nazarenus" c.képek is, amelyek mestere aquarell-faximilben jelentek meg.

Uj Munkácsy mülapok.
Müvészeti Krónika. 1912. ápr.1. I.évf. 1.sz. 7.l.

2/. Munkácsy Mihály.

A Könyves Kálmán r.t.igazgatósága juttatott a másolatok által a közönség elé, ezek előállitási jogát a mester özvegye átengedte nekik. Ezekkel a képekkel a mester hagyatéka ugyszólván ki van meritve. A legnevezetesebb talán közöttük: a Megváltónak monumentális képe. Minden kvalitást magán visel, amelyek M.M. egyházi festészetét jellemzik.

Uj Munkácsy műlapok.
Művészeti Krónika. 1913. ápr.1. I.évf. 1.sz. 7.l

1/. MDK

Munkácsy Mihály

Vele szemben minden figyelő keresésünk csak a mult felé fordulhat. Alig van az elhunyt mester hagyatékának olyan darabja, melyet a magyar közönség ne ismerne.
Most olyan alkotásaival ismerkedhetik meg a magyar publikum, melyek mindeddig nem kerültek a nyilvánosság elé.

Uj Munkácsy mülapok.
Müvészeti Krónika. 1912. ápr.1. I.évf. 1.sz. 7.l.

1/.

MDK

Munkácsy Mihály

Vele szemben minden figyelő keresésünk csak a mult felé fordulhát. Alig van az elhunyt mester hagyatékának olyan darabja, melyet a magyar közönség ne ismerne.
Most olyan alkotásaival ismerkedhetik meg a magyar publikum, melyek mindeddig nem kerültek a nyilvánosság elé.

Uj Munkácsy műlapok.
Művészeti Krónika. 1912. ápr.1. I.évf. 1.sz. 7.b.

Munkácsy Mihály

MDK

A Krisztus portré többféle kiadásban jelent meg:
aquarell-faximilben,
faximill-gravürben,
heliogravürben.
"Sirató asszonyok". A Golgota rezdában lévő hasonló c. képnek ikertestvére. Kitünően sikerült szines másoletban jelent meg.

Uj Munkácsy műlapok.
Művészeti Krónika. 1912. ápr.1. 1.évf. 1.sz. 7.l.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Honfoglalás c. képe az Országházb Munkácsy-termében

Varga Aranka: Büszkeségünk az Országház
Vas Népe 1965. febr. 9.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Honfoglalás c. képe az Országházb Munkácsy-termében

Varga Aranka: Büszkeségünk az Országház

Kisalföld, 1965. febr. 9.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Honfoglalás c. képe az Országházb Munkácsy-termében

Varga Aranka: Büszkeségünk az Országház
Nógrádi Népujság 1965. febr. 10.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Zichy "Ka tenák a városkapu előtt" c. Faust -rajzán felismerhetően ábrázolva

Oelmacher Anna: Zichy Mihály Faust-illusztrációinak kiállitása a M. Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1965. október 26. 4.1.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Eg y táhképéet , és a Zálogh zhoz készitett

ta nulmányát a Galéria kölcsönadta a drezda "l-
bertinum kiállitására

A Nemzeti Galéria tervei

Magyar Nemzet 196[illegible]. október 13. 4.1.

Munkácsy Mihály, festő MOK

Tanulmány a Zálogházhoz

Repr.

Összeállította:

Karátson Gábor: Elmúlt korok gyermekei 30-31.

Család és iskola, Sp. 1965. szeptember XVI/9

Munkáczy Mihály, Jestő 7 Dz

Parasztház belseje c. kompozíciója az aukció slágere.

(fenczik) : Képkonjunktúra Magyarországon 8.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. dec. 5.

Munkácsy Mihály, festő MDK

40000 ft-ért kiszált műve nem talált vevőre.

— : A sztár nem helt el. 6.

ESTI HIRLAP bp. 1964. dec. 16.

Munkácsy Mihály festő

TTDK

Tárlat vezetésen ismertetik.

-: A hét végi kulturális program-

ból 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. jan. 22.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Sztrájk c. festményének nagyméretű reprodukcióit kérítették el.

— : Hír 10.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jan. 26.

Munkácsy Mihály.

A Művészeti Alkotások Vállalat albumot kézül közre adni mappa formájában, melyben alkotásának képe szerepelni fog.

Magyar Nemzet, 1951. Aug. 1.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Látogatás a Gyermekágyas Asszonynál, a két család
Apa Születésnapja, A cukortolvaj. ennő kyeli.

Eggenberger Mihészkönyvei: II. kötet, Munkácsy
Bp. 1912.

38 l.

Munkácsy Mihály

festő

M.D.K

„Műterem", Milton, c. képei

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy

Bp. 1912.

1 gl.

Munkácsy Mihály

festő

M.D.K.

Milton c. képe. — Munkácsy formalátása képeiről. — Megváltó ciklusról.

Eggenberger Műészkönyvei: II. kötet, Munkácsy

Bp. 1912.

40 l.

H.D.K.

Munkácsy Mihály

festő

"Golgotha", Honfoglalás, C. képeiről.

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy

Bp. 1912.

941

Fischernél megismerkedett Szamossy Elekkel, aki 1861 végétől kezdve nemcsak festészetre tanította, hanem általános műveltségére is törekedett.
Szamossy társaságában egyik mecénástól a másikhoz utazgatnak.

L. Alesina: Munkácsy Mihály. Moszkva. 1955.
(eml. L. 9. old.)

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1909.

Tájkép legelésző gulyával

Golgota, paszt.

Virágcsendélet interieurben

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 24 l.

MDK

Munkácsy Mihály

N.Szal. vezetősége, tiszteletbeli tag.

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 3 l.

Eger (Heves)

Telekesy-utca 4. Ház, egyemele
timpanonnal, kovácsoltvas erké

/Eger V és MV. Bp. 1951, 2o-2

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

Női képmás, of.

Csicsmancsay Anna képmása, of.

Árv. Közl. 1939. szept, 4.rk.sz. 91.sz.

25 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Méltatás

Dutka Mária: Új, hosszú törekvések a VII. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Magyar Nemzet, 1959. március 29.

8[illegible]

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Uitz Béla 1919 tájmtó anyainak vetítette és ugy elemezte Munkácsy alkotómódszerét.

Dutka Mária: Uitz Béla ismét itthon
Magyar Nemzet, 1959. márc. 25.

4 l

M. D. K.

Munkácsy Mihály
festő

Miltiades.

Sós Endre: Egy régi láda mélyéről előkerült. . . . .
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 19

10l

Munkácsy Mihály MDK

Barbizonban festett müve: Erdő belseje nyirfatörzsekkel. Colpachi parkja. /Mindkettő Paál-témáju .

Sedelmeyer a tulajdonában lévő Paáléképeket Munkácsyval restauráltatta.

A Paál :Viharos tája" és"Oktoberi Kép" müveken Munkácsy kezenyoma felfedezhető.

16.o.

Farkas Zoltán: Paál László. Bp. 1954.

Munkácsy Mihály, 1844-1900 MDK

Csevegés a kerti pavillonban
Tanulmány Pilátus fejéhez
Kompoziciótanulmány Milton-hoz, cer.
Öreg asszony a padláson
Neuchateli havasok, vizf.
Pihenő kutya, cer.

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. 25 l.

MDK

Munkácsy Mihály

Jelenet a kolpachi parkban, festm.
Ceruza-vázlat

Művészi Interieurök rt. I. auk. 1917, márc.
3 1.

MÜVTÖRT DOK.

MUNKÁCSY MIHÁLY
festőmüv.

Népszava, 1958.
máj. lo. 4. old.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály Jestő

Tájkép.

Próbk. Tárgymut. Szp. 1885. 47. l.

M. D. K.

MUNKÁCGY Mihály festő

A falu hőse

Jézus a keresztfán

Book. Tárgymut. Bh. 1885. 44. l.

M. D. K.

MUNKÁCSY elhitály festő

„Krisztus Pilátus előtt"
„Golgotha"

} kiállítás c 40.000 forint bevételt jövedelmez

Bráh. Tárgymut. Bp. 1885. 11. l.

11

Munkácsy Mihály
festő

M.Dk

Végvári Lajos monográfiája Munkácsyról.

Dutka Mária: Munkácsy monográfiája
Magyar Nemzet, 1959. jan. 20.

2 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Méltatás.

Dutka Mária: Jókai Anna: Csontváry
Magyar Nemzet, 1959. jan. 30

4l

MDK

Munkácsy Mihály festő

Bencze László:Repin /Feljegyzések a Tretyakov Képtárban./ Csillag,1954.VIII.évf.október 1945.l. 1946.l. 1949.l.1960.l.

MDK

Munkácsy Mihály festő

Mennyezetképe /2358.l./
Krisztus Pilátus előtt /2358.l./
Sztrájk vázlatos példánya /2358.l./
Honfoglalás /2359.l./

Farkas Zoltán:Munkácsy,az ember Csillag, 1954.
VIII.évf.december 2357-2362.l.

Munkácsy Mihály festő

MDK

Benczc László: Variációk egy témára Csillag,IX.évf.
szeptember 1895.1.

MDK

Munkácsy Mihály festő

Ásitó inas

Benedek László:Szókoly Bertalan Csillag,IX.évf.1955. október 2051.l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály festő

Fichyvel eleinte nivényes érintkezést tartott fenn, barátság azonban nem lett belőle, hésőbb elhidegültek egymástól.

1878. párizsi világ ziállitás alkalmával nyilt szakitás

Bende János: Fichy Mihály élete s művészete. Bp. 1927 74, 75, 76, 79, 84, 89, 90,

M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő
,(1844 – 1909.)
Virágcsokor (1881)
Fotó

Bortnyik - Ilevesy-Rabinovszky: 2000 év festészete Bp. 1943. 424., 425., 458. l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő
(1844-1909)
Önarckép (1882)
Foló

Bortnyik - Slevesy - Rabinovszky: 2000 év festészete Bp. 1943. 361.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő
(1844 – 1909)
A colpachi iskola 1882. fotó

Bortnyik-Ilevesy-Robinovszky: 2000 év festészete Bp. 1943. 296., 297. l. 458. l.

K. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő
(1844–1900)
Paál László arcképe (1875 körül) Fotó

Borbyik – Lyka – Rabinovszky: 2000 év
festészete Bp. 1943. 208., 209. l. 458. l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő
(1844–1909)
Kálvária (1884) Fotó

Bortnyik - Ilevesy - Rabinovszky: 2000 év
festészete Bp. 1943. 166., 167. l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

(1844 - 1909)

Krisztus Pilatus előtt

Siralomházban

Milton az elveszett Paradicsomat dik-

talja

Bortnyik - Ilevesy - Rabinovszky: 2000 év

festészete Rp. 1943. 78. l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő
(1844-1909)
Krisztus fej (tanulmány) fotó (1884)

Bortnyik - Ilevesy - Rabinovszky: 2000 év
~~festészet~~ festészete szp. 1943. 143.

MDK

Munkácsy Mihály

Kárpát-Ukrajnában felfedeztek ismeretlen képe: Farizeus feje - alapvonásaiban tökéletesen azonos a budapesti Szépművészeti Múzeumban őrzött „Krisztus Pilátus előtt" c. kompozíció farizeus-fejével.
A képről a szovjet Izkusztvo közöl cikket. (repr.)

Jelentjük: Ismeretlen Munkácsy képet fedeztek fel Kárpát-Ukrajnában.
Ország-Világ, Bp. 1957. szeptember 24. 6. l.

MDK

Munkácsy Mihály

eddig ismeretlen festményét fedezték fel a Kárpát-Ukrajnai Területi Képtárban. A 45×37 cm-es olajfestmény 1947-ben került a képtár birtokába, ismeretlen mester műveként.

Jelentjük: ismeretlen Munkácsy képet fedeztek fel Kárpát-Ukrajnában.

Ország-Világ, Bp. 1957. szeptember 24. 6. l.

MDK

Munkácsy Mihály

Kisfaludy Stróbl Zsigmond:Emlékeim Csillag, 1956.X.évf.302.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Végvéri Lajos: Megjegyzések Fülep Lajos nyilatkozatához Csillag, 1956.X.évf.julius 178.l. 179.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Bucsuzkodás
Bucsuzkodás vázlata

Bencze László:Magyar mesterművek Csillag,X.évf. 1956.augusztus 339-344.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Tájkép tanyai házzal, olaj

Szépmüv. Muz.uj szerzeményei kiáll. 1926-31. 1931.

2o 1.

MNK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

Női képmás, olaj

Árverési közlöny, 1939. 3.rk.
28 l.

MDK

Munkácsy Mihály, sz. 1944.febr.2o.
+19oo.máj.1. Endenich.

De Marches báró arcképe, olaj
Köpenyes férfi /tanulm. a Zálogházhoz/ olaj
A müvész nejének arcképe, olaj

Szépmüv. Muz. uj szerzeményei kiáll. 1926-31. 1931.
18-19 l.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

Virágcsendélet, festm.
A sztrájk, "

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.
15 1.

MPK

Munkácsy

Fodor F: Greguss Imre. Szépmivészet, 1943. 10.sz.
185-89 l. képekkel.

MDK

Munkácsy Mihály /?/ 1844-1906.

A honvéd
A két család
Szénvázlat a Miltonhoz
Vázlat a Honfoglaláshoz, cer.

Almássy-Teleki VIII. 1942.
27 l.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

Vázlatkönyv 1866-ból

Ernst Muz. 19.auk. 1922. máj.
18 1.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Békésen a Zug utcában földre festette

Rózsák kapuját.

(1866.) Tolh Matild arcképe

Nagy Irma "

Durkó: Békés nagyközség története

Békés, 1939. 212. l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Életrajz.

Eggenberger kiadásának képei: Munkácsy. II.

Bp. 1912.

61.

Munkácsy Mihály

festő

H.D.K.

Művészetének átértékelése.

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy

Bp. 1912

7.l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Siralomház.

Eggenberger Műtörténeti Könyvei: II. Munkácsy
Bp. 1912.

12l.

Munkácsy Mihály

festő

M.D.K.

A Siralomházzal nyeri el Párizsban a Salon aranyérmét.

Eggenberger Művészkönyvei: Építőmunkácsy

Bp. 1912.

13.l

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

1885-ben a világkiállitáson nyert Munkácsy a második aranyérmet a Miltonhal.

Eggenberger ~~[illegible]~~ Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy
Bp. 1912.

16l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.M.

Münchenből a festő csak textura-festési hajlamot hozta magával.

Eggenberger kiviszkönyvei: II. kötet, Munkácsy
Bp. 1912.

18e.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

'Krisztus Pilátus Előtt'

Eggenberger Miniatűrkönyvei: I. kötet, Munkácsy
Bp. 1912.

21 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

A Siralomház, Milton, Krisztus Pilátus Előtt, c.
képei

Eggenberger Művészkönyvei: II. Kötet, Munkácsy
Bp. 1912.

211.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.V.

A Siralomházban, Tépéssimák, a „Falu Hőse"
a „Zálogház", „Az Asztalosinas Ébredése", „Két család,
A gyermekágyas Asszony, a „Papa születésnapja", Cukor-
folyó, Műterem.

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy
13 p. 1912.

26 l.

Munkácsy Mihály
festő

MDK.

Honfoglalás, Krisztus Pilátus előtt, Golgotha,
Pieta.

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy
Bp. 1912.

27 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Ligetinek levélben panaszkodik Párizsból. —
Párizsi tartózkodásáról.

Eggenberger Művészkönyvei : II. kötet, Munkácsy.
Bp 1912

29 l

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

A colpachi kastélybeli freskói.

Eggenberger Műrészhiányvei: II. kötet, Munkácsy
Bp. 1912.

30 l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Életrajz.

Egyetemes Művészkönyvek: II. kötet, Munkácsy
Bp. 1912.

31 l.

Munkácsy Mihály

festő

M.D.K.

Festői látásáról.

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy

Bp. 1912

37 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

képeinek individualitását megakarta tartani

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy

Bp. 1912.

95 l.

Munkaczy Mihály 53 MDK.

Egy magyar paranthásban lejátszódó zsánerjelenet. (1888-ban festett kép.)

L. Plesina: Mihaj Munkaczi. Moszkva. 1955.
(eml. h. 45. old.)

Munkacsy Mihály 5 V MDK

Busuló betyár. 1893.
Ugyanezt a témát feldolgozta
már egy fiatalkori képében is.

L. Klesina: Mihaj Munkacsi. Moskva 1955.
(eml. L. 45-46. old.)

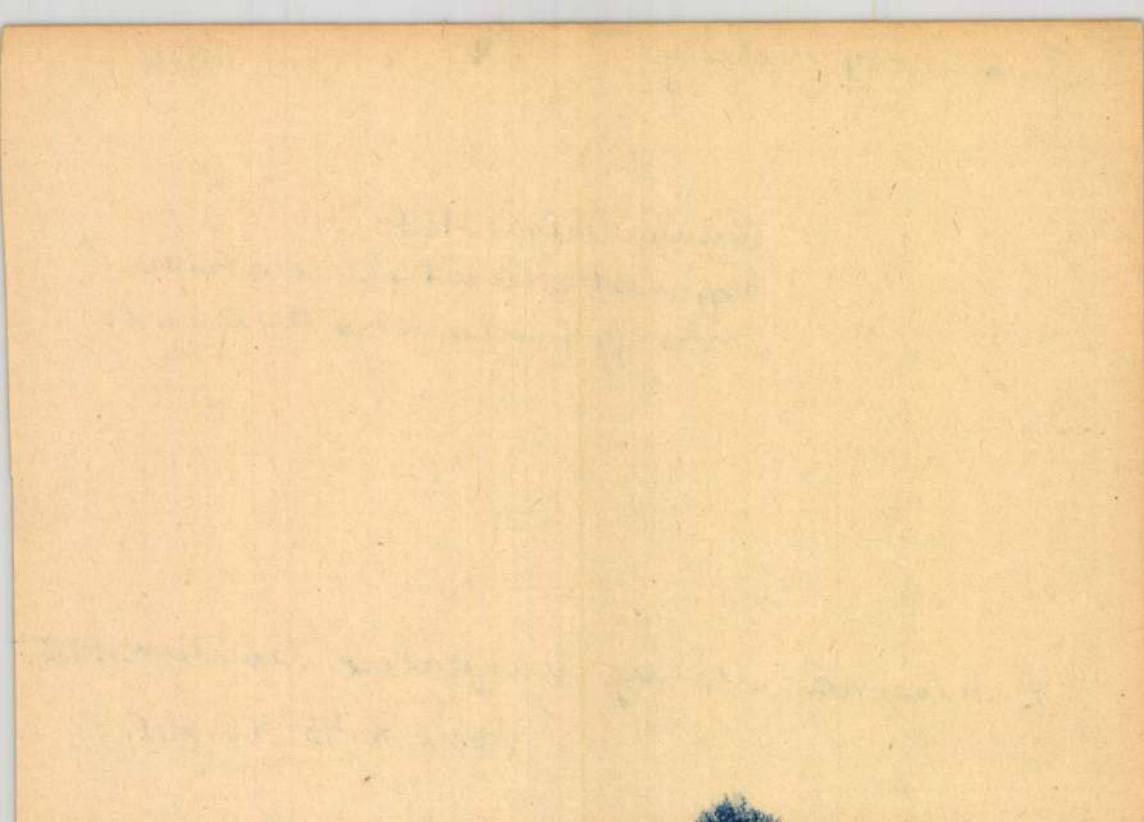

Munkácsy Mihály 51 MDK.

A 80-as évek végén Munkácsy, barátai tanácsára, emlékiratokat kezd írni.

L. Blesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva. 1955.
((eml. l. 44. old.)

Munkacsy Mihály

MDK

Önarcképet ábrázoló tanulmány
(Moszkva, Képzőművészeti Muzeum)

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva. 1955.
(eml. l. 43. old.)

Munkácsy Mihály ~~42~~ MDK

Hazatérés, tájkép (80-as évek)
Legelésző csorda (1882. jelenleg Budapesten

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Monkva 1955.
(42–43. old.)

Munkácsy Mihály

MDK

Golgotha. (1884)
Mozart Lalála (1886)

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moskva 1955.
(eml. l. 43. old.) 44.

Munkácsy Mihály X7 MDK

Liszt Ferenc arcképe (1886, jelenleg Budapesten.)

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moskva 1955.

(eml. h. 40. old.
repr. 18-19 old. között)

Munkácsy Mihály MDK.

Tájképeket a 60-as és 70-es években is festett, de a 80-as években a tájképfestészet sokkal nagyobb helyet foglalt el alkotómunkásságában.

„Fasor" (1886, jelenleg Budapesten).

(repr.)

L. Alesina: Mihaj Munkácsi. Moskva 1955.

(emlí. l. 40-41. old.)
repr. 42-43. old. közt)

Munkácsy Mihály 4c— MDK

Munkácsy több ízben festett arcképet feleségéről. A 70-es években festett, felesége fekete öltözékben ábrázoló képét Budapesten őrzik.

L. Alesina: Mihaj Munkácsi. Moszkva 1955.
(ennek l. 39. old.)

Munkácsy Mihály 45 MDK

Haynald arcképe (1884, jelenleg Budapesten)
(repr.)

L. Alesina : Mihaj Munkacsi. Monkva. 1955.
(eml. l. 40. old. repr. 18-19. oldal között

Munkácsy Mihály A3 MDK

Krisztus Pilátus előtt. Kiállították
1881-ben. (Jelenleg Philadelphiában)
A képhez készült tanulmányok
önálló jelentőségű típus portrék.
Sztaszov idézi Lint szavait, melyek szerint
Munkácsy Krisztus alakjának felfogásá-
ban Andrejevszkij Krisztusából indult ki.

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva 1955.
(eml. L. 37-38. old.)

Munkácsy Mihály 47 MDK

A „Krisztus Pilátus előtt" köz készített tanulmány: vörös zsákállu ülő farizeus feje. ~~Munkácsi~~ A Szovjetunióban őrzött kisebb ~~képeinek~~ műveinek egyike. (Jelenleg Usgorodon)

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moskva. 1955.

(eml. k. 38. old.)

Munkácsy Mihály

M.D.K.

A 70-es évek második felében
M. főleg történeti és vallásos tárgyú képeket,
s. interieurőket fest.
1878-ban nevező-dést köt Sedelmeyer
párizsi műkereskedőnél. A nevező-dés
értelmében valamennyi „a következő" 10
évben festett képét Sedelmeyer ~~[illegible]~~ kapja meg.

L. Klesinov: Mihaj Munkacsi. Moskva 1955.
(eml. l. 32-33. old.)

Munkácsy Mihály ~~A2~~ MDK

Milton. 1878. (Jelenleg New-York)
Tanulmány Milton alakjához Budapesten muzeumban. (repr.)
Kramszkoj 1887-ben bírálta a Milton-t.

L. Klesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva 1953.

(eml. L. 34-35. old. Milton-Tanulmány repr. 26-27. oldal között)

Munkacsy Mihály ~~10~~ MDK

1848 · as ujoncok (1877)

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Monkva 1955.

(em. h. 30-32 · Old.)

Munkácsy Mihály 37 MDK

A falu lőse. (1875)

L. Hevina: Mihaj Munkácsi. Moskva. 1955.
(eml. l. 30-31. old.)

Munkácsy Mihály 31 MDK

A persely előtt (1874)

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva 1955.

(eml. L. 28. old.)

Munkácsy Mihály 38 MTA DK

Zálogház (1874. Jelenleg New-Yorkban)

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moskva. 1855.
(eml. l. 30. old.)

Munkácsy Mihály 36. MDK

Bucsurkodás (1873)

L. Alsina: Mihaj Munkacsi. Moszkva. 1955.
(eml. L. 28. old.)

Munkácsy Mihály 3V MDK

Koldusgyerek (1872)

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moskva. 1955.
(mdk. k. 28. old.)

Munkácsy Mihály 3 MDK

Rőzsehordó leány (1873

L. Alsina: Mihay Munkacsi. Moskva. 1953.

(eml. l. 28-29. old. repr. cimlapon.)

Munkácsy Mihály. 32. M.DK.

A 70-es években vagynámu terménet utáni ceruza- és olajtanulmány.

L. Alesina: Mihaj Munkácsi. Moskva. 1955.

Eml. h. 28. Old.

Munkácsi Mihály 38. MDK

Köpülő asszony (1873)
(Jelenleg Budapesten)
(repr.)

L. Alsina: Mihaj Munkacsi. Monkva. 1955.
(eml. helye. 28. old. repr. 26-27. old. között.

Munkácsy Mihály. 31. MDK.

„Éjjeli cavargók." 1873.
A légelelőt haladó magas parant
a Siralomház hősére emlékeztet.

L. Alesina: Mihay Munkácsi. Moszkva. 1955.

(eml. h. 25-27. old.
repr. 34-35 oldal között)

Munkáczy Mihály ~~29~~ MDK

„Tépéscsinálók." 1871.

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva. 1955.

(eml. L. 23-25. old.)
repr. 34-35. old. között
~~képtábla 2. oldalak~~

Munkácsy Mihály 30 MOK

1871 végén Párizsba utazott.

M. Alpina : Munkacsy Mihaj, Moszkva. 1955.

(eml. k. 25. old.)

Munkácsy Mihály ~~28~~ MDK

„Sivalomház", vázlat (változat).
Jelenleg Budapesten.
(repr.)

L. Rhesina: Mihaj Munkacsy. Moskva. 1955.

(eml. L. 20. old.
rep. 10-11 oldal között
~~[illegible]~~)

Munkácsy Mihály ~~M~~ MDK

„Siralomház": 1869.
Párirsi Salonban 1870-ben kiállitva
Jelenleg Philadelphiaban.
(repr.)
Másodpéldány 1878. (Budapesten)

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva. 1955.

(eml. L. 16 – 22. rd. repr. bekőcimlap előtt)

Munkácsy Mihály. X. MDK

Düsseldorfban festett első" képe az „Ásító inas". (1868, megőrzési helye nem ismert)
Az Ásító inasról készített tanulmány Budapesten a múzeumban.

L. Alesina: Mihaj Munkácsi. Moskva. 1955.
(eml. L. 15. oldb.)

Munkácsy Mihály N MDK.

Müncheni tartózkodása közben minden évben hazalátogatott. 1868-ban végleg otthagyta Münchent és Düsseldorfba utazott, hogy Knaus irányításával dolgozhassou.

L. Alesina: Mihay Munkacsi. Moszkva 1955.

(Eml. h. 15. old)

Munkácsy Mihály ~~N~~ MDK.

1° Zivabatar a pusztán. 1867. München ben sestette. Jelenleg Budapesten őrzik.
(repr.)

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva. 1955.

(eml. L. 14. old.)
(repr. 10-11 oldal között képtáblán)

Munkácsy Mihály 23 MDK.

Münchenben festette 1867-ben az
Árverés-t ~~[illegible]~~ jelenleg Budapesten
őrzik.

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Monkva. 1955.
(eml. l. 13. old.)

Munkácsy Mihály 2X MDK

1865 őszén München be utazott az akadémiára. ~~Fél évig~~ Rövid ideig Pilotj mellett dolgozott, majd Wagner Sándor tanítványa lett, s később Franz Adam csataképfestő ontályába került.

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Monkva. 1955.

(eml. h. 13. old.)

Munkácsy Mihály 20 MDK

1865 elején Munkácsy a bécsi Művészeti Akademiára ment tanulni, de egy fél év mulva visszatért Pestre, ahol újra népi témáju rsánerjelelletek festésével foglalkozott.
(Petőfi búcsuja a szülő i háztól, 1866)

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Monkva. 1955.
(eml. L. 12. old.)

Munkácsi Mihály. 12 MDK.

A falu rossza
Buzuló betyár
Husvéti ~~locsolás~~ szokás
Regélő Honvéd
A hadseregtől érkezett levél olvasása.
1865 után Pesten festett életképek.

L. Alesina: Mihaj Munkácsi. Moszkva. 1955.
(eml. L. 12. old.)

Munkácsy Mihály ~~X~~. MDK.

1863 őszén Budapestre utazott és ott két évig élt. Ligeti és Than szeretettel pártfogolták.

L. Alesina: Munkacsi (Mihay). Moskva. 1955.

(eml. L. 10. old.)

Munkácsy Mihály. N MDK

A Szépművészeti Muzeumban őrzik 1863-ban Buziáson kénült 2 rajzát – a kunyhó mellett pihenő román családot és egy patakon keresztülgázoló leányt ábrázoló zsánerrajzokat

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva. 1955.

(eml. h. 11. old.)

Munkácsy Mihály MDK.

1861-62. első ismert rajzok — metszetekről készült másolatok. Később természet utáni tanulmányok; portrék, zsánerrajzok, majd elképzelés és emlékezet alapján készített rajzok.

L. Alesina: Mihay Munkácsy. Moszkva. 1955.

(eml. L. 10. old.)

6 éves korában árva lett, anyai nagybátyja, Reök István vette magához. 10 éves korában egy asztaloshoz adta inasnak.
1859-ben segéd lett; Aradon töltött két évet, majd betegsége miatt szabadságos nagybátyjához. Ekkor, 17 éves korában kezdett el rajzolni és vette az első rajziskolákat Franz Fischertől, aki metszeteket másoltatott vele.

Mihay

L. Alekina: Munkacsi. Moszkva. 1955.

(eml. k. 8. old.)

Munkácsy Mihály — F — MDK.

szül. 1844 Munkács (Munkacsevo)
v.-ben, mely jelenleg az USzSzR
kárpátontuli területéhez tartozik.
Ezért vette fel a Munkácsy művésznevet.
Apja 1848-ban feleskürölt a forradalmi
kormányra, ezért a szabadságharc
leverése után börtönbe vetették. Ott szerzett
betegségében halt meg.

Mihaj
L. Alesina: Munkácsi. Moskva. 1955.
(eml. L. 7. old).

MDK

Munkácsy Mihály /?/

Két vázlat, cer.

Szent György Céh IX. aukc. 1911. nov.

18 1.

Munkácsy Mihály MDK

V. V. Sztanov az 1873. évi világkiállításról szóló cikkében leírja Munkácsy ott bemutatott két képét – az „Éjjeli csavargók"-at és a „Kőrülő asszonyt".

L. Klesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva 1955

(eml. L. 3. old.)

MDK

Munkácsy Mihály

Végvári Lajos:Szőnyi István Csillag,X.évf. 1956. szeptember 572.l.

MDK

Mundrácsy M.

Honfoglalás (festő eredeti vázlat) letét a Jász Múzeumban

Blénessy János: A Jász - Múzeum ismertetése
Jászberény 1933

39.0

Munkácsy Mihály

emlékkiállitása 19oo. 19o2. 19o3

Nemzeti Szalon 4oo-ik jubiláris és a Kéve XX. kiállitása 1929. február

Munkácsy Mihály

A konyhában, rézkarc

A XIX.-XX. század magyar grafikája. Orsz.M.Szép művészeti Muzeum kiállitása, 1924. junius. katalogusa 4 lap

Munkácsi Mihály
festő

M.D.K.

Munkácsi mint tájképfestő működését Düsseldorfba kezdte meg.

Bereviczy Albert: A tájképfestés a XIX. században. 187 l.
Bp. 1910.

Munkácsi Mihály
festő

M.D.K

Méltatás.

Beszeviczy Albert. A tájképfestés a XVII. században 206 l.
Bp. 1910

MDK

Munkácsy Mihály festő

Bencze László: Válasz Bernáth Aurélnak, Csillag 1954. VIII.évf. augusztus 1562.1565.l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály

"A keresztrefeszitès" a müvész legközelebbi müve. Vázlatát a "Harmonia" Váci-utcai üzletében állitják ki. "Bus betyár" c. olajfestményét ugyancsak a Váci-utcai Wodianer-féle könyvkereskedés mutatja be, "ára: hatodfélezer forint".

Képes családi Lapok, Bp. 1882. márc. 5.
4. évf. 23. sz. 367. lap

MDK

Munkácsy

F.A.E: A dolgozó nő és anya. Szab. Nép. 1948. nov. 27. 6 l.

Kisigmánd (Komárom)

Ref.templom ~~egyetlen~~ homlokzat el
épült 1796-ban. Két ónkanna, 1850

(Kovács J. István: Magyar református
na, 1951)

Munkácsy Mihály, festő

MDK

Megemlíti a nevét. (Juhász Gyulánál kapcsolatban. A költő Munkácsy temetése napján érkezett Budapestre.)

Illés Endre: Építkező gáthuzamosok

Népszabadság Bp. 1968. nov. 16. 9.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

A debreceni Déri Múzeum ban most restaurálják Munkácsy: Ecce homo-ját.

— : Hír

8.1.

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 22.

M.D K.

Munkácsy [Mihály]. festő

soproni képtárban lévő
képeit említi:

Horváth László: Budapest - Győr - Sopron

Bp. /é.n./, ~~xxxxxxxx~~ Panoráma, /Magyarország írásban és képben 13.köt./

135. old.

Munkácsy Mihály, festő M.D.K.

nevét emliti a szerző „Emlékeim" c. könyvének 1923-beli kiadásával kapcsolatban.

Szij Rezső: Az Amicus és Reiter László könyvmüvészete

Müvészettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 1-2. ész.

56. old.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

A Déri Múzeumban restaurálják az Ecce Homot.

(fényképp.)

– : Ecce Homo

2

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. dec. 10.

Munkácsy Mihály

Jutalmazzák a tehetséges fiatal
művészek kiemelkedő alkotásait.

Molnár László: „Junge ungarische
Künstler."

Budapest, 1959. Globus.

1963 SZEP 23

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HÉTFŐI HÍREK

munkácsy mihály

● MUNKÁCSY MIHÁLY két festménye, az „Alszik a modell, és a „Hölgy-interieur" is kalapács alá kerül a Bizományi Áruház legközelebbi képaukcióján. A Munkácsy-festmények kikiáltási ára 30, illetve 40 ezer forint.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP
1968 SEP 12

Kulturális krónika

RESTAURÁLJÁK AZ ECCE HOMOT. A debreceni Déri Múzeumban őrzött Munkácsy-remekművet megtisztítják az évtizedek alatt rárakódott portól, szennyeződéstől. A nagyméretű festmény több hónapig tartó restaurálását Sárdy Brutusz és Sárdy Loránd végzi. A restaurált Ecce Homo azután eredeti színeiben, fényében áll majd a múzeum díszterme-

NOT FOR PUBLICATION

Munkácsy Mihály

remekműveiből c. kiállítás nyitva-
tartását egy hónappal meghosszabbí-
tották a Pesterzsébeti Múzeumban.

Magyar Hírlap, 1967. XII. 31. 4. o. Napi
Krónika

Munkácsy Mihály

műveiből kiállítás nyílt meg a pesterzsébeti múzeumban.

Magyar Nemzet, 1967, XII.2.4.o. Napló

Munkácsy Mihály

Ecce Homo (festmény, rajzó)

Nagymuvalás 1968 VI. n. 13 old.

Munkácsy Mihály

Paál Lánlóval közös kiállítása-
nyílt a Pesterzsébeti Muzeumban
Leányka aszfáltja (szepró)
Vihar a pusztán I. "
Két csoládi "

Mástfy Albin: Munkácsy és Paál
László semmelei
Pesterzsébeten

Nagy műveléz 1968 II. n. 39 old.

Munkácsy Mihály

sírjának gondozásáról.

Móra Gábor: „S a feledékenység
éje borítja nevük".

Magyar Nemzet, 1967. XI. 11. V. o.
Tisztelt Szerkesztőség!

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Restaurálják „Ecce Homo-ját".
(Déri Múzeum, Debrecen).

– : Megszépül az „Ecce homo" 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. okt. 23.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K

Békéscsabai emlékezésében íz
Vidovszkyékról és azzól a
barátságról ami közöttük
kialakult.

Frank János: Vidovszky Bélamál
Élet és Irodalom, 1968. nov. 2-8 lap.

Munkácsy Mihály
festő

MDK.

Munkácsy Mihály képe díszeti
Vidovszky Béla műtermét.
Két azkép Vidovszky Béla
nagyszülcsöre készült.

Frank János: Vidovszky Bélámál
Élet és Irodalom, 1968. nov. 2.-8 lap.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő -

Munkácsy „Krisztus Pilátus előtt"
című képe annyira megragadta
Franck Frigyest hogy elhatározta,
hogy festő lesz.

Franck János: Franck Frigyesnél
Élet és Irodalom, 1968. jún. 1 - 8 lap

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Méltatás.

Pernecker Gyula: A Ferenczy család
Élet és Irodalom, 1961. július 20 – 8 lap

Munkácsy Mihály

Ásító inas (repr.)

/Artner Tivadar/: Képzőművész különnyomba. Bp. 1963. 47 l. 8 t. /Magyar Uttörők Szövetsége Uttörő különnyomba füzetek./

11-lép

Munkácsy Mihály

Sinalomházával lett világhírű. Munkásemberből lett művész (autodosinas volt.) Ez ihlette az Ásító inast.

/Artner Tivadar/: Képzőművész különpróba. Bp. 1963. 47 l., 8 t. /Magyar Uttörők Szövetsége Uttörő különpróba füzetek./

28-30. l.

Munkácsy Mihály /1844-1900/

Asztalosinasként kezdte. Élete nagrészét Párizsban töltötte. Munkásságát alapvetően a szabadsághaz ihlette. Életképeket, műhereshedelmi öntönzésre biblikus kompozíciókat, valonképeket, ezenkívül tájképeket, virágcsendéleteket festett. Közismertek: Milton, Tépéscsinálók, Köpülő anyony.

Kovács Irén, Sz.: Ki ez? Mű észettörténeti társasjáték. Kártyaszövegek: Kontha Sándor. Bp. 1960. 2. kiad. 100 t. 1 mell. 2[illegible] l. /Homo ludens 2./

3.t.

Munkácsy Mihály

Siralomház. (repr.)

Kovács Irén, Sz: Ki ez? Müvészettörténeti társas-
~~Kixxx?xMüvészettörténetixtársax~~ játék. Kártyaszöve-
gek: Kontha Sándor. Bp. 196o. 2. kiad. loo t. 1 mell.
23 l., /Homo ludens 2./

3.t.

Munkácsy Mihály

Képeiből
a Műkincseket Társadalmasító Bizottság a Képzőművészeti Múzeumnak adott át a Tanácskörtárság alatt.

Dr. Barcza Géza: Műem lekvédelem a magyar Tanácskörtársaság idején, Bp. 1964.
458.o

Munkácsy

Képek a városi kiállításra

Pernessy Géza: A Nemzeti Galéria vendégkiállítása a Várban. Magyar Nemzet, 1967. X. 11. 4. o.

M.D.K.

Munkácsy Mihály. festő

nevét említik, mint akivel Rippl-Rónai Párizsban egy időben dolgozott.

Huba Lászlóː Budapest - Somogy - Zala

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 11.köt./

42 old.

Munkácsy Mihály „festő" M.D.K.

Festette az 1861-ben a mai Clark Ádám téren - megnyílt Budai Népszínház függönyét és ugyancsak ő terverte az Ember Tragédiájának első szinrehozatalát.

Szamos Rudolf: A Krusitinától a Vízivárosig

BUDAPEST, 1968. VI. évf. 11. sz, 27. old.

M.D.K.

Munkácsy Mihály „festő"

„Ecce homo" c. híres festménye külön teremben mutatja be a déri múzeum.

Kapalyag Imre: Budapest - Debrecen - Nyíregyháza
Bp. /1960/, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 7.köt./
97. old.

M.D.K.

Munkácsy Mihály festő

Számos emlértárgát é alkotását őrzik a Munkácsy húzemu egy külön Munkácsy-szobájában, Bébéscsabán, ahol nehéz inaséveit töltötte

Szabó József: Budapest - Dél-Tiszántul

Bp. /1961/. Panoráma, /Magyarország irásban és képben 8.köt./

19. old.

~~M.D.K.~~

M.D.K.

Munkácsy Mihály, festő

nevét említi:

Szabó József: Budapest - Dél-Tiszántul

Bp. /1961/, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 8.köt./

86. old.

MDK

Munkácsy Mihály, sz. 1844. febr. 2o. Munkács,
+ 19oo. máj. 1. Endenich.

Fasor, olaj

Fiutanulmány a Zálogház-hoz, olaj

Tanulmány a Falu hősé-hez, olaj

Szépmüv. Muz. uj szerzeményei kiáll. 1924-26.
1926. okt. 13-14 l.

szintes, 5+3+5 tengellyel, Polláck
n Fellner Ferdinánd teljesen átépí-

nagyei építkezései. A magyar művészet-
Bp. 1953, 185–189, 198, 200, 202 l)

MDK

Munkácsy Mihály, sz. 1844.febr.2o. Munkács,
+19oo.máj.1. Endenich

Bucsuzkodás, olaj
Tanulmány Miltonhoz, olaj

Szépmüv. Muz. uj szerzeményei kiáll. 1924-26.
1926. okt. 13-14 l.

al, 2-2 falpillérrel, XVIII. század.

Munkácsy Mihály MDK

„Falu rossza"

Erotikus jelenet.

kiállításon szerepelnek. Utóbbi

képe bizonyos Tekintetben

Paál László emlékezetet.

Csánky Dénes: Száz év magyar festészete.
(Kiáll. kat.) Győr 1943. 9. l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

A Munkácsy-ösztöndíjat Csók István-nal szemben Halmi Artúrnak ítéli.
(1890.)

Réti István: A nagyvárnyai művésztelep
Bp. 1954. 92., 93., 94., 96., 97., 180, 200, 206., 222, 229. l.

MDK

Munkácsy Mihály festő

„Szerelembús negény legény" – Déri Muzeumban (Debr.)

Déri Muzeum Képtára Debrecen 1949. 8. lap

8

MDK

Munkácsy Mihály festő

„Tanulmányfej a Siltonhoz" Déri Múzeumban.

Déri Múzeum Képtára, Debrecen, 11. l.

Munkácsy Mihály festő
(1844 – 1900)

„Ecce homo" Déri Muzeumban (Debrecen)
„Vihar a pusztán" " "
„Ujjoncok" " "
„Köpülő asszony" " " (vázlat!)
„Falu köse " " (Szépszűv, Muz. tulajdona)

Paál Lánló rábenélésére (1870. körül) Párís mellett, barbizoni erdő) tájképeket fest. „Alkony" Déri Muzeumban
„Munkácsyné" Déri M-ban

Déri Muzeum Képtára Debrecen, 1954. 20. lap

MDK

Munkácsy Mihály festő

"Óra" "Milton"-hoz készült tanulmány - (Déri Múzeum Debr)
"Baba látogatása" - Déri Múzeumban
"Golgota" - vázlata " "
"Anya gyermekével" c tanulmány ("Kr Pilátus előtt" c képhez)
Déri Múzeumban
"Ecce homo" - vázlata " "

Déri Múzeum Képtára, Debrecen, ~~Dec~~ 1954. 21. lap.

MDK

Munkácsy Mihály

zsánerképei

-.-

19.o.

K Németh Lajos: Hollósy Simon és kora müvészete.
Bp. 1956.

MDK

Munkácsy Mihály festő

„Levelet olvasó hölgy" - Vászon (6. lap)

„A monceaui park" - Vászon (7. lap)

Debrecen város nyilv. képtárának kézirattára

D. 1918 6.-7. l.

MDK

Munkácsy Mihály

B.

12. tábla „Kislány hutyákkal"

Farkas Zoltán: Munkácsy Mihály Bp., 1943.

Munkácsy Mihály festő

MJK

57. Cundélet Bp Szm M. vánon, 106 x 139.5 cm
58. Virágcundélet Bp Dános Géza, fa, 55 x 42 cm
59. Virágcundélet, Bp, Szépszünvénati M. vánon, 147 x 114 cm
60. Névnapon, Párisi ~~Sedelmeyer~~ Sedelmeyer (?) fa, 104 x 142 cm
61. Nákutra, Tanulmány, Bp Szm M. fa, 29 x 39 cm
62. Párisi interieur, Bp Szm M. vánon, 70 x 101 cm
63. 62. kép részlete
64. Interieurtanulmány Bp Szm M. fa, 64.5 x 52.7 cm

Farkas Zoltán: Munkácsy M. – Bp, 1941. – Táblák.

Munkácsy Mihály festő

MDK

46. Hegyes táj Bp Szm M. fa, 64.5 × 56 cm
47. Tájkép folyóval Bp, Szm M. 50 × 89.5 cm
48. Parkban, Philadelphia Wanemaker gyűjt fa, 114 × 87 cm
49. Naplemente, legelénő nordával, vánon 210 × 285
50. Faror Bp Szm M. vánon, 111.5 × 182.
51. Kukoricatörés Bp Szm M. fa, 75 × 108.
52. Kolpacki park Bp Szm M. fa, 96 × 130 cm
53. Kolpacki parkrészlet vizfestmény Bp Szm M. 248 × 392 m/m!
54. Poros út Bp Szm M. fa, 96 × 129.7 cm
55. Sötét utca Bp Szm M. fa, 64.7 × 52.7 cm
56. Virágcsendélet Bp, br Hatvany Ferenc

Farkas Zoltán: Munkácsy M. – Bp 1941. Táblák

Munkácsy Mihály festő

MDK

34. Tamburány a Mozarthoz. Bp. öv Hubay Jenőné, fa, 99 x 130 cm
35. Edouard de Marchas br. arcképe Bp. Szm M. fa, 34 x 26 cm
36. M. Mihályné arcképe Bp Szm M. fa ~~45.3 x 37.5 cm~~ 75 x 59.5 cm
37. Pál Lánló arcképe, Bp Szm M. fa, 45.3 x 37.5 cm
38. Arckép (Éva) Bp Szm M. fa 72 x 58.5 cm
39. M. Mihályné arcképe Bp Szm M. fa, 42 x 32 cm
40. Lint Ferenc arcképe Bp Szm M. ~~[illegible]~~ vánon 130 x 99 cm
41. Reinletfelvétel 40-ről.
42. Haynald Lajos bibornok arcképe Bp Szm M. fa, 116 x 88.8.
43–44 Reinletfelvétel 42-ről
45. Erdőrculet Bp Szm M. fa, 57 x 48.

Farkas Zoltán: Munkácsy M. – Tőrblák

Munkácsy Mihály festő

MDK

21. Bucsuzkodás, Bp Szm M. fa, 83×69.5 cm
22. Perselyelőtt. Bp. Szm. M. fa, 92×57 cm
23. Milton, New-York, Lennox Library, vánon, 210×300 cm
24. Tanulmány a Miltonhoz Bp. Szm. M. vánon, 55×46 cm
25. Krisztus Pilátus előtt, Philadelphia, Wanemaker gyűjt. vánon, 417×636 cm
26-27-28. Reúletfelvétel a 25. festmény ről
29. Tanulmány A Kr Pilátus előtt-hoz. Bp. Özv Andrássy Gyulánó, vánon 82×65.
30. Golgotha, Philadelphia, Wanemaker gyűjt. Vánon, 460×712 cm
A reprodukció a Koepping-féle metszetről készült
31-32. Reúlet a 30. képről
33. Mozart. Detroit, Govenor A. Russel, vánon. 260×370 cm

Fachas Zoltán: Munkácsy M. - Táblák

Munkácsy Mihály

MDK

12. Tanulmány a Zálogházhoz, Grignano di Trieste, Sokrates Stavropulos fa, 87×43 cm
13. Falu kőre. Cöln, Wallraf-Richartz-Museum, vászon, 153×223 cm.
14. Tanulmány a Falu kőrcher, Bp, Szépm. M. vászon, 98×71 cm
15. Múzeum, Baltimore, Walterggyűjtemény
16. Ujsucsok, Bp Szépm M. fa, 129.5×205 cm
17. Korhely férj Bp. Szépm M. fa, 64×82.5 cm
18. Fahordó nő Bp " " fa, 100×80.5 cm
19. Kőpülő nő. Bp néhai Szurday Róbert gyűjteménye, vászon, 121×100 cm
20. Nő két gyermekével, Bp Szm M. fa, 64.5×52.3 cm

Farkas Zoltán: Munkácsy M. Bp, 1941. - Táblák

Munkácsy Mihály festő.

MSK

Reprodukciók. (Egyszín nyomás, kb. 20 x 16 cm nagyságnak)

1.) Siralomház, Bp Szépm. M., vánon, 119 x 170 cm
2.) Tanulmány a Siralomházhoz Bp Szt. M. fa, 87.5 x 115.7 cm
3.) " " " " " " fa, 40 x 34 cm
4. " " " " " " fa, 40 x 34 cm
5.) Pépéscsinálók, Bp gr. Károlyi István tul. Szépm. M. ban. Fa, 142 x 195 cm
6. Éjjeli csavargók Bp. Szt. M. fa, 146.8 x 220 cm
7.) Az Éjjeli csavargók vénlete
8. Zálogház. New York, Metropolitan Museum of art.
9. Tanulmány a Zálogházhoz Bp Szépm. M. fa, 99.8 x 70.5 cm
10. " " Bp. özv Hubay Jenőné fa 86 x 68 cm
11. Ülő nő. Bp, br Hatvany Ferenc, fa 95 x 70 cm

Farkas Zoltán: Munkácsy M. Bp, 1941, – Táblák.

MOK

Munkácsy Mihály, festő
(Kiegénítés)

1844. február 20-án született.

1858-ban szabadul fel, 1860-ig Aradon antalos legény

1861. Fischer Ferenctől és Szamosy Elektől tanul rajzolni;

1863. önén Pestre utazik, Ligeti Antal veni pártfogásába.

1865. január. Bécs. Rahl tanítványa.

1866. Szembaj. Oktoberben München, Wágner Sándor növendéke.

1871. Páris.

Londonban, Velencében, New-Yorkban jár.

gyógyulni Karlsbadba, La Malouba, Triassitzba megy.

Endenichi sanatoriumban hal meg 1900. május elején

63. Farkas Zoltán: Munkácsy M., Bp, 1941. 63. lap.

Munkácsy Mihály festő

1893. „Honfoglalás" (16 x 6 méter) Párisban kiállítja. Újra átfesti. :(44. lap)

1896. „Ecce Homo" utolsó nagy kísérlete. (45. lap.)

„Kolpacki Park" - táj kép. }
„Hegyes táj" } 51. lap
„Kukoricatörés."
„Mosónők"
„Poros út"
„Csendélet -" több van.
Interieur-festmények. 53-54. lap.

Farkas Zoltán: Munkácsy M. Bp, 1941.

MOK

Munkácsy Mihály festő

1881. (április) „Krisztus Pilátus előtt" (25 m²) Amerikában van.
Redukciója Bp. Szfőváros képtárában. (38 – 41).

1884. „Golgotha" Amerikába is átjut, Párisi világkiállítás 1889.
M. világkiállítás tetőpontja. (41 – 42. l.)

1886. „Mozart." 3 hónap alatt kénül. Eredetije Detroit, (USA) (42 l.)

1887. „Liszt Ferenc"
„Haynald bíboros" } képmásfestmények. (43. lap)

1890 Bécsi Csánári Museum számára (Makart helyett) festi „A renaissance ~~allegoriája"~~ apoteozisát. (100 m²!) (43. lap)

Farkas Zoltán: Munkácsy M. Bp 1941.

MOK

Munkácsy Mihály, festő

1877. „Újoncozás"
„Bucsuzkodás" } (31. lap)
„Köpülő anyony"

1876. Párisi Salonban: „Műterem" (Amerikában.) (32 l.)
Műhereskedője Goupil. Gardagon fizeti M. képest.
M. felesége luxemburgi földbirtokos, Edouard de Marches báró özvegye. Dúsgardag. (32)

1877. végén „Milton" (1878. Párisi Világkiállítás) „Medaille d'honneur"al hitüntetve, óriási siker. Sedelmayer műhereskedő veni meg. 100.000 frank évi járadékat biztosít, de 10 év alatt 2.000.000-t ad. (35-37. l.)
Farkas Zoltán: Munkácsy M. Bp 1941.

MOS

Munkácsy Mihály, festő

1865. Bécsbe kerül, (24. lap) Innen München-be megy Pilotyhoz.
1868. Düsseldorfa jut. (Zsánerképfestéket hat itt rá.) Knaus hatása vele.
1868. önén „Siralomhár" - (1870-ben a párisi Salonban sikert arat) (25. lap)
1873. Párisi „Tépéscrinálók" (27. lap)
1873 önén Barbizonban fest Paál Lánlóval. (Táj képeket) (29. lap)
1874. Párisi Salonban: „Éjjeli csavargók." (29. lap)
„Zálaghár" (Eredetije Amerikában) (30. l.)
1875. Magyaro-n jár. „Falu köze" Párisi Salonban állítja ki. Három változata van a képnek. (31. lap

Farkas Zoltán: Munkácsy Mihály Bp 1941.

MOK

Munkácsy Mihály festő

1844. Munkácson születik. Apja rógövedéki hivatalnok. 1850 ben hal meg.
Anyja Reök Cecília, középoutálybeli. 1849-ben hal meg.
Ötven testvérek, rokonok gondorák őket.
M-t anyjának bátyja Csabán neveli. Antalosinasnak adja.
3 évig mas.
„Emlékeréseiben" francia nyelven Boyer d'Agen regitrégével (1896-ban) ír ifjúkori nevedéseiről.
Vidéki festők tanítják.
60-as évek elején Pestre kerül.

Farkas Zoltán: Munkácsy M. Bp 1941. - 23-24. lap

23-24. lap

MJK

Munkácsy Mihály festő

1926-ban Munkácsyék levéltárát Barnevitzné Ilges Cécile, Munkácsy M-né örökösé Gömbös Gyula közvetítésével a Szépmüv. Muzeumnak adományozza. [M. feleségéhez írt több száz, hortásaknak M-hoz írt néhány, és M-nénak műleihez írt 120 levele] 8. lap

„Kolpacki iskolában" befejzetlen kép. (Szépm. Muz. tal.) (12. l)
„Kukovicás" (13)

1867-ben kirándul a párisi világkiállításra. Itt ismeri meg a francia művészetet. (16. lap).

Farkas Zoltán: Munkácsy Mihály Bp 1941.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Siralomhár - c. képe említve:

Ernszt Lajos: Schauff János tervezete 1790-ből :- Bp. 1900, 6

Munkácsy Mihály Festő M.D.K.

emlitve

Ch. Esterházy: Art en Hongrie. Bp. é.n.
2

MDK.

Munkácsy Mihály

1865. „Husvét" a képét a KT-nek eladja.

MDK.-A-I.-1/294.

MDK

Munkácsy Mihály

Rippl Rónai József Emlékezései. Bp. 1957.

27-49 l.

Kajdacs /Tolna/

Ref.templom, Edény, 1756. Épül

/Kováts J.István: Magyar refor

MDK

Munkácsy

Siralomház, olaj

Tépéscsinálók, "

Éjjeli csavargók, "

Ybl Ms Képzőművészet. Budapesti Szemle,
1927. nov. sz. 296 l.

MDK

Munkácsy

Ybl E: Képzőművészet. Budapesti Szemle,
1927. nov. sz. 295 l.

MTA

Munkácsy

Vhl K: Képzőművészet. Budapesti Szemle,

1927. nov. sz. 295 l.

MDK

Munkács, Mihály

Busuló betyár, vázlat

Tájképvázlat

Nagy Zoltán: A művészi vázlat jelentősége.
Műbarát-füzetek, Bp. 1940.

MDK

Munkácsy Mihály

Nagy Zoltán: A művészi vázlat jelentősége.
Művarát-füzetek, Bp. 1940.

MDK

Munkácsy Mihály

Nagy Zoltán: A művészet változó jelentősége.
Műhely-Füzetek, Bp. 1946.

MDK

Munkácsy

Kacziány Ö: Gyulay László. Művészet, 1911,
261-265 l.

Esztergom (Komárom)

Széchenyi-tér 22. Járásbiróság, ke
tengelyes. Karaelektikus, 1870 körü

(Esztergom V és MV. Rp. 1951, második

MDK

Munkácsy

Magyar Nemzet cikke. 1953. febr. 28. 5 l.

Esztergom (Komárom)

Deák Ferenc-utca 3. Obermayer-ház
emeleti ablakok körül kecses roko
barokk csigákkal, kapuív zárókövé
Dísztelen jobb oldalhomlokzat /ba
1767-ből.

(Pálinkás László: Esztergom XVIII. v.
73–75 l — Esztergom V és MV. Bp. 1951,

MDK

Munkácsy

-ch: Könyvszemle. Szépművészet, 1941. 1.sz. 34 l.

MDK

Munkácsy

Bartus Ö: Vidéki centrumok. Miskolc.
Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29 l.

MDK

Munkácsy

Siralomházban, festm.

Könyves Kálmán kiváló műlapok jegyzéke. Bp. é.n.
58 l. kép.

MDK

Munkácsy

A falu hőse, festm.

Könyves Kálmán kiváló műlapok jegyzéke. Bp. é.n.

57 l, kép.

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-192o.

Krisztus Pilátus előtt.

Férfi arckép.

Márk Lajos festőmüv. , , , gyüjt. kiáll.

Ernst Muz. 135. kiáll. 1932. dec.

15 l.

MDK

Munkácsy

Gerevich Tibor: L'Ungheria alla XXII. Biennale di Venezia. Corvina, 1940, 6.sz.

Munkácsy Mihály MDK.

Munkácsy művei 1952-ben
rendezett kiállításának
430.000 látogatója volt.

L. Plesina: Mihay Munkacsi. Moszkva 1955.
(eml. 2.52. old.)

Munkácsy Mihály 57 MDK

Honfoglalás-kor készített tanulmányokon továbbdolgozott
1892-ben és 1893-ban.
Festmény mérete: 6 × 16 m

L. Alesina: Mihay Munkacsi. Moskva 1955.
(eml. l. 47-48. old.)

Munkácsy Mihály 58 MDK.

Sztrájk. (1895) Jelenleg Budapesten.
Azt az utat, amely ze M. a Sztrájk megfestésével lépett, rövidesen más művének is követték. (Révész Imre: Panem.' (1899) Kernstok Károly: Agitátor (1897, Fényes Adolf: negény ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ emberek élete c. sorozatával a XX. sz. elején.

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moszkva 1955.
(eml. h. 46, 48-50.
(repr. 42-43. old. között)

Munkácsy Mihály. 62

MDK

1886-ban ideggyógyintézet-
ben helyezték el. 1900-ban
halt meg, utolsó kívá-
ságának megfelelően
Budapesten temették el.
Repin, Kramszkoj, Antokolszkij, Sztasov
szerint M. Európa legkövetkezetesebb
realista művészei közé tartozott.

L. Blesina: Mihaj Munkacsi.
Moszkva 1955.
(eml. h. 51. olcl.)

Munkácsy Mihály

MDK.

1891-ben Kisszu utazást tett Magyarországon, abból az alkalomból, hogy a magyar kormány megbízza a „Honfoglalás" című grandiózus kompozíció megfestésével. Tanulmányokat készít magyar és szláv népi típusokról, jellegzetes népviseleteket keres.

L. Alexina: Mihay Munkacsi. Moskva. 1955.
(eml. h. 46. oldal)

Munkácsy Mihály 55 MDK

A renaissance apothozisa. (1890)
Mennyezetfestmény a bécsi Kunsthistorisches
Museum lépcsőházában.

L. Alesina: Mihaj Munkacsi. Moskva 1955.
(emb. h. 46. old.)

M.D.K.

Munkácsy Mihály

A "Siralomház" és az "Éjjeli csavargók" c. képét ujra lefestette. "Krisztus Pilátus előtt" c. képét Londonban kiállitották. "Egy vidám családi életből vett festményt" most fejezett be a müvész, -irja az "Irodalom és Müvészet" c. rovat "Munkácsy Mihály" cimmel.

Képes Családi Lapok, Bp. 1881. nov. 27.
4. évf. 9. sz. 143. lap

M.D.K.

Munkácsy Mihály

A müvész "Munkácsy-dij"-at alapitott ötezer forinttal, melynek kamatai egy fiatal magyar festő tovább képzésére forditandó. Később a fiatal festő Párisba kerül, ahol Munkácsy maga gondoskodik további kiképeztetéséről, -irja az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. ápr. 2.
4. évf. 27. sz. 429. lap

M.D.K.

Munkácsy Mihály

A Lap hozza a müvész fényképét "Munkácsy Mihály itthon" cimmel és bemutatja "Krisztus Pilátus előtt" c. alkotásának repr.-ját. A cikk beszámol a fogadtatás ünnepségéről és méltatja a müvész néhány müvét: "Regélő huszár", "Kukorica pattogtatás", "Husvéti öntözködés", "Siralomház", "Éji csendzavarás" és a "Tépéskészitők" c.-eket.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. febr. 26.
4. évf. 22. sz. 345-346. lap

M.D.K.

Munkácsy

"Ujoncozás" c. képét a muzeumi "Képtár negyedik termében felállitják" Than Mór: "Priamos" c. képével együtt,- közli a "Fővárosi Hirek" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1881. febr. 2o.
3. évf. 21. sz. 336. lap

M.D.K.

Munkácsy Mihály

A müvész "Honfoglaló Árpád" c. nagy kompozicióján dolgozik Trefort Ágoston kérésére, -irja az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. nov. 12.
5. évf. 7. sz. 111. lap

Munkácsy Mihály
festő

M.D.V.

Gönczy Lajos által készített 120 cm. magas szobra a munkácsi végrehajtó bizottság épületében van elhelyezve.

Sándor László: Munkácsy szülőföldjén
Művészet, 1969. május – 5 lap.

Munkácsy kiháj

1887 és 1901 között pártfogolta
Rippl-Rónait Párisban.

Rippl-Rónai József írásaiból
Dunavecse, 1967.
74.o.

Munkácsy Vilmály

festőiskolája volt.

Rippl-Rónai József irásaiból, ~~Pr~~ Dunavecse 1967.

27.o.

Mundrácsy Mihály

Képei Nemes Marcell mübarát
perti galériájában vannak.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse,
1967.

30.o.

Műemlékvédelem
1967/3,4
1968/1,2,3

19 cédula

Munkácsy Mihály

Párizsban Ripp Rónai mestere és támasza volt elcinte.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse, 1967.

67.

Munkácsy Mihály

estéljein Párisban vént nett Dumas Fils, A. Daudet, Ambroise Thomas, Reményi Ede, Justh Zsigmond, Zichy Jenő, Türr Tábornok. Sőt egy alkalommal Milán szerb király is.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunaverse, 1967.

71.o.

Munkácsy Mihály

képeiről Párizsban Rippl-Rónai:
másolatokat készített, pénzért.

Rippl-Rónai József irásaiból, Dunaveca
1967.

71.o.

Munkácsy Mihály

Párizsban az Avenue de Villiers-
ben lakott.

Rippl-Rónai József műtermében, Dunaveresen
1967.

67.0.

Munkácsy Mihály

teleségének ő volt a második férje
Első férje egy Marchs nevű földbiro-
tokos volt, volpachi földbirtokos,
aki meghalt.

Rippl-Rónai József irásaiból,
Dunavecse, 1967.

70.o.

M.D.V.

Munkácsy Mihály
festő

Sóset utca (1871)
Feifi tanulmányfej (1874
Kukori cás (1874)
} repro

Budai Tímót: Munkácsy Mihály 125 éve
Művészet, 1969. május – 3 lap

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K

Tanulmányfej a „Krisztus Pilátus
előtt" című festménynek
Ablakfülke "Tanulmány a Párisi
"szobabelső hiz. 1877

repro

Budai Tivnot: Munkácsy Mihály 125 éve
Művészet, 1969 május - 3 kap.

M.D.G.

Munkácsy Mihály
festő

Munkásságainak legvonzóbb szakaszának lesznese a: „Vihar a pusztán", az „Ásító nia", a „Siralomhár" a „Tépéscsinálok".

Budai Tímot: Munkácsy Mihály 125 éve
Művészet, 1969. május - 3 lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.I.

Munkásságának legszorozott szakaszá-
ban készült a „Sötét utca", az „Egyjeli
csavargók", a „Búcsúzkodás", a „Köpülő
asszony", a „Rózsekondó"

Budai Trivót: Munkácsy Mihály 125 éve
Művészet, 1969 május - 3 lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

1947 óta az ungvári Kárpát-Ukrajnai Területi Képtárban található a mester tanulmánya, amelyet a „Krisztus Pilatus előtt" c. kompozícióhoz készített.

Sándor László: Munkácsy szülőföldjén
Művészet, 1969. május – 5 lap.

M.D.K

Munkácsy Mihály
festő

A jubileum alkalmiából megnyitottak
a Nemzeti Galériában Munkácsy Mi-
hály és Paál László festménynek azt
a termét amit klimaberendezéssel lát-
tak el.

Buda Tímót: Munkácsy Mihály 125 éve...
Művészet, 1969 május – 3 lap.

H.D.

Munkácsy Mihály
festő

A Szovjetunió Képzőművészeti Akadémiája ünnepi ülést vendezett a jubileumi alkalmiából.

Budai Tamót: Munkácsy Mihály 125 éve...
Művészet, 1969. május – 3 lap.

Munkácsy Mihály
festő

Már ország-világ előtt is mert
művész volt Munkácsy, mikor
a város emlíktábbával jelölte a
háza ahol lahott.

Sándor László: Munkácsy szülőfoldjen.
Művészet, 1969. május – 5 lap.

Munkácsy Mihály

festő

M.D.K

A második világháború után az emléktábla lekerült a ház faláról és a városi végrehajtó bizottság szekháraának raktarába került. Pillanatnyi sorsa és merettem.

Sándor László: Munkácsy szülőfoldjen

Művészet, 1969 május – 5 lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.V.

A „Porosint" és a „Kuhonicás"-sal
éri el a művész a már szinte
főtiltmulhatatlan festői vallo-
mások szintjét.

Budai Tinót: Munkácsy Mihály 125 éve ...
Művészet, 1969. május - 3 lap.

Munkácsy Mihály

„Siralomház", Art Museum, Philadelphia, közegbe nyomott, fekete-fehér fényképreprodukció.

Bíró Béla: Handbook of Art History, Dubuque, 1963. 1-307 l. 242 l.

Munkácsy Mihály

Így például „Siralomház" című festménye a legjobbak közzé tartozik. „Milton" című művén egy megható jelenetet ábrázol a nagyköltő életéből

Bíró Béla: Handbook of Art History, Dubuque, 1963. 1-307 l 241 l.

Munkácsy Mihály

(1844-1900) az 1870-es években világhírnévre tett szert. A magyar parasztéletből merített drámai jelenetei a kor legjobb művei közé sorolhatók.

Bíró Béla: Handbook of Art History,
Dubuque, 1963. 1-307 l. 241 l.

Munkácsy Mihály

A párizsi magyar kiállításon bemutatott műve: „Poros út", 1881; szöveg be nyomott fehete-fehér reprodukció.

Boudaille Georges: La peinture moderne. Les Lettres Françaises, Paris, 1966. ápr. 28. 371.

Munkácsy Mihály

„Poros út" című művét egy beveti Paál László tájképeivel.

Boudaille Georges: La peinture moderne.
Les Lettres Françaises, Paris, 1966. ápr. 28.
36 l.

Munkácsy Mihály

„Paros út" ci mű műve a francia „Barbizon"-i iskola hatására mutat:

Bouvaille Georges: „La peinture moderne". Les Lettres Françaises, Paris, 1966. április 28 361.

Munkácsy Mihály

1844-ben született, Courbet-et 1867-ben fedezte fel a párizsi világkiállítás alkalmával. A „Siralomház" című műve, melynek egy gondolatán képzelt vázlatát a kiállításon látni lehet, 1870-ben a párizsi salonban aranyérmet nyert.

Bouldaille Georges: de peinture moderne
Les Lettres Françaises, Paris, 1966. IV. 28 36 l.

Munkácsy Mihály festő

M.D.K.

Méltatás.

P. Turcsányi Zsuzsa: Vagó Pál ...
Művészet, 1969. április – 37 lap

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K

Fiatott szemedelyekhet leli a „Paál László archípe". A 70-es évek végén beszélt az „Ablakfülke", a „Virág Csendélet", a „Tájkép folyóval"

Budai Tímót: Munkácsy Mihály 125 éve . . .
Művészet, 1969. május - 3 lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.Y.

A 70-es évek végén készült a „Gesztenyesor", a „Colpachi park" a „Haynald bibliotheca archiepiscopalis" stb. című munkái.

Budai Trinót - Munkácsy Mihály 125 éve . . .
Művészet, 1969. május - 3. lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.Y.

Felvizott benne a plebejus indulat
a „Sztrájk" harómnegyed négyzetmé-
-teres olaj vázlatának elkészítéséhez.

Budai Tímót: Munkácsy Mihály 125 éve . . .
Művészet, 1969. május – 3 lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Képei Bécsben, Münchenben, Düsseldorf-
ban, Franciaországban jöttek létre.
Festészetét meges jellegetesen magyar-
nak érezzük.

Budai Tunnót: Munkácsy Mihály 125 éve...
Művészet, 1969. Magyar – 3 kap.

M.D.

Munkácsy Mihály
festő

Műveben felfedeninh kiilonboró
kiilföldi hatásokat. Kiilönösen
egyedése a belső igazság, tartalmi
hitelesség teszi a művészi alkotásait

Budai Tímót: Munkácsy Mihály 125 éve...
Művészet, 1969. miajus – 3 lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.Y

Az Egyesült Államok parlament-
jelen az egyik lépviselő nagy elis-
meréssel szólt Munkácsy Mihály
nagyságáról és amerikai sikereiről.

Budai Tivnót: Munkácsy Mihály 125 éve ...
Művészet, 1969. május - 3 lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Utóbb a mester szülővárosában
Munkácson voltak ünnepségek
a jubileum alkalmiából.

Buda Tímót: Munkácsy Mihály 125 éve..
Művészet, 1969 május – 3 lap

M.D.Y

Munkácsy Mihály
festő

Megrendítő a barátsága Páál László-
val, Munkácsy minden tettéből bi-
tűnik az 1948/49 es szabadságharc
utáni idők magyarjainak közeleti
elkötelezettsége.

Budai Tivnót: Munkácsy Mihály 125 éve ...
Művészet, 1969. május - 3 lap.

MDK

Munkácsy Mihály

Dr.Fleischer Gyula művészettörténetiró könyvében szerepel Munkácsy Mihály, a bécsi művészeti akadémián tanult magyarországi növendékek névsorában.

Y.E.: Magyarok a bécsi Képzőművészeti Akadémian

B.H.,1935.febr.17. 18.1.

Munkácsy Mihály

Alvó gyermek c. műve (eml.)
szerepel a BÁV aukcióján

N. N.: Estékes műkincsek a
jubiláris aukción

Magyar Nemzet 1968 XII. 1

Munkány

Szerepel az alábbi tárlatok

Dés Endre: A Békésiszabáról
indult művészek jubiláris kiállítása

Tiszatáj 1968 XII. n. 1117 old.

Munkácsy Mihály

párizsi szalonjából meglátta a fejlődő munkásmozgalmat
1894-ben festette Sztrájk című képét.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./

3. l-

Munkácsy Mihály

Tépéscsinálók c. képét, mely a fóti Károlyi kastélyban volt, a Tanácsköztársaság idején lefoglalták.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./

ll. l.

Munkácsy Mihály

24 képét kiállították a szocializált művészet első kiállításán, 1919-ben.

13-14. l.

103

Munkácsy Mihály

24 képét állították ki „A szocializált művészet első kiállításá"-n, 1919-ben.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./

13-14. l.

Munkácsy Mihály

indította kritikai realizmus
Fényes Adolf és Koszta József
művészetében érte el tetőfokát.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kultúrája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./

3. l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.

Az akadémizmus videgséget forrósította át a maga és a magyarság taisadalmi progressivitásával.

Kovács Gyula: Stúdió 1958-68
Művészet, 1969. április - 3 lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.Y

Békéscsabán töltötte inaséveit,
ide jött Aradról gyógyulni és itt
tanult festeni egy Fischer nevű
festőtől. Itt is merhedett meg Sza-
mossy Elek festővel aki oltatta.

Kovács Gyula Csabai festők jubileumi kiállítása
Műveszet, 1969. március - 47 lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.

A kiállitáson két várlat:
Mozart halála és a Falu
hőse representálják a művészt.

Kovács Gyula: Csabai festők jubileumi kiállitása
Művészet, 1969 március – 47 lap

Munkácsy Mihály, festő

MDK

Táplatvezetésen ismertetik műveit.
(Nemzeti Galéria.)

—: A hét végi kulturális programból

11.

Népszabadság, Bp. 1969. jún. 21.

MDK

Munkácsy Mihály, Jestő

Tárlatvezetésen ismertetik műveit. (Nemzeti Galéria.)

–: A hét végi kulturális programból 13.

Népszabadság, Bp. 1969 jún. 28.

Munkácsy.

Más stílusnak is vannak hívei: Tornyai János Munkácsy „romantikus realizmusának" az örökségét vállalja...

Czine Mihály: A modern polgári irodalom kibontakozása 1905-1918
Jelenkor XII. évf. 1. sz. 1969. jan., 11. l.

Munkácsy

Kernstok- és mások-korábbi kísérletei inkább csak illusztrálták korunk társadalmi mozgásait (stílusban Munkácsyhoz és Nagybányához közelebb).

Bodri Ferenc: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1111. l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály

"Névnap előtt" c. alkotását kiállitották a londoni Burlington House-ban. Az angol sajtó osztatlanul, a legnagyobb elsimeréssel ir a müvészről.

"Látogatás" c. müvét bemutatja a lap.

Képes Családi Lapok, Bp. 1882. juli.9.
4. évf. 41. sz. 653. lap
" " 43. " 678. " " " 23.

M.D.K.

Munkácsy Mihály

Krisztus keresztre feszitésének vázlatát a müvész dijtalanul felajánlotta Trefort Ágoston miniszternek a felépitendő mesteriskola számára.

A korábban alapitott ösztöndij összegét a müvész felemelte. Most Karlovszky Bertalan dolgozik nála.
"Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. juli. 2.
4. évf. 4o. sz.

Munkácsy Mihály

és a Nagy Alföld iskola hagyo-
mányaiból alakult ki a Szolnok-i
művészcsoport végső" célja.

Németh Lajos: Recent Exhibitions.
The New Hungarian Quarterly, Budapest,
1967. 26. k. 1971.

M.D.K.

Munkácsy Mihály

"Munkácsyról és több Párisban élő magyar festőről" cimmel ir a lap. Munkácsy most készitette el "Krisztus keresztrefeszitése" szénvázlatát. A kép két méter széles és öt méter magas. Egy másik szinvázlata egyedül Krisztust a keresztfán ábrázolja.

Képes Családi Lapok, Bp. 1882. juni. 18.
4. évf. 38. sz. 605. lap

Munkácsy Mihály

Kevés tanítóinak egyike. Tornyai János.

Németh Lajos: Recent Exhibitions.

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 26 p. 195 l.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

A cikkíró elemző-bíráló énrevételei Munkácsy téves értelmezésére (vö.: Honfoglalás) jsvonatkoznak.

Rényi Péter: Megjelent egy hibás írás... 9

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969. máj. 11.

Munkácsy Mihály, festő

MDK

Szülőházának helyét
emléktáblával jelölték
meg Munkácson.

– : Hír

8

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969. máj. 8.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Tárlat vezetésen ismertetik
műveit.

– : A hét végi kulturális programból 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp.-1969. máj. 3.

Munkácsy Mihály

Romantikus realizmusát tovább fejlesztették a hódmezővásárhelyi művész csoport tagjai, oldották a genre festészeti stílusát.

Németh Lajos: „Recent Exhibitions." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 26. sz. 195 l.

Munkácsi Mihály, festő

Asztalosinas volt, világhirü művéwz lett belőle.
345. old

M.D.K.

Munkácsy Mihály

A müvészt Szinyei Merse Pál müvésztársával egyidejüleg felkérte az olasz kormány, hogy fessék meg önarcképüket a firenzei Uffizi-Képtár számára.
Munkácsyt halála megakadályozta, már nem tehetett eleget a kérésnek.

Budapesti Illusztrált Szalon Lapok, Bp.1911. május hó. 29. évf.

MDK

Munkácsy Mihály, jestő

Horváth Zoltán „nigorú bírálatot"
mondott Munkácsyról.

Szíj Rezső: Horváth Zoltán: Magyar
száradforduló 306

A Könyvtáros, Bp. 1962. május XII/5.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Több nincs másolata került leporellóra.

– Híres festmények új kis reprodukciói 13

Népszabadság, Bn. 1909. máj. 24. [Vidéki]

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Linzben 35 festményét
állították ki.

– : Mai költők antológiája Salzburgban – Magyar könyvkiállítás Bécsben – Munkácsy harminc képe Linzben 12

Népszabadság, Bp. 1969. máj. 25.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Hódmezővásárhelyen utcát
neveztek el róla.

— : Utcanévadás 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. ápr. 26.

Munkácsy Mihály

párfogolta Münchenben az induló Rippl-Rónai József.
Ellátta tanácsaival, műtermében dolgozhatott, meghívta ebédre, és Rippl 1 nyáron át nála lakott.
Kapcsolatuk akkor romlik meg, amikor Rippl Puvis de Chavannes és az impresionisták felé fordul.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunaverse, 1967.
3.o.

Munkácsy

Ez a generáció-amelynek itt szereplő tagjai csaknem száz százalékban Derkovits öntöndíjasok voltak, hat körülük Munkácsy-díjas-, népszerűsített és hivatalosan elfogadtatott egy tágabb és szabadabb szempontú festészetet...

Haulisch Lenke: 9 festő és grafikus kiállítása.

Új Irás VI. évf. 1966. dec. 12. sz. 107. l.

M.D.K.

Munkácsy

Nyitray József: "Munkácsy legujabb remeke" cimmel ir "Krisztus a Kálvárián" c. festményéről, hosszan elemezve a müvet és a müvész egyéb alkotásait.

Képes Családi Lapok, Bp. 1884. okt. 1.
1. sz. 7. lap

M.D.K.

Munkácsy Mihály

A müvész két kisebb képet fest, az egyik kolpachi kastélyának előcsarnokát ábrázolja, "egy pamlagon fiatal nő ül felügyelvén kis gyermekére, aki apró macskákkal játszik". A másik kép tárgyát XIII. Lajos korából meritette.
Képzőmüvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1884. dec. 21. 13. sz. 207. lap

Munkácsy Mihály

emlékkiállítás nyílt a nyírbátori Báthory István Múzeumban.

Magyar Nemzet 1968. ápr. 30. 4. o.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Sines másolat:

– : Híres magyar festmények képeslapokon 7.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 10.

MDK

Munkácsy Mihály, Jestő

Szines lenyomat készül:

— : Festmény képeslapok 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. aug. 12

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MUNKÁCSY MIHÁLY / festő

1. Fasor
2. Ásító inas
3. Kőpülő asszony
4. Rőzsehordó
5. Sivalomhárban
6. Tépéscsinálók
7. Sztrájk
8. A baba látogatói

Xantus Gyula: Rajz kézikönyv az általános iskolák rajzot tanitó nevelői számára. Bp., 1960. /Ált. iskolai tanári kézikönyvek./

/73

Munkácsy Mihály

romantikus reálizmusa hatással volt Holló Lászlóra.

Németh Lajos: Current Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 27 sz. 176 l.

Munkácsy Mihály

művein észlelhető Courbet művé-
szetének hatása.

Chastel André: „Découverte de l'art
magyar." Le Monde, Paris, 1966.
április 29. 12 l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály

A Képzőművészet c. rovat irja: "Munkácsy megküldte Jókainak a képet a királyfi könyvébe. A kép egy alföldi csárda belseje borozó juhászokkal, paraszt menyecskékkel és egy szál cigánnyal" A müvész most uj képen dolgozik, melynek cime: "Mozart halála".

Képes Családi Lapok, Bp. 1885. jan. 18.
17. sz. 271. lap

Munkácsy Mihály

Kiállítása nyílik Linzben a
Magyar Hetek alkalmából

Tamás Menyhést: Képzőművészetünk
Követei

Nepszava 1969 IV. 30

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 NOV 22

PESTMEGYEI HÍRLAP

DEBRECEN

Fotocellás „múzeumőr"

Restaurálják az „Ecce homo"-t

A jövő év elején új biztonsági berendezést szerelnek fel a debreceni Déri Múzeumban: a felügyelők mellett fotocellás „múzeumőr" is munkába lép, amely a legértékesebb műtárgyakra ügyel majd. A múzeumban egyébként most restaurálják Munkácsy Mihály „Ecce homo" című világhírű festményét.

t adtatok

nagy na
t megha
áltja fel
abadsága

ratizmus továbbfejlesztésének egész társadalmunkban, ami fejlődésünk egyik fontos feltétele és biztosítéka.

E tanulságok levonása megkönnyítette pártunk számára, hogy helyesen oldja meg társadalmunk belső problémáit és kommunista módon foglaljon állást a nemzetközi kommunista mozgalomban felmerült egy-egy probléma esetén. Úgy vélem, jogosan bízhatunk abban, hogy a

Munkácsy Mihály

Munkácsy c. magyarországi olajképe a budai palota Munkácsy-termében volt elhelyezve.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép

110. l.

Munkácsy Mihály

Ezdei út c. képe 1905 után a budai palota „E" épülete Nagy szobonjában volt elhelyezve.

Csagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép

98. l.

Munkácsy Mihály

Benczúr, Harlow, Mignard, Ammerling
archépei elinitetter 1905 után a
budai palota „E" épülete na-
lonját.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György
téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

97. l.

Munkácsy Mihály

Alkonyat c. olajfestménye a budai palota Fogadójának („E" épület) főfalát díszítette.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép

100. l.

Munkácsy Mihály
festő

Rippl Rónai művészetének Munkácsyhoz
fűződő indulását az 1889-es „Anya
gyermekével" című mű érzékelteti.

Bodnár Éva: Rippl Rónai hiatlitás Tilanyban
Művészet, 1968. december - 38 lap.

MUNKÁCSY Mihály/

2. Pihenés. olaj, vászon, 90 x 116.5 cm
M.j.l.: M. de Munkácsy. Lelét a MNG.-ban
3. Tájrész tóval. 1800-as évek eleje.
olaj, fa, 46x56 cm. M.j.l.: M. Munkácsy
Mag. ltsz.: 4678 (5151)
4. Erdőrészlet. olaj, vászon, 38x55 cm.
M.n. MNG. ltsz.: F.K. 2642 (267)

6.

Erdő a magyar festészetben. Sopron 1958. Kiállitás
Katalógust irta: Bodnár Éva

MUNKÁCSY Mihály/ 1844–1900

1873 őszén néhány hetet Paál Lászlóval együtt Barbizonban töltve bebarangolták a fontainebleau-i erdőt, így kapott kedvet Munkácsy is az erdőfestésre.

1. Erdőrészlet. Olaj, vászon, 44 x 54 cm
   J.j.l.: Munkácsy
   MNG. ltsz.: 8238 (261)

G.l.

Erdő a magyar festészetben. Sopron 1958. Kiállítás
Katalógust írta: Bodnár Éva ~~G.l.~~

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Ecce Homoja megsérült.

Lándy Lóránt (Debrecen)
restaurálta.

—: Ecce Homo

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. ápr. 3.

Munkácsy Mihály, festő

MDK

Az újjárendezett Munkácsy- és Paál-kiállítást ápr. 25-én nyitják meg. (N. Galéria)

—: Hír

8

Népszabadság, Bp. 1969. ápr. 24.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Képeinek megmentése nem kis feladat. Különösen az Éjjeli csavargók s' a Tépéscsinálók károsodtak.

V. A.: Klímaberendezéssel mesterségesen előállított képhőmérséklet a Magyar Nemzeti Galériában 9.

Népszabadság, Bp. 1969. ápr. 25.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Colmár-ban egy állítólagos Munkácsy-kép után „nyomozott" a cikkíró. Kiderült, hogy „csak" Spányi-kép volt.

Szombathy István: Kincs a padláson

2

ESTI HIRLAP Bp. 1969. márc. 18.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.V.

Méltatás

Bágyoly Éva: XV. Vásárhelyi Őszi Tárlat,
Művészet, 1969. február – 46 lap.

Munkácsy Mihály

az angol Turner megfogalmazásában alkotta műveit; „Poros út" című műve elvitathatatlan tehetségről tesz tanúságot.

Pernecky Géza: The Paris Exhibition of Hungarian Art. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 25. sz. 187 l.

Munkácsy Mihály

műve, a „Poros út", olaj, 96 x 129.7 cm
1881-ből, színes fényképreprodukció.

Perneczky Géza: The Paris Exhibition of Hungarian Art. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 25. sz. 184-185 l.

MDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Mädchenporträt

Dorfheld

Maisfeld

Munkácsy M. kiáll. Drezda, 1967. ápr.

MDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Vor der Almosenbüchse

Fahrt über die Pussta

Porträt Frau Munkácsy

Munkácsy M. kiáll. Drezdą, 1967. ápr.

MDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Dorfschule, Skizze

Im Atelier des Künstlers

Zwei Familien

Munkácsy M. kiáll. Drezdą, 1967. ápr.

MDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Porträt László Paál

Pariser Interieur

" " "

Munkácsy M. kiáll. Drezda, 1967. ápr.

MDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Milton

Milton

Milton

Munkácsy M. kiáll. Dresda, 1967. ápr.

NDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Spaziergang im Walde

Der letzte Tag e nes Verturteilten

Christus vor Pilatus, Farbskizze

Munkácsy M. kiáll. Dresda, 1967. ápr.

MDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Selbstporträt

Landschaft

Blumenstilleben mit Krug

Munkácsy M. kiáll. Drezda, 1967. ápr.

MDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Der Windhund

Landschaft bei Sonnenuntergang

Weidende Herde

Munkácsy M. kiáll. Drezda, 1967. ápr.

MDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Golgotha

Blumenstilleben mit Schüssel

Deckengemälde, Far skizze zum Treppenhaus

Munkácsy M. kiáll. Drezda, 1967. ápr.

NDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Mozarts letzte Augenblicke

Allee

Porträt Franz Liszt

Munkácsy M. kiáll. Drezda, 1967. ápr.

MDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Landschaftsskizze mit Lagerfeuer

Streik, Skizze

Munkácsy M. kiáll. Drezda, 1967. ápr.

MDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Überschwemmung

Ums Morgenrot

Der letzte Tag eines Verurteilten

Munkácsy M. kiáll. Drezda, 1967. ápr.

MDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Reisigtragende Frau

Das Leihhaus

" "

Munkácsy M. kiáll. Drezda, 1967. ápr.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Egy műve árverésre kerül.

— : Jubileumi művészeti kiállítás és aukció
13.

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 1.

Munkácsy Mihály

képei az orosz az 1910-s berlini
„Sezession"-ban rendezett magyar kiállításon.

Lévényi Iván: Tihanyi Bp. 1968.
10.o.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Megemlékeztek működésének
125. évfordulójáról Moszkvában.

– : Munkácsy-emlékest Moszkvában 7

Népszabadság, Bp. 1969. febr. 21.

MDK

Munkácsy Mihály „Jestő"

Németh Lajos „Igazmasan" ír
Munkácsy osztályszemléletéről.

Rózsa Gyula: A modern magyar művészet
változásai 9

Népszabadság. Bp. 1969. febr. 22

MDK

Munkácsy Mihály, festő

A Köpülő asszony, a Rőzsehordó nő reprodukciója is megjelent.

-: Újabb művészi képes levelezőlapok

11

Népszabadság. Bp. 1969. febr. 15.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Az Ásító ina, a Virágszendélet, a Siralomház jelent meg reprodukcióban.

–: Újabb művészi képes levelezőlapok 11

Népszabadság. Bp. 1969. febr. 15.

Munkácsy Mihály, festő

MDK

Több képe szerepel reprodukcióban,

— : Levlapon a Cédrus 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. febr. 6.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

A debreceni Déri Múzeumban ismét látható az Ecce Homo. A Munkácsy-művet Sárdi Brutusz és Sárdi Lóránt restaurálták.

Sz. R.: Temperálják a Munkácsy-termet

2

ESTI HIRLAP, Bn. 1969. jan. 24.

M.D.K.

Munkácsy

"Egy kisebb életképével szerepel, mely egy öreg facipős asszonyt ábrázol, amint kapál"- számol be a "Hónapról-hónapra" c. rovat "A Nemzeti Szalon kiállitása" cimmel.

Magyar Salon, Bp. 1902. ápr. hó, XXXVII. kötet 60. lap

M.D.K.

Munkácsy

"Éjjeli csavargók" c. "képének láttán szinte ujjá
születünk, melyet még 1873-ban festett", -irja
Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1902. május hó, XXXVII. kötet
127-140. lap

M.D.K.

Munkácsy

Lefestette a már beteg Paál Lászlót. Lázár Béla "Mütárlatok" c. beszámolójában hosszan fejtegeti Paál László müvészetét, életét, igy magyarázva meg a képen kifejezett bánatos arcot, a reménytelenséget.

Magyar Salon, Bp. 19o2. dec. hó, XXXVIII. kötet 257-266. lap

Munkácsy Mihály (1844-1900)

művei túlnyomó rénét Párizsban festi.
Témái: biblicai, történeti; éktképek,
tájak, portréh, gendékter.
Jellemző művei: Pál Lóuló képmája
(Budapest, 1878), Sirolomhón (Bp. 1881),
Krisztus Pilátus elött (Bp. 1881),
Poros út (Bp. 1881.), Sztrájk (Bp. 1895.)

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust épitő társadalmak ééitészete. Bp. 1960. Müszaki k., 589 l., 388 kép.

161. l.

Munkácsy Mihály
fető

M.D.K

Rippl Rónai József 1890-ben készi-
tett egyhori mestéréről mádfoll
rajzot.

Bodnár Éva: Rippl Rónai kiállítás Tihanyban
Művészet, 1968. december - 38 kap

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K

Méltatás.

Benyi László: Paál László halálának 90. évfordulójára
Művészet, 1969. február – 7 lap.

Munkácsy Mihály

festő

M.D.K.

1878 tájára festette Paál Lászlóval
az egyetlen és utolsó arcképet.

Bereznai László: Paál László halálának 90. évfordulójára
Művészet, 1969. február - 7 lap.

Munkácsy Mihály

tanítványa volt Max Liebermann
német festő

Pest megyei Hírlap, 1967. júl. 29. 5o.

Munkácsy Mihály

ki volt állítva Párizsban a magyarországi
művészet kiállításon.

Boris Lossky: A magyarországi művészet tíz évszázada (Petit Palais, Paris, 1966. ápr.-jún)

Magyar Műhely, Párizs, 1966. ősz. 15. 110.o.

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Polemikus írás Munkácsy mai értelmezéséről, plebejus festészetéről, korszerűségéről.

R. Gy.: Leibl ürügyén 8

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969. márc. 16.

Munkácsy

„M. és más jelentős festőt alkotásait mutassuk be a tanulóknak – főleg történelmi és élet-képeket" –

Malogh Jenő, Rajtanítás az ált. isk. alsó tagozatában.

Munkácsy Mihály

A Magyar Nemzeti Galéria ban a XIX. századi festészet kiállítása idősebb Markó Károlytól Munkácsy Mihály életművéig bezárólag ad képet a fejlődésről.

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 15. l.
Budapest, 1967

Munkácsy Mihály

Kopiló asszony 1873.
(repr.)

Pogány Ö. Gábor:
A Magyar Nemzeti Galéria 15. l.
Budapest 1966

Munkácsy Mihály

Az I. emeleti teremsor végén Munkácsy Mihály és Paál László festményeiből látható gazdag válogatás.

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 16. l.
Budapest 1965

Munkácsy

A XX. századi festészet kiállítása a szolnoki művésztelep termésétől 1945-ig vezeti a látogatót. Szolnokon előbb Munkácsy tanítványai... telepedtek be, dolgoztak...

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 16. l.
Budapest 1965

Munkácsy

Munkácsy és Derkovits a gyalupadot, Fadrusz az üllőt, Izsó a faragó szerszámokat hagyta oda, hogy életét a művészetnek szentelje.

D. Fehér Zsuzsa, Nikus Sándor, S.L.
A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest 1955

M.D.K.

Munkácsy Mihály, festő

1882-ben mutatták be Bpesten "Krisztus Pilátus előtt c.képét. 574.o.

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum Évkönyve, IX. 1966-67.
Debrecen, 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

Munkácsy Mihály

festő

M.D.K.

Méltatás

Vadas Zoltán: Maurice Vaigh - Weinmann

Művészet, 1968. október - 47 lap

MDK

Munkácsy Mihály, festő

Tornyai „életműve nem egyszerűen a Munkácsy-piktúra meghosszabbítása" – vitatja s állítja a cikkíró.

R. Gy.: Tornyai János centenáriumán 9.

Népszabadság, Bp. 1969. jan. 18.

M.D.K.

Munkácsy

"Vázlatai" szerepelnek a kiálli áson, melyeket megemlit Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1901. május hó
116-126. lap

Munkácsy Mihály MDK

Boldogfai Farkas Sándor szobrász
alkotása, br. dombormü

Boldogfai Farkas S. gyüjt.kiáll. Ernst Muz.1968.

M.D.K.

Munkácsy

Zsilinszky Mihály: "Munkácsy gyermekkorából" cimmel ir a müvészről: Atyja Lieb Mihály, anyja Reök Czeczilia. öt és féléves korában árvaságra jut és anyjának fivére Reök István neveli fel Békéscsabán. 1844-ben született. A lap hozza utolsó arcképét, két vázlatát és három oldalon részleteket az Ecce homojából.

Magyar Salon, Bp. 19oo. junius
454,459, 458,462,471,474. lapon.

Munkácsy Mihály MDK

Virágok, Dánes Géza tul.

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállítás

MDK

Munkácsy Mihály, festőm.

Ecce Homo". A déri -Muzeumban.

MK

– Munkácsy Mihály, festő.

Ecce Homo.
A Déri-Múzeumban.

Czakó Elemér: Vidéki közgyüjtemények.

A Mügyüjtő. 1928. 8-9.1.

MDK

Munkácsy Mihály, festőm.

Árpád ..... c. képe eredetileg az Országház üléstermе számára volt tervezve, a festmény odüsseájához tartozik h.először a Nemzeti Muzeumban ülésező főrendiház termébr, majd onnan a Szépmüvészeti Muzeum-, és idövel a muzeum raktárába került/!/ Innen Scitovszky Béla, a nemzetgyülés elnöke, az elnöki fogadóterem hosszanti falába épittette.

Zámborszky Ilona: A magyar Országház. Bp. 1937.114.l.

Munkácsy Mihály festőművész

Mozart halála előtt requemjét dirigálja./vázlat/

Tanulmány a "Kolpachi iskola"-hoz

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

MDK

Munkácsy Mihály, festöm.
1844-1900

Folyó partján. 13 x 16 1/2 /A mester ifjukori müve/
Hátán irás: Szalay Károly legjobb batátomnak kedves megemlékezésül./Munkácsytól./Beregszász 884szept.21.Lukács Béla.

Magy. Nemz. Renessánsz Társ. I.sorozata. Bp.1921.
Ket. 21.l.

M. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

Munkácson (Mukacsevo) született

Apja Lieb Otto, egy több évszázada

Magyarországon élő bajor eredetű,

de elmagyarosodott család leszár-

mazottja;

anyja: Reök Cecilia, egy magyar

kisnemes leánya

./.

Venthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-194

Bp. 1958. 221. l.

de. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

Apja kincstári sótiszt volt.

Első élményei az 1848-49-es szabadságharchoz fűződnek

„Isaszegi csatatér"

„Fogolyszállítás"

Apját a Kossuth-kormánynak tett szolgálatai miatt bebörtönöztér s ott. szerzett betegségében hamarosan meghalt.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945 Bp. 1958. 221.

./.

 M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Alig töltötte be 8. évét apátlan a-
nyátlan árva lett.
Anyai nagybátyja, Reök István
gyámsága alá került, aki mód-
szeres szigorúsággal nevelte.
Szellemi pályára alkalmatlannak
találta ezért asztalosnak adta.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945
bp. 1958. 221-222.

./.

 M. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

14 éves fejjel asztalossegéd lett.

Elhagyta Békéscsabát, Aradra

ment munkát keresni.

Az Aradon tanuló diákok ma-

guk közi topadtak, tanítgattak,

arra is volt ideje, hogy rajzolgas-

son ./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945,
Bp. 1958. 222. l.

r.b.

-6- M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Aradon váltólázszerű betegség tört ki rajta, fizikai ereje majdnem teljesen elpusztult, utolsó erejével visszagyalogolt nagybátyjához.

Betegsége alatt rajzolgatott

./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945 Bp. 1958. 222.e

— 7. — M. D. U.

MUNKÁCSY Mihály festő

Nagybátyja meglátta rajzait, meglepődött tehetségén, megengedte, hogy egy Fischer nevű helyi festőnél órákat vegyen. Fischer mű~~telyben~~ termében megismerkedett Szamossy Elek akadémiai kiprettségi festővel

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945, Bp. 1958. 222.

 M. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

Szamossy Elek lett első mestere ~~és~~ általános műveltségét is fejlesz-tette.

Szamossy vándorló festő volt, több mint 1½ éven keresztül munkácsynak is ez volt az élete

./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor:Magyar művészet 1800-194
Bp.-1958-222.

 M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

A vándorlások fénypontja a Busiáson (Busiaş) töltött idő; itt 3 hetet Ormós Zsigmond mü-gyüjtő vendégségében töltött Ormós és Szamossy arra biztatták, hogy töltözzék fel Pestre, keressen fel pártfogóját és vjerre magát /.

Menthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-194 Bp. 1958. 222.

— 10 — M. D K.

MUNKÁCSY Mihály festő

„Tétéscsinálók" (rezr.)

„Levélolvasás"

„Regéló honvéd"

1863. tavaszán került Pestre

„Búsuló bebyár"

Pesti tartózkodását féléves bécsi

Tanulmányút szaritotta meg.

/.

Menthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-194

Bp. 1858, 223, 224.

— 11 — M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Bécsben Rahl tanítványa, de annak halála után kizártók az Akadémiáról, azzal az ürüggyel, hogy nem fizette meg a tandíjat.

Visszatért Pestre.

„Petőfi búcsúja a szülői háztól"

./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-194

Bu. 1958. 224. c.

 M. D. K.

HUNKÁCSY Mihály Pestő

„Búcsúzkodás" vers.

Barátai és tárbtogói ösztöndíjat szerezteh neki, hogy a münchheni akadémiát látogathassa.

A magyar származású Wagner Sándor osztályán tanult.

Genthen-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-19 Bp. 1958. 225,

- 13 - M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

„Árvis" c. kompozíció.

összeütközésbe került az Akadémiával, ezért elhagyta és a lengyel származásu Adam magánfestőiskolájában tanult.

Elutazott az 1867. i. párizsi világhiallitásra ./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945 Bp. 1958. 225.

- 14 - M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Két tetel töltött Párizsban

„Dülő" szénásszekér"

Pártfogói Düsseldorfban küldtéz.

„Ásító inas" (1869)

„Siralomház" még a festő állványról

adta el. Bemutatlaz a párizsi Salonban

/.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-194

p. 1958. 225. l

- 15 - M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály Jestő

A párizsi Salonban nagy arany-
érmet nyert (1870) Sirálomház.
Sirálomház (2 alakos) 1872 táján
más elmen: Elitélt. repr.
Hazatért Magyarországra,
majd visszatér Düsseldorfba ./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945
p. 1958. 225, 226.

-16- M.D.K

MUNKÁCSY Mihály festő

1871 végén Párizsban telepedett le.

Kapcsolatba került későbbi tele-

jégének családjával, De Marches

báróekkal.

Bepezente: „Tepéscsinálók" c. művét

./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945

p. 1958. 226.e

— 17 — M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

„Újoncozók" (1877)

„Éjjeli csevargók"

„Zálogház"

„Kapuló" csszony"

„Búcsúzkodás" (repr.)

./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945 p. 1958. 226-227. V.E.

- 18 - M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

„Rörschordó nő" t Barbizonban festette Paál László - nagy tájkiptestő - barátja rozeliten.

„Milton az Elveszett paradi - csomat diktálja" (ver.)

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945 p. 1958. 227. l. VI. t

 M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

„Műteremben"

„Colpachi nark" (repr.)

„Délutáni latogatás" (repr)

„Krisztus Pilatus előtt" (repr.)

Haynald Lajos bíboros arcképe

./. (repr.)

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-194

Bp. 1958. 227, 228, 229, 230, 231. l.

— 20 — M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

„Krisztus Pilatus előtt" (1881)

„Golgota" (1884)

„Mozart halála" (1888)

„Ecce Homo" (1896)

Szalonképeit sorozatban festette

./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor9Magyar müvészet 1800-1945

p. 1958: 232. l.

Gvári-Záder

– 21 – M.D.K

MUNKÁCSY mihály pestő

„Porosút"

„Kukoricás" (1874)

„Sztrájk" (1865) resz.

Bécs, művészettörténeti múzeum

számára reprezentatív mennyezetkép

./.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
Bp. 1958. 232. 233.

- 22 - M. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

„Hontoglalás" a magy Parlament részére.

Vázlatok

Közvetlen tanítványainak, követőinek nagy része tolnakon dolgozott.

./.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945
Bk. 1958. 232. 234. 240. 241. 242. 245.

 M.D.K

MUNKÁCSY Mihály festő

Arcképek

Rippl-Rónai Párizsban műtermi-
ben dolgozott, ~~[illegible]~~ képeit másol-
ta, hogy fenntartsa magát.

Kapcsolatuk tamarasan fel-
bomlott ./.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945

Bh. 1958, 248, 260, 283, 290, 291, 296, 303, 330
341, 352, 411, 414, 416, 418, 422, 439.

-24- M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Jóindulattal volt a Párizsba ér.

kerő Tornyai Jónassal

Genthon-Németh-Végvári-Zádor:Magyar müvészet 1800-19

Bdh. 1958. 416, 418,

Munkácsy Mihály

festő

M.D.V

Sárdy Brutus főrestaurator
restaurálta már Munkácsy
nehány hipét.

Földes Anna: Gondolatok a hiptárban
Nők Lapja, 1962. október 27 – 12 lap

Munkácsy Mihály, festő . MDk

Az Ecce homót előbb egy konzorcium vásárolta meg, majd egy amerikai műgyűjtő. Az Egyesült Államokból Került Déri Frigyes magángyűjteményébe, majd az általa alapított debreceni múzeum birtokába. A 65 éves kép most restaurálásra szorul.

— : Restaurálják az Ecce homót 2.

ESTI HIRLAP

Bp. 1961. márc. 7.

Munkácsy Mihály, festő VI Dk

Munkácsy Erdőrénletének reprodukcióját giccstájképek mellé helyezték a giccskiállításon a képzőművészeti nevelés érdekében.

Bernáth László: A pauszpapír-sablon, az erdőrénletek és a fehér cicák 2.

Bp. 1961. márc. 16.

ESTI HIRLAP

MDK

Munkácsy Mihály, festőm.

a magyar mesterek közül ő is szerepel.

Aukciókiállitás az Ernst Muzeumban. -N.Ujs. 1934.
XII.2. 28.1.

MDK

Munkácsy Mihály, festöm.

Anyai örömök. Repr.

Lyka K.: Téli tárlat. 1900-1901 .

MDK

Munkácsy Mihály, Munkács 1844-Endenich 1900

Busuló betyár, olaj

MDK

Munkácsy

Dutka M: A vidék képzőművészete. Magyar Nemzet.
1954. dec. 7. 7 l.

MDK

Munkácsy Mihály

ALAPITVÁNY FIATAL MÜVÉSZEK RÉSZÉRE. Uj Magyarság 1944. febr. 12. 8 l.

MDK

Munkácsy Mihály, Munkács 1844–Endenich 1900

Kevés kell a boldogsághoz, olaj

Arad város nyilv. képtárában elhelyezett festmények és rajzok jegyzéke. 11 l.

MDK

Munkácsy Mihály, Munkács 1844-Endemich 1900

Levelet olvasó hölgy, olaj

Arad város nyilv. képtárában elhelyezett festmények
és rajzok jegyzéke. 13 l.

MDK

Munkácsy Mihály, Munkács 1844-Endenich 19oo

Leány arcképe, szén

Arad város
mény-város nyilv. képtárában elhelyezett festmények és rajzok jegyzéke. 41 l.

Munkácsy Mihály
Krisztus Pilátus előtt
Golgota

Képzőművészeti élet 1926-ban, Pesti Hirlap 1927 évi nagy naptára. 13o l.

Munkácsy Mihály
Krisztus Pilátus előtt, repr.
A Kálvária, repr.

Képzőművészeti élet 1926-ban. Pesti Hirlap 1927 évi nagy naptára. 142-143 l.

MDK

Munkácsy M. arcképe

Rippl-Rónai József festménye

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria. 1948.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

MDK

Munkácsy Mihály

Tanulmány, fiu képe, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria. 1948.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

Munkácsy Mihály

Milton

Paizs Ödön: Frontáttörés Amerikában. Az Est, 1937. jul. 7. 4 l.

Munkácsy Mihály

LXII. csoportkiáll. 1928. szept. 1 1.

N. Szal.

MDK

Munkácsy Mihály

/K - n/: Budapest a kiállitások városa. Magyar Nemzet 1955. okt. 12. 5 l.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

M D K

Munkácsy Mihály

Ceruzavázlat Miltonhoz /A másik oldalon Singerné arcképvázlata./

Szent György Céh VI. művészeti aukciója. 1911. márc. 21. 1.

Munkácsy Mihály

Lestyán Sándor: Egy estély Munkócsynál. Ujság, 1943. dec. 25. 21 l.

Munkácsy Mihály

A.A. Petőfi képek. Hazánk 1899. 18o.sz.

Munkácsy Mihály

Elek Artur: A magyar aktábrázolás száz esztejе.
Nyugat, 1925. 23-24.sz. 613 l.

MDK

Munkácsy

Kibérelt tehetségek. Uj Nemzedék, 1921. dec. 25.
7 l.

MUNKÁCSY Mihály festőművész

NN: Munkácsy nőbált rendeznek a békéscsabai múzeumban. 350 emlékkép.

Népszava 1955, febr. 10, 83 évf. 34, sz. 4 l.

Munkácsy Mihály festőm.

Wien –
München –
Düsseldorf –
Paris

Siralomház
Tepéscsinálók
Honfoglalás
Réfelő honvéd
Bucsaló betyár
Sebesült vándor

Zálogház
Bohém,
Zenész,
Köpenyes férfi
Ülő hohott

Vita Végvány L. Munkácsy M. ifjusága c. kandidátusi értekezéséről

Végvári L. válasza az opponenti véleményekre

Művészettörténeti Értesítő 1957 II évf. 1 sz. 80–86 l.

Munkácsy Mihály festő

Szerepel a kiállitéson

Péter J: Kertészet és képzőművészet

Népszava 1956 aug. 26, 84évf. 201 n. 5 l.

Munkácsy Mihály, 1844-19oo

Tanulmányfigura a "Golgotához", olaj

Tanulmányfej, olaj

A Siralomház első változata, olaj

Uj magyar képzőművészet. Főv. Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 3o 1.

Munkácsy Mihály

Tépéscsinálók, olaj
"Ecce homo", "
A falu hőse, "
Zálogházban, "

O.M.K.T. 1925. május. 13 1.

Munkácsy Mihály, 1844-19••

Önarckép

Önarckép-kiállitás. 1946. jan.

Munkácsy Mihály festőm.

Szalomkár
Tepésmi-ilók

Vita Végvári L. Munkácsy M. itjmága c. kandidátusi
értekezéséről

Genthon I. opponensi véleménye

Művészettörténeti Értesítő, 1957 VI évf. 1 n. 77 l.

MUNKÁCSY Mihály

B. Jozanova: A magyar képzőművészetről

Művelt Nép - 1955 II. évf. 21. sz. május 22., 7 old

MUNKÁCSY Mihály

Ferenczy Béni plakettje (repr.)

Művelt Nép 1955 VI évf 14 A április 3 12 old

Munkácsy Mihály fertőm. -

Siralomház
Tepéscsinálók
Éjjeli navargók
Zálogház
Körülő asszony
Bucsarkodás
Wien - München - Düsseldorf

Vita Végvári L. Munkácsy M. ifjusága c. kandidátusi értekezéséről

Németh L. opponensi ülemény

Művészettörténeti Értesítő 1957 VI évf. 1. sz. 78 l.
79 " 80 l.

Munkácsy Mihály festő

hiss – Ligeti tanítványa

„Vivatar a pusztán" Neuv. Kép csarnokban

„Műterem" u. ott.

„Ujonczás" u. ott.

(Ligeti: Munkácsy M. ifjusága,
Bpesti Szemle, 1891, LXV. 321–344.)

Fejős J.: A Neuv. Kép csarnok Alapító Egy. története
Művészettörténeti Értesítő 1957 VI évf. 1 n.

43, 44, 45, 47.

l.

Munkácsy Mihály

Péter J.: A várlottéria védelmében

Irodalmi Újság 1955 nést. 30 n. júl. 23. 8 l.

Munkácsy Mihály

Mozart halála, fem. (repr.)

Szodalmi Ujság 1956 VII ért. 6 n. febr. 11, 5 l.

MUNKÁCSY Mihály

Gách M: Születésnapi beszélgetés a 91 éves Csók Istvánnal

Irodalmi Újság 1956 III évf. 7 n. febr. 18. 8 l.

Munkácsy Mihály

Engelgés, olajf. (repr.)
461.000 franc,

Gerlötei J: Munkácsy Mihály – párisi árverésen

Szodalmi Kiszáj 1956 mért. 31 n. aug. 4. 6 l.

Munkácsy Mihály

Gerlötei J.: A velencei biennale

Irodalmi Újság 1956 Mért. 36. n. szept 8.

3 l.

Munkácsy Mihály

Hetey L.: Képzőművészetünk égető kérdéseiről

Irodalmi Ujság 1956 VII évf. 39 n. szept. 29.

2 l.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Munkácsy -kiállitás.

Redő Ferenc, Megjegyzések az elmult 10 év kiállitásainak elemzéséhez.
Müv. Ért. 1956. V; évf. 1. sz. 73-76.
73.o.

Munkácsy Mihály MDK

1878 összeütközése Zichy Mihálylyal, ennek
""A Démon fegyverei" képe miatt.

Berkovits Ilona: Zichy Mihály baráti köre
Párizsban. Müv. Ért. 1956. V. évf.1.sz. 1/2.
1-14.

12.o.

MOK

Munkácsy Mihály festő

Siralomház c. műve repr. (lényeges adat nincs.)

Történelmi naptár.

Világ Ifjúsága, Bp. 1954. 5. k. 30. l.

Munkácsy Mihály MDK

"Siralomháza"

295.o.

"Tépéscsinálók"
FFasor"

296.o.

Aradi Nóra ism: Pogány Ö. Gábor:Magyar festészet a XIX. században. Bp. 1955.
Müv. Ért. 1955. IV évf. 2.sz. 295-297.o.

Munkácsy Mihály MDK

Egy 1879-ben készült virágcsenéletét, mely a kölni Abels mükereskedésben van kiállitva, láthatjuk a hirdetésben közölt reprodukción.

Weltkunst 1956. XI. 26.o.

Müv.Ért. 1958.VII. évf. 1. sz. 74.o.
(Összeállitotta Bedő Rudolf.)

Munkácsy Mihály /1844-1900/

Alku

Ernst Muzeum aukciói. XII. 28 1.

és tört barokkvonalu fém t
A hajó keleti falában háro
körives ablak. Északra lap
falban három félkörives ab
melynek nyugati falában bu
Belseje: Egyhajós, a kórus
kosárives hevederek között
védü kórust egy iv tartja.
portok felett gazdag golyv
Berendezés: Főoltárkép: Sz
litásos mü. Copfstilü kere
triglif és cseppek, a kett
Timpanon Istenszemmel. Köz
csomós levélfüzér. Fehér,

Munkácsy Mihály festőművész
Sikvidék szekérrel, olajf.
Feszitsd meg őt, olajf.
A kolpachi park, olajf.
Magyar Reprezentativ kiállitás
Nemzeti Szalon, 192o nov.

Budapest, 1904 Február 16

IV., Semmelweis-utcza 2.
a Kossuth Lajos-utcza sarkán.

– Doctor úr,

– az igért Szeged-belvárosi
é. A mint látni méltóz

Munkácsy Mihály MDK

"Érezzük hogy Munkácsy magyar volt, ezen a réven is különbözik kortársaitól. Érezzük, hogy Koszta József vagy Rudnay Gyula sehol másutt el nem képzelhető mint nálunk... meg is fogjuk tudni mondani, hogy miért... De... Ember legyen, aki Madarász korai főműveit, azoknak formanyelvét magyarság szempontjából el tudja választani a korabeli francia festészettől, vagy Székely Bertalan egész oeuvrejét a némettől. És a munka már százszorta bonyolultabb, holott az is világos, hogy Madarász is, Székely is magyar festő".

258.o. (Genthon István előadása a vita negyedik kérdéscsoportjáról: "Magyar sajátságok".)

Entz Géza: Vita a magyar középkori művészet kutatásáról (1945-1955.)
Műv. Ért. 1955. IV.évf. 2. sz. 256-261.o.

Munkácsy Mihály

festő

Életképei: "Siralomház", "Zálogház"

arcképei

44.o.

Paál portréja.

46.o. és 50.o.

"Nagy virágcsendélet"(repr. 45.o.2.kép)

"Poros ut"

50.o.

"Tanulmány a Miltonhoz" repr. 49.o. 9, kép

Kampis Antal: A Nemzeti Galéria.
Műv. Ért. 1958. VII. évf. 1. sz. 43-50.

Munkácsy MDK

Egy képe szerepel Hugo Ruef, müncheni cég, előzetes aukció-jelentésében.

Weltkunst 1956. III. 17.o.
Müv. Ért. 1958. VII. évf. 1. sz. 73.o.
(Összeállitotta Bedő Rudolf)

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet IX. 1953 jan. 28. 2.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet IX. 1953 jan. 22. 5.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VIII. 1952 okt. 2. 5.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VIII. 1952 jul. 2. 5.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VIII. 1952 jul. 5. 5, jul 6. 5,
jul. 11. 5, jul. 12. 5, jul 13. 2.
jul. 16. 5, jul. 18. 5.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VIII. 1952 szept. 5. 5.

MDK

Munkácsy Mihály:

"A koldusfiu" 1872

/repr./

AHA.1955. Tom.II. Fasc.3-4. 272.l.-Végvári:Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

"Ujoncok"

AHA.1955. TomII. Fasc.3-4. 272.l.-Végvári:Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l.

MDK.

Munkácsy Mihály:

"Isaszegi csatatér"

AHA.-1955. TOm.II. Fasc.3-4. 288. l.- Végvári:Munkácsy s Gemälde" Die Scharpiezupferinnen".271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

"A levél"

AHA. 1955. Tom.II. Fasc.3-4.-288.l.- Végvári:Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 288xx271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

"Felolvasás"

1955
AHA.Tom.II. Fasc.3-4.-288 l. Végvári: Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

hollandiai utazása

AHA.1955. Tom.II. Fasc.3-4. 29o.l.- Végvári:Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

"Krisztus Pilátus előtt "

AHA.1955. Tom.II. Fasc.3-4. 292.l. Végvári: Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

"Mozart halála"

AHA.1955. Tom.II. Fasc.3-4ó 293.l.-Végvári: Munkácsys Gemälde :Die Suharpiezupferinnen" 271-294.l.

MDK.

Munkácsy Mihály

utazása 1867-ben Münchenből Párisba

AHA 1955. Tom II. Fasc.3-4. 294.l.- Végvári:Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l. Bibl. Lázár cikkei.

Munkácsy Mihály festő

M.D.K.

" Siralomház"

Bodnár Éva: Tornyai János

M.M.M. Évkönyve 1952, 204 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

„Kőpülő asszony"

Bodnár Éva: Tornyai János
M.M.M. Évkönyve 1952, 204 l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Siralomház"

"

Nagy Lajos: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 140 l.

MDK

Munkácsy Mihály:

vallásos tárgyu képei

AHA.1955. Tom.II. Fasc.3-4.- 272.l.- Végvári:Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

történelmi tárgyu képei

AHA.1955. Tom.II. Fasc.3-4. 272.l.- Végvári:Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

Tájképei és po/rtréi

AHA.1955ó Fom.II. Fasc.3-4.-271.l.- Végvári:Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen". 271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

"Rózsehordó" /repr./
1873

AHA.-1955.- Tom.II. Fasc. 3-4.271.283.l.- Végvári: Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

"Zálogházban"

AHA.1955.Tom.II. Fasc.3-4. 271.l.- Végvári:Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen"- 271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

"Köpülő nő" /repr./

AHA.-1955.Tom.II. Fasc.3-4. 271 és 293.l. Végvári: Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen".271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

"Siralomház"

/repr./

Ugyanennek kétfigurás változata. /repr/

AHA.-1955. Tom.II. Fasc.3-4. 271-272 és 293.l.- Végvári L.: Munkácsy Gemälde "Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

"A bucsu"

AHA.-1955.Tom.II. Fasc.3-4. 271.272.l.-Végvári L.:
Munkácsys Gemälde :Die Scharpiezupferinnen" 271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

"A köpülő nő." /repr./

AHA.1955. TomII. Fasc.3-4. 271. és 293.l.- Végvári: Munkácsys Gemälde :Die Scharpiezupferinnen." 271-294.l.

MDK

Munkácsy Mihály:

"Megfogott csavargó"

AHA.-1955.-Tom.II.Fasc.3-4. 271.l.- Végvári L.:Munkácsys Gemälde: "Die Scharpiezupferinnen".- 271-294.l.

Munkácsy Mihály

Milton hamulmány fejét (eml.)
restaurálják a Nemzeti
Galériában

Karvag László: A műtárgyak
varázslói

Közoktatmazott 1969 I. 12

Fénykép

Magyar Foto: Szi 2821/1 Hegedűsné

Munkácsy-kiállítás-látogatók a „Honfoglalás" előtt

1952. VIII. 21.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: BT 2801/1-7 Hegedűsné

Látogatók a Munkácsy-kiállításon

1952.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: PP 2712/2,5,6,8,9 Hegedűsné

Munkácsy-kiállítás megnyitása a Műcsarnokban.

1952. VII. 12.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: BT 2801/1-7 Hegedüsné

Munkácsy-kiállítás a Műcsarnokban.
(Látogatók)

1952. VIII. 1.

Neg. van

Fényképész

Magyar Tado: BT 2712/1-3 Kegedűsné

A Munkácsy-Kiállítás megnyitása a Műcsarnokban.

1952. VII. 12.

Veg. van

Fényképész

Magyar Fotó: VL 2815/1-9 Hegedüsné

A Munkácsy-kiállítás válogatói...

1952. VIII. 15.

Neg. van

Felvétel

Magyar Foto: BT 2801/1-7
ZÖ 2715/1-4,6
MK 2715/1,3,5
PP 2715/29,32
Szi 2821/1

Hegedűsné

Látogatók a Munkácsy kiállításon

1952. VII. 15, VIII. 1., VIII. 21.

Meg van

MDK

Munkácsy Mihály

olaj:

Der Verturteilte

Eingefangener Landstreicher

Frau beim Buttern

Munkácsy M. kiáll. Drezda, 1967. ápr.

MDK

M$_{u}$nkácsy Mihály

olaj:

Der letzte Tag eines Verurteilten

Gässchen

Der liederliche Gatte

Munkácsy M. kiáll. Drezda, 1967. ápr.

M.D.K.

Munkácsy Mihály, festő

Első művét a Képz.Müv.Társ.1863.jún.6-án megvette Nyol
Nyolcvan forintért. Képz.Müv.Társ.Évk.1929.126.o.
Munkácsy Telepi Segitségét kéri 1867-ben.és az ösz-
töndijat eszközölt ki Munkácsynak.Képz.Müv.Társ.Évk.1
1929. 572.o. 114-és 115.jegyz.

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. 1966-67.
Debrecen, 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

M.D.K

Munkácsy Mihály,festő

Telepynél aTárs.titkáránál érdaklődött a kiállitásra küldött két képe iránt.- "Regélő huszár és a Kukoricapattogtatás"574.o.134.jegyz,

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum Evkönyve. IX. 1966-67.
Debrecen, 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

Munkácsy Mihály

és Paál László barátok voltak.
Ő hívta Párisba Paál Lászlót.

Pestmegyei Hírlap. 1966. júl. 30. 5.o

Murárcsy Mihály.

tanára volt Tornyai Jánosnak

Pestmegyei Hírlap, 1966. sept. 20. 5:o.

Munkácsy Mihály

fiatal korában asztalosinas, 1871-ben aranyérmet nyert Párizsban „Sírálomház" című képével; ő már nem a történelmi miliő-ből veszi témáját, hanem a mindennapi életből.

Aradi Nóra: „L'art des XIX et XX siècles"

L'art de Hongrie du X au XX siècle. Kiállítás, Paris, 1966. Katalógus.

H D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Méltatás.

Szabó Julia: Derkovits Gyula, ifjuhora és...
Művészet, 1968. november - 26 lap.

Munkácsy Mihály

Kiállitott müvei:

„Rözsehordó nő", fa., olaj 99,7 x 80.3 cm, 223. p.

„Poros ut", fa, olaj, 96 x 129,7 cm, 224. p.a.
fekete-fehér táblán reprodukció

„Kétalakos Siralomház", olaj, fa, 87,5 x 115,7 cm
225. p.a.

L'art de Hongrie du X au XX siècle

Paris, 1966. kiállitás, katalógus.

Munkácsy Mihály

1872 véglegesen Párizsban telepszik le, 1874-ben egy francia nőt vesz el feleségül. Ugy Külföldön mint Magyarországon ünnepelt festőként ismerték el. Fiatalkorban szerzett betegségét szenvedi át egész életén és 1900-ban az Endemich szanatoriumban halmeg.

L'art de Hongrie du X au XX siècle

Paris, 1966. Kiállítás, katalógus.

Munkácsy Mihály

1866-ban Münchenbe megy, első mestere Wagner Sándor, majd később Kaulbach tanítja. őt. 1867-ben Párizsba látogat, ahol Courbet hatása alá kerül. Ujabb pedig Düsseldorf. 1870-ben Párizsban a Szalon arany érmét nyeri el „Siralomház" c. művéért.

L'art de Hongrie du X au XX siècle
Paris, 1966. Kiállítás, katalógus

Munkácsy Mihály

Európában a legjobban ismert magyar festő"; korán árvaságra jutott, asztalos nagybácsi jóhoz kerül inasként. Tehetsége korán megnyilatkozott; 1863-ban Pestre jött, majd 1865 a bécsi festő" akadémián Rahl tanítványa lett.

L'art de Hongrie du X au XX siècle
Paris, 1966. kiállítási katalógus.

MDK

Munkácsy Mihály

"Tépéscsinálók" 1871.

Legszebb több alakos genre képe.
/repr./

271.-275.-293.l.

AHA.-1955. Tom.II. Fasc.3-4.-Végvári L.: Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen", 271-294.l.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Tornyai müvészetében Munkácsy pikturájának inkább az az oldala bontakozik ki, melyet a nagyszerű "Poros ut" jelez.

342.o.

Igaz, hogy " Tornyai a legjobb Munkácsy hagyományok életrekeltője, továbbfejlesztője," de Bodnár Éva jellemzésében elapad Tornyai müvészetének sok ujszerüsége.

343.o.

Dobai János ism. Bodnár Éva: Tornyai János. Müv. Ért. 1956. V. Évf. 4. sz. 342-343.o.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Első tanitója Aradon Szamosy Elek.

63.o.

Bielz Julius: Die Revolution 1848-1849 im Hermannstadt im Spiegel bildlicher Darstellungen.

KelemenEml. 58-63.o.

MDK

Munkácsy Mihály, festő
Önkarikatura, 1877 /repr. 8 kép/

Berkovits Ilona: Zichy Mihály baráti köre Párizsban.
Müv.Ért.1956,V.évf.1.sz. 12 l.

MunkácsY /Mihály/, festő

az akadémikus módszer belülről való, tartalomból adódó bomlasztása.

295-296.o.

Társtalan és "tanitványok nélküli" a magyar festészetben.

296.o.

Aradi Nóra: A polgári kultura hanyatlásának főbb jellemzőiről a magyar képzőművészetben.
MMv. Ért. 1956. V. évf. 2-3. sz. 295-300.o.

4.

Munkácsy Mihály, festő MDK

"Sztrájk"

204.o.

Vita Németh Lajos "Hollósy Simon és kora művészete" c. Kandidátusi értekezésről.
Műv. Ért. 1956. V.évf.2-3.sz. 204-210.o.
Genthon István opponensi véleménye 204.205.o.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Művészetét sokszor megelőzik a nála körülbelül egy évtizeddel idősebb Székely Bertalannak, a festői realizmus első nagy hazai uttörőjének eredményei.

Zádor Anna, Vita Székely Bertalan művészetének történelmi helyéről.
Müv. Ért. 1956. V. évf. 1. sz. 69-72.
69.o. (Dobai János vitainditó előadásában.)

MDK

Munkácsy /Mihály /, festő

"Rekruták" repr.

Hermann Müller: 150 év magyar művészete
Bildende Kunst, Dresden 1953. 54. o.

Külf. Folyóiratok szemléje
Müv. Ért. 1956. V. évf. 1. sz. 84. o.

Munkácsy Mihály, festő MDK

lépcsőház dekorációja a Kunsthistorisches Museumban háborus károkat szenvedett és restaurálták.

Österreichische Zeitschrift für Denkmalpflege 1947. 107 o.

Külf. folyoiratok szemléje.

Müv. Ért. 1956. V. évf. 1. sz. 83. o.

Munkácsy Mihály, festő MDK

"Önkarikatura" Repr.

"Sztrájk "

Berkovits Ilona, Zichy Mihály baráti köre Párizsban, Müv.Ért.1956.Vévf. 1.sz. 1-14. o.
12.o.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VI. 1950 okt. 6. 5 e.
Vezvári L.: Magyar grafika

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VII. 1951 okt. 17. 5.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VII. 1957 nov. 1

M. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

Krisztus Pilátus előtt

Milton

Falu hőse

Pulitzerné arcképe

Farkas Munkászt. 458 – 465.

Munkácsy Mihály
festő

M. D. K.

A 1919-es magyar tanácsköztársaság
képzőművészeti intézkedései.
Körner Éva.

M. M. M. Évkönyve 1951. 104. old.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VII. 1957 jan. 4

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VII. 1951 jul. 18. 5.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VI. - 1950 dec. 28. 6.o.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VI. 1950 dec. 6. 6 l.
Végvári L.: Bihari Sándor emlékkiállítása

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VII. 1951 aug. 17. 3.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VII. 1957 aug. 1. 1.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VII. 1951 jan. 21. 7

Képzőművészeti Kiállítás Kentheljen

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VII. 1951 jan. 5.

Végvári L.: Gyárfás Jenő emlékkiállítás

Munkácsy Mihály festő.

Magyar Nemzet VII. 1951 máj. 9. 5.

Munkácsy Mihály fordó

Szabad Nemzet VII. 1957 jun. 2. 5.

Munkácsy Mihály Gestő

Magyar Nemzet VII 1957 ~~[illegible]~~ jan. 28 F.

MDK

Munkácsy Mihály festő

levelei O.L. Gyűjtemények. Ernst-gyűjtemény

Dávid Katalin: A Művészettörténeti Dokumentációs Központ Adattára Művért 1957.VI.évf.4.sz. 319.l.

MDK

Munkácsy Mihály festő

Soós Gyula:Uj adatok Izsó Miklós Busuló Juhászának készülési körülményeiről Müvért 1957.VI.évf.4.sz. 310.l.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VII. 1957 ápr. 26. 5.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Rudnay, Tornyai, Endre Béla Munkácsy hatásán
fejlődnek

Bodnár Éva · Tornyai János
M.M.M. Évkönyve 1952, 205 l.

Munkácsy Mihály
festő

M. D. K

A művészeti oktatás kezdetei
Magyarországon.
Rabinovszky Mária.

M. M. M. Évkönyve 1951. 72. oldal

MDK

Munkácsy Mihály

Párisban a Salon aranyérmet kapja

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól — Munkácsyról

MMM Évkönyve 1951, 160 l.

MDK

Munkácsy Mihály festő

Gönczi-Szabó: Az 1956.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája Művért 1957.VI.évf.4.sz. 340.l. 342.l. 350.l.

MDK

Munkácsy Mihály festő

Szöveg-archiv anyagából

Dávid Katalin: A Müvészettörténeti Dokumentációs Központ Adattára Müvért 1957. VI;évf.4.sz. 321.l.

MDK

Munkácsy Mihály festő

Könyvszemle. Müvészettörténeti Ta nulmányok szerk. Dávid Katalin Müvért 1957. VI.lvf.4.sz.324.l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Munkácsy művészete magyar.

Bodnár Éva: Tornyai János
M.M.M. Évkönyve 1952, 200 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K

Tornyai Párizsban Munkácsyval találkozott.

Bodnár Éva: Tornyai János
M.M.M. Évkönyve 1952, 2011.

Munkácsy Mihály
festő"

M.D.K.

Dósa portréi Munkácsy miniatűrre emlékeztetnek

M. Kiss Pál: Dósa Géza
M.M.M. Évkönyve 1952, 172 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

A müncheni Glaspalastban 1869-ben ki állított.

M. Kiss Pál: Dósa Géza
M.M.M. Évkönyve 1952. 167 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Tornyai Munkácsy monumentális kompozícióinak egy-egy részletét dramatizálja át

Bodnár Éva: Tornyai János
M.M.M. Évkönyve 1952, 206 l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Képei Munkácsyval rokon szemléletűek.

M. Rusz Pál: Dózagéra
M.M.M. Évkönyve 1952, 173 l.

Munkácsy Mihály
festő

MDK

"Az első főkötő" képe

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól — Munkácsyról

MMM Évkönyve 1951, 161 l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Siralomházban 1870. c. képének
és Vautier: La vie apaisée 1869-ben
festett képének egybevetése. Párdarab.

Készült 1952.

Ybl Ervin: Vautier és Munkácsy 141. l.
142.

M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Művészet. 1952.
Pogány Ö. Gábor: A II. Magyar Képzőmű-
vészeti kiállítás után. 156. l.

M. d.K.

MUNKÁCSY Mihály Vesbő

Az 1899 -i oroszországi osztrák - magyar kiállitáson szerepel

Magy or. iparmüv. tk.

Weinerné: Orosz kapcs. 152. l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály Jestő

Sztrajk

Művért. 1955. 1. 27.

Fejős Imre: A kovácsok strike-ja 69. l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Műveiből kiállítás 1952.

Művért 1955. 1. 77.

Végvári Lajos: Tíz év kiállításai 79. l. 80. l

81,

MDK

Munkácsy Mihály
festőművész

Fülep Lajos Munkácsyról írt tanulmánya

H. Ládor Anna: A Magyar Művészettudomány
Történetének Vázlata 1945-ig

MMM Gyűjtemény 1951, 27.l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Ecce homo-
Golgotha, vázlat

Balogh István: Debrecen. 65.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Nemeth Lajos: A socialista képzőművészek csoportjának
története.
M.M.M. Évkönyve, 1952, 83 l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

„Honfoglalás" (35. kép)

Degré Margit - Wellisch Judit: Az Országház 50. l.
51—53. l.

MUN

Munkácsy Mihály
festő

MDK

„Tépéskszínálok" képe

„Kaposszy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól — Munkácsyról

MMM Évkönyve 1951, 158 l.

MDK

Munkácsy hihály
festő

Munkácsy a Képzőmű vészeti Társulat által kért műlap hoz sokszorításra, alkalmasnak a Tépés csinálóhat ajánlotta fel.

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól — Munkácsiról.

MMM Évkönyve, 1951, 158 l.

MDK

Munkácsy Mihály
festő

Siralomház" képe
"

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsyról - Munkácsiról.

MMM Évkönyve 1951, 159l.

MDK

Munkácsy Mihály
festőművész

Petrovics Elek, 1916-ban rendezi az első magyar modern képtárat, ahol M.M-nek külön termet biztosít.

H. Zádor Anna: A Magyar Művészettudomány Története a Várlata 1945-ig

MMM Évkönyve 1951, 25 l

MDK.

Munkácsy Mihály
festőművész

Lázár Béla tanulmánya M.M-ről.

H. Ládor Anna: A Magyar Művészettudomány
Történetének Vázlata 1945-ig

MMM Évkönyve 1951. 371.

MDK

Munkácsy Mihály
festő

Pogány Ö. Gábor: A haladó és reakciós erők harcának tükröződése a XIX. századi magyar festészetben

MMM Évkönyve 1951. 48 l.

MDK

Munkácsy Mihály
festőművész

Lázár Béla (1869-1950) használ Munkácsy-tanulmányt ír.

H. Ládor Anna: A Magyar Művészettudomány Története Vázlata 1945-ig

MMM Évkönyve 2/1 k.

MDK

Munkácsy Mihály
festő

Ásító nias "képe

"

Kapassy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól —
Munkácsyról

MMM Évkönyve, 1951, 160 l.

Munkácsy Mihály MDK

„A bús betyár" című képéért 160 - frt kapott.

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól — Munkácsyról.

MMM Évkönyve, 1951, 161 l.

Munkácsy Mihály

MDK

Iskola előtt "cenni" képe

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól — Munkácsyról.

MMM Évkönyve 1951, 161 l.

MDK

Munkácsy Mihály
(1844-1900)
festőművész

Az életképet harcos megnyilatkozássá Munkácsy tette.

Pogány Ö. Gábor: A haladó és reakciós erők harcának tükröződése a XIX. századi magyar festészetben.

MMM Évkönyve 1951. 47 l.

MDK

Munkácsy Mihály
festő

„Sztrajk" (1839)

Pogány Ö. Gábor: A haladó és reakciós erők harcának tükrözése a XIX. századi magyar festészetben.

MMM Évkönyve 1951. 48. l.

Munkácsy Mihály
festő

MDK

„Husvéti locsolás" című képéért 350 frt-ot kapott.

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsyról — Munkácsyról

MMM Évkönyve 1951, 161 l.

MDK

Munkácsy kiállás
festő

" Szárazmalom "képe

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsyról —
Munkácsyról.

MMM Évkönyve 1951, 160 l.

MDK

Munkácsy Mihály
festő

1871-ben már 1200 frt-ot kér egy közepes méretű tájképért.

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól — Munkácsyról.

MMM Évkönyve 1951, 161 l.

Munkácsy Mihály
festő

MDK

"Siratóasszonyok" képéért 250-frt kapott
"

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsyról — Munkácsyról.

MMM Évkönyve 1951, 161 l.

Munkácsy Mihály
festő

MDK

Pusztai vihar" képéért 250 frt kapott
"

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól — Munkácsyról.

MMM Évkönyve, 1951, 161 l.

Munkácsy Mihály
festő

MDK

"Lakodalmi hivogatók" képe

Kapossy János: Düsseldorfi levelek Munkácsytól — Munkácsyról

MMM Évkönyve 1951, 161 l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Siralomház

Falu vossza

Tépéscsinalók

Falu bőse

A berugott

Krisztus Pilatus előtt

Művért 1952.

Ybl Ervin: Vautier és Munkácsy 142. l.

Munkácsy Mihály festőművész
Tanulmány a Falu hőse cimü képéhez
Az Isaszegi csatatér középcsoportja
Az Isaszegi csatatér jobboldali csoportja
Az Isaszegi csatatér baloldali csoportja
Vázlat Milton-hoz
Tanulmány a Lakodalmi hivogatók c. képéhez
Czéhmester Istvánné képe
Vázlat "Milton"-hoz
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása
1907 február

Fazor

M. D. K

MUNKÁCSY Mihály festő

Művért. 1955. 1. sz

Harasztiné Takács Marianna: Az Országos Szépművészeti Múzeum új szerzeményei 1945-1955. 86. l. 89. l.

Munkácsy Mihály festőművész
Tájkép
Magyar müvészet a párizsi kiállitáson
Mücsarnok, Bpest, 1900 junius 17. 315 l.

Munkácsy Mihály festőművész
Busuló betyár
Tájképvázlat
Mübarát kiállitása, 194o

FRANCIA FESTŐ, XVIII. század
Női arckép
Vászon, olaj, 80×64·5 cm.

NÉMET ÉS OS

ALTOMONTE, MARTIN (osztrák festő, 1657—1747)
Szent Sebestyén vértanúsága
Vászon, olaj, 153×93 cm.

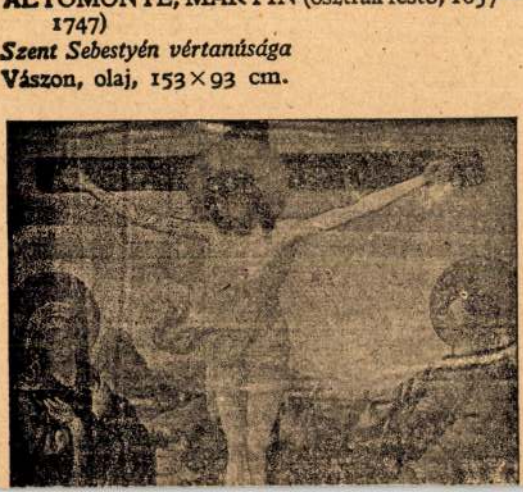

M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

1952

Művért. Gerő László: Az építészet koraeklektikus stilusa

104.

M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Kolpachi táj

Hazatérő boronás ~~[illegible]~~

Ybl Buda 269, 276, l,

MUNKÁCSY Mihály testő

M.D.K.

Müvért. (1952) Pogány Ö. Gábor: Az első magyar képzőmüvész szeti kiállitás 114., 123.

M.N.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Művért. 1955. 1. sz.
Harasztiné Takács Marianna: Az Országos Szépművészeti Muzeum uj szerzeményei 1945-1955. 86.e

Munkácsy Mihály festőművész
A Honfoglalás szénvázlata
A Szegedi-városi muzeum festményeinek és szobrainak jegyzéke

o—o A. annak szén vázlata

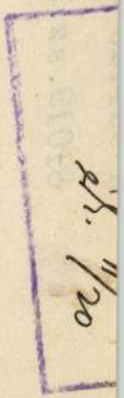

A vallás és közoktatásügy
81019.sz.a.kelt és Kassa
leiratá

A városi Tanácsn
üléséből 18368.sz.a.kelt
zönséget, hogy a szt.-Erz
tási költségei fejében 13
sáért előterjesztett kére
mert a székesegyház rende
mint kegyurat, Kassa szab
székesegyház helyreállita
XXXIX.tczikk biztositotta
ami természetesen a város
egyházfentartási kötelezе

Budapest, 1911.ja

Molnár s.k., államtitkár.

Munkácsy Mihály festőművész
Nagy Zoltán: Az alföldi tájkép
Puszták Népe, Hódmezővásárhely, 1947, jun.sz.

Eredeti vissza!

Aláírás:

Munkácsy Mihály festőművész
Szinyei Társaság brüsszeli kiállitása
Magyar Művészet, 1926, 5.sz. 299, 301, 302 l.

Mesc Pál

Nagrand Milený

Jocel

Munkácsy Mihály

Golgota, olaj

Miterem II. csoportkiállitás. 1935.

Munkácsy Mihály, sz.1844, +Endenich 19oo.

A "Honfoglalás" első szinvázlata

" " második "

Egri Kaszinó Kiáll. Eger, 1924. 16-17 l.

.k.

Munkácsi Mihály festőművész
Paraszt fej.Olajf.
Képkiállitás Nyitrán, 1916

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
724/1943 szám.
1943. évi X. hó 26-án.

A m.kir.vallás-és közoktatá
a Balatoni Intéző Bizottság

Felkérem a t. Biz
tihanyrévi templomrom bizto
letve a mznka mennyire hala
Budapest, 1943.év

A hivatalos másolat hiteléü

min.shiv.igazgató.

Mukácsy Miháky /?/
Malom, olaj
Tájkép, olaj

Szent György Céh III. árverésének kata-
lógusa. 1910. 7 l.

Munkácsy Mihály
Tanulmány a zálogházhoz, olaj

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 14 l.

Munkácsy Mária
Kartonmintaterv, textilterv

Ernst Museum. I. iparművészeti kiállítás. 1952.
14 l.

skőujfalu /Baranyainé/ 3

oltszakaszos, a szentély egyboltszaka-
. Kupolás boltozatok erős kettős övvel.
illérek toszkán fejezetekkel. Diadaliv
t a kevéssel keskenyebb szentélybe.
tte gömbrészes boltozat.
ndezés: A XIX. század első,feléből
Szt. Kimlós képen kivül /ma za északi
n/ a három oltár, a szószék és valamennyi
or mind uj, müvészi érték nélküli, gyári
a. A templomot 1935-ben kifestették;
vekben, hevedereken sablonminták, az öt
yezeti részen /a szárnyak lapos mennye-
el/ nagykiterjedésü falfestmények
e homo, Hegyibeszéd, Utolsó Vacsora,
ali üdvözlet, Krisztus keresztelése/
szi érték nélkül.

Munkácsy Mihály festőművész
Vázlat a "Zálogházban" c. festményhez
Vázlat az "ujoncozás" c. festményhez
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása
1907 február

Munkácsy M.
Ülő nő
Álló fiu

Alkotás Művészház. III. Modern grafika. Bp. 1923.
5 l.

bucsujáróhely volt. Ennek káp
áll. Ásatásokat a kápolna hel
végénél Boldizsár László itte
csontokat, egy golyóöntőt tal
~~Irodalom: Borovszky 97 l.~~

Temető.

A templom körül, gyönyö
Régi kereszt nincs, csak Szen
szerü steleszerü siremléke.

Lakóház
(Volt

Koncz-~~féle~~-kuria.

Jellege: Klasszici~~záló~~sta, 1800

Külseje: Dombon, a falu észa
lalap alapu földszüntes épüle
nem az eredeti/, eredetileg c
Onnan nyugatra keskeny folyos
laoszloppal és két fali félos
~~ből. A ház körül~~ Erős párkány
~~sárgára meszelve, a~~ déli olda

Munkácsy Mihály, 1844-1900
A fiatal lovag, paszt.vázl.

M.Szal. III. aukc. 1924. 10 l.

Munkácsy Mihály, 1844-1900.

Férfi köpennyel, olaj
Pihenő lány az erdőben, olaj
Kocsmajelenet, olaj
Vázlat a "Siralomházban" c. képhez, olaj

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 13 1.

MDK

Munkácsy

Kéki Béla: Az erdélyi képzőművészet gondja.
Erdélyi Tudósitó. 1935. jan. 25 1.

MDK

Munkácsy Mihály

(Éjjeli csavargók c. képe az aszfalt-alapozás miatt ~~[illegible]~~ annyira megsötétedett, hogy egyes-korabeli fényképeken jól látható – részletei teljesen elvesztek.)

Veres Pál: A Szépművészeti Múzeum félévszázados élete.
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 53. sz. [7. l.]

M.D.K.

Munkácsy Mihály festő

Krisztus Pilatus előtt "c. képének fel-
"emelt karu sihedere előfordul a
Honfoglalalás" s az "Ecce homo" kom-
"pozicióin is.

Beöthy Zsolt: A stil. Bp. 1907/8 63.

MDK

Munkácsy

Zálogház, festm.

e.a: Hét magyar müvész. Ujság 1939. nov. 24.

Munkácsy Mihály festő Ad. D. K.

Zichy Düsseldorfban felhevesi.
A világ Ziállitásra (1878) Milton c.
képét nyujtja be.

Bényi – Szapka: Zichy Mihály. Bp. 1953. 23.
37, 40,

MDK

Munkácsy Mihály
Mozart végperczei, festm. repr.
Golgotha, "

Nemzeti Szalon tavaszi kiáll. VU 1903. 9.sz.
141 l. kép 144 l.

MDK

Munkácsy
Park, festm.

Rabinovszky: A Nők. őszi tárlata. Nyugat, 1929.
503 l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Képcsinálok
Bűcsúzkodás
Köpelő asszony
Siralomház

Végvári Lajos: Szőnyi István
Művelt, 1954. 2 sz. 242 l.

Munkácsy Mihály

Napvilág III. 6. n. 1858 jún. 882.

A. Gozenpud: Az orosz művészet és a magyarság

MDK

Munkácsy Mihály, 1844-1900.
Felolvasás, festm.
Ásitó inas, fstm.
Tanulmány a Siralomházhoz, fstm.

Mesterek a Főiskolán. Főv. Képt. XLVII. kiáll. 1930. ápr.

MDK

Munkácsy

Vándor kulturkocsi kiállitása. Vasmegye, 1949, ápr. 12.

Munkácsy Mihály MDK

Az első velencei Biennale "védnökeinek bizottságában" Magyarországot /sőt Ausztriát is/ ő képviselte, de mint kiállító nem szerepelt e biennálén nem készülvén el " ety nagy vásznával" nyilván a késői Ecce Homoval.

15.o.

Vayer Lajos: Magyar müvészet a Biennálén.
Müterem 1958. Iévi. 9. sz. 14-19.o.

MDK

Munkácsy Mihály

"Erdő" repr. 33.o.

Molnár B. tulajdona.

Lengyel István: Látogatás Molnár Béla professzornál.
Muterem 1958 I. évf. 9. sz. 30-32.o.

Munkácsy Mihály MDK

"Virágcsendélet"
repr.

Müterem 1958 I évf. 7. sz. a boritón.

Munkácsy Mihály MDK

"Virágcsendélet"

repr. 25.o.
szines repr. a boritólapon.

Farkas Zoltán: /Miért szép?/Munkácsy Mihály nagy virágcsendélete.
Müterem 1958 I. évf. 7. sz. 24-25.o.

MDK

Munkácsy Mihály

"Ecce Homo" -járól tartott előadást Végváry Lajos az 1958 jun első hetében megnyilt debreceni muzeumi napokon.

Müterem 1958 I. Évf. 7. sz. 45.o.

MDK

Munkácsy Mihály

Csárda belseje, festm.

Magyar festők a párisi Salonban. VU. 1891. 308 l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

München és Düsseldorf után Párizsba megy
itt Courbet realizmusa hatott rá
Párizsban mellette dolgozott Rippl-Rónai

Wertheimer Klára: Aristide Maillol levelei
Rippl-Rónai Józsefhez 110. l.
Művért. 1953. 1-2. sz.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Fülep Lajos: Ifjú Mihály 15. l. 19. l.
Művészet. 1953. 1-2. sz.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály Petbő

Tombor Ilona: A fiatal Koszta József 106. l.

Művészet 1953. 1-2. sz

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Végvári Lajos: Szőnyi István
Művészet, 1954. 2 oz. 235 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Végvári Lajos: Szőnyi István
Művért, 1954. 2 sz. 234 l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály

festő

Courbet nagy hatással volt Munkácsyra

~~Courbet~~ Dáird Katalin: Courbet

Művészet, 1954. 2 sz. 308 l.

Munkácsy Mihály fertő

Magyar Nemzet XI. 1955 dec. 23. 5.
okt. 12. 5.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet IX. 1953 nov. 7. 7.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet IV. 1953 febr. 22. 7.

MDK

Munkácsy Mihály

Összekoczczanás, festm.

Magyar festők a müncheni kiállitáson. VU. 1888. XXXV. évf. 23. sz. 385 l.

MDK

Munkácsy Mihály

Jókai emlékkiállítás. A M. Nemz. Múz. kiáll. III.
Bp. 1925. 12 l.

MDK

Munkácsy Mihály

Sz. E: Fiatal művészek az Epreskertben. Magyarság 1944. febr. 13. 12 l.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet IV. 1953 febr. 26 - 5.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet IX. 1953 dec. 6. 7.

M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Tépéscsinálóle

Aradi Történet. 284.l.

MDK

Munkácsy

n: Műterem-hirek. Művész-Élet, 1932. nov.2.

MDK

Munkácsy Mihály

Iványi, Batthyány, Bernáth, Stőnyi, Aba novák festményei Newyorkban. Pesti Napló, 1935. szept.1o.

Munkácsy Mihály

S. E.

Uj szerzemények a Szépmův. Muzeumban. B.H. 1934.
jun. 17. 20 l.

MDK

Munkácsy

Baranski E.L: Főiskolánk a párisi 8. nemz.közi
. . . kongresszuson. Képzőmüv. Főisk. Évk.
1936/37. 1.

Munkácsy Mihály

M.D.K.

Pépéscsinálók
Sztrájk
Honfoglalás

Aradi Nóra: Magyar történeti festészet fejlődése.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

„A Sztrájk".

Gradi Nóra: A magyar történelmi festészet fejlődése. 101.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

"Honfoglalás"
"

Aradi Nóra: A magyar történelmi festészet fejlődése. 10 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Ujoncozás
Tépéscsinálok } c. képei

Aradi Nóra: A magyar történelmi festészet fejlődése. Pl.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Méltatás.

Gradi Nóra: A magyar történelmi festészet fejlődése. 91.

MDK

Munkácsy Mihály festő

művei az Art et Travail kiállitásán 1957.

Oelmacher Anna: Genfi mozaik Nagyvilág 1957.
II.évf.5.sz.760.o. 765.o.

MDK

Munkácsy Mihály

Artner T: Szép kiállitás - katalógus nélkül. Sz.N. 1956. szept. 9. /Kertészet a m.képzm.-ben. Műcs./

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Kevés kell a boldogsághoz

Aradjégyz. I terem 21. 11 L

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Busuló betyár
Olaff.

Arcadjegyz. I. terem 2. 3l.

MDK

Munkácsy Mihály:

önarcképe

Vigilia, 1948. márc. XIII.évf.3. sz.- 188.l.- Hayts Géza:Önarckép kiállitás.187/188.l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Leány arcképe.

Aradi jegyz. 1311 sz. 45 e.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Levelet olvasó hölgy.

Aradvégh, I. terem 24.13 l.

MDK

Munkácsy Mihály

(Festészete szerepel a Műcsarnoknak az Októberi Forradalom 40. évfordulója tiszteletére rendezett kiállításán.)
(más adat nincs.)

Artner Tivadar: Egy kép. A Műcsarnok nagy kiállításáról.
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 48. sz. [4. l.]

BDK

Munkácsy Mihály

(a 180 esztendős Képző- és Iparmű-
vészeti Gimnáziumban tanult.)
(más adat nincs.)

18 évtized és 18 év.

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 46. sz. [4. l.]

MDK

Munkácsy Mihály

Kritikai festészete szerepel a Magyar Nemzeti Galéria első kiállításán. (más adat nincs.)

A. T.: Ma nyílik a Nemzeti Galéria. Magyar Nyíltság, Bp. 1957. 43. sz. [1. l.]

Munkácsy Mihály MDK

Farkas Zoltán: Munkácsy, az ember.
Csillag VIII/12 (1954) 2357-2362.

Ism. Müv. Ért. 1955. IV. évf. 2. sz. 321.

Munkácsy Mihály

MDK

"Sztrájk" vázlat.

56.d.

Németh Lajos: A "Magyar Forradalmi Művészet" kiállításáról.
Művt. Írt. 1958. VII. 1. sz. 54-61.o.

Munkácsy Mihály festő

magyar Nemzet VIII. 1952 ápr. 22. 5.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VIII. 1952 jún. 4. 5.

Munkácsy Mihály festő

Praeger Henrik VIII. 1952 márc. 7. 5.

MDK

Munkácsy Mihály

Faust vázlat, rajz
Éjjeli csavargók, rajz
Siralomház, rajz
Árpád vázlat, rajz
Fonó leány, rajz
Árpád vázlat, rajz

Szent György Céh I. árverési kat. 1910. ápr. 10 1.

MDK

Munkácsy Mihály
festő (1844-1900)

Művek: Siralomház 1870, Köpülő asszony

Dombi: Mív. tört.

319

Munkácsy Mihály festő MDK

Képzőművészeti ankét a Műcsarnokban Magyar Épitő-művészet 1955.IV.évf.6.sz.191.l.

Munkáczy Mihály

MDK

Zálogház

Éjjeli csavargók

Önarckép 1862 ből

15

Temesvári Zéplár

Munkácsy Mihály

MDK

Rosa kír

Temesvári Zéplár

16

Munkácsy Mihály
festő

H.D.K.

Külföldön is csak magyar tárgyú képet festett.

Lyka Károly: Négy magyar mester.
Bp. 1957.

134 l.

MDK.

Munkácsy Mihály
festő

1872-ben telepedett le a franciaországi Barbizonban.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek.
Bp., 1937.

115 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Rudnay képeit mintán elemezték a színeknél Munkácsy tónusát vélték felismerni.

Lyka Károly: Nagymagyar mesterek. 106 l.
Bp. 1957.

M.D.K.

Munkácsy Mihály

festő.

Rudnay művészi ideálja Munkácsy volt

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek. 104.
Bp. 1957.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K

Paál Lászlóval beteg barátjával sokat törődött, temetéséről is ő gondoskodott.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek
Bp. 1957.

89l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

1870-ben megfestette a Siralomházat, és 1872-ben Párizsba költözött

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek.
Bp. 1957.

86l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Munkácsy rövid ideig tartózkodott Bécsben, München-
be, majd Düsseldorfba telepedett le.

Lyka Károly: Vagy magyar mester-.
Bp. 1957.

85.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Paál László és Munkácsy Mihály együtt a bécsi művészeti akadémiára mentek.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek.
Bp. 1957.

8,1 l

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Siralomház.
Tépéscsinálok.
Milton
repró.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek.
Bp. 1957.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Munkácsy művészetéről.

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet Munkácsy
Bp. 1912.

70 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Munkácsy képek címségéről. — Honfoglalás című képe.

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy Bp. 1912. Feleky Géza: 65 l.

Munkácsy Miliály
Pstő

M.D.K.

Egyik nagy érdeme: a megmerevedett színek diadalmas életreketlése.

Eggenberger Múrészhönyvei: II. kötet, Munkácsy 61 l
Bp. 1912.

MÜVTÖRT DOK

MUNKÁCSY MIHÁLY
festőmüv.

Magyar Nemzet 1956.
aug.7.5.old.

MÜVTÖRT DOK

MUNKÁCSY MIHÁLY
festőmüvész

Magyar Nemzet 1956.
máj.lo.5.old.

Munkácsy Mihály festő M.D.K

Csirke és halak jel. fa 38.5 - 50

Paranthár előtt ülő anyony gyermekével fa 39 - 45.5

Enyedy Lukács és neje hagyatéka. Bp. 1923

32

MDK

Munkácsy Mihály

Az 1952-ben rendezett
Munkácsy kiállítás megemlítése.

D. Radocsai: Deszaty let vengerszkih isszledovanyij no iszkussztovegyenyiju.
Acta historiae artium. IV. köt. 1956. 161-170. old.
(eml. h. 165. old.)

Munkácsy Mihály

festő

M.D.K.

Pieta, Golgotha c. képei

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy

Bp. 1912.

43 l.

Munkácsy Mihály

festő

M.D.K.

Képeinek komponálásáról.

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy

Bp 1912.

46l

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

A Szépmű vészeti Muzeumban vannak alkotásai

Budapest und Umgebung. Budapest.

9 lap.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

A vár n.n. Munkácsy termében „Le retour" c. Képe.

Château Royal à Budapest. Bp. é.n. 12,

M.D.K.

Munkácsy Mihály festő

~~Falurossza~~ • Munkács 1844 febr. 20 –
Endenich 1900 máj. 1. Bécsben majd
Münchenben tanult; Düsseldorfból Párisba költözött.

„Falurossza" olaj, fa. 107.5 + 150 cm.
repr.

„Erdőrészlet" – olaj, vászon 74 + 54 cm.

Csánky Dénes: kár ív magyar festészet. Győr 1943
9, 34–35

Munkáczy, Michael MDK

festő

zsánerképek, természetstudiumok és nagy kompozíciók híres készítője

Gachot, François: Modern Hungarian Painting

Hungarian Quarterly 1936 I.

89.0

Munkáczy, Michael MDK

festő

nagy magyar géniusz

Kornis, Julius: Hungary's Place in History

The Hungarian Quarterly 1936 II. 58.o

MDK

Munkácsy [Mihály]

Két portréja – Vidovszky Béla festőművész nagyszülei – Vidovszky Munkácsy utcai műtermének falán látható.

Balla Ernő: Országunk nagy eredményei buzdítanak a további munkára.
Ország-Világ, Bp. 1958. június 18. 12. l.

MD4

Munkácsy [Mihály]

festménye: Petőfi búcsúja a szülői háztól - repr.

(március 15.)

Ország-Világ, Bp. 1958. március 12. 5.l.

Munkácsy. [festő]

MDK

"A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata megvalósitotta végre régi tervét: kiváló müvészek képeinek reprodukcióival diszitett levelezőlapokat bocsát ki."

A magyar mesterek közül

Munkácsy, Paál, Ferenczy Károly, Koszta és Derkovits, az élő alkotók közül Bernáth, Csók, Domanovszky és mások müvei szerepelnek a képeken, melyek ára 1.5o Ft.

[illegible]: A Képzőművészeti Alap.....

Esti Hirlap, II.évf.1o9.sz. 1957.máj.12.vas. 2.oldal

MDK

Munkácsy

Elek Artur: Magy. rézkarcok. Nyugat, 1922. dec. 1.
1412-1413 l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

megfigyeléseiről – formaadásáról, kompozíciós tudásáról.

Egyetemes Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy
Bp. 1912. 47 l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Életének sikerei.

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy
Bp. 1912.

48 l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

17 éves korában Szamossy növendéke lett, majd 19 éves korában Pestre kerül, ahol Telepy, Ligeti támogatják. A Képző művészeti Társulat állandó segélyt szavaz meg neki, majd az első ösztöndíjat kapja

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy
Bp. 1912.

49 l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Munkácsy Kaulbach és Wagner Münchenben figyelemre méltatta. A siralomházának Düsseldorfban nagy sikere volt.

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy 50 l.
Bp. 1912.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Haynald bíboros arcképe. — A művész
érzéke a háromméretűséggel kapcsolatban.

Eggenberger művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy
Bp. 1912.

SSL

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Művészeti hagyatékáról

Eggenberger Művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy Bp. 1912. 57 l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Munkásságában az erdő és az alkony nagy szerepet játszik.

Eggenberger kiadványai: II. kötet, Munkácsy 191
Bp. 1912.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Friss és erőteljes szemléletéről.

Egyetemes művészkönyvei: II. kötet, Munkácsy 60 l.
Bp. 1912.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

A képzőművészeti Társulat 1882-ben tiszteletére.

Tompa Gabriella: Greguss Imre.

18l.

MÜVTÖRT DOK.

MUNKÁCSY MIHÁLY
festő

Népakarat 1957.
238.X.11.6.lap.

Munkácsy Mihály
festő

Béke és Szabadság (VI.) 34. n.
1955 aug. 24. 17. l.

Munkácsy Mihály festő

Népszabadság
1957. 11.sz. Jan. 13. 12.lap.

MDK

Munkácsy Mihály

Párizsi palotájában a század minden híressége megfordult; többek között Zichy Mihály, Paál László és a nagy francia kortársak.

Gábor Gusztáv: Mozaik.

Érdekes Ujság, Bp. 1958. október 4. 11. l.

MDK

Munkácsy Mihály

(A cikk egy apróságot örökít meg Munkácsy életéből.) Munkácsy a „Honfoglalás" ünnepélyes felavatására hazatér Párizsból. Az Otthon Kör vacsorát rendez tiszteletére. A vacsora egyetlen fogása – a festő kívánsága szerint – paprikás csirke. Az étel készítéséért Munkácsy szalvétára rajzolt önarcképét ajándékozza a főpincér feleségének. A szalvétát egy buzgó mosónő „tiszta"-ra mossa.

Gábor Gusztáv: Mozaik.
Érdekes Ujság, Bp. 1958. október 4. 11. l.

Munkácsy Mihály MDK

"Tornyai emlékezése Munkácsyra"
Kiss L.:Vás.müv. 82-84.o.

Munkácsy Mihály ifjukori festő
ménye.

Petőfi bucsuja a szülői háztól.
Kép.

Népszabadság ujévi képes
melléklete.
1957.1.sz. 4. lap

Munkácsy Mihály festő

Népszabadság 1957. 159.sz. VII.7.
11. lap

Munkácsy Mihály

Bihary Sándor emlékkiállitás

Magyar Nemzet
1950.VI.1f.282
Széchényi kvt. Végvári Lajos

Munkácsy Mihály

Magyar Grafika

Magyar Nemzet
1950.VI.é.233.sz.
Széch.kvt.

Végvári Lajos

Munkácsy Mihály festő M.D.K.
1844-1900

Siralomház, Éjjeli csavargók, Zálogházban, Ujoncok.
A vak Milton, Krisztus Pilátus előtt,
A magyarok bejövetele.

Trigler Ignác: Művelődéstörténet. Bp. 1902. 159-200.

Munkácsy Mihály festő M.D.k.

Siralomházi c. képével az 1870. pátrisi világkiállítás első díját nyerte el.

Falu hőse

Milton

Krisztus Pilatus előtt (repr: 179 o.)

Konfoglalás

Czinner Kálmán: A művelődés s művészet története. Bp. 1897 178.

Munkácsy Mihály

MUK.

Tornyai János Munkácsy hagyományainak folytatója.

Csánky Dénes: A magyar festészet mesterei. (Kiáll. kat.) Miskolc 1943. 11. l.

Munkácsy Mihály MDK

nevének említése és kiállított
művének jellemzése.

1844-1908

Miskolcon 1943-ban Képzőművészeti Múzeum által
rendezett kiállításon szereplő képe:
„Krisztus a kereszt fán". Olaj vászonra.
81.5 x 65.4 cm. Hagyomány 1913. Ltsz. 4888.

Csánky Dénes: A magyar festészet mesterei.
(Kiáll. kat.) Miskolc 1943. 8-9. l. 17. l.

Munkácsy Mihály MDK.

Vágó Pál nagyobb művében Munkácsy kapcsolatait folytatta.

Csánky Dénes: Száz év magyar festészete. (Kiáll. kat.) Győr 1943. 44. l.

Munkácsy Mihály.

Paál László Munkácsy Lívására Düsseldorfba ment, majd később követte Munkácsyt Párizsba.

Csánky Dénes: Száz év magyar festészete. (Kiáll. kat. Győr 1943. 36. l.

Munkácsy Mihály MDK.

Győrött 1943-ban képm. Muz. kiállitásán nereplő képei.

„A falu rossza". Olaj deszkára. 107.5×150 cm. Vétel 1912. Ltsz. 444. (repr.)

„Erdőrénlet". Olaj vásznra. 74×54 cm. Néh. Weiss Fülöp ajándéka 1942. Ltsz. 8238.

Csánky Dénes: Száz év magyar festénete (Kiáll. kat.) Győr 1943. 35. l. repr. számozatlan képtáblán.

Munkácsy Mihály MDK

München után Düsseldorfba ment, ahol Knaus hatása alatt készített tanulmányokat, megfestette a Siralomházat.

1871-ben Párisba költözött. Művészetének jellemzése.

Szépművészeti Múzeum egész sor életképét, arcképét, vázlatát, tanulmányát, tájképét őrzi. Vallásos képei nagyrészt Amerikában

Csánky Dénes: Száz év magyar festészete. (Kiáll. kat.) Győr 1943. 35. l.

Munkácsy Mihály MDK.

Pesten Ligeti Antal vette pártfogásába; a Képz. Társulat havi díjával Rahl nál tanult, majd Münchenben Wagner Sándornál. Párizsban a világkiállítás alkalmával különösen Courbet volt rá hatással.

Csánky Dénes: Száz év magyar festénete. (Kiáll. kat.) Győr 1943, 34. l.

Munkácsy Mihály MDK

szül. 1844 febr. 20 Munkácson,
megh. Endenichben 1900 máj. 1-én.
A bajor eredetű Lieb családból
nármazott. Dédapja Lieb Benedek
József Ferenc nintén festő volt.
Korán árvaságra jutott és nagybátyja
asztalosságra fogta. Szamossy Elekkel
megismerkedett, mellé negődött, majd
Pestre került.

Csánky Dénes: Száz év magyar festénete.
(Kiáll. kat.) Győr 1943. 34. l.

MÜVTÖRT DOK.

MUNKÁCSY MIHÁLY
festőmüv.

Népakarat 1958.
jan.19.12.old.

MÜVTÖRT DOK

MUNKÁCSY MIHÁLY
festőm.

Népszava 1958.
IX.14.6.old.

MÜVTÖRT DOK

MUNKÁCSY MIHÁLY
festőmüv.

Népszava 1958.
IX.26.4.old.

MÜVTÖRT DOK.

MUNKÁCSY MIHÁLY
festőm.

Népszabadság 1958.
III.22.2.old.

MÜVTÖRT DOK.

MUNKÁCSY MIHÁLY
festő
képes repr.-

Népszabadság 1957.
243.sz.X.15.4.lap.

Munkácsy /Lieb/ Mihály "festész"

600 frt ösztöndij

Melléklet a Vasárnapi Ujság 26. számához. 1869. jun. 27. 357 l. Irodalom és müvészet. /Müvészek segélyezése.

MDK

Munkácsy Mihály
festő

Tornyai szerint Munkácsy volt rá a legnagyobb hatással.

Bodnár Éva: Tornyai János művészetéhez
MMM Évkönyve 1951, 1952.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet	1954	szept.	12. 7.
"	"	szept.	16. 5.
"	"	nov.	5. 5.
"	"	dec.	7. 7
"	"	dec.	8. 5.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály Pestő

Hontoglalás

Aradi Törtfest. 293. l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Honfoglalás

Aradi tartgyar. Förtfert. 282,

Munkácsy Mihály festő

jun. 19. 5

Magyar Nemzet X. 1954 aug. 23. 7.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet 7. 1954 márc. 31. 3.

M.D.K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Aradi Tört. fest. 293. l.

Munkácsy Mihály festő

Élet és Irodalom I. 17. n.
1957 okt. 25

Oelmacher A: hagyaték Nemzeti Galéria

Mérnöki irodája

BUDAPEST, IX. RÁDAY U.

POSTATAKARÉKPÉNZ

Levelük kelte ◆ Ihre Nachricht

Levelük jele ◆ Ihr

TÁRGY ◆ BETRIFFT

Munkácsy Mihály festő

Élet és Irodalom II. 7 n. 1958 febr. 14
Artner T.: A magyar művészet archívumában.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Petőfi búcsúja a szülői háztól
Befordultam a konyhára
} 2 c. képei.

Nagy Lajos: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 148 l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Szeget szeggel" című rajza

Nagy Lajos: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 148 l.

M.DK

Munkácsy Mihály Pestő

Szontagbalás

Aradi Törtfest. 207.1-

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Kis furulyám szomorú ága" című versillusztrá
ciója.

Nagy Lajosa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve, 1952, 148 l.

Munkácsy Mihály

MDK

Tépéscsinálok (1872.)
Szépművészeti Museum
(Repr.)

MMM Évkönyve 1951, VIII.

NGM

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Életrajzok

Szerájik

Aradi Történet. 303 - 304. l.

M. D. K.

MUNKÁCSY Mihály festő

Sztrájk 1895

Honfoglalás

Siralomházban

Éjjeli csavargók

Aradi Történet 307. l.

Munkácsy Mihály MDK

„Hajnalpír" (Sisito-inas) képe.

Levelek: Munkácsy Mihály — Telepy Károlyhoz

MMM Évkönyve 1951, 163 l.

MDK

Munkácsy Mihály
festő

"Siralomház" képe
"

Levelek: Munkácsy Mihály — Telepy Károlyhoz

MMM Évkönyve 1951, 163 l

Munkácsy Mihály
festő

MDK

Munkácsy Telepyvel levélben közlé, hogy a „hajnal-pert" eladta.

Levelek: Munkácsy Mihály — Telepy Károlyhoz

MMM Évkönyve 1951, 162 l.

Munkácsy Mihály
festő

MDK

"Hon maradtak" képét küldi a Társulatnak
"műlapnak.

Levelek: Munkácsy Mihály — Telepy Károlyhoz

MMM Évkönyve, 1951. 163 l.

Munkácsy Mihály

MDK

= Sztrájk (1893)
Iparművészeti Múzeum
(Repr.)

MMM Évkönyve 1951. IV.

Munkácsy Mihály jeste

Élet és Irodalom I. 22 sz. 1957 nov. 29.

Hradi Nóra: Magyar forradalmi művészet

MDK

Munkácsy Mihály
festő

Scheffer nővére előleget kér Telepy tulhárától,

Levelek: Munkácsy Mihály — Telepy Károlyhoz

MMM Évkönyve, 1951, 163 l.

MDK

Munkácsy Mihály
festő

Sirakomhár" képe
"

Levelek : Schäffer Béla — Telepy Karolyhoz

MMM Évkönyve 1951, 166 l

M.D.K

MUNKÁCSY Mihály festő

Suszem, 219, 222, 228, 230, 246, 247, 248
249, 250,

MDK

Munkácsy Mihály
festő

1871-ben Párizsból írt levelében üdvözli Orlay-t

Tekel Péter: Orlai Petrics Soma

MMH Évkönyve 1951, 150 l.

Munkácsy Mihály festő

Magyar Nemzet VII. 1957 okt. 5. 5.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Méltatás.

L. Aljoskina: Szovjet lap bírálata a moszkvai biennáléról
Magyar Nemzet, 1959. febr. 25. 4 l.

M.D4

Munkácsy Mihály
festő

Méltatás

Megnyílt Sarkantyú Simon kiállítása.
Magyar Nemzet, Bp. 1959. febr. 7.

4e.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

„Siralomhára"

Artner Tivadar: Hódmezővásárhely
Élet és Tudomány, Bp. 1958. 47 szám 1491.

MDK

Munkácsy Mihály, 1944-1909.

Krisztus tanulmány, of.

Őszi bánat, of.

Női képmás, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 28 l.

MDK

Munkácsy Mihály

Interieur-vázlat, of.

Szépmüv. Muz. uj szerzemények. 1946.

Munkácsy Mihály.

A varsói Nemzeti Múzeumban megnyílt magyar képzőművészeti kiállítással kapcsolatban a Nowa Kultura c. lap a művész alkotásait emeli ki.

Kis Ujság, Budapest, 1951. jún. 19.

Munkácsy.

Szorjetunióban rendezett kiállításon képei szerepeltek.

Kis Ujság, 1951. Jún. 14.

MDK

Munkácsy Mihály

Évk. KMT 1929. 133-136.

MDK

Munkácsy Mihály

Pákozdy F. cikke. Uj Magyarság 1934. nov. 18.
9.l.

maradottságunkban, mul
az analfabéták magas s
ORTUTAY Gyula néhány é
ken az emlékeknek van
irracionális látsámód

MDK

Munkácsy Mihály

Magyar Művészet 1934. 2.sz. 59.l.

UDK

Munkácsy Mihály

Lázár B. cikke, Művészet 1936. I. évf. 26-29.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Szinyei Társ. Magyar Művészet 1934. 2.sz.
59 l.

MDK

Munkácsy Mihály

A müvész és hazája. /Tornyai János/ Pesti Napló

1936. szept. 23. 4.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Tornyay János festőm. halála. Pesti Napló
1936. márc. 22. 6.l.

Munkaügy.

Viharsarok, 1951 AUG. 19.

A festészet néma költészet — a költészet beszélő festészet

276 **Alkotmányunk napján nyílik meg a vásárhelyi kultúrház új képtárhelyiségében a képzőművészeti kiállítás**

Az egész megye dolgozói nagy lelkesedéssel készülnek augusztus 20-a, Alkotmányunk napja megünneplésére. Az ünnepségek egyik legnagyobb kulturális eseménye annak a képzőművészeti kiállításnak megnyitása lesz, amelyet a vásárhelyi „Tornyai János"-múzeum új képtárhelyiségében nyitnak meg. A kiállítás címe: **„Az Alföld képben és versben"** és célja az, hogy bemutassa, hogyan tükröződik az Alföld **Munkácsy, Lotz, Mészöly, Deák-Ébner, Bihari, Csók, Mednyánszky, Koszta, Tornyai, Fényes, Rudnay** festményeiben és **Csokonai, Petőfi, Arany, Ady, József Attila, Juhász Gyula, Tóth Árpád** költeményeiben. A kiállítást a Múzeumok és Műemlékek Országos Központja segítségével és támogatásával a vásárhelyi múzeum rendezte. Ünnepélyes megnyitása augusztus 20-án, délután 4 órakor lesz. A MMOK nevében a kiállítást **Pogány Ö. Gábor**, a neves műtörténész adja át és azt a város nevében Oláh Mihály tanács. elnök veszi át.

11

Munkácsy.

Balassagyarmaton „a magyar festőművészet mesterei" c. vándorkiállításon műveit szerepeltették.

Szabad Nógrád Szalóstaján, 1947. június 22.

Munkácsy Mihály.

a moszkvai magyar képzőművészeti kiállításon
művei bemutatására kerültek.

Szabad Nép, 1951. május 9.

Munkácsy Mihály.

„A magyar katona a szabadságért" c. képzőművészeti kiállításon „Tépéscsinálók" c. műve szerepelt. (említve.)

Világosság, 1951. Okt. 6.

Munkácsy Mihály.

A varsói magyar képzőművészeti kiállítással kapcsolatban a Nowa Kultura művészetét emeli ki.

Szabad Nép, 1951. júl. 14.

Munkácsy Mihály.

Rippl-Rónai József mestere volt.

Magyar Nemzet, 1972. Dec. 13.

Munkácsy.

Szabad Nép

1952 JUN. 17.

276

Művészeti életünk nagy eseménye lesz a Munkácsy-kiállítás

A Műcsarnokban már folynak az előkészületek a július 12-én megnyíló *Munkácsy*-kiállításra. A csoportosításra váró anyagban a nagy magyar festőművész számos olyan alkotása is szerepel, amelyeket eddig összegyűjtve, egy kiállításon még soha nem mutattak be. A budapesti és vidéki közgyűjteményekből, s a magánosok nyilvántartott gyűjteményeiből minden festményt, rajzot, tanulmányt a Műcsarnokba szállítottak. Jelentkeztek olyanok is, akikről eddig még nem tudták, hogy birtokukban van a nagy művész valamelyik műve. Bemutatják a többi között Munkácsy egyik legnagyobb művét, a «Honfoglalás»-t is. Ezt, valamint több más képet is úgy állítanak ki, hogy mellettük csoportosítják a festményhez készített vázlatokat és tanulmányokat. Kiállítják a világhírű művész életével és munkásságával kapcsolatos dokumentumokat is.

Munkácsy.

108. éve született, Benczur és Mészöly Gézával egy évben.

Magyar Nemzet, 1952. Jún. 4.

Munkácsy Mihály.

Paál László-ról festett arcképe szerepelt az Ernst-múzeum arckép-kiállításán.
(Emelítve.)

Kis Újság. 1952 Júl. 13.

Munkácsy Mihály.

A moszkvai magyar képzőművészeti kiállításon műve szerepelt.

Magyar Nemzet, 1951. ápr. 28.

Munkácsy Mihály.

A müncheni magyar képzőművészeti kiállításon műve szerepelt.

Kis Újság, 1951. ápr. 29.

Munkácsy Mihály.

A győri Múzeumban megnyílt XIX. és XX. szá-
zad magyar festőművészetének kiállításán
műveivel szerepelt.

Képzőművészeti Alap, 1951. május 1.

Munkácsy Mihály.

A moszkvai magyar képzőművészeti kiállításon művét bemutatták.

Magyar Nemzet, 1951. máj. 9.

Munkácsy Mihály MDK

Mozart halála előtt Requiemjét dirigálja, vázlat

Tanulmány a Kolpachi iskolá-hoz

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

Munkácsy Mihály MDK

Tanulmány a Falu hőséhez

Árviz

Kucsuzkodás

Poros ut

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

MIX.

Munkácsy Mihály

Kiállitáspolitikai fejtegetések

Valóság 1965.4.lap 95.

Munkácsy Mihály, festő MDh

A debreceni Déri Múzeumban
esti tárlatvezetésen is bemutatják
nagy művét, az Ecce Homot.

— : Az Ecce Homo — reflektorfényben 6.

ESTI HIRLAP bp. 1964. júl 1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Munkácsy Mihály

NÉPSZAVA

1965 MÁJ 25.

...szerű műsorával.

— Nagyszerű ajándékot ígér a képzőművészet kedvelőinek a Nemzeti Galéria. Hazakerült Párizsból és rövidesen a látogatók elé bocsátják Munkácsy Mihály világhírű alkotásának, a Siralomháznak 1870-ben festett első változatát.

1965. május 25

haderő brazil kontingense.

Ami az esetleges kormányalakítást illeti, a

Munkácsy Mihály, festő MDG

Johann Weidlein – a budapesti német gimnázium igazgatója volt 1940–45 között – most megjelent könyvében németnek mutatja be Munkácsyt.

– s –: Dicsőségükre és haszmukra 2

ESTI HIRLAP

Bp. 1964. júl. 2

Munkácsy Mihály

Bartókyné Szulimán Jolán arcképe,

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

MDK

Munkácsy Mihály

Feszty Árpádné: Jókai társadalmi élete. Literatura 1929. 6. sz. 206.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Ligeti Pál: Helyünk a világban. Magyar Művészet 1926.1. sz. 25.1.

.ד.ל. 25.

MDK

Munkácsy Mihály

Molnár E. dr.: Karlovszky Bertalan. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 17,19,25.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Honfoglalás

Milton

Lázár B.: Thorma János, Petőfi festője. Koszoru /a Petőfi Társaság közlönye/. Uj folyam. IV. 4. 1938. jun. 195.1.

MDK

Munkácsy Mihály

képmása, készitette Strobl Alajos

Strobl Alajos /liptóujvári/. E.G. II. 479.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Siralomház

Éjjeli csavargók

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 101.1.

Munkácsy Mihály

Életképek

Egyéb csavargók

MDK

Munkácsy Mihály

Önarckép

1848-iki ujoncok

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 101.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Haynald Lajos érsek arcképe

Golgotha

Krisztus Pilátus előtt /vázlat/

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 101.l.

Munkácsy Mihály

Haynald Lajos érsek arcképe

Golgotha

Krisztus Pilátus előtt /vázlat/

MDK

Munkácsy Mihály

Szocialista gyülés

Falurossza

Liszt Ferenc arcképe

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 101.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Szocialista gyülés

Falurossza

Liszt Ferenc arcképe

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest rész-
letes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp.
1926. 101.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Paál László arcképe

Arckép

Colpachi park

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. lol.l.

Mankscy Mibel'y

Pasl Ldasio erokaqe

Arokeb

Colpsobi perk

MDK

Munkácsy Mihály

Murányi-Kovács E.: A Berény Róbert kiállitáson.
Népszabadság 1963. okt. 27.

MDK

Munkácsy Mihály

Cserepes István emlékkiáll. 1960. Ernst Muz.

MDK

Munkácsy Mihály

Bozsó János festőm. kiáll. Fényes A.terem 1960. febr.

MDK

Munkácsy

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

Munkácsy

A győri Múzeumban megnyílt „A magyar festőművészet mesterei" c. kiállítás, melyen Munkácsy művei.

Győr megyei Hírlap, 1951. május 6.

MDK

Munkécsy Mihály

Fényes Adolf eml.kiáll. MNG 1960.

13 l.

Munkácsy Mihály MDK

Liszt Ferenc arcképe, olf.

Mozart végpercei, olf.vázlat

Részlet Egy halálraitélt utolsó napja c. festményből., olf. vázlat

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Munkácsy Mihály MDK

Legelő csorda, olf.

Virágok közt, olf.

Alkony, olf.

A Monceau-park, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Munkácsy Mihály MDK

A strike, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Munkácsy Mihály /1844-1900/

Három asszony interieurben.Fa.77x108.cm.

Ernst Múzeum aukciói. 49.sz.I.r. 7.1.
Nemes Marcell magyar képgyüjteménye.

MDK

Munkácsy Mihály /1844-1900/

Sedelmeyer nővérek. Olajf. 68x54./ Illusztrá
va a XVII. táblán./
Leány tálcával. Olajf. 115x82./ Jelzett./
/Illusztrálva at I. táblán./
Oláh paraszt. Olajf. 9x7 /Jelzett./

Arverési Közlöny, 1936. febr. 1. rendk. sz.
21.1.

MDK

Munkácsi Mihály ?

Kis tájkép. Olajvázlat.

A Szentgyörgy-Czéh XI.aukciója.
XXXII.1912. Kat. 289.1.

MDK

Munkácsy Mihály, festöm.

" Kétizben járt városunkban /gebauer Ernö pécsi/
a legnagyobb hirü magyar festö."
Egy-két családnál örzött kisméretü müvei s a róla elne
vezett XXXXX utca egyik házán lévö emléktábla emlé-
keztetnek ezekre a látogatásokra.

Gebauer Ernö: Rövid emlékezés Pécs képzömüvészeti je-
lentöségéröl a mult században.
Müvészeti Hetek.Pécs. 1941. 59-61.l.

MDK

Munkácsy Mihály, festőm.

a régi magyok közül.

Egyházművészeti kiállítások.
Mise.-Szent Imre-kiállítás.
Képzőművészet. 1930. 32.sz. 167.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Rózsaffy Dezső a becsületrend lovagja.

MDK

Munkácsy Mihály

Rózsaffy Dezső a becsületrend lovagja. Budapesti Hirlap 1930. márc.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Alkonyat

Képzőművészet 1929. 24. sz. 221.l.

MDK

Munkácsy

A Sedelmayerben is nyilvántartott, ismert képe, a Mosónők, az Ernst Vilmos magángyüjteményében.

Cikk: A Mügyüjtő Ernst Vilmos gyüjteménye.

Képzőmüvészet, 1929.évf. 164.l.

Munkácsy Mihály, festő MDA

Tanulmány fej c. képét árverezik.

— : Őszi művészeti aukció 2.

EST/ HIRLAP, kp. 1963. szept. 14.

Munkácsy Mihály festő MDK

Rőzsehordó asszonyának reprodukciója vesz részt az első tárlaton.

-bel-: Munkácsy, Derkovits, Szőnyi a Koffermúzeumban 2

Bp. 1963. okt. 12.

ESTI HIRLAP

Munkácsy Mihály festő

MTA

Festményeiből ismertető tárlatvezető
lesz a Nemzeti Galériában.

—: A hét végi kulturális programból

9

NÉPSZABADSÁG Bp. - 1964. dec. 31.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Kitűnő reprodukciói vannak a Munkácsy-albumnak.

Földes György: A festménytől a reprodukcióig 16-17. l.

2, Lehmann Π. évf./2

A. KÖNYV, BP. 1962

Munkácsy Mihály, festő

MDG

Szükséges lenne, hogy újból kiadásra kerüljön Dallos Munkácsy-életrajza.

A 40. sz. „A. J." Könyvesbolt dolgozói: Sorozatok és utánnyomások 3.

A KÖNYV, bp. 1962. január II. évf/1.

Munkácsy Mihály, festő

Pátzay a közeljövőben egy Munkácsy-
portré elkészítését tervezi.

Keller Andor: Pátzay műtermében

3. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. dec. 2.

01

MDK

Munkácsy Mihály

Murányi-Kovács E.: A Berény Róbert emlékkiállításon. Népszabadság 1963.okt.27. 8.l.

Munkácsy Mihály, festő MDk

Több levele került a Széchényi Könyvtár kézirattárába.

— : Kulturális hírek 8.

NÉPSZABADSÁG 1964. dec. 16.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Tárlatvezetésen ismertetik.

—: A hét végi kulturális programból

10

NÉPSZABADSÁG bu. 1964. dec. 12.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Aukcióra kerül a párizsi tartózkodása alatt készített Parasztház belseje c. műve.

–: Ma nyílik a 11. Művészeti Képaukció 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. dec. 5.

Munkácsy Mihály

festő

M.D.K

Munkácsy Mihály „Konfoglalás" cimű képének egyik modellje Munning tötlötte be a hiteneven egyedik évet. Elbeszéli Munkácsy-val való találkozását Szegeden.

Gálsai Pongrác: Lány a sátor előtt
Nők Lapja, 1965. jan 9. – 5 kap

Munkácsy Mihály
festő

14.D.4

Szegeden találhozott össze
Szeles Elekkel ahi Munkácsor
rendezte a „Krisztus Pilátus
előtt c. kép helyi vándorkiál-
lítását.

Galsai Pongrác: Lány a sátor előtt
Nők Lapja, 1965. jan 9 – 5 lap

Munkácsy Mihály

festő-

H D.K.

Munkácsy asztalkáját és palettáját Neineth Kálmán fa faragómester a Szép művészeti Muzeum komtárpincéjében tahalt meg.

Fedor: Szegalmas kaland

Nők Rajza, 1965. jan. 16 - 14 lap

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Méltatás. – A „Sztrajk"-ja az első szocialista alkotása festészetünknek.

Láncz Sándor: A szocialista művészcsoport
Művészet, 1965. január – 10 lap.

MDK

Munkácsy Mihály

Szmrecsányi M.: Munkácsyról. Orsz. Magyar Képzőm. Társ. Évk. 1928. 18.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Krisztus keresztrefeszitése

Szent Imre emlékkiáll. kat. Mücsarnok. 1930.
20.l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Szegeden találta meg modelljét
– Szeles Olgát – a Honfoglalás
ennek kép egyik nőalakjához.

Galsai Pongrác: Lány a sátor előtt
Nők Lapja, 1965. jan 9 – 5 lap

Munkácsy Mihály MDK

Erdőrészlet

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Munkácsy Mihály

MDK

Az eltévedt gyermek

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Munkácsy Mihály

MTDK

Mozart halála

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Munkácsy Mihály-

nak egy félbehagyott kompozicióját. Zách Felicián merényletét látjuk./Részletmegfigyelések nélkül, csak a szingondolatra ügyelve./

Lázár Béla dr.: Biczói Biró Henrik gyüjteménye. Magyar Müvészet. 1931. 533-534.l. Képekkel.

Munkácsy Mihály

MDK

Magyar Klub ,magyar otthon magyar művészek részére.Tiz évig egyhangulag Hávay Akladár az elnök.Az első elnök Zichy Mihály volt.

A második elnök Munkácsy Mihály volt,akinek Magyar Báljan rendkivül előkelő közönség szokott megjelenni.

Tóbori Kornél: Páris magyarjai. Bpest. 12.sz.
21-22.l.

mDK

+ Munkácsy Mihály

234. Honfoglalás. Olf.

Képzőm.Társ. 1909.tav.kiáll. Kat. 37.l.

Munkácsy Mihály
festő-

M.D.K.

Művészete Feniyes Adolf-ra
nagy hatással volt.

Arthur Tivadar: Feniyes Adolf: Anya
Nők Lapja, 1964. julius 25 - 14 kap

Munkácsy Mihály
festő-

M.D.V.

Méltatás

Tibely Gábor: Goya
Művészet, 1964. december – 8 lap.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

/1844-1900/

Müve az egri muzeumban /Olvasó nő/

Bakó Ferenc: Az egri műgyüjtemények története 23.1.
Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1964.

Munkácsy Mihály, festő

Jelmeres festő c. albertírónak kikiáltási

ára a képaukción: 25000 ft.

Egy női tanulmányfejének ára: 6000 ft.

—: Munkácsy - festmény kikiáltási ára: 25000 ft

2

ESTI HIRLAP bp. 1963. május 8.

Munkácsy Mihály

„Parantház belseje" c. festménye
nezepel a 11. képaukción

Népnava, 1964 dec. 5. Sold.

MDK

Munkácsi

Éjjeli csavargók, Körajz.

Tépéscsinálók. "

Zálogházban. "

Borszem Jankó album.-Jutalom-képek,aczél-, kö-, fametszet és szinnyomatuak.stb.
Vas.Ujs. 1876.1.sz. XXIII.évf. 16.1.

MDK

Munkácsi

Zálogházban. Rajzolta Munkácsy Mihály.

Éjjeli csavargók. Rajzolta Munkácsy Mihály.

Tépéscsinálók. Rajzolta Munkácsy Mihály.

Deutsch M.-féle művészeti intézet.
Jutalom-képek, aczél-, kö-, fametszet és szinnyom.
Vas. Ujs. 1877. XXIV. évf. 5o. sz. 8o4. l.

Munkácsy Mihály, festő M Dr

A miskolci múzeumban kiállították Táncsics Mihály egyetlen hitelen portréját. Ezt Munkácsy festette 16 éves korában.

–: Egy műgyűjtő kiállít 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1963. júl. 26.

01

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

1951-ben eltünt egy Munkácsy önarckép a Szép-
müvészeti Muzeumból / a M. kiállitás rendezése
kor összegyüjtött anyagból. /

FóÁ.:Munkácsy ellopott és megke ülst önarc-
képe ujra látható a Nemzeti Galériában
[illegible] 1. 10.1.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

A századvégi magyar müvészetre hirneve nyomja rá a bélyegét.

Németh Lajos:Csontváry Kosztka Tivadar Bp. 1964
13.1.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Csontváry megnézi Krisztus Pilátus előtt c. képét és arra gondol, hogynála képezi magát. Nem találja Párizsban igy elmarad ez a terve.

Németh Lajos: Csontváry Kozda Tivadar Bp. 1964.

33.1.

Munkácsy Mihály MDK

Mozart, tanulmány

Mücsarnok 1924 február-március

Muzikáry Milály

Mozart, tanulmány

Miskolcon 1924 február-március

MDK

Munkácsy Mihály

MDK

Vázlat

Műcsarnok 1924 február-március

MDK

Munkácsy Mihály

(V-ó.): Uj szerzemények a Szfőv.Képtárban

Magyarország.Esti lap.1940.aug.14. 6.lap

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Tépéscsinálok" c. művét restau-
"ráltra Káhay Saló.

—: In memoriam
Művészet, 1964. március – 47 lap

Munkácsy Mihály, festő

MDG

Néhány éve Dallos Sándor életrajzi regényt írt Munkácsyról, Aranyecset címmel.

Most ugyancsak Aranyecset címmel egy verses mese-történet jelent meg Nemes Nagy Ágnestől.

Jegyzetek

— : Címek zűrzavara 13.

A KÖNYV, Bp. 1962. szeptember 9/9

MDK

Munkácsy Mihály

A falu hőse, c. műve. Repr. (A Nemes Marcel aukcióról.)

Képzőművészet, 1934.jan. 68.sz. 3.lap

Munkácsy Mihály, festő M Dg

A Móra Kiadó Életrajz-sorozatában
Könyv jelenik meg Munkácsyról.

—s—y: Könyvkiadásunk 1963. évi
tervéről 5-6

A KÖNYV, Bp. 1963. jannár III/1

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

"Sztrájk" c. műve.

Farkas Oldrich: A szocialista képzőművészek csoportjáról
Művészet, 1964. május - 16 lap.

Munkácsy Mihály, festő MDK

A képzőművészeti Múzeum utolsó idei kiállításán Munkácsy külföldi kortársait fogja bemutatni.

— : Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. okt. 18.

Munkácsy [Mihály], Jestő MDh

A Szépművészeti Múzeumban megnyíló kiállításon láthatók lesznek Carl Rahl képei. Munkácsy 1865-ben, a bécsi főiskolán C. Rahl osztályába járt. – Eduard Schleich tájképeivel inspirálta és tanácsaival segítette a fiatal művészt. Több kép mutatja majd a francia mesterek művészetét, akik párisi tartózkodása idején hatottak rá.

— : Munkácsy tanítói, tanítványai és barátai

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 2.

Munkácsy Mihály, festő MDa

Köpülő asszonyunk megfelelő elhelyezését biztosítanak.

Ls. Gy.: Milyen lesz az új Nemzeti Galéria 2.

ESTI HIRLAP, Gy. 1962. nov. 26.

Munkácsy L. 7, festő MDG

A Debrecenben élő Holló László a Munkácsy-hagyományokra támaszkodó alföldi iskola egyik mestere.

Murányi – Kovács Endre: Holló László grafikái a Nemzeti Galéria kiállításán 8.1.

NÉPSZABADSÁG, Bu. 1964. febr. 6.

Munkácsy [ ], festő

Munkácsy Mihály monumentális terrakotta képmását Friedrich Beer alkotta.

—: Márciusban nyitják meg a Képzőművészeti Múzeum átrendezett modern szobortkiállítását. 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. febr. 14.

Munkácsy [ ], festő MDG

Mr. Silden-nek, a Chiltern Art Gallery tulajdonosának (London) birtokában lévő Munkácsy-relikviák: (I) néhány fénykép, – az egyiket M. Ketskeméthy, 1109 et 1111. Penna Ave. Washington kérülette Amerikában –; (II) ajánló levél Nagy Miklóshoz, a Vasárnapi Újság nevkeztőjéhez; (III) néhány levél tanítványához: Pataky Lászlóhoz; (IIII) egy német levél Endenich-ből: Munkácsy halála után, 1900. V. 9-én írták, a kezelőorvos, Dr von Helm írta a nagy festő betegségéről s' haláláról.

Patkó Imre: Magyar Klasszikusok levelei a Chiltern Streeten 9.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. febr. 14.

MDK

Munkácsy Mihály

A magyar Barbison. Nemzeti Ujság 1943. máj. 2. 8.l.

MDK

Munkácsy

"Honfoglalás" c. képéhez tolong a közönség Pesten. Munkácsy a fővárosba érkezett, ahol szeretettel ünnepli a közönség. A művész a "Honfoglaláshoz" készitett vazlatok egy részét a Műcsarnok tav. kiall.-an fogja bemutatni.

Cikk: Munkácsy Budapesten.

Vas. Ujs. 1894. 41. évf. 161. l.

MDK

Munkácsy

Megalakult a Magy.Képzőművészek Egyesülete. Munkácsyt tiszteleti elnökké választottak.

Cikk: Magyar képzőművészek egyesülete...

Vas.Ujs.1894. 41.évf.160.l.

MDK

Munkácsy

"Honfoglalás"c.festményének sokszorositasi jogát a "Könyves Kálmán" Rt.szerezte meg, amely Kádár Gábor által Párisban készitett szinnyomatban már ki is adta.

Cikk: Irodalom és művészet.

Vas.U.s.1894. 41.évf. 159.l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Békéscsaba és Gyula Munkácsy
emlékét őrzi.

Szelesi Lolt án: A Békés megyei tárlat Gyulán
Művészet, 1964. április – 36 lap

Munkácsy Mihály

festő

Méltatás.

M.D.K.

Oehmacher Anna: Ferrijes Adolf

Jászkunság, 1961. szept. - dec. - 132 lap

Munkácsy Mihály
festő

MTDK

Méltatás.

Pogány Ö. Gábor: Szolnoki művészek a Műcsarnokban
Társadalmunk, 1961. június — 7 lap

Munkácsy Mihály

festő

M.DK

Méltatás.

Gramantói Pál: Jbl Miklós

Élet és Irodalom, 1964. április 4 – 7 lap

Munkácsy Mihály festő MDK

Az Ásító inas c. diafilm Munkácsy életét mutatja be.

— Mese — és szakoktató diafilmek
Készülnek 2

ESTI HIRLAP, bp. 1962. dec. 10.

Munkácsy Mihály, festő

MDK

A debreceni Déri Múzeum egyik legfél-
tettebb kincse Munkácsy Ecce Homo-
ja. Déri friges 1916-ban vásárolta
Amerikában 76 000 magyar arany, koro-
náért.

— : Az Ecce homo Debrecenben 2.

ESTI HIRLAP, Sz. 1962. dec. 13.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Pátzay Pál Munkácsyról készült bronzszobra Kazincbarcikán kerül felállításra.

— : Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Sp. 1962. dec. 19.

Munkácsy Mihály, festő MOK

Születésének 120. évfordulója tiszteletére a Bencsik utcai Postás Művelődési Házban emlékest volt márc. 17-én.

— : Munkácsy - emlékest 8.

Népszabadság, Bp. 1964. márc. 18.

[Munkácsy Mihály], Jestő MDk

A márc. 15-i Munkácsy-kezeszteit-vény megfejtése (Munkácsy-művek): Sötét utca, Alkonyi táj, Poros út, Tépéscsinálók, Sztrájk, Fasor, Erdei út, Siralomház, Judit, Holdkelte, Műterem, Ásító ivas, Liszt

--- (Márc. 15-i rejtvény megfejtése) 18.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 29.

$$\begin{array}{r} 158 \\ +\ 2 \\ 2 \\ \hline 162 \end{array}$$

Munkácsy Mihály-díjas

7 DK

Munkácsy néhány művét bemutató reprodukciós bélyegsorozat is készül.

R. Gy.: A nép magyar bélyeg 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. március 7.

MDK

Munkácsy Mihály

Csirke és halak

Paraszthház előtt ülő asszony gyermekével

Ernst Muzeum aukciói XXIII. sz. 32.1.

Munkácsy Mihály, festő

T. I. Dk

Rembrandt varázsa alól sem Munkácsy, sem más nem tud szabadulni.

Artner Tivadar: Amsterdami rajzok Budapesten

2

ESTI HIRLAP, Sp. 1962. okt. 6

Munkácsy Mihály, Jestő MDK

Az idén szerették volna megjelentetni bélyegben a magyar művén-sort. Ez Munkácsy egy világhírű alkotását is tartalmazta volna színes nyomatban.

Turi András: Ötvenmillió ember szenvedélye 6.

ESTI HIRLAP, Szp. 1962. szept. 21.

Munkácsy Mihály, festő MDK

„Munkácsy Külföldi Kortársai
Címmel Kiállítás nyílik a
Szépművészeti Múzeumban

—: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. szept. 27.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Markó, Barabás, Munkácsy művészetéről

Szabó Julia írt tanulmányt.

— : Az én múzeumom címmel képzőművészeti

Könyvsorozat indul 9. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jan. 10.

Munkácsy Mihály festő

MDK

Kiadják Lyka Károly Munkácsy Mihály című munkáját.

— : Képzőművészeti Könyvek 1964-ben 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jan. 8.

Munkáczy

Krisztus (várlat) c. festményének reprodukciója a Vasárnapi Ujság 1900 május 20. számában (emelitve)

Pestmegyei Hirlap 1900 máj 27. 10 old

Munkácsy Mihály

Történelmi festmények

Váli Gábor: „A Modern Magyar Festészet"
(Könyvszemle)
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. II. No. 1. 1961
167 l.

Munkácsy Mihály

A századfordulóig a legnagyobb magyar festő.
Stílusa német, később francia hatást mutat.

Farkas Zoltán: „A magyar Barbizon: Nagybánya"
THE HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. VI · No 4. 1940-41

727, 7B21

MDK

Munkácsy Mihály

Jajczay János: Vidovszky Béla. Magyar Művészet 1935. 11. sz. 328.l.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

A Luxenburgi Vianden-ben is élt és festett.

Feltehetően ebből az időből való" luxenburgi táj" c.

képe

major Máté: EEgy építész szubjektiv megjegyzései

Magyar Építőművészet 1963/5. 66.1.

Munkácsy Mihály.

Tépéscsinálók c. festményének
műlenyomatát a szabadságharc
emlékezetére megkapják az
Új Idők előfizetői.
(emlékbe)

Pesthegyi Kiadó. 1898 8. szám. 7 lap.

Munkácsy Mihály

Petőfi búcsúja a szülői háztól.
Fénnyomatos illusztráció a Petőfi-albumban.

(említve)

Pestmegyei Hírlap, 1898 11. szám, 9. lap

Munkácsy Mihály

A „művészet kiskönyvtára" sorozatban Lyka Károly írt róla tanulmányt.

Manet monográfia...
Népszava, 1964 január 17. 2. lap.

M.D.K

Munkácsy Mihály

festő

Méltatás

Geszti László: Az 1962. év monumentális falképei
Művészet, 1964. február – 20 lap.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Munkácsy örökét jóvént Fényes Adolf és Konta József folytatták.

– rt –: Kolnoki művészek kiállítása 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. okt. 12

Munkácsy Mihály, festő M Dh

„Az ásító inas" cím mel szines diafilm
Készül Munkácsy életéről..

— : Ma hallottuk 2

ESTI HIRLAP. Bp. 1962. okt. 8.

Munkácsy Mihály festő . M.[illegible].K.

Olvasó nő. /1880-as évek eleje/

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1960-1961-es évben 158.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

1887-től párizsi mütermében dolgozott "ippl-"ónai

Betegeskedése idején ""eggel "c. intereurt Rippl

festi Munkácsy szignálja /?/

H imező Leány c. képe /1888/ hatása alatt készíti

"ippl Himző nők c. szénrajzát.

Csengerynén Nagy Zsuzsa:Rippl-Rónai József /1861-1927

interieurjei 143.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963.

. /.

M˘nkácsy M˙hály festő M.D.K.

1876. Müterem.

1877. Ablakfülke.

Csengeryné Nagy Zsuzsa:Rippl-Rónai József /1861-19
interieurjei 143.l.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 19

MDK

Munkácsy

Ecce-homo.

Jaschik Almos: A könyvillusztrálás művészete.

Könyvbarátok Lapja, 1927-28. 37.l.

MDK

Munkacsy

Ecce-homo.

Jaschik Almos: A könyvillusztralás művészete.

Könyvbarátok Lapja, 1927-28. 37.1.

M.D.V.

Munkácsy Mihály
festő

Munkácsy műveinek reprodukcióit
a művelődési otthonokban, iskolákban és a
tanyákon bemutatják rögtönzött tár-
latokon.

Varga Edit: 17 „bádog" képrőművészet
Művészet, 1964. augusztus – 23 lap

M.D.K.

Munkácsy Mihály

festő

A bécsi Kunsthistorisches Museum
mennyezetfestménye az ő műve.

Fáthy János: Egy festő arcképe
Művészet, 1964. augusztus - 28 lap.

Munkácsy Mihály
festő-

M.D.K.

Korának Párizsban élő-
festészeti nagykövete volt.

Haits Géza: Czóbel Béla szentendrei műtermében
Művészet, 1964. augusztus – 26 lap

Munkácsy Mihály MDK

Tanulmány a Siralomház-hoz, olf.

Parasztfiu, olf.

Mücsarnok 1919.Köztulajdonba vett mükincsek kiállitása

Munkácsy Mihály MDK

Erdő, aqu.

Műcsarnok 1919 Köztulajdonba vett műkincsek kiállitása

Munkácsy Mihály MDK

Köpülő ass ony, olf.

Tanulmány a Falu hősé-hez, 1874. olf.

Mücsarnok 1919 Köztulajdonba vett mükincsek kiállitása

Munkácsy Mihály MDK

Ülő nő ablak mellett, olf.

Műcsarnok 1919 Köztulajdonba vett műkincsek kiállítása

Munkácsy Mihály mühelye MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1919 Köztulajdonba vett mükincsek kiállitása

Munkácsy Mihály MDK

Vázlat a "Falu hőse"-hez, olf.

Tájkép, olf.

A tépéssesinálók, olf.

Tájkép mosónőkkel, olf.

Műcsarnok 1919 Köztulajdonba vett műkincsek kiállitása

Munkácsy Mihály MDK

Bretagne-i tengerpart, 188o., olf.

Vázlat a Zálogház-hoz, olf.

Virágcssndélet, 1881., olf.

Műcsarnok 1919 Köztulajdonba vett műkincsek kiállitása

Munkácsy Mihály MDK

Vázlat a Műteremben, c. képhez, olf.

Virágcsendélet, 1879, olf.

Holdas esti táj, olf.

Erdőben, olf.

Műcsarnok 1919 Köztulajdonba vett műkincsek kiállítása

Munkácsy Mihály MDK

Függönyös ablak, olf.

Falusi iskola, olf.

Mücsarnok 1919 Köztulajdonba vett mükincsek kiállitása

Munkácsy Mihály, festő M.D.K.

fiatalkori barátjának, Gyulai - eredeti nevén Kratochvill - Lászlónak Munkácsyról, az akkori Gyulán asztalosinaskodó Lieb Mihályról készült akvarelljét ismerteti a neszrő.

Dankó Imre: Gyulai László Munkácsy akvarellje

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII.évf.

1. sz. 55. old.

MDK

Munkácsy

Az uj országházban a képviselők terme számára festette Munkácsy a "Honfoglalás" nagy képét.

Cikk: Az uj orszagház falfestményei.

Vas.Ujs. 1898. 45.évf. 498.l.

Munkácsy Mihály

a reménytelenül beteg világhirü müvész nevében ügygondnoka pert indított Roheim Ödön dr. és Kádár Gábor festőm. ellen. A millenium évében megvették M.M. 32 festményét, vázlatokat, rajzokat, s a vételárnak kis töredékét fizették ki. Megezettel h. a megvett müveket Brüsszelben ki is állitották s hir szerint néhányat el is adtak.

Munkácsy pöre.
Mücsarnok. 1899. 28.sz. 431,432.l.

MDK

Munkácsy Mihály,

Zivatar. Repr.

KMTárs. -Magyar táj- és életkép kiáll. 1927. Kat.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

A művészi írók Tornyai
Munkácsy-epigonnak tartot-
ták —

Galyasi Miklós: Tornyai János: Juss
Művészet, 1964. junius — 15 lap.

MDK

Munkácsy Mihály

Modern magyar festőművészek 12o.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Zichy Mihály önvallomásai. A Ház IV. évf. 1-2. sz.

2.1.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Tornyai Jussának születése idején
Munkácsy már nem élt.

Galgóczi Miklós: Tornyai János: Jussa
Műveket, 1964. június – 15 lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K

Méltatás

Solymár István: Nagy István emlékkiállítás Baján
Művészet, 1964. junius — 33 kap

MDK

Munkácsy Mihály

Jantyik Mátyás festőművész meghalt. Vas. Ujs. 1903. 705.l.

MIK

† Munkácsy Mihály

180. Fasor. /A művész egyetlen befejezett vízfestménye.

KMT 1901. tav. remzetk. kiáll. 30.l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály
festő

Méltatás.

Pataky Dénes: Barcsay festő
Művészet, 1964. július – 31 lap.

MDK

Munkácsy Mihály

Ái rod. 10.1.

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről.
Bp. 1904.I.kiadás.

MDK

Munkácsy Mihály

Nemzeti Képzőművészeti kiállitás. Az Ország
1944. jun. 17. 8.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Tanulmány a "Siralomház"-hoz, ceruzarajz

Tanulmány a "Krisztus Pilátus előtt" c. festményhez, ceruzarajz

Magyar Studio II. auk. 54.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Vasárnapi Ujság 1876. 604.l.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Terv szerint a Nemzeti Galéria uj palotátjának

hemlokzatára kerülne szobra

Gárdonyi Jenő: 45 millió a budavári palota

képzőművészeti alkotásaira

Magyar Nemzet 1964. majus 10 . 13.1.

Munkácsy Mihály

MDK

Tanulmány a Zálogház-hoz, szén

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiáll.

Munkácsy Mihály

MDK

Lakodalmi kérők, ceruza

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Munkácsy Mihály, MDK

Gyulán Munkácsy-emlékhetet rendeznek.

Munkácsy száz éve kezdte meg művészi pályafutását, Gyulán.

– : Ma hallottuk 2.

Bp. 1962. febr. 2.

ESTI HIRLAP

Munkácsy Mihály, festő M D4

Nem lehet egyet érteni Horváth Zoltán: Magyar századforduló c. könyvében Munkácsyról hangoztatott véleményével.

Abonyi Arany: A „Magyar Századforduló" művészetszemlélete 2.

ESTI HIRLAP

Bp. 1962. febr. 11

Munkácsy Mihály, festő MDK

Az ifjúság részére készül Szabó Júlia: Munkácsy, Barabás, Markó c. illusztrált munkája.

— : Új képzőművészeti könyvek 9.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. júl. 19.

MDK

Munkácsy Mihály

Mult és Jövő 1928. dec. sz. 418.l.

Munkácsy Mihály, festő MDK

„Munkácsy óta és az ő nincsivel" a festők gyakran vették eczetjükre a falu népét.

Artner Tivadar: Medgyessy ferenc emlékezete 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 21.

MDK

Munkácsy Mihály

Karlovszky Bertalan meghalt. Pesti Hirlap
1938. ápr. 12. 9.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Hirtelen meghalt Karlovszky Bertalan. Esti Ujság 1938. ápr. 12. 7.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Az uj országház falfestményeiből. Vasárnapi Ujság 1902. 2. sz. 19-22.l.

Munkácsy Mihály (festő)

„Az én múzeumom" sorozat második kötete Markó, Munkácsy és Barabás Miklós műveiket ismerteti. Könyvekről

F. L.-né: Az én múzeumom 34. l.

CSALÁD és ISKOLA Bp. 1964. március XV/3

Munkácsy Mihály, festő MDK

Harsányi Zsolt ist regényt Munkácsyról. A könyvnek az lesz az érdekessége, hogy a 3. kötet csupa Munkácsy-kép és sajt reprodukcióiból áll ..." (Lyka Károly gyűjtölte ömre és magyarázta az anyagot.)

— : A magyar Könyvkiadók őszi munkaterve

Singer és Wolfner

4.

A KÖNYV, bp. 1934. október [T/1.]

mdk

Munkácsy

„is festett szegényembereket"

L-y S-r Muzeum Sétak
Népművelés 1963 10. sz

32. L

MDK

Munkácsy Mihály

Az elaludt modell, of.

Naplemente, of.

Mivészeti Krónika 1. sz. 1904. jan. 15.

MDK

Munkácsy Mihály

Képkiállitások. Magyarország. Esti lap. 1940. máj. 15.

MDK

Munkácsy Mihály

Művészet 1914. 28o.l.

MDK

Munkácsy Mihály

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1933. évi nagy naptára. 54.l.

MDK

Munkácsy Mihály

MMÉEKözl. 1919. nov. 21. 29-38.sz. 194.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Krisztus Pilátus előtt, mf, repr.

A Kálvária, mf., repr.

Képzőművészeti élet 1926-ban. Pesti Hirlap 1927 évi nagy naptára. 130, 142,143.l.

Munkácsy Mihály

festő

M. D. K.

Méltatás. — Éjjeli csavargók" című képe a Bécsi Világkiállitáson nagy tetszést aratott.

Pataky Dénes: Szinyei Merse Pál
Művészet, 1963. Október — 6 lap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Méltatás.

Láncz Sándor: Konecsni György
Művészet, 1963. október - 17 lap

Munkácsy Mihály, festő

MDK

Egy Munkácsy mű is aukcióra kerül.

Gy. Gy.: Művészeti aukciók

6. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. máj. 15.

Munkácsy [Mihály], festő M. Dk.

Az ifjúsági sorozatban megjelenik
Szabó Júlia Munkácsyról, Barabásról
és Mednyánszkyról szóló tanulmánya.

— Új könyvek a képzőművészetről S. I.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. szept. 24.

MDK

Munkácsy Mihály

Magyar Művészet 1927. 479.l.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K.

Méltatás.

Fóthy János: Baházs János
Művészet, 1964. október - 24 kap.

Munkácsy Mihály
festő

M.D.K

„Az én mureumom" i. sorozatban
„felnik mühödése és élete.

— m — : Az én mureumom
Nők Lapja, 1964. márc. 28 - 22 lap

Munkácsy Mihály

"Mozart halála" c. képére várnak, melyet 44,0
ezer dollárért egy amerikai polgár megvásárol
aki a magyar csoportnak a kiállitásra kölcsön
adja

St.-Louisi kiállitásunk.
Magyar Iparmüvészet.1904. 208-15.l.

1/.

Munkácsy Mihály MDK

A nagy művész a Rajna közelében elborult elmével egy szanatoru intézetben éli napjait, senkit föl nem ismerve. Ezért gyönyörü kis palotáját Párisban az Avenue de Villiers-en elvárverezték jun. első napján. /1898/.
Munkácsy lelke itthon bolyong, csak magyarul beszél, magyar dalokat fütyürészel. Nehezen válaszol idegen szóra.

Munkácsyról.

Vas. Ujs. 1898. 45.évf.23.sz. 4cc.l.

1/.

MDK

Munkácsy Mihály

A nagy művész a Bajna közelében elberult elmé-
vel egy szonoru intézetben éli napjait, sonkit
föl nem ismerve. Ezért gyönyörü kis palotáját
Párisban az Avenue de Villiers-en elvárverez-
ték jun. első napján. /1898/.
Munkácsy lelke itthon bolyon, csak magyarul be-
szél, magyar dalokat fütyürész. Nehezen válaszol
idegen szóra.

Munkácsyról.

Vas. Ujs. 1898. 45. évf. 23. sz. 4oo.1.

MDK

Munkácsy Mihály.
A kis paleta árverezésénél eladásra került:
sok becses mü van müvésztársaitól, továbbá
régi mesterektől.
Vázlatai nagyon érdekesek:
Igy többek között az"Ecce Homo"
"Krisztus Pilátus előtt"
"Krisztus a keresztfán". ./.
a.müveinek végleges vázlatai.

Munkácsyról.

Vas. Ujs. 1898. 45.évf.23.sz. 4oo.l.

3/.

MDK

Munkácsy Mihály

Az árverésen eladásra került:
" Liszt Ferenc arcképe"
" A haldokló Mozart"
" A zálogházban."
" Csárdában" képek vázlatai. Ezek csa
a nevezetesebb darabok.

Munkácsyról.

Vas. Ujs. 1898. 45.évf.23.sz. 4oo.l.

Munkácsy Mihály

MDK

Liszt-képe ülő,alak 1886-ból, Liszt halála évéből.

Bartha Dénes: Liszt Ferenc-kiállítás a Nemzeti Muzeumban.
Tükör. 1936.julius. 533-534.l.

Lieut.-Colonel [illegible], 1886-1931. Lieut. Waldia éve-
[illegible].

Munkácsy Mihály.

MDK

Európai hire ártott neki. Elárasztották ujabb és ujabb feladatokkal s e körülmények nem engedték meg egyéniségének kivánatos fejlödését. A megrendelésre készült szalonképek és kompoziciók nem feleltek meg tehetségének és szárnyaládát lassan végleg megakasztották. A hajsza felörölte idegeit. Festö lángelméje elborult. - Az ö müvészete a XIX.sz. magyar, sőt európai festészeté szetének legértékesebb eredménye.

Entz Géza: A magyar festészet fejlödése.
Magyar Kulturszemle. 1939.szept. II.évf.
6.sz. 1,2.old.

Munkácsy Mihály, MDK

szintén német iskolázottságu, de életének nagyobb részét Párisban töltötte. A XIX.sz. egyik legnagyobb festőtehetsége. Magyar temperamentum, lelki meglátás és kitünő festői képességek jellemzik.

"Siralomházban."

"Haynald biboros arcképe"

" Liszt Ferenc arcképe."

[illegible]

"Krisztus Pilátus előtt." Milyen isteni fenség a fehérruhás Krisztuson. Madarász után ő a második művész, kit Európában ismertek és értékeltek.

Entz Géza: A magyar festészet fejlődése.
Magyar Kulturszemle. 1939.szept. II.évf.
C.sz. 1,2.old.

Munkácsy Mihály.

szintén német iskolázottságu, de életének nagyobb részét Párisban töltötte. A XIX.sz. egyik lemnagyobb festőtehetsége. Magyar temperamentum, lelki meglátás és kitünő festői képességek jellemzik.

"Siralomházban."

"Haynald biboros arcképe"

" Liszt Ferenc arcképe."

"Krisztus Pilátus előtt." Milyen istani fenség a fehérruhás Krisztuson. Madarász után ő a másodmüvész, kit Európában ismertek és értékeltek.

MDK

Munkácsy Mihály

Om. II. 438.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Művészet 1918. 13.1.

MDK

Munkácsy Mihály

egyik női arcképe a címlap repr.-án.
br.Kohner Adolf -képtárban.

Magyar Müvészet.1929. 6.sz. 364.l.

Munkácsy Mihály, MDK

két arcképe éles fényeket villant a kezdetre és a fénykorra.

Kudelaky Ignácné szül Csicsmáncay Anna arcképe melyet Munkácsy 1866-ban Törökbálinton festett, már jelentékeny tehetséget sejtet.

A másik müvészi tökéletességröl vall: XXXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXXXX

Árverési Közlöny. 1939. 4.rk.sz. 8.1.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Sirelemházban. repr.

Kempis Attila: A képzőművészetek története 110. t.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Művei "A XIX. és XX. század magyar festészete" c. reprodukciós kiállitáson

Napló

Magyar Nemzet 1964. február 14. 4.l.

Munkácsy Mihály

festő

M.D.K.

Méltatás.

Pogány Ö. Gábor: Az Alföld a festészetben

Társadalmi Szemle, 1960. március - 33 lap

MDK

Munkácsy

Nagy J. cikke. Magy.Ipa rmüvészet 1910. 9. sz.

293 l.

Munkácsy.

„A magyar katona a szabadságért" c. kiállításon művével szerepelt.

Világosság, 1957. Okt. 3.

Munkácsy Mihály.

„A magyar katona a szabadságért" – c. kiállításon szerepelt a „Tépéscsinálók" c. kompozíciója. (emlékezve.)

Szabad Nép, 1957. Szept. 30.

Munkácsy Mihály.

Parasztéletkép festésünk képviselője.

Kis Ujság, 1951. okt. 27.

Illustrierte Zeitung

Thomas Bettler Verlagsbuchhandlung.

Leipzig, Nr. 1, Platz 27.

Munkácsy Mihály.

„A magyar katona a szabadságért" c. képzőművészeti kiállításon „Tépéscsinálók" c. kompozíciója szerepelt. (említve.)

Szabad Nép. 1951. Szept. 30.

Munkácsy Mihály.

Telefon: 296-004

Viharsarok

Lap: Népe Békéscsaba

Megjelent: 1951 JUN 30

Képkiállítás

Már körül-belül két hete tart a békéscsabai muzeumban a világhirü magyar festőnek, Munkácsy Mihálynak 21 eredeti olajfestményét tartalmazó képkiállitása. Békés megye, de különösen Békéscsaba dolgozói már eddig is szép számban tekintették meg a megyénk dolgozói közül kinőtt legnagyobb magyar festő gyönyörü alkotásait. Munkácsy Mihály müvészete döntő fordulatot jelentett a magyar festészetben, mert először ő ábrázolta a valóságnak megfelelően a nép életét, törekvéseit. Munkácsy Mihály és követői alakitották ki a magyar kritikai realizmust, amely irányzat az uralkodó osztály kizsákmányoló tevékenységét leplezte le.

Munkácsy Mihályra és alkotásaira minden magyar dolgozó, de különösen a megye minden dolgozója büszke lehet, mert innen, a mi sorainkból nőtt ki ezelőtt 100 esztendővel. Az asztalos mesterséget tanulva évekig inaskodott Békéscsabán és Gyulán s ezek a gyermekkori emlékei élete végéig elkisérték. A róla elnevezett békéscsabai muzeumban kiállitott képeit még augusztus hó közepéig megtekinthetik megyénk dolgozói a vasárnapi, szerdai és pénteki napokon délelőtt 10 órától 1-ig, kedden, csütörtökön és szombaton délután 4-től 7-ig.

Paris: Munkácsy Mihály

245/1887. K. i. 1887.

Lehr. II.

Paris: Munkácsy Mi-
hály önköndi jadomány-
zása.

750/1887. Kö. 1887.

nepr. 4.

Paris: Munkácsy
Mihály öntöndi adományo-
zása.

221/1887. K. T. 1887.
Lh. 7.

München

Fővárosi Lapok 1870. V. 19. 456.

Ctk Munkácsyról

Munkácsy Mihály Münchenből Peske
raló érkezéséről

Fővárosi tapok 1868. VII. 1. 596.

Hír

Munkácsy Mihály Düsseldorfi utazásáról

Fővárosi Lapok 1868. X. 2. 903.

Hír

Munkácsy Düsseldorfi tartóckodásáról

Fővárosi lapok 1869. X. 7. 915.

Id'r

Düsseldorf

Fővárosi lapok 1870. III. 27. 266.

Hr Munkácsy Mihályról

Arad

Munkácsy Mihály lakóhelye

M Ű V É S Z E T
I. évf. 1902.
274-283.
"Munkácsy első festménye"

Beodra

Munkácsy Mihály lakohelye

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
274–283.
"Munkácsy első festménye"

Budapest.

Lantos Magazin.1929.16.sz.277-279.l.

Munkácsy "Milton" festményéről.

Colpach-Munkácsy

Budapesti Hirlap. 1882. Szept. 17. 3.

Munkácsy ez-reton mond Rössöntet....

Colpach. Munkácsy

Budapesti Hirlap. 1882. aug. 27. 3.

Munkácsy Mihály a svájci Rigiről...

G e r e n d á s

Munkácsy Mihály lakohelye

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
274-283.
"Munkácsy első festménye"

G y u l a

Munkácsy Mihály lakóhelye

M Ű V É S Z E T
I. évf. 1902.
274-283.
"Munkácsy első festménye"

Rigi: Munkácsy

Budapesti Hirlap. 1882. aug. 27. 3.

Munkácsy Mihály a svájci Rigiről....

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

A hannoveri Winfried Steinmüller felajánlotta a Nemzeti Galériának a birtokában levő v ázlatkönyveit. Egyéb Munkácsy r likviákkal együtt a Galéria megvásárolta

Z.L.: Vázlatok a Petőfi halálá-hoz

Magyar Nemzet 1965. junius 9. 4.l.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Müvei dr. Tompa Kálámán képzőmüvészeti gyüjteményében / bemutatva a veszprémi Muzeumban /

Nagy méretü kétalakos rajz

Perneczky Géza: B alatoni tárlatok

Magyar Nemzet 1965. julius 14. 4.l.

Munkácsy Mihály festő MóD.K.

Pátzay Pál szobrász elkészitette két méternél magasabb bronz szobrát Borsod megy tanácsának megrendelésére. / Ka zincbarcika /

Napló

Magyar Nemzet 1965. augusztus 20. 10. 1.

Munkácsy Mihól

† Szépszüv. Múz. gyűjteményébe

NV. 1942. II. 15.

zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
mely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
kozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

k 1956-58."

k a Művészettörténeti Dokumentációs

Munkácsy Mihály

művei akción

PH. 1942. II. 26.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Ezekről megjelent kritikák, méltatás

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott . . . . .

. . . . . .

Szerepelt-e külföldi kiállitáson, mely

. . . . . .

. . . . . .

Vol-e 1954 után külföldi tanulmányuto

. . . . . .

. . . . . .

Munkácsi Mihály

FIGYELŐ
ujságközlemény figyelő irodája
Budapest, XIV., Nürnberg-utca 42.
Telefon: 296-534

Lap: Élet és Irodalom

Megjelent: 1951 MÁJ 11

Munkácsi Mihály-emlékkiállítás nyílt meg Békéscsabán, ahol a nagy realista festő fiatal korában mint asztalosinas élt.

Heinrich Heine Institut

Munkácsy Mihály.

77

Munkácsy emlékkiállítás a békéscsabai múzeumban

Munkácsy Mihály, a múlt század magyar realista festészetének legnagyobb mestere serdülő éveit Békéscsabán élte, megyénk székhelyén tanulta meg az asztalos mesterséget s itt kezdett kibontakozni festői tehetsége. Békéscsaba múzeuma, amely a nagy festő nevét viseli, most emlékkiállítást rendez Munkácsy Mihály képeiből. A kiállítást délelőtt 11 órakor nyitja meg a városi tanács nevében Bartolák András elvtárs, a Városi Tanács Végrehajtó Bizottságának titkára, míg a Múzeumok- és Műemlékek Országos Központja nevében dr. Zádor Anna h. osztályvezető mond beszédet s ismerteti a kiállított képeket.

Olvasósarok,
Népe Békéscsaba
1951 MÁJ. 6

Munkácsy.

Népszava

1952 JUL 11

Szombaton nyílik meg a Munkácsy-kiállítás

Szombat délben ünnepélyes keretek között nyitják meg a Műcsarnokban a Munkácsy-kiállítást. Az ünnepi beszédet *Bernáth Aurél* Kossuth-díjas festőművész, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének elnöke mondja. A kiállítás nyitva: július 12-én délután három órától, a további napokon reggel kilenc órától este nyolc óráig. Belépődíj 1.50 forint, csoportos látogatás esetén egy forint, 18 éven aluli tanulófiataloknak 50 fillér. A vidékieknek 33 százalékos utazási kedvezményt biztosítanak.

Munkácsy Mihály festő M.D.K.

Honfoglalás c. képén festette meg Özv. Kopasz Istvánné Szeles Olgát

Meghalt Munkácsy szegedi modellje

Délmagyarország 1965. szept. 12.

MunkácsyMihály festő M.D .K.

Honfoglalás c. képe az un. Munkácsy-teremben

V.A.: Büszkeségünk az Országház

Fejér megyei H irlap 1965. febr. 10.

Munkácsy Mihály

610. *Munkácsy Mihály:* Erdőrészlet.
Vizf.

Áv.: Közl. 1932. (61 m.)

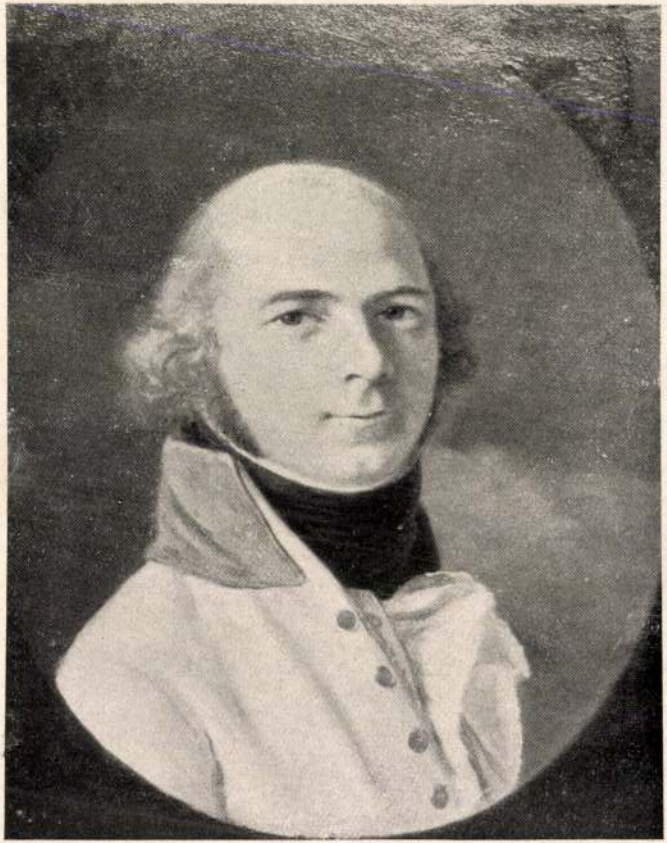

XVI

591. *Menageot Francois Guilleaume :* Férfi képmás. Olajf.

Munkácsy Mihály.

„A magyar katona a szabadságért"
c. képzőművészeti kiállításon „Tépéscsinálók" c. műve szerepelt. (említve.)

Kis Ujság, Budapest, 1951. Okt. 2.

Munkácsy.

A Szépművészeti Múzeum (grafikai gyűjteménye) a felszabadulás óta a művész vázlataival megnövekedett.

A Múzeum Modern Képtár magyar része a művész négy képével gyarapodott.

Irodalmi Ujság, 1951. Jún. 21.

Munkácsy Mihály.

„A magyar katona a szabadságért" c. kiállításon szerepel „Tépéscsinálói" műve. (említve.)

Szabad Szó, 1951. Okt. 7.

Munkácsy Mihály

Neve említve

Népszava 1966. máj. 31.

Murnácsy Mihály

Neve emlékére

Élet és irodalom 1966. jún. 25.

Munkácsy Mihály

A párizsi magyar kiállításon szerepel.

Magyar Nemzet 1966. jún. 26.

Munkácsy Mihály

A párizsi Petit Palaisban rendezett magyar kiállításon szerepel.

Vasárnapi Hírek 1966. jún. 6.

Munkácsy Mihály

Neve emlékére

Petőfi Népe 1966. máj. 31.

Munkácsy Mihály

A párizsi Petit Palais-ban
rendezett magyar kiállításon szerepel.

Magyar Nemzet 1966. jún. 29.

Munkácsy Mihály

A párizsi Petit Palaisban rendezett magyar kiállításon szerepel.

Journal de l'Amateur d'Art 1966. máj. 10.

Munkácsy Mihály

Neve emlékére

Szocialista Művészetért 1966. ápr. ?

Munkácsy Mihály

Neve említve

Szocialista Művészetért 1966. ápr. ?

Munkácsy Mihály

A párizsi magyar kiállításon szerepel.

Reform 1966. máj. 7.

Munkácsy Mihály

A párizsi Petit Palais-ban rendezett magyar kiállításon szerepel.

Figaro L 1966. máj. 12.

Munkácsy Mihály

Neve emlékére

Petőfi Népe 1966. máj. 28.

M.O.K.

Munkácsy Mihály, testő

„Műterem sarok" c. képéről, mely az 1876 évi párisi Salon egyik nagy attrakciója volt, lelhesen és értelmesen számol be a szerző, mint a New York Tribune párisi tudósítója. „Nem emlékszem, hogy valaha is láttam volna egy ilyen férfias erejű művészetet... mint egy mélyen zengő bariton, bámulatosan kultuzált hang, mely ismeri a hangzás misztérium minden titkát." Részletes leírása a képnek három oldalon keresztül.

Henry James: Parisien Sketches. Letters to the New York Tribune 1875-1876.
Collier Books New York, N.Y. 116-118. old

Munkácsy Mihály

Neve említve

Hajdúbihar megyei Népújság 1966. ápr. 9.

Munkácsy Mihály

Neve említve

Petőfi Népe 1966. évf. 9.

Munkácsy Mihály.

Neve emlékére

Nógrád 1966. máj. 27.

Munkácsy Mihály

Neve említve

Könyvtárjegyző 1966. ápr. ?

Munkácsy Mihály festő M.~.K.

Adakozik a Nagypénteki Ref. Társ. gyermekotthona számára

Berkovits Ilona : Zichy Mihály ... Bp. 1964. 264. l.

/

Munkácsy Mihály festö

M.D.K.

Krisztus Pilátu c. képét megvásárolja a magyar állam

Mozgalom indul a magyar nemesi rang adományozására.

221-222.

Berkovits Ilona: Zichy Mihály .. p. 1964.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Tárlatvezetésen ismertetik.

–: A hét végi kulturális programból 11.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. máj. 21.

Munkácsy Mihály, Jestő MDK

A francia művészettel való kapcsolatok egyik reprezentása.

—: A magyar képzőművészet nagy sikere Párisban 7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. máj. 8.

Munkácsy Mihály, festő MDK

Hazakerült a Siralomház. Tíz napja a M. Nemzeti Galéria tulajdona.

Sázdi Bratan főrestaurátor tisztogatta meg a műkincset.

Nóti Ilona: Hazakerült az eredeti Siralomház

2

ESTI HIRLAP, bp. 1965. máj. 27.

Munkácsy Mihály festő MDh

Lovasok c. olajfestményének

Kikiáltási ára: 10000 ft.

–: Klasszikusok a mája 18-i aukción 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1965. máj. 4.

Munkácsy

az Ernst-muzeumban rendezett aukció-kiállításon művei szerepelnek.

Est, 1928. Nov. 18.

Munkácsy Mihály.

A Malmöben rendezett magyar kiállításon „Szalonokban" c. alkotása szerepel, melyről a „Sydsvenska Dagbladet" c. lap illusztrációt közöl.
(említve.)

Magyarság. 1928. dec. 25.

Munkácsy Mihály.

Tornyai János ~~tanítvo~~ tanára volt.

Nemzeti Ujság, 1928. dec. 2.

Munkácsy Mihály

Festőt sokat emlegette Csontváry

Haulisch Lenke: Csontváry

Élet és Tudomány 1963 sept. 1202l.

Tewkesbury Abbey

Tewkesbury Abbey from the Severn

Tewkesbury Abbey: Severn

Tewkesbury Abbey from the Severn. 15051.

Munkácsy Mihály

Festő Honfoglalás c. képe

Hannig Miklós: 60 éves a magyar Országház

Élet és Tudomány 1962 szept 1265 l.

Mudrácsy Mihály

Tartó Hadgyalás c. hége

Harmy Mihlab: 60 éves a magyar Orvosgyár

Élet és Tudomány 1962 szept 12 b 52.

Munkácsy Mihály

Festő Ásító inas c. képe

Schram Ferenc: Amíg az inasból mester lett

Élet és Tudomány 1962 nov 1399 l.

Nuchalny Mihály

Festő Hátó ivan c. képe

Schrenck Ferenc: Nuvig an ivanhoi [illegible] [illegible]

Élet és Tudomány 1962. nov. 13992

Munkácsy Mihály

MDK

Ülő nő

Krisztus

Virágcsendélet

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Munkácsy Mihály MDK

Müteremben, vázlat

Golgota, vázlat

Krisztus Pilátus előtt

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Munkácsy Mihály

Mihaelsmben, vázlat

Golgota, vázlat

Krisztus Pilátus előtt

Munkácsy Mihály

A baba látogatói

A falu hőse

Szoba belseje

Műcsarnok 1938 őszi tárlat

MDK

Munkácsy Mihály
festő.

A párizsi magyar képkiállításon
egy festményét mutatták be.

— : A Lettres Françaises a párizsi . . .
Élet és Irodalom, 1966. május 14 – 6 lap

M.D.K.

Munkácsy Mihály, festő

Életéről és műveiről folytatásos, hosszú tárcákat hőzöl a lap dr. Kabdebó Henrikner a bécsi Zeitschrift: Oesterreichische Kunst-Chronik I. évf. 6. sz. megjelent tanulmánya alapján. (Alázás: Gotthold Neuda)

Jan. 26. sz. 33-35. old.
febr. 9. " 54-55. "

Bauzeitung für Ungarn. Bp. 1879. VIII. évf.

márc. 16. 62-63.
márc. 23. sz. 70-71. old.

.

Munkácsy Mihály „festő" M.D.K.

„Falurossza" c. képe 18.000 ft.-ra értékelt képét sok dicséret és sok kritika érte az ~~[illegible]~~ Ormázon kiállításon. Cikkiró szerint a kép, aláírás nélkül is, „igazi remekmünek" számít hatna.

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp.1885.

XI. 8. sz. 326. old.

M.D.K.

Munkácsy Mihály, festő

„Krisztus a Kalvária hegyen"
c. képét az ~~Erdélyes~~ Országos kiállítás
nagy említi cikkiró, mint amitől
„gyökeret ver a néző lába"

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp.1885.

XI. 8. sz.326.old.

M.D.K.

Munkácsy Mihály, festő

nevét az ~~Ezredéves~~ Országos kiállítás képzőművészeti beszámolájában emliti a névtelen cikkiró.

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 1885.

VIII. 8. sz. 227 .old.

M.D.K.

Munkácsy Mihály, festő

sajátkezűleg, még bécs-csabai asztalosinas korában faragott ládája is ki volt állítva az ~~a-~~ ~~zadabes~~ országos kiállítás bécs-csabai parasztszobájában

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 1885.

15. sz. 128. old. + 1 rajz 145. o.
+ 254. o.

M . D. K .

Munkácsy Mihály festö

A szegedi árvizkárosultak megsegélyezésére egy olaj-festményét ajánlaj fel. / tájkép / jotékonycélü árverésre.

Berkovits Ilona : Zichy Mihály .. Bp. 1964. 170. l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály festö

Az Éjjeli csavargókat közvetlenül a páriszi kommün
után festette / 1873/
egyévvel utóbb a Zálogházat
A Párizsi Világkiállitáson Milton c. képét mutatja
be / a kép egyik modellje Zichy Mihály leánya /

Berkovits Ilona: Zichy Mihály .. Bp. 1964. 136-137.l.

. . .

M.D.K.

Munkácsy Mihály festő

1871-es európai körutja során ismerkedik meg vele Düsseldorfban Zichy Mihály , aki egyekszik rábeszélni, hogy költözzék Párizsba

Berkovits Ilona: Zichy Mihály.. Bp. 1964. 71. l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály festö

Petöfi -illusztrációi a Hubay -albumban / 1880 /

Berkovits Ilona: Zichy Mihály .. Bp. 1964. 203. l.

.Ъ.Ъ.

Munkácsy Mihály, festő

A Malompi-féle Munkácsy-album
nagy könyvritkaság volt.
(Singer & Wolfner kiadása)

Ny. K. Gy.: 1885–1935

3

A KÖNYV, Bp. 1935. március

II/3

Munkácsy Mihály

Szövegben említett mű: Sztrájk

1966 jan 20. Szabadság

Munkácsy Mihály MDK

Anyai örömök, repr.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Munkácsy Mihály festő

MDK

Több mint negyvenezer látogatója volt a Munkácsy Külföldi Kartársai c. Kiállításnak a Képzőművészeti Múzeumban.

– : Kulturális hírek

9.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. máj. 17.

Munkácsy Mihály, festő

MDh

A Munkácsy Külföldi Kortársai c. kiállítást 40 000 érdeklődő nézte meg a Szép művészeti Múzeumban.

–: Röviden

6.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. máj. 9.

Munkácsy Mihály festő MDk

A BAV VII. képaukciójén Mészöly, Munkácsy - művek is szerepelhetők.

– : Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, 1963. máj. 3.

Munkácsy Mihály festő. HDk

A BÁV képaukciójún két Munkácsy-kép látható.
A kiállítás legértékesebb darabja Munkácsy Mihály: Jelmezes férfi c. képe. Ára: 25 000 Ft.

–: Megnyílt a tanácsi művészeti Képaukció kiállítása 8.

NÉPSZABADSÁG, bn. 1963. máj. 5.

MDK

Munkácsy Mihály

Pérely 90,99.1.

MDK

Munkácsy Mihály

Pillanatnyi felhevülés, repr.,állami nagy aranyérem

SzmKT. 50-155.1.

MDK

Munkácsy Mihály /1844-1900/

Önarcképe.Repr.

Müvészeti Hetek Ungvár.1914.

MDK

Munkácsy Mihály

A mosónők c.festm.repr.

Képzőművészet, 1929.évf. 160.l.

MDK

Munkácsy Mihály

"A magyar képirás úttörői" cimmel megjelent kötet a magyar művészet egykori jeleseinek élet- és jellemrajzát foglalja magaba. A múlt szazad elhunyt jelesei közt van Munkácsy Mihályé is.

Cikk: A Magyar Képirás Uttörői.

Vasárnapi Ujság, 1904. 51.évf. 878.l.

M.D.K.

Munkácsy Mihály

Az Árverési Csarnok májusi aukciókiállitásán szerepelnek müvei.

Kunsági Elek: Aukciókiállitás az Árverési Csarnokban c. Szinházi Elet. Bp. 1935. május 12-18. XXV. évf. 2o. sz. 96. lap.

. . .

Munkácsy Mihály MDK

Fasor, vizf.

Judith Milton leánya, olf.

Az "Ecde Homo" első szinvázlata, olf.

A kálvária pasztelltanulmány

Mücsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

Munkácsy Mihály MDK

Leány üveggel és pohárral, olf.

Anyai örömök, olf.

Műcsarnok 1900/1901, téli kiáll.

Munkácsy Mihály, festő M Dh

A képzőművészetek játékos ismertetésére ifjúsági sorozatot indítanak.
Az egyik kötet Barabás, Markó és Munkácsy munkásságát ismerteti.

–: Röviden 6.l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. jún. 26.

Munkácsy Mihály, festő

MD4

Antonin Chitussi fontainebleaui tájképei előtt Munkácsy ugyanott készült képeire kell gondolnunk.

Murányi-Kovács Endre: Csehszlovák festmények a Műcsarnokban 9.

Bp. 1963. jún. 7.

NÉPSZABADSÁG,

MDK

Munkácsy Mihály

Lyka K.: Művészeti élet és irodalom. Magyar Művészet 1929. 637.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Tanulmány a murciai földrengéshez

A téli kiáll. a Műcsarnokban. Magyar Szalon 1893. jan. 243-244.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Petőfi-album. Vasárnapi Ujság 1898. évf. 11. sz. 183.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Székely S.: Egy ujságiró emlékei. Bpest. 1926.
31.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Krisztus Pilátus előtt

Krisztus a Kálvárián

SzmKT 50. 113.l.

Munkácsy Mihály MDK

Szent asszonyok a feszület alatt, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Munkácsy Mihály

Politzer Józsefné arcképe, repr.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Munkácsy Mihály MDK

Politzer Józsefné arcképe, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Munkácsy Mihály

MDK

Léda, vázlat, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Munkácsy Mihály MDK

Kupola belseje, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Munkácsy Mihály MDK

Haynald bibornok érsek arcképe, olf.

Millenniumi 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Munkácsy

Munkácsynak az 1869 és 1883 közti időből való tizenkét képe volt kiállítva a berlini Secessio helyiségében 1910.Febr.5.-én megnyitott kiállitason.

Petrovics Elek: Hazai krónika.

Művészet, 1910. 218-222.lap

MDK

Munkácsy

A Nemzeti Szalon tav.tarlatának feltünősége lesz Munkácsy két nagy tajképe, melyek a bpésti közönség előtt teljesen ismeretlenek s "Mozart" hires képéhez készült vázlat.

Cikk: A Nemzeti Szalon tav.tarlatara...

Vas.Ujs.1903. 50.évf. 124.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Első tájképein zivataros, esős, borús és alkonyati hangulatok uralkodnak.

Ybl Ervin: Szinyei Merse Pál és a magyar tájképfestészet.

Magyar Művészet, 1926. 5.lap

MDK

Munkácsy Mihály,

Önarckép. Saját rajza 1882-ből. Repr.

Vas.Ujs. 1898. 73c.l. 45.évf. 42.sz.

MDK

+ Munkácsy Mihály, festöm.

Judith, Milton leánya. /Tanulmány"Milton"-hoz Olf.

Az "Ecce Homo " elsö szinvázlata. Olf.

Mindkettö Malonyay Dezsö tul.

KMT 19el. tav.nemzetk. kiáll. Kat. 31.1.

MDK

+ Munkácsy Mihály, festöm.

183. A kálvária. Pastell- tanulmány.
Madonyay Dezsö tul.

KMT 19el. tav.nemzetk. kiáll. Kat. 31.l.

MDK

Munkácsy Mihály, festőm.
nagymesterünk

Az idősebb nemzedék legtöbb tagját bizonyos szálak a "müncheni iskola"-hoz fűzik. Ezek közé tartozik ő is.

Mügyüjtők utján került ide alkotása.

A városi müvész sorsjáték kiállitása.
Müvészet.1915. 337.338.l.

MDK

Munkácsy Mihály.

három fiatalkori rajza a kiállitás egyik érdekessége.

A Nemzeti Szalon tárlata. 1900.máj. 12.
Vas. Ujs. 1900. 47.évf. 20.sz. 331.l.
/A társulat igazgatója Hock János./

Munkácsy Mihály, nagymester

Lisztnek huszonhárom portréja van a tiszavidéki uri otthonban berendezett Liszt-muzeumban, a köztük egyik Munkácsy rötli ceruzarajza.

A Zeneakadémiának van egy Liszt-szobája, de ez elzárva van a nagyközönség elöl.

P.J.-né: Liszt -muzeum az Alföldön.
Magyar Nemzet. 1940. szept.3. 4.l.

MD

Munkácsy Mihály,

Liszt Ferenc arcképe. Ceruzarajz

Nemz.Szalon.- Székesfőv. Tört.Muzeum uj szerzeményei. 1939 jan.-febr.

Kiállitási anyag. Kat.

MDK

Munkácsy Mihály,

gr. Teleki Mihályné kendi-lómai vendégszeretö kastélyába érdekes vendégeket várnak. Liszt Ferencet, Munkácsy Mihályt nejével fr.Zichy Jenöt. /Rogeard fr.tud és Horváth Ignácz müegy. tan. is itt időznek.

A ház urnöjének leányát, gr.Teleki Bellát vezeti a festészetben.

Érdekes vendégeket várnak.....
Vas.Ujs. 1879. 484.l.

MDK

Munkácsy Mihály, nagymesterünk.

37. Zivatar a pusztán. Repr.

Árverési Közlöny. 1929. 5.rk.sz. V.1.

MDK

Munkácsy Mihály.

Ülö nö.	b.Hatvany Ferenc.t.
Krisztus .	b.csetei Herrzog András t.
Virágcsendélet.	b.Hatvany Ferenc tul.

Felvidéki mesterek.
KMT. 1938. Öszi tárl. 7.l.

MDK

Munkácsy Mihály,

A falu hőse. Br.csetei Herzog András tul.

Szoba belseje. Br. csetei Herzog András tul.

Felvidéki mesterek.
KMTárs. 1938. Őszi tárlat. 8.1.

MDK

Munkácsy Mihály.

Krisztus Pilátus előtt. Wertheimer Adolf tul.
/ Magyar kiállitáson elsőizben./

A baba látogatói. Mgt.

Felvidéki mesterek.
KMTárs. 1938. Őszi tárlat. 8.1.

MDK

Munkácsy Mihály.

Müteremben. Vázlat. báró csetei Herzog András t.

~~Munkácsy Mihály.~~ Golgota.Vázlat. b.Hatvany F.t.

Felvidéki mesterek.
KMTárs. 1938. Őszi tárlat. 8.1.

Munkácsy Mihály

vod

Oelmacher Anna:

Megjegyzések Bencze László Munkácsy cikkéhez

Szabad Müvészet

1952. 12. n 605–607. l.

tényleges problémáit, az akadémiáknak már kialakult formája segítette elő az adódó feladatok sikeres megoldását. A környezet kényszere egyrészt, a hagyomány hiánya másrészt tartalmilag és formailag egyaránt, ellenállhatatlanul sodorta festőinket a művészi meghasonlás, a sikert biztosító megalkuvás felé. Székely elkövette azt a hibát, vagy inkább nála is a művészi öntudat kialakulatlansága okozta, hogy érzései, friss szemének követése helyett egyéniségét kész volt alárendelni kora művészietlen kötöttségének, annak az irodalmi körülhatároltságnak, amely a század legnagyobb magyar tehetségétől fosztotta meg festészetünket. Festőink — legelsősorban Székely Bertalan — vázlataikba, arcképekbe rejtették mindazt, amit reprezentatív képeikben hiába keresünk. Ami érzést, élményt, próbálkozást elsikkasztott a környezet kedvezőtlen volta, — itt megtaláljuk. Székely Bertalan történeti és tájvázlatai a magyar romantika torzóban maradt remekei, önarcképe induló naturalizmusunk legelsőrangúbb remeke. A hideg, józan történeti illusztrációk alkotója ezekben vérbeli festő: tele ösztönös megfigyeléssel, színnel, festőiséggel és legelsősorban romantikával.

*

A magyar festészet a század stíluskísérleteit — amelyek már magukbanvéve is többnyire fáradtak, elméleti eredetű retrospekciók — másodkézből, már akadémikus merevségükben vette át. Szinte kizárólag Bécs, München közvetíti, nagynéha Olaszország, amely azonban — kivéve Markó Károlyt és a nazarénusokat — inkább általánosságban hat múzeumaival, képtáraival, ahol művészeink figyelve, másolva felmelegednek, átszínesednek és nemesebbé csiszolják az akadémiákon szerzett tudásukat. Már a tanulás, a technikai felkészülés átmeneti idejében is káros volt ez az egyoldalúan beözönlő hatás, de az idő múlásával méginkább azzá vált, mivel állandósulva nem az önmagátkeresés nehéz, de az átvétel síma útjára terelte festőinket. Ez a síma út, amely oly magától értetődően vezet a politikailag és helyileg is legközelebb eső centrumokba, az egyéniségkiölésén túl eredményezte azután azt is, hogy festészetünk látóhatáráról szinte teljesen eltűntek a haladás tényleges központjai és magyar művész azokba csak ritkán juthatott el. Ez a már távolabbra vágyódás, amely Zichyt, Madarászt Párisba elsodorta és velük a magyar romantikának

Koppfőrkép

továbbítással.

merészebb fellobbanását váltja ki, segíti előbbre fejlődésünket Munkácsy Mihály személyén keresztül a reálisabb látás, az akadémizmus és a naturalizmus közötti frissebb, átvezető szemléletbe. Ez különbözteti el Munkácsy hatását Benczur Gyuláétól. Az előbbi egészséges, faji tulajdonságainkon alapuló kivezető út az akadémizmusból a naturalizmusba, az utóbbi méginkább és végérvényesen beletorkollik abba. Munkácsyt már akadémiai tanulmányai közben megejti a düsseldorfiak és főleg Knaus megfigyelésekkel teli művészete és ösztönös, ellenállhatatlan vonzás kényszeríti annak megismerésére. Ez az egyre erősbödő vágy, a magyar művész elfojtott, természetes érzéseinek felébredése, a fejlődés útjának ösztönös megérzése hidalja át az ürt, amely az ifjú, a népieskedő genrefestőt a Siralomház monumentális erejű megfogalmazójától elválasztotta. Ez vezeti az 1867-es párisi világkiállításon Courbet forradalmi eredményeinek felismeréséhez, amely mintegy visszahatásképen, szinte egyik napról a másikra váltja ki az európai fejlődésben is számottevő, a magyarban pedig új korszakot elindító művészetét. A belső mag, az ihletet adó emlék, amely a Siralomház megfestésére késztette, ugyanúgy a nehéz gyermekség emlékei között gomolygott, mint a korábbiak — a Regélő honvéd, a Húsvéti locsolás és mégis minő más, élményszerű megfogalmazás formájában jelentkezik. A korábbiakat az otthoni érzelgős, divatos népieskedés hatása alatt kialakult műfaj ihlette. Az a stílus, amely a politikai és társadalmi átalakulás utórezgéseként úgy a nemesi, mint a polgári réteg lúdbőröztetője a népi, de főleg a betyárromantika irodalmi és képzőművészeti felvonultatásával. Munkácsy a naturalizmus erőteljes érintésének lendületével végtelen távolságra magasodik ezektől a népieskedő játszadozásoktól. Egyszerre, egy lépéssel a magasba lendül, az időszerű problémák közvetlen közelébe — és hogy mégsem kapcsolódik be teljesen azokba, az különleges helyzetével, adottságaival magyarázható. A düsseldorfi stílus, amely elindította fejlődését, még nem naturalizmus, a courbet-i, amelyet látott és amely hatott reá, — ha talán éppen negatív irányban is, — már a legtisztábban az. Knaus megfigyeli az életet, a részletek elgyönyörködtetik, de alkotásain végig a tartalmi és nem a festői elem az uralkodó. Vidám és szentimentális megfigyelései, amelyek egy lépéssel előtte jártak az akadémizmusnak, a genre fejlettebb, naturalisztikusabb fokára vezették Munkácsyt. Erre következett Courbet a maga realisz-

tikus, végletes naturalizmusával, aki a természetkivágást hangoztatta a konstruálás, a színpadi beállítás, a jelenségek festői, őszinte megfigyelését a képzelet helyett. Munkácsy az akadémizmuson nevelkedett konzervatív szemléletével, de a velészületett realisztikus látásával és izzó, folklorisztikus képzeletével a költészet és a valóság összeötvözésére, az életkép felfokozására vállalkozott. Nem volt hajlandó feláldozni az elképzelt tartalmat, de ugyanakkor éreztetni akarta az élet valóságát is. A l'art pour l'art indulásának pillanatában szembefordul azzal. Mintha érezte volna a művészet eljövendő felbomlását, egész életét áldozta a tartalom, a nemzeti, emberi érzések, gondolatok haladó formábaöntésének. Munkácsy festészete nem a mult nagy stílusainak utánzása, nem akadémizmus és nem volt naturalizmus sem. Nem komponált és nem is a természetnek egy kivágott részét adta. A kompozíció nem volt összeegyeztethető a realizmussal, amelyre törekedett, — a puszta, véletlen kivágás pedig túl egyszerű, túlságosan lefokozott megoldásnak mutatkozott számára. Az egyiknek ellene szólt a megfigyelésekben végtelenül elmélyült ösztöne, a másiknak lázasan fűtött, magyarságából eredő képzelete. A komponálás-stilizálást, bizonyos fokú sematizálást, — a természet jelenségei előtti leborulás önfegyelmet, a képzelet teljes elsorvadását jelenti. Bizonyos, hogy a munkácsy-i sem nem komponáló, sem nem naturalista, képzeleti stílus — a genre felemelésének kísérlete — zsákutcába jutott. Courbet iránya a tér, a tömeg, a mozgás, a természet jelenségeinek megfigyelésén, összegezésén át — miközben önkéntelenül komponált — a teljes sematizáláshoz, a kubizmusig vezet. Egyúttal elindítja az impresszionizmust a képzelet és a tudott dolgok teljes feladásával, amely a látszat alapján, a természet szétbontásával külsőségekben vész el. A gondolatellenesség, a képzelet hiánya — a kutatás, a kifejezési eszközök elfajulásán át — mindkét irányban a művészetet juttatta zsákutcába. A század racionalizmusa vergődik ezekben a kísérletekben és egyeseknek elvitathatatlan nagyságán kívül ezek a kísérletek sem hoztak végleges eredményt. A művészet akkor is, ma is keresés, vágyódás a megszakadt fejlődés után, amelyhez ők is, a maiak is csupán külsőségekben tudtak közelebb férkőzni. — Munkácsy nem volt racionalista és nem volt forradalmár. Stílust keresett, amely érintetlenül helyet ad a szellemnek és ugyanígy tükrözteti az anyagot. Össze akarta egyeztetni a képzeletet a valósággal, a művészet birodalmát a természet

jelenségeivel. Azt akarta, hogy amit alkot, természetes, magától értetődő legyen, de túl is emelkedjék azon a természetfölötti típusok, a képzelet teremtményeinek világába. Kereste a képzeletet próbára tevő témákat — Siralomház, Tépéscsinálók, Milton, Krisztus Pilátus előtt. Típust formált minden arcból, minden mozdulatban a jóság, a gonoszság, a szenvedés, az emelkedettség jellegzetességeit kereste és össze próbálta vonni azokat a történés, a cselekvés szálaival, csoportjaival, az alá-festés, a hangsúlyozás színeivel, fény-árnyékaival. Nem komponált; a természetes-ség látszatára törekedett, de a természetességet befedte a komponálás látszatával. Ellentmondás ez: küzdelem a természettel a képzeletért és a képzelettel a természet jogaiért. A XIX. századi európai művészet két, ellentétes irányú ága: a tisztán tartalmi akadémizmus és a tartalmat tagadó l'art pour l'art találkozása, kiegyen-lítődési kísérlete Munkácsy monumentális élete műve. Torzóban maradt kísérletét mi annál is inkább kell hogy megértsük, mert a ma művészete párhuzamos Munkácsy törekvéseivel. Munkácsy a tartalmi, elfáradt akadémizmust akarta felfrissíteni képzeletével és a naturalizmus reális, festői eszközeivel. A XX. század művészete a naturalizmus, a l'art pour l'art elfajulásai, elfáradása ellen már az expresszioniz-musban lelki, belső élményekhez fordul, legújabban pedig a gondolat, a tartalom útján keresi a kibontakozás lehetőségeit. Munkácsy talán nem volt korszerű, — leg-alábbis az európai fejlődés XIX. századi, tartalomellenes, racionalista vonalában nem. De a külön magyar fejlődés szempontjából ez az alakulása természetes, amely fokozatot jelent, előbbrelépést és a magyar festészet jellegzetes tulajdonságainak első ösztönös megnyilatkozását. A romantikus érzésnek, a gondolati fűtöttségnek, amelyet annyi művészünkben, nemzedékekben fojtottak el a körülmények, végre valakiben ki kellett robbannia. Az eklekticizmusból, az akadémizmusból, a tar-talom kilengéséből az azonnali átugrás a teljes festőiségbe, a naturalizmus, a l'art pour l'art területére nem lehetett volna természetes. Munkácsy és szűkebb terü-letén Paál László is a naturalizmusnak a magyar romantikus érzésektől irányí-tott, átformált megszólalása. A magyar vérmérséklet, a mondanivalóval bőven ellátott képzelet festészetünk egész további alakulása során megőriz bizonyos l'art pour l'art ellenes jelleget. A szélsőségek, az izmusok nálunk, őszinteségre törekvő festőinknél csupán mértékkel jutottak szerephez. Mednyánszky László, Szinyei

Merse Pál, Ferenczy Károly, Tornyai János, Rudnay Gyula, Koszta József, Szőnyi István, Bernáth Aurél, Aba Novák Vilmos — különböző fűtöttségben, a reális megfigyeléshez vagy a lírai, a romantikus képzelethez inkább közeledve, de sosem szélsőségesen helyezkednek a naturalista és az anaturalista megoldás között. A magyar művészetnek ezt az egyéni utakon járó, a fejlődést a maga módján kereső alaphangját üti meg, indítja el hosszú útjára Munkácsy Mihály festészete. Hogy egyenetlen, hogy belső ellentmondásokkal terhes, az az indítás szinte természetes velejárója. A képszerkesztés nehézségeit a bitum komor, sötéten árnyaló alapjával igyekezett áthidalni. Mintegy fátyolt vont megoldatlan kérdései fölé. Eltakarta azokat önmaga és a jövendő elől is. És tényleg ez a megállíthatatlan kémiai folyamat, ez az egyre sötétedő fátyol tónusban, hangban egyre közelebb hozza alkotásait hozzánk. Amilyen mértékben fedi el a hiányokat, a hibákat az idő, annyival elevenebb, élőbb szelleme alkotásainak. A Tépéscsinálók komor tónusaival, ősi romantikájával egyre több és egyre elevenebb kapcsolatokat mutat fel mai festészetünk és ami nála még csak talán bitum, kifejezésbeli kísérletezés, az ma már festői jellegzetesség, a mély színek harmóniájában jelentkező, egyéni hang művészetünkben. Munkácsy Mihály legközvetlenebb, legőszintébb remekei az arc- és a tájkép terén születnek. Felszabadulva minden kötöttségtől, itt érvényesül hallatlan tudása, festői ösztöne és szólal meg legtisztábban az a romantikus hang, érzés, amelyet többi alkotásaiban oly nagy ingadozásoknak vet alá a kísérletezés, a tépelődés és nem utolsó sorban a divat és népszerűsége követelményei.

Paál László mentesült Munkácsy problémáitól. Őt rövid pályája folyamán csupán a természet érdekelte. Paálnak, aki a barbizoni festők méltó társa lett, nem kellett oly nagyot lépnie, mint Munkácsynak az életkép terén, hogy belekapcsolódjék és bekapcsolja a magyar művészetet is az élő, naturalista természetlátás és a festőiség útjába. A magyar tájfestés előzményeivel, amelyekben mindig leginkább érvényesülhetett az őszinte érzés — a klasszicizmus kísérletei, a romantikus kor kezdései síma úton vezetik Barbizonhoz és a romantikus naturalizmus kifejezéséhez. A félénk festőiség, a tiszaparti füzesek idilli romantikája komor tónusokba, a zöld félhomály titkainak nagyvonalú feltárásába megy át. Önmaga nyugtalansága egyesül a végtelen változatossággal, a természettel. Ez a találkozás őszinte volt, ezért nem is

zavarták stílustörekvések. A művész önmagát élte ki a természetnyujtotta élményben és festői problémái is eszerint oldódtak meg önmaguktól. Paál romantikus képzeletét, érzéseit — mivel azok a természet csodálatával végződtek — teljes egészében fedte a naturalizmus. Azon túlterjedő viszonylatok nem zavarták. Sem az ember viszonya a természethez, sem a természet viszonya az emberhez. Ezért oly kerek, tökéletes egész művészete: egyik legbevégzettebb fejezete festészetünk történetének.

Munkácsy Mihály problémája, amelynek megoldásával önmagának is adós maradt, ránehezedett festészetünk további alakulására is. A tartalom hangsúlyozása és a festőiség, Munkácsy két alapvető tulajdonsága külön utakon hat. A tartalom túlsúlya sorvasztóan, a festőiség termékenyítően. A tartalmi hatás nyomán a naturalista, romantikus életkép méretben és mennyiségben óriássá duzzadva — szalon és népies tárgykörben — legáltalánosabb működési területe festőinknek. A mindenáron való mesélés vonalában teljesen háttérbe szorul a festőiség és modorosságba, érzelgősségbe süllyed. A naturalizmus átköltése, Munkácsy romantikus indítása csak jóval később válik termékennyé a tartalmi elem és a naturalizmuson elmélyülő festőiség egyensúlyba jutásával. Munkácsy festőiségét, az életkép alatt megbújó igazi hagyatékát festészetünk kevésbé felkapott ágai a táj- és arckép fejlesztik tovább, ahol hamarosan mutatkozik is az eredmény. A reális megfigyelés egyrészt, a romantikus érzéstől fűtött festőiség másrészt a magyar naturalizmus elindítójává válik és kialakít egy erőteljes, őszinteségre törekvő arcképstílust és a mészölyi, lírai hatásokkal keveredve tájképfestészetünk évtizedes virágzását alapozza meg. Jellemző példák erre Pállik Béla táj- és arcképei, Gyárfás Jenő remekbe készült tanulmányai. Ez a tiszta, festői naturalizmus vezet azután egy romantikus, sajátosan magyar expresszív stílushoz — Tornyai Jánoshoz, Rudnay Gyulához, Koszta Józsefhez, Nagy Istvánhoz és a sajátos hangulatú lírai tájfestés terén Csánky Déneshez, akik újabbkori festészetünk legegyénibb, legmagyarabb kibontakozását jelentik. A stíluskeresés vágyától űzött utánzás, átvétel közepette — amely korábban és még ma is, annyi művészünket idegenítette el kultúránktól, Munkácsy romantikus tárgyi szemlélete is bennük új életre keltve, a festői kifejezések gazdagságával sző egyre mélyülő szálakat művészeink és a népi lélek, a népi élet között. A lelki elidegenedés, az egyre inkább szélesedő nemzetköziség visszahatásai ők. Más művé-

szeinkben is jelentkeznek — a francia, német, olasz hatásokon túlemelkedve — az elkülönülő vonások: színesebbek, melegebbek, ösztönösebbek a problémák megoldásában, analíziseik nem végletesek, szintéziseik egyénien szellemesek. De művészetük mégis sok idegen vonást hord. A kimutatható jellegzetes tulajdonságaik mellett az egész első pillantásra elárulja eredetét, — München, Páris, Róma stb. letörülhetetlen emléket hagyott alkotásaikon. A Munkácsyból kiinduló ág: Tornyai János, Rudnay Gyula, Koszta József művészete a magyar lélek és a magyar látás mindentől elkülönülő, mélységesen egyéni megszólalása. Tudásuk alapja lehet bár München, Páris és más életreszóló benyomás, de lírájuk, drámaiságuk, amelyet kifejező, mély festőiségbe öltöztetnek, és amelyben mint a vér lüktetése, a harag vagy az öröm villanása, a fájdalom sikítása égnek, gyulladnak fel a színek, a kísérő tónusok, — a leghiánytalanabbul, a legmaradandóbban a miénk. A naturalizmus eszközei a legérzékenyebb kiszolgálói érzéseiknek, hangulataiknak. A táj romantikus békéje, komor magányossága, teljes elhagyatottsága — a magyar élet tragikus, békés jelenetei kötetlen festőiségben az impresszió lendületével, frisseségével lélegzenek. A magyar festészet legmélyebb, vérszerinti tulajdonságai az ellágyulásból eredő líra, a lelkesedésből, az elcsüggedésből táplálkozó romantika az ő művészetükben szólalt meg ezideig a legtisztábban. Munkácsy Mihály indítása hosszú lappangás, a tévelygések korszaka után eljuttatja művészetünket az egyéni, nemzeti fejlődés legsajátosabb útjára.

*

Lotz Károly a bécsi rahlizmus és a késő olasz barokk eszközeit ötvözte össze elragadóan, de ő magányos, elszigetelt jelenség maradt festészetünkben. Benczur Gyula a pylotizmus külsőséges stílusát rubensi hatásokkal egyesítette éppen olyan szerencsés kézzel. A rubensi színes, érzéki realizmus egyesülve a müncheni akadémia külsőségeivel, oly tetszetős és főleg oly eleven stílust hozott létre, amely ellenállhatatlanul vonzott mindenkit, tömegeket és művészeket egyaránt, és amely irány eszményinek odaállítva, elhomályosított mindent. Csillogó, megvesztegető forma- és színgazdagsága — Benczur Gyula elvitathatatlan egyéni nagyságán át — a közönségben és művészeink nagyrészében egyaránt azt a hitet keltette és kelti sokakban még

ma is, hogy az idegen hatásoknak ez a szerencsés összeötvözése, amely a magyar művészetet legdúsabb virágzásához segítette, olyan példaadás, amelyhez tűzönvizen keresztül ragaszkodnunk kell és minden, ami azzal szembefordul, hagyományellenes. A századfordulón és a XX. század első évtizedeiben európaszerte meginduló türelmetlen fejlődési folyamat, a művészet teljes elfordulása, sőt szembefordulása a hagyományokkal, még csak erősítette ezt a tévhitet és festészetünk egyik ágának a mai napig tartó egyhelyben topogását eredményezte. A benczuri hatás mindent elborító áradata elől a haladás, a megújulás kísérletei a központtól távoleső iskolákba szorulnak, a művészek közül pedig sokan külföldre, főleg Párisba távoznak. Nagybánya, Szolnok, Gödöllő, de főleg Nagybánya veszi át, de csak a századfordulón a haladás irányítását, addigra a hivatalos művészet végleg megreked az eklektikus akadémizmus és a naturalizmus kezdeti állapotában. A művészet szinte magától adódó belső kérdései (Szinyei Merse Pál — impresszionizmus) messze eltolódnak. Egy számban nagy, tehetségben gazdag festőnemzedék kapcsolódik ki a haladásból, vagy elkésve jut el az időszerű feladatok megismeréséhez. A benczuri akadémia állt Szinyei Merse Pál Majálisának, ennek az olyannyira magyar fellobbanásnak és vele a mi külön impresszionizmusunknak útjába. Az ő számlájukat terheli, hogy a belső fejlődés elfojtásával ez az irány csak jóval később és nem hazai tőről, de Párison át gyökerezhet meg nálunk. Nem kárpótlás, vagy legalábbis közepes vigasz, hogy a korszerű fejlődésből elveszített évtizedek alatt az akadémia naturalista ága, verista és impresszionista elemekkel felfrissülve, a portré és a tájkép terén szinte nemzeti, konzervatív iránnyá szélesedett ki és e nemben kiváló képviselői is akadtak — Karlovszky Bertalan és egész sor tájfestő személyében.

*

Az akadémizmus és a naturalizmus tévedései, őszinteséget, egyéniséget eltakaró külsőségei között magányos óriása festészetünknek báró Mednyánszky László. Érzéseivel, merészen kibontakozó festőiségével, a művészet kérdéseinek a jövőbe mutató megérzésével messze megelőzte kortársait. Vérbeli festő, de nemcsak naturalista; az életből ellesett jeleneteiben döbbenetes erő, a való világon túlemelkedő lelki

ban, 1869, az iró R. H. dombornyomásu levélpapirosán.

78. IRÁNYI DÁNIEL (1822—1892) «A közéletben mutatkozó erkölcsromlás» cimü tanulmányának eredeti kézirata.

79. TÓTH KÁLMÁN «Damjanicsné arcképe előtt» cimü költeménye eredeti kézirata.

80. SZIGLIGETI EDE levele.

81. II. LAJOS bajor király aláirása és pecsétje.

82. DON PEDRO II. braziliai császár aláirása, 1873.

83. LISZT FERENCZ sajátkezüleg irt és aláirt üdvözlete Zichy Géza gróf névjegykártyáján.

84. A. NOBEL: Levél a dinamitgyáros magyarországi vonatkozásai tárgyában, Páris, 1876.

85. STORNO FRANZ Jun. német nyelvü cikke eredeti kézirata a sopronvidéki ásatásokról, 1878.

86. TORMA KÁROLY: Régészeti vonatkozásu levél, 1879.

87. IVÁNFI EDE: «Bosnia cimere», hat folio-oldalra irt tanulmány, 1879.

88. ORCZY BÉLA levele egy interpellációra adott válasz tárgyában.

89. HENTALLER LAJOS levele, 1880.

90. IPOLYI ARNOLD: Levél a szentkorona müvészeti történelme tárgyában, 1880.

91. FRANÇOIS COPPÉE: Szana Tamáshoz intézett kártya eredeti felbélyegzett boritékkal, 1881.

92. TÁVIRATI hirlaptudósitás 1883-ból és röpiv 1869.-ből.

93. RÓMER FLÓRIS negyven negyedrét oldalra irt régészeti tárgyu értekezése, 1883.

94. SZALAY JÓZSEF: «Attila sirja», 5 folio-oldalra irt értekezés, 1883.

95. TÉGLÁS GÁBOR: «Epigraphiai curiosum Várhelyről», 4 folio-oldalra irt értekezés, 1883.

96. RADVÁNSZKY BÉLA BÁRÓ: «Radvánszky György nászpohara 1576-ból», 13 folio-oldalra irt értekezésének kézirata, 1883.

97. KOMÓCSY JÓZSEF: Aláirásos kártya.

98. PAULER TIVADAR: Kártya a következő tartalommal: «Bécs 1883. szept. 4. estve. Szerencsésen megérkeztem Gróf Andrássy Gyulával és Hajnalddal utaztam. Isten veletek... Tivadar.»

99. MUNKÁCSY MIHÁLY levele Ligeti Antalhoz az eredeti felbélyegzett boritékkal, Páris, 1883. április 12.

100. FELEKYNÉ MUNKÁCSY FLÓRA levele.

101. HUNYADY LÁSZLÓ GRÓF. Adatok a belgrádi szerb nemzeti muzeumról. A 11 quartoldalra irt értekezésből álljanak itt a következő befejező sorok:

«Rég elhagyták Nándorfehérvárt a régi hires magyar vitézek, — kiknek sorában nem egy a magyar főrendek közül elődjét vagy névrokonát találja fel; — elhagyták a magyar lobogók; jött a félhold és a lófark. Most a tornyokon sugárzik a kettős keresztje az óhitüeknek és a szláv trikolor. Nekünk magyaroknak azon nagy megnyugvásunk van, hogy ezen országoknak ura a negyedik uralkodó, Obrenovich, legjobb barátunk. — Soha talán idegen trónuson az osztrák-magyar birodalomnak oly nagy barátja nem ült, mint I. Milán király, ki ebben is hiven követi elődjének, Herczeg Obrenovich Mihálynak politikáját és érzelmeit. — Ha én képes voltam a t. társulatnak egy rövid és szerény értekezést tartani, azt is egyenesen Milán királynak köszönöm, ki meghagyta, hogy nekem ezen adatok átszolgáltassanak, — azért is megengedik, hogy azzal zárom szavaimat, hogy a haladás, a tudomány és barátság nevében azt kivánjuk, hogy: Éljen sokáig Milán, Szerbia királya!»

102. KÁROLY LAJOS főherceg, mint vöröskereszt-egyleti védnökhelyettes kinevező oklevele, pergament, domboritott és aranyozott szines disszel, 1885.

103. HENNESSY J. levele, 1885.

104. BERCSÉNYI BÉLA, levél egy később incidentálisan politikai szerepet játszott hirlapiró érdekében.

105. CSERNÁTONY LAJOS, Jókai Mórnak, ennek neje Laborfalvy Róza halála alkalmából részvétét fejezi ki 1886.

106. VAJDA JÁNOS: Érdekes levél a költő zaklatott életéről, 1886.

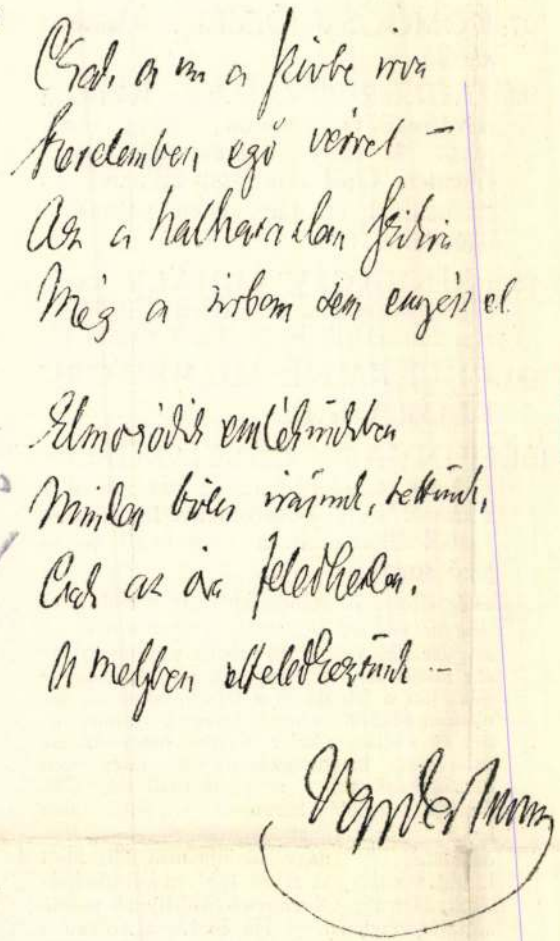

107. VAJDA JÁNOS, «Albumba» című költeménye eredeti kézirata.
Lásd az illusztrációt fent.

108. BENICZKYNÉ BAJZA LENKE levele egy novellája tárgyában, 1886.

109. ABONYI LAJOS, levél a «Magduska öröksége» című regénye tárgyában, 1886.

110.—112. REVICZKY GYULA három versének kézirata.
Reviczkyre nézve lásd A Gyüjtő 1915. IV. 53. l.

113. SZÉLL KÁLMÁN irodalmi tárgyu levele, 1887.

114. GYARMATHY ZSIGÁNÉ, érdekes tartalmu levele a kalotaszegi varrottas propagálásának első idejéből, 1887.

115. ID. SZÖGYÉNY M. LÁSZLÓ m. kir. főtárnokmester kézirásos kártyája, 1887.

116. SZÁSZ KÁROLY: Levél «Az emberek közötti válaszfalakról» című beszédciklus tárgyában, 1887.

117. DR. LINDENSCHMIEDT LUDWIG régészeti tárgyu levele, 1887.

118. BÖHM PÁL levele. Az érdekes levélből közöljük a következőket:
Biztos lehet róla, kedves régi jó uram és barátom, hogy én nem festek egy Futó betyárt tubákos pikszissel és borotvált pofával, de épen nagy hegyesre pödört bajusszal sem, azaz egyáltalán sehogysem. Otthon egyszer életemben festettem e faját hazánk fiainak, de ma is bánom. Ez az üzlet és élet az árnyékoldala az emberiségnek és én ezt nem szeretem megörökiteni. Van az életnek sok más szebb és mindnyájunkra jobban ható oldala, mint ez. — München 1888.

119. WEISSTEIN GOTTHILF levele Kertbeny hagyatéka tárgyában, 1888.

120. «GEHEIMRAT DAHN« kézirásos kártyája, 1889.

121. RUDOLF VIRCHOW eredeti levelezőlapja Berchtesgadenből, 1889.

122. BARTÓK LAJOS kártyája egy költeménye tárgyában, 1890.

123. GÁSPÁR IMRE «Lépéseket hallok . . .» című költeménye eredeti kézirata, 1890.

124. KOZMA ANDOR kézirata, 1890.

125. DENGI JÁNOS «Temetőben» és «A női sziv» című költeményeinek eredeti kézirata, 1890.

126. ÁBRÁNYI EMIL kártyája egy költeménye tárgyában, 1890.

127. ZICHY GÉZA GRÓF: «Ha meghalok, visszajárok . . .» című költeménye eredeti kézirata, 1890.

128. VÁRADI ANTAL: Levél egy pályázati birálat tárgyában, 1890.

129. JAKAB ÖDÖN «Az áldott ház» című költeménye eredeti kézirata, 1890.

130. DALMADY GYŐZŐ »Imádkozó hölgy« czimü költeménye eredeti kézirata, 1890.

131. ILLYÉS BÁLINT »A róna« czimü költeményének eredeti kézirata, 1890.

132. SZABÓ ENDRE kézirata, 1890.

A Gyüjtő 1916. 7. sz.
110. l

De tessék festőembernek Firenzébe utazgatni az Appenineken át: megrezdül az ember szive s a láz egy nemével nyúl a kéz az ecsethez, hogy a futó impressziók hatása alatt gyorsan odavessen valamit a vászonra. A műkereskedő szellemi csődöt mondott: a piktor meggyilkolta benne az üzletembert. Sebtiben nekiesett műtermében az üres vásznaknak és végigszántott rajtuk nagy, széles ecsetjével. Sorra jöttek a képek: a nagy, rőt campagna, búbánatával, viharjaival, hosszú fellegcsordákkal az égen. Azóta újra fest Magyar-Mannheimer s most már megértik és megbecsülik.

A mint e képeket sorra nézem, a kisebb-nagyobb művészviszontagságok egész sora jut emlékezetembe. Úgy látszik a magyar festők kevés kivétellel ugyancsak hatalmas kortyokban itták a keserűség kelyhét. Mannheimert csak mellőzte a nyilvánosság: Ferenczy Károlynak azonban berzenkedve nekitámadt s ostrom alá fogta a művészi hitvallásáért. Tizenegy év előtt állította ki első képét: arra rámondták, hogy fanyarul szintelen. Később meg azt vetették a szemére, hogy szinen kívül egyebet se lát. S mikor az első nagybányai kiállítás alkalmával teljes fegyverzetben jelent meg, ezt kiáltották: istenem — a szecesszió!

Akkor Budapesten ezzel a szecesszió szóval a dajkák ijesztgették a csintalan gyerkőcöket. Ma divat. Így változik az emberek ízlése. Valójában nem igen értették: mi is légyen voltaképen a szecesszió, s mert Ferenczy képeit sem értették, hát kimondták a bibliai szót: «és e kettő — egy».

Nem egy, mert Ferenczy nem stílus-utánzó, hanem a maga lábán járó művész. Egykoron gazdálkodó ember volt s meg is szerezte az ehhez való tudományos pátenst. Talán azért sietett ké-

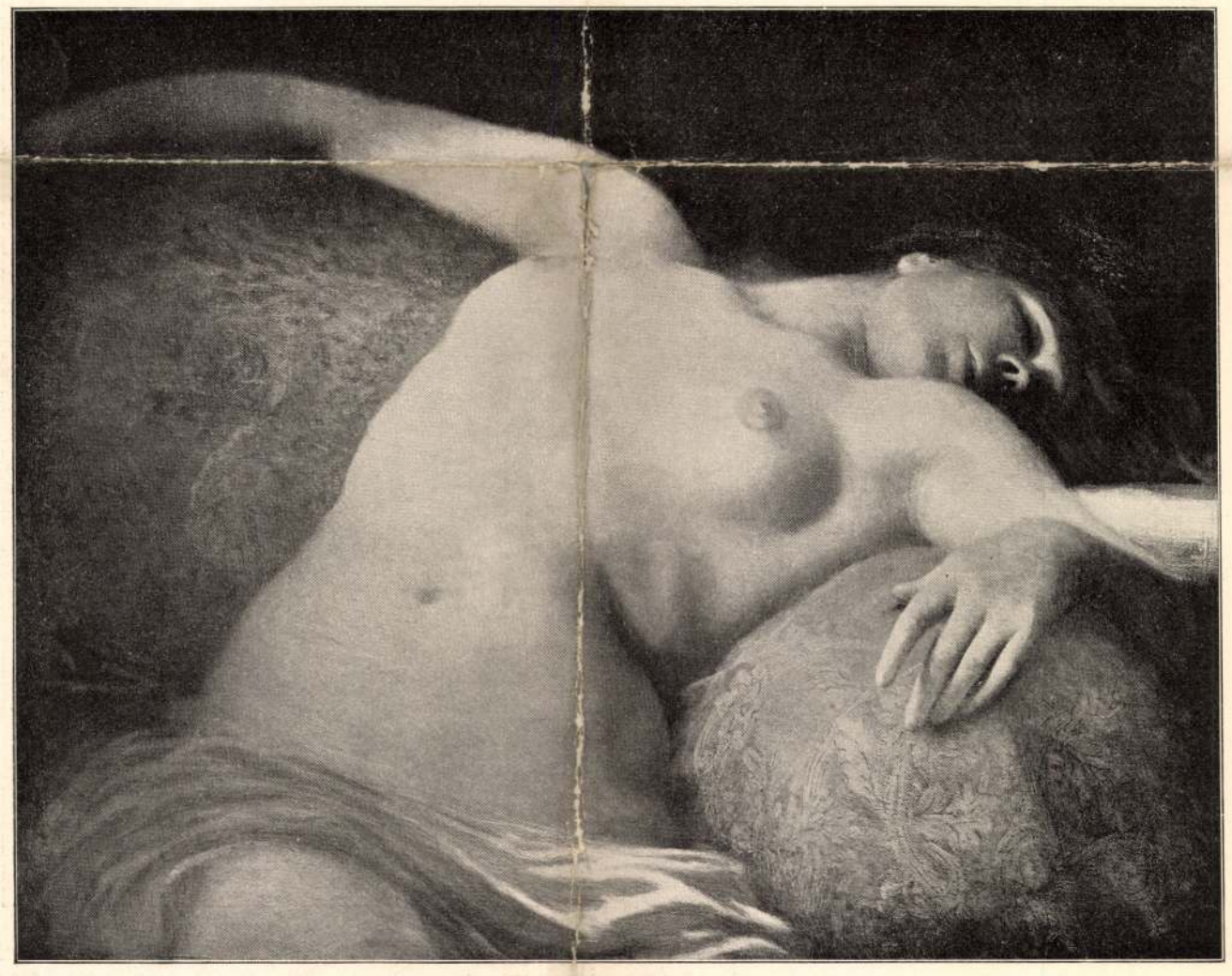

Háry Gyula: Álom.

Munkácsy Mihály : Anyai örömök.

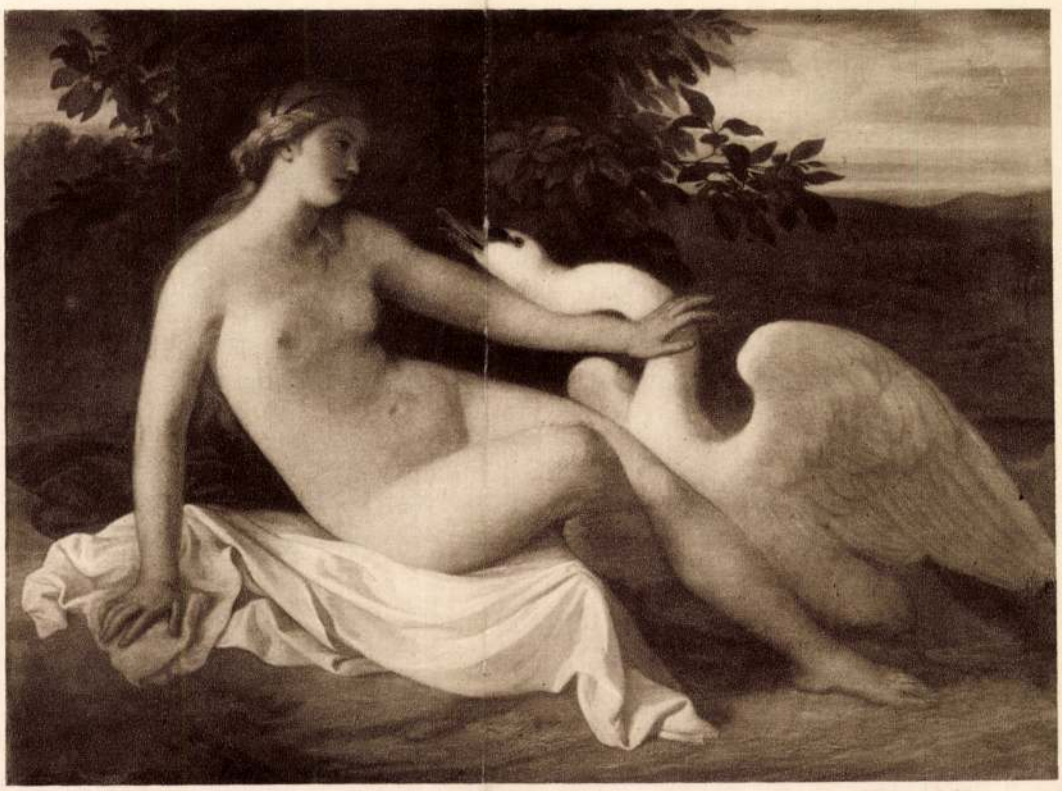

HAÁN ANTAL: LÉDA.

Villásreggeli után azt szokta mondani, hogy gyerünk fel a kisebbik műterembe, kedélyesen elbeszélgetni. S olyankor minden érdekelte, amit neki otthonról elmondtam. Ha azonban megkezdett kép volt velünk szemben az állványon, nemsokára csak szórakozottan figyelt a szavamra, jupiteri homlokán a középső ránc mindig haragosabban szorult össze s szinte nekirontott a képnek a palettájával és az ecsettel. Egy ilyen alkalommal, valamelyik amerikai multimilliomos hölgynek az egész életnagyságú arcképe volt így előttünk, jóformán készen s szinte elhűltem, amikor Munkácsy neki esett s a késpengével a baloldalára festett nagy sárga ernyős lámpát dühösen lekaparta. Egy Munkácsy-képen ilyen rombolás eléggé izgató látvány volt. De neki oda más kellett. Meghagyta a maître d'hôtelnek, hogy hozzanak virágot, sokat, hosszú szárúat. Mikor meghozták, ingujjra vetkőzött s egy nagy vázába maga válogatta ki az ízlése szerint valókat. S a szemem láttára festette le a nagy bokrétát a sárga ernyős lámpa helyébe. Olyan tűzzel, olyan rohamos ecsetvonással, hogy szinte meg sem tudtam figyelni, mikorra teljesen készen lett, üdén, virítóan.

helyet s többek közt Tisza Kálmán miniszterelnök is nála szokatlan hévvel mondott reá pohárköszöntőt. Kedves epizód volt a Nemzeti kaszinónak bankettjén, amikor gróf Károlyi István üdvözlésére Munkácsy szerényen igy szólt a többek közt, hogy «... köszönöm tehát hazafiúi szívem egész melegével, hogy egy művészt, ki nem dicsekszik ősökkel, magas körükben ily magyar szívélyességgel fogadtak ...» báró Radvánszky Béla ezt csattanó szellemességgel, zajos tetszéstől kísérve, következően viszonozta: «Előttem szóló vendégünk végszavaira válaszolok. Ő azt állítá, hogy nincsenek ősei. Azonban annak, ki ősei közé Rubenst, Rafaelt, Rembrandtot, Murillót számítja, családja igen régi. Ezen dicső ősök méltó utódjára ürítem poharamat.»

Ebben a lelkes, művészettől izzó, hazafias hangulatban vonulhattam be az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat választmányának jóvoltából 1882. nyarán, élethivatásomnak kedves szép hajlékába, az Andrássy-úti műcsarnokba.

S azóta sűrűn érintkeztem Munkácsyval. Párisban, az ő gyönyörűen berendezett Avenue de Villiers-i kis palotájában és Colpachon, Luxemburgban, feleségének az első férjétől örökölt birtokán, a nagy angol kert közepében álló, németalföldi ízlésű nagyúri kastélyban, melyhez ő műtermet épített, felejthetetlen órákat töltöttem vele. Mindig csodálkozni tudtam azon, hogy aki tizenhét éves koráig asztalosinas és legény volt, saját vallomása szerint durva bánásmódot, nyomorúságos ellátást kellett elviselnie, rövid nehány esztendő alatt a nagyvilági élet kényelmes, fényes környezetébe olyan előkelő természetességgel tudja beletalálni magát, mintha soha mást nem ismert volna. És amellett mégis az idegen világvárosból, ahol nagyúri módban élt és ahova művészi helyzete lekötötte, a szíve, a lelke örökké visszavágyott a haza földjére, ahol az első fiatalsága annyi megalázó szenvedéssel volt tele. Az ő szenvedélyes magyar érzését vitte bele a művészi alkotásába s ez adja meg műveinek legfőbb sajátságát. Ha nagyon nekimelegedett a lázas festésbe, régi szép magyar nótákat fütyörészett, olyan édesen, olyan kitartó trillázással, mint ahogy csak a végtelen pusztán hangzik a pásztor furulyája. Ha itthon volt közöttünk, kedélyes társaságban, néha jókedvében nekünk is elfütyörészte az ő kedvenc nótáit s el voltunk ragadtatva. Tréfáztam is vele, hogy talán pályát tévesztett és ezzel a másik művészetével még híresebb lehetne.

Munkácsy a nappali órák alatt lankadatlanul dolgozott. S arra kért, hogy bármikor legyek délben vagy este a vendégük, amikor szabadon lehet velem.

34. SZÁM. 1890. BUDAPEST AUGUSZTUS 24. XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetesi feltetelek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, fél évre 6 ‹ | Csupán VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre 4 ‹ | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre 3 ‹ | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó

A SZINÉSZETI KIÁLLÍTÁS.

Eho 15-dikén érdekes kiállítás nyilt meg Budapesten, a városligetnek abban az épületében, mely az 1885-iki országos kiállítás alkalmával a képzőművészeteknek volt csarnoka. A mostanihoz hasonló tárlat még nem volt az országban, ez az első ebben a nemben. Szinészeti kiállítás. Védnökségét Mária Valéria főherczegasszony vállalta el s a megnyitáson gr. Szapáry Gyuláné, a jelenlegi miniszterelnök neje által képviseltette magát.

Sokan elképzelni sem tudják, mi lehetne egy szinészeti tárlaton kiállítható. Az életet utánzó deszkák, a melyekről azonban hiányzik a legérdekesebb, a legfőbb: az élet maga? A színművészetnek külső, többé-kevésbbé alsóbb rendü eszközei, a díszletek, a színpadi kellékek, a gépezetek, melyek a működő szinpad által nyujtott képnek csak a keretét szolgáltatják, de maga a lényeg, a kép nincs meg a közepében? A színművészet fejlődésének megmaradt emlékei, holott a magyar színművészet még csak száz esztendős, s e száz esztendőnek az első feléből alig maradt reánk valamely érdekesebb emlék, mely a figyelmet magára vonhatná és lekötné?

De a ki a városligeti kiállítást meglátogatja, meg fog győződni róla, hogy nyujt biz az érdekes szemlélni valót annak is, a kit oda a kiváncsiságnál egyéb nem vezet. Az pedig, a ki művelődési történetünknek a szinpad által képviselt szakát a köznapinál nagyobb figyelemmel kisérte, vagy épen tanulmánya tárgyává is tette: érdeklődéssel fog megállapodni a kiállításnak nem egy tárgya vagy csoportja mellett s müértő szemmel fogja fölismerni, hogy a mi első pillanatra jelentéktelennek látszott, a mi mellett a laikus talán közönynyel halad el, az a magyar színművészet történetében egy-egy nevezetes epizódot, talán határkövet jelez.

Hogy a kiállítás szinészetünk egyszázados fejlődésének teljes képét nyujtaná, arról természetesen szó sem lehet. Már csak azért sem, mert, mint említők, e kiállítás az első kisérlet nálunk ez irányban, s mint minden új vállalkozásnak, ennek is küzdeni kellett a kezdet nehézségeivel. Hogy a hazában szerteszórva még föl található szinészeti emlékek legalább nagyjából összegyüjtessenek, arra nem volt sem elég idő, sem pedig, valljuk meg, elég érdeklődés. S így a kiállítás

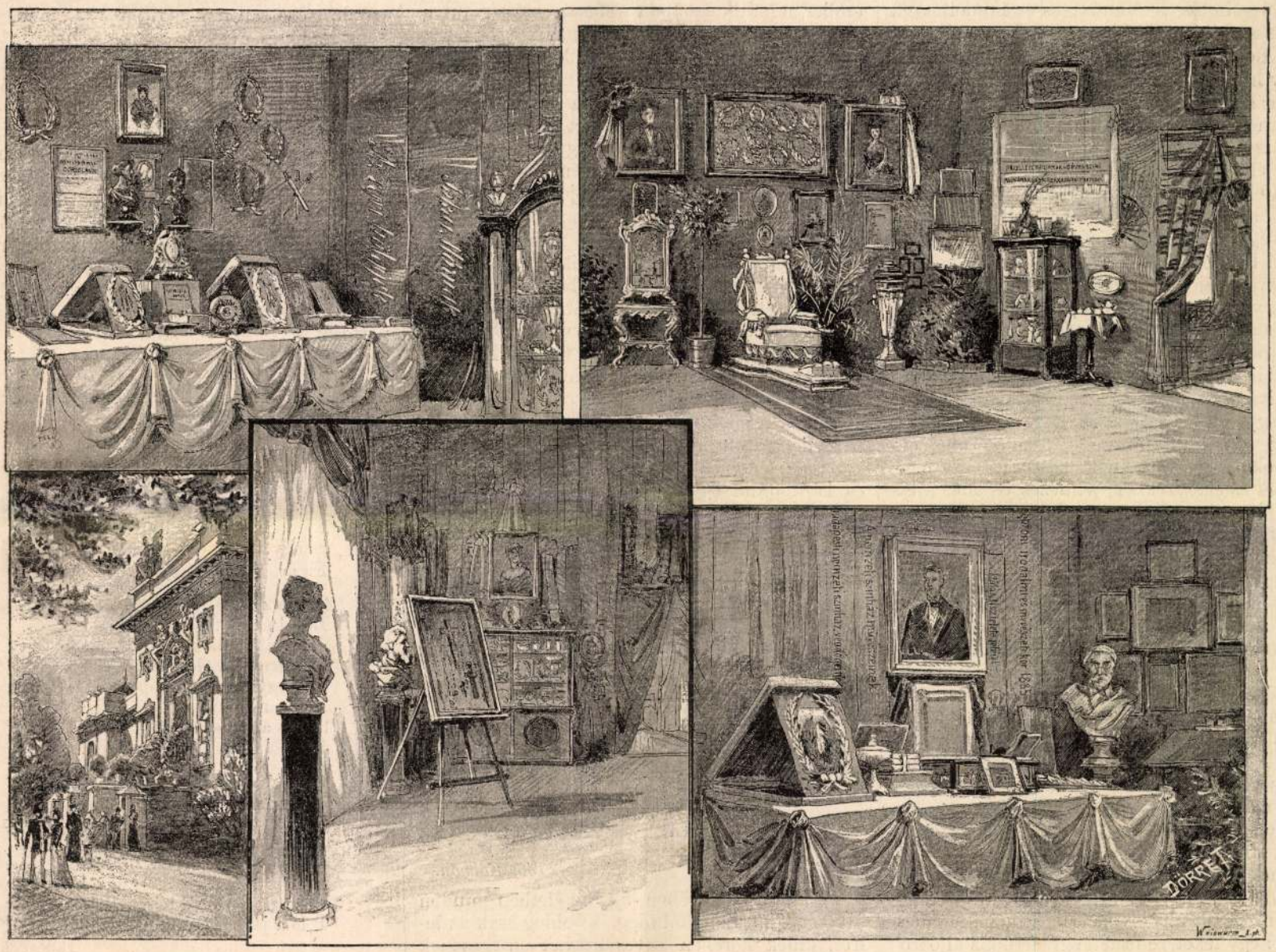

Jókai és Jókainé emléktárgyai. Részlet a Feleki-pár szobájából. A csarnok bejárata.

Részlet a Prielle Kornélia szobájából. Szigligeti Ede emléktárgyai.

A SZINÉSZETI KIÁLLÍTÁSBÓL. Dörre Tivadar rajza.

nem is lehet más, mint hézagos. De mint első kezdeményezés megérdemli a figyelmet, s létrehozói, kik összehozatalán buzgón fáradoztak, megérdemlik az elismerést.

A mi a kiállítás terjedelmét és gazdagságát illeti, arról fogalmat szerezhet az is, a ki nem tekintette meg, ha megtudja, hogy a képzőművészeti csarnokot egészen megtölti. Az előcsarnokban találjuk Egger ékszerésznek és régiségkereskedőnek érdekes szinpadi ékszer-kiállítását, Gerster Miklósnak szinpadi festék- és illatszergyüjteményét, Galló Györgynek szinpadi díszletkiállítását.

Az előtornácztól jobbra és balra két nyitott csarnok van egymással szemben. A jobboldali a drámai színpadot mutatja, a melynek díszleteit ez alkalomra gróf Eszterházy Miklós festeté. Előrészén szinpadi fegyverek két csoportja a nemzeti szinház fegyvertárából, a színpadon Attila, Árpád, Szent István, Mária Terézia, Nagy Lajos, Mátyás király, II. Rákóczi Ferencz, Bánk bán és Melinda, Zrinyi Miklós és Zrinyi Ilona kasirozott alakjai, melyeknek plasztikai részeit Hatvani Ede színész festé ki s melyek azokban a jelmezekben vannak kiállítva, mint a szinpadokon látni szoktuk.

Szemben ezzel van a népszínművek szinpadát mutató nyilt csarnok, falusi tájképet feltüntető díszletekkel, kalotaszegi varrottassal s a következő népszínműi alakokkal: az öreg csikós és vele szemben busuló Bandi bojtár Szigligeti «Csikósá»-ból, a peleskei nótárius és Baczur Gazsi, Finum Rózsi és Göndör Sándor a «Falu rosszá»-ból, Miso és Hanka a «Tót leány»-ból, a vén baka és Friczi, Szigeti «Vén bakancsosá»-ból, Csillag őrmester és Zsófi a «Piros bugyelláris»-ból. A terem két oldalán Spanraft és Hirsch festők szinpadi diszletmintái.

Az első számú teremben látható a falakon végig a kiállításnak művelődéstörténeti szempontból talán legérdekesebb része, a régi színlapok gyűjteménye, mely visszanyúl a magyar színészetnek bölcsőkoráig. Az időszaki rendben egybeállított különböző alakú, szerkezetű és helyesírású színlapok között a legrégibb egy 1795-iki pestvárosi színlap, melynek homlokán kiterjesztett szárnyakkal — kétfejű sas látható. E színlapról megtudjuk, hogy «A gonoszság nélkül való tévelygés» került szinre öt felvonásokban s hogy a nézőtéren valának Osztalékok (Lózsék—páholyok), Zártszékek, s hogy volt Nemes osztály, Második- és Harmadik osztály, mely a későbbi galleriának, a mai karzatnak, felelt meg.

E régi színlapok némelyikén egész proklamációk olvashatók a Méltóságos és Főméltóságú Főnemességhez, a Tekintetes és Nemes Karokhoz és Rendekhez s a P. T. publikumhoz; néha egy-egy hirdetés vagy tudatás. Apró adalékok ama kor színi történetéhez.

Ugyancsak e teremben található Vasvári Kovács József, «a nagy funerátor» gyűjteménye, levelek elhalt jelesek halotti koszorúiból, a kiket ő mind elkisért az örök nyugalomra, Réthy Mihálynak a «Csikósban» legelőször használt csikós süvege, pipája, zacskója s más apróságok; továbbá Bényeinének, a kiállítás rendezője, Bényei István nejének s Vinczéné Alojzia emléktárgyai, valamint egy szabályozható világító készülék, melyet kisebb szinpadok számára Péchy K., az aradi szinház tagja, rendezett.

A többi termek legnagyobb része is leginkább egyes kiválóbb szinészek emléktárgyaival van tele. Tarka egyvelegje a koszorúknak, koszorúszalagoknak, egyes nevezetesebb alkalomról szóló szinlapoknak, kéziratoknak, arany és ezüst emlékeknek és ékszereknek, jelmezes és más arczképeknek, szinpadi csoportoknak, imitt-amott egy-egy szobornak, serlegeknek, jelmezeknek s egész szobarészleteknek.

A legérdekesebb és leggazdagabb ily gyűjtemények egyike a *Jókai Móré*, s elhunyt nejéé, *Laborfalvy Rózáé*, a nagy tragikai művésznőé. Itt látható Jókai bronz-szobra Huszártól és olajfestésü arczképe Templétől, a komáromi asztalosok által remekbe készített tulipántos láda, Jókainénak nyolcz, Jókainak négy ezüst koszorúja, s több ezüst serlege, és két ezüst tolla, melyekkel különböző alkalmakkor tisztelték meg, a koszorúknak és koszorúszalagoknak egész özöne, nem különben számos albumok, részben képekkel, diszpolgári oklevelek, kisebb szoborművek, stb.

Ennek szomszédságában vannak kiállítva *Szigligeti Edé*nek, az elhunyt jeles drámairónak s a nemzeti szinház volt igazgatójának emléktárgyai: egy feketére festett egyszerű kis álló iróasztal, melyen legtöbb darabját irta, rajta egy kis porczellán tintatartóval; egy gyönyörű kidolgozásu ezüst tintatartó, mely három, egymásra tett könyvet ábrázol e fölirattal: «Száz szinmű» alatta papirlapokat utánzó ezüstlemez füzet: a megkezdett százegyedik darab. Szigligeti ez emléket a nemzeti szinház tagjaitól századik szinművének, a «Struensee»-nek szinrekerültekor kapta emlékül. Itt van egy kettős koszorú, az ezüst babérleveleken pályanyertes szinműveinek neveivel, a «Szökött katona» századik előadásának emlékére; pályatársaitól és tisztelőitől ezüst serlegek, melyekben azelőtt a nyertes szinművek díj-aranyait szokták volt átnyújtani, úgy szintén kilencz darab pályadij-érem, melyek a Teleki- és Karácsonyi-dijakhoz voltak adva; egy ezüst toll, melyet még 1838-ban Kolozsvárott kapott tisztelőitől; ugyancsak a kolozsvári nemzeti szinház megnyitásának félszázados jubileumára veretett arany-érem. Itt van továbbá első szerződésének eredeti példánya, több színlap, akadémiai levelező taggá lett megválasztásának oklevele stb.

Mellette a *Szathmáry-Latkócziné* gyüjteményében érdekes Láng Adámnak, az első úttörő szinészek egyikének arczképe, a nemzeti szinház megnyitási szinlapja s a művésznőnek s pályatársainak különböző korokból és szerepekből vett arczképei.

Ifjabb *Lendvay Mártonné*, Fáncsy Ilka gyüjteményéből fölemlítjük atyjának, Fáncsy Lajosnak és apósának, idősb Lendvaynak, továbbá Seydelmannak és Ira Aldrigenak, a hires néger tragikusnak saját névaláirásu arczképeit, továbbá idősb Lendvaynak és Földváry Gábornak, a kerepesi szinház létrehozása körül oly nagy érdemeket szerzett pestmegyei híres viczispánnak Fáncsyhoz irott leveleit.

Igen érdekes és változatos a Splényiné Blaha Lujza kiállítása. Egész koszorúgyüjtemény ezüstkeretbe foglalva, egy tizennégy éves korabeli képe, szinpadi fegyverei, domborműképe, egy Zala György által faragott fehér márvány rózsa, a művésznőnek porczellánra égetett arczképe, a szerb királynétól kapott arany érdemjel, albumok, legyezők, ékszerek és ékszertartók, az írók által sajátkezű ajánlással ellátott díszkötésü művek, emléklapok, a művésznőt különböző szinpadi alakjaiban feltüntető fényképek, melyek közül egy csoportot mai számunkban mi is összeállítottunk s Munkácsy Mihálynak három tollrajza, melyet a geniális festő egy látogatása alkalmával vetett papirra. Az egyik a műveszt ember, a másik azonban tréfásan uszkár-kutyaalakban tünteti föl, míg a harmadik egy pusztai tájkép kútgémmel, vályuval. A koszorúszalagoknak szeri száma sincsen.

Az ezzel szomszédos terem a *Feleki-pár* kiállítását tartalmazza. Egy szobarészlet ez, olyan, mint náluk odahaza, a műtárgyak és emlékek egész muzeumszerű gyüjteményével. Itt van Felekinének egy arany koszorúja, melyet 25 éves jubileumára a közönségtől kapott, továbbá a művészpárnak egy jó tuczatra menő ezüst koszorúi, ezüst virágkosarai, billikomai, ékszerei, köztük azok a keresztek és olvasók, melyeket Felekiné Stuart Mária szerepeért Haynald kalocsai érsektől, Lipovniczky nagyváradi püspöktől s az egyház más kitünőségeitől kapott. Nagy érdekű a művésznőnek érczbe öntött remekművű két mellszobra, egyik Strobltól, másik Szász Gyulától, a művésznek pedig egy arczképe, mely őt mint 1848/9-iki honvédszázadost mutatja, a vitéz honvédvoltát igazoló okmánynyal, karddal, és kardbojttal együtt. Egy festő-állványon kis kép látható: a csikszeredai vendéglő azon termének képe, melyben Feleki először lépett föl mint színész.

Prielle Kornélia kiállításán kívül nagy érdekű az *Erkel Ferenczé* és *Lonovics-Hollósy Kornéliáé* s ebben különösen egy emlékkönyv, melyet 1857-ben negyvenkilencz magyar iró, irodalmunk akkori kitünőségei, nyujtottak át a művésznőnek. Ez album tartalmából álljon itt egy kis mutató:

A dal az ut az égbe. Boldog vagy Te, ki ez utat mindennap megjárod. *Jókai.*

Szép dalára a madárnak
Hajnal támadt —
Te dalod is hajnalt hozzon
A hazának

Tóth Kálmán.

Valamint a zenében, úgy az életben minden élvezet a harmóniától függ, s boldog csak az lehet, kinek körében egyes szavak az egésznek összhangját nem zavarják. Ez az, mit Önnek kivánok, s mit mások felett bizonyosan az érdemel leginkább, ki bájló szavával még talán soha életében harmóniát nem rontott meg.

Eötvös József.

Egy nép lakik túl a tengeren,
Hol délre lejt az Alpok alja,
Hol füszeres völgy, rónaság
Az erdős Apennint uralja.
Hajdan dicső nemzet — ma rab...
S hogy láncza csörgését ne hallja,
Énekkel üzi bús neszét,
S az érczigát enyhiti dalja...
Oh, hát dalolj nekünk! *Arany János.*

A magyar szinészet és színműirás bajnokai a kiállításon 52 olajfestésü arczképpel vannak képviselve, többnyire az ujabb korból. De akad köztük a régiek közül is egy egy kevésbbé ismert, s ezért nagyobb érdekü kép. Igy az úttörök közül a *Bartha* Jánosé, *Katziáner* Károlyé, *Balogh* Istváné, a *Kócsinéé*, *Székelynéé*, a rájok következő nemzedékből a *Schodelnéé*, *Egressy* Bénié, *Gyulay* Ferenczé, id. *Latabár* Endréé.

A részint Benedek Lajos nemzeti szinházi tag, részint Neumann Ignácz által rajzolt s a szinész-egyesület tulajdonát képező arczképek közül régiebb keletüek, kevésbbe ismertek s ezért nagyobb érdeküek a Telepi Györgyé, a budai szinjátszó társaság s a nemzeti szinház első díszletfestőjeé, az *Abdai* Sándor érdemes vidéki szinigazgatóé — ugyanazé, a ki Pákh Albert, e lapok első szerkesztője által Garay «Kont»-jára irt «Csont» czimü paródiában is szerepel, és *Pályi* Eleké, az első magyar opera-társaság tenoristájáé, vidéki szinigazgatóé s szorgalmas színműfordítóé.

A szinészi jelmezes képek s különösen újabb fényképek rendkivül nagy számmal vannak képviselve a kiállításon. Igy a többi között itt találjuk az országos szinészeti tanoda összes volt tanárainak és növendékeinek, most már több százra menő csoportositott arczképeit, a Fekete Adolf által többnyire a jelesebb vidéki szinészek köréből gyüjtött arczképeket, egyes szintársulatok csoportfényképeit s egyes művészeket különböző szerepeikben feltüntető jelmezképeket.

A szinművészet kiállításán a vele együtt fejlett szinirodalom szegényesen van képviselve. De a kiállított tárgyak között vannak érdekesek. Legérdekesebbek természetesen Katona Józsefnek, a «Bánk bán» szerzőjének kéziratai, igy «A rózsa vagyis a tapasztalatlan légy a pókok között» czimü szindarab, mely a költő szerződésére, továbbá atyjának nyolcz s egy barátjának egy levelére van irva; továbbá «A tündér álma vagy Nadir és Nadine boszorkányos története» szinmű s a «Jeruzsálem pusztulása» az iró eredeti fogalmazása, érdekes jegyzésekkel, törlésekkel és javitásokkal.

E szemelvényből is látható, hogy a szinészeti kiállításon elég érdekes tárgygyal találkozhatunk. S az egész, a maga művészi egyvelegében eléggé változatos és mutatós, mint azt Dörre Tivadarnak, a Vasárnapi Ujság számára rajzolt s ma bemutatott két képe bizonyitja, ki a csarnok bejáratán kívül, a Jókai-pár és Szigligeti emléktárgyaiból, a Feleki-pár és Prielle Kornélia szobáinak egy egy részletéből állitott össze egy csoportozatot.

ELFOGY A BOR ....

Elfogy a bor, elhallgat az ének;
Élj a jelen múló gyönyörének!
Míg bízva, remélve tekintesz előre,
Már eltünik élted szép jelene;
Csak élj jelenednek, mert a mi eltünt
Kérdezd meg a bölcset: visszajön-e?
Elfogy a bor, elhallgat az ének;
Élj a jelen múló gyönyörének!

Sujtja a lelket s tépi a bánat,
Bútol az élet fellege támad!
A bánat ölébe ne hajtsd fejedet le,
Élj vígan, az élet futva siet;
És hogyha letünt szép napja a létnek,
Már nincs mi hevitse az ifju szivet.
Sujtja a lelket s tépi a bánat,
Bútól az élet fellege támad!

Borban a jókedv, borban az élet,
Tőle a jókedv újra feléled;
A bort, a pohárt ki nem ismeri, gyakran
A gondok előtt oly védtelen áll;
Ismerd meg a bort, s ha üldöz a bánat
Hát üzd el a borral, — igyál, csak igyál!
Borban a jókedv, borban az élet
Tőle a jókedv újra feléled!

RÓNAI ALBERT.

Peske Géza: «Megfogtalak!»

karikatura tanuskodik tehetségéről. Sok humorral, alapos rajztudással mutatja be szines rajzokban a magyar falut: a hetivásárt, esküdt uramékat, a jelölt urat választói körében, stb. *Glatter* Gyula «Bohémek» című képe műtermet mutat, hol fiatal művészek munka után hangversenyt rögtönöznek. *Egry* József «Órások» czimű szénrajzával mutatkozik be; *Gulácsy* Lajos firenzei részleteket festett. *Morlin* Amadé vízfestményein a mesevilág sajátságos hangulata vonul végig. *Undi S.* Mariska, *Lakatos* Artur, *Vadász* Miklós, *Berkes* Antal, *Conrád* Gyula, *Balázs* Vera stb. neveit sikerült rajzok, festmények viselik. Itt vannak még *Beck* Ö. Fülöp plakettjei, s pár kisebb mellszobor, tanulmány, *Lukácsy* Lajos, *Betlen* Gyula, *Frim* Jenő és *Kupás* Sándor fiatal szobrászoktól.

A SZINEK HATÁSA AZ ÉRZÉKEKRE.

Érdekes megfigyeléseket közölt nemrég egy német fiziológus arra a kérdésre vonatkozólag, hogy milyen hatást tesznek a szines fénysugarak az érzékekre. Azt a tapasztalatot tette, hogy érzékeink nem működnek egyformán a teljes világosságban, a sötétségben s a szines fényben. A vörös, sárga, zöld és kék fény erősen megzavarja hallásunkat, úgy hogy nem tudjuk pontosan megitélni, honnan jő a hang. Egyensuly-érzékünkre is befolyással van a szines fény. Leginkább azonban az izlésünket zavarják meg a szines fénysugarak. A legtöbb esetben vagy fokozódik, vagy csökken az izlelő-képesség, sőt néha egész más izét érezzük ugyanannak a dolognak szines, mint fehér fényben. Bizonyos szinek hatása alatt pl. a minek máskülönben czukros íze van, — sós vagy savanyú izűnek találjuk.

Vannak emberek, különö en a hőmérséklet iránt érzékenyek közt, a kiknél a kék és a viola szin csökkenti a hideg érzését, vagyis ugyanolyan hőmérsékletű helyen kevésbbé fáznak kék, vagy viola világitásnál, mint a rendes világitásnál, viszont pedig ha zöld, vagy piros a fény, akkor meg jobban fáznak.

A rendes, fehér fényű világosság megléte vagy hiánya is határozott hatással van az érzékekre. Így például a homály csökkenti hallási érzékenységünket, világosságban finomabb a hallásunk, mint sötétben; a gyönge hallású ember jobban hall a világosságban, mint mikor sötét van. Ezt tapasztalják bizonyos mértékben a hajósok, kik gyakran mondják, hogy éjjel kevésbbé jól értik a hangot, mint nappal. Viszont a vörös, sárga és zöld fény magasabbnak tünteti fel a hangot, mint a milyen, a viola szin pedig mélyebbnek.

Arra a hatásra nézve, melyet a többi érzékek tevékenysége tesz valamely elszigetelten álló érzékre, érdekes dolog megjegyezni, hogy a német kutató szerint a vakok tapintó érzéke, mélyet általában a jó szemű emberekénél jobbnak, fejlettebbnek szokás tartani, valósággal gyöngébb. Általában minden érzék szenved a világosság hiánya miatt. A dohányzó emberek jól tudják, hogy sötétben nem esik jól a pipa, vagy a szivar, sokszor pusztán szaglásuk és izlésük révén meg sem tudják mondani, ég-e a pipájuk, vagy sem. Az a tény, hogy a sötétben az izlés gyöngébb lesz, megmagyaráz bizonyos akaratlan mérgezési eseteket, a mikor valaki sötétben egyéb ital helyett valami mérget, vagy legalább is ártalmas dolgot iszik, a nélkül, hogy észrevenné annak az ízét.

EGYVELEG.

* **Szent-Pétervárott** az utczán vagy nyilvános tereken csak katonai zenekarok játszhatnak.

* **Új japán sziget.** Közelébb Japán területe a véres háború nélkül is gyarapodott. A japáni szigetvilág legdélibb részén ugyanis vulkanikus, tengeralatti mozgalmak folytán sziget emelkedett ki a tengerből. *Tvojina* sziget lakói november közepén, délfelé heves robbanásokat hallottak, majd sokáig füst emelkedett a levegőbe. A lakosok azt hitték, hogy a két ellenséges hajóhad akadt ott egymásra. Mikor azonban február havában a Tvojina szigetbeliek ellátogattak arra a helyre, a honnan a füstfelhőket felszállani látták, szigetet találtak ott. A sziget kerülete mintegy 2600 kilométer, köralaku és homokzátonyok látszanak partjai körül. Talaja sziklás, csak a déli partokon fekszik vastag földréteg. Az éjszaki félen forróvizű tó van, az északi parton pedig félgömb alaku domb emelkedik, a melyen már a fölkelő nap zászlaja lobog. A szigetet hivatalosan birtokába vette már a japáni kormány és elnevezte Nüsiniának.

* **Tizenkét teabokorról** egy font tealevél kerül szárításra. Miután ennek átlagos ára a termelési költségek levonása után helyben egy shilling (1 korona 40 fillér) egy hold földön pedig 900—1000 bokor van, ennek jövedelmét mintegy 112 koronára lehet tenni.

* **A khinai államadósság** 1871-től 1901-ig nem kevesebb, mint két milliárd koronával szaporodott meg. Vannak közte 8, 7, 6 és 5 százalék kamatot fizető tételek. Ezek legnagyobb része Angliában van elhelyezve, s így az angol tőke Khinából évenként átlag 120 millió korona kamatot húz. Az államadósság után fizetendő kamatok az összes bevételek egy harmadát veszik igénybe. Mandsuria elvesztésével hatodfél millió adófizetővel lett szegényebb Khina s így pénzügyei nem a legjobban állanak.

* **Egy elsőrendű amerikai vasút** menetrendje még 1834-ben ekkép szólt: «A mozdony minden nap délelőtt tiz órakor elindul, ha szép lesz az idő». Franklin idejében a postakocsi Philadelphiából New-Yorkba négy napig volt úton. A lépésben haladó jármű kocsisa időközben a bakon harisnyát kötött.

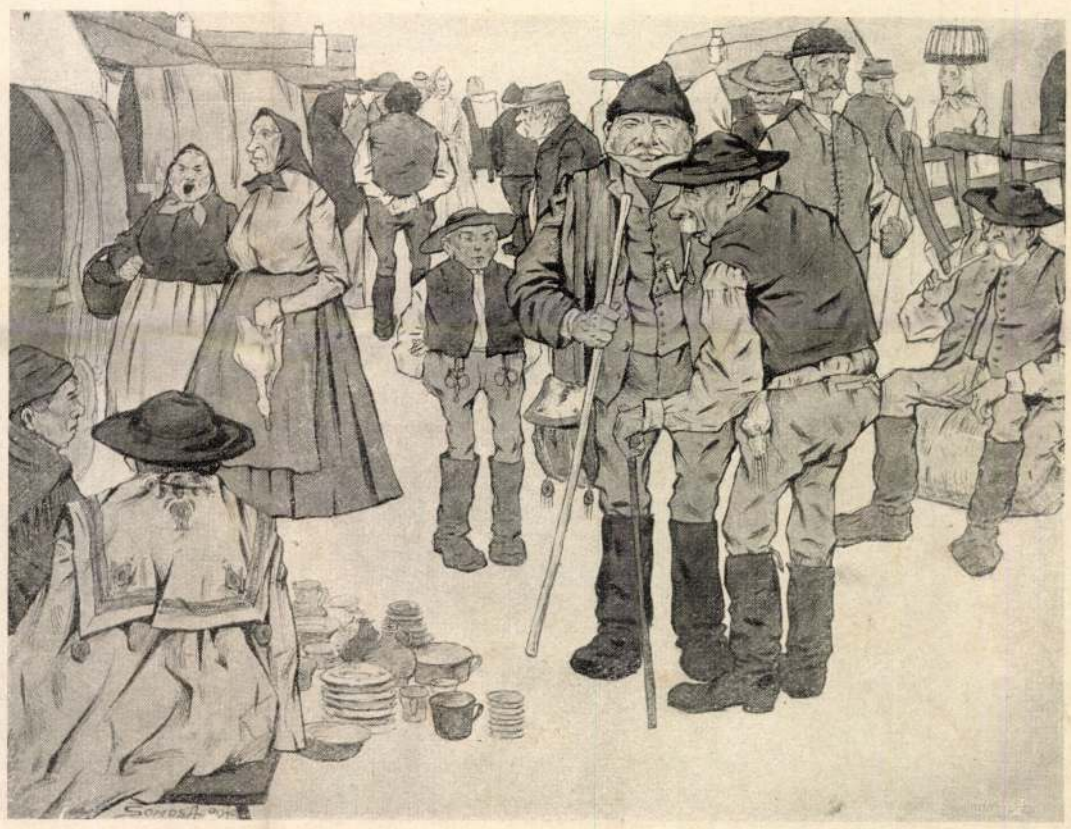

Somos Árpád: «Fazekat vegyenek!»

A NEMZETI SZALON TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Munkácsy Mihály: Milton leánya.

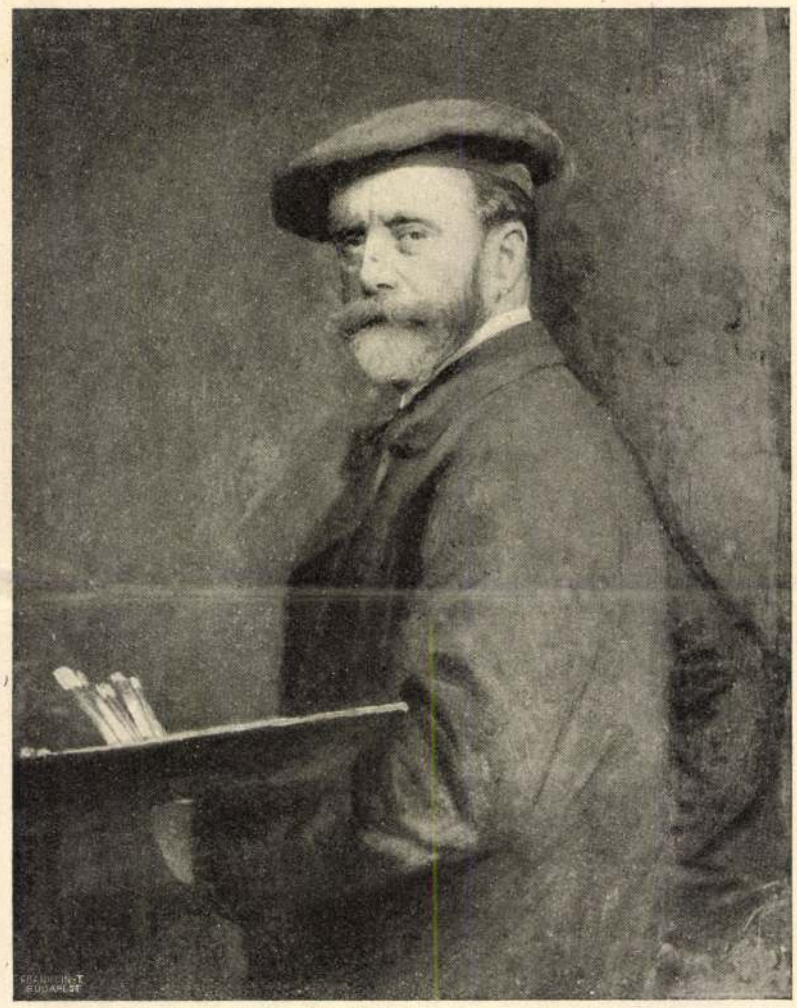

Horovitz Lipót: Saját arczképe.

A NEMZETI SZALON TAVASZI KIÁLLITÁSA.

A Nemzeti Szalon napokban megnyilt tavaszi kiállításán mintegy háromszáz műtárgy várja a látogatót. Olajfestmények, szines krétarajzok, szénrajzok, genre-szobrok töltik meg a Szalon öt termét, hol a régibb, ismert nevű művészek mellett sűrűn találkozunk új, fiatal tehetségek munkáival, kik közt nem egy máris meglepő készséget s komoly törekvést mutat. A kiállítás legszebb díszei *Munkácsy* Mihálynak az első teremben függő két képe. Az egyik «Kis leány kutyákkal», a másik egy «Milton leánya» vázlat, melyet a nagynevű mester «Milton» czímű hires festményéhez készített. Igen jellemző e két kép a mester stilusára. Abból a korszakból valók, mikor levetkőzte a düsseldorfi iskola hatását, s munkáin egészen új szinskálát figyelhetünk meg.

A Munkácsy-képekkel szemben, a Bécsben élő hires, magyar származásu arczképfestő: a *Horovitz* Lipót három festményét találjuk. Az egyik Pulszky Ferencznek a 80-as években készült arczképe, (lapunk is bemutatta annak idején), a másik a művész saját arczképe, s a harmadik a művész leányát ábrázolja. Eleven, jellemző képek, a kifejezésnek azt az erejét mutatják, melyet az európai hirű művész arczképein régóta becsülünk.

Jól ismert nevű művészeink közül itt találjuk a következők műveit: *Peske* Gézától «Megfogtalak» (káposztás kertben hernyókra vadászó fiu), *Háry* Gyula szingazdag festménye: «Az Adriapalota Fiuméban», *Margitay* Tihamértól «Hazafelé», *Katona* Nándortól téli tájkép, *Zemplényi* Tivadartól «A konyhában», *Kacziány* Ödöntől «Reggel a Lago di Comón», *Bruck* Miksától «Siófoki tájkép», *Tölgyessy* Arturtól «Napnyugta az erdőben», *Vajda* Zsigmondtól «Gyermek-genre», *Ujváry* Ignácztól «Erdei patak», *Kézdi Kovács* Lászlótól tájképek, *Túry* Gyulától «Béke». *Glatz* Oszkár egész kis gyűjteményt állított ki szénrajzaiból, *Olgyay* Viktor kőre rajzolt, vízfestékkel és tollal készített havas tájrészleteket. *Ferenczy* Károly ezuttal tengeri tájképeket állított ki. Szinte izzanak a napfénytől.

A fiatalok közt új név: *Somos* Arpád. Egy csomó

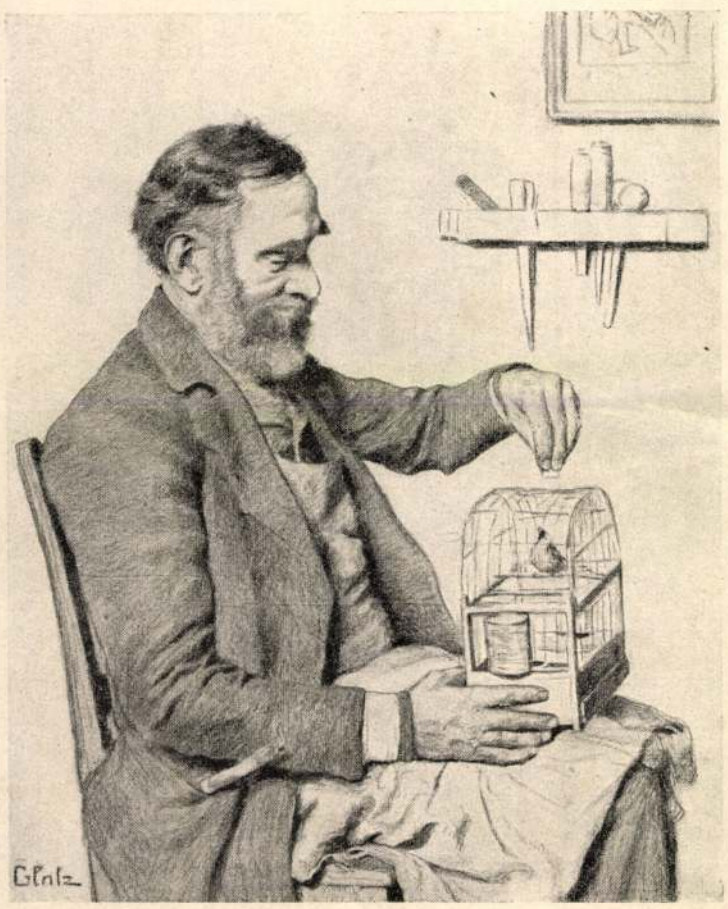

Glatz Oszkár: Madár-barát.

Egry József: Órások.

A NEMZETI SZALON TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

MUNKÁCSY MIHÁLY

(1844 - 1900)

MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSA

Felelős kiadó:

Szurdi Márta

Készült: a Magyar Nemzeti Muzeum-Történeti Muzeum
Rotaprint üzemében
1000 példányban, 3/4 iv terjedelem en.

F.v.: Dajbukát Gergely.

MUNKÁCSY MIHÁLY

(1844 - 1900)

MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSA

Felelős kiadó:

Szurdi Márta

Készült: a Magyar Nemzeti Muzeum-Történeti Muzeum
Rotaprint üzemében
1000 példányban, 3/4 iv terjedelem en.

F.v.: Dajbukát Gergely.

Munkácsy Mihály.

/1844-1900/

A magyar festészet legjelentősebb forradalmi hagyományai a köztudatban is egyre inkább Munkácsy nevéhez kapcsolódnak. Mind nagyobb lesz azoknak a tábora, akik kedvelik és megbecsülik müveit. Nagyszerü képeinek tanulsága most már eljut azokhoz is, akiket illet, s akiknek a sorsát egykor megörökitette, a dolgozó tömegekhez. Müvészete ékes bizonyság arról, hogy a haladás ügye elválaszthatatlan a nép szeretetétől, s az igazi müvész alkotásai előremutatnak a társadalmi fejlődés irányában. Az a mód, ahogyan Munkácsy hivatását teljesitette, követendő példaként szolgál a mai festőknek is; nyilvánvalóvá tette, hogy csak a valóság őszinte tükrözése biztosithat maradandóságot és elevenhatást a mütárgyaknak. Munkásságának döntő élményanyagát a magyar vidék élete szolgáltatta, ami hazánk egyik nehéz és küzdelmes korszakának tanujává avatja őt. S tanuskodása perdöntő volt a népünk szabadságáért folyó harcban, leleplezte a kettős kizsákmányolás következményeit, érzékeltetni tudta a szegények szenvedéseit, a nincstelenek kiszolgáltatottságát, de ugyanakkor szólt a tömegek erejéről is, a természet szépségéről. Müködése egészben véve nemzeti kulturánk legbecsesebb emlékei közé tartozik, a történelmünkben szerepelt progressziv törekvések egyik legmeggyőzőbb bizonyitéka.

A kiállitás anyaga reprodukciókban ismerteti Munkácsy Mihály, a nagy magyar realista mester munkásságát.

A kárpátukrajnai Munkácson /Munkacsevo/ született. A szabadságharc eseményeit kisgyermekként Miskolcon és a

környékbeli Cserépváron élte át. Az 1848/49-es forradalom és annak hatása meghatározta egész életfelfogását.

Apját a felkelő honvédségnek tett szolgálatai miatt bebörtönözték, s miután kiengedték a fogházból, nemsokára az ott szerzett betegségbe belehalt. Mint ellátatlan árva Békéscsabára került nagybátyjához, akit forradalmi szerepléseː miatt szintén üldöztek. A kis Munkácsyt már tiz éves korában rokonai asztalosinasnak adták. Nyolc keserves esztendőt töltött az asztalosmühelyben, szörnyü megpróbáltatások, keserves megaláztatások között. Emlékezéseiben már kissé a megszépitő messzeségből, leirta életének ezt a korszakát, de még a regényes fogalmazás sorai között is érezni lehet, hogy milyen sulyos szenvedésekkel járt ez az inaskodás. Gondoljunk csak a korabeli Magyarországra, az osztrák ellenforradalmi terrorra, a gazdasági élet, az ipar elsorvasztására, a felmérhetetlen országos nyomorra. Elképzelhető, hogy ilyen körülmények között milyen volt Munkácsy gyermekkora, szüleinek a védelme nélkül, egy patriarchálisan basáskodó, féktelenindulatu asztalosmester kegyetlenkedéseinek, szeszélyeinek kiszolgáltatva. A gazdaságilag elmaradott országban, a kapitalizmus fejletlensége következtében a céhrendszer középkori viszonyai között dolgoztak az iparosok; az elviselhetetlen politikai zsarnokság mellett egy-egy mühely keretei között még a gazda önkényeskedéseit is el kellett türni. Munkácsy az inaséveiről elfelejthetetlen kinokra emlékezett még világhirének delelőjén is; a gyermekmunkával szemben tanusitott lelketlenség, a durva bánásmód rémképei alig halványodtak el benne, s még a fényes párisi palota tulajdonosaként is attól rettegett, hogy visszazuhan a társadalmi elesettség ilyennemü fokára. A Gorkij által megirt nyomasztó hangulat kisértette mindég Munkácsyt gyermekéveivel kapcsolatosan, ami kitörölhetetlen nyomot hagyott éppen ezért festői müködésén is. A nehéz proletársors élményei nyomán drámai emlékeket raktáro-

zott el képzeletében, festményeinek legtöbbjén az alakok jellege, de a szinek értéke is ezt a komor helyzetet idézi.

Fiatalságának gondjai közepette Munkácsy meg kellett ismerkedjék a valóság szerteágazó összefüggéseivel, azzal a ténnyel, hogy az egyes egyének ügye nem függetlenithető a többiekétől, egy nagyobb csoport, a társadalom viszonyaitól. Nem véletlenül hangoztatta a tanulnivágyó kezdő müvészeknek: "a legjobb mester maga az élet," hiszen még arról is tudott egyet és mást, hogy ez a mester akkoriban nem nagyon kényeztette el a növendékeit. De éppen az emberek iránti együttérzés, a maga és a más bajának átélése vezette a társadalom, a nép megértéséhez, hazánk dolgainak a vállalásához. Öntudatának fejlesztője, hivatásérzetének nevelője a nemzeti függetlenség gondolata volt. A szabadságharc dicső tettei azokban az évtizedekben minden haladószellemü magyar embert uj forradalomra hevitettek. Müvészetünk tele volt készség - gel és bátorsággal arra, hogy fölvegye a küzdelmet ujra az önkényuralom, a népelnyomás ellen. Honvédekről hősökről szólt az ének, rettenthetetlen csatákat, bátor hazafiakat jelenitett meg a festészet. A nemzeti kultura az ország önállóságáért végezte alkotómunkáját. A török megszállók elleni küzdelem felidézése a Habsburg-gyarmato - sitás ellen mozgósitott. Dózsa népe az uj földönfutók és számüzöttek sorsát példázta, Hunyadi László kivégzése az uj vértanukra utalt. Munkácsy ifjuságának éveiben minden 1848/49-re figyelmeztetett, a népdalok, a falusi regélők, az allegorikus versek, a nemzeti operák. De a legnyomatékosabb hangsulyt épp a nép nyomora, kilátástalannak látszó helyzete csatolta ehhez a figyelmeztetéshez.

Munkácsy Békéscsabán, az asztalosmühelyben igen sokat volt kénytelen tudomásul venni az ellenforradalom, a gyarmatositás következményeiből. Az öreg mesemondók még

azt is bizonygatták, tollfosztáskor, kukoricafosztáskor, hogy minden máskép lesz majd, ha Kossuth apánk visszatér.

A szabadságharc legendája ihlette első próbálkozásait, például "A regélő honvéd" /1863/ cimü képét. A legenda főszereplője Petőfi volt, a lángeszü forradalmár, akinek alakja és költészete szinte átitatta a rideg elnyomatás ellenére is diadalmasan fejlődő nemzeti müvészetünket. Munkácsy igen sokat köszönhetett Petőfi verseinek, a közvetlenséget, a mindennapi élet igazságát, a népi motivumok frissességét. Fiatal éveinek első komolyabb festői kisérlete is a nagy költőről szólt, a "Petőfi búcsúja a szülői háztól" /1866/. Bizonyos, hogy döntő elhatározásához a népéletkép kialakitására is Petőfi kölcsönözte a legnyomósabb érveket. A történelem ezáltal napi kérdéssé vált, a kosztümös célzások, átvittértelmü jelképek helyére az "Ujoncok" /1868 és 1877/, a "Tépéscsinálók" /1872/ léptek, hamisitatlan megfigyelések eredményeképpen élő és létező emberek megfestésével. A népszabadság szent célja közelebb került a valósághoz, ismert falusi és városi tipusok jelentek meg a festményeken, olyanok, akik maguk is áldozatai voltak a forradalom bukásának, megszemélyesitői a reakció bosszuhadjáratát követő elégedetlenségnek. Az ellenforradalmi Bach-korszak lázadói a bécsi elnyomók erőszakszerveinek a kezeire jutnak a "Siralomház" /1870/ és az "Éjjeli csavargók" /1873/ cimü képein. Munkácsy nem közönséges gonosztevőkről készitette ezeket a kompozíciókat, hanem a szabadságharc leverése utáni gyülöletes társadalmi rend kitaszitottjairól, az idegen uralom, véres osztályelnyomás üldözötteiről, a meghajszolt szegénylegényekről. Ezek a figurák megfelelnek a sokat emlegetett betyároknak, a hires bujdosóknak, akik mivel összeütköztek az igazságtalan államhatalommal, a beláthatatlan pusztákon, az utlalan nádasokban a nincstelenek törvényeit léptették életbe, segiteni kell a szegényeken, el kell bánni a gaz-

dagokkal. A betyárok tipusát akkoriban nem valami émelyitő álomromantika szülte, hanem az adott történelmi helyzet. Nem szabad elfelednünk, hogy a nép sokáig felkelőknek, a kurucok hivatott utódainak tekintette őket. A népköltészet sem ok nélkül olyan gazdag a betyárokról, a bujdosó szegénylegényekről szóló rigmusokban. Munkácsy nem maradt egyedül abban a szándékában, hogy ezeken a lázadó figurákon keresztül szólaltassa meg a szociális elégedetlenséget. Kötvös Józsefnek, Jókai Mórnak, Móricz Zsigmondnak regényeikben is sikerült ezt a témakört megragadniok, a festészetben utóbb Rudnay Gyula tért vissza rá.

A Siralomház, az Éjjeli csavargók, a Tépéscsinálók és az Ujoncok már Munkácsy müvészi pályájának az elején is találóan és remekmüvü formában képviselték azokat az eszmei és festői erényeket, melyek mesterünk életmüvének leglényegesebb vonásai. Minden erényének az az alapja, hogy az alkotó munkában a való életből indult ki s hogy mesterkélt vagy bonyolult kitalálások, nehézkes feladványok helyett a tömegek általános problémáit választotta. Az ilyen közvetlen megnyilatkozásnak viszont a sajátsága, hogy magábafoglalja az élethüség összes nélkülözhetetlen vonásait, s alkalmat ad egy bizonyos kor jellemző jelenségeinek a kifejezésére. A magyar müvészet történetében Munkácsy módszere forradalmi ujitás volt; müvészetében maradéktalanul visszatükröződik az a társadalom, melyben a mester élt; célravezető eszköz lehet arra, hogy népünkről és hazánkról a nyolcvan év előtti viszonyok között hiteles képet nyerjünk.

Törvényszerünek kell tartani, hogy Munkácsy helyi, nemzeti sajátságait kortársai közül az orosz forradalmi demokrata, Sztászov vette észre a legtisztábban. "Európa müvészete" cimü cikkében az 1873. évi világkiállitásról többek között igy ir: ... "Amikor pedig a látogatók beléptek a képcsarnokba, csodálkozással döbbentek rá,

hogy Magyarországnak már egészen önálló festőiskolája van, és hozzá igen jelentékeny és ennek az iskolának élén egy olyan festőművész áll, aki Európa legeredetibb és legtehetségesebb művészei közé tartozik. A neve - Munkácsy. "Ezt az eredeti szellemiséget, nemzeti jelleget furcsa módon éppen a magyar esztétikusok igyekeztek emberöltőkön át kétségbevonni, a kizsákmányolók szájaize szerint, hogy el lehessen vitatni hazánk társadalmi helyzetének siralmas állapotát. Inkább különcködésnek bélyegezték Munkácsy valósághűségét, csakhogy ne kelljen elismerni népünk életének tragikus viszonyait. Pedig kimagaslóbb pályakezdő művei is vitathatatlanná teszik, hogy Munkácsy alaposan ismerte a magyar dolgozó tömegeket és sorskérdéseiket. Amit a népről tudott, ellenállhatatlan erővel adta elő festményein. A realista alkotómódszernek hazánkban legfejlettebb festői eszközeivel jelenítette meg témáit. A Siralomház, az Éjjeli csavargók, a Tépéscsinálók, az Ujoncok hiteles krónikává kerekednek a szabadságharc utáni évtizedekről. Az ország népével ismerkedhetünk meg a képek alakjain keresztül, emberekkel, akik cselekvő, vagy szemléltető részesei az eseménynek. Maguk az események is jellemzőek az akkori osztályellentétekre, a tömegek felfogására, a hazafias gondolkodásra. Az ellenállás motivumai ezek, az elnyomatás ellen fordulók, illetve a forradalmi mozgalom hősei sorakoznak fel e müveken.

Munkácsy elhihető hatással állitotta össze kompozicióit, drámai elrendezésben festette meg számos figuráját, sokirányi érzelmi és hangulati elemmel ruházta fel a szereplőket. Valamennyi festményén történik valami, az alakok végleges és törvényszerü beállitása nem kelti az állóképek benyomását, mozog és változik a jelenlévők elhelyezkedése, legalább is a mester biztositotta a to-

vábbi fejlemények kibontakozására lélektani és scenikai lehetőségeket. Akármelyik megoldását vizsgáljuk is, mindegyikben észlelhető egyfajta sulyos feszültség, mely a történet okaiból, a helyzet megdöbbentő kiélezettségéből adódik. A kivégzés előtt a halálraitélt betyárt - régi szokás szerint - meglátogatják a falubeliek. Az elitélt dacosan várja utolsó perceit, nincs megtörve, a gyülölet ellensúlyozza halálfélelmét, haragos indulat füti birái ellen. Látogatóira is hat ez a keménység, nem is sajnálják már pusztulásáért, inkább megértően figyelik viselkedését. Ugyanigy az elfogott csavargókat se az iszonyat kiséri a városka lakói részéről, inkább a megértés sorsuk iránt. A tépéscsinálók is együttérzően hallgatják a sebesült honvéd harctéri beszámolóját, a figyelmükben az agródás mellett az elszántság is kifejezést nyer. A nép egységes az események megitélésében, vélemények almarasztalók. Munkácsy alakjainak állásfoglalása szinte társadalmi magyarázatul is szolgál, arcukon a taglejtéseiken az általános meghurcoltság olvasható le, már talán nincs is különbség azok között, akik bilincset hordanak, s azok között, kik a nézők között állnak. A rabság az egész nemzetre kiterjedt, a dráma minden ábrázolton egyaránt beteljesedett.

Ez teszi érthetővé, hogy Munkácsy sokalakos kompoziciói és egyes figurái világszemléleti jelentésükben igen hasonlatosak egymáshoz.

A nagyobb festmények csupán többrétüen, összetettebben adják elő azt, ami egy-egy személyben is félreérthetetlenül érvényesül. A kizsákmányoltak életéről van szó, olyan körülményekről és sorsokról, melyek vádolják a kiváltságosokat, kézzelfoghatóan bizonyitják az osztálytársadalom igazságtalanságait. Az "Ásitó Inas" /1869/

a proletárgyerek nyúzottságát, koránkelő, hajszolt életét idézi. A " Búcsúzkodás " /1873/ két szomoru nénije a a munka öreg fáradtjait testesiti meg. A " Köpülő nő " /1873/ a dolgos parasztasszony munkáját tiszteli meg. A " Rőzsehordó nő " /1873/ a nélkülözők háztartásába viszi a tüzelőt. Különálló figurái is a nép helyzetével foglalkoznak, külön-külön is átveszik a nagyobb kompoziciók szociális érzékenységét, harcos osztálytartalmát. Művészpályájának első fele a dolgozók, a kisemmizettek százaival ismertette meg a korabeli mübarátokat, szerte a világon az előkelő kiállitóhelyiségekbe bevezette a nagy magyar Alföld szegényeit, tüntető sétát rendezett velük még a gondtalanok, a problémátlanok, a semmittevők körében is.

Méltán irta róla Sztászov: " Munkácsy Európában az egyik leghatározottabb és leghajthatatlanabb realista." Munkássága nyomán kortársai sok mindent megtudhattak népünktől, hazánkról, arról az eszmekörről, mely a szabadságharcot követő reakciós megtorlás idején tömegeinket foglalkoztatta, s amely az ellenállás szellemét élesztgette. Az 1848/49-es magyar polgári forradalom küzdelmei kivivták a haladó emberiség megbecsülését nemzetünk iránt. A dicsőséges évekre később a világ demokratái Petőfi verseivel emlékeztek vissza. Liszt Ferenc zenedarabjainak szárnyaló hangjai a magyarok forradalmi hősiességének romantikáját népszerüsitették. S ugyanigy Munkácsy képei is a történelem szinpadára került magyar nép életéről adtak tájékoztatást, az ellenforradalom hétköznapjairól, a szabadságharcos szellem töretlenségéről. Teljesitették azt a hivatásukat, melyet a jó művésznek képviselnie kell az egyéni szempontok, szórakoztató semmiségek helyett a közösségi érdek, a történelmi nagyság, a nemzeti öntudat, a hazaszeretet, az őszinte demokratizmus megszólaltatásával.

A nép életének ezt az együttérző tükrözését Munkácsy ellenállhatatlan festői erővel végezte. A magyar festészet történetében az ő fellépéséig hozzá mérhető hatással még művész nem tudta megjeleníteni a valóságot. A szinezés és megvilágitás biztos adagolásával elevenen és meggyőzően érzékeltette a tárgyakat és embereket. A jelenetekhez és jellemekhez, stilusos mértékben használta fel a fény és árnyék élesebb ellentéteit, vagy a közbülső árnyalatok lágyabb átmeneteit. Csodálatot váltott ki a müveiben az anyagszerü festés, azaz egésséges és kifejlesztett hajlama, hogy a szövet, a deszka, a vakolat, az arcbőr anyagi megjelenésének megfelelő szinértéket alkalmazzon képein. Annak, aki egyszer alaposan végignézi életmüvét, örökre emlékezetébe vésődik egyik-másik festménynek valamelyik valósághü motivuma, annak érzéki feldolgozása. Sok ilyen részletet emlegetnek már a müvészet barátai. A siralomházban a földhöz vágott bibliát, a köpülő nő agyagedényén lecsurgó tejfelt, a tépéscsinálók gyolcstartó kosarát, az éjjeli csavargók mellett a házfalat, a zálogházi fiatal anya karonülő csecsemőjének pendelykéjét, az uri szalonok szőnyegeit, selymeit. De nem csak az érzékletes részletek, hanem a kompoziciók festői összhatásának harmóniái is mesteriek, az eszmei tartalomhoz illőek.

Munkácsy gazdag koloritjára csendéletei és táj - képei a példák. Lendületes és bátor vázlatokat a teljességig tökéletesitett tanulmányokat készitett. A természet dus és pazarló termékenysége megihlette festői képességének próbáratevésére, a virágszirmok könnyedségének, a gesztenyelevélek húsosságának, a messzi párák illanékonyságának, a tócsák fénylő tükreinek, az ázott föld porhanyós lazaságának az ábrázolására. A valóságot kint a szabadban is hibátlanul meg tudta jeleniteni, az erdőkben, távlatokban, alkonyokban, aranyserlegeken is megtalálta a lényeges vonásokat, az érzéki előadás szineit és formáit. Ez a

vérbő festői anyagszerüség mentette meg őt attól, hogy amikor a mükereskedelem rabszijra akarta füzni, művészet e teljesen elsekélyesedjék; szédületes szakmai tudása akkor is a valóság bemutatására kényszeritette, a polgári jólét anyagpazarló fényüzésének dokumentálására.

Munkácsy pályájának második felében komoly kárt tett a burzsoá üzleti szellem. Becsvágyó feleségének, profitéhes mükereskedőjének, de nem utolsó sorban a nyomortól való félelmének befolyására leszerződött szalonképes festmények gyártására. A népéletképek helyett társasági idilleket és óriási méretü bibliai jeleneteket festett.

Antokolszki orosz szobrász 1886-ban igy számol be Munkácsy hanyatlásáról: " Végtelenül sajnálom, hogy olyan festőművész, mint ő, akinek a természet és a sors mindent megadott, mégis talmi csillogás után futkos... és e célból gyakran visszaél a tehetségével. Ez a mi időnk rákfenéje. Senki se rontja meg ugy a művészeket, mint a kereskedők, akik nemcsak kibérlik, de gyakran rabságba döntik őket. Ki tudja, hogy nincs-e már Munkácsy is az ilyen művészek között." Munkácsy művészetének a fejlődésébe is beleszólt a kapitalizmus, valóságellenessége korlátokat szabott forradalmi és demokratikus mondanivalóinak, s a gazdagok szórakoztatására fogta ragyogó tehetségét. Ebből a pénzeszsáktól való függéséből is elő-előtört azonban eredendő - en realista alkotómódszere. Vallásos témáju hatalmas kompozicióri gyökeresen eltértek a szokványos szentképektől, világias felfogásban adták elő a bibliai történeteket, a néptömegeket is fölsorakoztatták a kegyes események köré. Az egyházi hatóságok tiltakoztak is Krisztus életének ilyen értelmü profanizálása ellen.

Hogy a hivatalos nagy megbizások esetében is mennyire érvényesült megronthatatlan realizmusa, azt legnagyobb méretü festménye, a " Honfoglalás" /1891-93/ is tanusitja.

A nagybirtokos és nagytőkés magyar uralkodó osztály a millenium alkalmából a világhirü Munkácsyval is meg akarta örökiteni a maga dicsőségét, azt, mintha a kizsákmányolók jelentették volna ezer éven át a nemzetfenntartó erőt hazánkban. Csalódniok kellett azonban Munkácsyban. Mesterünk még ezen a nacionalista, soviniszta inditásu képen is a népet tudta a főszereplővé tenni. Hatalmas tömeget csóportositott a honfoglaló vezérek köré, s e tömegben megjelenő alakokat magyar parasztmodellek után érlelte ki. Megronthatatlan emberábrázoló ösztöne felülkerekedett a megrendelők parancsán, s a nagy képfelület adta lehetősége - ket részben megint a nép megszólaltatására használta fel.

A Honfoglalás megalkotásának az idején Munkácsy világnézetileg ujra megtalálta önmagát. Még 1888-ban megszabadult mükereskedőjétől, s bár egyre sulyosbodó betegsége megakadályozta őt abban, hogy müvészete eredeti szépségében és erkölcsi emelkedettségében ujjászülethessék, mégis a nép fia kért szót utolsó müvein. A nagy milleniumi kompozició készitése közben inditotta el forradalmi magatartásának legöntudatosabb megnyilatkozását, a "Strájk"-ot /1895/. Utolsó erejét összeszedve kifejezte az élesedő osztályharcot, festészetünk történetében elő - ször megszólaltatta a nemzetközi proletáriátus világfelszabaditó küzdelmét. A nagybeteg mester a burzsoá korlátokat áttörve, s önmagának elégtételt szolgáltatva, üzleti támogatás és kecsegtetés nélkül kimondta végrendeletét. S ez a végrendelet a munkásosztály történelmi feladatára, a fejlődés egyetlen lehetséges útjára hivja fel a figyelmet.

Munkácsy Mihály méltó társa a 19. század örök - életü kritikai realistáinak. Goya, Daumier, Courbet, Meunier, Leibl mellé sorolható az objektiv valóság vissza - tükrözőjeként, az érett kapitalizmus belső ellentmondá -

sainak kifejezőjeként. De a társadalmi és történelmi helyzet hasonlósága miatt elsősorban a keleteurópai országokban találhatjuk meg rokonait, a polgári forradalmak sikertelensége következtében kiáltóvá lett gazdasági elmaradottság területén. A né: ismerte és szerette az orosz realistákhoz, a Vándorkiállitási Társaság művészeihez tette hasonlóvá Munkácsyt.

A forradalmi demokrácia eszméi talán kevésbbé tudatosan keresik nála kifejezésüket, viszont a szolidaritás őszintesége, a gyerekkori élmények és emlékek hitelessége életművének jelentős részét a szabadságharcos gondolat, a népszabadság szószólójává emelte. S mint ilyen, magyar viszonyok között, de az egész felszabadulni vágyó emberiség számára is a haladás élenjáró bajnokává lett. A példa sarkaljon e téren is követésre: legyen Munkácsy remek festészeti hagyatéka kimerithetetlen fegyvertár a szocializmus épitésének képzőművészeti tükrözéséért folyó harcunkban, dolgozó tömegeink hazafias áldozatkészségének nevelésében.

Pogány Ö. Gábor

/E tanulmány Pogány Ö. Gábor 1952-es Munkácsy kiállitáskatalógus előszavának rövidített változata./

NAPI KRÓNIKA

— **Szolnok megyében** 352 dolgozó paraszcsalád lépett a közös gazdálkodás útjára július 20-a óta. Az új csoporttagok között 145 középparaszt van. Összesen 2343 hold földterülettel gyarapodik ezzel a termelőcsoportok vagyona.

— **A vidéki ötéves terv-kiállítások** bemutatják az épülő új országot. A Komárom megyei kiállítás Tatabányán nyílik meg augusztus 20-án, 300 fényképpel, számos grafikonnal ábrázolja a megye hatalmas fejlődését. A Szolnok megyei kiállítás elsősorban a megye mezőgazdaságának szocialista alakulását mutatja be. Tolna megyében is lelkes munkával készülnek az ötéves terv-kiállításra.

— **Egy vagon élőponty** érkezett Budapestre szombaton a Baranya megyei tüskéspusztai gazdaságból. A különleges élőhalszállító vagonokból vízzeltelt vaskádakban rakták teherautókra a szállítmányt. A Balatonról is befutottak a halszállító teherautók, az éjjel kifogott friss fogasokkal, harcsákkal és keszegekkel. Köztük volt a balatoni halászat egyik legszebb idei zsákmánya, egy 50 kilós, 220 centiméteres harcsa. Ezzel a szállítmánnyal megkezdődött a főváros folyamatos halellátása és ezentúl friss halak már a kora reggeli órától kaphatók az állami kiskereskedelmi üzletekben.

— **A »Tűzkeresztség« sikeréről** számol be a római Unita karlovyvaryi különtudósítója. A filmet egyébként a csehszlovák dolgozók zsolnai filmfesztiválján is bemutatták és itt is rendkívül nagy sikert aratott.

— **Nagyteljesítményű szovjet permetezőgépekkel** indul harcba az országos növényvédelmi szolgálat az amerikai szövőlepke ellen, amelynek második nemzedéke néhány napja rajzásban van. Néhány helyen már megjelentek az első hernyófészkek is. Egy héten belül számolni lehet a második nemzedék hernyóinak tömeges megjelenésével, ezért a szövőlepke második nemzedéke kártevésének megakadályozására fokozott gondot fordítanak.

— **A magyar olimpikonok tiszteletére díszelőadást** rendez szerdán este 7 órakor a Vörös Csillag-filmszínházban az OTSB és a Fővárosi Moziegyesülés. Meghívtak számos sztahanovistát, élenjáró dolgozót is s ez alkalommal valamennyi olimpiai híradó vetítésre kerül.

— **A Magyar Közlöny** augusztus 9. (60) száma közli a minisztertanács határozatát a Kiváló Vasutas és Érdemes Vasutas-jelvény alapításáról; — az egyetemeken és főiskolákon a testnevelés bevezetéséről; — a minisztertanács rendeletét Füzesabonyban járásbíróság felállításáról.

— **A begyűjtési törvényt kijátszó kulákokat** ítéltek el ismét a bíróságok. Wagner Márton csárdaszállási kulák zsíros gabonával megfertőzte a földművesszövetkezet raktárát. Két és félévi börtönre ítélték. Nagykörösön Jalsoviczky Vilma kulák nem teljesítette gabona-, baromfi- és tojásbeadási kötelezettségét; másfélévi börtönre ítélték.

— **Az ÉDOSZ II. Országos Küldöttközgyűlése** szombaton délben megkezdte tanácskozását Kristóf István, az MDP Politikai Bizottságának tagja, a SZOT főtitkára, Piros László, az MDP Politikai Bizottságának póttagja, vezérőrnagy és Altomáre Iván élelmiszeripari miniszter jelenlétében. Kristóf István beszéde után Gyenes András főtitkár számolt be a szakszervezet munkájáról. A közgyűlést vasárnap folytatják.

— **A November 7. Erőmű második kazánkéményét** május 22-én kezdték építeni s bár a munka eleinte vontatottan haladt, az alkotmány ünnepére való készülődés lendületet adott az építésnek. Behozták a lemaradást, szombaton elérték a 49. métert s elhatározták, hogy 25 nappal a határidő előtt, szeptember 20-ra felépítik a százméteres kéményt.

— **Húszezer gázrezsót,** ezer gázhűtőszekrényt, ötezer autogejzert, továbbá gázmérőket és MAORT-gázhoz való főzőkészülékeket készít ebben az évben a Fővárosi Tanács támogatásával nemrégen alakult Gázkészülékeket Gyártó Vállalat.

— **A Magyar Rádió ünnepi műsorral** köszönti vasárnap a vasút dolgozóit. Az eredeti műsortól eltérően délelőtt 10 órakor a Kossuth-adó »Hangverseny a Vasutas Nap tiszteletére« címmel ad műsort. A Szovjet Haditengerészet Napja alkalmából ugyancsak vasárnap délután 5 órakor a Petőfi-adón »Árbocra a zászlót, tengerészek!« címmel zenés irodalmi műsort közvetítenek.

— **Fejér Lajos: »Szovjet tapasztalatokkal a szocialista mezőgazdaságért«** című könyve most jelent meg a Szikra kiadásában. A könyv beszámol arról, hogyan fejlődik mezőgazdaságunk a Szovjetunió gazdag agrotechnikai tapasztalatainak példája nyomán. Mindazokat a modern agrobiológiai eljárásokat leírja, amelyeket dolgozó parasztságunknak ismernie kell.

— **Az első magyargyártmányú kenderfeldolgozó automata** most készül a Könnyűipari Gépgyárban. Az augusztus 20-i felajánlások segítségével az első automatát szeptember végéig átadják rendeltetésének és október végéig elkészítik a másodikat is.

Zala megye 86.4 százalékkal vezet a gabonabegyüjtésben

A begyűjtési verseny alkotmányunk ünnepének közeledtével egyre fokozódik. Egyre több azoknak a községeknek a száma, amelyek már teljesítették tervüket és engedélyt kaptak a gabona szabadpiaci értékesítésére.

Az élenjáró megyék fej-fej mellett harcolnak a vándorzászló elnyeréséért. A heti begyűjtési eredmények ismét nagy változásokat hoztak a megyék rangsorában. A legnagyobb előretörést *Heves megye* érte el, amely a hetedik helyről a harmadik helyre küzdötte fel magát. *Veszprém*, amely a mult héten az ötödik helyen volt, a második helyet harcolta ki.

Az értékelés szerint az első helyen továbbra is *Zala megye* áll 86.4 százalékos teljesítéssel, a második *Veszprém* 77.9, a harmadik *Heves* 77.5 százalékkal. A két utolsó helyen *Fejér* és *Borsod megye* áll. A járások között első a *keszthelyi*, második a *zalaegerszegi*, harmadik a *gyöngyösi*. Az ország öt legjobb községe: *Tereske, Csörnyeföld, Felgyő, Vácduka, Bakonykuti.*

ÉPÜL A SZTÁLINGRÁDI FŐCSATORNA

Moszkva, augusztus 9. (MTI)

A Lenin-csatorna építésének befejeztével csaknem egyidőben emelték ki az ekszkavátorok az első köbméter földet a sztálingrádi főcsatorna építkezésénél. A sztálingrádi főcsatorna, a kommunizmus másik jelentős építkezése, igen fontos szerepet kap a Szovjetunió déli területeinek természetátalakító terveiben.

A főcsatorna a Volga és az Ural folyókat köti össze és hatalmas területek öntözőrendszerét látja majd el vízzel.

Hatalmas építkezés bontakozik ki a Volga- és az Ural folyó között. *A csatorna 600 kilométer hosszú lesz* és keresztülszeli a Kaspi-tengertől északra elterülő óriási síkságot. Az építkezések a csatorna egész 600 kilométeres hosszán egyszerre kezdődtek el. A Volgánál már több kilométer hosszúságban kiásták a földkiemelő gépek a csatorna medrét.

„VENGRIJA" és „HUNGARY"

címmel pompás kiállítású, fényképekkel — köztük színes felvételekkel — gazdagon illusztrált, új havi folyóiratunk jelent meg orosz és angol kiadásban. Feladata, melyet már az első szám híven teljesít, keresztmetszetet adni a nagyvilág számára a népi demokratikus Magyarországon végzett, hatalmas termelőmunkáról, a magyar kultúrforradalom eseményeiről és eredményeiről, a szabad magyar nép békés, boldog életéről. Azokról a tényekről, amelyek a világ színe előtt méltán dokumentálják hazánk mai, nagyszabású fejlődését.

Az első szám vezércikkét *Mihályfi* Ernő népművelési miniszterhelyettes írta, már cikke címében — »Béke« — megütve azt a hangot, amelyen új folyóiratunknak ez az első száma felépült, s amelynek szellemében a további számok is készülnek. A békét, a béke megvédését jelképezi a *»Vengrija«*, illetve *»Hungary«* első címlapja, a gellérthegyi Szabadság-emlékművet ábrázoló kép, a magyar nyomdatechnikának ez a megragadóan szép alkotása. A címlapot látva, az olvasóban felmerül az igény, megtudni, mi készül e szabadságot és békét sugárzó szobor alatt elterülő, magyarországi tájakon. A lap tartalma, amely a képeknél fogva egyben látványosság is, erre ad feleletet. Mert sorra következnek oldalain békeépítkezéseinkről, a budapesti Földalatti Vasútról, Sztálinvárosról szóló érdekes, fényképekkel is elevenné tett beszámolók, amelyeket az építkezések vezetői írtak s az a képes riport, amely a békearatásról ad színes tájékoztatót. E beszámolókhoz szinte magyarázatként kapcsolódik *Boldizsár* Iván cikke a magyar békeharcosok találkozójáról, kifejtve, miért gyűltek össze a békeharcosok. Megvédelmezni ezeket a nagy békeműveket s azt a sok többit, amelyekre a cikk mondanivalója mellé a lap a kézzelfogható valóságot képekben tárja az olvasó elé: a Fémalkatrészek és Gépek Gyárának új szerelőcsarnokát, a sárpilisi, tiszadobi, baracskai kombájnokat, megvédelmezni az új magyar értelmiség kutatásainak eredményeit, mindazokat a műveket, amelyeket magyar kéz és magyar szellem közösen alkot.

A folyóirat dísze a *Munkácsyról szóló négy oldal*, mely a magyar nyomdatechnika eddig nem látott remek teljesítménye. A Kodály Zoltánról szóló tartalmas cikket jól kiegészíti egy népi tánccsoportot ábrázoló fénykép, amelyen Kodály új művére, a »Kállai kettős«-re járják a táncot. A Magyar Állami Operaház »Bahcsiszeráji szökőkút« előadásáról kétoldalas képes riport számol be, a »Krónika« rovat pedig életünk legkülönbözőbb területeinek jellegzetes és érdekes eseményeit sorolja fel, képekkel illusztrálva.

Az új folyóirat hátsó fedőlapja egy fiatal leányt és egy fiatal férfit ábrázol, új lakóházak között biciklizve. A háttérben, mint az új Magyarország szimbólumai, gyárkémények és kohók láthatók, mintegy jelképezve, hogy az építő munka formálta meg Magyarországon ezeket a vidáman mosolygó, erős embereket.

SPORT

Magyar—lengyel válogatott vasutas labdarúgó mérkőzés

A helsinki olimpián diadalmasan szerepelt magyar sportnak régóta egyik oszlopa és gerince a *vasutas sport*. Ott találjuk olimpiai bajnokaink és helyezetteink között a vasutas sport kiválóságait, *Székely* Évát, *Gyenge* Valit, *Elek* Ilonát, *Csermákot, Szilvásit, Rerrich* Bélát, *Bóbist*, a vasutas sport nevelte *Papp* Lászlót is és sok kiváló válogatott labdarúgónkat. Éppen ezért *szeretettel vesszük körül a Vasutas Napon a vasutas sportolókat*, akik a fővárosban *a lengyel vasutas labdarúgó válogatottal* mérik össze erejüket és az egész országban mindenütt kimagasló sporteseményeket rendeznek.

A magyar vasutas válogatottat *Bodola* Gyula, a sokszoros válogatott csatár, a Szombathelyi Lokomotiv edzője állította össze a következőképpen: Horváth — Nyírő, Hegyi, Szöllősi — Kulcsár, Dombai — Papp, Varga, Kolesánszky, Tura, Horváth II. Az utóbbi kettő és Hegyi kivételével, akik pécsi vasutasok, a többi játékos a Szombathelyi Lok. tagja. A lengyel vasutas csapat két hétig edzőtáborban volt és több nagyválogatott is szerepel benne, úgyhogy a szőnyiúti vasutas stadionban lejátszandó mérkőzés jól fogja bevezetni a nemsokára meginduló őszi labdarúgó idényt. A válogatott mérkőzés előtt atletikai verseny lesz, amelyen a vasutas atléták mutatkoznak be.

De a *vidéken is* ünneplik ezen a napon a vasutas sportot és sportolókat. *Pécsett* felavatják az új vasutas stadiont, amikor a Sztálin Vasmű csapata játszik a pécsi vasutasokkal. *Miskolcon* a Vasutas Napon a Dózsa labdarúgó csapata vendégszerepel, *Szegeden* a Vasas, *Nagykanizsán* az NB. II. válogatottja, *Debrecenben* a Postás, *Sopronban* a Kinizsi, *Győrött* az NB I. tartalék válogatottja. A labdarúgáson kívül a többi sportág is szerepel a Vasutas Nap sportműsorában, így lesznek *birkózó, ökölvívó, atletikai, úszó, röplabdázó, kézilabdázó és céllövő események* a felsorolt városokon kívül még Szolnokon, Sopronban, Cegléden és Szombathelyen.

Vasárnapi sportműsor

Atletika: Lokomotív—Előre—V. Meteor hármas mérkőzése a vasutasnapon, Szőnyi-út, 1/4 ó., BTSB versenye, Csepel, 1/4 ó. **Birkózás:** Vasutasnapi mérkőzések Szegeden, Szolnokon és Cegléden. **Céllövés:** Kispuskás CsB Marczibányi-tér, egész nap. Vasutas verseny Nyíregyházán. **Kajak:** OTSB bólyakörüli bajnoki versenye, Ujpesti öböl, reggel 9 és d. u. 4 ó. **Kerékpár:** Kinizsi országúti versenye, bécsi országút, reggel 6 ó. Pályaverseny Millenáris, d. u. 6 ó. **Kézilabda:** Vasutas mérkőzés Cegléden. **Labdarúgás:** Magyar-lengyel vasutas válogatott mérkőzés, Szőnyi-út, 1/5 ó. Nyári Kupa mérkőzések: Gázművek—Ganz és Textil—Csepeli Szikra, Hévizi-út, 3 és 5 ó., Csillaghegy—Sortex, Csillaghegy, 5 ó., Autótaxi—Sörgyár, Pestújhely, 1/26 ó., Szikra—MÁVAG, Halom-u., 5 ó., Dohánygyár—Ceglédi Lok Cegléden; totómérkőzések: Nyíregyháza, Balkány, Nyírbátor, Siófok, Makó, Szolnok, Kisújszállás, Kaposvár, Szőreg és Szentes. Dózsa Miskolcon, Vasas Szegeden, Kinizsi Sopronban, Postás Debrecenben. NB I. válogatott Győrött, NB II. válogatott Nagykanizsán. **Motor:** Bólyakörüli motorcsónakbajnokság, Margitsziget, pesti Dunaág, reggel 10 ó. **Ökölvívás:** Kinizsi—Bányász, Balaton Kupa mérkőzés Balatonfüreden. **Repülés:** Modellverseny Debrecenben. **Tenisz:** Országos bajnokság, Margitsziget, 3 ó., Budapest—Vidék ifj. mérkőzés, reggel 9 ó.

Lósport

A vasárnapi galoppversenyekre jelöltjeink a következők: I. Fuccs II. — Bőregér — Orpheus. II. Diana III. — Repkény — Borsod. III. Diktáló — Álom T. — Abasár. IV. Gazdasszony — Balett — Csaló. V. Dunna — Szerkesztő — Plasztika. VI. Editke — Gizella — Susogó. VII. Büszkeség — Turul — Madár T. VIII. Nádas — Adós II. — Csacska II. IX. Cukrászlány — Harmatos — Dicséret — X. Keszkenő — Marica — Csinadratta.

Szombati ügetőeredmények: I. futam: 1 Bébé de la troup 2. Labda. T: 12, bef: 72. II. futam: 1. Akasztó 2. Aranykéz. T: 10, h: 10, 11, bef: 17. III. futam: 1. Marcsa 2. Derűre-ború 3. Pityu. T: 46, h: 40, 82, 49, bef: 715 és 302. IV. futam: 1. Fenegyerek 2. Bill 3. Lila sport. T: 22, h: 15, 26, 20, bef: 113 és 64. V. futam: 1. Borczi 2. Lady Astute 3. Estella. T: 173, h: 24, 14, 36, bef: 261 és 1144. VI. futam: 1. Néró 2. Chrisantheme T. 3. Aida. T: 20, h: 12, 14, 12, bef: 48 és 37. VII. futam: 1. Herkules 2 Fekete madár 3. Cserkeszlány. T: 53, h: 20, 22, 33, bef: 192 és 380. VIII. futam: 1. Mother's Song 2. Aigle du Mou 3. Scott Palmer. T: 43, h: 16, 27, 14, bef: 130 és 93.

AZ OLVASÓ *írja:*

A dísztáviratokról

A napokban egyik igen kedves rokonomnak volt a születésnapja. Történetesen az illető nő, ezért szerettem volna a dísztávirat ürlapjának valami kedves, virágos blankettát választani. Tüzetesen végigtanulmányoztam mind a hatot, (!) de egyetlen egy ilyesfélét sem találtam közöttük. Szövetkezeti megbeszélés, nagykalapács üzem közben, traktoros értekezlet van csak a választékban. Mikor megkérdeztem, hogy ezeken a kétségtelenül szép és jó dísztávirat-mintákon kívül nincs-e valamiféle virágos (születés vagy névnapra való), nemleges választ kaptam. A postaalkalmazott még azt is elmondta: naponta legalább negyven-ötven ember megy el bosszankodva emiatt, csak ebből az egyetlen postahivatalból.

Kedves Magyar Posta! Nem lehetne valahogyan egy kicsivel több figyelmet szentelni a vásárlóközönség igényének?

H. J.

Színházak és mozik műsora

Margitszigeti Szabadtéri Színpad: Vás., Szo., Vas.: Cigánybáró (1/28). K., Sze.: Parasztbecsület, Bajazzók (1/28).

Állatkerti Szabadtéri Színpad: Vas.: Országos Vasutasnap (8), Cs.: Balett-est (1/28), Szo., Vas.: Cifra zűr (8).

Csajkovszkij-park: Cs., P., Szo.: Az Ifjúsági Színház vendégjátéka: Egri csillagok (8).

Vidám Park Nyári Színház: Vas., H., Szo., Vas.: A Fővárosi Víg Színház vendégjátéka: Humor-olimpiász (1/28).

Fővárosi Nagycirkusz: Egész héten: Helyet a nőknek (4, 8).

A Rádió színházi műsora:

H.: Selyemsál (Kossuth, 20.45), K.: Robinsonék igazsága (Kossuth, 16.00), Hódító Vilmos (Kossuth, 20.45), Cs.: A sellő (Kossuth, 20.45), P.: Névtelen őrs (Petőfi, 9.20), Szo.: Don Pasquale (Petőfi, 19.35), Vas.: Az argentin ügy (Petőfi, 18.40), Mesterek városa (Petőfi, 16.00).

Mozik műsora

IFJÚ SASOK (új koreai film): FELSZABADULÁS (Flórián-tér 3.) 4, n7, f9, HUNYADI (Kispest) 6, n9, vas. 4.

MI LESZÜNK AZ ELSŐK (színes szovjet film): SPORT (Thököly-út 56.) 10-én: 4, n7, f9.

LAMMERMOORI LUCIA (olasz operafilm): TÁNCSICS (Csepel) f6, h8, vas. f4, ALKOTMÁNY (Ujpest) 4, n7, f9.

ESŐ UTÁN NAPSÜTÉS (vidám német film) (Kísérőfilm: **Demokratikus falu**): VÖRÖS CSILLAG (Lenin-körút 45.) 10-én: f5, h7, 9, DUNA (Fürst Sándor-u 7.) (prol!) f5, h7, 9, CORVIN (Kisfaludy-köz) h4, 6, f9, SZABADSÁG (Ujpest) 10-én: h6, 8, vas. f4

DIADALMAS PÉTER (szovjet film): URÁNIA (Rákóczi-út 21.) 4, n7, f9,

KÜLÖNÖS HÁZASSÁG (magyar film): PUSKIN (Kossuth Lajos-u. 18.) f4, h6, 8.

MAGNÁS MISKA (magyar filmvígjáték): TÁTRA (P.-erzsébet, kertmozi) h6, n9, vas. f4. SZIGETHY (Albertfalva) 9—10: h6, 8, vas. f4.

TOLDI, PLASZTIKUS MOZI (Bajcsy-Zs.-út 36.): 1. **1952. MÁJUS 1.**, 2. **ARTISTAVIZSGA**, 3. **ÁLLATKERTI SÉTA** (3. hétre prol!) f4, 5, f7, 8, f10, vas. d. e. f10, 11 is.

VARÁZSMAGOCSKA (szovjet mesefilm): GORKIJ (orosz nyelvű mozi, Akácfa-u. 4.) h6, 8, vas. f4.

DICSŐSÉG ÚTJA (szovjet film): MUNKÁS (Kápolna-u. 3/b.) 10-én: 3, n6, f8.

TELJES GŐZZEL (magyar film): (Kísérőfilm: **A selejt bosszúja**) MÁJUS 1. (Mártírok útja 55.) 10-én: 4, n7, f9.

VALLOMÁS (csehszlovák film): SZABADSÁG (Bartók Béla-út 64.) 10-én: 4, n7, f9.

CSAPDA (csehszlovák film): CSOKONAI (Népszínház-u. 13.) 10-én: f4, h6, n9.

1. **FELSZABADULÁSUNK ÜNNEPE**, 2. **SZTÁLIN NÉPÉNEK KÜLDÖTTEI**, 3. **NEKIK BÉKE KELL:** ADY (Somogyi Béla-út 3.) f4, h6, 8.

1. **OPERÁTÓL A JAZZIG**, 2. **KOREAI MÁJUS 1.**, 3. **Építjük a vörös hajókat**, 4. **Fedotov a festő**, 5. **Textilipar harca a minőségért:** BEM (Mártírok útja 5/b.) f11, f1, f3, f5, f7, f9.

1. **KÉPZETT BETEG**, 2. **Olvasztárok**, 3. **Nőmunkás**, 4. **Hegyek mozdulnak**, 5. 2. sz. **Magyar tudomány és technika**, 6. **Kacsa:** BÁNYÁSZ (József-krt. 63.) 4, n7, f9, OTTHON (Beniczky-u. 3—5.) f4, h6, 8.

SZOVJET BÁLNAVADÁSZOK (színes szovjet film): VASVÁRI (Kerepesi-út 44.) h4, h6, 8, ÁRPÁD (Soroksár) h6, 8, vas. h4.

VADVIZORSZÁG (színes magyar természetfilm): Kísérőfilm: **A kis kakas gyémánt félkrajcárja:** CORVIN (P.-erzsébet) h6, 8, vas. f4, SZABADSÁG (Csákiliget) h6, 8, vas f4.

HALLÓ, ITT HELSINKI (olimpiai sportműsor: 1. sz. magyar sporthíradó **Igy készültünk az olimpiára**, 1., 2., 3., 4., 5. sz. **olimpiai sporthíradó:** FÁKLYA (Lenin-krt. 88.) f5-től 11-ig folytatólag.

HIRADÓ (Lenin-körút 13.) 1. Magyar híradó, 2. Szovjet híradó, 3. 1. sz. Magyar sporthíradó, 4. 1., 2., 3., 4., 5. sz. olimpiai sporthíradó. — Reggel 9-től este 11-ig folyt.

1. sz. **OLIMPIAI SPORTHIRADÓ:** NAP, KULTUR, TÁTRA PARTIZÁN, OTTHON, BÉKE, ÉVA, ELŐRE, ALKOTÁS HAZÁM, ATTILA (Budafok), ÁRPÁD (Soroksár), OTTHON (Soroksár), TÜNDÉR (Ujpest), SZABADSÁG (Rliget), JÓKAI (Rákoshegy), PETŐFI (Nagytétény) KELEN (Kelenvölgy).

2—3. sz. **OLIMPIAI SPORTHIRADÓ** TINÓDI, TANÁCS, SPORT, ZUGLÓI, CSOKONAI, UGOCSA, BÁNYÁSZ, ÚJLAKI, BEM, ATTILA (Budafok), TERV (P-újhely), ÉLMUNKÁS (Kispest), JÓZSEF ATTILA (R.-palota), KÖLCSEY (Kispest), KOSSUTH (R.-mihály), VILÁG (R.-mihály), CSILLAG (Cs.-hegy) MIKSZÁTH (Sashalom), ÚJ-VILÁG (R.-keresztúr).

4—5. sz. **OLIMPIAI SPORTHIRADÓ:** VÖRÖS CSILLAG, URÁNIA, DUNA, CORVIN, PUSKIN, MÁJUS 1., SZABADSÁG, FELSZABADULÁS, MUNKÁS, TÁNCSICS (Csepel), TÁTRA (P.-erzsébet), ALKOTMÁNY (Ujpest), HUNYADI (Kispest), GORKIJ, ADY, BÁSTYA, KOSSUTH, VÖRÖSMARTY MARX, SPORT, BRIGÁD (Plőrinc), PENTELE, RÁKÓCZI, HONVÉD, RÁKÓCZI (Csepel), SZABADSÁG (Ujpest).

Felhők titánja (szovjet film): KOSSUTH (Váci-út 14.) f5, h7, 9.

Nincs béke az olajfák alatt (olasz film): BÁSTYA (Lenin-krt. 8.) 10. n1, f3 h5, 7, n10. JÓZSEF ATTILA (Rpalota) h6, f9, vas. n4.

Bajazzók (olasz operafilm): VÖRÖSMARTY (Üllői-út 4.) 4, n7, f9.

Karrier Párizsban (német film): (Kísérőfilm: **700 méter a föld alatt**): CSABA (R.-csaba) n6, f8, vas. 3, csüt. szűnnap

Leány a talpán (vidám szovjet film): TINÓDI (Nagymező-u. 8.) f4, h6, 8,

Meseország (új színes szovjet rajzfilmsorozat): TANÁCS (Szt. István-krt. 10.) f5, h7, 9, MARX (Landler Jenő-út 39.) f4, h6, 8.

Pilótaszerelem (szovjet film): ZUGLÓI (Angol-u. 26.) h4, 6, f9.

Nagy Péter (szovjet film): UGOCSA (Ugocsa-u 10.) f4, h6, 8.

Csoda Milánóban (olasz film): BRIGÁD (P.-lőrinc) f6, h8, vas. n4, VILÁG (R.-mihály) h6, 8, vas. f4.

Furfangos fejedelem (olasz film): RÁKÓCZI (Rákóczi-út 68.) 11, 1, 3, 5, 7, 9.

KERESSE FEL
AZ ÁLLAMI ANTIKVÁRIUMOKAT
TUDOMÁNYOS, SZÉPIRODALMI, MŰSZAKI KÖNYVEK
SZÓTÁRAK NAGY VÁLASZTÉKBAN KAPHATÓK
BUDAPEST:
Központi Antikvárium, V., Múzeum-krt. 15. Tel.: 187-277. Tudományos Antikvárium, V., Múzeum-krt. 21. Tel.: 187-299. Egységes Antikvárium, V., Múzeum-krt. 35. Tel.: 187-241. V., Múzeum-krt. 39. Tel.: 186-764. V., Váci-u. 28. Tel.: 387-120. V., Bajcsy-Zsilinszky-út 50 Tel.: 110-148. VII., Lenin-krt. 16. Tel.: 227-696 VIII., Népszínház-u. 23. Tel.: 142-194. XI., Bartók Béla-út. 15. Tel.: 460-112.
VIDÉKI VÁROSOK:
Pécs, Miskolc, Szeged, Győr, Debrecen

Rádióműsor

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 10.

KOSSUTH-RÁDIÓ: 9.00: Egy falu — egy nóta. — 9.30: Nagy mesterek balettmuzsikája. — 10.00: Hangverseny. — 11.00: Békeműsor — 11.30: Szimfonikus zenekar. — 13.10: Verbunkosok, népdalok, csárdások. — 14.15: Táncdalok. — 14.45: Népi zenekar. — 15.30: Szórakoztató zene. — 16.00: A Szovjetunió szocialista mezőgazdasága. — 16.30: Szovjet tánczene. — 17.00: Egy hét a külpolitikában. — 17.20: Boldog nyár. Hanglemezek. — 17.40: Kincses Kalendárium. — 19.00: Tánczene. — 20.20: Az orosz kérdés Konsztantyin Szimonov színművének rádióváltozata. — 21.20: Hangképek a vasárnap sportjáról. — 21.50: Beethoven: G-dur románc. — 22.10: Tánczene. — 23.00: Szimfonikus zene.

PETŐFI-RÁDIÓ: 8.00: Néger spirituálék. — 8.30: Falurádió — 9.00: Unitárius vallásos félóra. — 9.30: Evangélikus istentisztelet. — 10.15: Részletek Donizetti Lammermoori Lucia c. operájából. — 11.00: Miska bácsi lemezesládája. — 11.35: Ziska Lenau hősköltemény. — 12.05: Gyarmati népek dalaiból. — 12.50: Életünkről... Petőfi Sándor, József Attila, Radnóti Miklós, Zelk Zoltán és Illyés Gyula verse. — 13.00: Szórakoztató magyar muzsika. — 14.00: Budapest hangversenytermeiből. — 15.00: Tudományos fejtörő negyedóra. — 15.20: Csárdások, polkák. — 15.45: A Tartós békéért, népi demokráciáért c. lap ismertetése. — 16.00: A kerek kő. Mesejáték. — 16.40: Szív küldi. — 17.00: Tündérmajor. Urbán Ernő elbeszélő költeménye. — 17.45: Tánczene. — 18.40: Klasszikus francia operettek. — 19.35: Tánczene. — 20.10: Hanglemezek. — 22.00: Závodszky Zoltán énekel. — 22.30: Részletek Goldmark: Sába királynője c. operájából.

HÉTFŐ, AUGUSZTUS 11.

KOSSUTH-RÁDIÓ: 5.45—8.30-ig: Reggeli zenés műsor. — 11.30: Irodalmi riport. — 11.50: Kodály műveiből. — 12.30: Népi zene. — 13.15: Szórakoztató zene. — 14.15: Heti zenés kalendárium. — 15.00: Úttörő-híradó. — 15.30: Csajkovszkij-dalok. — 15.50: Dalok a békéről. — 16.20: Ifjúsági fejtörő. — 16.45: Műsor az úttörők zenei szakköreinek. — 17.15: Ifjúság Hangja. — 17.35: Dalolj velünk! — 17.55: Jó munkáért szép muzsikát! — 19.00: Énekkar. — 20.00: Tíz perc külpolitika. — 20.40: A begyűjtési verseny hírei. — 20.45: Selyemsál. Vidám rádiójáték. — 21.30: Hanglemezek. — 22.25: Romantikus zenekari hangverseny.

PETŐFI-RÁDIÓ: 6.00: Operarészletek. — 7.00: Népdalok, csárdások. — 7.35: Hanglemezek — 8.15: Szórakoztató zenekari muzsika. — 9.00: Magyar hangszerszólók. — 9.20: Iskolai kórusok. — 9.45: Beszélgessünk oroszul! — 10.10: Szórakoztató muzsika. — 11.00: Óvodások műsora. — 11.20: Liszt: XIV. magyar rapszódia. — 15.00: Magyar zenekari hangverseny. — 16.00: Magyar rapszódia. Vlagyimir Matov elbeszélése. — 16.40: Két szál pünkösdirózsa. Ádám Jenő feldolgozása. — 17.40: Népművelési híradó. — 18.00: Szimfonikus táncok. — 18.10: Beszélő atlasz: Egyiptom. — 18.40: Sportfilmek zenéjéből. — 19.00: Mi a szociáldemokratizmus? — 19.10: Sportnegyedóra. — 19.35: Szív küldi. — 20.00: Schubert: a-moll vonósnégyes. — 22.00: Népi zene.

„EMLÉKEZTETŐ"

Beszélgetés Szabó Ferenccel zeneszerzőink augusztus 20-i felajánlásairól

Az elmult hét egyik késő délutánján történt. Már megtelt a Művészklub árnyas kertje. Festők, írók, színészek, muzsikusok beszélgettek, vitatkoztak. A sarokasztalnál *Szabó Ferenc* Kossuth-díjas zeneszerző beszélgetett dr. Kresának József pozsonyi zenetudóssal. Muzsikáról esett szó, közelebbről: a hazafiság és a zene kapcsolatairól. Szabó beszélt, csehszlovákiai vendégünk jegyzett. Időnként meg-megállt egy szónál ceruzája, ha valami bővebb magyarázatra szorult.

— Amikor lezajlott a zenei hét — mondta Szabó Ferenc —, záróbeszédemben hangsúlyoztam, hogy zeneszerzői palettánkon két szín csak halványan ütközik ki. A hazaszeretet érzése ma még csak sápadtan, erőtlenül jut szóhoz müveinkben, pedig a szocialista művész fejlődésében a szocialista hazaszeretetnek döntő szerepe van.

Jól emlékezünk még Szabó Ferencnek erre a beszédére, hiszen Gorkijra hivatkozott, aki a maga művészi fejlődésének alapján ezeket mondta: »Van egy érzés bennünk, amelynek hazaszeretet a neve. Ez az érzés mindenkitől parancsoló módon követeli: dolgozzék azon, hogy népe értelmes, jó, egészséges és igazságos legyen, hogy népe tehetsége ne menjen veszendőbe, hanem kifejlődjék és világítson az egész világ, valamennyi ember javára.«

Szabó akkor, a zenei héten, még megemlítette, hogy majdnem teljesen hiányzik a zeneszerzők palettájának színképéből a forradalmi romantika hangja is. Hozzátette akkoriban: »Zenénk komoly hiányossága az, hogy a hősiesség lelkes pátosza, a hatalmas, nagy távlatok lenyűgöző perspektívája még alig jutott szóhoz a magyar muzsikában.«

Tavaly ősz óta azonban hosszú idő telt el s most, hogy zeneszerzőink komoly munkában elmélyedve új partitúrákon dolgoznak, megkérdeztük Szabó Ferencet: milyen haladás mutatkozik a zenei héten tett megállapításai óta, a készülőben lévő, vagy már elkészült új magyar zeneművek tekintetében. Ez a probléma azért érdekes, mert zeneszerzőink az Alkotmány ünnepére, augusztus 20-ra ajánlották fel új szerzeményeiket. Kiesendül-e a szocialista hazaszeretet és a forradalmi romantika az új művekből? Mit tanultak a zeneszerzők az első magyar zenei hét vitáiból? Csehszlovák vendégünk érdeklődéssel hallgatta kérdésünket és Szabó Ferenc feleletét.

— Ugy gondolom — folytatta a zeneszerző —, munkánkban lelkesít az a tudat, hogy olyan népnek vagyunk a fiai, amely a haladás és a béke élcsapatához tartozik. Lelkesít bennünket az a tudat, hogy művészetünk feladata ezt a nagy ügyet hathatósan támogatni. Azok a művek, amelyeket mostanában írnak, már az új gondolatokra jellemzőek. Ezekben a nép már ráismer önmagára, mai életéből fakadó érzéseire. Az augusztus 20-a tiszteletére felajánlott új zeneművek közül természetesen a magaméról tudok a legrészletesebb felvilágosítást adni. Nagyobb méretű szimfonikus mű. Címe: *»Emlékeztető«* Témája egy szóban: *hazaszeretet.* De bővebben is részleteztem az öt tételből álló szimfonikus költeményt, amely tulajdonképpen arról szól, hogyan élt a dolgozó nép azelőtt. Az első tételnek *»Uri vadászat«* a címe, hogy nyomban feleljen rá a második tétel: a *»Letiportak szomorúsága«.* A harmadik tételnek *»A lázadók«,* a negyediknek a *»Magyar temetés«* címet adtam. Az ötödik tétel az élet megoldását és folytatását adja — zenében. — Ennek *»Szerelmesek«* a címe. Muzsikámban a verbunkos stílus-alapra támaszkodom, mint több más zeneszerző is. Már a »Ludas Matyi« című szvitemben azt tartottam szem előtt, hogy merítsünk népzenénk csodálatos gazdagságából és keltsük életre zenénk haladó hagyományait, de szőjük át korunk új mondanivalójával. Ez a stílus-alap azonban nem zárja ki azt, hogy más zeneszerző ne próbálkozzék egyéb stílus-alapokon. Valamennyien olyan műveket igyekszünk komponálni, amelyek tanítják, nevelik népünket és újabb erőfeszítésre, mind nagyobb és nagyobb tettekre lelkesítik.

Az I. Magyar Zenei Hét tapasztalatai megmutatták, menynyire szükséges zeneművészetünk területén is az állami alkotói terv kidolgozása. Ez a terv a hét vitái során felmerült problémák figyelembevételével készült el és tekintetbe veszi, hogy a zenei élet mai színvonalán milyen művekre van elsősorban szükség. Igyekszik megszüntetni azt a helytelen gyakorlatot, hogy az egyes szervek keresztezzék egymás megrendeléseit. Operák, zenekari művek, dalok szerepelnek a tervben.

Polgár Tibor operán dolgozik. Kisfaludy Károly vígjátéka alapján készült szövegkönyv a »Kérők«-ből, ezt zenésíti meg. *Farkas* Ferenc, aki nemrégiben fejezte be nagysikerű, új szimfóniáját és *Kenessey* Jenő egész estét betöltő balettművet komponál. *Weiner* Leó programmszimfóniát ír és megkezdte Liszt »Munkás-dal«-át. *Visky* János zongoraversenyt, *Kókai* Rezső rapszódiát, *Vásárhelyi* Zoltán hangszerkíséret nélküli kórusművet, *Ádám* Jenő, *Gárdonyi* Zoltán, *Huzella* Elek ugyanilyen kórusművet komponál.

A kamarazene terén *Kurtág* György, *Jemnitz* Sándor, *Kelen* Hugó és *Kósa* György gazdagítja zeneirodalmunkat. *Szönyi* Erzsébet, *Ligeti* György és *Szöllősi* András indulókon, dalokon dolgoznak. Szabó Ferenc megemlítette a frissen készült alkotások közül *Sugár* Rezső jelentékeny szerzeményét, mely rövidesen bemutatásra kerül. »Hősi ének« a címe. Arról nevezetes, hogy az új magyar muzsika első oratóriuma. Témája: Hunyadi János.

Megtudtuk, hogy az izzó hazaszeretet csendül ki egy másik készülő új szimfonikus zeneműből, *Vas* Lajos szerzeményéből, mely a Tiszáról szól. Az Alkotmány ünnepe tiszteletére ajánlotta fel legújabb kantátáját *Mihály* András is. »Zendülj dalom« a címe. *Gál* Zsuzsa írta a verset. Új tömegdal született *Tardos* Béla zeneszerzői műhelyében, s nagyobb mai témájú oratóriumon dolgozik *Dávid* Gyula is, *Devecseri* Gábor szövegére. *Székely* Endre Petőfi verseire ír tömegdalokat, a szabadság és a hazaszeretet jegyében. *Járdányi* Pál új szimfonikus művének Vörösmarty a mottója: *Hazádnak rendületlenül...*

A sok új, mély hazaszeretettel átitatott szerzemény felsorolásánál az öröm hangja csendült Szabó Ferenc mondataiból. A csehszlovák zenetudós alig győzte írni a zeneszerzők nevét, a szerzemények címét. Pedig van még egy készülő nagyszabású mű, amiről még nem esett szó, a fiatal *Vincze* Imréé, aki most írja, felajánlásban, *Sztálinvárosi szimfóniáját.* Ez is félórás, nagyzenekarra írt kompozíció. Első tétele: *»Épül a Vasmű.«* A második tétel a sztálinvárosi gyermekjátszótér hangulatát hozza, a harmadik a város körül elterülő gabonaföldeket énekli meg. Most dolgozik a negyedik tételen, a nagy tömegfelvonulás zenei ábrázolásán.

Alkotmányunk ünnepe közeledik, s nemsokára az egész magyar nép meghallja majd zeneszerzőink új munkáit. A jelek szerint zenei termésünk igen értékes lesz. De bebizonyosodik az is, hogy zeneszerzőink alkotómunkája milyen rendkívüli mértékben gazdagodik, ha gyökerelt szocializmust építő népünk sűrűjébe hocsátva, új országot teremtő tervünk éltető nedveiből táplálkozik.

Kristóf Károly

ALBÁNIA A SZOCIALIZMUS ÉPÍTÉSÉNEK ÚTJÁN

Az Albán Népköztársaság költségvetésének 76 százalékát a szocializmust építő albán nép gazdasági és kulturális életének fejlesztésére, valamint a dolgozók egészségvédelmére fordítják. Az országban ma *hússzor annyi egészségügyi intézet működik, mint a háború előtt.*

A fenti adatok igazi jelentőségét csak akkor fogjuk fel, ha tudjuk, hogy az 1938—39-es költségvetésben 42 százalékkal szerepeltek az adminisztrációs és 31 százalékkal a katonai kiadások, míg gazdasági és kulturális célokra csupán 27 százalék jutott.

*

Tiranától nyugatra, az uzberichti síkságon, ahol három évvel ezelőtt még egyetlen épület sem állt, most *gyors ütemben épül a »Sztálin« textilkombinát,* a népi demokratikus Albániának ez a nagyszerű alkotása. A kombinát körül kialakul az az új város, amely hamarosan Albánia *egyik legszebb ipari központja lesz.* A fonal-, szövő- és festőgyár, továbbá az új hőenergiai központ szomszédságában újabb gyárak épülnek.

*

Albánia állandóan újabb és újabb segítséget kap a szocializmus építésében a Szovjetuniótól. Az elmult hetekben a Szovjetunióból aratócséplőgépek és egyéb mezőgazdasági gépek, ZIS2-gépkocsik, szivattyúk, orvosi műszerek és gyógyszerek érkeztek. A népi demokratikus országok pedig teherautókkal, transzformátorokkal, futóberendezésekkel, cementtel, textilárukkal, papírárukkal, rádiócsövekkel és sportfelszerelésekkel segítették az albán népet.

*

Albánia dolgozó parasztjai egyre nagyobb számban választják a *szocialista mezőgazdaság,* a kollektív gazdálkodás útját. Albániában már *96 termelőszövetkezet működik.* A termelőszövetkezetek földállománya 1948 óta megkétszereződött. A szövetkezetek gazdagodására jellemző, hogy ebben az évben eddig *52 csecsemőotthont, 22 klubot, könyvtárat és olvasótermet építettek* a dolgozók kulturális igényeinek kielégítésére.

*

A *négy évvel ezelőtt alapított* tiranai gyógyszergyár ma már fedezi az Albán Népköztársaság gyógyszerszükségletének nagyrészét. Az elmúlt évben *267 százalékkal több gyógyszert állítottak elő, mint 1950-ben.*

Folyamatban van *újabb gyógyszergyár* létesítése, továbbá a szérumokat előállító laboratóriumok kibővítése.

Az albán gyógyszergyárak 1955-ben *hétszerannyi gyógyszert állítanak majd elő, mint 1950-ben.*

Megnyílt az I. Iparművészeti Kiállítás

Szombat délben ünnepélyes keretek között nyílt meg az Ernst Múzeum termeiben az I. Iparművészeti Kiállítás. A megnyitón megjelent *Szabó* Piroska, az Elnöki Tanács titkára, *Mihályfi* Ernő és *Erdei* Sándor népművelési miniszterhelyettesek, *Tar* István, a Magyar Képző- és Iparművészeti Szövetség főtitkára, valamint kulturális életünk több más vezető személyisége.

Dobrovits Aladár, az Iparművészeti Múzeum igazgatója nyitotta meg a kiállítást. Beszédében utalt arra, hogy miként az irodalomból kiirtották a ponyvát és giccset, épúgy nem lehet közömbös az iparművészet és díszítőművészet számára, hogy dolgozóink otthona, üzemeink, kultúrotthonaink stb. hogyan vannak berendezve. Művészeink feladatainak egyike, hogy a dolgozók ízlésének finomodását segítsék elő, s hogy a haladó hagyományokra támaszkodva állandóan fejlesszék az ipar- és népművészetet. A szocialista építés hatalmas lendülete, a dolgozók életszínvonalának és igényeinek állandó emelkedése, az iparművészek és díszítőművészek számára korlátlan lehetőséget biztosít.

A megnyitás után a megjelentek megtekintették a kiállítást.

A »Tartós békéért, népi demokráciáért«

új számának vezércikke a tőkés országokban mutatkozó sztrájkmozgalmakról szól. Egy másik cikk a népek békekongresszusának előkészületeivel foglalkozik. Farkas Mihály, a Magyar Dolgozók Pártja Központi vezetősége politikai bizottságának tagja a Magyar Dolgozók Pártjának az ifjúság körében végzett munkájáról írt. Max Reimann, a Német Kommunista Párt elnöke beszámol a német népnek a bonni katonai szerződés ellen vívott hazafias harcáról. Szerkesztőségi cikk foglalkozik Lenin—Sztálin pártja VI. kongresszusának 35. évfordulójával.

Kiosztották a vasutasok kitüntetéseit

A második magyar Vasutas Nap alkalmából az Elnöki Tanács kormánykitüntetéseket, a minisztertanács pedig *»Kiváló Vasutas«* és *»Érdemes Vasutas«* jelvényeket adományozott a munkában élenjáró vasutas dolgozóknak. A második magyar Vasutas Nap előestéjén a MÁV Lenin-körúti kultúrtermében a vasút legjobbjai gyűltek össze ebből az alkalomból. Megjelent *Bebrits* Lajos közlekedési miniszter, *Prieszol* József, a miniszter első helyettese, *Bognár* Imre, a vasútpolitikai osztály vezetője, *Csanádi* György, a MÁV vezérigazgatója és *Gáspár* Sándor, a Vasutasok Szakszervezetének elnöke.

Csanádi György megnyitó szavai után *Bebrits* Lajos miniszter emelkedett szólásra.

— A vasutas dolgozókat, akik a multban semmi megbecsülést nem kaptak, most a párt és a kormány magas kitüntetésekben részesíti. Ennek újabb tanúja, hogy ma — szovjet példa nyomán — elsőízben kerülnek kiosztásra a »Kiváló Vasutas« és »Érdemes Vasutas« jelvények. Ezek a kitüntetések a közelmultban végzett jó munkáért járnak. Én azt kérem a vasutasoktól: az idei őszi csúcsforgalomban is olyan jó munkát végezzenek, hogy minél több kiváló és érdemes vasutasa legyen a hazának.

Az első *»Kiváló Vasutas«* jelvényt *Bebrits* Lajos miniszter mellére tűzték fel, a következőket *Prieszol* József, a miniszter első helyettese, *Csanádi* György, *Bognár* Imre, *Gáspár* Sándor kapták, majd lelkes ünneplés közben nyújtották át a jelvényt A. *Tkacsenko*-nak, a hazánkban tartózkodó szovjet vasúti szakértőnek.

Ezután osztották ki a kormánykitüntetéseket, valamint 150 *»Kiváló Vasutas«* és 300 *»Érdemes Vasutas«* jelvényt a vasúti munka legjobbjainak.

Kitüntetések a II. Vasutasnap alkalmából

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Vasutas Nap alkalmából a közlekedés terén végzett eredményes munkásságuk elismeréséül:

Tomai János MÁV főmunkamesternek (Miskolc) és Alberti Gyula MÁV abroncsesztergályosnak (Budapest) a Magyar Munka Érdemrend arany fokozatát és az ezzel járó 5000 forint pénzjutalmat;

Kovács Mihály MÁV mozdonyvezetőnek (Debrecen) és Székely Ilona MÁV forgalmi szolgálattevőnek (Kőbánya) a Magyar Munka Érdemrend ezüst fokozatát és az ezzel járó 3000 forint pénzjutalmat;

dr. Róth Imre főorvosnak (MÁV kórház) a Magyar Népköztársasági Érdemrend V. fokozatát;

Turnai Lajos MÁV igazgatónak (Szeged), Pilisi Ferenc MÁV állomásfőnöknek (Hatvan), Barbasi Gyula MÁV fűtőházfőnöknek (Szolnok) és Hajdú József MÁV osztályvezetőnek (Pécs) a Magyar Népköztársasági Érdemérem arany fokozatát;

Botos Mihály MÁV csoportvezetőnek (Fatelítő Vállalat) Püspökladány, Balku János MÁV fűtőnek (Debrecen), Bakai András MÁV fűtőnek (Debrecen), Szépe Ferenc MÁV mérnöknek (Közlekedésügyi minisztérium), Henesár Mária MÁV előmunkásnak (Budapest) és Németh István MÁV elenőr, lakatosnak (Budapest), a Magyar Munka Érdemrend bronz fokozatát és az ezzel járó 1500 forint pénzjutalmat;

Stiffler Gizella MÁV politikai munkatársnak (Budapest). Máté Sándor MÁV osztályvezetőnek (Vasutas Szakszervezet, Budapest), dr. Oó Lajos igazgatófőorvosnak (MÁV kórház), dr. Goreczky László főorvosnak (MÁV kórház), Solti Károlynak, a MÁV Anyagvizsgáló Intézet vezetőjének (Budapest), Kiss József MÁV osztályfőnöknek (Budapest) és dr. Borsi Béla MÁV tanácsosnak (Közlekedésügyi minisztérium), a Magyar Népköztársasági Érdemérem ezüst fokozatát;

Nagy János MÁV alosztályvezetőnek (Debrecen), Roboz Gyula MÁV pályamunkásnak (Pécs), Pintér László MÁV műszaki főtanácsosnak (Közlekedésügyi minisztérium), Váradi Pál MÁV fűtőházfőnöknek (Budapest) és dr. Fazekas Sándor MÁV főtanácsosnak (Közlekedésügyi minisztérium) a Magyar Népköztársasági Érdemérem bronz fokozatát;

Mezei Lajos MÁV főpályamesternek (Kecel), Gál Sándor MÁV forgalmi szolgálattevőnek (Füzesabony), Szalontai Katalin MÁV kezelőnőnek (Szerencs), Csabai János MÁV asztalos brigádvezetőnek (Szolnok), Takács Ernő MÁV mozdonylakatosnak (Miskolc), Fogarasi Pál MÁV szemaformesternek (Salgótarján), Balogh Istvánné MÁV kezelőnőnek (Debrecen), Kövesi István MÁV osztályfőnöknek (Debrecen), Gróf József MÁV osztályvezető-helyettesnek (Közlekedésügyi minisztérium), özv. János Józsefné MÁV forgalmi szolgálattevőnek (Füzesabony) és Szabó Elza MÁV forgalmi szolgálattevőnek (Bocskaikert) a Magyar Munka Érdemérmet adományozta. (MTI)

A Vasutasnap alkalmából békevonatok indultak Budapestre az ország minden részéből

A *Vasutasnap* bevezető ünnepségei szombaton délelőtt kezdődtek meg. A Keleti pályaudvaron ünnepélyes külsőségek között adták át rendeltetésének az ország legszebb kultúrvárótermét. Ugyancsak szombaton délelőtt nyitották meg a közlekedésügyi minisztérium Lövőldéteri kultúrtermében a vasutas Gazda-mozgalmi kiállítást, amely augusztus 24-ig lesz nyitva, naponta 8—17 óráig. Megnyílt szombaton a vasutas képzőművészeti kiállítás is.

A Vasutasnap alkalmából egyébként több országból érkezett hazánkba vasutasküldöttség, így Csehszlovákiából a Német Demokratikus Köztársaságból és Norvégiából. Vasárnap érkezik a bolgár küldöttség.

Szombaton az ország minden részéből értékes rakományokkal telt »békevonatok« indultak a fővárosba. Ezek a vonatok viszik a vonal mentén fekvő állomások dolgozóinak fogadalmát *az őszi esőesforgalom sikeres végrehajtására.*

---

léjük, szabad a pálya, tovább rohan a szerelvény, a két ember pedig tehetetlenül néz egymásra, Kiss Mihály fűtő kihajol, de nem sokat lát. A föld már alszik, a határ várja a tavaszt, hogy érlelje a vetést. A traktorok is pihennek, az emberek meg hazamentek, letették a kapát, ásót és asztalhoz ültek. Ég a lámpa a szobákban. Otthon is, nála, ahol a kislány esetlen betűkkel szavakat ír a füzetbe. Anyja meg varr az asztal mellett és néha a lányra tekint vagy a tűzhely felé pillant, mert ilyenkor melegíti a tejet. A vonat meg rohan, szinte eszeveszetten, bolondul, kalimpálnak a hátsó kocsik. Mi lesz, ha egy fordulónál... Mert ilyen sebességgel... Akkor a szén nem érkezne meg. Holnap hiába nyúlnának a munkások a kapcsolók felé, a gépek kereke nem lendülne forgásba, a tiszta kis vonalas füzetek nem telnének meg apró betűkkel, a varrótűk megállnának az anyák kezében, ha most valami baj történne a szénnel.

— János! — fordult a mozdonyvezető felé és két markával erősen megszorította a karját. — Hátul valamelyik kocsin van fék. Biztosan van! Mi lenne, ha...

Nem mondta tovább. Nézték egymást és érezték, hogy eddig soha még nem kerültek ilyen közel egymáshoz. Bados most tudja, hogy ő mit gondol. Tudja a gyerekfüzeteket az asztalon, a varrótűket, a tűzhelyen melegedő tejet, a gyárakat, gépeket, mindent lát benne, ha a szemébe néz. És amikor megszólal, szinte liheg:

— Azt hiszed?

— Igen. Azt. És kell, érted? Kell! Nem hagyhatjuk!

— Mihály! — kapott felé, de a fűtő már kilépett féllábbal a fülkéből. Az arcát még látta egy pillanatig, kemény volt, határozott és elszánt. És a szája körül az a vonás olyan, mintha egy kicsit most is mosolyogna.

A kezét még megfoghatná, a fülke acéllemezét markolja, visszahúzhatná, de nem mozdul, bár tudja, hogy veszélyes ez a vállalkozás. Ha megcsúszik, akkor vége. És van-e fékezőfülke valahol a szerelvényen? Nem emlékszik pontosan, mert most minden olyan zavaros, homályos. Csak az a kéz ott, a lemezen, az világít, aztán eltűnik. Kiss Mihály már a szeneskocsi tetején kúszik valahol, ha le nem sodorta a nagy sebesség.

*

Ahogy térdre billen, szinte szúrja a bőrét a szén. Néha sokáig így van, de lehet, hogy csak egy percig mindössze, mert nem számolja az időt. Most érte el az első kocsi szélét, óvatosan leereszkedik, megkeresi a lábával a csavarkapcsot és megpihen. Nem is pihenés ez, inkább csak lélekzetvétel. Aztán tovább!

Már a harmadik vagon tetején botorkál. Megpróbál felállni, nem sikerül. A gyors rohanás szinte sodorja, érzi fülében a levegő sziszegését, szíve olyan hangosan ver, hogy szinte hallja. A mozdony meg fütyörész továbbra is folyton, adja a vészjeleket az éjszakában. Vajjon mennyi ideje lehet? Ha ötven kilométeres sebességgel rohannak, akkor húsz perc múlva újabb állomás következik. Eplény azóta már leadta a jelentést. Szerelvény nem kerül útjukba, de a kanyar, ha addig nem sikerülne... Belekapaszkodott az oldaldeszkába és felhúzta magát a negyedik vagon tetejére. Arra gondolt, hogy felesége otthon most fekteti le a gyereket. Kibontja szőke hajából a kék szalagot és leveti fodros kis ruháját. Aztán mesél még neki, hogy elaludjon, mert a kislány nagyon szereti a mesét...

Ötödik vagon! Hirtelen az jut eszébe, hogy meg kellene venni mégis azt a heverőt. Jó lesz arra ledőlni ebéd után, amikor szabadnapos. Oda állítják az ablakok közé, ott világos van, olvasni is lehet. Világos! Nem tud elszakadni ettől a gondolattól, folyton körbe jár benne, feszíti, nyomja, tépi belül. Hasra kell feküdnie, mert remeg a térde, a karját felhorzsolta, s alighanem a tenyere is véres.

Hányadik lehet? Tizedik? Nem számolta. Már közelebb van a végéhez, mint az elejéhez, olyan most alatta a robogó vonat, mint az alattomos kígyó. De hol a fék? Melyik kocsin van? És ha nincs egyáltalán fék?

Félkönyékre támaszkodott.

Ha nem fog a fék, akkor vége a szerelvénynek, nem bírja ki a lejtőn a megfutamodást. A szén nem érkezik meg. Ő sem. Reggel majd kopogtatnak a dombóvári kis lakás ajtaján, felesége álmosan nyit ajtót, kezét melléhez szorítja, úgy áll hosszú ideig a falhoz dőlve. A kislány meg sírni kezd és azt mondja: Apuka. De állnak majd a munkások is, üres kézzel a gépek mellett, hiába várják a szenet, a kerekek nem mozdulnak.

Szinte új erőt érzett a tagjaiban. Megfeszített izommunkával küzdötte át magát a következő vagon tetejére. Megdobbant a szíve, lüktetett a kezében, a térdében, nyomta valami a halántékát. Még három vagon! Innen már világosan látja az utolsó vagon végén a fékbódét. Csak odáig eljusson.

Ugy érezte, esztendők telnek el. Esztendők, percek alatt. Tenyerét a homlokára szorította, hideg volt a homloka, de a keze már nem remegett, végtelen nyugodtságot érzett.

Egy utolsó lendület, csontos keze erősen markolta meg a hajtókart és forgatni kezdte. Szisszenve, csikorogva harapott a féktuskó a sebesen forgó kerekekbe. Mintha feljajdult volna a szerelvény, megrázkódott, ő pedig érezte a surlódás égett szagát, megtelt vele a tavaszi éjszaka. Csak Bados János észrevegye! Mert egyedül mit sem ér ez a fék, segíteni kell a mozdonynak is.

Észrevette! Hallotta az ellengőz sistergését, szikrát hányt a dohogó mozdony és a gyorsaság olyan hirtelen csökkent, hogy a lendületet nekiszorította a fékbódé falának.

Aztán még egy perc! A kerekek dobbantak párat — s hirtelen csend lett. Megszűnt a táj hangtalan suhanása mellette, kinézett az ablakon, békés csendben aludt a határ. A tavasz üde illata érkezett az erdők felől.

Megroggyant térddel ugrott le a fékkamrából és elindult a mozdony felé. A fele úton találkoztak. Bados János mozdonyvezető és Kiss Mihály fűtő. Nem látták egymás arcát a sötétben és nem találtak szavakat. Tenyerük találkozott a sötétben és olyan erős volt a karjuk, mint a vaskapocs.

*

Ez az igaz története a tizenöt vagon szénnek és Kiss Mihály dombóvári fűtő önfeláldozó hősiességének. Ő maga mesélte el nekem egy délután.

Munkácsy dúhály

Szabad Művészet

1952. 145. b

(Munkácsy-film)

teléül:

Munkácsy Mihály

Horváth Megjegy.

50, 57. l. 53. l.

56. l. 57. l.

63. l.

(Ch)

arra kérte a Bizottság a Földmivelésügyi Minisztériumot, hogy a kövek árát, melyet 1930-ban 649 P 58 f-t tett ki, engedje el, illetőleg legalább ezzel járuljon hozzá a helyreállítási költségekhez.

A m. kir. Földmivelésügyi Minisztérium erre 1931 május 19-én 29.860/1931. szám alatt azt válaszolta, hogy az erdőgazdasági üzem nehéz anyagi helyzetére való tekintettel a helyreállításhoz felhasznált kő vételárát nincs módjában elengedni.

Ebből a feleletből az

Munkácsy Mihály

Davey, Richard

Munkácsy and his „Ecce Homo!"
Fl. és é.n. 8-r, 28, 4 l, fűrve,
2 képpel.

H.3.p.c. —.50

Munkácsy Mihály

úvod

Hazánk 1894.
máre 1.

AKADÉMIAI KIADÓ
BUDAPEST, VI., SZTÁLIN-ÚT 31

Szentiványi Gyula professzor urnak

Budapest XI.
Lágymányosi-ut 16

Ajánlott

Ernszt Lajos

Munkácsy Mihály 12 képe.
A Nemzeti Szalon téli tárlata
1903. dec. 20 – 1904. jan. 22.
Bpest, 1903. 8-r, 32 l, képekkel, fűzve.

Munkácsy Mihály

H. 3. p. e.

<.30

Munkácsy Mihály

irod

Hazánk. 1894.
febr. 25.
Thaly Kálmán
nyilatkozata
a Honfoglalás-
ról.

TÉNETI

7.

irata az ARCHAEOLOGIAI ÉRTESITŐ
rjedelemben megjelent. Azok a
ben befizették a 30.- Frt. évi
füzetet dijmentesen kapják meg,
z. A most megjelent második füzet
Kérjük Tagtársainkat, folyóira-
eg az 1951 évre való előfizetés-
nését. Az előfizetési dij ez év-
füzetet /összesen 22 iv terje-
den előfizető Tagtársunk.

jelentős anyagi támogatásban ré-
ogatását azonban ugy szabja meg,
szetszerüleg tekintetbe veszi a
gi dijakat. Társulatunk anyagi
agjai a különben lecsökkentett
fizetik be és igy elemi köte-
ományszakunk társulatával szem-
k t. Tagtársat, a mellékelt csekk-
sziveskedjék befizetni évi tag-
alékát.

Kartáli Pál

Munkácsy Mihály.
Életrajzi vázlat.
Pozsony – Budapest, é.n. Stampfel Károly
W 8-r, 43 l, képekkel.
Eredeti egész vk.

Munkácsy Mihály

I. 2. p. e.

3.—P

Ilges, F. Walther

M. von Munkacsy

Künstler-Monographien. XL

Bielefeld u. Leipzig, 1899. Velhagen u. Klasing.

8-r, 4, 132 l, 121 képpel.

Eredeti egész vk.

Munkácsy Mihály

I. 2. p. e.

2.—P

Munkácsy Mihály

a Honfoglalás

négyes pél-

dányainak

aláírója

„Munkácsy M.

1893. dec. 20."

502
429
93

Munkácsy Mihály

Munkácsy M. két
remekműve Krisz-
tus Pilátus előtt
és a Golgotán.

Ernst Museum
kiállításán 83. sz.
Byp. 1926. ápr.

Munkácsy Mihály

Munkácsy Mihály képei.

Ez a könyv M. ama festményeinek másait foglalja magában amelyeknek regényét Harsányi Zsolt írta meg Ecce Homo c. művében.

Budapest, é. n. Singer és Wolfner.

8-r, 158+2 l. Számos képpel

Fűzve.

I. 1. p. e.

2.—P

Munkácsy Mihály

Emlékeim.

Dr Feleky Géza bevezetésével.

(Budapest) 1921. Amicus.

8-r, 100 l, eredeti papírk.

I. 3. p. e.

2.50 P

Munkácsy Mihály

Móricz Zsigmond

Munkácsy Mihály.

Iparosok Olvasótára. XVI. cif. 7. sz.

Budapest, 1910. Lampel R.

8-r, 48 l, képekkel, füzet.

H. 3. p. e.

-.20

Munkácsy Mihály

Rózsaffy Dezső

Az igazi Munkácsy.
Különnyomat a Petrovics Elek
emlékkönyvből.
Bpest, 1934. 8-r, 17 l,
képes táblával. Füzve.

I. 4. p. h.

2.—

Szabó László dr.

Munkácsy Mihály

Munkácsy néhány ismeretlen képe.

Különlenyomat az Élet 1912. évi húsvéti számából.

4-r, 8 l, képekkel.

I. 1. p. h.

1.– P

Munkácsy Mihály

wód

Zámborszky J.:

A magyar Ornaghár. Bp. 1937
109 – 115. l

JEGYZETEK

JEGYZETEK

Munkácsy Mihály

l.

képm. Muz. Erk.

VIII. 177 l.

keretre

UŞ EGYHÁZKÖZSÉG LELKÉSZI HIVATALA

Bizottságának

Budapest.

l 176-1944 számu értesitésére tiszte-
sepsiszentgyörgyi református egyház-
ıtést tettem arról, hogy a Bizottság az
ak és tornyának helyreállitására 4000
. Egyháztanács megbizott, hogy a Bizott-
hálás köszönetét fejezzem ki és azt a
gazdag áldása kisérje a Bizottság min -

Munkácsy Mihály

l.

Szépm. Muz. Évk.

VIII. 175. l.

ÉLŐVIRÁG TEREM **GELB MALVIN** TELEFON: 184-490

BUDAPEST IV., MUZEUM-KÖRÚT 23—25. SZÁM.

Fióküzletek: V., Szent István-körut 24. Telefon: 123-991. — VI., Andrássy-út 5. Telefon: 426-989.

Aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve 1937. évben.

A címre kérem ügyelni!

T.

A Műemlékek Országos Bizottsága,

úrnak
úrnőnek

Budapest.

„FLEUROP"

VIRÁGKÜLDEMÉNYEK KÖZVETITÉSE
AZ EGÉSZ VILÁGRA.

Munkácsy Mihály

U. 3568
3567
3566

Magyar Ifjusági
Vörös-Keresztes

1929. ápr. 24.
képekkel

A hivatalos más

miniszteri

A MAGY. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM ÜGYOSZTÁLYA

Munkácsy Mihály

l.

Magy NM Levt

39. l.

Munkácsy Mihály

Szentelvíztartó előtt,
Virágesendélet Eossóval
Korhely férje

repr.

Szépm. Muz. Evk

VIII. 202, 203. l.

—

ötet /

leki / 4 kötet /

sség termékei Pannoniában

tipusok elterjedése és eredete

+ 1 mintakötet

őipatiskola szünidei felvételei XII. é/

+ 1 mintakötet

abronzkori urnatemető XXVI.

let és a honfoglaló magyarok nyrge

+ 1 mintakötet

szat történetéhez

vm. és Kassa müemlékei

aquie

onti

M.kir. vallás és közoktatásü

....3.586..../1939.szv.szám:

II.

A tek. Müemlékek Országos Bi

Folyó évi május h
sére Dr. Pálinkás László egy
17.-én Budapestről - Esztergo
tése alkalmával felmerült uti

Munkácsy Mihály

U. 3318

rod
2

Pesti Hirlap Vasárnapja
1932. márc. 27
(Ecce Homo! c. képe repr.)

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
396 1939
1939 jún. 12.

2671 + április 6-án

2. Rafaello Santi ~~[illegible]~~ (da Urbi
(Sz. Urbinoban 1483 ~~[illegible]~~. + Rom

A Költészet.

A kép a [illegible]
ábrázolja szárnya
tér díszíti, szőke ha
lakjában van felt
szorítja, (rövid ujja
Kötve s a barna
két csík között, cs
ranyozott mozaik (u

Vászon, méret
~~Másolta: Sz~~
~~Tárkányi D.~~
~~M. Kept. 448.~~
~~Ugyan 306.~~
~~Folyóró 2.~~

Folyóró 36.

Munkácsy Mihály

Lázd

Római nemzetk.
kiáll. kat 1911
73–86. l.

Munkácsy Mihály

1.

Magy. Herald és
Gen. Társ jub.
kiáll. kat. Bp 1933
44.1

Kammerer Ernö VI. 313.

Munkácsy Mihály

l.

Beetz 39. l.

Munkácsy Mihály

Kapossy József: Düsseldorfi levelek Munkácsytól – Munkácsyról. Művészettörténeti Munkaközösség Évkönyve. 1952.

Correction. May 2, 1949.

assended Jesus

crucified Jews

to sprinkle the girls (scended) scented

They gave me some Easter eggs

in return.

Munkácsy Mihály

Petrovics Elek:

Munkácsy levelei Szinnyei Miklóshoz. Budapesti Szemle. 1941.

crucified by the Jews. On Easter
Sunday to church. On Easter
Monday I sprinkled the girls
with scended water. On
Tuesday I went to the movie.

Munkácsy Mihály

Oltványi I.: Munkácsy életrajzi levelei.
Szabad Művészet
1950 Lap ??

harom unoka testverem. A fiu ne
ve Robert.

~~the~~ the daughter is the daughter

Whose son is this boy? I am this
the son of my parens. Whose girl
is this girl? She is ~~a girl~~ malke
~~and~~ of her fathers. ~~Thomas only son~~
~~parens daughter~~ The children of
Thomas uncle are his cousins. Jan
there cousins. The name of boy is
Robert.

2c

Munkácsy Mihály

Lázár Béla:
Munkácsy Mihály
1844–1944.
Emlékek és emlékezések
Bp. 1944
Folio, 38 képpel
Tolnai Vegyes

Whose boy is this boy? I am
the son of my parents. Whose a
she daughter is this girl? Her is th
daughte of her father and her
mother. Thomas is the only bo
of his parents. The children of Thom
uncle are his cousins. I have thre
cousins. His name is Robert.

5

Munkácsy Mihály

Yriarte: Gazette des
Beaux Arts (Paris)
1876. évf.

Plinius feddi Paullinust leveleinek elhanyagolása miatt.

Hargszom: nekem nem világos, vájjon tartozni fogok; de haragszom. Tudod, amint a szeretett egyenetlen (hátrányos) lessz eközben, gyakran tehetetlen és mindig kicsinyes.

Ez az ok mégis nagy; vagy nem tudom az igazságot, de én eppen úgy nem kevesebb igazsággal, mint amilyen nagy ez, súlyosabban haragszom, hogy a te leveleid már régen nem jönnek. ~~Egy módon~~ Én tudok egy módon kérni, hogy most legalább

Correction May 2, 1949.

What I Did in the Easter Holiday.

I looked forward to the Easter holiday. The Easter ~~ba~~ holiday lasted for a week till the twentieth of April. On Good Friday Jesus Christ was

Munkácsy kiállítás

Végvári Lajos: Adalékok Munkácsy stílusának kialakulásához. Művészettörténeti Munkaközösség Évkönyve. 1952.

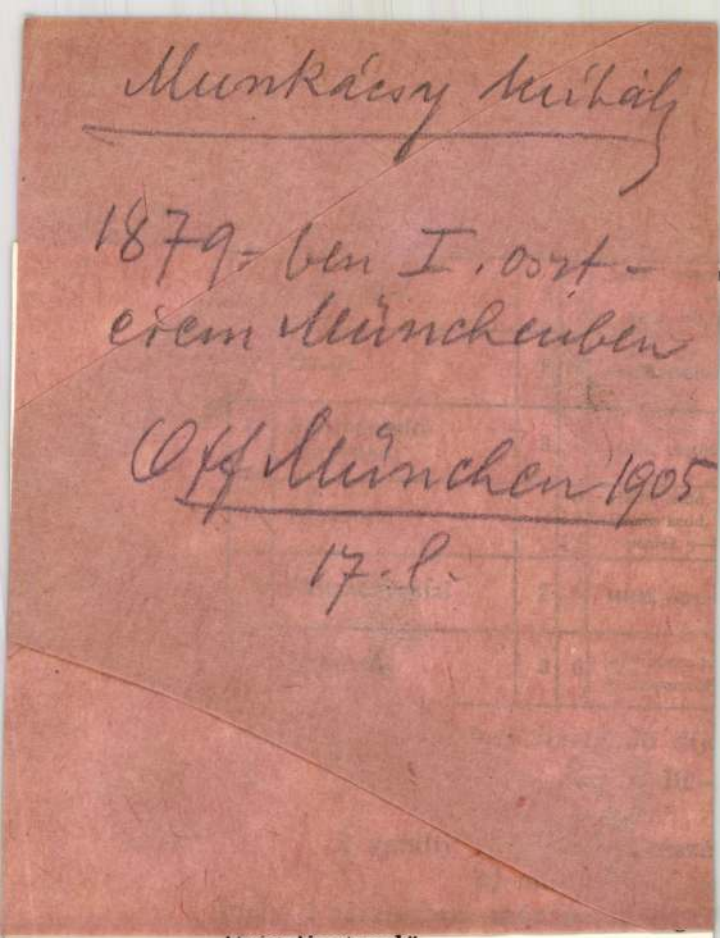

Munkácsy Mihály

1879-ben I. osztérem Münchenben

Off München 1905

17. l.

15-ig fizetendő.

és június közepéig tart. Az egyes
/33. tanévben volt napját és óráját,
lázat mutatja.
ehetők, akik a választott tanfolyam
araiban szerzett szakképzettségüket
elvehetők még olyanok is, akik az
erződésük utolsó évében vannak és
li engedélyt nyertek. Az így felvett
árgyak kivételével, továbbra is láto-

amokra, a fentieken kívül, felvehe-
édlevéllel nem rendelkeznek.

kat kell bemutatni:

;

at (mesterlevél, szakiskolai végbizo-
v, tanoncoknál a tanszerződés).

sá az ily okmányokkal nem rendel-

Munkácsy Mihály

l.

1882. bécsi nemzetk.
mův. kiáll. Gat.

129. l.
Sobbi

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
813 1943 szám.
Erk.: év XI. hó 19. n.

á-

n.
letéből:
Aladár s.k.
ályfőnök.

A m.kir. vallás-és közoktatásü
a keb.számv.VII.osztályhoz int

Utasitom a Számvevőséget,
számla terhére azonnal utaljon
segédőr részére /Budapest, IX.H
Bizottsága képviseletében a Sz
megnyitása során történt hivat
utiköltségei és napidija fejéb

Budapest, 1943.évi októbe

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
POLGÁRMESTERE

35.985/1925-XI. szám.

A Müemlékek Ors
Elnö

A m. kir. belügymini
teréhez 690/1925-IV. szám alat
legyen szives a Müemlékek Orsz
helyettesének nevét a székesfő
ujjászervezéséről szóló 1924:I

Munkácsy Mihály

Lamb 142, 180 l.

Bibliogr. 559. n

Munkácsy Mihály

Szabad Művészet

1957. 242. l.

ulon-
legze-

zottság

szokta-
y a
ban,
ár lé-
a szét-
szépko-
létesi-
yt a
re bo-

S5/E

Munkácsy Mihály

Herrman Ottó nyilat-
kozata Munkácsy
Honfoglalásáról.
Hazánk. 1894. febr.
25.

Munkácsy dolgai

l.

Szabad Művészet

1957. 375. l.

…t, amely már igazán
…n van. Sürgős volna
…ése máscalból mért,
…kolát épit s ajánlatos
…ék, hogy a templomot
…ez a M. O. B. hozzájárulá
Ha azonban a javítá-
M. O. B. által eszkö-
…r a kiküldött épités
…tézkedhetne e tekin-
igen sürgős intéz-
…közölt késkiadásaim

Kiválóg tisztelettel
Reininger J. László
történetiró,
bizottsági tag stb.

Munkácsy Mihály

Szabad Művészet

1957. 426. l.

többször

427. l.

lomtörténeti tanulsággal szolgáló provenienciájának tulajdonítható. ERNST

ben született s később Nagyenyeden tanult, majd külföldi akadémiákon járt s beutazta Európát. Tudós ember hírében állott. Egyébként az ő unokája volt a Cid-fordító Teleki Ádám. Bornemisza Anna halálakor mindössze tizenegyéves volt. A legkisebbik fiú, Sándor, pedig ugyanekkor csak kilenc évet számlált. 1679-ben született s mint tudománypártoló főúrnak, aki a külföldön tanuló magyar diákok segélyezésére is sokat áldozott, Bod Péter neki ajánlotta *Magyar Athenás*-át. Fia, Teleki Sámuel alapította a nagyhírű marosvásárhelyi Teleki-Könyvtárt.

Valamennyi költemény az életről, az elmúlásról, a fejedelmi méltóságról, a változó sorsról és az isteni kegyelembe vetett hitről zengedezik. A kis Pál és Sándor — zsenge korára való tekintettel — valószínűleg nehezen birkózott meg a versírással. Alighanem a jó Köleséri Sámuel vagy Majtini Ferenc tanítómester uram tolla alól kerültek ki az ő nevükkel ékeskedő ritmusok is. Sőt a másik két fiú sem lehetett olyan idős, hogy költeményeik egy kis igazítást el ne szenvedhettek volna.

Feltűnő, hogy a kancellár legidősebb fia, aki szintén Mihály volt, nem szerepel a versírók között, pedig ő az egyetlen, akinek irodalmi munkásságáról eddig is tudtunk. Bornemisza Anna halála

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1938 MÁRCIUS 6-TÓL MÁRCIUS 27-IG.

Munkácsy Mihály

Lyka München

8, 11, 22, 23, 26,
28, 36, 54, 60,
62, 64, P.

Munkácsy emlék

Emlékkiállítás
Békéscsabán

Szabad Művészet
1957. 290. l.

Munkácsy Mihály

Szabad Művészet

1951. 11. 505 l.

Budapest, 1929.évi február

étéből: Dr. Rónay Zoltán s.k.minisz-

alos másolat hiteléül:

Tarnay

irodasegédtiszt.

Munkácsy Mihály

Szabad Művészet
1957. 466. l.
Képpel

Összesen: 150 P-t

127.638. számu kiadási csekkszámla

est, 1928.évi november hó 30-án. A

r. Rónay Zoltán s.k. miniszteri taná-

alos másolat hiteléül:

Zaronly

ri s.hiv.igazgató.

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM

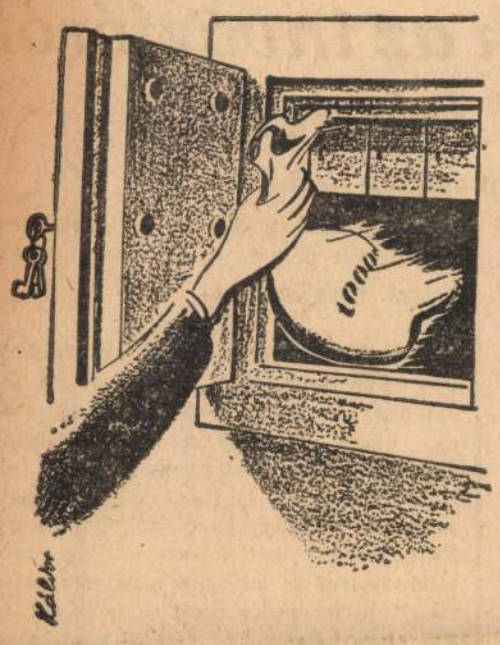

Vegye Ki

a részét a legszebből, a legjobból. Vegyen összkomfortos öröklakást a hatalmas fejlődésben levő Balatonaligán. Budapesthez legközelebb!

Felvilágositás, eladási iroda kizárólag:
Budapest, IV., Váci-u. 36.
Klotild-palota.
Telefon: 183-256, 186-508.

Az osztálysc
mai húzásának telje

50.000 pengőt nyert: 48331 50629
10.000 pengőt nyert: 18460
5000 pengőt nyert: 24576 40222 71060
4000 pengőt nyert: 35704 97453
2000 pengőt nyert: 38853 67938
1000 pengőt nyert: 6562 25130 27374 39583 57920 59238 75187 98809
800 pengőt nyert: 47949 62623
600 pengőt nyert: 6485 26270 39561 48290 65431 84864 67580 68604 70966 72193 79350 83918 83952 95313 99892
500 pengőt nyert: 499 5980 12561 15693 33121 36185 36356 37656 45089 47500 55021 60158 63101 69474 69650 76393 83410 93203
400 pengőt nyert: 321 819 1038 2610 2696 3650 11428 13511 22026 22135 24044 25067 28317 30948 35599 38291 38354 41546 41730 42102 43344 43401 43418 44033 44562 45784 47063 47875 48283 51392 56132 56497 62269 67795 68763 69574 73570 74519 75627 76109 76660 76788 78900 80969 81110 81922 84064 87067 88526 87478 89478 90059 93235 93452 94245 96683 97616 98095

250 pengőt nyert:

0007 064 101 254 311 341 386 408 409 502 533 555 560 606 724 749 887 901 904 952 957 971 1089 082 088 098 125 129 140 247 342 370 430 456 542 607 763 833 861 862 920 946 2028 092 120 142 164 188 218 234 243 316 404 531 608 624 654 752 829 860 861 923 3237 295 378 457 605 678 705 770 782 4035 079 182 428 448 471 488 493 563 582 589 700 749 762 855 892 915 918 937 947 5056 059 141 146 200 241 343 347 395 406 488 564 615 623 738 794 904 925 6004 069 141 157 255 295 305 327 418 438 539 547 657 701 775 776 784 796 831 993 999 7164 168 214 218 355 400 405 412 414 440 472 489 530 570 611 775 789 877 943 8016 022 076 161 168 183 347 433 520 619 677 727 728 762 800 817 852 9083 115 189 212 304 383 526 624 630 716 831 916 917 923

10014 094 114 126 156 252 272 286 305 321 328 351 363 364 410 413 415 462 469 474 527 543 556 618 630 658 680 686 697 776 935 961 11057 082 096 099 103 110 114 116 222 260 264 300 416 468 472 489 541 545 547 596 614 723 754 807 811 859 877 935 954 960 12004 220 247 316 335 348 379 385 412 431 432 477 482 539 568 710 806 903 978 985 13014 018 042 072 104 218 221 288 304 386 532 567 572 593 646 697 726 756 938 947 14073 089 113 173 178 257 315 338 405 456 467 508 621 666 710 15088 117 131 144 198 235 324 463 574 602 635 644 763 891 895 979 16020 042 119 177 182 302 398 444 451 488 520 545 565 566 625 752 835 908 964 17137 229 264 313 341 466 685 755 867 873 915 916 919 18079 141 147 241 255 360 383 411 428 434 462 532 548 549 563 638 654 763 889 19017 018 124 129 214 250 274 293 294 334 416 531 543 584 589 590 662 759 809 822 826 837 845 870 943 978 979

20188 203 225 230 249 343 400 432 445 498 520 545 630 631 708 767 815 823 909 921 960 963 21012 024 095 116 121 139 160 221 235 374 390 546 560 618 661 663 685 704 734 868 886 920 951 959 986 22032 080 150 156 182 311 314 327 350 400 467 485 488 535 552 670 712 821 831 898 955 23020 047 079 108 149 226 297 319 328 333 391 466 480 510 514 564 583 677 687 702 744 787 808 885 911 953 24066 168 176 192 198 264 290 373 391 421 591 747 754 773 777 874 876 928 972 996 25005 021 071 088 096 124 290 350 371 394 413 420 521 562 595 598 652 668 670 681 686 779 826 843 847 912 26001 046 054 170 295 333 417 522 546 552 609 638 727 737 746 778 790 799 884 27043 104 221 244 252 279 393 423 480 485 519 536 640 779 784 827 886 887 940 28031 113 131 278 289 303 316 353 357 398 404 460 532 555 579 603 631 674 747 845 877 945 956 959 29022 076 087 315 364 446 475 495 501 516 710 796 835 882 885 900 961

30119 130 171 201 254 326 337 361 376 415 448 460 527 745 774 777 912 920 976 31022 115 211 229 289 442 513 555 563 564 638 643 673 681 845 32039 091 282 290 294 376 499 509 523 524 623 652 662 685 714 739 790 892 930 942 944 952 33020 060 083 191 197 299 347 363 563 627 642 688 737 759 769 806 825 853 872 966 34046 048 053 076 100 111 138 179 253 354 397 409 500 652 693 701 766 784 951 965 970 977 35010 131 150 156 160 164 201 298 421 518 658 707 726 756 783 785 806 828 868 911 921 958 992 36034 041 093 159 171 239 279 300 339 355 367 375 403 433 435 495 620 621 651 654 706 741 742 761 771 821 844 849 891 901 958 37015 029 114 193 455 479 488 548 555 570 575 582 583 598 678 712 732 822 846 996 38111 174 216 224 364 434 468 498 507 538 564 582 584 617 683 706 729 760 803 831 867 870 892 39010 065 141 183 218 227 309 334 517 525 555 573 611 622 637 654 783 814 826 913

40047 138 150 217 368 397 404 487 496 583 584 598 703 722 729 751 [illegible]18 881 894 922 937 946 41033 055 084 106 108 145 [illegible]18 396 446 497 528 545 557 591 607 643 695 738 750 777 820 878 930 42048 086 089 124 149 166 220 248 263 323 339 436 446 461 477 507 517 544 553 597 623 661 694 764 767 842 858 874 886 924 928 937 43046 076 116 122 136 152 157 173 226 308 332 352 419 451 456 471 583 591 625 628 632 640 650 678 692 734 808 809 858 902 912 921 928 936 44005 204 237 251 283 355 367 435 511 618 629 684 825 839 847 856 909 45082 095 178 271 284 320 352 400 425 438 449 469 482 503 528 648 667 694 715 741 747 785 806 819 831 834 887 850 988 46010 071 101 158 208 233 257 293 308 392 412 495 518 523 529 530 584 609 621 648

661 690 1
186 220 2
947 982
462 481 6
144 185 2
560 600 65
50013 015
372 470 521
999 51074
766 843 898
178 231 267
791 821 828
305 376 378
807 832 850
120 130 137
674 695 834
317 448 460 5
193 231 255 3
814 839 873 8
406 479 621 6
58018 091 182
858 874 934 9
346 423 442 48
840 914 917
60030 067 101
522 516 574 57
159 256 288 30
724 776 876 90
305 315 394 473
833 847 873 885
448 449 455 480
988 61008 041
651 657 747 785
077 110 116 121
626 678 698 722
143 245 254 280
816 835 887 923
650 697 749 758
311 387 462 635
071 113 138 241
655 734 738 828 8
70001 018 048
522 593 614 620 6
915 919 71000
817 418 426 454
823 889 912 929
110 112 185 245
632 636 685 697
199 386 456 479
778 803 833 845
381 384 421 461 4
720 730 789 800 8
142 170 258 266 3
647 678 809 845 894
516 582 662 695 77
978 77035 142 20[illegible] 353 391 442 453 455
874 591 682 745 752 757 788 991 994 78118 149
184 339 471 493 518 522 566 610 715 748 783 794
797 886 955 973 79045 172 194 210 298 299 305 306
362 389 505 547 572 644 692 699 791 860 907 920
952 988
80053 119 314 332 357 360 388 423 444 472 477 556
600 688 804 885 915 950 988 81034 037 066 075 125
176 177 289 402 536 576 595 639 789 847 898 912 953
976 82018 019 033 049 068 114 139 148 159 176 194
205 234 251 281 299 332 338 362 398 445 476 495 524
526 546 833 836 876 931 951 83004 010 102 125 167
248 388 395 421 424 501 510 541 561 577 611 615 752
909 950 965 982 84031 032 094 146 166 227 267 321
328 376 408 557 558 673 728 806 836 885 910 932 937
981 85024 066 170 292 322 401 432 497 517 552 557
574 576 586 679 690 693 710 721 746 795 810 903 943
950 987 86095 120 163 171 287 242 310 331 414 415
472 486 537 573 616 632 730 930 931 954 974 87036
050 054 069 070 157 165 315 376 474 541 575 603 843
845 861 875 884 991 88013 017 022 027 063 105 125
129 179 202 228 279 304 334 373 416 443 457 556 746
769 803 905 951 89109 219 276 348 349 360 393 456
561 568 571 794 796 842
90009 038 058 163 245 353 389 400 579 610 612 698
709 838 839 848 854 894 937 91038 073 174 187 222
269 284 378 415 416 437 488 523 541 549 551 622 643
783 883 92120 197 200 258 262 265 385 456 465 482
509 544 602 646 774 798 841 878 970 93024 120 128
213 215 271 275 276 321 341 431 486 520 561 573 674
685 702 707 753 798 845 894 945 94059 063 070 124
130 138 159 170 173 323 332 370 380 442 472 526 605
608 681 693 761 771 818 830 870 898 953 95147 183
224 301 349 354 391 437 466 478 511 516 519 521 611
785 821 840 876 906 917 922 933 960 96971 130 148
159 219 254 317 399 428 439 462 478 682 714 797 815
870 874 97057 068 077 114 162 210 294 423 546 578
665 785 876 939 979 993 98077 331 395 341 374 423
449 475 478 526 731 813 885 99133 184 215 230 258
263 306 319 328 380 489 494 514 670 704 738 784 807
828 838 893

Minden felelősség nélkül.

A »Magyarország« gyorslistáját, amely a ma kihuzott összes számokat tartalmazza, a húzási teremben összeállította a Glória Ker. R. T. Osztálysorsjegy Főárusító, Budapest, VI., Andrássy-út 18., telefon: 11—89—99.

A következő húzás február 22-én lesz.

MAGYARORSZÁG KISKIRAKATA

RÁDIÓK
gramofonok, erősítők, villamossági cikkek
Signal zseblámpaelemek
rádiócsövek
porszívók
MAULIS-tól
IX., Ráday-u. 11 T: 186-203

Figyelem! Használt ruhákért, egyenruhákért legmagasabb árat fizetem. Győződjön meg és hívjon Schultz, Népszínház-u. 21 T.: 140-667.

Nyugodtan alhat
ha újrendszerű gázzal féregmentesít, garanciával: „Nem cián". Féregírtó Vállalat, Városmajor-u. 9. T. 350-359.

Használt

Vegyen **arany-karkötő**
hű utánzatát az
„Ajándékbolt"-ban
Károly-krt 21., Madách-palota)

FREUND fizet legtöbbet **használt férfi- női** és egyenruhákért cipőért, szövetfüggönyökért, egész háztartásért. Hétfőn is. Dobozi-u 27. T: 422-571

VILÁGHÍRŰ
ÓLOMKRISTÁLY
a legszebb értékes ajándék-díszárugyüjtemény olcsó Dam an ch-utca 54, I em. 8

Használt férfiruhákért egyenruhákért
magas árat fizetek. SPIEGEL Teréz-körút 2. em. 9. Tel 224-842

£00 P-t fizetek 1 Révai lexikonért
Francia, német magazint, könyvtárat veszek. Tel.-hívó: 113-104. Klein könyvüzlet, Podmaniczky-utca 51.

Erdei parcellázás
Csornori-Erdőnyaralón, 150—200 öles villatelkek a rajta levő osfákkal,
ölenként 25 P-től
Autóállomás, betonút, strandfürdő. kiépített járdák, közkutak, villany. Érdeklődés, díjtalan kiszállítás Dr. Erzsébet-krt 1. II. 32 Telefon: 425-448

Kedic össze használt ruháit, emüit, legmagasabb áron megveszem Terpten 18. 137-634

SZEK bútort antik bútort szőnyeget stb. Könyv-u 27/a T: 187-217

Ügyak rekamiék binált szobák
LUM kárpitosnál, utca 29. Tel.: 226-906.

„Dunhill"
pipákat veszünk. GALLWITZ TESTVÉREK, Budapest, IV., Párisi-utca 9.

IRODA-BÚTORT
olcsón DOBAY-tól, Sándor-u. 36. Telefon: 140-278.

Elsötétítő roletta
egy mozdulattal kezelhető. PFLUM kárpitos, Nefelejts-utca 29 Telefon: 226-906.

Gáz vagy elektromos
hűtőszekrényt
magas áron vesz Gergely, Dohány-u. 16. I. 6. T: 223-907.

Augusztus 1-re beköltözhető
2 szobás hallos
Fehérvári-út elején. T.: 151-942

„Kontoservice"
KÖNYVSZAKÉRTŐI IRODA. Iroda- és üzemszervezés, könyvek felfektetése, átírórendszerek bevezetése, ellenőrző és irányító tevékenység szakértői ügyek és szakvélemények, társaselszámolások, mérleg- és adómérlegkészítés, adóvallomások számszerű kimunkálása, ipari, kereskedelmi és árkalkulációk. Budapest V., Pannónia-utca 38. Telefon: 291-735.

Hibás rádióját
MA díjtalanul elhozatjuk. HOLNAP végleges árajánlattal szolgálunk, HOLNAPUTÁN megjavítva visszaküldjük, MINDIG lépést tart a rádiótechnika fejlődésével a
a BELLAVOX
RÁDIÓ-SERVICE
V., BATHORY-UTCA 9. SZ.
Telefon: 114-224, 129-629

Pianello
zongorahangi
Sternberg
Rákóczi-út hatvan.

Használt férfiruhákért
egyenruhákért, fehérneműért nagy árat fizet Grün, Népszínház-utca 20.
T. 342-957 Saját üzletem részére.

Magyar perzsa
és gyapjú szőnyegeket veszek. GERSTL, István-út 28. Telefon: 426-547

BRILIÁNST ékszert, ezüstöt legdrágábban veszek T: 140-969 BAROSS. UTCA **83.** ÉKSZERIPAZ Ékszercsere

Elsötétítő
légóroló önmagától felgördül
Gyártja: Compactor, IV., Magyar-u 27. T: 185-035
Üzem: Bosnyák-u. 6. Telefon 297-444
Vidéki képviselőket keresünk.

Használt
ruha, cipő, fehérnemű, hagyatékért SOKAT FIZETEK. Hétfőn is. T.133-623

Fiatal házaspár
takarításért lakást keres
Dömök István, Rákóczi-út 8/a., III. emelet 22. szám

Elsötétítőroleita
KERET stb., olcsó, megbízható, megrendelhető: Timár, Miksa-u 7. Tel.: 225-794.

Zongorát v. pianinót
sürgősen vennék vidékről is, ár, gyártm közlésével. Strokl, Árpa-út 9, f. 2 T: 223-370

NUTOVITS fizet legtöbbet
ruhákért, fehérneműkért, cipőkért, szőnyegekért, zálogban lévő minden tárgyért. Üzlet Népszínház-u. 26. T.: 340-967. Hívásra jövök!

Mária Terezia kovácsolt vas, biedermeier, stil csillárok nagy választékban BUGI csillárszalon, VI., Teréz-krt 17. T: 121-842

FOTELAGY
szenzációs olcsón nagy választékban. Kétszemélyes fotelágy-újdonság! »Péterc kanapéágy egy. kész.: Kárpitos, Almássy-tér 16.

PATEK
duplafedelű arany zsebóra eladó. Cím a kiadóban.

Dr. Gál Dezső
operaénekes
nangképzés, hangfejlesztést vállal, olasz módszerrel. Vilmos császár-út 76. II. 3.

Komolyabb bélyeggyüjteményt
meghízásból gyüjtő részére, magas áron veszek. Ajánlatok: „Gyüjtőtől" jeligére a kiadóba.

VESZEK
Színházi Életet és könyveket. Levélhívásra megyek. Vörös Pál ujságárus, a Calvin-tér közepén.

Arany pecsétgyürű
F. K. monogrammal elveszett. Becsületes megtaláló értéknek megfelelő jutalomban részesül. Telefon: 186-505

IRODABÚTORT
gyártónál vegyen. Ifj. Martini József, tel.: 497-534. XIV, Nagy Lajos kir.-útja 108.

D. K. W. és Fiat
autók prima állapotban és prima gumikkal igényjogosultnak eladó. Fejér autó-rádió, Andrássy-út 6.

Telefonáljon a leggyorsabb
taxigépkocsinak!
Telefon 226-136

Zeneakadémiai végzett
okl. zongoratanárnő, még néhány növendéket vállal. Telefon: 122-088

Munkásy Mihály
Farkas Zoltán
Munkásy Mihály
realizmusa.
Szabad Művészet
1951. 11. 498—502.
Képekkel.

MUNKÁCSY MIHÁLY

Ha nem vergődnénk ilyen világválság közepette, valószínűleg országos méretekben ünnepelnénk Munkácsy Mihály születésének századik fordulóján. A magyar művészi világ így is tiszteletreméltó módon vonul fel Munkácsy mellett s olyan elme szolgáltat pikturájának igazságot, mint Petrovics Elek. Éppen Petrovics mutat rá, hogy az utókor mennyire igazságtalanul bánt Munkácsy örökségével s impresszionista szemmel kicsinyelte, holott irányokon túl örök értékeket találhatott volna benne. Petrovics főként Munkácsy sötéttónusú realizmusát emeli ki s valóban ez a realizmus Munkácsy művészetének legmaradandóbb értéke. Néha úgy érezzük, hogy Arany János realizmusa költözött a vászonra a »Siralomház«-ban, a »Tépéscsinálók«-ban vagy pedig az »Ujoncozás 1848-ban« c. felejthetetlen Munkácsy-festményen.

A Munkácsy évforduló egyik legnemesebb zászlóhajtása a művész »Emlékeim« c. önéletrajzának új kiadása. Malonyay Dezső valamikor kiadta Munkácsy önéletrajzát, de »átsimította«. A századforduló idején történt ez, midőn társadalmunk idegesen berzenkedett a realizmustól s különösen vonzódott a rózsaszínű ködökhöz és felhőkhöz. Az új kiadás az eredeti francia forrás nyomán készült, hű és nemes munka, mindenekfelett pedig kulcs Munkácsy piktúrájához. Mindenekelőtt Munkácsy sötét tónusát magyarázza meg. A sötét tónus nemcsak modor nála, hanem világszemlélet. Munkácsy még alig számolt néhány esztendőt, amidőn édesanyját elveszítette s nemsokára utána költözött atyja is. A Bach-korszakban telt gyermekkora és ifjúsága. A szülők halála után békéscsabai rokonok vették magukhoz, zordon nagybátyjának házába került s nemsokára egy még zordonabb asztalosműhelybe inasnak. Felszabadulása után Aradra vetődött, itt sem volt irgalmas a sors hozzá, de a sok csapás végülis lázadásra bírta: szakított mesterségével s a véletlen festőművészhez vetette, aki elősegítette kibontakozását. A gyermek- és serdülőkor döntő hatást gyakorol az emberre, Munkácsy is fájdalmas ifjúságának sötét tónusát festette vászonra.

A nehéz gyermekkor avatta realistává is. Korán találkozott az élettel, a nyerssel, a valódival, az irgalmatlannal. Sötét kamrában hált inastársaival s mellettük a mester beteg, vén apja haldokolt esztendőkön keresztül. Még tartott a betyárvilág s a kis Mihály egyszer éppen nagynénjénél tartózkodott, midőn rájuk törtek a rablók. S vajjon ebben a szabadságharc utáni megtaposott, vérbe, bánatba s komorságba fojtott magyar világban, a szegény, sárban-porban fulladozó vidéken melyek voltak a gyermek Munkácsy nagy élményei? Mindaz, ami sűrített valóság volt: a siralomház, a műhely, a vásár, a toborzás, illetve katonafogdosás, a csavargó furcsa figurája s vigasztalásnak: a 48-as hőskor emlékei. Ezek az élmények nőttek benne halhatatlan művekké.

Petrovics Elek említi, hogy Munkácsy támadói magyarságát is kétségbevonták. Munkácsy Mihály édesapja csakugyan német származású volt, fia azonban ott lett magyarrá, ahol egyáltalában asszimilálódni lehetséges: alul, szenvedések és megpróbáltatások közepette. A művész mindenesetre gyökeréig átérezte a magyar jellemet és sorsot, legjobb képein pedig tökéletesen kifejezte. Olyan bizonyságtételeket hagyott, melyek nemcsak művészeti, hanem hungarológiai szempontból is elsőrangú értékűek. A magyarság mindig tisztelettel hajol meg előttük és magáénak vallja őket.

Svájci vélemények és értesülések az invázióról és a finn kérdésről

Délutáni telefonjelentés Bernből

Genf, február 21
(A Magyarország kiküldött munkatársának tel. jel.)

Általános figyelem fordul a Svájcba érkező berlini magánjelentések felé, amelyek éppen azért, mert átmentek a német cenzurán, kettőzötten érdekesek és azt állítják, hogy a német legfőbb hadvezetés pillanatnyilag az orosz arcvonalat nem is tartja elsőrangú fontosságúnak, hanem annál nagyobb figyelem fordul nyugat felé, az elözönlés tervei és megakadályozása irányában. Hogy Nyugat ma mennyire az érdeklődés középpontjában áll, azt elárulja Rommel marsallnak már hetek óta tartó felülvizsgáló körútja, aki az Atlanti falat szemléli meg és Rundstedt tábornagynak nyilatkozata, amely itt mély benyomást keltett. A *Neue Zürcher Zeitung* magánjelentésében közli: német megítélés szerint az angol néphangulat olyan, hogy egy megkísérelt inváziónak kudarca nyomán lehetséges, hogy megegyezéses békére kényszeríti kormányát.

Ezzel szemben feltűnő, hogy a szövetségesekhez közelálló degaulleista körök lapjaiban napvilágot láthatott az a feltevés is, hogy az inváziónak talán be sem kell következnie, mert maga az a tény, hogy Berlinnek állandóan felkészülve kell állania az elözönlés leküzdésére, magában véve annyi német hadosztályt tart lekötve, hogy az oroszok bizonyos mértékben korlátozott német elhárításba ütközhetnek Keleten.

*

A finn kérdés vajudása az érdeklődés középpontjában áll továbbra is. Mindent alaposan megvizsgálnak, ami az orosz magatartás módosulását árulná el és etekintetben nagy feltűnést keltett a United Press ma déli jelentése, amely arról ad hírt, hogy Finnországot esetleg átmenetileg amerikai csapatok szállják meg. Az amerikai hírügynökségnek ez a jelentése Svájcban kételkedést vált ki, mert nem tartják valószínűnek, hogy a Szovjet-Unió hatalmi befolyásának ilyen lényeges ütköző pontján amerikai seregkötelékek megjelenését rokonszenvvel fogadná. Másrészt stockholmi közlések bizonyítják, hogy Svédországban is komplikációktól tartanak, amennyiben tengerentúli csapatok jelennének meg finn területen. A kombinációk sorát lezárja az a feltevés, hogy esetleg USA és szovjetorosz csapatok közösen szállnák meg Finnországot, ami megkönnyítené a finn kormány helyzetét, mert a finn nép nem érezné magát annyira magára hagyatva az oroszokkal szemben, ha Roosevelt csapatai is jelen lehetnének az oroszok soraiban.

y.

Árdrágítás-e, ha a békében vásárolt holmit a mai árakon adják el?

A törvényszék Pártényi-tanácsa azt a fogas kérdést dönti el a közeljövőben, hogy valaki a saját használatára békeidőben vásárolt ruhaanyagokat, angol szövetet, harisnyát, pokrócot az akkori áron tartozik-e továbbadni, ha az árut kénytelen eladni, mert pénzre van szüksége, vagy pedig a mai forgalmi áraknak megfelelően engedheti át a vevőnek.

Az ügyészség Holzer Julia kézimunkakészítőt árdrágító visszaélés bűntettével vádolta. A vád szerint 2.80 méter angol férfiszövetért 44.80 pengő helyett 500 pengőt, 5 méter pizsamaanyagért 11 pengő helyett 125 pengőt, 1 darab pokrócért 10 pengő helyett 220 pengőt kért és fogadott el vevőitől, de ugyanilyen arányban drágábban adott el különböző textilholmit másoknak is.

A bíróság előtt Holzer Julia azzal védekezett, hogy a textilárukat még békeidőben saját használatára vásárolta, időközben azonban úgy fordult a sorsa, hogy édesanyját és egy idős, súlyos beteg rokonát neki kellett eltartania, ezért a textilárukat eladogatta. Azt állította, hogy az árdrágítási bűnügybe mások rántották be.

A tanukihallgatások után Fenessy Ferenc védő kérte, hogy a bíróság rendelje el tanuk kihallgatását annak igazolására, hogy a vádlott ezeket a holmikat valóban békeidőben vásárolta saját szükségletére, ezenkívül rendeljen ki a bíróság hivatalból szakértőt annak megállapítására, hogy a békeidőben érvényben volt árért köteles-e átadni a saját használatára vett árut. A bíróság a kérésnek helyt adott és a tárgyalást elnapolta.

Nincs forgalmi akadály a MÁV vonalain

A Magyar Országos Tudósító jelenti, hogy a hófúvás okozta forgalmi akadályokat a MAV minden vonalán elhárították.

Ezidőszerint a MAV vonalain forgalmi akadály nincs. *(MOT)*

Csak a férfias helytállás tarthat meg bennünket, mondotta Tasnádi Nagy András Ujvidéken

Ujvidék, február 21. Tasnádi Nagy András, a képviselőház elnöke, 19 képviselő kíséretében Ujvidékre érkezett. A német házban megtekintette a délvidéki német intézményeket, majd a levente-otthonba ment, amelynek nagytermében rendezték meg a néma bált. Tasnádi Nagy András ünnepi beszédében elmondotta, hogy szeretetet, melegséget hoztak véreinknek és mindenkinek, bármilyen népközösség tagja is, aki ezt viszonozza és őszintén ragaszkodik a közös hazához.

A kritizálók ellen fordult és kérte a hallgatóságot, senki se üljön fel azoknak, akik bármilyen eszközzel meg akarják bontani a társadalom munkakészségét és fegyelmezettségét. Gondoljunk arra, — mondotta — hogy a háborúnak még nincs vége, készen kell lennünk arra is, hogy belekerülhetünk legerősebb sodrába s ott semmiféle ügyeskedés, alkudozás, panaszkodás, vagy béke után jajongás nem segít, csak a férfias helytállás tarthat meg. Ezt a Délvidék népével való testvéri egybeforrást szolgálja a mi látogatásunk, — fejezte be beszédét a képviselőház elnöke.

— **A MÉP OROSHÁZI SZERVEZETE** kerületi nagygyűlést tartott. Az ülésen Benes Zoltán országos alelnök a 3000 főnyi hallgatóságnak általános tájékoztatót adott a külés belpolitikai helyzetről. Felszólaltak még báró Urbán Gáspár és Beliczey Miklós főispánok, valamint vitéz Várady László és Torkos Béla országgyűlési képviselők.

A Kormányzót köszöntötték a Volksbund közgyűlésén

A magyarországi németek szervezete, a Volksbund, a Horthy Miklós Nemzeti Sportcsarnokban tartotta közgyűlését. A magyar kormányt Pataky Tibor miniszterelnökségi államtitkár képviselte, német részről megjelent von Jagow budapesti német követ, a német birodalmi külügyminisztérium részéről Reichel követségi tanácsos, a Magyarországon akkreditált német konzulok és Werner Lorenz főcsoportvezető rendőrtábornok, a fegyveres SS képviseletében.

A közgyűlést dr. Goldschmied György helyettes népcsoportvezető nyitotta meg, aki a Kormányzót és Hitler Adolfot köszöntötte, a Magyar Himnusz eléneklése után. Lorenz főcsoportvezető arról beszélt, hogy az itteni népcsoport becsülettel teljesíti azokat a kötelezettségeket, amiket a haza és a népiség rótt rá. Dr. Basch Ferenc népcsoportvezető ismertette a Volksbund teljesítményeit. Schönborn József képviselő, lelkes éljenzés közben, felolvasta annak a táviratnak a szövegét, amelyet Magyarország Kormányzójához és Kállay Miklós miniszterelnökhöz intéztek a nagygyűlésről.

— **VÁSÁRLÁSAINKNÁL** vigyük vissza az üres üvegeket, kérik a budapesti drogisták a kozmetikai készítményeket vásárló közönséget.

— **MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN** délután ½5 órakor a gázkészülékek helyes kezelését, az élelmiszerek helyes felhasználását mutatják be a *Gázművek* főzőelőadásain, VI., Vilmos császár-út 3. szám alatt. Belépődíj nincs, ruhatár, kóstoló díjtalan.

RÁDIÓMŰSOR

HÉTFŐ

BUDAPEST I.: 17.00 Segít a bajon az Alföld szive. 17.15 Tánczene. 17.50 Négyszemközt Keresztury Dezsővel a könyvtárszobában. 18.00 Magyar nóták. 18.40 Fabró Henrik. 18.50 Hirek. 19.00 Bécsi est. I. rész. 20.00 Mulatság — fáradság. 20.20 Az Operaház zenekara. 21.40 Hirek. 22.10 Hirek német, angol és francia nyelven. 22.40 Zenekari művek. 23.45 Hirek.

BUDAPEST II.: 17.00 Hirek német, román, szlovák, ruszin és horvát nyelven. 19.00 Móri muri. 19.15 Autótaxi Sofőrotthon Dalárdája. 19.35 Votisky Alice csárdásokat énekel. 20.00 Bécsi ezt. II. rész. 21.15 Német nyelvoktatás. 21.40 Beszkár-zenekar. 22.40 Hirek.

KÍSÉRLETI ADÓ: 17.30—18.55 Gondűző derü.

KEDD

BUDAPEST I.: 6.00 Üzen az otthon. 6.25 Ébresztő. Torna. 6.45 Reggeli zene. 7.00 Hirek. Közlemények. 8.00 Hirek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. 8.35 Zenekari művek. 10.00 Hirek. 10.15 Székesfővárosi Tüzoltózenekar. 11.10 Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 11.15 Szalonzene. 11.40 Divattudósitás. 12.00 Harangszó. Himnusz. Utána Szórakoztató muzsika. 12.40 Hirek. 13.20 Időjelzés, vizállásjelentés. 13.30 Honvédeink üzennek. 14.00 A rádiózenekar műsorából. 14.30 Hirek. Műsorismertetés. 15.00 Rendőrzenekar. Közben 15.30 Gyermekdélután. 16.20 Leopold Mozart: B-dur divertimento. Hanglemez. 16.45 Időjelzés, hirek. 17.00 Nagyjaink a századok tükrében. 17.20 Cigányzene. 17.55 Simor Erzsi verseket mond. 18.10 Egyházi zeneszerzők világi művei. 18.50 Hirek. 19.00 Farsangi muzsika. A szünetben kb. 20.00 Bátorság, megfontoltság, fegyelem az önvédelem alapja a légoltalomban. 21.15 Az idő sodrában. 21.30 Berlioz: Római Karnevál. 21.40 Hirek. 22.10 Hirek német, angol és francia nyelven. 22.40 Tánczene. 23.45 Hirek.

BUDAPEST II.: 17.00 Hirek német, román, szlovák, ruszin és horvát nyelven. 18.30 Mezőgazdasági félóra. 19.00 Csajkovszkij—Liszt-est. A szünetben kb. 19.50 Ujabb or

ORSZÁGOS
SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM
Dózsa György-út 41

BUDAPEST
55 VI 16

Luttor Ignác
XIV. Dózsa György ut 29.

Hivatalból
Dij átalányozva.

ORSZÁGOS SZÉPMŰVÉSZETI MUZEUM ÉS
A TÁRSADALOM ÉS TERMÉSZETTUDOMÁNYI ISMERETTERJESZTŐ TÁRSULAT

Ismeretterjesztő előadások

Előadó Bányi László

Tárgy Munkácsy Mihály

Előadás a Szépművészeti Múzeumban folyó hó 12-én n délelőtt 11 órakor.
Bejárat a Dózsa György-úti kapun. Belépődíj 2.- Ft.

~~Belépés díjtalan~~!

F. k. Záhonyné

MNOSZ 4604 — 542331 Kőbányai nyomda. F. v. Bauer János

A képnek megadott mérete, túlságosan elnyujtott téglány alakja is bizonyára egyik oka volt annak, hogy a kompozíció nélkülözi a mester egyéb műveinek tömör drámaiságát. Bár az a része, amelyen az akció súlypontja van, elrendezésében világos, drámaian mozgalmas s lélektanilag is kifejező. A lelkesedő tömeget ábrázoló rész, a mozdulatokat ismétlő, széteső zsúfoltságában, a képzelő és megjelenítő erő fáradtságát árulja el. Egyes alakok, mint elsősorban Árpádnak valóban fejedelmi alakja, az előtérben balra hódoló szláv s a jobb sarokban előtűnő magyarok, régi erejére emlékeztetnek. Más műveihez képest sokkal kevesebb bitumos színt használ, aminek szerencsés következményekép a festmény 30 év után is alig sötétedett. A mélytűzű koloritnak (mint például Árpád öltözetének világító sárgája) drágakőszerű csillogása sugározza be a nem egy részében fáradtan festett képet, amely egészében mégis remekmű, s nem hazudtolja meg a nagy zseni utolsó fellobbanásait.

A kép hiányaiért részben a munkatársak felelnek, hiszen köztudomású, hogy a lovakat Pataky festette, s a részletekben Halmi Artúr és Párisban élő más magyar művészek is segítettek Munkácsynak.

A mű elkészültekor általában csalódást keltett, s ez is egyik oka annak, hogy a festmény nem került a tervezett helyre. Egyébként időközben akusztikai okokból az ülésterem elnöki emelvényét magasabbra méretezték s emiatt az elnöki szék mögötti falmezőt üresen kellett hagyni, mert különben az elnöklő alakja beleesett volna a festmény képterébe.

A festmény odysseájához tartozik, hogy először a Nemzeti Múzeumban ülésező főrendiház termébe, majd onnan a Szépművészeti Múzeumba, de nem egy számára külön épült terembe, amint azt Tisza István miniszterelnök egy interpellációra adott megnyugtató válaszában ígérte, hanem idővel a múzeum raktárába került. Innen hozatta el, ásatta ki Scitovszky Béla, a nemzetgyűlés elnöke, s építtette be jelenlegi helyére, az elnöki fogadóterem hosszanti falába.

*

Munkácsy M.
Pataky

Zámborszky Ilona
A magyar Országház.
Bpest, 1937. 114. l.

Debrecen városától a képhez »a ruházat és lófelszerelések szempontjából egy közönséges magyar csikós kantár, úgy amint azt az alföldi csikósok paripáikon ma is használják« beszerzését kérte, hangsúlyozva, hogy »egy tényleg használt és nem új szíjgyártói remek kötőfék küldessék el a mesternek«. Még két kis rajzot is rendelkezésére bocsátottak, amelyek a szegedi legújabb honfoglaláskori lelet tárgyait ábrázolták.[51]

Munkácsy az alapvető történeti tájékoztatást, amennyire azt festői elképzelésével összeegyeztethette, szem előtt tartotta. A hódoló küldöttség egyes tagjainál például igyekezett a szlovén típust feltüntetni s a meghódolást is az Akadémia által ajánlott föld és víz átadásával jelképezte. A kosztűmöket és fegyverzetet illetőleg azonban az a kevés támpont, amit számára a korabeli régészet nyujtott, inkább csak megzavarta Munkácsy ösztönös festőiességét s végül megúnva a túlalapos, de amellett sokszor egymásnak ellentmondó »szakvéleményeket«, úgy festette meg képét, amint azt művészi ösztöne és érzése diktálta. Könnyű feladat volna feiróni a kosztűmökön és a fegyverzeten a korés történeti hűség elleni vétségeket, aminők például Lehel vezér késő középkori lovagi tornanyerge és arab kengyele ; Árpád buzogánya ; a Jókaival megszemélyesített magyar alak lószőrforgós török zászlaja ; egy másik, románkori banderiális, merev lobogó, stb. stb.

Hasonlóképen a kosztűmökben sem ragaszkodott a korhűséghez, s némely alakját jelenkori díszmagyarba öltöztette. A magyaroknál hiteles embertani adatai nem voltak, s így megelégedett a magyar faji karakternek inkább pszichológiai ábrázolásával, aminek folytán modellként ábrázolt számos kortársa, saját portréja is, nem ütközik ki a honfoglalók csoportjából. Árpád modelljéül például, magyar típus helyett állandó párisi modelljeinek egyikét választotta, akire a párisi Musée des Armes egyik cserkesz-vezérének ruháját adta fel. S mégis, távolban is izzó, magyar lelke a honszerző vezér megszemélyesítésében egy minden időkre szóló Árpád-ikonografiát teremtett.

Munkácsy Mihály

Szabad Művészet

1957. 11. 526. l.

3.	[illegible]	
4.	Nagrand	
5.	Bobiny	
6.	Kantagsky	
7.	Saldth	
		[illegible]
	Budapest,	1933.

Derkovits Gyula: Kaszafenő paraszt. (168. sz.)

Munkácsy Mihály: Konyha belseje (116. sz.)

Munkácsy Mihály

Farkas Zoltán:
Munkácsy Mihály válogatott levelei. Szerkesztette és az idegennyelvű leveleket fordította —. A bevezetőt írta Végvári Lajos. Bp. 1952.

Okt. 22, 1948.

I.

Kinek az a fia az a fiú? Én a szüleim fia vagyok. Kinek a leány az a leány? Ő az anyjának és apjának a leánya. Tamás szüleinek (egyetlen) az egyetlen gyermeke. Tamás nagybátyjának a gyermekei az unokatestvérei. Nekem is van

Munkácsy Mihály

Ced?

Az akadémia disztermének falfestményei. A nagy terem művészi ékitése végett kiküldött bizottság legkiválóbb művészeinket, Munkácsyt, Lietzenmayert, Benczurt és másokat bizalmasan megkérdezte, kik egyes képcsoportok előállitására teljes készségüket nyilvánitották. *Munkácsy* Mihály azon kép előállitására vállalkozott, a mely Mátyás királyt tudósai és művészei körében fogja ábrázolni; *Benczur* Gyula pedig, ki csak az imént tette át állandó lakását a fővárosba, a képkörből azon csoportozatot választá, mely Szent-Istvánt Imre herczeggel, a szerzetes-tanitókkal és háttérben a nemzeti pogánykor lantosaival fogja feltüntetni.

Vas. Ujs. 1883. 832 l.
(U. a.)

Ilyenkor legjobb egy jó vacsora, aztán | hank mi együtt?
aludni jó nagyot mélyen.

Nem akarunk harczi lábra állani azokkal, kik a nők háziassága és házi foglalkozása mellett kardoskodnak; sőt ellenkezőleg, mi is, kik a sport terjesztése érdekében szólalunk föl, határozottan kijelentjük, hogy nemcsak a nők, hanem maguk a férfiak is csak akkor, és úgy űzzék a sportot, a mikor és a hogyan az nem hátráltatja őket mindennapi foglalkozásukban és mindennapi kötelességeik teljesítésében.

Hanem azt csakugyan nem látom be, hogy egy nő, a ki házi kötelezettségeit hiven betölti s ki nőiességéhez minden tekintetben hű marad, miért ne foglalkozhatnék üres óráiban, a szórakozásra szánt időben, a sportnak valamely nemével?

Kétségtelen dolog azonban, hogy a nő nem űzheti mindenben azt a sportot, illetőleg nem űzheti a sportot úgy, mint a férfi.

A női sport eszközeiben válogatósabb, gyakorlási módjában finomabb és discrétebb, mint

sokan vannak ily nő-lovászok. S míg a férfiasság igen szép bizonyitékaként veszik, ha egy-egy főur beáll úrlovarnak s akár az úrlovarok külön versenyén, akár pedig közönséges futamban a rendes jockeyk közé keveredve végig futtat a turfon; addig nem tudok esetet, hogy egy előkelő nő valaha nyilvános lóversenyben lovagolt volna, bár igen sok főúri lovarnő van, a ki még a professionatus jockeykkel is kiállaná a versenyt.

A mily híres lovasok voltak már Európa jövetelünkkor a magyar férfiak, épen olyan jeles lovasok vannak mai napság is hölgyeink között. S hogy a legmagasabb példára hivatkozzunk, királynénk oly kiváló lovas, a minő még a férfivilágban is ritkaság.

Kétségkivül vannak a nők között is úgynevezett «vasárnapi lovarok», a kik csak a kisebb sétalovaglásban, vagy jobban mondva lovas sétákban vesznek részt; de mi azt a tanácsot adjuk hölgyeinknek, hogy ha nem

~~Benczúr Gyula~~

Munkácsy Mihály

Vas. Ujs. 1879. 43. l.

A muzeumi képtár festményei, melyek a párisi kiállításon voltak, visszaérkeztek, de nem minden baj nélkül. Párisból hibás czim alatt (a képzőművészeti társulatnak czimezve) küldték el, s e miatt a képek majdnem egy hóig hevertek a vámház nyirkos raktárában. *Benczur* „Szent István megkeresztelésének“ rámája megrongálódott, *Munkácsy* kitünő festményének, az „Ujonczok“-nak deszkája ketté repedt, épen az ülő alakok fején át. E kép ugyanis mahagoni fára van festve, mely megnedvesedvén, a mint a muzeumba vitték, a két deszka szétvált. A hátsó pántok leszedése és ujra föltevése által azonban szerencsére össze lehet sajtolni ugy, hogy a repedés eltünik, s a kép restaurációjára sem lesz szükség.

~~[illegible]~~
~~1888-ban~~

tovább ~~[illegible]~~
1888-ban

Munkácsy Mihály
1879-ben

Szinyei Merse Pál
1901-ben 8. l.
19. l.

Versenyen kívül
vettek részt az alábbi
kiállitáson, mert Mü-
chenben már végeben
I. oszt. érmet nyertek

Off München 1905
7. l.

vezményben nem részesíthetők. Az el-
rok a magyar honosokkal egyenlő elbánás

ópeny a beírással egyidejűleg beszerzendő.
at és azok heti óraszámát táblázatunk

tantárgyai és azok heti óraszáma.

	Különféle munkák	Vasszerkezetek	Lépcsőszerkezetek	Alaktan	Anyagtan	Erőműtan	Földmértan	Víz-, út- és hídépítés	Tervezés	Építésvezetés	Költségvetés	Műtörténet	Könyvvitel	Mintázás	Egészségtan	Torna
3	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
4	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1
5	5	—	3	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	2	—	2
—	—	2	—	—	—	6	—	6	12	2	4	3	2	—	1	2

Művészeti hírek.

— **A taggyüjtés érdekében.** Lapunk mostani számához megint mellékelünk egy a társulatba való belépés módozatait s a *tagoknak nyújtott kedvezményeket* ismertető kis közleményt, valamint egy *tagsági belépő nyilatkozatot* és ezután is ismételten kérjük igen tisztelt tagjainkat, hogy ismerőseik körében társulatunk számára minél több tagot szerezni és a belépni kivánók által a nyilatkozatot aláírva és kitöltve titkári hivatalunkhoz (Városliget, Műcsarnok) beküldetni szíveskedjenek. Nem mulaszthatjuk el ezt az alkalmat, hogy nyilvánosan is köszönetet mondjunk tagjainknak a taggyüjtés érdekében az elmult év folyamán kifejtett lelkes buzgalmukért, mely társulatunknak *több mint 500 új tagot* eredményezett. Fölhivjuk egyuttal az érdeklődők figyelmét arra is, hogy társulatunk talán az egyetlen olyan társulat, mely tagjait olyan kedvezményekben részesíti, hogy a csekély évi 10 frtnyi tagsági díjat nékik csaknem teljesen visszaadja. Megemlítjük még, hogy azok, akik április hó 15-ig a tagok sorába lépnek, tagsági jegyeik számával már részt vesznek a tagok javára rendezendő sorsjátékban, melynek húzása *április 17-ikén délután 4 órára* van kitüzve s mely alkalommal 24 nyereményértékre fölosztva *8185 forintot* sorsolunk ki tagjaink között.

—

— **A tavaszi nemzetközi kiállítás** anyagának egyrésze immár együtt van a Műcsarnok termeiben. A kiállításra 194 magyar művész 501 művet, 66 külföldi művész 109 művet, összesen tehát 260 művész 610 művet jelentett be, amelyek közül lapunk zártáig (csütörtök délutánig) 154 mű érkezett be. A tapasztalás azonban azt mutatja, hogy a művészek rendszerint a beküldési határidő utolsó napján küldik be műveiket, úgy hogy ez a szám kétségkívül még nagyon jelentékenyen emelkedni fog. A kiállítás a nagyközönség számára április 15-ikén nyilik meg. A firniszelésre a művészek 12-ikére kapnak meghivást, a sajtó képviselői 13-án tekinthetik meg a kiállítást, az ünnepélyes vernissage pedig 14-ikén lesz, mely alkalommal a társulati tagok és családtagjaik, a meghivottak és családtagjaik, a sajtó képviselői, valamint a művészek családtagjaikkal együtt ingyen, a nagyközönség pedig *két forint* belépődíj mellett nézheti meg a kiállítást, mely április 15-ikétől kezdve a rendes *egy korona* belépődíj mellett lesz látható. A tárlat naponta reggel 9-től d. u. 6-ig lesz nyitva. Vasárnap délután 1—6-ig a belépődíj 20 kr. Minden csötörtökön este 6—11-ig a Műcsarnok szobortermében a budapesti m. kir. honvéd-zenekar zeneestélyt tart, amelyre azonban az eddigi szokástól eltérően *csakis a rendes, egy koronás belépőjegyek érvényesek.* A társulati tagok és az állandójegyesek természetesen a zeneestélyre is jegyeik alapján jöhetnek. A vernissage napjára a kiállításra vonatkozó legfontosabb tudnivalókon kívül 48 művészi illusztrációval ellátandó harminc krajcáros képes tárgymutató is elkészül, mely a kiállítás pénztáránál lesz kapható. Ugyanott fogják árusítani a *művásárlási sorsjáték sorsjegyeit is*, melyeknek ára darabonkint megint csak *egy korona* lesz.

—

— **Koronás sorsjáték a Műcsarnokban.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat a művásárlás fokozása céljából mint minden évben, úgy ezuttal a tavaszi nemzetközi kiállítás alkalmából is rendez sorsjátékot, melynek sorsjegyei a Műcsarnok kiállítási pénztáránál darabonkint *egy koronáért* lesznek kaphatók. A sorsjegyek eladásából befolyt összeg az adó és a csekély nyomtatási költségek levonásával kizárólag az 1899. évi tavaszi nemzetközi kiállításon levő *magyar* művek közül választandó és igazán művészi becsü nyereménytárgyak vásárlására fog fordíttatni. A sorsolásban, melynek húzása *1899. junius 19-ikén délután 4 órára* van kitűzve, *csakis az eladott sorsjegyek vesznek részt.*

—

— **Munkácsy Mihály állapota.** Az utóbbi időben az egész európai sajtót bejárta az a hír, hogy *Munkácsy* Mihály állapota aggasztóra fordult, s hogy a katasztrófa már csak a legrövidebb idő kérdése. A legnagyobb örömmel olvastuk azután ennek a szomoru hírnek a cáfolatát, mely nem tagadja ugyan a nagy beteg állapotának komoly voltát, mindamellett hozzáteszi, hogy egyelőre imminens veszedelemtől nincs okunk tartani, ami bizonyára a legőszintébb örömmel fogja eltölteni azokat, akik a mester hogyléte iránt érdeklődnek és titkon még mindig remélik, hogy állapota idővel talán mégis csak jobbra fordul.

—

— **Két magyar művész kitüntetése.** A legőszintébb örömmel adunk hírt róla, hogy a hivatalos lap március 12-iki számának a közlése szerint a király Ő Felsége *Lotz* Károly festőművésznek és *Steindl* Imre műépítésznek a szellemi kiválóság jutalmazására alapított »Pro litteris et artibus« díszjelvényét adományozta. A kitüntetett két művész érdemeit fölöslegesnek tartjuk ezen a helyen fölsorolni,

A társulati tagok javára tartandó sorsjáték szabályzata.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat alapszabályainak 4. §. *c*) pontja értelmében, tagjai javára kisorsolás céljából, évenként nyeremény műtárgyakat vásárol a tavaszi, illetőleg a téli s a vele kapcsolatos karácsony-újévi kiállításokon levő, magyar művészektől való műtárgyak közül, az évi előirányzatba e célra fölvett összeg erejéig a következő föltételek mellett:

1. A művásárlásra fordítható összeg a tagság díjakból eredő bevétel arányában állapítandó meg. És pedig ha a megelőző évben a tagsági díjakból 18.000 frtnál több nem folyt be, a művásárlás összege 6000 frt, ha pedig a tagsági díjakból eredő bevétel 18.000 frtot meghalad, a megelőző évben elért bevételi többletnek legalább felével a művásárlási összegnek 6000 frtot meg kell haladnia.

2. A társulat a tavaszi kiállítást megelőző két hét alatt a művásárlásra szánt összeg erejéig tagjai javára sorsjátékot rendez, melyben a pártfogók 15, az alapitók 3, s a rendes tagok 1 számmal, illetőleg tagsági jegyeik számával vesznek részt. A pártfogók s az alapitók a huzás előtt külön értesítendők arról, hogy mily számmal játszanak, mely számok a pártfogók és alapitók névsorával együtt jegyzékbe veendők s az igazgatóság által hitelesítendők.

3. A művásárlásra szánt összeg az igazgatóság által előre megállapított sorozatban nyereményértékekre osztandó föl. A Műcsarnokban megejtendő huzásnál az összes nyerőszámok szerencsekerékbe tétetvén, az első kihuzott számra a legnagyobb nyereményérték s az összegek nagyságának sorrendjében minden következő számra 1—1 nyereményérték esik.

4. A huzás a választmány által kiküldött bizottság s királyi közjegyző jelenlétében történik s eredményéről jegyzőkönyv veendő föl, mely a jelenlevők által aláirandó.

5. A társulat a sorsolás megtörténte után külön levélben értesíti a nyerőket, hogy javukra mily összegü nyereményérték esett s annak alapján az illető nyerő úgy a tavaszi, valamint a téli s a vele kapcsolatos karácsony-újévi kiállításon szabadon választhat a nyereményérték összegének erejéig a magyar művészektől való eladásra szánt műtárgyak közül. A nyerő társulati tag e jogát másra át nem ruházhatja, de a művek kiválasztására irásban mást is fölhatalmazhat. A társulat tisztviselőinek ily fölhatalmazást elfogadni nem szabad.

6. A megtörtént választás csak akkor érvényes, ha a nyerő azt a társulat titkárságának bejelenti. Ha a választott műtárgynak a tárgymutatóban kitett ára a nyereményérték összegével azonos, a megtörtént választás bejelentése után a műtárgy azonnal a nyerő tulajdonába megy át. Amennyiben a tárgymutatóban kitett ár a nyereményérték összegét meghaladja, a nyerő a vételári többletet sajátjából kiegészíteni s azt a választás bejelentésével egyidejüleg a társulat pénztárába megfizetni tartozik, ha csak nem igazolja, hogy az illető művészszel olcsóbb, vagy a nyeremény-értéknek megfelelő árban megegyezett. Amennyiben pedig a nyerő választása oly műtárgyra esnék, melynek vételára kisebb a nyereményérték összegénél, e műtárgy is a nyerő tulajdonába megy át, de a többletre a nyerő igényt nem tarthat.

7. *A nyerő a nyereményérték erejéig egy vagy legfeljebb két műtárgyat választhat, ezt is csak olyanformán, hogy az egyik a nyereményérték négyötöd részét, a másik pedig egyötöd részét képviselje.*

8. A megtörtént választás s annak bejelentése után a társulat nyomban értesíti az illető művészeket arról, hogy a nyereményül megvett müveik ára a társulat pénztáránál 6% jutalék levonása mellett átvehető, mely jutalék 1%-a a művészi nyugdijalap javára fordítandó.

9. A kiállítás bezárása után a műtárgyat a társulat az illető nyerő címére megküldi s a szállítási költséget is magára vállalja.

10. Minthogy a nyereményértékek a nyerők számára csupán a tavaszi s a reá következő téli és karácsony-újévi kiállításból választható műtárgyakat képviselik s egyéb ellenértékre igényt egyaltalán nem szolgáltatnak, ezért a nyereményértékek a téli kiállítás után érvényüket föltétlenül elvesztik. Ha a nyerő a nyereményértéknél csekélyebb áru műtárgyat választott, vagy ha a téli kiállítás bezárásáig a választás jogát egyáltalán nem gyakorolta, mindkét esetben a művásárlási összegnek ki nem merített része a következő évben a 2. pont szerint előirányzandó összeg gyarapítására fordítandó s annyival nagyobb összegü nyereményértékek lesznek kisorsolandók.

*

A mult (1898) évi tagsági dijakból befolyt összeghez képest a folyó (1899) évre a társulat előirányzatában 8185 frt van művásárlásra fölvéve, vagyis 1235 frttal több, mint a mult évben.

Ez alapon a folyó évre a művásárlásra előirányzott összeg erejéig tagjaink között való kisorsolásra szánt nyeremény-műtárgyakat képviselő értékösszegek a következők:

1-ső	nyeremény	à 1500 frt	=	1500 frt
2-ik	»	à 1000 »	=	1000 »
3—5-ik	»	à 500 »	=	1500 »
6—8-ik	»	à 400 »	=	1200 »
9—12-ik	»	à 300 »	=	1200 „
13—18-ik	»	à 200 »	=	1200 »
19—23-ik	»	à 100 »	=	500 »
24-ik	»	à 85 „	=	85 »
		Összesen		8185 frt

A sorshuzás folyó évi április 17-ikén délután 4 órakor a választmány által kiküldött bizottság s kir. közjegyző jelenlétében fog megtartatni.

Jóváhagyta a magyar királyi pénzügyminisztérium 1899. évi 27419 szám alatt kelt rendeletével.

Munkácsy Mihály

l.

Végvári Szolnok

14, 18, 20–24, 27, 28,
31, 36, 38, 41, 42. 46,
52, 53. 63, 64. l.

felhelyezték. A találkozót a Csónás-fürdő
tűrtük ki, és oda mentünk mindnyájan
6 óra után indult a vonatunk, Pilis
vörösvár-ig mentünk. Leszálltunk a vo
natról és elindultunk a Nagymenás
felé. Az idő egy kicsit kedvezőtlen, hőm
volt és az utjem volt a legjobb. Ezért ol
utat választottunk, ahol nem volt sár,
így elég hosszú utat kellett megtennünk
a Nagymenás-ig. Gyönyörű nép tájaka
láttunk. Mikor felértünk a csúcsra, va

Munkácsy Mihály

Munkácsy: Souvenirs.
Boyer d'Agen kiadása.
Paris, 1897

usquam moneantur. In silvam unus.

arbor

T 1 K 6

Munkácsy bibliák

Szabad Művészet

1951. 12. sz. 565, 566. l.

át vettük át kisdunai állomásainkon és
éljából.
üzetek árát a tekintetes Bizottság
pitotta meg, melyből 20 % az elárusi-

üzetekből 240 darabot 1923. és 1924.
, elárusitottuk s azokért, levonva
koronát bevételeztünk. A fennmaradó
n tekintettel a korona időközben be-
darabonként 10.000 koronáért árusi-
vonásával 480.000.- koronát szedtünk be.

./.

Magyar Nemzet
1952. febr. 3.

RÁDIÓBÍRÁLAT

PÉNTEK. A Magyar Sajtó Napját ünnepelte pénteken a rádió is, több, méltó, kiemelkedő műsorszámmal, így a Szabad Nép székházában rendezett emléktábla-ünnepély hangfelvételről történt közvetítésével. Aczél Tamás »A szabad sajtó fegyverével« című tanulmányát jóhangú előadók mondták el. A sajtónaphoz tartozott Urbán Ernő írása is Mikes Kelemenről, Gáti József tolmácsolta. A fiatalok műsora és az ifjúsági rádió szintén sajtótémájú volt. Az utóbbi megszólaltatta Rózsa Irént, Rózsa Ferencnek, a Szabad Nép első, mártírhalált halt főszerkesztőjének testvérhugát, aki markáns portrét rajzolt a hősről; visszaemlékezésében megrázó adalokat mondott fivéréről. Felemelően nívós volt a Farkas Ferenc és Ránki György által feldolgozott Tinódi-sorozat. Palló Imre énekelte el a négyszáz esztendős dalos »tudósításokat«, a török háború nagy krónikásának Tinódi Lantos Sebestyénnek históriái énekeit. Este »Ünnepi hangverseny a magyar sajtó tiszteletére« címmel hangzott el *hanglemezműsor.* (Weiner »Peregi verbunk«-jával, melyet délelőtt más hanglemezről már adtak. A Városi Színház sajtódíszelőadásáról pénteken nem adtak helyszíni közvetítést, ami hiszony hiányzott. Ezt szombaton pótolták.) — A Lengyel Zenei Hét keretében az újjáépítés és béke lengyel dalait hallottuk: két vendégénekes is szerepelt: Frantisek Arno és Edmund Kossowski.

Munkácsy remekművei színesfilmen

Szép fiatal leány áll a Jupiter-lámpák izzó fényében. Arcán az elmélyülésnek, a mély gondolatok ébresztette megrendültségnek csodálatos közvetlenségű kifejezése.

A Jupiter-lámpák

arany fénybe fonják a leány alakját. Halkan berreg a felvevőgép. Majd megszólal egy hang: elég, s ez azt jelenti, vége a felvételnek, befejezték a jelenetet. Csendes mozgolódás támad, csak a modell áll tovább is ugyanabban a pózban, kissé oldalra tekintő fejjel. Úgy áll Milton egyik leánya, ahogy Munkácsy Mihály háromnegyed évszázaddal ezelőtt a halhatatlanságba rögzítette törékeny figuráját. Néhány percre kialszanak a lámpák. Egy másik világhírű Munkácsy-festményt készítenek elő felvételre, a Tépéscsinálókat.

Két hete dolgozik már így a Szépművészeti Múzeum egyik termében a Híradó és Dokumentumfilmgyár kis munkaközössége. *Bánki* László gyártásvezető, *Basilides* Abris, a forgatókönyv írója és egyben a film rendezője, *Vancsa* Lajos operatőr és még néhány munkatárs. Igen fontos kulturális munka, amit csinálnak. Mert arról van szó, hogy a képtárak falain függő Munkácsy-remekműveket a színesfilm emberi szemnél többet láttató pergő kockáival juttassák el a dolgozókhoz az ország minden részébe, azokba a falvakba is, melyek utak hiányában eddig megközelíthetetlenek voltak. A film eszközeinek segítségével fogják rávezetni a dolgozókat, hogyan is kell nézni, látni, szemlélni és igazán megérteni nagy művészeink remekműveit. Ez a kis gárda úttörő munkát végez, mert ez lesz

az első magyar képzőművészeti film.

Hosszas tanulmányozások, kutatások előzték meg a film forgatását, komoly megalapozottsággal fogtak a munkához és ebben közvetlen segítségükre voltak a nagy orosz realista festők, Rjepin és Szurikov műveiről készített szovjet filmek. Nagy a feladat az asztalosinasból önmaga által, festőzsenije révén világhírűvé lett nagy nemzeti festőnk életművét érzékeltetni.

— Az a törekvésünk, hogy az ötszáz méteres színesfilm minden kockája Munkácsy festői géniuszát, haladó gondolkodását, a magyar hazához való hűséges ragaszkodását lehelje, — mondja Basilides Abris. — Művészpályájának teljességét akarjuk a közönség elé tárni. El szeretnénk vinni a nézőt az első ceruzavonások, az asztalosműhelyben készített kezdetleges gyermekkori rajzok elé s onnan a diadalmas, nagy festmények látszólag verőfényes útjára s meg akarjuk mutatni azt a Munkácsyt, akit széttéphetetlen kötelékek fűztek a magyar elnyomott milliók sorsához, a hazához, a magyar néphez.

— Felfedjük Munkácsynak igazi, de mostanáig rejtett arcát s rámutatunk, hogy sanyarú gyermekkora, kizsákmányolt inaskorának élete végéig elevenen élő emlékei milyen őszinte együttérzést ébresztettek benne a munkásosztály iránt és hogy ezeknek az érzelmeknek örök időkre megmásíthatatlan tényét az élete alkonyán festett *Sztrájk* című művében adta.

Beszélgetés közben elkészült a *Tépéscsinálók* állványra szerelése. Ismét felragyognak a Jupiter-lámpák s a borongós téli megvilágítás szürkeségéből egyszerre százszoros erővel tüzesednek elő a festmény kolorisztikus szépségei. Még a képet jól ismerő szem is

újabb meglepetésekkel

találkozik, amint a felvevőgépet kíséve egyenként megy végig az emberi közelségbe hozott portrékon. A tépéstcsináló asszonyok egy harcból hazatért honvéd elbeszélését hallgatják. Miközben a különböző karakterű arcokon megáll a lencse, Petőfi sorait mondja egy hang: »Négy nap dörgött az ágyú, Vizakna s Déva közt. Ott minden talpalatnyi földet vér öntözött.« A felvevőgép közelebb megy az arcokhoz s ezek az arcok, Munkácsy bámulatraméltóan megfigyelt tejei mindent elmesélnek, elevenen tükröződik rajtuk az elbeszélés átélt hatása. Bánki László gyártásvezető halk szavai törik meg a csendet:

— Zseniális ecsettel festett drámai költemény ez a festmény.

A Szépművészeti Múzeumban és a Fővárosi Képtárban végzett belső munkák után külső felvételeket is készítenek. Néhány természeti képpel fogják kiegészíteni a dokumentációs anyagot. Akkor kerül sor a *Zivatar a pusztán* című festmény beiktatására, mellyel a film azt kívánja érzékeltetni, hogy a levert szabadságharc tragikumában fogant gyermekkori emlék milyen mélyen gyökerezett Munkácsy lelkében és ez az emlék adta azután később az ecsetet kezébe e kompozíció megfestésére.

Az első magyar képzőművészeti film bemutatását májusra tervezik. Munkácsynak egy egész nemzedék előtt elkötelezett lángelméje, emberi és művészi egyénisége a film nyomán igaz megvilágításban fogja méltó helyét haladó hagyományaink eleven örökségei között elfoglalni.

Dutka Mária

„per" Párizsban

könyv és az előszó írója ellen. *Ötmillió frank kártérítést követelnek Jouveneltől az állítólag nekik okozott »erkölcsi kár« miatt.*

Az őt disszidensnek, valamint a nőgöttük álló szervezeteknek célja, hogy a hasonló tárgyú *Kravcsenko-per* és a *David Rousset-per* rosszul sikerült kimenetele után jobb szervezéssel újabb Kravcsenko-pert« rendezzenek s a párizsi bíróságot felhasználják arra, hogy nyilvánosságot adjon a Szovjetunióra és a népi demokráciákra szórt rágalmakat.

A per tárgyalását hatalmas sajtókampánnyal készítették elő. *disszidensek ügyvédei között van Izard és Heiszman, akik már a Kravcsenko-perben is szerepeltek* és a népi demokráciák ellen irányuló mesterkedések »szakértői«.

Jouvenel és Wurmser védője Kravcsenko-per világhírű két ügyvédje: Nordman és Matarasso, valamint két más neves francia ügyvéd: *Vienney* és *Tourrier.*

A Jouvenel könyvében lelepleztt árulók a hasonszőrű disszidensek egész seregét akarják tanúként felvonultatni.

---

an egy fáklyába bámulva fiatal riember állott, valami hivatalok az igazgatóságtól. Mikor a angot hallotta, gépiesen hátrallantott, s azután körülbámult nagy feketeségbe cél nélkül, izonytalanul. A lábánál megnozdult az ember. Rettenetes innal feltámaszkodott a könyöére, a zubbony alól pedig vékony, fekete csermelyben meginult s a fiatalember csizmája lá folyt a vér. Az ember összeszorította ajkát, hogy ne kiáltson, beledülledt a szeme a fájalomba, s amikor már egy kisit hozzászokott a kinhoz, sutogva szólította meg újra a hivatalnokot.

— Fülöp úr, meghalok?

A fiatalember rábámult, s van kábult volt, hogy nem érte meg egyszerre a kérdést. ak úgy felelt, az esze nélkül:

— Meg, meg, mind... —

nikor rápillantott az emberre, ajolt hozzá és jól megnézte.

Maga az, Fábián?

— Mi a bajom? A lábamat m érzem... Emelje fel a zubnyt, nézze meg.

A fiatalember irtózattal meit rá s rémülten tiltakozott.

— Nem, azt nem teszem, nem etem...

— Mert én nem érek odáig.

Nagy csend lett, a két ember másra bámult. Az úr félemel, irtózattal, a paraszt godtan, csak éppen hogy eldva. Ő is szólalt meg újra zör.

- Az baj, hogy reggelig se Meg kellett volna még dani egyet s mást az asznak Úgy látszik, hogy engedik ide, amíg a többi nem került a tárnából m a zsandárt, azért mon- Hát Fülöp úr, jó, hogy itt Tessék beszélni vele, hogy menjen azután Sándor bátyámhoz, Abonyba, a gyerekeket pedig küldje fel Pestre, a Ferihez. Ami kis pénzt kap utánam, abból élhet valahogy Miklós legyen asztalos, beadhatja a Sallay-gyárba, Pistuka pedig az lesz, amire kedve van. A nagy ládában jobbra, lenn, éppen a deszkán pénz is van. Tán írná fel, Fülöp úr, elfelejti...

A hivatalnok rábámult elképedve, de melegen, és amikor vonaglott egyet a suttogó ember arcán a fájás, feje alá tette a karját s apás igyekezettel emelte a levegőbe... Az ember sziszegett s a szemét lehúnyva könyörgött:

— Velem ne törődjék...

— Fábián...

— Tessék?

— Hát aztán így elmegy, ilyen könnyen...

Az ember lehunyta a szemét s most úgy látszik eltompult benne a fájdalom, mert kisimult az arca. A másik pedig töprengett felette. Ilyen közvetlen közelből látta a véget s meglepte, hogy olyan könnyű a meghalás. Ráhajolt a sápadt arcra s belemeresztette szemét abba a kiolvashatatlan világba, ami a kettő között van, ott, ahol az élet végződik és kezdődik a nihil, a végtelen rejtelem, amibe az ember beleőrül. Szerette volna megrázni ezt az embert s kifaggatni belőle, hogy mit lát, mit hall, mit érez, de arra is képtelen volt, csak bámult és motyogott, magában tépelődve.

— Ilyen könnyen Fábián, ilyen könnyen?... Így megy el az ember?...

Az ember felnyitotta szemét s mintha csendes mosolygás suhant volna végig az arcán.

— Ki így, ki amúgy...

— Borzasztó!

— Egyszer meg kell halni.

— De így!

— Így, vagy úgy, mindegy.

— Mondtam, hogy az Istvánfolyosót be kell falazni. Mondtam, hogy emberpusztulás lesz a vége. Mondtam, mondtam, én nem vagyok a hibás, Fábián. Az igazgató ellenkezett... — Hogy erre gondolt, féktelen dühbe jött s tehetetlenségében a szalmába markolva sírni kezdett s egyre azt hajtogatta: — Mondtam, én megmondtam nekik...

Előtte mindig gyöngébb és gyöngébb lett a sápadt ember hangja.

— Mindegy az... A fába is beleüt a mennykő. Meg nincsen olyan erős ház, ami egyszer össze ne dőlne... Száz esztendeig nem mindenki élhet, nem is lenne jó, nem... Miért legyek én nagyobb úr, mint más, mindenki meghal, mindenki... Jönnek mások, mennek, jönnek.

A fiatalember fölállott és lázasan, mintha beteg lenne, motyogott magában: — Mennek, jönnek, mennek... — Egyszerre gyorsan visszafordult az emberéhez s kíváncsiságban égve, sürgette a szemével, hogy mondjon még valamit Az összetört ember most már egészen mozdulatlanul, nyugodtan feküdt, csak a zubbony alól kicsergedező vér mutatta, hogy még nem aludt el benne az élet. Mosolygott; mintha mulatott volna azon az egészséges férfin, aki mellette guggolt. Azután eszébe jutott valami, de már olyan halkan beszélt, hogy alig lehetett megérteni a hangját.

— Ne felejtse el, Fülöp úr, a gyerek menjen a Sallay-gyárba, az asszony Sándorékhoz, aztán csak éljenek, amíg lehet.

(1900.)

RÁDIÓ

EXPRESS-JAVÍTÁSOK vidékieknek soron-kívül is! **Rádióexpressjavító.** Lenin-körút 92. Tel.: 122—355.

Külföldvevő rádiót vennék. Király-u. 92. Telefon: 427—653.

Holland Philips nagyszuper különlegesség priváttól 1650.—. X. Füzér-u. 19. I. 12.

Orion zenegép, Beethoven V. eladó. Erzsébet királyné-u. 75/a. fszt. 1.

Rádiójavítás gyorsan, szakszerűen: Csala, Bajcsy Zsilinszky-út tizenhét.

Világvevő rádiót vennék priváttól, esetleg gramofonnal. Varga, XI., Szurdok-utca 3. Levelezőlap értesítést kérek.

Siemens nyujtottsávú világvevő rádió olcsón eladó. Király-u. 93/B. I. 11

Univerzális lemezjátszó eladó. Király-utca 92. T.: 427—653.

Vennék szuperrádiót jó áron. Pannonia-u. 30. I. 3. Tel.: 204—522

Nagyteljesítményű világvevő rádió, esetleg gramofonnal eladó. Falk Miksa-u. 4. II. 3.

Rádiót priváttól készpénzért veszek. Thököly-út 5. Telefon: 425—123.

Világvevő márkás rádiót keresek megvételre. Garai-tér 18. — Tel.: 420—464.

Világvevő eladó, varrószekrény. Tagló-u. 6. I. 1. Sertésvágóhídnál.

„Márkás" világvevő rádió eladó. VIII. Kistemplom-utca 13. félemelet 16.

Hanglemezeket, lehetőleg művészlemezeket vennék. Rákóczi út 80. fszt. 1. Telefon: 421—038.

Zafi-tűs nyujtottsávos zeneszekrény eladó. Vasárnap egész nap, köznap 18-tól. — Teleki Pál 20. I. 4.

Vennék Siemens 15 W. kéthangszórós csúcsszupert. Irásbeli ármegjelölést: Koppányné, VIII. Gyulai Pál-u. 12. II. 21.

Művészi tánclemezt priváttól privát vesz. Nefelejts-u. 39. Tel.: 428—969. D. u. 2—4-ig

Világvevő rádió eladó. IX. Szobieszky János-u. 40. II. 2.

Nyujtottsávos, csodáshangú csúcsszuper és egy törpeszuper sürgősen eladó. Pannonia-u. 30. I. 3. d. u.

Siemens, Orion vagy Philips világvevő rádiót keresek megvételre Királyi Pál-u. 8 II. 4/a. Tel.: 384—135.

Univerzális világvevő rádió olcsón eladó. Rottenbiller-u. 35. IV. 27. sz.

Varázsszemes világvevő rádióm eladó. Garai-tér 19. II. 7. Hermann.

Univerzális szuperrádiót készpénzért vennék. Dr. Zangen Andor, Akácfa-u. 45. III. 7. Tel.: 223—766.

Originál nyolclámpás csúcsszuper Blaupunkt eladó. Rákospalota, Honvéd-u. 19. ajtó 3. Bánhegyi. — 67-es végállomás.

Hangszereket keres iparvállalat kultúrcsoportja, készpénzfizetésre. Telefon: 144—235.

FOTÓ, OPTIKA

LABORATORIUM felszereléseket

Kodasol reflektorokat, spott lámpákat, kézi reflektorokat, kondensorokat, objektíveket, állványokat, nagyító készülékeket vásárol Budapesten az

Ofotért

2. sz. bolt Múzeum-körút 13.
5. sz. bolt Sztálin-út 31.
7. sz. bolt Somogyi Béla-út 14.

„Episzkópot" vennék szobrász műterem, — Damjanich-utca 35. fsz. 4.

Kievet (Kontaxot) optika nélkül is vennék, becserélném, eladnám legújabb 449/B nyujtottsávos asztali zenegépem lemezekkel. Horváth, Szentmártonkáta, Rákóczi-út 77

Használt fényképezőgépeket vásárolnak az **Ofotért** boltok Bpesten és az ország minden részén.

Vennék Retina II/A-t Ektárral. Irásbeli árajánlatot: Koppányné, VIII. Gyulai Pál-u. 12. II. 21.

RUHÁZAT

Bunda alakítás, bélések, sapkák, használt bundák javítása: Somogyi szűcsnél, Kossuth Lajos-utca öt. — Telefon: 180—091.

Új női Panofix-bunda eladó. XIII. Kerekes-utca 3.

Gyönyörű, új, fekete férfi télikabát, több világos és sötét férfiöltöny privátnak eladó. Telefon reggeli és esti órákban 223—159. Sztálin-út 21.

Férfi télikabát kiváló minőségű, prima állapotban eladó. Tel.: 421—275. Lenin-körút 62. III. 6.

Bőrkabát nagyméretű alig használt, igen jó állapotban, szőrme béléssel eladó. Tel.: 343—844.

Panofix kulibunda, pézsmahas-bélés, szmirna szőnyeg. — Kettőtől négyig: Bertalan-utca 26. IV. 1/A

JÁRMŰ

2 drb. 30—60 q bírású használt gumis stráfkocsi eladó. Uitz Sebő, XVIII. Pestlőrinc, Szatmárnémeti-u. 5.

Fehér, mély, steppelt gyermekkocsi eladó. XI. Kőérbereki-út 2. Jánosi.

Kétpárevezős csónakot bérelnék egész idényre. „Kielboot — 42227" jeligére a főkiadóba.

Halászok! Üzemek! Eladó Istros 4.5 HP generálozott, üzembiztos, 2.5 lit./ó. fogyasztású csónakfarmotor. IX. Mester-u. 39. 130—742. 20 órától.

ÍRÓ SZÁMOLÓGÉP

Az Országos Tervhivatal 111.600/1951. O. T. rendelete értelmében mindennemű irodagépet Nagy-Budapesten kizárólag az Irodagép Ipari Vállalat (Bp. V. Bécsi u. 8.) vásárolhat! A gépek ellenértékét átvétel után azonnal készpénzben kifizetjük.

Irógép, számológép javítás, karbantartás Goldberger, Jókai-u. tizenegy. Udvarban. Telefon: 12—12—84.

Irógép, számológép javítás, Rózsa műszerész. Alsóerdősor 22. Telefon: 221—125.

Irógép javítás, karbantartás: Kovács műszerész, VII. Kertész-utca 46. — Telefon: 428—141.

VARRÓGÉP

Keresünk megvételre 2 darab jobbkaros bőrdíszműves gépet, lehetőleg előre és hátra varrót. Ajánlatot az alábbi címre kérünk Pécsi Kesztyű és Bőrkonfekció Kisipari Szövetkezet. Pécs, Márton-u. 15.

Varrógép, Singer, süllyesztős eladó. — Bérkocsis-utca 21. II. 16.

Varrógépet vennék háztartásit. Telefon: 331—280. Sándor-utca 17. I. hat.

Varrógépet veszek, karikahajósat, háztartásit. Weiner, Amerikai-út 85. Telefon: 296—869.

Mindenféle varrógépek szakszerű javítását vállalja Bachrach szaküzlet, Dohány-u. hatvankettő. Telefon: 222—687.

Eladó! Singer süllyesztős varrógép. II. Mártírok-útja 7. I. 7.

Varrógép, csónakos eladó. XIV. Jernei-u. 70. Kocsis 68-as villamossal.

Süllyesztős Singer varrógép eladó. Kárpát-u. 3. I. 1.

Varrógépet vennék háztartásit, lehetőleg márkásat. T.: 421—038 Rákóczi-út 80. fsz. 1.

Varrógépet vennék priváttól. Szöllössy, Víg-utca 22. 343—826.

Singer süllyesztős varrógép eladó. Lenin körút 27. III. 16.

Vennék készpénzért **2 TÜS SLINGELŐ GÉPET Adler 47 vagy más gyártmányt jó állapotban.** AGYNEMŰ ÜZEM, Somogyi Béla-út 14. félemelet.

Vennék: varrógépet. Wesselényi-utca tizennyolc. Telefon: 421—033.

MŰSZER

AUTOSYPHON készüléket VENNÉK. IX., Ráday-u. 15. I. 18.

Logarlécet huszon-kétcentiméteresig vennék. Töltőtollüzlet, Budapest, V. Kossuth-utca három.

GÉP, SZERSZÁM

Gyorsmérlegeket 20 kg mérőképességig, kifogástalan állapotban lévőket, megvételre keresünk. Cím: Nógrádmegyei Népbolt Igazgatósága, Salgótarján. Régiposta-utca 13.

Keresünk megvételre, vagy állami vállalattól átvételre 1 darab lépcsős spirálházas, öntöttvas vagy bronz lapátú szivattyút, 1400 ford. 1000 lit/perc teljesítményű, 100 mm átm. nyomócső és 20 m emelő magassággal. Hazai Pamutszövőgyár, Bpest, IV. József Attila-u. 39. anyagbeszerzés, Tel.: 293—076. Balás.

Azonnali megvételre keresünk (akár privát kézből is) **dialógfelvételre használható egyoldalt irányított MIKROFONT** Magyar Szinkron Á.V. Gyarmat-utca 36. Telefon: 297—026.

TIZEDES-MÉRLEGEKET, KOVÁCS- és BOGNÁRMŰHELY-BERENDEZÉSEKET vásárol Állami Kordélyos Vállalat, Bp., Jászai Mari-tér 5.

Keresünk 2000 mm hosszgyalút, melynek asztalszélessége cca. 800 mm. Kábelgyár Rt. Tel.: 258—980. — 231 mellék.

Állami vagy magánkézből **megvételre keresünk VILLANY BORFEJTŐGÉPEKET** Részletes árajánlatokat írásban: **Szeszforgalmi Vállalat** Üzemgazdasági osztály Rákóczi-út 5.

RÉGI KÖNYVEK

Régi újságok, hírlapok, lehetőleg bekötött évfolyamait megvásárolnám, vidékről is. Kizárólag levelezőlapértesítést kér: ifj. Szeniczey György Budapest, III. Földutca 55.

Idegennyelvű és magyar könyveket keresek könyvtáram kiegészítésére. Stuber Gyula, Bertalan-utca 11. Telefon: 256—077.

INGATLAN

Podmaniczky-u. 49. II. 17. háromszobás összkomfortos utcai lakásomat elcserélném nagybudapesti, lehetőleg kertes két-háromszobásra. V/4

2 szobás összkomfortos lakásomat elcserélem hasonló kertesre. XIII. Kresz Géza-u. 29. földszint 1. Köves. VI

Elcserélném VII. Thököly-út 8. sz. VI. 5. alatti 1 szobás komf. 2 műtermes lakásomat budai 2 szoba hallos, vagy 3 szobás lakással XI. vagy XII. ker.-ben. Telefonszám 425—857. VI/5

Kettőszobás hallos, összkomfortos lakásomért keresek hasonlót Budán XII. kerületben, lehetőleg kertes házban. X. Onodi-u. 3. I. 4. megtekinthető délelőtt 10-ig. X.

Magyar
Főszerkesztő:
Felelős szerkeszt
A kiadásért felel a Lap
Szerkesztőség: VII. Lenin-
Kiadóhivatal: VII. Lenin
Hirdetési osztály: VII. Lenin-kr
Hirdetési osztály cs
Előfizetés: Posta Közp
Budapest, V., József n
Személyes ügyfél-szolgál
Előfizetési díj egy hóra
Előfizetések csekk
Előfizetés vidéken n
Athenaeum Nyomd

SZOBA, ELLÁTÁS

Termelőszövetkezetnél dolgozó fiatal házaspár bútorozott szobát keres vacsorával, bért hosszabb időre előre fizetjük. „Szerények vagyunk" jeligére főkiadóba.

ÁLLÁS, VÁLLALK.

FÉRFI ÁLLÁS

Északpesti Fűszer és Édességkereskedelmi V. keres raktári munkásokat, kocsikísérőket állandó munkára. Munkásszálló van. Jelentkezés: VIII. Szentkirályi-u. 8. személyzeti osztályon.

BERUHÁZÁSI FELELŐST (építészeti ismeretekkel) és **DEKORÁCIÓS - RAJZOLÓT** keres **Állami Vállalat.** Jelentkezés életleirással, bizonyítványokkal a főkiadóban megadott címen.

Házmesterségemet elcserélném. Bp., XIII. Zápolya-u. 23. Tel.: 403—966.

Önálló üzem-, anyagkönyvelő, kontírozó, tervelőkészítő állást vállal: VI. Benczur-u. 37. II. 19.

AUTOS készüléke javí HONFI, IX

Vidéki adminisztrátorokat bérelszámolá tudással keres Gyógy növény Vállalat. Jelentkezés szerdán órakor: Bp., Aran János-u. 29.

51 éves kiskereskedő kereskedelmi ismeretekkel, 20 éves autó vezetői gyakorlatta állást keres. Fiume út 25. V. 2.

MÉLYFURÓ BEREN DEZÉSEK GYÁR Fertő-utca 8., X. ke **Felveszünk Gépkarbantartási lakatosokat,** kb. 10 éves gyako lattal. **Erősáramú üzemi villanyszerelőket. Gépkarbantartási művezetőt,** lehetőleg TMK ismeretekkel. Általános beruházá szakismeretekkel **mérnököket és technikusokat.** VI. kategóriájú **esztergályosokat, marósokat, horizontális gyalusokat.** Jelentkezés: Munk ügyi osztályon.

Keresünk állandó munkára rakodó munkásokat, építő ipari segédmunkásokat. Jelentkezés: Bp XII. Malinovszki-fa sor 20.

LAKÁSC INGATLAN a Magyar Nemze **újból feladhatók a F F**

KIRENI

(Buda) II., Moszkva-tér 4.
III., Kórház-utca 42.
XI. Fehérvári-út 21/b.
(Újpest) IV., Bajcsy-Zsilinszky-út 8
(Pest) VI., Bajcsy-Zsilinszky-út 65

Keresünk felvételre géplakatosokat és esztergályosokat. — Kender-Juta rt. XIII. Váci-út 189.

Üzemelszámolási ív készítésében jártas főkönyvelőhelyettest keres közép vállalat, „Azonnali" jeligére.

Kertész vizsgázott elhelyezkedne vagy feles dinnyésnek menne: Kolumbán Béla, Hort, Heves m. Rákóczi-u. 108.

JELENTKEZÉS POSTAKOCSISNAK Postai Lófogatú Szállítási Ü. V. Budapest, XIV.

Hungária-körút 46/50. Lóápolásban, hajtásban jártas, 17 évet betöltött munkaerőket keres. — Munkásszállás, kedvezményes ebéd, munkaruha biztosítva. Havi bér 533.— Ft.-tól. Jelentkezés írásban, vagy személyesen, születési bizonyítvánnyal és önéletrajzzal.

Műszaki vezetői állást keresek gépészetben, motor, elektromosságban, vas-, fémmegmunkálásban, 25 éves vezetői gyakorlattal rendelkezem P. F., Soroksár, Táncsics-utca 78.

Söripari Szállítási Vállalat felvesz: villanyszerelőket, autólemezlakatosokat, kocsisokat. — Vidékieknek szállást biztosítunk. — Jelentkezés: Budapest, X. Maglódi-u. 17. Munkaerőgazdálkodásnál.

VAS- és FÉMESZTERGÁLYOSOKAT, vizsgázott **KAZÁNFŰTŐKET** B. V. gyakorlattal és **SZÁLLÍTÓMUNKÁSOKAT** felvesznek. Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyár, Budapest, X. Kereszturi-út 30—38.

Iparengedéllyel re delkező kovácsok keres: Járműgyár K. T. Sz. Bp. Fehé vári-út 131.

Oroszról, németr franciáról, olasz műszaki fordítá lektorálást vállal n gyarra mellékfogl kozásként Villár mérnök. Domonkos 16. T.: 426—234 délut

Kontirozó, anya könyvelő (Evolut) kalmazást keres. Raktár kezelést is fogad. Molnár Józs X. Jászberényi 13/a.

Elcserélném jöved mes házfelügyelő gem XIII. kerületb Ambus-u. 5.

Elcserélem IV. liftes házfelügyelő gem. VIII. ker. K társaság-tér 6.

Nagyjövedelmű h felügyelőségem bet ség miatt átadnám Segédházfelügyel van. Mária-utca 3

Alátámasztott ak hoz felveszünk gyalóképes egyéne „Nagyvállalat 422 jeligére főkiadóba

Pedagógus kartá (fővárosi), akik h szereken játszan tánczenekar meg kítása céljából lentkezzenek f 15-ig: IX. Meste 19-ben, a IX. P gógus Szaksz helyiségében 10— Tel.: 340—190.

Fémcsiszolót Kis Szövetkezet tag felvesz. Bpest, Nyár-utca 15.

Jövedelmező há ügyelőségem elc lem. Váci-út 12.

Műszaki gyakor (építés, víz és szerelés) felvé ben és kivitelez ben anyagisme Raktárvezetés é tárkönyvelés hosszú gyako állást keresek. bó-út 98. I.

Portási, esetleg őri állást keres felelő referenc nyugdíjas fé I. Alsóhegy-u. logh József.

Sztálin tanítása és a nemzetközi jog

Írta: Hajdú Gyula

Két éve annak, hogy a Pravda hasábjain megjelent *Sztálin* cikke a »*Marxizmus és nyelvtudomány*« kérdéséről. A válasz, amelyet a cikk erre a kérdésre ad, messze túlmegy a nyelvtudomány területén és felöleli a társadalmi berendezkedés, a kultúra, az emberi alkotások egyetemét. *Sztálin* tanítása nyomás *tisztán áll előttünk a jognak, a felépítmény e fontos részének szerepe is* és a tanítás hozzásegít bennünket a *tudatos jogfejlesztés* problémáinak megoldásához.

A jog nem egy eszményi, kigondolt igazság megvalósítását célozza, hanem az alapul szolgáló gazdasági rend megszilárdításának, megvédésének és fejlesztésének szolgálatában áll. Nem kétséges, hogy az államok kapcsolatait rendező *nemzetközi jog is a felépítményhez tartozik*, tehát a társadalmi fejlődésnek adott szakaszában kialakult gazdasági rend teremtménye, melyet azért hozott létre, hogy ezt a gazdasági rendet, ezt az alapot védje és fejlessze.

*

Mely alap felépítménye a nemzetközi jog?

A burzsoa államok a kapitalista gazdasági rend szülöttei. Egymás közötti kapcsolataikat is nyilvánvalóan ez a rendszer alakította ki olyan módon, hogy azok a kapitalista osztály megerősítését szolgálják. A burzsoa államok kapcsolatait rendező nemzetközi jog tehát a kapitalista gazdasági rend teremtette felépítmény része.

A szocialista államok kapcsolatait a dolgozó osztályok akarata szabályozza. Ez az akarat fejleszti a szocialista gazdasági rend megerősödését és előbbrevitelét. A kapcsolatokat rendező szabályok a túlhaladott, régi gazdasági rend maradványainak és kihatásainak felszámolását szolgálják. Ekként annak a felépítménynek részei, amelyet a szocialista társadalom gazdasági rendje hozott létre és fejleszt tovább.

Sztálin elvtárs a Harold Stassennel folytatott ismert beszélgetésében ezt mondotta: »Minden nemzet olyan rendszerben él, amilyenben akar és tud. A történelem fogja megmondani, melyik a jobb rendszer... Az együttműködés nem követeli meg a rendszerek azonosságát.« Feltárta azonban ugyanakkor azt a nagy veszedelmet, amelyet az együttműködés megtagadása hordoz magában. »Különbséget kell tenni az együttműködés lehetősége és az együttműködés óhaja között. *Az együttműködés lehetősége mindig megvan, de nincs meg mindig az együttműködés óhaja.* Ha az egyik fél nem akar együttműködni, annak összeütközés, háború lesz az eredménye.«

Az együttműködés tehát nemcsak lehetséges, hanem a béke fenntartása érdekében feltétlenül *szükséges* is. Ami más szóval azt jelenti, hogy *ki kellett alakulnia annak az általános nemzetközi jognak*, amely kapitalista és szocialista államok egymás közötti kapcsolatait rendezi olyan módon, hogy ezek összeütközések, háborúk elkerülésével békében élhessenek egymás mellett.

*

A burzsoa államok együttműködését rendező jog az egyenlőség, be nem avatkozás stb. elvek hangoztatásával takarva, az erősebb hatalom érvényesülésének, az elnyomásnak, a kizsákmányolásnak a joga.

A szocialista államok kapcsolatainak rendezésében kialakult és méginkább kialakulóban lévő szabályok a nemzetek önrendelkezési jogán, államaik egyenlőségén alapuló együttműködését valósítja meg. Azt az együttműködést, amely az elnyomó törekvésektől mentes és minden területre kiterjedő kölcsönös segélynyujtással küzd azért, hogy a régi rend felszámolása minél tökéletesebb, a szocialista társadalom kiépítése minél szilárdabb, a kommunizmus elérése minél gyorsabb legyen.

A *kapitalista* gazdasági rend létrehozta a neki megfelelő felépítményt, mely egyebek között tartalmazza *a szocialista államokkal való kapcsolatokat* rendező nemzetközi jogi nézeteket és intézményeket. A *szocialista* gazdasági rend megteremtette az őt szolgáló és tevékeny segítséget nyujtó felépítményt, melynek egyik részét *a kapitalista államokkal való kapcsolatok* szabályozására vonatkozó elvek és intézmények alkotják.

Tehát az általános nemzetközi jog, amely a világ két táborába tartozó államok kapcsolatait szabályozza, *mind a burzsoa, mind a szocialista felépítmény része.*

*

Az emberiségnek ma szükségszerűen *olyan korszakot* kell átélnie, *amelyben kapitalista és szocialista államoknak kell létezniök egymás mellett.* Versengés folyik a két rendszer között, de emellett ki kellett és ki kell alakulni ugyancsak szükségszerűen olyan szabályoknak, vagyis olyan nemzetközi jognak, amely az összeütközések elhárítását, a békés együttműködést biztosítja.

Hatalmas erő, soha nem látott méretű propagandaszerv ágál abban az irányban, hogy ezt az együttműködést lehetetlenné tegye, hogy a békét felborítsa. Ezzel szemben hívta fel *Visinszkij* harcra a béke híveit, hogy a fasisztákkal, a rablókkal, a háborús uszítókkal szemben *vonultassák fel a nemzetközi jog ütegeit.*

*

Sztálin elvtárs nagy nyomatékkal figyelmeztetett *a felépítmény tevékeny szerepére*, mert az alap azért hozza azt létre, hogy kialakulásában és megerősödésében neki segítséget nyujtson. Az általános nemzetközi jog *része mindkét felépítménynek* — amelyek egyike a kapitalista, a másik a szocialista társadalom gazdasági rendjének megvédését, illetőleg megerősödését van hivatva szolgálni. Tevékenykedhetik-e akként, hogy *mindkét alapnak segítséget nyujt?* Előmozdíthatja-e mindkét rendszer uralkodó osztályának érdekeit?

Ahhoz, hogy e kérdésre feleljünk, rá kell mutatnunk *a ma érvényes nemzetközi jog kialakulásának* rendjére és lényegére.

A megtámadott és leigázott országok véres felszabadító harcaiban, a Vörös Hadsereg döntő győzelmeinek tüzében született meg az új nemzetközi jog alapelve: az államközi kapcsolatokat, a világ népeinek sorsát irányító szabályokat, *a nagyhatalmak egyetértésének elve* alapján kell létrehozni és alkalmazni. A nagyhatalmakén, vagyis a világ két táborát vezető hatalmakén, amelyeket a legnagyobb felelősség terhel azért, hogy a háború borzalmai ne züduljanak mégegyszer az emberiségre. Hogy minden nép boldogulni tudjon a maga választotta úton, hogy egy államot se zavarjon fejlődésében az elnyomás, a háború veszedelme. Egy államot sem: akár kapitalista, akár szocialista rendszerben él.

Létrejött az *Egyesült Nemzetek Szervezete*, mint a nagyhatalmak egyetértése elvének szervezett megoldása. A Biztonsági Tanács, az egyetlen intézkedésre jogosult szerv határozatai érdemleges kérdésekben csak *az öt nagyhatalom, köztük a Szovjetunió és Kína igenlő hozzájárulásával* jöhetnek létre. Igy vált *a nagyhatalmak egyetértésének elve mint nemzetközi jogi nézet — és az ENSZ, mint nemzetközi jogi intézmény, a felépítmény részévé.*

Nyujt-e azonban ez a nemzetközi jog *segítséget az alapoknak*, melyek azt felépítményükbe beilleszteték? Igenis nyujt.

A szocialista társadalmat építő és fejlesztő osztálynak segít abban, hogy küzd a régi felépítményhez tartozó szabályok, az erősebb jogát érvényesítő, elnyomást szentesítő, nemzetközi jog felszámolásáért és eltakarításáért. És segít abban, hogy fegyverül szolgál a békéért folytatott harcban.

A kapitalista osztályt is saját érdekének előmozdítása vezette, amikor ezt a nemzetközi jogot a saját társadalma felépítményének részévé tette. A szovjet nép világtörténelmileg sorsdöntő győzelme az imperialista államok népei előtt is feltárta a Szovjetunió imponáló erejét, a szocialista berendezkedés felsőbbrendűségét. A háborútól elgyötört népek parancsolóan követelték: teremtsenek olyan berendezést, amely a jövőben lehetetlenné teszi a háborús támadásokat és tegyék tartóssá az együttműködést a Szovjetunióval. Csak e parancsoló követelés teljesítésére tartóztathatták fel a nyugati országok dolgozóiknak forradalmi fellépését, márpedig a forradalom menthetetlenül a kapitalista rend elsöprését eredményezte volna.

De lélekzetvételre, nyugalmi állapotra volt szükségük az imperialista államoknak azért is, mert az európai megszállt területek rendbehozatala idő és erőösszpontosítást igényelt. Tisztázatlanok voltak még egymás közötti erőviszonyaik is. A burzsoá gazdasági rendet — fejlődésének ebben a szakaszában — *nem szolgálhatta jobban a nemzetközi kapcsolatok szabályozásának semilyen más módja.*

*

A létrejött nemzetközi jog *alkalmas arra*, hogy az ellentétes berendezkedésű államok békés együttélését biztosítsa. De természetesen csak akkor, ha az ellenséges táborok *mindegyike* alkalmazkodik e jog rendelkezéseihez. Am a *kapitalista* államok az imperializmus gyors ütemben rohanó korszakában *nem tudják többé elviselni saját törvényességüket* és szabadulni igyekeznek attól.

A háború nyomása megszünvén, tisztult az imperialista hatalmak egymásközti viszonya. Az USA elvitathatatlan túlerőre tett szert. Az összes kapitalista államok tőle függő helyzetbe kerültek, vetélkedésről nem lehet többé szó. Az USA monopolkapitalistái most már csak az egész világpiac megkódításával elégíthetik ki profitszerző éhségüket. Az USA politikája tehát most már *a világuralmat célozza.* Az érvényben levő *nemzetközi jog ebben akadályozza*, ezért ezt félre akarja tolni!

A *Szovjetunió és a népi demokráciák* a maguk társadalmának felépítményébe beilleszteték azt a nemzetközi jogot, amely számol a *kétféle gazdasági renden alapuló államok egyidejű létezésével* egy bizonyos korszakon át, s amely jog oly elvekből táplálkozik és oly intézményeket létesített, amelyek ezt az *együttélést lehetővé teszik* és az együttélő államok kapcsolatait fejlesztik.

A kapitalista világ felépítményének is része a két rendszer együttműködését szabályozó nemzetközi jog. De az imperialista államok immár *nem akarják elismerni a fejlődés szükségszerű alakulását* és azt remélik, hogy egyesült erőszakkal, atombombáikkal és baktériumfegyvereikkel meg tudják akadályozni a fejlődés menetét és vissza tudják fordítani annak útját. *Szabadulni akarnak a két világ együttélésének tényével számoló nemzetközi jogtól is*, hogy helyébe az ő kapitalista nemzetközi jogunak uralmát állítsák vissza: az egyenlő nemzetek szabad megállapodásának helyébe a legtelhetetlenebb, háborús rablásra spekuláló *monopolkapitalisták világuralmát.*

Nagyon jellegzetes, hogy miként igyekeznek védekezni e törekvések ellen azok a kapitalista államok, amelyek egykori nagyságuk tudatában csak nehezen viselik el az alárendeltség szerepét. A francia nagytőkések lapja, a *Le Monde* cikksorozatban felveti, hogy új külpolitikának kell bekövetkeznie, amelyben az USA jelenlegi diktátori szerepe helyett *az államok egyenlősége* érvényesüljön. Javasolja, hogy az Északatlanti Szövetség mostani szervezete helyett olyat létesítsenek, amely követi körülbelül a Biztonsági Tanács szervezetét. Legyenek a vezető tanácsban állandó tagok és a többi részvevő államok választott tagjai. Az állandó tagokat pedig *vétójog illesse meg...*

Amig tehát a kapitalista államok támadásának központja a jelenleg érvényben lévő nemzetközi jog rendelkezései ellen éppen a vétójog, addig a maguk részére ugyanezt reklamálják. A megváltozott körülmények között nem akarják elviselni, hogy a Szovjetunió és a szocialista államok egyenlőségének biztosítására vétójog legyen, de nagyon helyesnek találnák ezt a jogot saját egyenlőségük biztosítására.

A reakciós visszafordulás sötét hatalmával szemben azonban a fejlődés erőinek győzelme biztos, mert — megértve a nagy Sztálin intelmét — *»a népek kezükbe veszik a béke megőrzésének ügyét és végig kitartanak mellette«.*

DÉRY TIBOR ÚTIJEGYZETEI

ERDEI EMBEREK

1952. május 10.

Szombati nap: azon csodálkozom, hogy a miskolci reggeli gyors mégis milyen üres. Tavaly ősszel jártam rajta utóljára, akkor állóhelyet is alig lehetett kapni. Azt mondják, a sok seftelő, feketéző, aki akkor megtöltötte a vonatot, most hogy decemberben megszüntették a jegyrendszert, végleg kiszorult a forgalomból.

Egy békéscsabai munkásszármazású fiúval utazom együtt Egerbe, majd onnét fel a Bükkbe. A bükki fennsíkon egy novella-alakom él, akivel személy szerint is meg akarok ismerkedni. Már hónapokkal ezelőtt kiszemeltem magamnak a történetet, amelyet útitársamtól, L. Gy.-től hallottam. Annak akarok most utánajárni, a szereplő személyekkel megismerkedni, szétnézni a helyszínen.

L. Gy. apja villanyszerelő, nagyapja paraszt, ő maga erdészetet tanult, most egy erdészeti lap szerkesztőségében dolgozik, írónak készül. Novellám témája tulajdonkép az ő témája, nekem adta. Ő egyszer már megírta, most én próbálkozom meg vele, másféle hozzáállással.

Szerencsénk van,

már a vonatban megismerkedünk

a történet egyik főszereplőjével, H. A. erdőmérnökkel. S rajta keresztül egy pompás emberfajtával, az »erdei emberrel«. Így nevezi el ezt a típust egy másik erdészmérnök, B. Gy., akivel később Egerben, az Erdészeti Hivatalban ismerkedem meg. »Erdei embernek« azt hívja, aki azért foglalkozik erdészettel, mert szereti az erdőt. Az én szememben a valamirevaló ember ott kezdődik, hogy szereti-e a szakmáját: akinek a munkájához nincs személyes viszonya, folytonosan meg-megújuló érdeklődésen, s a szakma vagy mesterség szeretetén alapuló személyes kapcsolata, annak előbb-utóbb konfliktusa támad a társadalommal. Azért is zseniális a mi társadalmi rendszerünk, mert igyekszik felszabadítani az ember természetes alkotó erejét s százféle fogással (újítások, verseny stb.) visszazökkenteni abba az egészséges emberi, társadalmi pozícióba, melyből a kapitalizmus kiborította. Ahogy itt a Bükkfennsíkot járom, szinte csak olyan emberekkel találkozom, akik egyfolytában munkájukról beszélnek, azaz gondolkodnak. Bugyog belőlük munkájuk szeretete. Termelés, újítás, szívósság a munkában, védekezés a természet erői ellen, amikor ellenségesek, befogni a természet erőit, amikor barátságosak. öregek, fiatalok (de főkép a fiatalabbja), vezetők, munkások — mind erről beszél. S nemcsak az én személyem kedvéért látszik, hogy egy folyton mozgó vitát folytatnak jelenlétemben. S nemcsak anyagi érdekből — bár ez is természetes, egészséges eleme az érdeklődésnek —, hanem abból a nehezen megfogalmazható szenvedélyből, mellyel minden ép emberi lélek célbaveszi az életet: nagyjából ezt nevezhetjük az élet szeretetének.

H. A. erdészmérnök

ebből az emberfajtából való. Fiatal, 30 évforma, szép szál férfi, szabályos, erélyes arc, sötétszőke haj. Apja bányamérnök, de ő maga már gyerekkorában a természetbe kívánkozik. Nem tudom ellenőrizni, de meggyőződésem, hogy elsőrangú szakember. Általános műveltsége is van, ez kiszűrődik beszédéből. Szavai biztosan ülnek a nyeregben, akár erdőről, lovakról, vadászatról, fatelepítésről, házépítésről beszél. Elsősorban az érzik beszédén, hogy szereti azt, amivel foglalkozik. Az ilyen ember alapos. Borsod megye erdészeti központjában, Miskolcon dolgozik, magas beosztásban, de egyetlen vágya, hogy visszakerüljön az üzembe, azaz a erdőbe. Miért? Mert azt a munkát szereti, bárha kisebb keresettel jár is.

Ma is összevesztem D-nével — mondja beszélgetésünk végefelé, indulatosan —, hogy már engedjenek vissza az üzembe Nyolc éve nem volt ilyen tavasz! Csak abban a munkában lehet nagyot alkotni, amelyet szeret az ember.

Kárpát-Ukrajnában gyakornokoskodott: az az erdészet Sorbonne-ja, mondja. Az erdészetre általában az a jellemző, hogy nagy méretekben gondolkodik és tervez. Az az erdész, aki fiatal korában, 25—30 életévében erdőt telepít, már nem igen látja munkája eredményét, 30 év múlva még csak »fiatalos« az erdő, mely a keze alól kikerült, további 50—60 év kell, hogy hasznát lehessen venni munkájának, azaz »kitermelhető« legyen az erdő, azt már nem éri meg. Egy évtized, az semmi a munkájában. Kevesebb látszatja van, mint az embernevelésnek: egy anya 20 év alatt felneveli gyerekét. Akik az ország erdősítését intézik, évszázadokban kell gondolkodniok.

H. mérnök családja Szilvásváradon él, hetente egyszer látják egymást. Az »erdei emberek« életére általában jellemző — egyéb súlyos munkakörülményektől eltekintve (ezekről majd később esik szó) —, hogy férj, feleség, gyerek ritkán látják egymást.

Mint a tengerjáró népnél,

matrózoknál, halászoknál stb. olykor hónapokba telik, amíg újra összeverődnek. Télen a hó körülzárja a hegyet, megesik, hogy tavaszig ki sem szabadulnak a gyűrűből. Találkoztam olyan fakitermelő csoporttal, amelyik októberben fennrekedt a 930 m magas Nagykapaszon s húsvétra tért haza falujába.

Engem H. személyesen azzal is »megfőzött«, ahogy vadászatról beszélt. Nem tudom, létezik-e vadásznyelven szó arra az emberre, aki a vadászatot csak ürügynek használja, a természet megfigyelésére. Ballagó vadásznak nevezném azt, aki éjjel 2 órakor elindul hazulról, s délelőtt elégedetten tér haza, noha semmit sem lőtt. Beéri azzal, hogy becserkész egy vadkant vagy őzet, puskavégre kapja, meg is lőhetné, de nem bántja. Gyűlölöm, aki kényszerűség nélkül, kedvtelésből gyilkol, még ha állatot is. H. szenvedélyes »vadász«, de nem szeret lőni. Egyszer meglőtt egy selejtbakot, beszélt, de rosszul célzott, az állat gerincét találta. Az őz nem tudott elmozdulni, visszanézett rá, szeméből vastag könnyek csorogtak. Sírt. — A kutyamindenit, nem ettem volna én abból egy falatot sem, ha éhen veszek is! — mondja.

*

Egerben van Heves megye erdőigazgatósága, itt kapunk engedélyt, kocsit a továbbutazásra. Ahogy belépek az irodába, kezelek az emberekkel, első szempillantásra látnivalóvá válik, — s rögtön jókedvűvé tesz: a munkásosztály ténylegesen átvette s gyakorolja a hatalmat. Nemcsak a kisebb posztokon s nemcsak a legmagasabbakon, hanem az ország bonyolult életének minden csomópontján a nép elfoglalta helyét. Vezet és dolgozik. Szinte elképzelhetetlenül nehéz feladatot oldott meg a párt: hét év alatt az ország egész új politikai és gazdasági szervezetét

feltöltötte olyan emberekkel

akiket az esztergapad mellől, az eke mögül, a kőműves állványról szedett le, kitanította őket politikai, pénzügyi, gazdasági vezetésre, egyik szakmából a másikba tolta át őket, egyik íróasztal mellől a másik, harmadik, negyedik mellé, de úgyhogy nagyjából mindegyik el tudta végezni a rábízott feladatot, felépült a háborúban rombadőlt ország, fejlődik, sűrűsödik, önmagát emeli mind magasabbra. Bizalom az emberekben: erre van szükség. A szememet dörzsölöm néha, ha visszanézek s felmérem a megtett utat. Milyen elenyészőek, törpék a hibák, amelyek itt-ott belecsúsztak életünkbe, a kitűzött feladathaz s az elért eredményekhez képest. A kommunista optimizmus jogosult: minden számítása bevált. A magyar munkás és paraszt igazolta reményeit.

A heves megyei erdőigazgatóság vezetője egy Vas megyei uradalom volt cselédje, apja, anyja is gazdasági cseléd volt. A személyzeti előadó egy volt mezőgazdasági munkás. A munkaügyi előadó egy volt napszámos. A termelési előadó hatholdas parasztcsaládból származik. A főkönyvelő is iparos családból jön, de már régi tisztviselő. A három szakember, a mérnökök ugyan még mind értelmiségi származásúak, de már mellékük nő a negyedik, egy fiatal munkáskáder.

Az igazgatósághoz három erdőgazdaság tartozik. Az egrinek egy volt mezőgazdasági munkás a vezetője. A recskinek egy volt villanyszerelő, a mátrafüredinek egy volt erdőmunkás. Mindegyik erdőgazdaság több üzemegységre oszlik, ezek vezetőinek 90 százaléka munkás vagy paraszt. Utam a szilvásváradi üzemegységhez vezet, amely 14.000 holdon gazdálkodik: erről később majd bővebben fogok beszélni. Vezetője egy erdészeti szakiskolát végzett volt erdőmunkás.

Mindezek az emberek, amennyire meg tudom ítélni, keményen a markukban tartják munkájukat.

Horváth István, az erdőigazgatóság vezetője

zömök, pirosarcú, vérmes, lármás, jókedvű ember. Vas megyei, de szegedi tájszólással beszél. Idehallgassál édösapám, hé! — mondja. Már megtanult röviden tárgyalni, gyorsan határozni. Leveleket lassan olvas át, vagy olvasatlanul ír alá, ahogy a szükség kívánja. Szereti a »régi szakembereit«, a mérnököket, nem győzi dicsérni őket, »mind szerelmesei az erdőnek« (ezt a fordulatot később B. Gy. mérnöktől is hallottam, tehát nyilván attól tanulta el), de világosan, józanul látja hibáikat, azaz elsősorban azokat a tulajdonságaikat, melyek így, vagy amúgy a mi kerekeinket kötözgetik. De a maga hibáit is ismeri. — Lobbanékony ember vagyok — mondja —, de szörönesére a főmérnökőm nem ijedős, az bátran mögmondja a magáét, mögfogja a frakkomat mög azt mondja: lassabban tovaris, ezt még gondoljuk meg!

Hogy került az erdészethez? — Idehallgassál édösapám, hé! — magyarázza. — Gyerökkoromban mindig tanító akartam lenni, sokat olvastam, mindig olvastam, édösanyámmal éjszakákat átolvastunk, de szögények voltunk, szüleim nem tudtak kitaníttatni. Felszabadulás után a rendőrségre kerültem, onnét pártiskolára tettek, attól fogva politikai vonalon dolgoztam, 48-ig járási bizottsági titkár, aztán DEFOSZ megyei titkár. Az erdészethez úgy kerültem, hogy megismerkedtem a feleségömmel, az az erdészetben dolgozott, aztán én is odakéröződzködtem. Most mög már azt mondom, hogy nem tanító, de már csak erdész akarok lönni, hát erről van szó, hé!

Mit árul el még az első tíz perc alatt férfias komolysággal, melyet kedvesen színez az önmagában bízó ember naivi dicsekvése? Hogy 110 százalékra teljesítették a tervet. Hogy a hirtelen beállt tavasz miatt két hét alatt kellett elvégezni a fásítási munkákat, mielőtt még a csemetékben megindul a nedvkeringés, s hogy olyan munkaerő mozgósítást ütöttek nyélbe honvédségben, diákságban, hogy abban nem volt hiba. Hogy Hevesben volt az idén a legtöbb nyitás. Hogy 20 kat. holdon 20.000 Ft megtakarítást értek el csupán a magvetésnél. Hogy újításban Heves második az országban — ha ugyan nem az első, teszi hozzá.

Mindez tíz perc alatt

buggyan ki belőle, de egyben az is, már szégyenkezve a hirtelen megnyúlt orra alatt, hogy a héten vagy dekádban (nem tudom, hogy mérik) túlléptek a munkabéralapot. Aminek következtében — mint később majd látni fogjuk — fenn a Bükk fennsíkon, tizedike helyett, három nappal később kapják a munkások a fizetésüket, zsörtölődnek, szitkozódnak (joggal), van aki azzal fenyegetődzik, hogy otthagyja a munkát (holott állandó munkáshiány van) egy asszony nem tudja levinni beteg gyermekét a faluba orvoshoz, kifogy a kenyér, egyéb élelem, egy mészégető csapat nem tud áldomást inni a befejezett munka után stb.

*

Autón Szilvásváradra, az üzemegység központjába. A sofőr még a régi, rosszfajtából való: indulás előtt elengedjük egy negyedórára ebédelni s egy óra mulva jön vissza, de az időt, mely alatt nyilvánvalóan fekete fuvart vállalt, nekünk

számítja fel. Alig, hogy kiérünk a város határába, az egyik elülső rúgó eltörik, még néhány száz métert teszünk, de ekkor már olyan fültépő a sikítás, hogy meg kell fordulnunk, visszamegyünk. Vajjon kint is hallatszik-e, kérdem. Az országút felel. Száz méterre előttünk a libák már szárnycsapkodva, eszeveszett futásnak erednek, egy árokszélén legelésző kecske sértődötten rázza fejét, mint akinek víz folyt a fülébe. Felnémetben a fél falu kiszalad a ház elé. Igy vonulunk be Egerbe. Délután másik kocsival indulunk tovább.

*

A Szalajka völgyében, Szilvás mellett, a halastótól egy csapat

kiránduló alföldi gyerekkel

találkozunk Ha ióI emlékszem, Karcagról jöttek. B. mérnök (az erdő szerelmese): szeretni kell az erdőt gyerekek! Ültettetek-e csemetéket odahaza? — Nem igen válaszolnak, B. elkomorodik. — Propagandát kell csinálni az erdőnek — mondja nekem — főkép az Alföldön, ahol útálják a fát. — A régi szakembereket, akik politikailag esetleg nem tudnak velünk haladni, szakmájuk szereteténél lehet s kell »megfogni«, emberileg érdekeltté tenni s a szocializmus tevékeny szolgálatába állítani. Ezt tesszük s így fogatunk velük törököt. Legalább is a tisztességes részével.

Bélapátfalvánál egy félórára megálltunk egy orvosnál, a novella egyik szereplőjénél. Szilváson, este, az Erdőigazgatóság vendégszobájában egy pohár borra összegyűlt egy mérnök, egy kocsis, egy bába, egy mozdonyvezető, egy volt csendőr, ugyancsak szereplők.

A Szalajka völgyében a halastóhoz vezető úton, melynek egyik hajlásánál áll az üzemegység épülete, a világ legszebb gesztenyefasora húzódik. Százezer fehér gyertya világít az út két oldalán. Balkézről patak csörög, jobbról egy fűrésztelep hosszú csarnoka látszik a fák mögött. A fasor végén, a hegyek körülzárta tóban aranyhalak, pisztrángok, pontyok. Az aranyhal etetésre való. Innét telepítik a pisztrángot az ország összes hegyipatakjaiba: néhány év mulva már tele lesz velük az ország élestára. Itt is növekszik vagyonunk, hangtalanul, mint a halak.

A Nilus országának harca a függetlenségért

A kairói főpályaudvar előtt, a Ramzesz-tér közepén áll az ébredő Egyiptom szobra: női alak dobja le arcáról a jelképes fátyolt és büszkén tekint a szemközti palotára, amelynek homlokzatán évtizedekig lengett az angol megszállócsapatok fővezéri lobogója. Ez a szobor jelképezi azt a hosszú évtizedek óta tartó harcot, amelyet az egyiptomi nép folytat az angol gyarmatosítók igájának lerázásáért. A küzdelem 1882-ben kezdődött akkor, amikor az első angol katonák Alexandriánál Egyiptom földjére léptek. És tart azóta is. Az angolok lépésről lépésre kényszerülnek visszavonulni. A City urai azonban görcsösen ragaszkodnak egyiptomi befektetéseikhez, az egyiptomi nép kíméletlen kizsákmányolásához és ezért mindenegyes angol visszavonulást kemény és könyörtelen harc előzött meg. Erről a harcról *Sztálin* 1924-ben megállapította: *»Az imperialista elnyomás körülményei között valamely nemzeti mozgalom forradalmi jellege egyáltalán nem tételezi fel azt, hogy a mozgalomban okvetlenül legyenek proletár elemek, nem tételezi fel a mozgalom forradalmi vagy köztársasági programmját, a mozgalom demokratikus alapjait... Az egyiptomi kereskedők és burzsoa intellektuelek harca Egyiptom függetlenségéért ugyanezen okból objektiv szerepét tekintve forradalmi harc, noha az egyiptomi nemzeti mozgalom vezetői származásukra és helyzetükre nézve burzsoák, noha a szocializmus ellen vannak...«*

A helyzet 1924 óta annyival változott, hogy a függetlenségi harc vezetését a tétovázó burzsoázia kezéből a munkásosztály ragadta magához. Igaz, az egyiptomi nemzeti burzsoázia az eltelt évtizedek során többízben elárulta a nemzeti függetlenség ügyét és jogtalan kiváltságainak biztosítása céljából lepaktált a gyarmatosítókkal. Az egyiptomi dolgozó tömegek fokozódó nyomása azonban még az egymást váltó burzsoa kormányokat is arra kényszerítette, hogy újból és újból felvessék az angolokkal szemben a nemzeti függetlenség követelését és Egyiptom területének kiürítését.

A januári államcsíny

Az egyiptomi burzsoázia legutóbbi árulása ez év elejére esik, amikor az angol és amerikai imperialisták fenyegetésére és nyomására a király elmozdította a vafd-párti *Nahaz* pasa kormányát és helyette az imperialistáknak lakájmódon engedelmeskedő *Maher* pasát nevezte ki miniszterelnökké.

Az egyiptomi nép imperialistaellenes harcát nagy mértékben befolyásolják az ország belpolitikai viszonyai is. A Vafd-párt (vafd magyarul »küldöttséget« jelent) fennállása óta a színfalak mögött harcot folytat az Egyiptom fölötti uralom kérdésében az uralkodóházzal. Ez a harc már elkezdődött *Fuad* uralkodása idején és folytatódott *Faruk* alatt. A Vafd-párt jelentős tömegei köztársasági érzelműek. Mint ismeretes, a mult év októberében Nahaz pasa felmondta az 1936-ban kötött angol-egyiptomi szerződést és az 1899-es, Szudánra vonatkozó egyezményt. Az egyiptomi követelés lényegében a következőket jelentette: az angol csapatok hagyják el a Szuezi-csatorna övezetét és Anglia járuljon hozzá ahhoz, hogy Szudán egyesüljön Egyiptommal A Maher-féle kormány kinevezése pedig éppen azt akarta biztosítani, hogy az angol csapatok Egyiptom földjén maradianak és az imperialista támadó tervek részére a csatornaövezet továbbra is felvonulási terület maradjon. A Maher-kormány nem tudta sokáig tartani magát, mivel a parlamentben törpe kisebbségre támaszkodott és mivel a dolgozó tömegek élesen ellenezték az imperialistákkal lepaktáló kormány politikáját. Utódja *Hilali* pasa, az imperialistáktól és az udvari kamarillától azt a feladatot kapta, hogy lehetőleg alkotmányos módon verje szét a vafdista többséget és egy engedelmes parlament segítségével csatlakoztassa Egyiptomot az úgynevezett középkeleti parancsnoksághoz, vagyis tegye lehetővé, hogy idegen megszálló csapatok állomásozhassanak továbbra is a Szuezi-csatorna övezetében.

Szudán kérdése

Hilali a közvélemény megtévesztése céljából azzal a demagóg jelszóval operált, hogy tárgyalások útján is el lehet érni az angol csapatok kivonását és Szudán kérdésének rendezését. Ugyanakkor, hogy áruló terveihez biztosítsa a parlament jóváhagyását, felfüggesztette a törvényhozás munkáját és május 18-ra új választásokat írt ki. Nem sokkal később azonban kénytelen volt bejelenteni, hogy a választásokat nem lehet megtartani a kitűzött időpontban és azokat meghatározatlan időre elhalasztják. Nyílt titok volt, hogy a kormány választási hadjáratát az angol imperialisták pénzelték és hogy a tervezett időpontban azért nem lehetett megtartani a választásokat, mert azok a közvélemény hangulatát tekintve, *az angolokkal való lepaktálás politikájának döntő vereségét hozták volna.* Hilali sem kül-, sem belpolitikailag nem tudott felmutatni eredményeket. Az angolokkal folytatott hosszas tárgyalások mindössze egy képmutató angol javaslatot eredményeztek az angol-egyiptomi viszony rendezésére. E javaslat látszólag hozzájárult ahhoz, hogy Anglia kivonja fegyveres erőit a szuezi övezetből, és elismerje az egyiptomi király fennhatóságát Szudánra. A szudáni népszavazás kérdésében az angol és az egyiptomi kormány alapjában egyetért. Csakhogy amíg az angolok azt mondják, a népszavazás kizárólag Anglia jelenléte mellett tartható meg, addig az egyiptomi álláspont szerint a népszavazást csak Anglia kivonulása után lehet lebonyolítani. Szudán birtoklása még egy szempontból lényeges az angol imperialistáknak. Közismert, hogy egész Egyiptom élelmezése a Nilustól függ. *Már pedig a Nilus forrásvidékét az ellenőrzi, aki Szudán ura.*

Izisz könnyceseppje

Az 5000 kilométer hosszú 30. szélességi fokon át hömpölygő hatalmas folyam évente júniusban és szeptemberben rendszeresen kilép medréből és elönti a környező vidéket. Egyiptom egész területe 994.000 négyzetkilométer, *a művelhető terület azonban ennek mindössze egyharmincad része, vagyis kereken 35.000 négyzetkilométer.* Ezen a területen terem meg a 16 millió egyiptomi lakos eltartásához szükséges élelem és az ország külkereskedelme szempontjából döntő jelentőségű gyapot.

»Izisz könnycseppje« ahogy a régi egyiptomi papok az esőt nevezték, június közepén hull le a Fehér és a Kék-Nílus vidékén. A forrásvidék csapadékviszonyai nagyban befolyásolják az egyiptomi termést. A Nílus 80 milliárd tonna vizet hoz évente, de ennek csak egyhetede esik a gyapotidényre. Az öntözéshez megfelelően elosztva 50 milliárd tonna vizre van szükség. Ezt a célt szolgálják a Szudánban levő vizierőművek és ez az egyik legfontosabb ok, amiért Anglia nem akarja kiengedni kezéből Szudánt. Pedig Egyiptom és Szudán elválasztása teljesen mesterséges, hiszen *a Nilus-völgy lakóinak nyelve és kultúrája közös.* Szudán népe követeli a csatlakozást Egyiptommal, az angolok által szervezett árulók, akik az Umma-pártban tömörültek, azonban igyekeznek magukadályozni a nép akaratának érvényesülését.

Több mint hat hónap telt el a Vafd-párti kormány lemondatása óta. Az imperialisták immár a harmadik kormannyal kísérleteznek, mégsem jutottak közelebb főcéljukhoz: a középkeleti parancsnokság felállításához. A tárgyalások változatlanul holtponton állnak Az új miniszterelnök, *Szirri* pasa, harmadízben tölti be ezt a tisztséget. Kinevezésének körülményeit homály borítja. A *Progrès de Lyon* című lap szerint *a kormányváltozás amerikai befolyásra történt.*

Az imperialisták cserélgetik egyiptomi figuráikat. Uj és új kísérletekhez folyamodnak, holott a Hilali- és a Maher-kormány bukása világos bizonyítéka volt annak, hogy az egyiptomi nép leghatározottabban szembeszáll az imperialisták kiszolgálóinak, a nemzeti érdekek elárulóinak politikájával. A nyugodtnak látszó felszín alatt sűrűsödik a nép gyűlölete és felháborodása. *»Tűzhányó tetején sétálunk«* — panaszkodott az egyik kairói angol diplomata. A vulkán morajlása pedig napról napra erősödik.

Pethő Tibor

AZ ÉV LEGSZEBB KÖNYVE: A MUNKÁCSY MIHÁLY-ALBUM

JÓFORMÁN SZÁMONTARTANI SEM lehet, hogy hétről hétre hány nagyon szép és kitűnő könyv jelenik meg hazánkban. Ez a megállapítás egyáltalán nem közhely, bármennyire is annak tűnik. Igaz, hogy sokszor leírjuk, még többször elmondjuk. Ettől azonban az igazság, a valóság, a tények korántsem változnak üres szólammá. Könyvmilliók — közöttük az emberi elme legnagyszerűbb alkotásai — kerülnek dolgozóink kezébe. S ez olyan tény, amely örömmel és büszkeséggel tölt el bennünket. A sokat hangoztatott, közhelynek látszó mondat a könyvmilliók tényei következtében így válik örömünk és büszkeségünk egyik és tegyük hozzá: *jogos* megnyilatkozási formájává. S ebben a megnyilatkozási formában nemcsak azok az eredmények foglaltatnak, amelyeket számokkal lehet mérni, hanem azok is, amelyek számokkal ki nem fejezhetők. Nemcsak a megjelent könyvek mennyiségéről van szó, hanem tartalmáról, belső értékéről és külső formájáról is: könyvkiadásunk *»minőségi változásának«* problémájáról.

A felszabadulást követő könyvkiadásunk fejlődését bizonyítja az a nagyszerű munka, amely most került ki a *Szikra*-nyomda műhelyeiből: a *Munkácsy Mihály-album.* Ez a mű a *Kultúrkapcsolatok Intézete* gondozásában jelent meg magyarul és több külföldi nyelven is. Előljáróban el kell mondani azt, hogy kiadója a *Művelt Nép Könyvkiadó Vállalat,* felelős szerkesztője *Vértes* György, kötéstervét és tipográfiai elrendezését *Filo* készítette. *Végvári* Lajos bevezető tanulmánya igen sok új, vagy eddig kevésbbé ismert adatot dolgoz fel. Igyekszik világosan megrajzolni Munkácsy emberi és művészi fejlődésének vonalát. Külön érdeme ennek a tanulmánynak, hogy szervesen kapcsolódik az illusztrációs anyaghoz: előkészíti és helyesen magyarázza azt (Nem ártott volna a tanulmány nehány stiláris nyakatekertségét eltüntetni; pl.: »Sedelmeyertől elválván, Munkácsy három nagyméretű művet vitelezett még ki«). A könyv 24 kitűnő, színes műmellékletet tartalmaz. Ezek a képek nem tudnak ugyan teljes áttekintést nyújtani Munkácsy művészetéről (24 műmellékülettől ezt lehetetlenség is volna kívánni), de az *Asilozó inashoz* készült tanulmányon, a *Siralomház* két változatán a *Tépéscsinálókon,* az *Éjjeli csavargókon,* a *Krisztus Pilátus előtt*ön, tájképeken, arcképeken és a *Sztrájkon* keresztül színeik szépségével, technikai kivitelezésük tökéletességével érzékeltetni tudják Munkácsy nagyságát, életműve legsajátosabb problémáit.

AZ OLVASÓ NAGYON RITKÁN GONDOL azokra, akik a könyv műszaki előállítását végzik: a szedőkre, tördelőkre, korrektorokra, könyvkötőkre. Ez általában két esetben történik meg: ha megbotránkoztató sajtóhibát találunk, rosszul fűzött íveket, gondatlan kötést, vagy pedig akkor, ha a könyv egésze szépségével, pontosságával, ízlésességével megragad bennünket. A Munkácsy-album — örömmel állapíthatjuk meg — mind a tervezést, mind pedig a műszaki, technikai munkát illetően az eddigi legszebb magyar könyv. Ezért soroljuk oda a fenti nevek mellé azoknak nevét is, akik általában névtelenek szoktak maradni: a 24 tökéletes műmelléklet kliséinek készítőit, a Szikra-nyomda (felelős vezető Radnóti Károly) színmaróit, *Karnucs* Józsefet és *Jámbor* Józsefet, akiknek kiváló, gondos munkája szocialista nyomdaiparunknak büszkeségére válik. És a legszívesebben felsorolnók mindazoknak a nyomdai dolgozóknak nevét is, akik bármilyen formában hozzájárultak ennek a könyvnek könyvkiadásunk »minőségi változását« jelentő szépségéhez.

A Munkácsy Mihály-albumnak ez a külső szépsége, ízlésessége és gondossága nem öncél. A szép formának, az ízléses külsőnek sokkal mélyebb jelentése van itt. Egyáltalán nem véletlen, hogy ez a kiadvány mintegy bevezetőjéül jelent meg annak a nagy Munkácsy-kiállításnak, amely néhány nap múlva nyílik meg és amelynek előkészületeit az egész dolgozó nép nagy érdeklődése kíséri. Hogyan is fogalmazta meg Horváth Márton a képzőművészek vitáján a Munkácsy-problémát? »Voltak évek, — mondotta többek között Horváth Márton — amikor Munkácsy az európai festészet első sorában haladók közé került. Munkácsy nemzetközi értelemben vett műtörténeti nagysága abban van, hogy a kispolgári, idillikus életkép, az impresszionista hangulatfestés, a gyorsan hanyatló művészeti irányzatok évtizedében, éppen azáltal vált a magyar nép szószólójává, hogy csak a század regényíróihoz mérhető drámai erővel, a festészet kritikai realizmusával ábrázolta az embert, tárta fel a szociális ellentéteket... Párizs már Munkácsynál — akár később Adynál — egyszerre lendítette előre és fékezte az emelkedést. Befolyásolni igen, de eltéríteni soha nem tudta Párizs a magyar nép legnagyobb festőjét. Ez magyarázza meg Munkácsy »kegyvesztettségének« történetét is, mely a század végén kezdődött, amikor elkezdték képeit kiselejtezni amerikai és más műgyűjteményekből, s amely folyamat mélypontját idehaza Horthy Magyarországán érte el, ahol valóban nem volt és nem lehetett prófétája. A körülrajongott Munkácsy azért vált népszerűtlenné polgári körökben, mert szükségszerűen csökkent azoknak a képvásárlóknak, műértőknek, kritikusoknak a száma, akik befogadóképesek lehettek a haladó gondolat számára.« Ebben a tökéletes és pontos megfogalmazásban kimondatlanul is benne van az is, ami reánk, szocializmust építő népünkre vonatkozik. Benne van az is, hogy népünk ismeri, egyre jobban ismeri és szereti: sajátjának érzi Munkácsyt. »Munkácsyt... csakis az imperializmus másirányú »művészeti« szükségletei tették »időszerűtlenné« — bontja ki Horváth Márton az előbbi mondatokban már bennrejlő következtetést — de épp ez teszi a legidőszerűbb festővé a népuralom Magyarországán. Munkácsy nemzeti hagyományaink legkiválóbb képviselője a festészet terén...«

A Munkácsy-album ezt érezteti és érteti meg velünk. Meggyőződésünk, hogy nemcsak velünk, hanem mindazokkal is, akik külföldön a kezükbe veszik majd. Ezért érdemli meg, hogy az év *legszebb könyvének* nevezzük.

A. S.

Központi Pedagógus Továbbképző Intézet létesül

A minisztertanács határozata értelmében *Központi Pedagógus Továbbképző Intézet* létesül Budapesten. Az Intézet feladata az általános és középfokú iskolákban folyó oktató-nevelőmunka színvonalának emelése érdekében *a közoktatási dolgozók továbbképzésének irányítása.* A pedagógusok általános továbbképzésének vezetésére oktatókat képez, az iskolák munkájának elvi és gyakorlati irányításával foglalkozó hivatali szervek dolgozóit, továbbá az iskolák igazgatóit folyamatos továbbképzésben részesíti.

Az Intézet a közoktatásügyi miniszter felügyelete alatt működik és szervezeti szempontból a nevelőképző főiskolákkal azonos elbírálás alá esik.

A »Tartós békéért, népi demokráciáért«

új száma „A francia fasiszta rendőri provokáció kudarca — a béke erőinek győzelme" címmel közöl vezércikket Jacques Duclos kiszabadulásáról. A lap közli Palmiro Togliatti beszédét, Tokuda cikkét a Japán Kommunista Párt megalakulásának 30. évfordulójáról, továbbá Roman Zambrowski cikkét „A Tájékoztató Iroda határozata a Jugoszláv Kommunista Párt helyzetéről" című határozat elfogadásának negyedik évfordulójáról. Jelentéseket találunk a lapban Magyarországból Japánból, Nyugat-Németországból, Portoricóból, Ausztráliából és Nagy-Britanniából.

— **Bemutatták Moszkvában a** »Civil a pályán« című magyar filmet a Szovjetunió filmművészeti minisztériumában. A »Civil a pályán« a napokban műsorra kerül a filmszínházakban is.

WÖRTLITZI HÁRMASKÉP

I.

Wörtlitzi tó, régi park
tiszta kis tava,
zöld füvekkel dús a part,
friss az illata.

Száll a csónak a tavon,
azaz csak csoszog,
mert a csónak vén nagyon,
van emléke sok;

az is biztos terheli,
nemcsak mi heten,
ez a három helybeli
s a négy idegen.

Egy városból idejött
német ifju lány,
egy finn költőnő szeretett
véle s egy román

költő és velük magam
a kastély felől,
melybe műkincs számtalan
felhalmozva lőn.

Immár két évszázada
ott egy lelkes úr
abba hordta mind haza
lankadatlanul,

mit csak véső és ecset
szült az ég alatt
és ha nem a képeket —
másolatukat.

Áll a nagy Colosseum,
festő festi le.
Túl nagy vagy, Colosseum!
nem hozott ide.

A képet sem, azt pedig
nem kaphatta meg,
s így a képről második
képet festetett.

És ha erről másolat
érdekelne még,
fölleled a bolt alatt,
amikor kimégy:

ünnepélyes kellemű
múzsák csarnoka
mélyén rád köszönt a hű
fényképek soka.

Láthatod, hogy a falon
mint testvéresül
Voltaire, Mózes és Szolón,
s Frigyest frigyesül

hivja némely ókori
bölcs, s a kinai
jáspisszobrok bókjai
Róma halmai

irányába hajlanak...
Kiszöktünk ide,
hol mohos köhid alatt
várt a tó vize.

Hamis Rubens, Tizián,
van igazi is
bent, de a virág talán
kint egy sem hamis;

igazi az ég köre,
az a nevető
és a tónak tükre
és az evező,

melyet mosolyogva nyom
köztünk Corbea,
valódi a parti domb
hársfaillata.

Tenyerén a végtelent
tartja a liget,
dúsvarázsú tünde csend
simogat szivet.

II.

Ó, de vajjon ez a csend,
ez nem hamis-e?
Táncot jár a félelem
nem messze ide.

Szükől és fű, acsarog
egy másik határ
és a légben gyilkosok
löporfüstje száll.

Nem hamis a nyugalom
csónakunkban itt?
Nem hamis a nyugalom,
jövendőt vetit.

Így lesz majd a győzelem
ünnepe után:
csónak illan nesztelen
a világ taván;

benne, mint e tiszta ég,
nyugodt emberek...
S látni fogja ez a két
német kisgyerek,

néhje mellett aki most
nézi kedvesen
az önkéntes csónakost.
(Ő meg verseken

ringatózik és talán
ez a tiszta kis
tó most árad át román
verssorokba is.)

III.

Így lesz majd. S a római
oszlopok alatt
e kastélynak álmai
felvirágzanak.

Nem is nevetség a sok
különarcú lom
egy halomban, minthacsak
mind egy-csónakon

magasodnék apadó
vízözön felett,
köszöntve az enyh-adó
Ararát-hegyet...

Mit e gazda álmodott:
minden alkotás
közös hona élni fog,
mert nem látomás

hiv, de szivünk harcai,
gazdag tettei
a már-nyiló majdani
létet zengeni.

Száll a csónak a tavon,
most aztán röpül!
Ébren-álmodozni von.
Száll köröskörül

lombszárnyakon a liget,
száll velünk a tó,
a kis Wörtlitz integet,
és a táruló

új istállók, a magas
cserépfedelek,
öreganyó, kiskakas,
körben lengenek;

kastély-óvta műremek,
maszkok maszkjai,
s kacsák, csirkék, tehenek,
kélnek szállani.

Röpül velünk a világ...
Nevess, Corbea!
mindannyiunk mosolyát
hadd viszem haza.

Devecseri Gábor

Munkácsy Mihály : Leány üveggel és pohárral.

Bosznay István: A holt Tisza mellett.

megmutatja, hogy a magyar nóta miféle vonatkozásokban lett lelkesítője vagy tárgya a mi festészetünknek. Egy pár képet, a melyek tárgya összefügg a magyar ember nótázó kedvével, Bihari Sándor festett. Sőt éppen ezekkel lett hiressé. Bizonyára sokan vannak kívülem, a kik sajnáljuk, hogy ezt a genret egy időben abbahagyta. Nagy talentummal kezdett hozzá, egészséges képek voltak, a melyeket a külföldön is jelentékeny műveknek taksáltak. A szituációk átérzésében megvolt a közvetlenség varázsa, még azoknak is gyönyörűséget okozott velük, a kik kékebben vagy lilábban látják a természetet. Talán nem voltak egészen modern szemmel festve, de az értékes művészi kvalitások még a barna aszfaltból is kitörnek és eget kérnek. Egy ideig, nem tudom miért, kissé elhallgatott Bihari. Vagy legalább is félhangon beszélt. Talán áldatlan művészeti viszonyaink birták rá, hogy a magyar falusi nép Biharija hirtelen nagy vásznakra festett Krisztusképet vagy történeti tableaut. Voltak ezeken is derekas megoldások, de mi azt a másik Biharit jobban szerettük. Most visszatért régi szerelméhez: a mióta Szolnokon lakik, ismét régi miliőjében él. A «Csalamádégyűjtők» már onnan valók. S remélhetőleg kapunk még tőle onnan az «Eltört hegedű»-höz hasonló tősgyökeres munkát sokat.

Bihari egészen a jelené: a multunkba Kriesch Aladár vezet minket vissza. Fiatal ember még, de vagy tíz nagy történeti képet festett már az apróbb művek nagy során kívül. A magyarság szines és drámai multja ellenállhatatlan erővel vonzotta. Budai gyerek volt s Budán a hetvenes években még jobban megérzett a történeti patina, mint most. Akkor még sürűn lehetett látni nagyszakálú, hosszú kaftános törököt odaát, a kik Gül Baba sírjához zarándokoltak. A török idők s velük az egész magyar viharos mult eleven képben rajzolódott le a gyermek fantáziájában. Családjában is sürűn járta a mese a napoleoni időkről, 1848 legendáiról. A fiatal ember, a ki ily körülmények közt nevelkedett, Székely Bertalanhoz, a par excellence történeti festőhöz került iskolába. S azután éveket töltött Olaszországban. Csupa olyan körülmény, a mi erősre neveli a históriai érzéket. Ily előzmények után keletkezett a Hóra és Kloska lázadása, II. Rákóczy György halála, a tordai országgyűlés, Izabella és János Zsigmond megvá-

Főszerkesztő: Boldizsár Iván
Felelős szerkesztő: Parragi György
A kiadásért felel a Lapkiadó Vállalat igazgatója
Szerkesztőség: VII. Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285. Kiadóhivatali és hirdetési osztály: VII. Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285, 221—293. Hirdetési osztály csekkszámla száma: 61.080. — Terjeszti: Posta Központi Hirlap Iroda, Budapest, V., József nádor-tér 1. Tel.: 180—850. — Budapesti egyéni előfizetőket a kerületi kézbesítő hivatalok kezelik, vidéken a helyi postahivatal. — Központi előfizető szolgálat: 183—022. — Előfizetési díj egy hóra 12 Ft., negyedévre 36 Ft. — Előfizetések csekkszámlaszáma: 61.030. Athenaeum Nyomda, Fv.: Soproni Béla.

BERENDEZÉS

BÚTOR

Rekamiék, fotelek, székek, garnitúrák, szezlonok készítését pótanyagmentesen régi árakon vállalja, fizetési könnyítéssel. Vida kárpitos. — Majakovszkij-u. 70.

Vennék barokk ebedás, ágyneműtartós **francia ágyat.** — Ugyanott pénzszekrény eladó. VII., Dob-u. 100. fszt. 2.

Fotelágy eladó privättól, prima. Nagymező-utca negyvennyolc I. 3.

Hálószoba, szezlon, konyhaberendezés sürgősen eladó. Rákóczi-út 51. fszt.

2.25 m. diófa tálaló (Kramer műbútor), nagy asztal 6 székkel, faragott ágy eladó. Pozsonyi út 12, ajtó egy.

Eladó új konyhabútor, kisipari, divatos, igényesnek és egy festett gyermekágy. XIX. Kispest, Csillag-u. 19.

Reprezentatív íróasztal, könyvszekrény eladó. Bp., V. Kaplony-u. 9. • III. 20. sz.

Gyönyörű, modern kombinált szoba, 2 részes szekrénnyel és dióhálló eladó. — Hársfa-u. 27. fsz. 10

Koloniál v. barokk rekamiét és kicsi könyvszekrényt vennék I. rendű kivitelben. Orás üzlet, VI. Bajcsy Zsilinszky-út 65.

Modern műbútor ebédlő, könyvszekrény, konyhaszekrény eladó. XI. Verpeléti-út 10. Cseh.

Konyhaberendezés kitünő állapotban eladó. Dohány-utca 16-18. III. 1.

Háromajtós diófa szekrény eladó. Sobieszky János-utca 3. — Horváth.

Hálók, konyhák, kombinált egyes darabokat is készít: Asztalosmester, — Landler Jenő-u. 14. volt István-út. Udvarban.

Keveset használt modern, nehéz hálószoba, újonnan fényezve, modern konyhabútor, jóminőségű, olcsón eladó. Gombos asztalosnál, Péterfy Sándor-u. 17

Kétszemélyes, epedás patentrekamiét készít: Kádár, Rudas László (Podmaniczky)-u. 67.

Nagyon kedvező fizetési kedvezménnyel készítek: rekamiet, fotelt, székeket, Farkas kárpitos, Wesselényi-u. 26. Bejárat Nagydiófa-utcából.

Világító és tömördió kétszemélyes rekamiét, garnitúrát, szezlon, rekamié átdolgozást fizetési kedvezménnyel készít: Tóth, Bródy Sándor-u. 46.

Rekamié, dupla ágynemütartós, két személyes, automatikus, epedás Egyszemélyesek, fotelágyak, különleges sarokrekamiék, barokk stilgarnitúrák készítését, javításokat vállalja, Kárpitosmester. Majakovszkij-u. nyolcvankilenc

Privättól vennék kombináltat, vagy hálószobát. T. 131—776. Teleki-tér 3. III. 5.

Kétszemélyes epedás rekamiét 2600-ért, kétszemélyes garnitúra 2 fotellel, 2 székkel 4600-ért, jótállással készít: Rákóczi-tér 11. Kárpitos.

Hálószoba, sötétdió eladó. Újpest, Katona József-u. 11/a. Fericsán. 90-es villamossal Mária-utcáig.

Rekamiét, fotelt készítek, használt rekamiéját becserélem, átalakítom. — Fizetéskönnyítés. — Horváth Mihály (Mária Terézia)-tér tizennégy. Kárpitos. (Templomnál.)

Nagyméretű, szétszedhető, esetleg zárt könyvespolcot megvételre keresek. Füsti Sándor, Országház-u. 12.

Páros szekrényt, páros ágyat, vagy félhálót veszek. — Csalogány-utca 52. 142—146.

Bőrgarnitúrát veszek, romosat is: Nagyfuvaros-u. 5. — Tel.: 142—146.

Meglepően olcsón készít kettőszemélyes rekamiét fizetési könnyítéssel kisiparos, Wesselényi-u. 36. 227—192.

Kétszemélyes patent rekamié, egyszemélyesek, fotelek, székek, szezlonok, matracok készítése, fizetési kedvezmény. Javításokat vállalok: Kárpitos, Aradi-utca egy.

Rekamié önműködő kétszemélyes, fotelt, széket készítek. — Kárpitosmester. Zichy Jenő-utca 33.

1—2 személyes rekamiék, fotelek, székek készítése. — Fizetési kedvezménnyel. **KÜRTI** kárpitosmester, Nagymező-utca 38 (Ó-utca sarok)

Rekamié nagyobbméretű olcsón eladó, csak privátnak. VI. Zichy Jenő 19. — Megtekinthető d. u. 2—5. Kabán.

Kétszemélyes világítós rekamié eladó. VIII. Bacsó Béla-utca 31. Házfelügyelő. Megtekinthető 13 óratól.

Kétrészes kombinált szekrény, 100x90 cm-es, kihúzós asztal, diószínben, prima minőség, eladó. Újpest, Tó-utca 32. 20-as autóbusz, 91 villamos megállónál.

Sötét dióhálló eladó, bármely időben megtekinthető házmesternél. VII. ker. Landler Jenő-u. 44.

Eladó komplett keményfa háló és ebédlő. Megtekinthető: V., Szerb-u. 8. I. em.

Kifogástalan kombinált szoba, 2 rekamié, 1 nagy asztal, 1 nagy szekrény, 1 diener, 4 szék, 2 fotel, 1 világállvány és 1 4x4 méteres perzsa szőnyeg eladó. Budapest, XIII. Kiss József-utca 17. II. 3.

Rekamié garnitúrával, dolgozó szoba eladó. Tel.: 121—954 XIII. Sallai Imre-u. 5/A. Trafik.

Koloniál edényszekrény (4 ajtós) újszerű eladó. Báthory-u. 4. III. 1. — 3—6-ig.

Rekamié, 2 fotel, összecsukós vaságy, asztal, puhafa szekrény eladó. Pasaréti-út 99/a.

Nagy asztalok, pultok keményfa lappal eladók. Hétköznap délután szűcsüzletben. Sztálin-út hatvanegy.

Fehér gyerekágy, lószőrmatraccal, fiókos szekrény, polc, asztal eladó. Délután 4—7. Tel.: 180—026. Dr. Gergely E., Petőfi-tér 3

Sublód, fiókos könyvszekrény, diener, 2 fotel, 6 m új kókuszszőnyeg eladó. Rákóczi-út 61. II. főlépcsőház, II. kettő

Kombinált szekrény, kétszemélyes rekamié, fali üvegezett könyvtartó polc, kis könyvszekrény fényezett diófából. VIII. Rökk Szilárd-utca 23/a.

Cseresznye háló, kombinált szekrény, fotelok eladók. Gabona-u. 3. félem. 2.

Kétszemélyes rekamié, két fotel eladó. József-utca 7. Körtvélyesi.

11 darabból álló gyönyörű cseresznyefa háló eladó. — XIV. Dózsa György-út 19. T.: 422—696.

Biedermeier szekrény és komód eladó. Megtekinthető hétfőtől: VIII. Üllői-út 66/B. II. épület V. 1.

Eladó egy alig használt sötét hálószoba bútor matracokkal együtt. Minden igényeket kielégít. — Megtekinthető d. u. 4-től. VIII. Csokonai utca 3.

Modern kétajtós szekrény eladó. — Hattyú-utca 17/a.. — IV. 3.

Kombinált szoba, kétszemélyes rekamiéval, szekrény külön eladó. Rákóczi-út 27/a. I. 4.

Eladó: nagyon szép konyhaszekrény, konyhaasztal, dohányzóasztal, székek csillárok és egy nagyméretű rajztábla (2x1 m). Újpest, Bécsi-u. 50.

Gyönyörű modern hálószoba berendezés eladó. Kispest Wekerle-utca 66. — Farsang.

Öltözőszekrénysorozat. Öt kétajtós, magas építésű, faltakarás és fogasfal, 10 méter, azonos színben. Konyhaberendezés nagyméretű, olcsón eladó. Rákóczi-tér 10. — Tisztítófiók.

Kombinált szekrény fotel hozzávaló 2 szék, asztallal, igen jó állapotban, 5 □-os perzsaszőnyeg, férfi öltöny, felöltő, 170 cm alakra, nylon kabát eladó. 3 óráig: Sütő-u. 2. III. 8. Deák Ferenc-térnél

Új konyhabútor olcsón eladó. Újpest, Árpád-út 37. fsz. 6.

Használt hálószoba bútor asztallal, székekkel haláleset miatt eladó. Rákospalota, Kinizsi-u. 97. 91 villamos végállomásnál.

Háromajtós garderob szekrény és egy masszív kombinált szekrény eladó. XIV. Benkő-u. 15/a. 44-es villamos végállomásnál.

Szürke hallgarnitúra (asztal, 3 karosszék) és egy szürke 3 ajtós műbútor szekrény, prima állapotban olcsón eladó. Dobi, Róday-utca 5. II. 5.

SZŐNYEG

Magyar perzsa szőnyeg 740x240, kitünő állapotban eladó sürgősen. Lázár-u. 20. II. lépcső, II. 6. vasárnaptól.

Nemes szőnyegek eladók VII. Almássy-tér 17. II. 7. Vasárnap 9—1-ig.

Vennék egy teljesen kopásmentes keletit. 6—10 kvadrátig. Kizárólag levélben: Molnár Zsigmond-utca hat, fszt.

Gyönyörű keleti perzsaszőnyeg 3x4 négyzetméter eladó. Előzetes telefonon: 161—804. Szilágyi-fasor 25.

EGYÉB BERENDEZÉS

Vogel csillárkészítő javít, átalakít, felüvegez VIII Horváth Mihály (Mária Terézia) tér 1.

Galériát, használt faanyagot, deszkát, gerendát vennék. — Mészáros, Gabona-u. 7. Tel.: 338—435.

Jégszekrény háztartási, egyajtós, kifogástalan, eladó. XII Acsádi Ignác-utca 5. Városmajornál.

Prima gáztűzhely eladó. Kispest, Dugonics-u. 7. Kovács.

Rekeszes-fiókos raktárállványok, pultok, kétajtós raktárszekrények eladók. Kertész-utca 20. 226-850.

Villanytűzhelyet 220 voltra sürgősen vennék. Siemens előnyben. Thökölyút 5 Tel.: 427—027.

HANGSZER

Tangóharmonika eladó. **Zugló**, Bosnyák-tér 16. üveges

Használt hangszereit megjavítom. Tangóharmonika, pengetős és vonóshangszerek szakszerű javítása, hangolás, húrozás: Hetesi mesternél, Cserhát-utca 14. — Keletinél.

Egy keveset használt tangóharmonika eladó. Pestújhely, Németh, Thökölyút 59/a.

Hangversenycsellót vennék. Podmaniczky-utca 21. I. em. Bokor.

Klarinétot A-t, vagy A-B párt vennék. Timár, Markó-u. 7. Tel.: 112—507. Napközben: 186—538.

Tangóharmonika 48 B, prima, olasz, jutányosan eladó. — Rákospalota, Aulich L.-u. 160. sz. 67-es végállomás.

RÁDIÓ

EXPRESS-JAVITÁSOK vidékieknek soronkívül is vállal jótállással **Rádió Express Szervisz** VI., Lenin-körút 92. Tel.: 122—355.

Világvevő márkás rádiót veszek. Garay-tér 18. — Tel.: 420—464.

Veszek szuperrádiót készpénzért! Bártfai, Lenin-körút 92. Telefon: 122—355.

Rádiót vennék, világvevőt és lemezjátszót. Pannonia-u. 30 I. 3. T.. 204—522.

Rádiót privättól készpénzért veszek. Thökölyút 5. Tel.: 427—027.

Rádiójavítás szakszerűen, garanciával Pogány, Majakovszkij (Király)-u. 1/b. (422—056.)

Bayreuthi Parsifal hanglemezsorozat eladó. II. Mártirokútja 31. I. 4. sz. — Szendrődi.

Villanygramofon jó állapotban eladó. XI Badacsony-u. 7. I. em. 3—4.

Lemezjátszó teljesen jó állapotban eladó. Lenin-krt. 34. II. 22. reggel 8-ig, este 8 után.

Siemens, vagy hasonló márkájú rádiót vennék esetleg hibásat is Majakovszkij (Király)-u. 92. Tel.: 427—653

Lemezváltós gramofon, szobadísz, eladó. VIII Rákóczi-út 73. földszint 1.

Orion nyujtottsávú rádió eladó. Majakovszkij-u. 98/B. I. 11.

Különleges lemezjátszós bárszekrény eladó. Hétfőtől ½7—½9-ig: Pusztaszeri-út 24/C. Borsos.

Zeneszekrény doboz üres. Olcsón eladó. Hattyú-utca 17/a. IV. 3.

Művészlemezek, tánclemezgyüjtemény egyenként is eladó. D. u. 5-től. Tel.: 329—020. Fürst Sándor-u. 10.

FOTÓ, OPTIKA

Certó Dollina kisfilmes, távmérős, 1:2.9 Compur Rapid 1—500-ig eladó. — XIII. Sziget-u. 40. II. 23.

Plantaflex lúdtalpbetétet
egész vékonyat, szandál és kivágott cipőbe is használhatót.
Készítek, javítok, alakítok.
Pártos László
Bp., V. Báthory-u. 15. — Tel.: 315—933.

Angol 500-as Matchless, 4 ütemü, eladó. Rákosszentmihály, Pálya-u. 111. XVI. ker. Délután négytől.

Vennék 250—350-es Jávát, oldalkocsis előnyben. Bp. VIII., Majakovszkij-u. 1/B. fszt. 3.

Háromkerekű volánnos motorkerékpár hiányos eladó. XIV. Paskál-u. 7/b.

BMW R. 35. generál után, új gumikkal, szóló, vagy oldalkocsival eladó. XII. Radvány-u. 4.

Zetka 250 prima eladó. Budafok, Beniczky-út 27.

Wanderer Sachs 100-as, general javítva eladó. Körisutca 27. Bazsó.

250 Puch sport eladó. 3000-ért, csak vasárnap. VII. Akácfa 11.

100-as Sachs, üzemképes eladó. Rákospalota, Rákóczi-tér 5/a. sz.

Harley 750-es motorkerékpárhoz jó és üzemképes dinamót vennék. Válaszokat „Üzemképes" jeligére Magyar Nemzet főkiadójába kérek.

Terepjáró „Zündapp" szétszedett állapotban, R. 12-es alkatrészek. BSA komplett motor. — Barkovics, Bajza-u. 64. fszt. 5.

ÉPÍTÉSI ANYAG

Ikerablakok, ajtók kaphatók, építkezésből visszamaradottak is, méretre megrendelhetők. — Asztalosnál, Almássy-utca 3.

Használt faanyagot, ajtót, ablakot veszek. Asztalos, Soroksári-út 65. Tel.: 142-692.

Használt anyagokból ajtók, ablakok olcsón kaphatók! — Detre asztalos, IX. Soroksári-út 65

Használt ajtók, ablakok kaphatók méretre is. Asztalos, XIV. Columbus-u. hatvan

Használt ajtók, ikerablakok és üveg falak olcsón eladók. Gabona-utca 9. fszt.

Falburkoló csempét, üveget veszek. Bajza-utca 58. Pince. — Déli órákban.

Eladó bontási anyagok, piros és szürke cementiapok, tégla, mindenféle faanyagok, gerendák. X. Noszlopi-u 20. Szecsődi János.

RÉGI KÖNYVEK

Vadászkönyveket vesz, üzemi vadásztársaság. — Könyv cím és árajánlatot kér. Dr Kecskés József, Bp., VIII Székely B.-u. 26. — Tel.: 310—680.

Deszkát, gerendát, faanyagot, galériát, furnirt veszek. — Légrády Károly-u. 39. Tel.: 125—436.

Sátor 4 személyes eladó. XIII. Pannónia 54. Házfelügy.

Zománcos, nikkeles asztalitüzhely és 3+1-es Telefunken világvevő rádió eladó. VII. Elemér-u 38. II. 21.

Neves festőművész olajfestményei keretel együtt, 60x80 nagyságig, darabonkint 150.— forintért eladók. — Vasárnap reggeltől kedd estig: Lenin-körút 80. III. 16

Kis Héber kályhát, kerti karosszéket, ernyőt vennék. — Benczur-u. 39/B — III. 10

Gázhűtőszekrény, autogeiser olcsón eladó. Megtekinthető délelőtt 10—2-ig Murányi-utca 41. II. 20. Kővári.

„Elektrolux" legkisebb gázhűtőszekrény 2400-ért. Hétköznap: Richter, Fürst S.-u. 9.

Salgótarjáni tűzhely 1 vörösréz fürdőszoba kályha, egy 2 ajtós jégszekrény eladó. Nagymező u. 23. I. 4.

Eladó 50x30x20 masszív 35 kg-os páncél pénztárláda. Varsó-u. 4. félem. kettő.

Porszívógép Vámpir, eladó. Ugyanott surulópor 50 kiló. — Székely B.-u. 26. — Tel.: 310—680.

Autogeiser, 15 literes, modern, zománc és fali melegítő, kitünő állapotban eladó. Rákóczi-út 15. Jordán.

Jégszekrény, csillárok eladók. — III. Pusztakuti-u. 7. — Csillaghegyi Strand pénztárnál. 363—526. Sugár.

32 □ m napellenző ponyva és 33 m hordóleeresztő kötél eladó. III. Vörösvári-út 46.

220 voltos világítású kútszivattyúért 3+1 Standard rádiót elcserélném. árkülönbözetet fizetem. — Becz István, Szigetszentmiklós. Damjanich 27.

ALBÉRLET

Egyetemi hallgató különbejáratú szobát keres kertes házban. Zuglóban. P. István, XIV. Czobor-utca 113.

Különbejáratú bútorozott szobát keres takarításért, v. gyermekcsőszért magános dolgozó nő. Bíró Emma, Pozsonyi-út 10 V. 20. Tel.: 315—078

Szobát bérelne némi konyhahasználattal, alkalmazkodó, fiatal, gyermektelen, értelmiségi házaspár. Szücs, VIII. Krudy utca 9. I. 1.

Aktív pedagógusnő szobát keres ellátással. Nyugati p. u.-nál. Cím: Machula, I. Batthyány-utca 29. III. 2.

NYARALÁS, ÜDÜLÉS

Nyaraljon a Bükkben, gyönyörű vidék, összkomfortos lakás, olcsó penzió árak. Váradi Lászlóné. Szilvásvárad.

Pasaréti kertes villában két kisgyermekem mellé, nyári hónapokra elvállalok 5—6 éves kisleányt. 364—896.

FÉRFI ÁLLÁS

Gépészmérnök állást keres, 24 éves gyakorlattal. Fekete Péter, Bp., V. Kossuth Lajos-u. 4. I. 2. — Tel.: 384—265,

Esztergályost azonnal felvesz. Csepeli Papírgyár, XXI. Duna utca 42.

Szombathelyi Lakkarbantartó Szövetkezet gyakorlott építésvezetőket azonnali belépésre felvesz. Jelentkezés: Szhelv Lakkarbantartó Szövetkezet, Köztársaság-tér 26. sz.

Betonárugyártás és szállításhoz segédmunkásokat felveszünk, szakmunkára betanítjuk. Épületelemgyár, Bp., XI. Budafoki-út 78. — Vidéki dolgozók részére szállást biztosítunk, az összes dolgozók részére korszerű konyha, bölcsőde, kultúrterem és sportpálya áll rendelkezésre.

Gépi kovácsokat, edzőket és esztergályos szakmunkásokat felveszünk. — „Atra", XX. Dózsa György út 91.

Kazánfűtőt felveszünk. Vegyi és Porfestékipari Vállalat. Budapest, IV. ker. — (Újpest) Váci-út 75. sz.

Liftes házfelügyelőségemet elcserélném VI—VII. kerületi lakásért. II. házfelügyelő van. Majakovszkij-u. 89

Szövetkezet felvesz bármely szakmához tartozó kisiparost, vagy kiskereskedőt **segédmunkáskért**, nagymotorkerékpár vezetői jogosítványnyal. Szivattyús KTSZ, XIII. Katona József-u. 3.

Gépkocsimosót keres azonnali belépésre garage. Cím: V. Hold-u. 17.

Magyar gyors- és gépíró felvételre. — Jelige: „Állami Vállalat 100" főkiad

Bárminő gépkezelői szerszámkiadói, portási állást vállal. — Petrányi, Mihálkovics-u. 16.

Az Ujlaki Téglagyár építkezéshez segédmunkásokat azonnal felveszünk. Jelentkezni lehet a 41/1 Építkezési Vállalatnál. József Attila-u. 18. III. 11. Darvas elvtársnál és az Ujlaki Téglagyárban. III. Bécsi-út 136. Hódi elvtársnál

Építőipari gyakorlattal és anyagismerettel bíró **ANYAGBESZERZŐT**, aki az anyagbeszerzés mai ügyvitelében teljesen jártas **felvesz** budapesti vállalat. Ajánlatokat gyakorlat feltüntetésével „Építőipar 92" jeligére főkiadóba.

Fújókat dukkó-lakozáshoz azonnal felvesz az Ujpesti Rádiószekrénygyár, Bpest. IV. Tél-u. — 128—132.

Kis villanymotorokhoz értő szakembert **SZÖVETKEZETI TAGNAK keresünk.** Ángyán Gyula, Rákóczi-út 64. Tel.: 221—711.

Lőpatkoló kovácsot felveszünk. Üzletépítési és Berendező Vállalat, Bpest, IX. Máriássy-utca 4—6. Tel.: 141—650.

Mérlegbeszámoló készítésében jártas üzemkönyvelőt felveszünk. Jelentkezni lehet: Növényolajmagfeldolgozó Egyesülés, Budapest, V. Nádor-u. 24. V. em. dr. Gyurcsányi Zoltán elvtársnál.

Vállalatunk keres CSŐSZERELŐ HEGESZTŐT. Jelentkezni lehet a **Budapesti Konzervgyárban** Budapest, X., Maglódi-u. 47. sz. alatt

NŐI ÁLLÁS

„Meridor" kötőkészülékkel gyorsan, szépen köthet, mintázhat. Ismertető díjtalan. Múzeum-korút 10.

Nyaralásért művelt nő nyelvismerettel gyermekek mellé megy. Háztartásban segít. Szt. István-park 18. Ferenci.

Nagy gyakorlattal bíró, fiatal gyors- és gépírónő azonnal elhelyezkedne. Ügyvéd is lehet. — Tel.: 150—501. XII., Bors-u. 16.

Gyermekgondozónő állást keres, háztartásban is segít. — Rottenbiller-utca 5/A. I. 8.

Gépírónő 12 éves gyakorlattal elhelyezkedne. Máté, VIII. Kisfuvaros-u. 10. fszt. 5.

HÁZTARTÁSI ÁLLÁS

Bejáró főzőmindenes ajánlkozik. — Sztálin-út 19. III 9/b.

Nyugdíjas egyedülálló asszony nyugodt otthont talál, mint családtag, pestkörnyéki villában. Ujvári, VIII. Krudy 12. sz.

Fiatal asszony háztartás vezetést vállal, lehetőleg dolgozó házaspárnál. — Érdeklődni lehet: VII. hó 7-én egész nap. VI. Vörösmarty-u. 62. III. 20.

Intelligens asszony háztartásban segédkezik, főz, vállalja gyermekek nevelését, kintlakással. Legjobb információval. Telefon: 362—431.

Megbízható, jólfőző nyugdíjas házvezetőnőnek menne kis családhoz. „Csak dolgozókhoz 70338" jeligére főkiadóba.

Alkalmi munkákat vagy bejárást is vállalnék: Barát Józsefné. Munkácsi-u. 37.

Gyermektelen megbízható házaspár idősebb házaspárhoz háztartási alkalmazottnak ajánlkozik. Kabók Lajos-u., 3. fszt. 3. Füzessy Júlia.

Keresünk megbízható, tiszta, perfekt főzőmindenest Budára, gyermektelen családhoz. Tel.: 154—924.

Középkorú, intelligens házvezetőnő állást keres kisebb családnál, perfekt önálló, megbízható. XI, Vinczellér-utca 41. II. em. 2.

Megbízható bejáró nő hetenként kétszer félnapra felvételre. Sztálin-út kilencvenöt I. négy

Jólfőző komoly nő kis dolgozó családhoz 15-re felvételik. Szép szoba van, szombat, vasárnap kivételével. Bővebbet 9—5-ig: Majakovszkij-u. 24. Müller az udvarban.

Háztartási alkalmazott jó bizonyítványokkal felvételik. IX. Högyes Endre-utca 3. I. em. 1.

GYERMEKGONDOZÁS

Intelligens nő gyermekek nappali felügyeletét vállalja. Ugyanott modern garderobszekrény, keményfából eladó. Főkiadóba, „Sztálin-térnél".

EGYÉB VÁLLALKOZÁS

Hölgyeim! Szőrszálak, szemölcsök, arctisztátalanságok végleges eltávolítása 100 %-os felelősséggel Kovács kozmetikában: Lenin-körút ötvenkilenc.

Cianoz jótállással, részletre is. 42 éve fennálló cég. Falczer: 310—680.

Strandköntöst, frottirköpenyt, pizsamát, házikabátot hozott anyagból, méret után: Kálmán, Guszev (Sas)-u. 6.

Paplant jutányosan javítok. Dunyhából és hozott anyagból gyönyörű paplant készítek: Kisiparos, Ó-utca 13. Telefon: 312—257.

Üzemeknek! Vendéglátóipari vállalatoknak! Rozsdás, kopott evőeszközöket 48 órán belül rozsdától megtisztítunk és újranikkelezünk, mattnikkel kivitelben. 100 darabonkint 49.— forintért. Evőeszközkészítő Fémipari KTSZ, Bpest, IX. Liliom-utca 28.

Fáj a tyúkszeme? Anticors tyúkszemirtót használjon, biztosan elmulasztja 1 adag 5.80 forint. — Nagy drogéria, Bp., VIII. József-krt. 19.

Poloskairtás részletfizetésre is, jótállással: Horváth, Majakovszkij-u. 75. Tel.: 223—821.

Kárpitos házakhoz mindenkinél legolcsóbban ajánlkozik: Szabó: Lónyai-utca 34.

Fregoli, rendelés, felszerelés, javítás, Lenin-körút 80. Réval 312—634.

Művészi szoborportré készítést fénykép után is vállalok. Műterem: V. Ferenciek-tere 3. ½ em. 12. Tel.: 380-285.

Régi maradékaira is legszebb kézimunkáit előrajzolja a Tündér-ujjak, Lenin-krt. 17. sz.

Irógépen leírást vállalok. Értesítést kérek: 112—160 telefonon.

Zippzár javítását, bontását, nylon-táskát hulladékból is, gyorsan, jól készít háziipari, Wesselényi-utca 47. II. 18. Tel.: 423—579.

TÁRS, PÉNZ

Főútvonali forgalmas gyümölcsüzlet, egyedüllét miatt tőkeerős, fix, vagy haszonrészes csarnoki bevásárló, finanszírozó társat (nőt) keres, félnapi elfoglaltsággal, bejelentéssel, esetleg önálló vezetéssel. Levélbeni megkeresés: Pethő I. néven. Népszínház-utca 18. Trafikba.

VEGYES HIRDETÉS

Airdale-terrier kölykök kéthónaposak eladók Százötvennégy — hétszázkilencvenhét. Aranka-utca nyolc.

Díszhalak, akváriumok, haleledel, növények. Papagájok, kalitkák, madáreleség, játékok. Állatkereskedés, Múzeum körút 10.

Hivatalos ügyeket elintézek vidékieknek is. Hegedüsné, Kálvária-tér tizenhárom.

Fajtiszta törzskönyvezett szülőktől nemet juhász farkaskutya kölykök eladók. IV. Újpest, Dózsa György-út 41. Kovácsné

Elveszett június hó 29-én „Pedro" névre hallgató, fekete, hímspaniel kutya. Megtalálója jutalomban részesül. Tulajdonos: II. ker. Lóránttfy Zsuzsanna-út 14.

Június tizedikén Baross-téri árverési csarnokban kézi bőröndöt adtam el téves kulccsal, vevőt kérem hozza vissza a kulcsot cserélés végett.

LAKÁSCSERE ÉS INGATLAN
hirdetéseket ismét felveszünk
Csak a pénteki lapunkban közöljük
Forduljon a legközelebbi FIK kirendeltséghez

Praktiflex, kifogástalan állapotban, 1:2 Biotárral eladó. Huttyra Ferenc 8. II. Lebovics, 3 óratól.

RUHÁZAT

Bundák, divatos átszabások, javítások, szőrmebélések, gyermekbundák: Somogyi szűcsnél, V. Kossuth Lajos-u 5.

Fiúruhát, télikabátot vennék. Csanády utca 11. II. 3. Tel.: 315—279. Öt óra után

Sötét férfi ruhát, télikabátot középtermetre vennék. — Király-u. 60. Tel.: 423—330.

Fehérnemű, gyermekruha javítást vállalok háznál, koszt nélkül is. — „Szorgalmas 7" főkiadóba.

Páros ezüstróka eladó. XI. Kende-u. 11. III. 1. Telefon: 456—429.

Férfiöltöny, felöltő, átmeneti kabát, középtermetre, prima szövetből, privátnak eladó. IX. Erkel-u. 14. Engel. Hétköznap 8—7-ig.

JÁRMŰ

Új típusú 500 Gilera kardános, eredeti oldalkocsival, kifogástalan állapotban, szólómotorért elcserélhető, vagy olcsón eladó. Ugyanott farmotor 250-es csónakkal eladó. Megtekintés 6 után. Dunaharaszti. Felső-Duna-u. 16. Máté.

Eladó egy 118-as Ilo motor 3000-ért. XX. ker., Soroksár, Marx Károly-út 52.

Kitünő állapotban lévő „350-es BMW" motorkerékpár eladó. Bp., Akácfa-u. 6. Kalapüzlet.

Viktória 100 kcm-es, háromsebességes, prima 3200.— Ft. — Reményi. Barcsay-u. 14. este 7 órától.

250—350-es Puchhoz komplett oldalkocsi sürgősen eladó. — XIII. Róbert Károly-krt. 91.

EGYÉB JÁRMŰ

„Kalóz" vitorlás, 125-ös Istros oldalmotorral együtt, kifogástalan állapotban olcsón eladó. Bilibok Péter, Balatonszabadi. Fürdőtelep.

Eredeti Triumph luxus férfikerékpár eladó. Virágüzlet, Rákóczi-út 26.

Motorhajtású betegkocsi prima, üzemképes, kényszerből hatezerért eladó. — Jakus, Diósjenő.

100 kcm Terta csónak oldalmotor. — Megtekinthető: Dankó Pista-utca 5. szám. Szentvölgyi.

Motorcsónaktest (sikló), 4 személyes, anyaga fém és fa, eladó. Megtekinthető: Majosháza, Dunapart, Nagy.

Kifogástalan gyermek sportkocsi eladó. VII. Kertész-u. 48. I. 4

Gyermekkocsi mély, modern, kitünő állapotban eladó. — Vennék hasonlót sportban. Telefon: 223—581. Reggel 10-ig. Dob-u. 46/a.

Eladó kétpárevezős (kielboot). Megtekinthető: Római-fürdő. Bibic I. csónakház. telepfelügyelőnél. Telefon hétfőtől délután: 351—505.

Rózsám, dingi vitorlás eladó Siófokon. Ratter csónakgyárnál.

ÍRÓ SZÁMOLÓGÉP

Irógépet garanciával javít: Magyari műszerész. VII. Bethlen Gábor-u. 14.

VARRÓGÉP

Singer varrógép eladó, vagy cserélhető motorkerékpárra. — XX. Pesterzsébet, Munkácsy Mihály-u. 46/B. 32-es villamosnál.

Használt varrógép, szabászasztal, próbababa eladó. Pesterzsébet. Török Flóris utca 115. sz. 32-es villamossal.

Kémiai szakkönyvek eladók. V., Reáltanoda-utca 14. III. lépcsőház.

EGYÉB ADÁS, VÉTEL

Egy külön kompresszoros AEG hűtőszekrény, 160 literes új állapotban, olcsón eladó. Cím: Dalu. II. Ady Endre-u. 28. T.: 354-849.

Prima krómozott svájci karóra, ütipárna, zippzáras week-end-táskák, abroszok, földgömb, bútorok. Orgona-u. 8. Rózsadomb.

Szarvasagancsot veszünk 5— forintért kilónkint. Evőeszközkészítő KTSZ, Bp. IX. Liliom-u. 26.

Engedélymentes riasztópisztollyal megvédjük baromfiállományunkat, vetésünket vadaktól, mezei tolvajoktól. — Vadászpuskánál nagyobbat szóli! Gazdaságokban nélkülözhetetlen! Ötven forintért küldi utánvétellel: Pálmai János. Kecskemét, Csongrádi-út negyvennégy. Lövedék ötven fillér.

Autosyphon készüléket privättól vennék: Illatszertár. IX Ráday-u 15

Nagyméretű kanapéra és fotelekre védőhuzatot keresek Ferenc-körút 8. III. 26 sz.

Fürdőkád, kályha jó állapotban eladó. Gépüzlet: Wesselényi-utca 36.

Prima villanyhűtő eladó. Ipar-u. 4/B. IV. 1. 340—234.

Villanyrezsó, kétlapos, Elektermax eladó. Reggel nyolcig este nyolctól: — 424—030. Lenin-krt. 70.

Festmények, gobelin ülőgarnitúra, könyvszekrény, idegennyelvű könyvek, francia üvegkészlet, kőkeretek eladók 4—8 között: Benczur utca 32. fszt. 2.

Vennék salgótarjáni „Perpetuum" folytonégő kályhát. Címem: Horváth János trafikos. Ujpest, Nyár-u. 78.

Vadonatúj vikendház eladó. Érdeklődni: II. ker. Kunfi Zsigmond-u. 76. Czermann.

Jókarban levő 2x2 méteres sátorlapot vennék T.: 363—539 III. Nimród-u. 5.

Gyermekágyat vennék sürgősen. Kabók Lajos-utca 1. — Csapanda, telefon: 138—552.

Vennék fekete, vagy szürke márványzuzalékot. Forgács, Bpest, Vig-utca harminchét.

Bután gázpalackot, esetleg rezsóval, kézi kútszivattyút 6—8 méter csővel, sürgősen vennék, ugyanott kétajtós középnagyságú jégszekrény és 200 kg-os, tolósúlyos mázsa eladó. Erzsébet. XX. Nagykőrösi-út 102. Klapka.

Modern 6 személyes ezüst evőeszköz olcsón eladó. Baross-u. 77. I. 2.

Szoba WC eladó. — Lenin-körút 34. II 22. sz.

20. m gumislaug eladó. XIII. ker. Váci-út 91. D. Nagy, este 5-től.

Villanyrezsó 2 főzőlappal, 190 voltra és egy asztali ventilátor eladó. Szent györgyi, III. Keveu. negyvenöt.

4 személyes sátor eladó. Nagy Sándor-utca (327—092) nyolctól hatig.

500 kg tolósúlyos, alig használt tizedes keményfa mérleg eladó. XIV. Ond vezér-útja 80.

Vennék gáztűzhelyet, Rákóczi-út 15. földszint 6. Tel.: 421—236.

Gázrezsó és újszerű, kisméretű, mosdó komplett eladó. Baross-utca 105. I. 9.

Eladó (olcsó árban) gyermekjáróka (keményfa), hatágú modern csillár, könyvespolc, bárszekrény: XIV. Szt. Domonkos-u. 19. III. négy.

Gáztűzhelyet és geisert vennék. Ertesítést: Ferenc-krt. 5. Édességbolt.

Háztartási gépkezelői szerszámkiadói, portási állást vállal. — Petrányi, Mihálkovics-u. 16.

Az Ujlaki Téglagyár építkezéshez segédmunkásokat azonnal felveszünk. Jelentkezni lehet a 41/1 Építkezési Vállalatnál. József Attila-u. 18. III. 11. Darvas elvtársnál és az Ujlaki Téglagyárban. III. Bécsi-út 136. Hódi elvtársnál

Építőipari gyakorlattal és anyagismerettel bíró **ANYAGBESZERZŐT**, aki az anyagbeszerzés mai ügyvitelében teljesen járt **felvesz** budapesti vállalat. Ajánlatokat gyak

CSAJKOVSZKIJ-PARK

Egy hatalmas szabadtéri színház története

»Kellnér! egy porto roszprádlit foghagymával és egy itcze steinbruchit« (Gaál József: »A peleskei nótárius«.)

Háromezerötszáz ember! Ennyi néző számára van nely egyelőre, a Csajkovszkij-parkban, új Budapestünk gyönyörű szabadtéri színházában, ahol csillagos nyári estéken fergeteges tapsok zúgása száll a színpad felé. Új közönség! A kultúrára éhes és a kultúrától felszabadulásunkig megfosztott közönség ül a széksorokban. Fiatal ez az új színház, a legtöbb pesti meg budai azt sem tudja, merre van. Ha szó esik róla, mindig azt mondogatják: »Meg kellene már nézni azt a bizonyos Csajkovszkij-színpadot, de azt mesélik, valahol Kőbányán van...« Valahol Kőbányán? Röpke percek alatt szalad a 9-es busz a Vörösmarty-térről és a gyorsjáratú 36-os villamos is egykettőre kiviszi az embert. Dehogy is nehéz elérni! Megéri a rövid utazást, már csak azért is, mert kevés olyan szépet láthat a színház- és zenebarát. Az évszázados fák sok mindent elmesélnek a friss salakkal borított sétányon járkáló s cigarettázó látogatónak. Mesélnek a Csajkovszkijról elnevezett park és környéke történetéről, arról a szabadtéri színházról, melynek pontos címe: *X kerület, Kőbánya, Martinovics-tér.*

A sörkirály kastély-kertjében

Hol is vagyunk tulajdonképpen? Kőbányán a Markovics-téren, öreg fák, tölgyek és bükkök bélogatnak egy komorképű kerítés mögött. A bejáraton »Csajkovszkij-park«-felírás. Be ritkán nyílt meg ez a kapu azelőtt »közönséges« földi ember számára! Ez volt *a Dréher-kastély kertje* s a sörgyáros csak a hasonszőrű pénzes előkelőségeket engedte be. Kormányfőtanácsosoktól felfelé érkeztek ide gépkocsikon az előkelőségek s fehérkesztyűs lakáj nyitotta ki a kocsiajtót. Legtöbbször a Magyar Lovaregylet tagjai, a Gyárosok Országos Szövetségének urai vendégeskedtek itt, no meg az Országos Kaszinóból való »kollégák«. A kőbányaiak, »bennszülöttek« még a téli lombvesztett fák mögött is alig láthatták a magas kerítésről az oszlopos kastélyt, Dréhernek tuszkulánumát. A sörkirály féltveőrzött, kertészekkel nyesegetett díszcserjéi nyáron merev jövényt alkottak a garden party-k vendégei körül.

— Ez a környék — mondja egy bácsi, őslakó-féle —, valamikor szőlő volt, présházzal, jófféle kőbányai borral. (Azzal a »steinbruchival«, amiről a peleskei nótárius beszél.) Csak később jöttek ide a sörösök. Előbb a raktár, aztán gyár... Éppen száz esztendős a kőbányai ser...

Ahonnan Aulich honvédei Buda megvívására indultak

Az ilyen mondat megüti az érdeklődő fülét. Bizony, mintegy száz esztendővel ezelőtt történt, hogy Schmidt Péter müncheni serfőzőmester *»IV. Béla által Pest Polgárságának adományozott kőbányai mélyművelésű kőfejtő helyet, vagyis a középkori Kő-ér Földe, a későbbi Kőbányának nevezett terület kiegyenlített járatait serraktár számára felhasználhatta«.* Már akkor megkezdték a népnyúzást a kőbányai serraktárakban, hiszen panaszkodtak a fogyasztók, hogy Fickó-ser néven gyalázatos folyadékot mérnek, félpintjét 2 krajcárért s meg lehet tőle betegedni. Arról is beszél a história, hogyan keletkeztek ezek a földalatti járatok. A régi Pest kőfalát innen fejtett kőből készítették.

De sokkal fontosabb és történelmi szempontból érdekesebb emlékek is akadnak itt. 1849. május 4-én kezdődött Buda ostroma. Az ostrom előtti hetekben Schmidt úr serraktárai sok kárt szenvedtek. Az Isaszegnél tönkrevert császári hadakat Görgey Pest irányába hajtotta maga előtt. Aulich Lajos is kergette honvédeivel Jellasichot, Kőbánya irányában. Az agyonhajszolt császáriak minden sert megittak, fosztogattak, raboltak, majd továbbmenekültek. *»Aulich* — így mondta el a Csajkovszkij-park kultúrvezetője —, *honvédeivel éppen ezen a helyen táborozott, ahol a szabadtéri színház áll és innen indult csapatával Buda felszabadítására.«* Csak a szabadságharc után alakultak meg a serfőző társaságok Kőbányán. A fővárosi levéltár ma is őrzi Zofahl Lőrinc építőmester tervét 1850-ből a serház felépítéséről.

Az ország legnagyobb szabadtéri színháza

És pontosan egy évszázaddal később, 1950-ben történt, hogy a kőbányai tápszergyári dolgozók kultúrgárdája szabadtéri előadást rendezett az irodahelyiségnek használt egykori Dréher-kastély kertjében. Az oszlopos homlokzatból lett a színpad és előtte felállították a székeket. Jól sikerült a kultúrest és még akkor este felmerült a gondolat, mi lenne, ha a parkot szabadtéri színháznak rendeznék be, de fordítva?! A kastély lenne a nézők háta mögött s szemben a színpad, mert arrafelé lejt a kert. Az ötlet felvillanyozta a kőbányaiakat. Szabadtéri színház Kőbányán? Miből? Ki építse fel? Honnan teremtsék elő a költségeket? Van a városnak elég gondja, tehát nem ildomos kérni tőle.

A megoldás azonban mégis megszületett! Valamennyi kőbányai dolgozó büszkén gondol rá vissza: *helytállással, akarattal, társadalmi munkában felépítették a Csajkovszkij-parkot.* Maguknak építették fel saját színházukat, 1951-re a X. kerületi tanács, a párt támogatásával felszerelte a színházat. Megkapták a szükséges elektromos berendezést, a hangszórókat, meghozták a székeket és megszületett a Csajkovszkij-park.

»Szocialista kultúráért! a békéért!« Ez a felirat olvasható a színpad hátterében. Most kigyullad a fényfüggöny, a zenekar elfoglalja a helyét s felcsendül a Néphadsereg együttesének előadásában *Csajkovszkij* »1812« című nyitánya. Aztán ismét a fényfüggöny takarja el a színpadot a nézők elől, hogy ne lássak, amint éppen elviszik a kottaállványokat. Kiürül a színpad. Szőke katonanő jelenti be a tánccsoportot. Barnacsizmás, fehér berakottszoknyás, zöld hímzett köténves táncos lányok libbennek a reflektorokkal megvilágított színpadra. Percenként zúg a közönség, beletapsolnak a jelenetekbe és újrázznak. Aztán *Novikov* »Jóska« című dala hangzik fel először magyar nyelven Budapesten, a finom összhanggal működő kórus előadásában. Ezen az estén a Honvédegyüttes, e'őző estén *Gyurkovics* Mária és még néhány kitűnő operaénekes, egy másik estén a Szakszervezetek Központi Művészegyüttesének szimfonikus zenekara, Csajkovszkij műveivel, stílszerűen. (Egy héten belül azonban mégsem kellett volna kétszer az »1812«-t játszani; változatosabbá kell tenni a műsort!) Július 17-én a MAV-szimfonikusok játszanak, augusztus 7-e Beethovené, *Ferencsik* János vezényletével. Közben fellép majd a Madách Színház társulata és két hétig a Fővárosi Vígszínház játssza el egyik revüjét. Jó muzsika, szép ének, sok kacagás és szórakozás! Háromezerötszáz ember számára minden este. De elmondták, hogy sor kerül a nézőtér kibővítésére. Talán még az idén *ötezerre emelik a nézőhelyek számát és ezzel a Csajkovszkij-park az egész ország legnagyobb szabadtéri színháza lesz!* Beszámolnak további tervekről a kőbányaiak: arról, hogy ez a park a moszkvai Gorkij-park kicsinyített mása lenne a jövőben, zenekonzervatóriummal, kultúrházzal, gyermekjátszótérrel...

Budapest egyik munkáskerülete, amely a multban a legkevesebbet kapott a kultúrából, most a javát kapja művészetünknek. Ez a Csajkovszkij-park!

Kristóf Károly

CZEYDA-POMMERSHEIM FERENC

sebésztanár nagyarányú gyógyító tevékenységét kormányzatunk a »kiváló orvos« címmel tüntette ki. A gyógyult betegek ezrei szívük legbensőbb hálájával emlegetik, mert valóban szinte emberfeletti munkabírással és szeretettel siet segíteni mindazokon akiket a sors megpróbáltatása műtőjébe vezet. Wintern tz és Hültl professzor szinte legendás sebészeti művészete olyan magaslatra emelte a Rókus-kórház I sz sebészeti osztályát, hogy erre a világhírű műtőre azóta is figyel az egész tudományos közvélemény. Ennek a műtőnek élén áll évek óta a káprázatos ügyességű Pommersheim Ferenc s ezres szériákban szabadítja meg a legsúlyosabb struma- és gyomorbetegeket szenvedésük okozójától.

A sebészkésnek e nagy mestere az életnek, az eleven emberi test bonyolult gépezetének művészi ismerője. Szereti az életet, az embert és segíteni akar rajta, hogy egészségesen fejthesse ki termékeny munkásságát. Amilyen rajongója az egészséges, erőtől duzzadó embernek, olyan rajongója a művészeteknek. Tisztviselőtelepi csendes, régi kisvárosi hangulatú Szabóky-utcai otthonának műtárgyakkal zsúfolt szobáiban nemcsak a betegek hálája övezi munkásságát, hanem sok muzeális értékű kép és szobor, köztük a professzor büszkesége, Munkácsy két ifjúkori rajza.

Az eleven test nagy ismerője csodálatraméltó tudását, mint a kórbonctan gyakorló-orvosa alapozta meg, de már korán úgy érezte, hogy képességeinek, gyors és hirtelen beavatkozásokra hivatott kezének biztonsága többre való. Mikor kitört az első világháború, belőle — mint mondja — kitört a sebész. Vonatszámra hozták a sebesülteket a frontról s a fiatal kórboncnok nem nyugodott, míg be nem rendezett egy külön barakkot, ahol »gipszelt« és minden akarásával és tudásával próbált ismét embert faragni a háború megkínzottjaiból. Azután a harctereken folytatott rengeteg munka árán végre Verebély professzor mellé került, ahol majdnem két évtizedes munkával tökéletesítette tudását. Ennek a sokoldalú tevékenységnek köszönheti, hogy a legemlegetettebb és a legbravúrosabb sebészek élén áll.

Tipusa az igazi, nagy orvosnak, aki gyógyításra hivatott, aki mindig az élet oldalán áll, aki életet akar menteni és minden hálánál nagyobb örömet okoz neki, ha valakit visszaszólíthat az alkotó élet eleven sodrába. Mert neki az élet teljes és egészséges, friss lendülete az éltető eleme. Szabad óráiban, nyári szabadságán vitorlázik, szereti a sportokat, kapcsolatot tart a természettel. Igaz ember, akinek benső énjét az egészséges ember és az egészséges művészet szeretete tölti be. Hogy mennyire hisz hivatása nagyszerű eredményeiben és a társadalomra áldásos voltában, arra mi sem jellemzőbb, mint hogy fiát is sebésznek nevelte és unokáját is sebésznek szánja. **(d)**

RÁDIÓBÍRÁLAT

CSÜTÖRTÖK. Napközben elég szürke műsor, este: Csajkovszkij »Pique Dame«-ja! A moszkvai Nagy Színház előadásának felvétele közvetlen művészi képet adott a Szovjetunió hatalmas operakultúrájáról. Tüneményes előadásban hangzott a felvétel, jobbnál-jobb énekhangokkal, hibátlan tempókkal, alapos zenei kidolgozással! A bevezető méltatás rövid volt. Az operaszeretetre, különösen idegennyelvű közvetítés esetén, csak alapos és részletes magyarázattal lehet ráneveln a közönség széles rétegét. A másik adón az opera alatt Glier vonósnégyesét jelezték. Könnyű zenét kellett volna kitűzni! — Bulla Elma és Timár József gondos szövegmondással mutattak be részleteket az »Ének Igor hadáról« című régi orosz eposzból. — Jó riportot hallottunk a tatai edzőtáborból, annál gyengébbet a Duclos-gyárból, mert a gépzaj teljesen elnyomta a beszédhangot. A városligeti riport elmondta, hogy »a halastónál néhány kocavadász(!) sóvárogva néz a vízre...«

Megjelent a Munkácsy-album

Kulturális életünk és könyvkiadásunk jelentős eseményét jelentették be pénteken délelőtt a Kultúrkapcsolatok Intézetében tartott sajtóértekezleten. *Megjelent a Munkácsy Mihály-díszalbum,* mely művészi köntösben, rendkívül gondos szerkesztésben és kiállításban mutatja be a nagy realista festőművész életművét.

Az album a Művelt Nép Könyvkiadó kiadásában, a Kultúrkapcsolatok Intézetének gondozásában 11.000 példányban jelenik meg. *Végvári* Lajos tanulmánya vezeti be az albumot és *24 tökéletes színes műmelléklet* mutatja be Munkácsy remekműveit. Az album szerkesztését *Vértes* György, a tipográfiai tervezést *Filo* végezte. A színes műmellékletek kliséinek készítői: *Karnucs* József és *Jámbor* József a Szikra Nyomda szinmarói. Áttörő munkájukkal bebizonyították, hogy a magyar nyomdaipar sikerrel tudja megoldani a magasszínvonalú, művészi kiadványok elkészítését. Az album részletes ismertetésére visszatérünk.

NEMZETKÖZI KÉRDÉSEK

A Szikra külpolitikai sorozatának új brosúrái

Amikor ma a nemzetközi helyzet egyre inkább érdeklődésünk előterébe kerül és a béke megvédésének feladata megköveteli tőlünk, hogy minél többet és alaposabban foglalkozzunk a népek harcával, amely elválaszthatatlan a szocializmus építésétől, önkénytelenül eszünkbejut Mao Ce Tung híres mondása: *»Becsüld le az ellenséget stratégiailag, de sohase becsüld le taktikailag!«* Ez annyit jelent, hogy míg nemzetközi méretekben a békemozgalom határozott mértékben legyőzi a háborús készülődést, addig súlyos hibát követnénk el, ha ezt az általános erőviszonyt vetítenénk ki minden egyes kapitalista országra, egy általános sablont alkalmaznánk például Franciaországra, az Egyesült Államokra és Egyiptomra.

Ezzel a hibával ma még igen gyakran találkozunk és éppen ezért van nagy jelentősége a Szikra »Nemzetközi Kérdések« sorozatának, amely néhányives, világos és jól dokumentált brosúráival — ma már a nyolcvanadiknál tart — megvilágítja a legaktuálisabb külpolitikai kérdéseket, a békeharc egyes súlypontjait. Az egyre nagyobb népszerűségnek örvendő brosúrák segítenek abban, hogy taktikailag és stratégiailag egyaránt helyesen értékeljük a béke és a háború táborának erőviszonyait világméretekben és az egyes kapitalista országokban.

Kiszemeltünk öt brosúrát, a sorozat legjobb termékeit. Örömmel kell megállapítanunk, hogy ezek közül kettő magyar szerző műve, jelezve a magyar külpolitikai irodalom gazdagodását.

Az első

Bajomi Lázár Endre »Amerikai megszállás és népi ellenállás Franciaországban«

c. műve. Ezekben a napokban, amikor egyre többen akarják megismerni Thorez és Duclos népének harcát a második megszállás ellen, aligha vehetnek aktuálisabb és jobban dokumentált brosúrát a kezükbe. Lázár Endre érdekesen és színesen dolgozta fel a sokrétű és bonyolult kérdést. Különösen sikerült a megszállt Franciaországgal foglalkozó rész, az amerikai imperialisták által megszállt városok, kikötők, repülőterek története. Helyesen és aktuálisan kapcsolja össze az amerikai megszállást az új német imperializmus nyugateurópai hegemóniájának veszélyével. A népi ellenállás kérdésének tárgyalásánál jobban beleágyazhatta volna a francia nép harcát a nyugateurópai népek imperialistaellenes harcának talajába, többet foglalkozhatott volna a békeharc új formáival. Lázár Endre könyve igen hasznos, érdekes olvasmány.

A másik magyar szerző,

Veres János »Az egyiptomi nép harca függetlenségéért«

című brosúrája ugyancsak rendkívül érdekes és nálunk több ízben helytelenül értékelt kérdéssel foglalkozik. Ez a mű ugyan nélkülözi Lázár Endre írásának frisseségét és fordulatosságát, de tárgyilagosan és jól fejti ki a kérdést. Megvilágítja az egyiptomi nép 70 éves imperialistaellenes harcának főbb szakaszait és különösen helyes, hogy részletesen foglalkozik az egyiptomi nemzeti burzsoázia korai harcos és későbbi áruló szerepének szövevényes kérdésével, feltárja, de nem értékeli túl a népi erők helyzetét, szervezettségüket és lehetőségeiket a nemzeti felszabadító mozgalom vezetőszerepének megszerzése terén. Az utolsó rész szerkezetileg egységesebb lehetne, felvethette volna a szudáni kérdés jelenlegi helyzetét is. A könyv kiadása rendkívül helyes volt, megmutatja, hogy a közel- és középkeleti nemzeti felszabadító mozgalmakra miért nem lehet mereven alkalmazni a magasabb fejlettségi fokon álló délkeletázsiai gyarmati szabadságharcok viszonyait.

Az Egyesült Államok kontinentális terjeszkedésével egy idejűleg egyre több szó esik a latinamerikai országokról, a latinamerikai népek harcáról a jenki imperializmus ellen. A nemzetközi kérdések iránt érdeklődő olvasó eddig — néhány kisebb cikken kívül — semmit sem tudhatott meg ezekről az országokról. Ezért van jelentősége annak, hogy a »Nemzetközi Kérdések« sorozatban egymásután három e tárgyba tartozó brosúra jelent meg:

Jermolajev »Argentina néptömegeinek harca az Egyesült Államok imperialista terjeszkedése ellen«, Kleszmet »A brazil nép harca a belső reakció és az amerikai imperializmus ellen« és Sifrin »Mexikó az amerikai imperializmus vasgyűrűjében« című műve.

A három brosúra megismertet bennünket Argentína, Brazília és Mexikó belső helyzetével, az elmaradott feudális viszonyokkal, amelyek a jenki imperializmus erősödő behatolása következtében fokozatosan félgyarmatiakká változnak. A haladó erők, elsősorban a kommunista pártok az amerikai monopóliumoktól függő reakciós fasiszta politikusok véres terrorja közepette kovácsolják ki a népi egységfrontot. A növekvő amerikai gyarmatosítás következtében a népi erők programmja ma már ugyanaz, mint a délkeletázsiai szabadságharcosoké: imperialistaellenes agrárforradalom, vagyis az amerikai *imperializmus ellen,* a nemzeti függetlenségért folytatott harc egybekapcsolása *a feudalizmus ellen,* a szörnyű nyomorban élő milliós paraszti tömegek földinségének megszüntetéséért vívott küzdelemmel. A latinamerikai népeknek — erre határozottan mutatott rá nemrégiben az ázsiai és csendesóceáni békekongresszus pekingi előkészítő ülése — fontos szerepe van a Csendes-óceán békéjének fenntartásában, mivel Washington éléskamrának, olcsó nyersanyagforrásnak és ágyútöltelékszállítónak akarja őket felhasználni egy harmadik világháborúban.

A kiadóval szemben itt komoly kritikával kell élnünk: e három brosúrát egy olyan szovjet cikkgyűjteményből vették át (az argentin és brazil brosúránál az olvasás megkönnyítése céljából nyugodtan alkalmazhattak volna néhány fejezetcímet), amely csaknem másfél éve jelent meg. Éppen ezért nagyon hiányzik egy elő- vagy utószó a legújabb események megvilágítására. A *Trud* írt néhány hete arról, hogy a latinamerikai burzsoázia számottevő csoportjai fokozottan szembefordulnak az amerikai imperialista expanzióval. Így az ABC államok (Argentina, Brazília és Chile) minden washingtoni tiltakozás ellenére részt vettek a moszkvai nemzetközi gazdasági értekezleten, Argentina a Battle-törvényhez hasonló washingtoni kísérletek ellenére jelentékeny árucsereforgalmat bonyolít le a népi demokráciákkal. Argentina nemrégiben segítette a bolíviai nacionalistákat a washingtoni szolgálatban álló Urriolagoitia-kormány megdöntésében stb. Az úgynevezett »latinamerikai semlegesség« kezd számottevő tényezővé válni. Ez a hiányosság a kiadó merevségére mutat.

Az ismertetett öt külpolitikai kiadvány (a meglehetősen alacsony ötezres példányszám ellenére) jelentős segítséget nyújt aktuális problémák megértésére és ugyanakkor, amikor megvilágítja a béke erőinek szakadatlan növekedését, megtanít az erőviszonyok reális értékelésére.

Makai György

— **A moszkvai rádió** július 5-i magyarnyelvű adásában 21 órakor Borisz Petrovszkij üzenetet intéz a magyar egészségügyi dolgozókhoz. Jelena Suhnyuk vasúti mérnök, a Szocialista Munka Hőse, a magyar országos béketalálkozón részt vett szovjet küldöttség tagja, magyarországi élményeiről számol be.

AZ ÚJJÁALAKITOTT
ZÖLDFA KERTBEN
(KRISZTINA-TÉR 9.)
Minden este FARKAS VERA énekel
KUTASI MIMI zenekara játszik
Kitűnő vacsorák TÁNC Üdítő italok
Figyelmes kiszolgálás

NÉZZE MEG A
BUDAVÁR SZALON
ÚJ MŰSORÁT: (Széna-tér 5
Fellépnek: SALAMON BÉLA, VÉRTES KLÁRA
SUGÁR ISTVÁN, KABOS LÁSZLÓ, JUDIT-ANDRÉ
HANGULAT-TÁNC MINŐSÉGI BOROK

Egy darab történelem...
KÉPES HETILAP
BÉKE és SZABADSÁG
koreai különszámában
Dokumentumképek, cikkek, térképek mutatják be a koreai nép kétéves szabadságharcának történetét.

Ára:
60 fillér

Magyar Nemzet

Vasárnap
1952 július 13
VIII. év 163. szám

A mi hazánk

Írta: Illés Béla

Tíz esztendős voltam, amikor az iskolában jutalomkönyvet kaptam, amit azzal érdemeltem ki, hogy a tanfelügyelő úr jelenlétében hibátlanul elszavaltam egy hosszú költeményt, amelynek ez volt a címe: *Tudjátok-e, mi a haza?* A költeményt olyan jól megtanultam, hogy még ma sem felejtettem el. De a kérdés, amelyet a költemény felvet, komoly zavarba hozott. Abban a megyében nevelkedtem, ahol minden fa, minden bokor, minden várrom Rákócziról mesél és Rákócziról mesélnek az öreg Tisza-halászok épúgy, mint a Kárpátokat borító rengetegek szénégetői és favágói. Az iskola, amely azt követelte tőlünk, hogy megtanuljuk és sose felejtsük el, hogy a haza minden embernek legdrágább kincse, alighanem nagy zavarba jött volna és bizonyosan visszavette volna tőlem a szépkötésű jutalomkönyvet, ha fel merem vetni a kérdést, amely rövidnadrágos koromban soksok fejtörést okozott nekem: hogyan lehet az, hogy hazaárulónak nyilvánították Rákóczi Ferencet, akiről a nép közel 200 esztendő múltán is úgy beszél, mint apjáról, testvéréről, megváltójáról? A nép téved, vagy azok követtek el igazságtalanságot, akik hazaárulónak bélyegezték Rákóczit, akit szívből szeret a nép? Ha a nép téved, miért nem világosítják fel? Ha az urak voltak igazságtalanok, miért nem teszik jóvá azt az igazságtalanságot? Sokáig birkóztam ezzel a kérdéssel. Választ nem találtam rá és választ nem mertem kérni senkitől. Hiába is kértem volna.

Közel két évtizeddel később ismét találkoztam ezzel a kérdéssel. Budapest utcáin a román király fehérruhás cserepárjai cirkáltak és a házfalakra a magyar rendőrség hatalmas plakátokat ragasztatott: elfogatóparancsot. Hazaárulással vádolták azokat a kommunistákat, akik a sokszoros túlerővel szemben védelmezték Magyarország földjét, függetlenségét és szabadságát. Bíróság elé akarták állítani azokat, akik sokszoros túlerővel szemben bátran helytállottak és a bíróság tagjai azok az urak voltak, akik a román királyi katonákat és a francia köztársaság gyarmati csapatait vezették a magyar haza védelmezői ellen.

Újabb hat esztendő multán az egész világ nyilvánossága előtt, azok nevében, akik idegen zsoldosokat vezettek Magyarország ellen, a királyi ügyész halált kért Rákosi Mátyás fejére, aki nem mondott le a magyar függetlenségről és szabadságról akkor sem, amikor a hazaszeretet és a függetlenség akarása halálos bűnnek számított azon a földön, ahol tüzes trónon égették el Dózsát, hazaárulónak bélyegezték Rákóczi Ferencet, száműzetésbe hajszolták Kossuth Lajost.

Rákóczi Rodostóban halt meg, a hazáért. Kossuth Turinban álmodozott, a magyar szabadságról. Rákosi a bitófa árnyékában szembefordult a gyilkosokkal és szemükbe vágta: eladták a hazát és eladják a hazát, hogy megmentsék kivártságaikat, eladják Magyarország függetlenségét és a magyar nép szabadságát, idegen hódítók zsoldosaivá lettek, hogy amit az idegen elrabol a magyar néptől, abból nekik is jusson — borravaló. Rákosi arcába vágta a hazaárulóknak, akik a nemzeti zászlót lobogtatva ácsoltak vesztőhelyet a hazafiaknak, arcukbavágta, hogy Magyarország történetének legdicsőbb korszakaiban a magyar nép az emberiség haladásáért harcolt és a magyar történelemnek leggyászosabb lapjain az olvasható, hogy a kiváltságaikat védelmező magyar uraknak idegen segítséggel sikerült gúzsbakötniök a szabadságért harcoló magyar népet, sikerült eladni a hazát és megmenteni az úri előjogokat. Rákosi arcába vágta a román-vezetőknek, Mussolini magyar lakájainak, Hitler magyar zsoldosainak, hogy a magyar nép nem téveszti össze elnyomóinak önző érdekeit a hazával, hogy a magyar nép tudja: a haza a jog és a szabadság, a függetlenség és a haladás, a szabad munka, a szabad jövendő. A szabadság a haza, amiért egy évezrede véreznek a magyar nép legjobbjai, a függetlenség a haza, amelyért a magyar nép legjobb fiait vitték évszázadokon át vesztőhelyre. A magyar föld akkor válik *hazává*, amikor azé lesz a föld, aki megműveli. A kommunisták a hazafiak, akik az urak bitorolta földet odaadják a dolgozó parasztnak, a kommunisták a hazafiak, akik véget vetnek annak a gyalázatos, borzalmas helyzetnek, amelyben a magyar nép elnyomóiért vérzik, azokért vérzik, akik elveszik tőle a földet, akik elkobozzák jogait, akik elzárják előle a jövőbe vezető utat.

Rákosi az osztálybíróság előtt megvilágította a hazafiság fogalmát és megvédte a hazaárulókkal szemben a hazát. És a haza megvédte nagy fiát. Mert nemcsak a dolgozók nemzetközi szolidaritása, nemcsak a Szovjetunió népének és a nagy Sztálinnak akarata védte és mentette meg Rákosi életét, de a magyar nép szabadságszeretete és hazaszeretete is pajzsot emelt Rákosi elé: a magyar nép élni akart, szabad akart lenni, szabad, független hazában akart élni. Hogy ezt elérje, harcolnia kellett azért a fiáért, aki merte és tudta kimondani azt a szót, amellyel szemben elveszti élét a zsoldos kardja, a hóhér bárdja: *Haza.*

*

1921 őszén Prágában a cseh burzsoá köztársaság rendőrei letartóztattak és fél éjszakán át vertek. Bűnömül rótták fel hogy kommunista vagyok. De a főbűnöm az volt, hogy magyar vagyok. Pontosan harminc esztendővel később, ugyanabban a városban és ugyanabban az utcában a népi demokratikus Cseh Köztársaság Nemzeti Színházában magyar nyelven mondottam beszédet. Az egész közönség (köztük a csehszlovák kormány tagjai) felállva tapsoltak. Ez a megtiszteltetés természetesen nem nekem szólt, hanem a magyar nyelvnek, Kossuth, Petőfi, Ady és Rákosi Mátyás nyelvének. Hogy így megváltozzon a magyar népnek, a magyar névnek, a magyar nyelvnek értékelése, ahhoz természetesen meg kellett változnia a viszonyoknak Prágában is. Az arany Prága ma már nem a cseh burzsoá köztársaság fővárosa, hanem a cseh nép köztársaságának fővárosa. De meg kellett változnia mindenekelőtt a magyar nép helyzetének és Magyarország szerepének.

1921-ben akár Prágába utaztam, akár Bécsbe, akár Párizsba, akárhová, amikor megneveztem a nemzetet, amelynek fia vagyok, mindenki Orgoványra gondolt, az orgoványi vérfürdőre, Horthyra és fehér terroristáira és arra, hogy a magyar kormány szinte minden nap felajánlja a magyar népet zsoldosokul egy új imperialista háború számára. Minek tagadjuk, a világ népei Horthy aljas tettei alapján értékelték akkor az egész magyar népet. Hiába hangoztattuk, hogy Horthy nem Magyarország, hanem a magyar nép elnyomója, az ő gyalázata árnyékot vetett valamennyiünkre. Csak a legöntudatosabb emberek emlékeztek arra, hogy 1919-ben 133 napon át Magyarország a világ szabadságharcos népeinek legelső sorában harcolt dicsőségesen. Amikor Rákosi Horthy bírósága előtt állott, megváltozott a magyar nép értékelése: Rákosi megmentette a magyar nép becsületét. De hosszú időnek kellett elmúlnia és sok vérnek kellett kiömlenie, amíg dicsőséggé vált magyarnak lenni.

Hosszú és nehéz volt a magyar nép útja a szegedi összeesküvéstől a felszabadulásig. A vér, amelyet Esze Tamás talpasai áldoztak és Kossuth vörössapkásai, amit a Salgótarjánt védelmező vöröskatonák ontottak a magyar szabadságért, növelte a magyar nép dicsőségét, örök erőforrásává vált a magyar életnek. De az a vér, amelyet a Hitler zsoldosaivá kényszerített magyar honvédek veszítettek Ukrajnában, a Donnál és a Kárpátokban — bemocskolta a magyar nevet. A független Kossuth-rádión Rákosi, Gerő, Farkas, Révai szólottak abban az időben a magyar néphez. Mutatták az utat. És a Kossuth-rádió nemcsak a magyar néphez szólt, hanem a világ minden népéhez: bizonyíték volt annak, hogy a magyar népben él a szabadharcos akarat, él az igazi hazaszeretet. Rózsa Ferenc, Schönherz Zoltán és még sok, nagyon sok bátor magyar hazafi életét adta a magyar népért és a magyar szabadságért, példát mutatott arra, hogyan kell élni és hogyan kell meghalni a hazáért. Az ő vértanuhaláluk győzelem volt. Az ő életük volt az ára az újjászületésnek, nekik kellett meghalniok azért, hogy a világ népei ne tévesszék össze a magyar népet Horthy és Szálasi banditáival.

A Szovjet Hadsereg felszabadította Magyarországot. Visszaszerezte a magyar nép elvesztett függetlenségét, megszerezte a magyar nép számára a lehetőséget arra, hogy szabadon éljen. És a magyar nép tudott élni a szabadsággal. Magyarország — Rákosi szavaival élve — az urak országából a nép hazája lett. A nép hazájának szeretetére hívta fel a magyar népet az MDP Központi Vezetősége ülésén Farkas Mihály és Horváth Márton. Szeretetére és védelmére.

Mikor közel félszázad előtt azt kérdezték tőlem és én azt kérdeztem magamtól, hogy mi a haza, nem tudtam válaszolni és nem tudtam volna válaszolni akkor sem, ha nem rövidnadrágos kisfiú kapja a kérdést, hanem munkában és szenvedésekben megőszült férfi. A magyar népnek akkor nem volt hazája, talán álmodozott a hazáról, legfeljebb vágyott arra, hogy hazája legyen. A haza messzi álomkép volt: a mult legdicsőségesebb lapja és elérhetetlen távolban, valahol a láthatáron felbukkanó kép — a távoljövő képe, sőt talán csak délibábja. Amit akkor szószékről, iskolákban, sajtóban, hivatalos történelemkönyvekben hazának neveztek, az a hazátlanság glorifikálása volt, a szolgaság dicsőítése, meghajlás a hazaárulók előtt és porbahullás a nemzetet leigázó idegen hódítók lábainál.

A történelem megtanította a magyar népet arra, hogy mi a haza. A magyar történelem legnagyobb hősei hazát foglaltak és hazát építenek a magyar népnek. Ha nem akarjuk, hogy a haza ismét hazaárulók önigazolása, idegen hódítók zsákmánya, ködbevesző, fájó emlék legyen, akkor dolgoznunk kell a visszanyert szabad hazáért és harcolnunk kell érte. Erre tanít minket és erre mutat példát a párt, Rákosi Mátyás.

A mi hazánk a magyar föld, amely a dolgozó népé, a magyar nemzeté. A mi hazánk a jog a munkára, a szabad munka, a jog a kultúrára, a nemzeti kultúra, a haladó kultúra. A mi hazánk a magyar-szovjet barátság, a szabad Szovjetunió szeretete, a jog és lehetőség arra, hogy tanuljunk a világ legelső, legszabadabb népétől és a szabadság legnagyobb hősétől és tanítójától, Sztálintól. A mi hazánk a szabad népek testvéri barátsága. A koreai nép hősiessége, a francia dolgozók hazaszeretete, a béketábor növekvő ereje.

A mi hazaszeretetünk a béke akarása. Harc a kozmopolitizmus ellen, harc a kozmopolitizmus ikertestvére, a soviniz mus ellen. A mi hazaszeretetünk a szabad magyar nép szociális öntudata, az igazi proletárnemzetköziség.

A mi hazánk a sztahanovista, aki példátmutatóan dolgozik a szocializmus felépítésén, a traktoros, a néptanító, az orvos, a mérnök, a diák és a tudós, a bányász, a vasutas, a hivatalnok. A néphadsereg és a határőr, a mi hazánk a szabadságot éneklő költő és a Földalatti Gyorsvasutat építő munkás. A nyomdász és a népnevelő, az Akadémia és a gépállomás. A mi hazánk a dicsőséges mult, a nagyszerű jelen és a boldog jövendő. A mi hazánk az új alkotmány, az új címer, a párt, Rákosi Mátyás.

A mi hazánk a szabadság és függetlenség, amelyet minden ellenséggel szemben vérünkkel, életünkkel is megvédelmezünk.

Nehezen, drága áron tanultuk meg, hogy mi a haza. De megtanultuk. Tudja minden magyar. Nem magyar az és ne legyen helye se a magyar földön, se a magyar földben annak, aki Hazánk iránti kötelességeiről pillanatra is megfeledkezik.

Németország Demokratikus Nemzeti Frontjának összes pártjai a szocializmus építése mellett

Rekordot ért el az inflációs francia bankjegyforgalom

A külpolitikai helyzet

A francia nemzetgyűlés megkezdte késő őszig tartó szünetét. Ez a hír azért érdemel különös figyelmet, mert a nemzetgyűlés úgy ment szünetre, hogy a Pinay-kormány »elfelejtette« megtenni előterjesztését *Duclos* mentelmi jogának felfüggesztése ügyében. Pedig a reakciós francia kormány belügyminisztere és igazságügyminisztere, amikor a vádtanács Duclos-t szabadlábra helyezte, többízben úgy nyilatkozott, hogy a hatóságok folytatják az »anyaggyűjtést« és rövidesen Duclos mentelmi jogának felfüggesztését kérik. Ez a kérelem nyilván nem azért maradt el, mert a Pinay-kormány saját jószántából belenyugodott a nagy békeharcos szabadonbocsátásába, hanem azért, mert sem előzetes, sem utólagos igyekezettel nem sikerült olyan »kompromittáló« anyagot összehordani, amelynek alapján a nemzetgyűlés hozzájárulhatott volna Duclos mentelmi jogának felfüggesztéséhez.

Franciaországban egyébként nagy felháborodást keltett, hogy *Eisenhower* tábornok a Köztársasági Párt chicagói kongresszusán *éles támadást intézett Franciaország ellen* és kijelentette, hogy »a franciák erkölcsi rostjai szétbomlóban vannak«. Ezt az állítását azzal támasztotta alá, hogy »a franciák ötven százaléka ateista«. A polgári *Le Monde* máris közli *Lodge* szenátor mentegetőzését, amely a tábornok nyilatkozatát »tévedésnek« akarja feltüntetni. A Le Monde megemlíti azt is, hogy Eisenhower a választási kampányt »a szokott republikánus színvonalra« süllyesztette. A *l'Humanité* visszautasítja Eisenhower ítéletét Franciaországról és rámutat arra, hogy Eisenhower megállapításai nagyon emlékeztetnek az áruló *Pétain* véleményére, amelyet *Hitler* »Mein Kampf«-ja sugalmazott. »Ugylátszik — írja a l'Humanité —, hogy a hódítók propagandájukban degeneráltaknak minősítik azokat a népeket, amelyeket mészárszékre akarnak küldeni.« A francia vonatkozású események közé tartozik, hogy — *a Banque de France* legutóbbi hetimérlege szerint — a bankjegyforgalom 64.428.000.000 frankkal emelkedett és így 1950 milliárdos rekordot ért el.

A Német Demokratikus Köztársaságban a *Németország Demokratikus Nemzeti Frontjá*-nak felfogását tükröző lapok, a demokratikus pártok orgánumai egyöntetűen helyeslik a *Német Szocialista Egységpárt* központi bizottságának javaslatát, hogy a Német Demokratikus Köztársaságban kezdjék meg a szocializmus építését. A *Neue Zeit*, a *Keresztény-Demokrata Unió* központi lapja, leszögezi: »A szocializmus felépítésére vonatkozó javaslattal kapcsolatban pozitív álláspontra helyezkedünk... Mint keresztények, egész szívünkből helyeseljük, hogy a Német Demokratikus Köztársaságban, egész Németország számára példamutatóan, a szocializmus rendje váltsa fel az ember elnyomására és kizsákmányolására épülő társadalmi rendszert.« A *Der Morgen*, a *Liberális-Demokrata Párt* lapja és a *National Zeitung*, a *Nemzeti Demokrata Párt* szócsöve szintén a Német Szocialista Egységpárt elgondolása mellett foglal állást. A Keresztény-Demokrata Unió és a Liberális Demokrata Párt üdvözlő táviratot intézett a Német Szocialista Egységpárt II. konferenciájához.

Nyugat-Németországban — mint a *»német megegyezés kongresszusa«* Düsseldorfban közölte — folytatódik a második békenépszavazás. Eddig több mint hat és félmillió ember szavazott Adenauer ellen és a béke mellett.

Otto Grotewohl az államapparátus alapvető átépítéséről

Berlinből jelenti a *TASZSZ*, hogy Otto *Grotewohl* a Német *Szocialista Egységpárt* II. pártértekezletének július 11-i ülésén főképpen a gazdasági építőmunka kérdéseivel foglalkozott. Kijelentette, hogy a népi szektor fejlődése és a szoros baráti kapcsolatok elmélyülése a Szovjetunióval, valamint a népi demokratikus országokkal, *megszabadította a dolgozókat a gazdasági válságoktól és a munkanélküliségtől.* A lakosság életszínvonalának, a megoldandó újabb feladatok mellett, az ötéves terv végén jelentékenyen felül kell múlnia a háború előtti életszínvonalat. A Német Demokratikus Köztársaság tervgazdálkodásában máris nagy sikereket értek el. Ezek a sikerek az egész német nép előtt bizonyítják az eddigi politika helyességét.

— A párt és a kormány — hangoztatta Grotewohl — az élén áll annak a nagy nemzeti harcnak, amelyet a német nép folytat. A párt és a kormány az első sorokban harcol az európai béke megőrzéséért és biztosításáért, a német békeszerződés megkötéséért.

— Kormányunk szem előtt tartja az elvégzendő feladatokat és nem mondhat le az antifasiszta, demokrata pártok tömbjével való további szoros együttműködésről.

Ottó Grotewohl a közigazgatás mélyrehatló átépítésének kérdésével is foglalkozott.

— A szocializmus építése — jelentette ki — *az államapparátus alapvető átépítése* nélkül elképzelhetetlen. A Német Szocialista Egységpárt központi bizottsága javasolja, hogy a *Német Demokratikus Köztársaság öt tartományát osszák fel 15 kisebb kerületre.*

Walter Ulbricht a Német Demokratikus Köztársaság és Nyugat-Németország helyzetéről

Berlinből jelenti a *TASZSZ*, hogy Walter *Ulbricht*, a *Német Szocialista Egységpárt* főtitkára, a párt kongresszusán rámutatott arra, hogy a Német Demokratikus Köztársaságban antifasiszta-demokratikus rendszer létesült, amelyben a vezető szerep a dolgozó parasztsággal és a dolgozó értelmiséggel szövetségben lévő munkásosztályé. *A Német Demokratikus Köztársaság szilárdan helyet foglalt a béke, a demokrácia és a szocializmus táborában.* Ezzel szemben Nyugat-Németország az amerikai imperializmus jármában sínylődik.

— A Szovjetunió kormánya — mondotta Walter Ulbricht — az egyetlen kormány, amely *támogatta és támogatja a német nép békés nemzeti érdekeit.* A Szovjetunió álláspontja a német népnek az önrendelkezésre, az önálló állami létre vonatkozó jogából indul ki. Az amerikai, angol és francia imperialisták, a nyugatnémetországi nagytőke reakciós köreivel együtt kidolgozták Nyugat-Németország leigázásának és kifosztásának tervét. McCloynak, Adenauernek, Blüchernek és a többinek azonban már nincs elég ereje ahhoz, hogy kihagyja számításaiból a néptömegek ellenállását. *A bonni szeparatisták kénytelenek voltak elhalasztani a különszerződés ratifikálását* és különféle mesterkedésekhez folyamodtak, hogy elfojtsák a lakosság növekvő felháborodását.

— Bár a nyugatnémet lakosság egy része még fél az amerikai megszállóktól és német ügynökeiktől, az elégedetlenség egyre fokozódik. Olyan helyzet alakul ki, hogy *az imperialista megszállók naponta szembetalálkoznak a lakosság gyülölet*tel. Semmi kétség nem férhet ahhoz, hogy a nyugatnémetországi munkásosztály és a nyugatnémetországi hazafias erők nem tűrik örökké a leigázást és mindent elkövetnek, hogy kiragadják magukat az amerikai rabszolgaságból.

Walter Ulbricht azután részletesen foglalkozott azzal, hogy a Német Demokratikus Köztársaságban milyen nagy mértékben növekedett az élelmiszerek és más fontos szükségleti cikkek fogyasztása. Az 1951-ben és 1952-ben az állami és a szövetkezeti boltokban végrehajtott többszöri árleszállítás 2.3 milliárd márkával fokozta a lakosság vásárlóképességét. A lakosság bevételeinek emelkedése, a termelés növekedése és az árak csökkenése ellenére a Német Demokratikus Köztársaságban és Berlin demokratikus övezetében a bankjegyforgalom alig változott. Nyugat-Németországban és Nyugat-Berlinben ezzel szemben a bankjegyforgalom inflációs irányzatot mutat.

Walter Ulbricht végül részletesen foglalkozott azzal, hogy a Német Demokratikus Köztársaság milyen politikai és gazdasági alapon tér át a szocializmus építésére.

Ezután a küldöttek viharos tapsa közepette Max *Reimann*, a Német Kommunista Párt elnöke lépett a szónoki emelvényre és az amerikai, angol, francia megszállás nehéz viszonyai között elszántan küzdő nyugatnémetországi dolgozók üdvözletét tolmácsolta a Német Szocialista Egységpártnak. Reimann hangsúlyozta: Nyugat-Németország munkássága őszinte szerencsekívánatait küldi a szocializmus építésének útjára lépő testvéreinek.

A francia sajtó Eisenhower jelöléséről

Párizsból jelenti az *MTI: Eisenhower* jelölésével kapcsolatban a *Combat* vezércikke megállapítja:

»A Köztársasági Párt külpolitikája értelmében *az amerikaiak ezentúl nyíltan megtagadják Jaltát* és nem folytatnak további megbeszéléseket a Szovjetunióval. Ami Európát illeti: felfegyverzik Nyugat-Németországot és támogatást nyújtanak mindazoknak, akik hajlandók a gyalogság szerepére a kommunistaellenes keresztesháborúban. *Eisenhower végeredményben MacArthur pro-*

grammját, a háború programmját fogadta el.

Reméljük, hogy a franciák az atlanti hadsereg volt parancsnokának mosolygó arca mögött idejében meglátják majd azt a veszélyt, amely a békét és saját országunkat is fenyegeti. Franciaországnak körülbelül öt hónap áll rendelkezésére ahhoz, hogy tudatára ébredjen, mit jelent az atlanti politika Eisenhowerral.«

Pierre *Courtade* a *l'Humanité*-ben Eisenhower jelöléséről megállapítja:

»Ha Eisenhowert elnökké választanák, bizonyosak lehetnénk abban, hogy semmit sem hanyagolna el a francia nép »erkölcsi rostjainak megjavítása« érdekében. Franciaországban minden vichy-párti fenntartás nélkül örül egy olyan ember sikerének, aki néhány nappal ezelőtt *ugyanazokkal a szavakkal inzultálta Franciaországot, mint Pétain* és megbélyegezte »degeneráltságunkat«. Eisenhower, aki Franciaországban csak az új együttműködés lakájaival s az amerikai »segítség« üzéreivel beszélt, akit a francia nép tömegeitől rendőrkordonok választottak el, a 40 millió franciát barátainak kis klikkje alapján ítéli meg.

Akárhogy is nézzük: az inzultust elkövették Franciaország ellen. Mindez azonban jellemző arra a módszerre, amellyel ezek az urak Franciaországot be akarják vonni »rendszerükbe«.

Eisenhower kijelentése azonban nemcsak buta megjegyzés. Franciaországról tett kijelentése jellemző arra az egész politikára, amelyet John Foster *Dulles*, a hivatalos külügyminiszterjelölt néhány nappal ezelőtt Chicagóban vázolt. Ez a politika lényegében a német militarizmuson alapul. Az újjászervezett Wehrmachtnak a Kapo szerepét szánják a kontinens szovjetellenes koalíciójában. Ez a Szovjetunió, a népi demokráciák és a Kínai Népköztársaság ellen indítandó háború politikája. Ezt a háborút terrorista összeesküvéssel, »stratégiai pontok« tömeges bombázásával és a csatlósállamok gyalogságával folytatnák.

Súlyos dolog, hogy a béke sorsa bizonyos fokig olyan nyomorúságos komédiától függjön, mint az amerikai elnökválasztás. *Ez egy okkal több arra, hogy a békeharcosok az egész világon megkettőzzék erőfeszítéseiket* a világuralmi politika bűnös hazugságainak megbélyegzésére és állítsák szembe e politikával a békés együttműködés politikáját.«

Pietro Nenninek ünnepélyesen átadták Moszkvában a nemzetközi Sztálin-békedíjat

Moszkvából jelenti a *TASZSZ*, hogy július 11-én a Kreml Szverdlov-termében átnyujtották a *nemzetközi Sztálin-békedíjat* Pietro *Nenninek*, az Olasz Szocialista Párt főtitkárának, a világszerte ismert békeharcosnak.

Szkobelcin akadémikus átnyujtotta Pietro Nenninek az oklevelet és az aranyérmet, majd *Tyihonov, Szurkov* és *Fagyejev* üdvözölte Nennit.

Nenni kijelentette, hogy a Sztálin nevét viselő nemzetközi békedíj nagy megbecsülés békeharcos honfitársai számára is. Rámutatott arra, hogy továbbra is dolgozni fog azért a magasztos célért, hogy *honfitársainak újabb millióit vonja be a békeharcba* és még jobban megerősödjön az olasz népnek a szovjet népben való bizalma. Beszédét azzal fejezte be, hogy *Olaszország számára nincs újjászületés béke nélkül.*

Enver Hodzsa távirata az ENSZ titkárságához és a Biztonsági Tanács elnökéhez

Tiranából jelenti az *ATA:* Enver *Hodzsa* hadseregtábornok, az Albán Népköztársaság miniszterelnökének elnöke és külügyminisztere táviratot intézett az ENSZ titkárságához és a Biztonsági Tanács elnökéhez és kérte Albánia felvételét az ENSZ-be.

»Az Albán Népköztársaság kormánya — hangoztatja Enver Hodzsa sürgönye — ismét megújítja az albán nép jogos kérését, egyben kijelenti, hogy teljes mértékben támogatja J. A. *Malik*-nak, a Szovjetunió állandó ENSZ-beli képviselőjének azt a javaslatát, hogy a Biztonsági Tanács utasítsa az ENSZ közgyűlését: egyidejűleg vegye fel az ENSZ-be mind a tizennégy felvételét kérő államot és felszólítja a Biztonsági Tanácsot, hogy hozzon ilyen határozatot.«

Yves Farge a baktériumháborúról

Párizsból jelenti az *MTI:* A zsúfolásig megtelt Pleyel-nagyteremben a Kínában és Koreában tett útjáról visszatért Yves *Farge* beszámolót tartott a baktériumháborúról.

Ismertette azokat a beszélgetéseket, amelyeket Koreában hadifogságba került olyan amerikai katonákkal folytatott, akik részt vettek a baktériumbombázásokban. Az e beszélgetésekről készült gramofonlemezfelvételeket lejátszották a közönség előtt.

Azok a repülők, akikkel Yves Farge beszélt, elmondották, hogyan tanították ki őket a baktériumbombázásokra. Hozzáfűzték: csak amikor foglyulejtették őket, akkor jöttek rá, milyen rágalmakat szórnak az Amerikai Egyesült Államokban az amerikai imperialisták ellenfeleire.

— Mindent el kell követnünk, hogy *mozgósítsuk a jóakaratú embereket a mai tömegpusztító fegyverek ellen* — hangsúlyozta Yves Farge. Ezután feltette a kérdést. — Vajjon megtettünk-e mindent, hogy kellőképpen harcoljunk a háború ellen? Vajjon felmértük-e azt a veszélyt, amely valamennyiünket fenyeget?

— A háború olyan — mondotta Farge —, amilyennek én láttam Koreában. Vigyázzunk: ha továbbra is passzívak maradnánk, helyrehozhatatlan hibát követnénk el.

A koreai néphadsereg hadijelentése

A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság néphadseregének főparancsnoksága július 12-én közölte, hogy a koreai néphadsereg alakulatai és a kínai népi önkéntes egységek egyes frontszakaszokon továbbra is heves védelmi harcokat vívtak az amerikai-angol interven-ciósok és a Li Szin Man-féle csapatok ellen, emberben és hadianyagban veszteségeket okoztak az ellenségnek.

Július 11-én a néphadsereg légvédelmi egységei és az ellenséges repülőgépekre vadászó lövészek a Phenjant és környékét barbár módon bombázó ellenséges gépek közül tizet lelőttek. *(MTI)*

A külpolitika hírei

△ Az *Uj Kina* jelenti: A fegyverszüneti tárgyalásokat folytató teljes küldöttségek július 12-én, szombaton ismét zárt ülésen tárgyaltak a hadifoglyok hazatelepítésének kérdéséről.

△ *Párizsból* jelenti az *MTI*, hogy a francia nemzetgyűlés tagjai a szombatra virradóra megtartott ülés után szabadságra mentek. A szabadság október 7-ig tart. A nemzetgyűlés pénteki esti ülésén a közkegyelemről szóló törvényjavaslatot vitatták meg. A nemzetgyűlés többsége a vita folytatását októberre halasztotta.

△ Az *Österreichische Volksstimme* közli a kommunistákból, szocialistákból és pártonkívüliekből álló, Magyarországról visszatért osztrák szakszervezeti küldöttség tagjainak közös nyilatkozatát, amely megállapítja, hogy *Magyarországon a nép életszínvonala magasan túlszárnyalja a háború előttit* és egyre emelkedik. A küldöttség tagjaira nagy hatást tett a magyar nép mélységes békevágya.

△ Mihal *Prifti*, albán külügyminiszterhelyettes — mint Tiranából jelenti az *ATA* —, levelet intézett az ENSZ titkárságához. Ebben tiltakozott az ellen, hogy a görög monarchofasiszta légi- és szárazföldi fegyveres erők *háromizben megsértették Albánia légiterét és határait.*

△ Török lapok közlik, hogy a francia kormány hivatalos látogatásra hívta meg *Menderesz* miniszterelnököt és *Köprülü* külügyminisztert. A két miniszter visszatérőben megszakítja útját Belgrádban is, hogy tárgyaljon Titóval. Belgrádban rövidesen tárgyalásokra kerül sor az amerikai-angol vezetés alatt álló Ankara—Athén—Belgrád katonai szövetségről.

Megnyitották Karlovy-Varyban a VII. Nemzetközi Filmfesztivált

Karlovy-Varyban július 12-én ünnepélyesen megnyitották a *VII. Nemzetközi Filmfesztivált*, amelynek jelszava: *»A békéért, az új emberért, a jobb emberiségért!«* A Fesztiválon 20 ország vesz részt. 39 normálfilmet, 67 középszéles és keskenyfilmet mutatnak be. A Fesztiválon részt vesz a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság, a népi demokratikus országok, a Német Demokratikus Köztársaság, Franciaország, Anglia, Olaszország, Ausztrália, Uruguay és más országok.

Vaclav *Kopecky* csehszlovák tájékoztatásügyi miniszter megnyitó beszédében rámutatott, hogy a VII. Nemzetközi Filmfesztivál a haladó filmművészet legjobb alkotásainak világméretű szemléje és új sikereket kívánt a film dolgozóinak, a béke, a haladás és a kultúra szolgálatában.

Ami a hírek mögött van

AZ AMERIKAI KÖZTÁRSASÁGI PÁRT KONGRESSZUSA UTÁN

Az amerikai Köztársasági Párt kongresszusának előestéjén a külpolitikailag legjobban tájékozott jobboldali francia lap: a *Le Monde* négyhasábos cikkének címe így hangzott: *»Az Egyesült Államok elnökét sokkal inkább a vortok, mintsem a szavazók választják.«*

A négynapos chicagói republikánus »nemzeti konvenció« egész lefolyása igazolta azt a közismert tételt, hogy az elnökjelölés kérdését a monopolkapitalisták, a trösztvezérek parancsára maréknyi megvásárolható, hivatásos pártkorifeus dönti el.

Mi történt voltaképpen Chicagóban? Hogyan változott át a kongresszust megelőző napokban hibátlanul működő *Taft*-féle *politikai gőzhenger* a tanácskozás napjaira *Eisenhower* gőzhengerévé? Az Eisenhower jelölését első pillanattól kezdve hatalmas propagandával támogató *New York Herald Tribune* szerint is a konvenció összeülésekor Taftnak 538 küldött, Eisenhowernak pedig 428 delegátus kötelezte el magát. Miként kapott tehát végeredményben Eisenhower 845 szavazatot?

A nyugateurópai polgári lapok véleménye szerint az ohioi szenátor akkor követte el *az első súlyos hibát*, amikor kierőszakolta *MacArthur szerepeltetését* a megnyitó, legfontosabb, »behangoló« beszéd megtartására. A *Times*, a többi angol újsághoz hasonlóan, kárörvendve jegyezte meg MacArthur szónoklata után, hogy ezzel a beszéddel a tábornok valóban hozzálátott tizenöt hónappal ezelőtt tett ígéretének: a *»kódéválásnak«*, a politikai és közéleti színpadról történő eltűnésének beváltásához. A bukott hadvezér barlanglakóhoz illő tájékozatlanságot és tudatlanságot árult el csaknem minden mondatában. Külpolitikai tekintetben valamennyi megállapítása *szöges ellentétben* állott a *Dulles* által kidolgozott és később elfogadott külpolitikai programmtervezet irányelveivel. MacArthur jóformán semmit sem beszélt az életbevágó belpolitikai és gazdasági kérdésekről, csupán nagyhangú pátosszal akarta megnyerni Taft számára a küldötteket.

MacArthur »vendégjátékánál« is *döntőbb* hibát követett el Taft, amidőn a kongresszus első napján beleegyezett egy komoly erőpróba megtartásába. Általános *meglepetésre* ekkor a kongresszus 658 szavazattal 548 szavazat ellenében Eisenhower mellé állott és elfogadta, hogy azok a küldöttek, akiknek ügye még eldöntésre vár, a mandátumbizottság jelentése *előtt* részt vehessenek a tanácskozáson. Ettől kezdve Taft offenzívája nemcsak megtorpant, hanem *a szenátor határozott defenzívába kényszerült.*

A »füstös szobák«, a párt-korifeusok színfalak mögötti tanácskozótermeinek mélyén közben egyre elkeseredettebb és dühödtebb harc dúlt a delegátusok megnyeréséért. Míg a kongresszus színhelyén teljes unalommal és közönnyel, szinte egész napon át bóbiskolva hallgatták a küldöttek a végnélküli szónoklatokat, addig a *Wall Street* legjobb ügynökei, sőt gyakran *maguk a leghíresebb multimilliomosok (pl. Ford) akcióba léptek.* A tőke urai az utolsó pillanatokban végleg *elejtették* a republikánuspárti »régi gárda« jelöltjét: Taftot és Eisenhower mellé álltak. Miért? Jó szimattal felismerték, hogy a Taft—MacArthur-féle *ultra-reakciós* szövetségnek hivatalos jelölése esetén *semmi remény* sem lehet a győzelemre a választáson. Kénytelen-kelletlen rájöttek arra, hogy a legreakciósabb elvek *nyílt* képviselőinek nincs keresnivalójuk a tömegek előtt. Ezért a helyesebb *választási demagógiával* fellépő s *republikánus tekintetben* némileg frissebb levegőt jelentő Eisenhower mellett tették le a garast. Ebben az esetben, persze, *a garas súlyos dollármilliókat*, tényleges megvesztegetésre szolgáló hatalmas pénzösszegeket, autókat, hűtőszekrényeket, villákat és jól jövedelmező állások ígéreteit jelentette.

Amint hivatásos amerikai politikusokhoz illik: *senki sem akart a süllyedő hajón maradni* s amikor teljesen nyilvánvalóvá vált Taft győzelmének kilátástalansága, a névszerinti szavazáskor a szenátor »legmegbízhatóbb« delegátusainak százai adták le hangosan szavazatukat Eisenhowerra. Az az »apróság« a legkevésbbé sem zavarta a küldötteket, hogy a választó tömegek az úgynevezett előválasztások során homlokegyenest más álláspont képviseletével bízták meg őket. Néhány röpke másodperc leforgása alatt azt is elfelejtették, hogy hónapokon keresztül a legválogatottabb gyalázkodásokkal illették a szerintük *politikailag teljesen analfabéta*, a fontos kérdésekben állást foglalni nem merő tábornokot, s zsebükben a busás előleggel, vagyis állások kilátásával, egyenként álltak fel Eisenhower mellett.

Az elnökjelölési bohózat, a még nyugati értelemben is *példátlan arányú politikai cirkusz* igazi mivoltát mutatja, hogy a lesújtó vereség után a korábban »engesztelhetetlennek« látszó Taft elsőnek sietett Eisenhowert biztosítani teljes támogatásáról a közös, köztársasági célok elérése érdekében. Eisenhower a szavazás után mondott beszédében elképesztő önteltséggel kijelentette, hogy *biztosra veszi* megválasztását november 4-én. (Ha ez csak a trösztöktől függne, akkor igazat mondott...)

Minden józan szemlélő előtt kibontakozik, hogy *a Wall Street valóban Eisenhowert »játssza meg«* favoritnak. A jelölés után a tőzsdén komoly áremelkedés következett be a részvényekben. A demokratapártiak legesélyesebbnek tartott jövendő jelöltje: *Stevenson* illinoisi kormányzó sietett bejelenteni, hogy *végkép* nem hajlandó elvállalni a jelöltséget, kizárólag kormányzó kíván maradni továbbra is. *Kefauver*, a »kisemberek« érdekeinek képviseletében tetszelgő demokratapárti elnökjelölt, táviratban gratulált a »nagy amerikai állampolgárnak«, Eisenhowernek.

A Köztársasági Párt jelölése után még nagyobb *bizonytalanság* előzi meg a demokraták július 21-i kongresszusát. Benfentesek szerint egyedül *Truman* veheti fel a versenyt a tábornokkal. Truman azonban egyelőre *hallgat* és ragaszkodni látszik ahhoz, hogy nem jelölteti magát.

A monopolkapitalisták *összeesküvése* a pártvezérekkel a nép ámítására, becsapására, akaratának kijátszására egyre inkább kibontakozik. Kérdés, hogy az amerikai nép miként válaszol novemberben erre a mesterkedésre.

M. K.

A BURMAI LIDICE

Londonból jelenti az MTI: A Reuter közli, hogy a burmai kormánycsapatok —, amelyek az angol imperialisták zsoldjában állnak — »büntető expedíciójuk« során szerdán felgyujtották a Kaladan folyó nyugati partján lévő Tavpanzin burmai falut és 61 embert, túlnyomó többségben nőket és gyermekeket, legyilkoltak.

MEGNYÍLT A MUNKÁCSY-KIÁLLÍTÁS

Szombaton délben a Műcsarnokban ünnepélyes keretek között nyitották meg a Munkácsy-kiállítást. Az ünnepségen megjelentek *Rónai* Sándor, az Elnöki Tanács elnöke, *Rónai* József népművelési miniszter, *Harustyák* József, a SZOT elnöke, az MDP Politikai Bizottságának tagjai, *Szabó* Piroska, az Elnöki Tanács titkára, *Szijártó* Lajos építésügyi miniszter, *Jánosi* Ferenc, a népművelési miniszter első helyettese, *Jóború* Magda, a közoktatási miniszter első helyettese, *Mihályfi* Ernő és *Erdei* Sándor népművelési miniszterhelyettesek, valamint a magyar irodalmi, művészeti és tudományos élet számos vezető személyisége, több baráti állam budapesti diplomáciai képviselője. Az ünnepélyes megnyitón részt vett *Nazim Hikmet*, a török nép Nemzetközi Békedíjjal kitüntetett nagy költője és ott voltak a kiállításra érkezett külföldi vendégek. Az ünnepi megnyitó beszédet *Bernáth* Aurél Kossuth-díjas festőművész, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének elnöke mondta.

Bernáth Aurél beszéde elején utalt arra, hogy népi demokráciánk Munkácsy halálának évfordulóján olyan kiállítással emlékezik reá, amilyen teljességű még nem volt s ez a megemlékezés nemcsak a legnagyobb évfordulók szokásos tiszteletadása, hanem az első igazi találkozó a magyar nép és egyik nagy fia között.

— Azt hiszem, hogy a szakemberek, főleg pedig az utolsó évtizedek formakereséseiben elmerült festők is örömmel ragadják meg az alkalmat, hogy a Munkácsy-kérdést e páratlan méretű kiállítás kapcsán újra átvizsgálják.

Ezután Bernáth Aurél feltette a kérdést, hogy mi volt az országnak és mit jelentett az európai művészetnek Munkácsy Mihály. Nem lehet ezt a két tételt elválasztani, mert Munkácsyt a többi között azért is tiszteljük, mert a nemzeti öntudatnak hatalmas megfogalmazója, formába öntője is volt. A Munkácsy halála óta eltelt félévszázad alatt a politikai uralom kulturális területen főleg arra irányult, hogy a művészet csak a művészire nézzen. A nemzeti jelleg diszkreditálódott a puffogástól, a művészi pedig sorvadt a hazugságtól.

A második kérdésre válaszolva, hogy mi Munkácsy az európai festészetnek, elmondhatjuk — mondotta Bernáth Aurél —, hogy egykor Európa egyik legünnepeltebb tehetsége, később úgyszólván elfelejtett név. Ha átvizsgáljuk a múlt század tematikáját a nyugat-európai országokban és összevetjük a hitelesség és a realizmus szempontjából Makartot, Böcklint Munkácsyval, vagy Rjepinnel, rögtön látjuk, hogy az első kettőt jogosan vitte el a tisztítótűz.

— A sok hazugság és visszaélés, amit a témával üztek, általában diszkreditálta a művészetnek ezt a fontos alkatelemét és kialakult az a közfelfogás, hogy a téma egyáltalában mellékes. Jó időnek kellett így eltelnie, amíg kijózanodtunk, amíg visszataláltunk a szilárd talajra, anélkül, hogy ez a visszatalálás maradi jellegű lenne, vagy csak az önáltatás miatt történnék. Nagy ez az út és ebben a folyamatban a szovjet segítségnek és nagy hagyományainknak, köztük Munkácsynak, döntő szerepe van.

— Ennek az útnak még az elején talál bennünket az utolsó kérdés: mi Munkácsy Mihály az új magyar életnek. Aki egyszer Munkácsy »Éjjeli csavargói«-nak arcára nézett, a fejekre, melyek mintha szenvedések tüzéből jönnének, elhiszi, hogy Munkácsynál ez a tartalmi igény nem a szórakoztatás, vagy olcsó hatásvadászat berkéből támadt, hanem a néppel való mély együttérzésből.

Bernáth Aurél ünnepi beszéde utolsó részében kifejtette, hogy az elnyomásból következő ellentétek, melyek láttán Munkácsy tűzre gyúlt, már felszámolódtak, s az a különbség, ahogy ma már másként látjuk Munkácsyt, mint a mult század társadalma, bírálata annak a kornak, tehát az igazi valóság felismerése is. Ha eltekintünk műveiben a korhoz kötött mellékzöngéktől, úgy áll előttünk Munkácsy hatalmas életműve, mint a legpéldamutatóbb, tartalmi és formai téren egyaránt.

Bernáth Aurél beszéde után a jelenlévők megtekintették a kiállítás gazdag anyagát.

Befejeződött a gépjárműközlekedési ankét kétnapos tanácskozása

A Tudományos Akadémia Műszaki Osztálya rendezésében szombaton befejeződött a kétnapos gépjárműközlekedési ankét. A második napon *Vilcsek* Lajos, a MAVAUT főmérnöke, a tervező mérnökök feladatairól beszélt. *Madarász* Aladár, a közlekedési balesetek elhárításához kért tudományos segítséget.

Az ankét végül határozatban mondotta ki, hogy bizottságot kell létesíteni az országban futó sokféle gépkocsitípus csökkentésére és a gépkocsik gazdaságos használatára. Javasolják, hogy az Akadémia Közlekedéstudományi Főbizottsága, vagy annak közlekedési szakbizottsága minősítse a kérdést *akadémiai témának*. A Gépipari Tudományos Egyesület dolgozzon ki javaslatot a gépjárművek fékberendezésére, különös tekintettel a hegyvidéki közlekedésre. Ki kell dolgozni az előreláthatóan szállítások terveit s erre felépíteni *a gépjárműközlekedési tervet*. A főváros és az ország egyéb fontosabb pontjainak közlekedését külön összehivandó bizottság rendezze. Útügyi és balesetügyi intézményt kell felállítani.

AZ OLVASÓ *irja*

A XIV. ker. Vezér-utcában a közelmultban építették újjá az úttestet. Az itt lakó dolgozók régi kívánsága volt ez, de olyan formában hajtották végre, hogy nincs köszönet benne. Azóta a legnagyobb kánikulában s még éjszaka sem lehet nyitvatartani a lakások abiakait. Az úttestet ugyanis valami sóderfélével takarták s ezt a felső réteget a járművek finom porrá őrölték. Egy-egy jármű elhaladása után átláthatatlan fehér porfelleg fedi az egész környéket, ami még a zárt ablakokon is behatol a lakásokba és mindent belep. Ilyen anyaggal nem egy forgalmas fővárosi útvonalat, hanem legfeljebb egy tanyai bekötőutat lehet megépíteni. Feltétlenül és gyorsan szükséges lenne, ha legalább a 68-as villamos mentén fekvő legforgalmasabb útszakaszt olajozással portalanitanák. A locsolás csak tízpercekre segít.

Ugyancsak szóvá kell tenni, hogy ugyanezen az útszakaszon a gyalogjárda megépítéséhez szükséges kőanyagot még kora tavasszal lerakták az út mentén, a járdakertek helyére, de a munkához azóta sem fogtak hozzá. A járdakerteket az idén nem lehetett egyöntetűen megépíteni s az utca, amelyet az elmúlt években összefüggő kertsor szegélyezett, ma olyan, mint egy építőanyag lerakat: virágok helyett sivár kőhegyek emelkednek százmétereken át.

Nyereménybetétkönyvek sorsolása Budapesten

1952 július 19-én, szombaton d. u. 3 órakor az Országos Takarékpénztár helyiségében (V., Nádor-utca 16. sz.)

Kisorsolásra kerülnek az 1951 február 1-től kezdődően 1952 június 30-ig bezárólag váltott és a sorsolás napján is betétet tartalmazó nyereménybetétkönyvek.

A sorsolás nyilvános!

Festészet.

"Tanulmányfő" c.

"Kép".

(Munkácsy-ról)

V. V. 844/1898.

1898. dec. 12.

Munkácsy Mihály festő.

K. T. 112 f./189 f.

189 f. jul. 10.

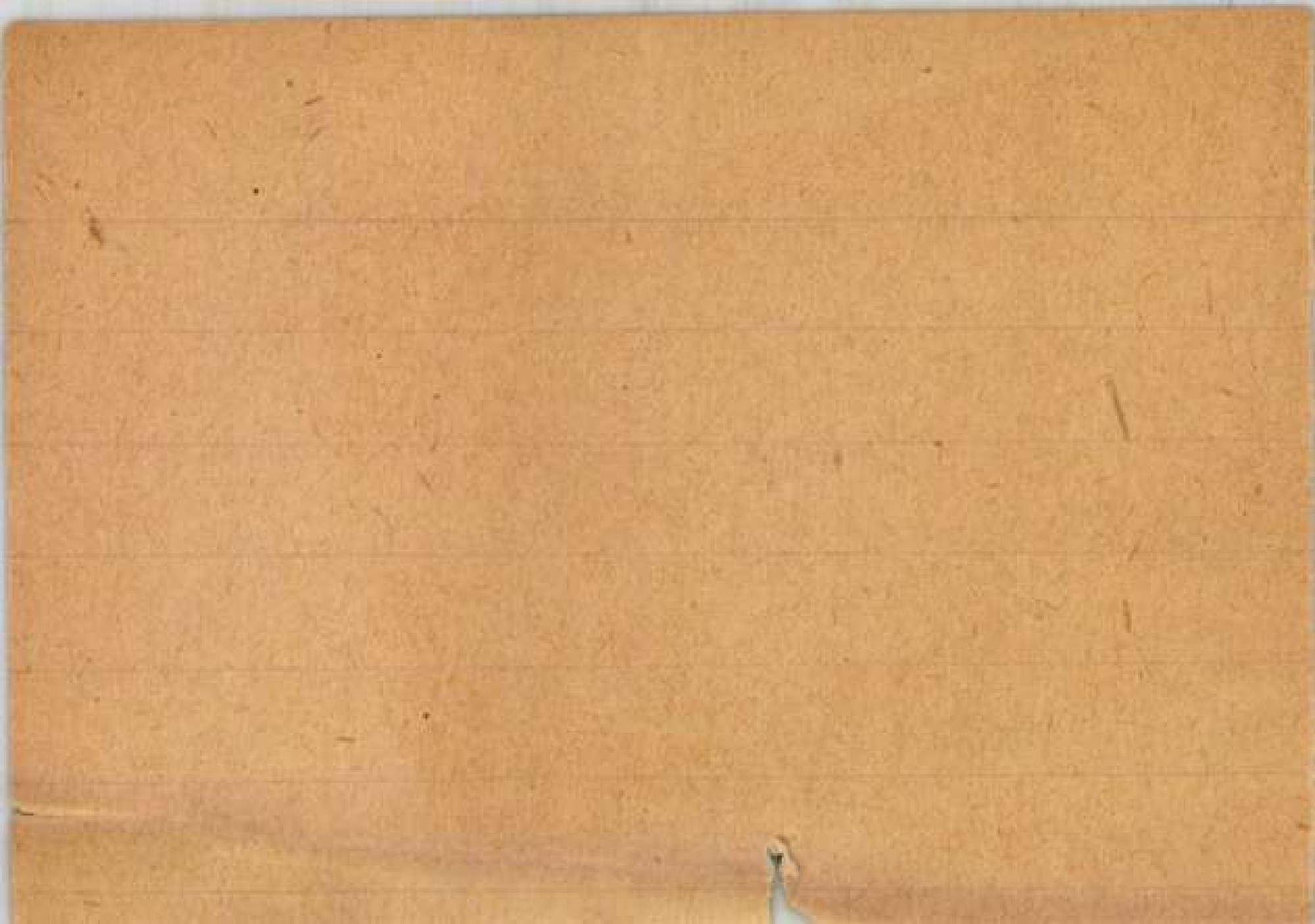

Munkácsy Mihály

wód

Sebők Éva:

Megjegyrések Bencze
László Munkácsy
cikkéhez.

Szabad Művészet

1952. 12. n. 607-
609. l.

Munkácsy Mihály

vod

Genthon István:

Munkácsy a Szép-
művészeti Múzeum-
ban.

Szabad Művészet

1952. 12 sz 576-
578. l.

Munkácsy Mihály

irod

Szegi Pál: Munká-

csy.

Szabad Művészet

1952. 12. sz. 569–

575. l. (képekkel)

Munkácsy Mihály

Szabad Művészet

Szabad Művészet
8. f. 1952. 347-354. l.

Bernáth Aurél
megnyitó beszéde a Munkácsy-Kiállításon.

ak,

e,

Munkácsy Mihály

Pogány Ö. Gábor:
A Munkácsy-ki-
állítás.

Szabad Művészet
1952. 355–359. l.
8 t. (Képekkel.)

OZTATÓ

ságos Szövetsége 1908. évi október özgyülésén való részvétel tárgyában.

ak 2. §-a értelmében az ahhoz tartozó egyesületek viseltethetik magukat, még pedig az egyesületek mények pedig vezetőik (igazgatók, őrök, könyv-

t a kiküldöttek nevének, állásának és lakásának 10-éig közlendő az Országos Tanácscsal.

zállásolását Szombathely r. t. város közönsége óhajtó meghivottak felkéretnek, hogy nevüket, l, Szombathely város főjegyzőjével, mint a fogadó b október hó 1-ig közölni sziveskedjenek.

elése alatt álló helyi érdekü vasutak megfelelő helynek alapján ugy a személy-, mint a gyors-zjegygyel, a II. osztályban III. osztályu egész-éljegygyel utazhatnak. A jegyek kieszközlésére án közlendők a Tanács irodájával *(Budapest,* k a megfelelő adatokkal kitöltve szeptember hó

lés napján és helyén délelőtt $^1/_2$9—$^1/_2$10 óra

Munkácsy Mihály

Szabad Művészet

1952. 8. sz. 386. l.

(Új Munkácsy-kiadványok.)

IR. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

☆

nak,

Budapest.

tek. orsz. bizottságnak f. évi
a. kelt becses átiratára a
ási okmányt azzal van sze-
küldeni, hogy e mellékletek

Munkácsy Mihály

Bényi László: A „Honfoglalás" a Műcsarnokban.

Szabad Művészet

1952. 9 sz 410–413. l. (Képekkel.)

45365 szám.

Jelen szám és kelet alatt u
Moller István müemlékek o
lozsvári középkori refek
hivatalos utja alkalmával
dijai fejében 30 korona n
jára Negyvenkettő /:42:/

Miről a Bizottság
kelt felterjesztésére ért

Budapest, 19

Munkácsy Mihály

irod

Bencze László: Munkácsyról és a Munkácsy-kiállításról

Szabad Művészet

1952. 10. sz. 458-465. l. (Kép.mell.)

236/1903 szám.

Érkezett: április 21-én

23200/903.

A Műemlékek Országos Bizott-
ságának hivatalos tárgyalás-
illetve, a helyre állítás terveinek a Költség
~~céljából~~ megküldöm
vetésének idejétőrám szóló felterjesztése végett

Budapest, 1903, április 9.

A miniszter meghagyásából

Lippich
osztálytanácsos.

Munkácsy Mihály

~~ivod~~

Gute, Herbert:
Gondolatok a bpesti
Munkácsy-kiállí-
táshoz.

Szabad Művészet
1952. 10. sz. 466-
468. l.

23162 szám.

Folyó évi márci
sére értesitem a bizottságot
reáliskolai tanárnak a mult
rendeletemmel engedélyezett
év végéig meghosszabbitottam.

Budapesten, 1903. ápr

A miniszter megha

miniszteri

Munkácsy Mihály

röd

Szurdi Márta:

A Munkácsy-kiállítás szerepe szocialista ember nevelésében.

Szabad Művészet

1952. 10. sz. 469-470. l.

~~23200.~~ 1903 ÁPR. -1

~~23200~~

92771 902

A nagyméltóságú

vallás- és közoktatásügyi magy. kir.
Minister Úrhoz

Budapesten

1903

Felterjesztése

I

Munkácsy Mihály

Irod

Kazinczy Ferenc =

Megjegyzések Bencze László Munkácsy-cikkéhez.

Szabad Művészet

1952. 11. sz. 529–531. l.

1609. Brocky Károly:
Sz. Temesvárott 1807-ben
1609. Borozó lovag.

Egy teremben, nehéz terit
pőre tett jobbkézzel
kú talpas poharát fogja. Hosszú
Vértje mellét és fels
és térden felül érő harisnyája p
boros kancsó, mellette pedig
balról függöny és a falon ara

Aquarell, méretei 12.2:
XI. Vétetett 1896:
ján. Theyrer Lipóttól 200 f
Elszámoltatott 1897:
II. tudomásul vette 1897: III. 25-én

és ülve van ál

904: IV. 30.

1896

Munkácsy Mihály

iroda

Csók Miklós: Pár-
tosság és művészi
színvonal.

Szabad Művészet
1952. 11. sz. 526.
527. l.

2722

14. Brocky Károly.

(Sz. Temesvárott 1807-ben. † Londonban 1855. julius 8-án.)

Nő mellképe.

A csaknem derékig ábrázolt nő balra fordulva ül, de szembe tekint s bal kezével a jobb karján lévő ékköves arany karpereczet csukja be. Középütt elválasztott és kontyba tűzött szőke haja füleit fedi, szeme barna, fülbevalói hosszukás fehér gyöngyszemek. Fejéke egy fehér és két piros rózsa, kivágott violaszinű ruhájának könyökig érő ujja fodros. Jobbra a szék támláján öt, laposfejű rézszeg olvasható meg. A háttérben piros függöny lóg zsinórján bojttal.

Vászon, méretei 61 : 50·5 cm.

190

1868: VI. 92. — 1870: II. 24. — 1871: II. 24. — 1873: V. (I. 6.). — 1876: II. 32. — 1878: II. 32. — 1880: II. 32. — 1881: II. 32. — 1883: IV. 140. — 1884: IV. 152. — 1885: IV. 152. — 1886: IV. 152. — 1887: IV. 152. — 1888: IV. 152. — 1889: IV. 173. — 1890: IV. 173. — 1891: I. 53. — 1892: I. 53. — 1893: I. 58. — 1894: I. 14. — 1895: I. 14. — 1896: I. 14. — 1897: I. 14. — 1898: I. 14.

~~A művész hagyománya 1836. — Magy. Képt. 172. —~~

Munkácsy Mihály

Malonyay Dezső

Munkácsy Mihály élete és munkái.
24 műmellékletet és 110 képpel,
vázlattal.
(Bpest, 1898?) 4-r, 235 + 7 sztl. l.
Eredeti egész vászon díszkötés M.
bronzplakettjével.

I. l. p. h.

5.– P

Munkácsy Mihály

Malonyay Dezső

Munkácsy Mihály.

I. k. Budapest, 1907. Lampel R.
8-r, 192 l, 92 szöveg képpel és 13 mű-
melléklettel. Eredeti egész vk.

II. k. Budapest, 1907. Lampel R.
8-r, 144 l, 34 szöveg képpel és 8 műmelléklettel.
Eredeti egész vk.

Művészeti Könyvtár.

I. 5. p. e.

5.—

Munkácsy Mihály

Lyka, Karl von

Michael von Munkácsy.
Das moderne Ungarn.
Wien - Budapest, 1926. Eligius-Verlag.
8-r, 28, 2 l, 17 képes táblával, fűrve.

H. 3. p. e.

1.—

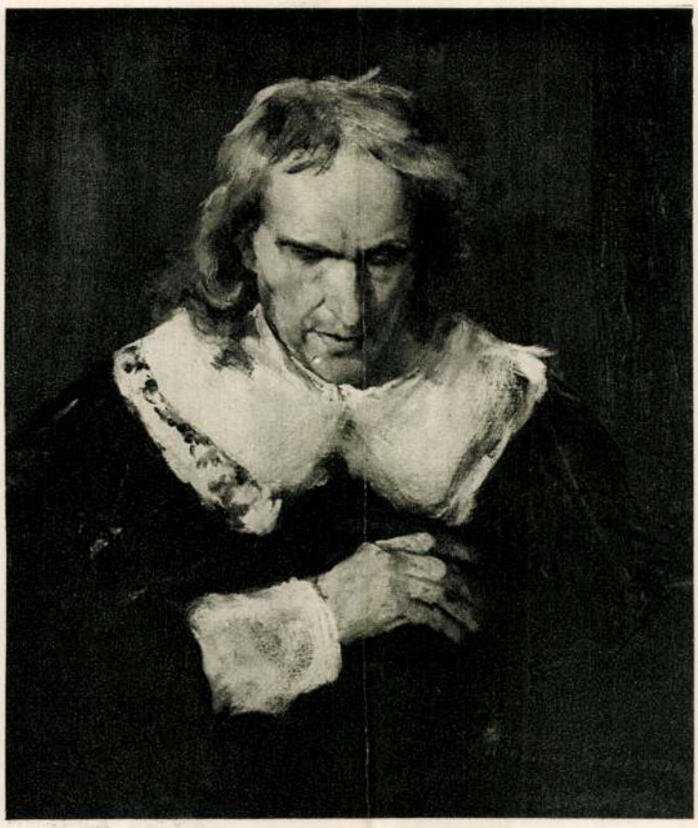

MUNKÁCSY MIHÁLY: TANULMÁNY MILTON-HOZ. Olajfestmény

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM ÚJ SZERZEMÉNYEI

A Szépművészeti Múzeum új szerzeményeinek ötödik bemutató kiállításán a régi művészetet képviselő néhány elsőrendű festmény és szobormű mellett főképp az újabb művészet szerepel impozáns módon.

A régi anyag egyik legfontosabb tárgyáról, *Leonhard Kern* fába faragott három női aktjáról e folyóirat 8. számában esett szó részletesen. Művészeti értékre, ritkaságra és múzeumunk szobrászati gyüjteményének anyagában hézagpótló jelentőségére nála is fontosabb darabja a kiállításnak egy francia, trecentobeli elefántcsont-Madonna. Egy finom ízlésű gyüjtőnknek, Wittmann Ernő úrnak letéte ez a fölöttébb értékes szobormű, kiváló példája annak a nagyon fejlett és hatóerejével más európai művészeteket is befolyásoló szobrászati kultúrának, mely a középkori Franciaország templomait, azoknak külsejét és belsejét a remekművek soraival gazdagította meg. A templomokat monumentális szobrokkal díszítő művészettel párvonalasan fejlődött ki ott a szobrászatnak meghittebb gyakorlata, a kisplasztikának egyházi tárgyú változata, mely alkotásaival inkább a magánemberek otthonát, házioltárait kívánta áhítatot keltő művészi tárgyakkal vonzóbbá és díszesebbé tenni. Az ilyen kisplasztikai tárgyak anyaga a különböző nemesfémek mellett főként az elefántcsont volt, melynek megmunkálásában a francia faragó mesterek mutattak példát a nyugat nemzeteinek. Gyüjteményünk Madonnája a korai gotikus stilus ismertetőjeleit mutatja. Az ülő Madonna megdőlt felső teste, arca formáinak hegyesen ívelt formái, hajának és az ölében álló kis Jézus hajának fürtökbe elrendezése, továbbá ruháján a drapériavetemedés módja mind ennek a stilusnak ismertetőjele. A francia gotikus szobrászat valamely monumen-

Munkácsy Mihály

BOGDÁNY JAKAB (1660—1724): VIRÁG- ÉS GYÜMÖLCSCSENDÉLET PAPAGÁLLYAL
Olajfestmény

tális emléke híján ez a kis szobor egymagában is jó fogalmat ád az egész stílusról.

Szobrászati gyüjteményünknek gyér barokk-anyagát gyarapítja egy magyarországi fafaragvány. Nem egészen életnagyságú női szentet ábrázol, ki baljával kinyitott könyvet szorít magához, jobbjával szívéhez nyúl és fejét elragadtatott mozdulattal fölveti. A zalamegyei bottornyai templomnak volt valamikor dísze és talán Szent Terézt ábrázolja. Hajdani festése, sajnos, csaknem teljesen lepattogzott, jóformán csak a fehér stucco-alapja maradt meg, de mindez a hiányosság nem fosztja meg attól a patetikus lendülettől, melyet ismeretlen szobrásza barokkos mozdulatú kompozíciójával adott neki.

Az olasz quattrocento szellemét fejezi ki Lorenzo Costa „Szentcsaládja". Ezzel a művel végre teljesen hiteles (aláírásos) képe került Costának múzeumunkba. A neki tulajdonított szépséges Vénusz-kép, amely régebb idő óta egyik kimagasló dísze olasz gyüjteményünknek, minden valószínűség szerint nem az ő munkája. Most megszerzett Szentcsaládjától különben is olyan stílusellentét különbözteti meg, amely megoldhatatlannak látszanék, ha mind a két kép Lorenzo Costa kezeműve volna. Ez a Ferrara—Bologna—Mantova közt hányódó festő amúgy is egyik legproblematikusabb alakja a művészet történetének. Az élete elejére és tanítómestereire vonatkozó adatok dolgában nagyon ellentmondók a legrégibb források. Vasari szerint Perugino és Benozzo Gozzoli művészete is hatással volt reá toscanai rövid tartózkodásának idején. Ezek a hatások többé-kevésbbé meg is állapíthatók bizonyos művein. Más képein Francia hatása mutatkozik, ismét másokon nála korábbi ferrarai mestereké. Megannyi stílus. Múzeumunk most megszerzett képe Francesco Francia hatását érezteti legerősebben. Franciánál Costa gazdagabb leleményű festő volt, de kevésbbé színes, másrészt pedig keményebb előadású. A mi képünkön, mely a gyermekét tartó Madonnát Assisi Szent Ferenc és Szent Jeromos tár-

Elek Artur: A Szépművészeti Múzeum
uj szerzeményei. Magyar Művészet
1926.

MUNKÁCSY MIHÁLY: AGÁRKUTYA (SALONINTERIEUR)

Dános Géza gyüjteményéből

Képzőművészet

1929. 19. 7.

Keppel

BORY JENŐ: PÜSPÖKKÚT

Felállították Székesfehérvár főterén

HORGÁSZHIREK

A mult heti „Horgászhírek"-ben a Halélettani Intézet adjunktusa megvigasztalta a balatoni horgászokat, hogy idén remek lesz az őszi szezon! Egy hét elteltével máris bebizonyosodott, hogy a jó halbiológus átlát a vízen: a potykák szerte az egész Balatonon valóban megindultak élelmet keresni és kapitális példányok akadtak horogra. A legnagyobbat a hetven esztendős Boér Győző fogta, 20 kiló 60 dekás, megdöntve az idei pontycsúcseredményt. A tihanyi halőr is elcsípett egy 19.5 kilósat. Balatonfüreden Toth József bírósági dolgozó fogott különösen sok pontyot, de Füzfőn, Alsóőrsön, Fonyódon is tekintélyes mennyiségű potyka akadt horogra. Füzfőn, a Balatoni Horgászegyesület tanyája előtt Foyta Mihály több hatalmas balint szákolt. — **Kolosseus** József, a Magyar Országos Horgászszövetség miniszteri biztosa mult héten előadást tartott a horgászegyesületek fejlődésének további útjáról a Nagybudapesti Horgászegyesület értekezletén. — **3984 „ifi" tagja** van a horgászszövetségnek. Tavaly még csak 2000 volt. A horgászutánpótlás tehát biztosítottnak látszik. Bár a halállományunk is ilyen arányban szaporodna! Egyik „ifi" horgász, Sörös Tibor, a Faipari Technikum tanulója a héten a Vörösvári-tóban 7 kiló 90 dekás pontyot fogott. Nemcsak a Balatonon, az ország minden vizén pompás eredményekkel indult az őszi szezon. A soroksári Dunaág torkolatánál különösen sok ponty járt horogra, nem egy 5—6 kilós. Vörös Ferenc, a Fogaskerékgyár dolgozója a 0-ás táblánál 2.5 kilós csukát, két szép pontyot és 5 süllőt fogott. Dömsödön, a Neptun vizén, a barakk előtti tisztáson egy 7 kilós potyka akadt horogra. Bíró László, a Mátravidéki Centrálé tavában 5 darab szép pontyot fogott. Ugyanott Brunner Ferenc 1 kiló 20 dekás feketesügeret húzott ki a vízből. A Velencei-tavon jól harapnak a süllők. Kecskés Ágoston fogta a legnagyobbat, egy közel 3 kilósat. A lágymányosi téli kikötőben Huber Jánosnak kedvezett a szerencse, sok süllőt akasztott. Budapesten a Kvassay-zsilipnél Tittel Sándor, a VIII. kerületi tanács egyik pénzügyi előadója egy 5 kilón felüli és egy 3 kilós balint fogott villantóval. — **A Nagybudapesti Horgászegyesület** előadássorozatát októberben kezdi meg a Debrecen-étteremben. — **Az első idei horgászversenyt** a Ráckevei Dolgozók H. E. rendezte mult héten a Kerekzátonyon. A mezőberényi horgászok vasárnapi versenyén Kvasz János 32.5 kilós, 163 centiméter hosszú harcsával nyerte el az első díjat. E héten a debreceni horgaszok tartották meg versenyüket a Hortobágyon. Lezajlott a gyomai horgászok versenye is, mégpedig szép eredménnyel. — **A 32.500 tagot számláló** horgászszövetség tagjai közt ott találjuk Pongrácz Kálmánt, a fővárosi tanács végrehajtóbizottságának elnökét, dr. Babics Antal Kossuth-díjas orvosprofesszort, Prieszol Józsefet, a közlekedésügyi miniszter első helyettesét, dr. Antos Istvánt, a pénzügyminiszter első helyettesét, Vörös Jánost, a Nemzeti Bank elnökét.

Színházak és mozik műsora

Operaház: Páris lángjai: M. 1. (7) — **Nemzeti Színház:** Feledhetetlen 1919 (6) — **Katona József Színház:** Ványa bácsi (7) — **Magyar Néphadsereg Színháza:** A harag napja (7) — **Madách Színház** (a Faluszínház épületében, Madách-tér): A pirossapkás lány (7) — **Ifjúsági Színház:** Légy jó mindhalálig (7) — **Ifjúsági Színház Kamara Színháza** (volt Ütőrő Színház): Mesterek városa (7) — **Fővárosi Operettszínház:** Állami áruház (7) — **Fővárosi Vigszínház:** Most jelent meg (fél 8) — **Városi Színház:** Bohémelet V. Sz. XIII/1. (7) — **Állami Bábszínház:** Misi mókus kalandjai (5), Sztárparádé (fél 8) — **Artista Varieté:** Jól kezdődik (6, 8).

Mozik műsora:

SEMMELWEIS (új magyar film): SZIKRA (Lenin-krt. 120.) f5, h7, 9, URÁNIA (Rákóczi-út 21.) 4, n7, f9, SZABADSÁG (Bartók Béla-út 64.) 4, n7, f9, FELSZABADULÁS (Flórián-tér 3.) f4, h6, 8, HUNYADI (Kispest) 6, n9, v. 4.

FEHÉRHAJÚ LÁNY (kínai film): DUNA (Fürst S.-u. 7.) 4, f7, 9, MÁJUS 1. (Mártírok-útja 55.) f4, 6, f9, ALKOTMÁNY (Újpest) h4, n7, h9.

PUSKÁS EMBER (magyarul beszélő szovjet film): PUSKIN (Kossuth L.-u. 18.) f4, h6, 8, MUNKÁS (Kápolna-u. 3/b) n6, f8, v. 3, TÁNCSICS (Csepel) f6, h8, v. f4, TÁTRA (P.-erzsébet) h6, 8, v. f4.

ÁRNYAK A SZIGETEN (német film): CORVIN) Kisfaludy-köz h4, 6, f9, DÓZSA (Róbert Károly-krt. 61.) f5, h7, 9.

1. 1952. MÁJUS 1. 2. ARTISTAVIZSGA. 3. ÁLLATKERTI SÉTA: TOLDI, plasztikus mozi. (Bajcsy-Zsilinszky-u. 36.) 11, hétre prol. 4, f6, 7, f9, v. d. e. 10.

EZERARCÚ HŐS (szovjet film): GORKIJ (oroszn yelvű mozi) (Akácfa-u. 4.) h6, 8, v. f4.

A „SZTÁLINI SÖLYMOK" ÜNNEPE (színes szovjet film): KELEN (Kelenvölgy) 4—5, f6, h8, v. f4.

SZOVJET BALNAVADÁSZOK (színes szovjet film): MARX (Landler J.-u. 39.) f4, h6, n9.

1. FELSZABADULÁSUNK ÜNNEPE. 2. SZTÁLIN NÉPÉNEK KÜLDÖTTEI. 3. NEKIK BÉKE KELL: IPOLY (Csáky-u. 65.) f4, h6, 8.

1. KÉPZETT BETEG. 2. Nőmunkás. 3. Hegyek mozdulnak. 4. 2. szk. Magyar tudomány és technika. 5. Kacsa: BEM (Mártírok-útja 5/b.) f11, f1, f3, f5, f7, f9, KULTÚR (Kinizsi-u. 28.) f4, h6, 8.

1. OPERÁTÓL A JAZZIG. 2. KOREAI MÁJUS 1., 3. Építjük a vörös hajókat. 4. Fedotov festő. 5. Textilipar harca a minőségért: ZUGLÓI (Angol-u. 26.) h4, 6, f9.

KARÁCSONYÉJ (színes szovjet rajzfilm): FÉNY (Újpest) prol. 6, 8, v. 4.

HALLÓ, ITT HELSINKI (olimpiai sportműsor: **Igy készültünk az olimpiára, 1. sz. Magyar sporthíradó, 1—2—3—4—5—6—7. sz. olimpiai sporthíradó):** FÁKLYA (Lenin-krt. 88.) 10, hétre prol. f5, f7, f9, v. d. e. f11, f1, f3, VÖRÖSMARTY (Üllői-út 4.) 4, n7, f9, KOSSUTH (P.-erzsébet) f6, h8, v. f4.

1. Magyar híradó. 2. Szovjet híradó. 3. A MAGYAR NÉPHADSEREG LOVASÜNNEPÉLYE. 4. Tavak és vízesések. 5. Szovjet kosárlabda bajnokság: HIRADÓ (Lenin-krt. 13.) Reggel 9-től este 11-ig folyt.

„B" ügy: (csehszlovák film): KOSSUTH (Váci-út 14.) f5, h7, 9, BÁSTYA (Lenin-krt. 8.) 11, 1, 3, 5, 7, 9, SPORT (Thököly-út 56.) 4, n7, f9.

Chopin ifjúsága (lengyel film): ADY (Somogyi B.-u. 3.) f4, h6, 8, TANÁCS (Szt. István-krt. 10.) n5, f7, 9.

Sötétség (csehszlovák film): CSOKONAI (Népszínház-u. 13.) 10, 12, 2, 4, 6, 8.

Lammermoori Lucia (olasz operafilm): JÓZSEF ATTILA (Kálvária-tér 7.) f4, h6, 8.

Veszélyes őrjárat (magyarul beszélő szovjet film): TINÓDI (Nagymező-u. 8.) f4, h6, 8.

Rigoletto (olasz operafilm): BETHLEN (Bethlen G.-tér 3.) 4, n7, f9, v. 2, BÉKE (Szt. László-út 48.) f5, f7, f9.

Viharos alkonyat (magyarul beszélő szovjet film): UGOCSA (Ugocsa-u. 10.) f4, h6, 8, KÖLCSEY (Kispest) 6, n9, v. h4.

Békét akarunk (magyarul beszélő színes film): BRIGÁD (P.-lőrinc) f6, h8, v. n4, VASVÁRI (Kerepesi-út 44.) h4, h6, 8.

Uzsorás: BÁNYÁSZ (József-krt. 63.) 4, n7, f9.

Rádióműsor

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 2.

KOSSUTH-RÁDIÓ: 11.30: Elkésett levél. Borisz Polevoj elbeszélése. — 11.50: Koreai együttes. — 12.30: Békedalok. — 13.15: Színes déli muzsika. — 14.15: Gyermekújság. — 14.50: Csehszlovák dalok. — 15.30: Móricz Zsigmond élete és művei. Rózsa Sándor. — 16.00: Részletek Goldmark Sába királynője c. operájából. — 16.30: Hogyan biztosítja a Szovjetunió ötödik ötéves terve a szocializmusból a kommunizmusba való átmenetet? Friss István előadása. — 16.45: Kórusok. — 17.00: Külpolitikai kérdésekre válaszolunk. — 17.15: Az Ifjúság Hangja. — 17.35: Jó munkáért szép muzsikát. — 18.00: A Néphadsereg Híradója. — 19.00: Egy falu — egy nóta. — 20.00: Hangos Újság. — 20.40: A begyűjtési verseny hírei. — 20.45: Beethoven: Fidelio. — 23.10: Tánczene.

PETŐFI-RÁDIÓ: 7.30: Magyar dalok és hangszerszólók. — 8.30: Az épülő kommunizmus országában. — 8.40: Operettrészletek. 9.20: Gyermekrádió. — 10.10: Mozart kamaraműveiből. — 10.50: Oláh Kálmán és zenekara. — 15.00: Gyermekrádió. — 15.20: Schubert: a-moll szonatina. — 15.40: Fiatalok zenei újsága. — 16.10: Rádió kisegyüttese. — 16.40: Versek a Nemzetközi Béke-napra. — 17.00: Megemlékezés Tinódi Lantos Sebestyénről. — 17.40: Falurádió. — 17.55: Hanglemezek. — 18.40: Szív küldi. — 19.00: A földalatti gyorsvasút. Riport. — 19.35: Tánczene. — 22.00: Hanglemezek. — 22.35: Gordonka, hárfa, zongora.

Magyar Nemzet
Főszerkesztő: Boldizsár Iván
Felelős szerkesztő: Parragi György
A kiadásért felel a Lapkiadó Vállalat igazgatója.
Szerkesztőség: VII., Lenin-krt 9—11. Tel.: 221—285. Kiadóhivatal: VII. Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285, 221—293. Állami Hirdető Vállalat Hirdetési Osztálya: VII., Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285, 221—293. Állami Hirdető Vállalat csekkszámlaszáma: 91.843.001-47. — Terjeszti a Posta Központi Hírlap Iroda V. Bpest. V., József nádor-tér 1. Tel.: 180—350. — Budapesti egyéni előfizetők ügyeit a kerületi kézbesítő postahivatalok intézik, vidéken a helyi hírlapterjesztéssel foglalkozó postahivatal. — Előfizetési díj: 1 hóra 12.— Ft, negyedévre 36.— Ft.
Régebbi lapok V., Zrínyi-utca 1. sz. alatt kaphatók.
Athenaeum Nyomda. Fv.: Soproni Béla.

BÚTOR

Masszív új hálószoba olcsón eladó. Egész nap, vasárnap is. Újpest, Széchenyi utca 12. 90-es villamossal. OTI-nál leszállni.

Kétszemélyes rekamié olcsón eladó. — Máté, Nagymező-u. 59. rz.

Páros ágyat, szekrényt, kombináltat vennék. Nagyfuvaros 5 Tel.: 142—146.

Kombinált szoba, koloniál, majdnem új (hét darab) és tizenkétcsöves Zephirkályha eladó. II. Széphalom u. 3/B 83-as vill. nagyhíd megálló.

Koloniál kombinált szoba eladó, darabonként is. Angyal-utca 29. II. 6. Öttől félhétig.

Kifogástalan kombinált szoba, kétrészes szekrénnyel eladó. Bajcsy Zsilinszky u. 22. félem. 1.

Hálószobát, vagy kombináltat privättól vennék! Teleki-tér 3. III. öt. Tel.: 131—776.

Használt háló, kombinált szekrény, kétszemélyes rekamié, fotelek, székek, privátnak olcsón eladók. Landler Jenő-u. 14. (volt István-út) földszint.

Páros szekrényt, páros ágyat, hálószobát, anyagnak való ebédlőt veszek. Csalogány-u. 52. — Tel.: 358—264. 8—6-ig.

Kétszemélyes rekamié különlegesség eladó. Bednay VII. Hernád-utca negyven.

Keveset használt kétszemélyes epedás rekamié, fotelekkel, prima állapotban sürgősen eladó. Stocek-utca 11. II. 3. — (Műegyetemnél.)

Modern garnitúra (2 fotel, 3 szék, kerek asztal üveglappal) eladó. Megtekinthető: Szervita-tér 4. II. emelet 3. alatt.

Eladó kétrészes vitrines kombinált szekrény. Köztársaság-tér 29. Hock.

Mindenféle bútor eladó. Wesselényi-u. 61. I. 11.

Könyvespolcok, alul zárt szekrényrésszel eladó. Ferenc-krt. 25. félem. kettő.

10 szék Schmidgyártmány, kárpit alá eladó. Markovits, Nap-utca 2. — 333—471.

Gyönyörű nagy kombinált szekrény eladó, Angyal-u. 7/b I. 6.

Sötét háló olcsón eladó. Práter-u. 73. fszt. 6.

Rekamié garnitúrával, dolgozó-szoba eladó. Tel.: 121—954. XIII. Sallai Imre-u. 5/a. Trafik.

Kétszemélyes rekamié jó állapotban eladó. Házfelügyelő, Jókai-tér nyolc.

Kiváló minőségű intarzlás műbútor hálószoba és kombinált szekrény igényesnek. Újpest, Ősz-u. 74. özv. Nuszbaumné.

Jókarban lévő rekamié garnitúra olcsón eladó. VIII. k. Korányi Sándor 20.

Műbútor ebédlő és üvegcsillár eladó. — Rákóczi-út 8/b. — Winner. Megtekinthető vasárnap.

Különleges háló-szoba és kombinált szekrény eladó. Újpest, Nap-u. 18. — Egész nap. Vasárnap is.

Duplarekamié, háromajtós szekrény, porcelánkészletek, egyéb bútorok eladók. Éva 19. III. 4. 13—21 óráig.

Eladó kisipari konyhabútor. Aradi-utca 26. Dácz Mihály.

Gyönyörű Lingel-ebédlő, legmodernebb, alacsony, sima, kisméretű, (hallban is elfér) új állapotban, nyolcezerért eladó. Tel.: 185—132, délben 1—3 között. Ráday-u. 31.

Hálószoba finom munka, darabokban is sürgősen eladó. — Megtekinthető 10—13 és 16—18 között. Rákóczi-út 51. II. 2.

Kétajtós szekrény, kétszemélyes rekamié, mahagóni asztal székekkel eladó, Érd. d. u. 5-től: IX. Lónyai-u. 3. III. 2.

Eladó új garszonrekamié, nappal 100x100, fekvőhelye 92x100, zöld espinglé huzattal bevonva, 2.500, 2 új fotel bordószövettel 1.300.—. X. ker. Cserkesz-u. 52/d

Egy kombinált bútor kétszemélyes rekamiével, 6 darab lószőrmatrac, 1 varrógép sürgősen eladó. II. Keleti Károly-u. 17. fszt. 5.

Modern szalongarnitúra eladó. II. Monitor-u. 3. I. 6. — Délután 5—7.

Kettő használt rekamié, egy divány és bronzcsillár eladó. XI. Lágymányosi-u. 23. IV. 1. Dési.

Gyermekágy hajlított, matraccal, járóka kifogástalan eladó. Bárd, Rippl Rónai 40. IV. 6.

Háromajtós biedermeier, jó állapotban, igényesnek. Vasárnap is. Veres Pálné 9. II. 3.

Műbútor könyvszekrény és egy íróasztal, kissé sérült eladó. XII. Vas Gereben-u. 20.

Szép dió hálószoba és kombinált szekrény eladó. Újpest, Erzsébet-u. 12. Ágoston.

Kombinált szekrény, sötétdió, eladó, 10—5-ig: Dembinszki-u. 22. Cipész.

Prima kárpitozású faragott két fotel, két szék kanapéval, Mahunka gyártmány eladó. Megtekinthető hattól nyolcig: Orlay-utca tíz, földszint.

Kétszemélyes gyönyörű, új rekamié, prima kisipari eladó. Síp-u. hat. I. 5.

Modern, kifogástalan dolgozószobát veszek. Landler Jenő-u. 40. III. 2.

Szekrény, asztal, székek, rekamié. — Lázár-u. 5. Házfelügyelő.

Íróasztal, szék és íratszekrény eladó. Wesselényi-u. 24. — házfelügyelő.

EGYÉB BERENDEZÉS

Vogel csillárkészítő javít, átalakít, felüvegez. VIII. Horváth Mihály (Mária Terézia)-tér 1.

SZŐNYEG

Gépszőnyeget, függönyt, régi ebédlőt vennék. Romosat is. Klauzál 9. Tel.: 222—546.

Keleti szőnyeg, csodaszép. Sirász. 6 négyzet, eladó. Dobu. 46/B. II. 3.

HANGSZER

Zongorahangolást szakbírálatot szakszerűen végez Bartos Dezső Lauberger—Gloss tanítványa — Eötvös-utca 23/b. 112—110.

Mesternagybőgő eladó. Hernád-utca 8. II. 1. Délután 6—7-ig.

Harmónium olcsón bérbeadó. Mészáros utca 18. fszt. 1.

Förster pianinó bérbeadó. Munkás-utca 16. Rösner: 312—634. tizenegytől ötig.

RÁDIÓ

Siemens. Telefunken vagy Orion rádiót hibásat is, vennék. Majakovszkij (Király)-u. 92. Telefon: 427—653.

Világvevő rádió és lemezjátszó, külön is olcsón eladó. — V. Falk Miksa 4. II. három.

RÁDIÓ LEMEZVÁLTÓ speciális javítása (4 napon belül) **Csillárszövetkezet,** Jászai M.-tér 4/a. Telefon: 310—018.

Prima univerzális törpeszuper rádió eladó. Rákóczi 40. fszt. Némethnél.

Univerzális varázsszemes rádió eladó. Majakovszkij-u. 98/B I. 11.

Zenegép eladó, este 7-től: Mártírok-útja 38/a. II. 1.

Zeneszekrény 7 csöves, Dual-motorral eladó. Ugyanott 2 kisebb rádió is eladó. I. Batthyány-u. 3. Hámor.

FOTÓ, OPTIKA

Eladó Voigtländer kis Bessa fényképezőgép. Skopar 1:3.5, 4½x6-os. VIII. Bezerédi-u. 3. II. 17.

RUHÁZAT

Irhabundák speciális tisztítása, festése, javítása: Kaszás szücsnél. Váci-utca hatvanhét.

Férfi városi bunda, szürke szövet oposonbélés. Női nerzpézsma bunda, prima. Tel.: 389—082. 12-től 2-ig. Semmelweis 7.

Perzsaláb bunda középtermetre olcsón eladó. VII. k. Kertész 41. Házfelügyelőnél.

Csináltassa nadrágját specialista nadrágszabónál. Női-, si. bricsesz és átszabás garanciával: Varga János nadrágspecialista, Majakovszkij utca 56. III. 4.

Vennék használt legprímább tiszta gyapjú, gyürhetetlen szövetből férfi nadrágot, magas alakra, barna-drappos, szürke színben. Gerlóczy-u. 11. — 384—340.

Panofix bunda, vadonat új, eladó. — Szőnyeg-utca 1. (Főutcából Pala-utcán.)

Női télikabátot, kifogástalan sötétet és fekete téli ruhát vennék középtermetre. Ferenc-körút 25. II. 6.

Sevrólakk félcipő, negyvennégyes, vadonat új, eladó — Bartók-út 51. harmadikon négyes.

Modern szabású perzsabundámat eladom. Tel.: 112—341. Wallenberg-u. 7.

JÁRMŰ

125-ös teleszkópos DKW motorkerékpárt elcseréln ém gömbfa-házzal. Varga Lajos, XIV. Bosnyák-tér 16.

125 (angol) motorkerékpár eladó. XIV. ker. Nagy Lajos-út 180/a. fszt. 4.

500 kcm Emág, 500 kcm HRD személyoldalkocsis motorok eladók. VIII. Kálvária-tér 23. fszt. 10.

3 kerekű autószerű motorkerékpár eladó, VI. Csengery-u. 71. 11—3-ig.

BMW R. 12-es oldalkocsival eladó. — Nyár-u. 28. Telefon: 423—020.

350 AJG OHV oldalkocsis motorkerékpár olcsón eladó. — Pesterzsébet, Hunyadi-u. 15.

Zündapp 200 kcm kardános, lemezvázas eladó. XIII. Tilinkó-köz 4. Tel.: 203—208.

125 Csepel export teleszkópos, akkumulátoros, majdnem új eladó, XIII. Tisza-u. 10. Házfelügyelő.

Egy hétszázötven köbcentis Zündapp terepjáró motorkerékpár csekély hibával eladó. Megtekinthető: XIII. Váci-út 166. Mizsgárnál.

Egy jó állapotban lévő üzemképes 500-as NSU motorkerékpár oldalkocsival, vagy oldalkocsi nélkül eladó. Érdeklődni lehet állandóan. Cím: Bp., XII. ker. Zugligeti-út 2/B. II. em. 5.

Veszek kifogástalan 250 BMW, vagy NSU stb. jó márkájú motort. Telefon reggel 7-ig: 155—145. Este 10 után. Ezredes-u. 13.

EGYÉB JÁRMŰ

Kúpgörgős, esetleg prima kenőcsös nehéz kocsit, magyar és kumet szerszámokat veszünk. Üzletépítési és Berendező Vállalat. Bpest, IX. Máriássy-u. 4—6. Tel.: 141—650.

ÍRÓ SZÁMOLÓGÉP

Irógépjavítás, karbantartás: Kovács műszerész. Kertész-utca 46. — Tel.: 428—141.

Irógép, számológép javítás. Alsóerdősor 22. Rózsa műszerész Telefon: 221—125.

Irógép, számológépjavítás: Goldberger, Lenin-krt. 94 Udvarban. T.: 12—12—84.

VARRÓGÉP

Csepel (Pfaff) 103-as varrógép eladó. — Wesselényi-u. 18. fsz.

Singer süllyesztős, legjobb minőségben eladó. Róbert, Pozsonyi-út 54. csütörtök, vasárnap 2-ig.

ÉPÍTÉSI ANYAG

Ikerablakok, ajtók kaphatók, építésből visszamaradtak. — Méretre megrendelhetők: Asztalosnál, Almássy-utca 3.

Visszamaradt ajtók, ablakok kaphatók. Megrendelésre is. — Asztalosnál. Miskolczy-utca 112. Telefon 296—628.

Használt ajtók, ablakok kaphatók, méretre is! Asztalos, XIV. Columbus-u. hatvan.

Használt anyagból ajtók, ablakok olcsón kaphatók. — Detre asztalos IX. Soroksári-út 65.

Eladó: cserép, léc, gerenda, lépcső, kályha, kézikocsi. — Kőrösi Csoma-út 35. fszt. 1.

Egy- és kétszárnyú ajtók. Nagyméretű ablakok, három ablakrács. Prima vasajtó 90x200 eladó. XII. Csaba-utca tíz.

Prima ajtó, ablak eladó. XIV. Egressy út 72.

Nagyméretű bontási tégla, 16 sínvas méretre és 40 négyzetméter mozaiklap több színben. 7—4-ig. III. Remetehegyi-út 23.

Nagyméretű tégla es 100 köbméter falazókő eladó. Dobutca 11. II. em. 25.

Kettő darab nagyméretű, redőnyös ablak eladó. Megtekinthető: Juhász asztalos, VI. Lehel-út 1.

EGYÉB ADÁS, VÉTEL

Folytonégő „Perpetuum" kályhák igényesnek eladók. Újpest, Bécsi-utca 50.

Gombáthúzó készülék, formákkal, plissé-gouvré-sablonok eladók. Baranyainé, VIII. Aggteleki-u. 4. fszt. 4.

Félselyem keleti faliszőnyeg, 24-es gyönyörű abrosz, szalvétákkal. 2—4-ig. — 314—273. Pannonia-u. 14.

Porszívó kifogástalan eladó. Násfay, József-krt. 74.

Papírbetűk, fémbetűk kaphatók. — Ösztreicher, V. k. Guszev-u. 9. Telef. 380—589.

Zephir kályha, nyolclyukas eladó. Fával cserélhető: Lenin-krt. 14. Házfelügyelő.

Háromkefés Elektrolux padlókefélő eladó. Lenin-krt. 66. III. 23. Este 7 után.

Butángázas kályhát, vagy folytonégő salgótarjánit sürgősen vesz: Francia Intézet, Ferenci István (volt Károlyi)-u. 12. délelőttönként 10—2. Tel.: 381—161.

Használt dunyhát, párnát és egy vattapaplant vennék. Tel. 422—429. Akácfa-u. 45 II. 1.

Veszek tüzifát, jó szenet, brikettet. — Rökk Szilárd-u. 23. Stefka.

Fehérzománcos köpönyegű Páris kályha, bármivel fűthető férfi és női télikabát, sezlon, mahagóni kredenc, székek eladók. IX. Mesterutca 37. IV. 6.

Lingaphon angol, francia, német, spanyol, olasz, újak, villany- és kézihajtású gramofonnal eladó. Lónyai 41. III. 1. Tel.: 187—110, délután.

Viharkabátot, pokrócot, aktatáskát, nagy szalvétát, asztalnemütt vennék. — Tel.: 227—110. Majakovszkij-u. 34. III. 17

Mosógép és mángoló eladó. Damjanich utca 30. III. 2.

Fürdőkályha és kád vízvezeték nélkül is használható. Nyár-u. 28. Takács.

Autóduda, nagyhangú, asztal székekkel, előszobafalak, korcsolya, karnisok, huszonnégykarú bronzcsillár és egyebek eladók. 226—431. Anker-köz 1. II. 2.

Kétaknás daraszénkályhák, nagy kokszkályhák, vasajtók tokkal, egyes páncélszekrény, nagy garderobe szekrény, könyvszekrény, prima garnitúra huzat nélkül, két kottaállvány eladó. XIV. k. Lengyel-u. 33. Szalay. Telefon: 297-495

Tulipánhagymák százas tételben is eladók. Malinovszkifasor 25. I. 4.

Fehér-csempés tűzhely, Ia. kivitelben eladó. Bem József-rakpart 56. III. em. 21 ajtó

Eladó zöld zománcozott Marabu-kályha, fafűtéses. — XII. Vas Gerebenu. 20.

Nagyméretű perzsabunda, 12 személyes Bachruch-féle ezüst evőeszköz eladó. Megtekinthető köznap 10—12 között. Ferenc-krt. 25. félemelet 1.

Columbus 2-es kályha, tükrök, mákdaráló, gramofonlemezek, gázrezsó stb. eladók. IX. k. Thaly K.-u. 14. III. három.

Pehelydunna és perzsaszőnyeg eladó. Kazinczy-utca 7. I. 2.

3½ méteres szimpla létra olcsón eladó. Révai. Lenin-krt. 80.

Száztizes, kétlapos villanyrezsót vennék Török. Knurr Pálné-utca 35. II. 2.

Szénfűtéses Rekord szobakályha, duránbel bilgeri csizma eladók. Vas-utca 15/b. Mátrai.

Elektrolux hűtőszekrény üzemben eladó. VIII. Lovassy L. (v. Táncsics)-u. 3.

Eladó Zephir fatüzelésű, 6 csöves kályha. Megtekinthető: VIII. Tolnai Lajos (Conti)-u. 3. Iványi.

Vennék, 2 darab 3 méteres, 6 darab 2½ méteres, 8x8, új staflitát, 10 darab 3 méteres deszkát, 20 méter lécet. Egy egyaknás szobakályhát. Tancsár, Vörösmarty-u. 47/b. — Pesthidegkut

90 l villany hűtőszekrény eladó. — Szentkirályi-u. 22. III. 31.

Zephir kályha, hatlyukú eladó. Vak Bottyán-u. 3. VI. 2.

Eladó rángatós kútszivattyú, konyhabútor, nagyteknő, varrógép és kertészüveg. IV. (Újpest) Istvántelki-út 5/c. — Varga.

ALBÉRLET

Különbejáratú utcai szoba fürdőszobahasználattal, két esetleg három értelmiségi férfinak azonnal kiadó. Mester-u. 37. III. 6.

Sokat vidéken tartózkodó egyedülálló tisztviselő különbejáratú bútorozott szobát keres. Dr. Szüts, Gyöngyház-u. 12. III. 4.

Különbejáratú fürdőhasználatos, utcai üres bútorozott szobát keres magános műszaki tisztviselő belterületen. Sütő 2 Telefon: 180—215.

SZOBA, ELLÁTÁS

Keresek szobát ellátással azonnalra. — VI. kerület előnyben! Egész napnem tartózkodom otthon. „Rendesen megfizetem" jeligére Állami Hirdető, Lenin-krt. 11/13. alá.

FÉRFI ÁLLÁS

Cipészszakmunkásokat I. osztályú varrott munkára, állandóra azonnal **felveszünk.** **Budapesti Kézműipari Cipőtermelő Vállalat** Bpest, Csáky-u. 13. Telefon: 124—198.

Szövetkezet tagként felvesz esztergályozni tudó lakatos kisiparosokat. VIII. Salétrom-u. 4.

Magyar gyors- és gépírónő, bérelszámoló, adminisztrációs munkaerő felvételik „Export 50" jeligére.

Könnyűbeteg aszszonyhoz, otthont kereső nő, bentlakással felvételik. — József-krt. 44. II. 10.

Gyakorlott műszaki rajzolónő elhelyezkedne. Asztalosné, Szigetújfalu.

Vízvezeték, fűtésszerelőket, segédmunkásokat állandó munkára felveszünk. Kelenföldi Épületszerelő Vállalat, — Bpest. XI. Csiky-u. egy.

Kertgondozásért lakást adok. Szobakonyhás cserelakás szükséges. Mátyásföld, József Attila-u. 9. Értekezni szombat d. u. vagy vasárnap egész nap.

53 éves nyugdíjas portás, kapus, telepőri, éjjeliőri állást keres lakással. — Zagyvai István, Romhány, Széchenyi-út 460.

Perfekt könyvelő, főkönyvelő-helyettes a vállalatnak vidékre helyezése miatt, Budapesten hasonló állást, áthelyezéssel vállalna. Tel. hétköznap: 202—240. — Sárai, XIII. Gömb-utca 36. III. 2.

Motorkerékpáros kézbesítő oldalkocsis Zündappra felvételik, Mavad, V. Honvéd-u. 16.

Villanyszerelőt általános szakmai képesítéssel állandó alkalmazásra keres. — MTH 2. sz. Tanuló intézet. IX. Timót-u. 3. Jelentkezés 7 h —14 h-ig.

II. házfelügyelői komfortos lakásomat elcserélem lakásért. II. Malinovszki-fasor 17.

ÜGYES ÜVEGTECHNIKUST kísérleti munkához állandó munkára azonnal alkalmazunk. **Irodagépipari V.** Budapest, V. Bécsi-utca 8. Műszaki osztály.

Művezető állást keres, 33 éves, bakelit gyártásban nagy gyakorlattal rendelkező. VIII. Práter u. 37. I. 15.

Központi Jelmezkölcsönző Vállalat, V. Bécsi-u. 5. Iroda. **keres azonnali belépésre,** új munkakönyvvel rendelkező: **triciklis-küldöncöt,** kisipari kézimunkához értő **cipészsegédeket, kelmefestő és vegytisztításhoz értő segédet, vegyivasalónőket.**

Általános mérnököt, lehetőleg betontechnikai gyakorlattal, azonnal felvesz: Épületelemgyár. Budapest. XI. Budafoki-út 78. Ugyanott nagy gyakorlattal rendelkező gépésztechnikust, általános gépészeti és elektromos szaktudással felvesznek.

NŐI ÁLLÁS

Gyermekszerető, középkoron túl, anya helyettesnek, házvezetőnőnek menne. Dobos Teréz, Cegléd, VIII. Sütő u. 4.

Gyermekszerető, háztartást vállaló ajánlkozik gyakorlattal. Bródy Sándor 4. Házfelügyelő.

Információképes perfekt mindenes főzőnőt október 15-re keres, dolgozó házaspár. „Megbízható 36405" jeligére főkiadóba.

GYERMEKGONDOZÁS

Jólképzett gyermekgondozónő, középkorú, nagy gyakorlattal, bölcsődevezető, hozzájárulással állást változtat. Dob.-u. 98. I. 25.

EGYÉB VÁLLALKOZÁS

Egyszemélyes, két személyes rekamié székek, fotelek, sezlonok kárpitozását legolcsóbban készítem. Kárpitos. Wesselényi 49.

Ágysodrony, összecsukóságy, vasbútor, gyermekágy gyermekkocsit készít: Prohászka. Javítást vállal Zichy Jenő utca 46.

Rekamiék, fotelek, székek, garnitúrák, sezlonok készítését pótanyagmentesen régi árakon vállalja, fizetési könnyítéssel. Vida kárpitos. — Majakovszkij-u. 70.

Fregoli felszerelés, **Minőségi** kettőszemélyes rekamiét készít kisiparos, olcsón fizetési könnyítéssel. Wesselényi-u. 36. T.: 227—192.

Test- és szépségápolás, mitteszerek szakszerű eltávolítása, fogyasztómasszázs. Tel.: 423-435.

Rekamié önműködő, kétszemélyes, fotel, sezlon, matracot, jó kisipari munkát készít: Kárpitos mester, Zichy Jenő-utca 33.

Poloskairtás részletre is, olcsón, hosszú jótállással, Horváth, Majakovszkij-utca 75. Tel. 223—821

Kétszemélyes rekamié, fotelekkel, székekkel 4600-ért eladó Rákóczi-tér 11. Pincében.

Kárpitos házakhoz legolcsóbban ajánlkozik: Szabó István, Lónyai-utca 34.

Kétszemélyes rekamié, 2 fotel, 2 szék eladó. József-utca 7, Pincében.

Gyönyörű kétszemélyes rekamiét, tömördió oldalakkal, foteleket, székeket készítek. — Fizetéskönnyítés. — Noszkay kárpitosmester. Józsefkörút 31/B. Bejárat Kölcsey-utcából.

Rekamiék, fotelek, székek készítése, fizetéskönnyítéssel. Kárpitosnál, Horváth Mihály (Mária Terézia)-tér tizenégy (templomnál).

1—2 személyes rekamiék, fotelek, székek készítése Fizetési kedvezménnyel! **Kürti,** kárpitosmester, Nagymező-u 38. (Ó-utca sarok.)

Ablakredőnyeit, vászonroletttáit megbeszélt időben helyszínen azonnal javítjuk. Kovács: 184-379.

Egy- és kétszemélyes rekamié készítését vállalom. Bethlen Gábor-u. 10. Lefkovits.

Kétszemélyes rekamié, egy kézmozdulattal ágyazható, sarokrekamié egyszemélyes, fotelágy, fotelek, székek, sezlonok, matracok készítése, fizetés könnyítés. Kárpitos, Aradi-utca egy.

Eladó: sajátkészítésű 2 duplaszéles francia ágyrekamié, gyermek rekamié, pamlag, fotelágy, magános fotel. Kárpitos, Tölgyfa-u. 26.

Fregoli felszerelés, javítás. Lenin-krt. 80. Révai: 312—634. tizenegytől ötig.

TÁRS, PÉNZ

Gombkészítő kisiparossal társulnék. Jelentkezés csak levélben: Erdeiné, Wesselényi 19.

VEGYES HIRDETÉS

Elvesztettem 6 vagy

A FALU ORVOSA

TAPOLCÁN TÖRTÉNT 1943-ban... A Balaton felől támadt novemberi szél cibálta, tépte a fűzek és nyírfák lombtalan ágait. Nem volt ebben a szélben semmi jókedv. Mintha nem is lett volna rokona azoknak a simogató, szoknyátbodorító, játékos szellőknek, amik szeptember végén kezdtek fújdogálni. Abban is inkább düh, meg rosszindulat van, ahogyan időről-időre felmarkol nagy csomót a megsárgult, lehullott falevelekből és odacsapja őket a fehér táblához, itt a doktor házának falán. A doktor nincs itthon, beteghez hívták. Elment még jókor reggel.. Már délutánba hajlik az idő, de még nem jött haza.

Vagy félórája az eső is eleredt, nagy, sűrű cseppekben és most a mérges széllel együtt fújják a november nótáját... Eső és szél szövetsége aztán olyan erősnek bizonyul, hogy teremtett lélek alig merészkedik az utcára. Még a kutya is mélyen behúzódik házába, itt a szomszéd kertben, nehogy véletlenül meg kelljen ugatnia valakit.

A doktor ezalatt már végzett a betegeivel. Kalapját a szemére húzva, épp befordulna az iskola mellett, hogy hazafelé vegye az útját, amikor hirtelenváratlan, két nagyon megijedt asszony toppan elébe.

— Hála istennek, hogy megtaláltuk, doktor úr! A lányom nagyon rosszul van.

Gondolkozásra nincs idő, ezt jól tudja az orvos. Bérautót keresni reménytelen, lovasfogat is aligha akad. Az ökrösszekérnél pedig már gyorsabb, hagyalog indulnak. Pedig Benéék jó négy kilométernyire laknak a várostól. Azt pedig ebben az ítéletidőben nem lehet megjárni egy órahosszán belül.

— Induljunk — adja ki a rendelkezést az orvos. Ettől kezdve azután nem esik több szó köztük. Mindegyiket a maga gondolata foglalkoztatja. Már ott lépeget a három ember — a két asszony és az orvos — a tapolcai határban. Le kellett térniök a köves útról, hogy becsapják az időt és hamarébb célhoz érjenek. Toronyiránt mennek — így mondanánk, ha volna torony ott a pusztán, ahol a fiatal Benéné vajudik. Hangot csak a lépegetők lábbelije ad, amint hangosakat cuppan a felázott földön. És az eső esik tovább vigasztalanul.

AZ ORVOS nem először teszi meg ezt az utat, most mégis elviselhetetlenül hosszúnak találja. Csúszós a föld, nem sietheti úgy, ahogy szeretné Pedig a percek sebesen peregnek!

— Nem szabad elkésnem. Ezt az asszonyt meg kell mentenem! — gondolja az orvos és gondolatai más két asszony körül járnak, akiket a héten már nem tudott megmenteni.

Nagysokára feltűnnek a házak, ők is ott állnak a sötét, földes szobában és a doktor először csak a körülötte állók feltörő zokogásából érti meg, hogy innen is elkésett, hogy Benéné — orvosi segítség híján — belehalt a szülésbe.

Legszívesebben ő is sírna ezekkel a szerencsétlenekkel.

— Az isten verje meg! A héten már a harmadik — csúszik ki a keserűség a száján, aztán elindul vissza a csúszós, sáros úton hazafelé. Itt már nincs szükség rá, itt már ő semmit se tehet.

És itthon, amint nyitja az ajtaját, a lába elé hullik egy puhakötésű könyvecske. A postás tehette oda, amíg távol járt. Meggyújtja a villanyt, nézi, mi lehet az?... A könyv fedelén ez áll: »Johann Béla. Gyógyul a magyar falu«...

— Hazugság!... Piszok, szemenszedett hazugság! — kiáltja és úgy vágja a sarokba a könyvet, hogy az rögtön szétszakad.

*

ITT ÜLÖNK a lengyeltóti vadonatúj szülőotthon egyik szobájában, szemben Fábri László főorvossal. A nagy ablakon keresztül árad be a szeptemberi napsugár, hogy visszaverődve a vakítófehér falon ezer napsugaracskára bomolva áraszszon fényt és melegítsen. Fény, tisztaság, derű! Ülünk a világosságban és nem tudjuk elhinni, hogy az a feneketlen sötétség, amiről Fábri László beszélt, alig hét éve még itt uralkodott ebben az országban.

— Ha más mesélné, talán magam se hinném, hogy mi minden megtörténhetett abban az időben... — emlékezik tovább Fábri László. — Egy napon a Tapolca melletti sáskai szőlőhegyre hívtak. Egy présház állt ott, mellette istálló... Noszlopi Gáspárnénak hívták az asszonyt, akin az egyik legsúlyosabb műtétet, a leszerelt pinceajtót a jászolra téve, végeztem el. A beteg szállításáról már nem lehetett szó, meg kellett csinálnom... Ajkai bányász felesége volt Noszlopiné, aki szüretre jött haza a szüleihez... És amikor a sikeres műtétet végrehajtottam, a veszprémi kerületi pénztár főorvosának javaslatára az OTI nem fizette ki a járandóságomat, azzal az indokolással, hogy az asszonynak a szülőfájások megindulásakor módja lett volna tájékozódni, melyik orvoshoz tartozik...

FÁBRI LÁSZLÓ ez év augusztus eleje óta a lengyeltóti új szülőotthon főorvosa. Most úgy vezet végig bennünket a szülőszobán, előkészítőn, egész kis birodalmán, hogy minden tárgyat, minden műszert végigsimogat szemével.

Az egyik szobában, hófehér párnák közt fekszik Kovács Józsefné, a nagyberki állami gazdaság dolgozója. Szeptember 9-én érkezett és még aznap megszületett Kovács Katika. Kovácsné boldogan mosolyogva válaszol kérdéseinkre.

— Itt ne érezzem jól magam?! — csodálkozik — és körbemutat. Aztán az édesanyjáról mesél. A történet nagyon hasonlít azokhoz, amikre Fábri főorvos emlékezett.

Nézzük ezt a mosolygós arcú, boldog anyát, Kovács Józsefnét, akinek még a gondolatát is lesi az orvos, özv. Rekli Jánosné szülésznő, meg az ápolószemélyzet és arra gondolunk, milyen végtelen messzeségbe tűnt az istállóban való szülés, a petróleumlámpa melletti műtétek, az orvos hiján értelmetlenül elpusztult anyák korszaka. Pedig mindez csak hét éve változott meg.

1952. augusztus elsején Lengyeltótiban épült új szülőotthon. Ötéves nagy tervünk itt tépett ki újabb, jókora adagot a sötétség birodalmából, amit pedig a múlt urai ennek a népnek megmásíthatatlan sorsává szerettek volna tenni.

*

A harmadik békekölcsönjegyzés felhívásra dr. Fábri László főorvos, »a falu orvosa« egyhavi fizetését adta kölcsön az újabb szülőotthonok felépítéséhez, a sötétség birodalmának végleges legyőzéséhez.

Csillag István

A Munkácsy-kiállításról, Munkácsy örökségéről beszél Pór Bertalan, kétszeres Kossuth-díjas festőművész

Most csukta be kapuit a Munkácsy-kiállítás, ahol dolgozó népünk minden rétegéből naponta ezrek fordultak meg. De nemcsak a kultúrával most ismerkedőknek volt csodálatos élmény, komoly tanulság ez a kiállítás. Élő képzőművészeink legjobbjai is sok újat tanultak abból, hogy újra, meg újra, a műértő szemével nézték végig a Munkácsy-képeket.

Pór Bertalan kétszeres Kossuth-díjas festőművészünket, a kiállítás egyik legszorgalmasabb látogatóját kérdeztük meg, mi a véleménye a kiállításról?

— Elsősorban arról kell beszélni, hogy ránk, ma élő festőkre milyen következményekkel jár, hogy végre ilyen impozáns kiállításon egymás mellett láthatjuk legnagyobb realista mesterünk alkotásait. A népi demokrácia művészei számára Munkácsy alkotásainak *a tárgya* a leglényegesebb. Még azoknak is, akik jól ismertük Munkácsy művészetét, meglepetés a legegyszerűbb mindennapi témáknak, de leginkább az elnyomott nép életének ez a szuggesztív erejű feldolgozása. Munkácsyt külföldi tartózkodása sem tudta egészen elszakítani a magyar élettől. Még Párizsban, abban a fényes környezetben is, amelyben élt, elemi erővel szólaltatta meg az elnyomott magyar nép életét. Hol van még egy olyan művész a világon, aki harminc évig távol hazájától és olyan életkörülmények között, annyira szívében hordta volna népének szomorú sorsát, mint Munkácsy. A Siralomház, a Tépéscsinálók, az Éjjeli csavargók, az Ujoncozás és sok más hatalmas mű bizonyítja ezt.

És itt kapcsolódik a mondanivaló ismét a mai magyar képzőművészethez. Pór Bertalan így folytatja:

— Mi, mai művészek sokkal szerencsésebb helyzetben vagyunk, mint Munkácsy. *Rendkívül gazdag témákkal rendelkezünk.* A felszabadult magyar nép élete, a szocializmus építése csak úgy ontja magából a témák sokaságát, csak az kell hozzá, hogy *a Munkácsyéhoz hasonló hazaszeretettel nyúljunk a témákhoz.* Népünk munkáját és harcait azzal a szívvel kell ábrázolnunk, ahogyan azt Munkácsy tette. Milyen nagyszerűen festette például Munkácsy Ujoncozás című képén a legényt. Ez a fiú, mellette ülő párjával együtt a legtisztább szerelem és egyben a legnagyobb fájdalom kifejezője. És mégis: büszkeség és öntudat van ebben a legényben. Munkácsy olyan típusokat teremtett meg ezen a képén, amelyek nagyszerűen képviselik a szabadságában és szerelmében megnyomorított magyar népet.

Azután azt elemzi Pór Bertalan, hogyan alkotott Munkácsy?

— *A témának és a műgondnak csodálatos egységét valósította meg Munkácsy,* magától értetődő és érthető módon festett. Ez az egység annyira élő, hogy minden technikai nehézség nélkül az életet, a kép történését közvetlenül adja át. Lenyűgöző mesterségbeli tudással közvetíti életerős, mélyhatású képeit. Először a megrendítő közvetlenséget érezzük, de aztán rögtön látjuk, milyen műgonddal járt el a mester. A minden egyes képéhez készített remek tanulmányai jelentős útmutatásul szolgálnak nekünk, mai művészeknek. Láthatjuk vázlatain, hogy nem engedte szabadon legelső meglátását, gondolatát, hanem először a legkisebb részletekig tanulmányozta témáját. Sőt, még fényképeket is felhasznált. De ennek az elkészült műveken már nyoma sincs, mert a sok tanulmány után is az első nagy lendület friss levegőjét árasztja minden Munkácsy-kép.

— Munkácsy zsenijét nem lehet örökölni. De örökbe hagyta ránk, gyönyörűségünkre és okulásunkra, hatalmas életművét. És ez a hatalmas örökség mindnyájunké. Különösen értékes, kifogyhatatlan kincsesbányája fiataljainknak — mondotta befejezésül Pór Bertalan.

Oe. A.

HÍRÜNK A VILÁGBAN

☐ *A »Drapeau Rouge«, a Belga Kommunista Párt lapja »Magyarország a szocializmus útján« címmel cikksorozatot közöl a magyar nép békés alkotómunkájáról. A cikksorozat világosan kidomborítja, milyen eredményeket tud elérni egy nép, amely megszabadult a kapitalista igától. A cikksorozatot fényképek illusztrálják.*

☐ Nagy sikerrel mutatták be Berlinben a »Civil a pályán« című magyar színesfilmet a »Babylon«-filmszínházban.

☐ *Varsóban »Falusi elbeszélések« címmel 10.000 példányban gyűjteményes kötet jelent meg Veres Péter elbeszéléseiből. A kötet a kiváló magyar író »Gyepsor« és »Próbatétel« című elbeszélés-gyűjteményeit tartalmazza.*

☐ A Svéd-Magyar Társaság Kossuth-ünnepségén bemutatták a »Déryné« című filmet.

☐ *A »De Waarheid«, a Holland Kommunista Párt lapja közli Theun de Vries holland író megemlékezését Móricz Zsigmondról.*

☐ *A »Tägliche Rundschau« ismerteti a Német Demokratikus Köztársaság operáinak játéktervét az 1952/53-as évadra. Az erfurti és magdeburgi operaházak bemutatják Kodály »Háry János« és Farkas Ferenc »Csinom Palkó« című daljátékát.*

CHOPIN IFJÚSÁGA (LENGYEL ZENÉSFILM)

Chopin, a lengyelek nagy zeneköltője, az egyoldalú, hamis burzsoá művészetszemléletet nyomán úgy került be a köztudatba, mint előkelő szalónokban forgolódó művész, akinek művei is ennek a világnak légkörében születtek. *Chopinnak a néppel való kapcsolatáról és forradalmárlelkületéről* már csak igen kevés szó esett — ha ugyan egyáltalán említésreméltónak találták ezt a körülményt a zenetörténészek és esztéták.

A »Chopin ifjúsága« című lengyel film, amely a legutóbbi karlovyvaryi filmfesztiválon a zenésfilmek díját nyerte el, komoly művészi értékén túl azzal tesz jó szolgálatot, hogy *nagy mértékben hozzájárul a Chopin valóságos vonásait mutató kép kialakításához.*

A film a zeneköltő ifjúkoráról szól, tehát Chopin életének döntő időszakáról. Alekszander *Ford*, a film írója és rendezője, *helyesen látta meg azokat az eseményeket, amelyek a komponista művészi és emberi egyéniségének kifejlődését irányították.* Az ifjú Chopint korától elválaszthatatlanul ábrázolja, *ez a kor pedig a nemzeti forrongások kora.* A kor nagy eseményei a *népek tavasza* felé mutatnak: Lengyelországban az orosz dekabristákkal kapcsolatot tartó hazafiak és forradalmárok — köztük a lázadó szellemű, merész és aktív fiatalság — a lengyel nép felszabadítását készítik elő s eszméik magukhoz vonzzák az élet jelenségeit egyre világosabban érzékelő ifjú zsenit is. Mindenekelőtt tehát a forradalomban látta meg az író-rendező azt az erőt, ami Chopin egyéniségének kibontakozásához a döntő lökést adta.

A népe törekvéseivel együttérző Chopin ábrázolása ugyanakkor fényes dokumentáció is: *feltárja a Chopin műveiben lévő mély hazafiasság és népiesség gyökerét.* Jelenetről jelenetre követhetjük a zeneköltőt azon az úton, amely elvezette odáig, anol már a saját egyéniségén keresztül *népe hangját* szólaltatta meg zenéjében.

Ebben a filmben döntő hangsúlyt kapott a *korrajz.* A történelmi erők működése, a lengyel társadalom haladó elemeinek harca a nemzeti függetlenség kivívásáért, az új harca a maradival szemben szokatlan erővel rajzolódik ki a szenvedélyességgel telített jelenetek során. Nem is »társadalmi háttérről« van itt szó, amelynek hivatása, hogy a cselekmény főhősének alakját még jobban kiemelje, hanem: a háttér az előtérbe nyomul, fontos és lényeges drámai szerepet játszik. Azt mondhatnánk, hogy a film főszereplője a forradalom.

A film hiányossága abból adódik, hogy a környezetrajz többször túlsúlyba kerül a cselekmény fővonalával szemben. Dramaturgiai hiba, amikor a főalak elhalványul a köréje épített, túlméretezett és túlságosan részletezett eseménysorozat közepette, amelyben nem ő játssza a vezetőszerepet. Kevésbbé fontos, de mégis hibának lehet felróni, hogy Chopin érzékeny művész-lelkületének másik alakító tényezőjével, a szerelemmel is, kissé mostohán bánik a film s a néző csak vázlatot kap arról az érzelmi viszonyról, amely az ifjú zeneköltő és Konstanza *Gladkowska* operaénekesnő között szövődött. Annál jobbak azok a jelenetek, amelyek megmutatják, miként találkozott Chopin a népdallal — akárcsak *Muszorgszkij* — egyszer úgy, hogy egy paraszti kunyhóban szomorú bölcsődalra figyel fel, másszor, hogy a falusi nép elpusztíthatatlan daloló kedvének válik tanújává egy parasztlakodalomban. Ezek a jelenetek nagyon fontosak, mert *fényt derítenek a Chopin-zene nemzeti vonásainak forrásaira.*

De még a dramaturgiai hibákról is megfeledkezik a néző, olyan elevenen, erőteljesen, annyira érzékeltetően hatnak a kort festő jelenetek. Természetesen akkor legteljesebb a hatás, amikor a korrajz és a valóban *főszereplővé* váló, cselekvő Chopin találkozik egymással. Így különösen megragadó az a részlet, amely a híres *Forradalmi etüd* megszületését mutatja be. Chopin ekkor már messze van hazájától, idegen földön: de a varsói forradalom kitörésének híre drámai mozgalmassággal vetíti eléje az otthoni eseményeket, barátait, akik a dicső harc katonáiként küzdenek Varsó utcáin, az utcai harcok képét. A zeneköltő, akinek lelke otthon, a dicső harcokban jár, azzal szolgálja a forradalmat, hogy *páratlan zeneművet hoz létre,* amelyben lánglelkének egész viharzását kiönti: így állít örök emléket a varsói felkelésnek. Ezért a nagyhatású jelenetért külön elismerés illeti *Jaroszlav Tuzar* operatőrt is, aki egyébként többször magára vonja a figyelmet szép, tónusos képeivel.

Chopin életrekeltője, Czeszlaw Wollejko, igen nehéz színészi feladatot vállalt magára. Érzékeltetnie kellett a nézővel a könnyen lelkesedő, lánglelkű, nagy belső erőtől éltetett fiatal művészt, aki azonban fizikailag gyengébbalkatú s már magában hordozza a súlyos betegség csiráját is. Wollejkónak sikerült megmintáznia ezt a Chopin-alakot. Gladkowska operaénekesnőt elhitetően jeleníti meg Alekszandra *Slaska.* Chopinnek a filmben hallható zongoraműveit a nálunk már ismert Galina *Czerny-Stefanska* játssza, nagyszerűen. Gladkowska hangját Stefanja *Vojtovics* szólaltatja meg. Kár, hogy a hangvisszaadás ez esetben nem egészen kifogástalan.

A »Chopin ifjúsága« alapos, műgonddal elmélyült munkával készült s a demokratikus Lengyelország filmgyártásának fejlődéséről tanúskodik.

Szenthegyi István

KÖZPONTI BOTANIKUS KERT A HŰVÖSVÖLGYBEN

Megkezdték a Guggerhegy, a Vadaskert és a Kecskehegy klimatikus és vegetációs feltérképezését

A természetátalakítás gigantikus korszakát éljük: az előttünk álló feladatok végrehajtásában hatalmas szerep jut *a korszerű biológiának.* Mint ahogy *Soó* Rezső professzor, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja kifejtette a magyar biológiai tudományos kutatás történetével, eredményeivel és jövő feladataival kapcsolatban: *fel kell tárni mindazokat a természeti törvényeket és lehetőségeket, amelyek a magyar mezőgazdaság termelését biztosítják és növelik.* Míg a feladatok ilyenértelmű felismeréséhez ért, addig a magyar biológiai kutatásnak nagyarányú átalakuláson kellett keresztülmennie.

A fordulat éve a magyar biológiában

Ezt az átalakulást az 1948. évi *hires nemzetközi vita* indította el, amelynek keretében *Liszenko,* szovjet akadémikus győzelemre vitte a szocialista biológiát a morganizmus képviselőivel szemben. Az 1948-as esztendő *a fordulat éve volt a magyar biológiai kutatásban is:* ekkor kezdték megismerni a magyar tudósok Micsurin, Liszenko, Lepesinszkája hatalmas eredményeit. A haladás irányában megindúló fejlődést meggyorsították és elmélyítették a neves szovjet tudósok — Gluscsenko és Baranov — látogatásai: megindult a szovjet természettudomány alaposabb megismerése és gyakorlati eredményeinek felhasználása.

Az új természettudományi szemlélet jegyében kezdték megszervezni a magyar kutatóintézeteket, amelyek közül ma már tizenkilenc foglalkozik azokkal az elméleti kutatásokkal, amelyek a gyakorlati életbe ültetik át az elért eredményeket. Tihanyban hatalmas ütemben fejlődik a *talajbiológiai kutatás,* amelynek célja *a magyar föld termelőképességének növeléséhez* szükséges módszerek kidolgozása, ehhez pedig elengedhetetlen *a talaj életműködésének* teljes megismerése. Fontos ez különösen a *füvesvetésforgó talajélettani hatásának vizsgálatát* illetően.

Magyarország növénytérképe

Ezen a téren a nagy természetátalakító tervek egyik érdekes tudományágának: a geobotanikának feladatai nőttek meg jelentékenyen. Ez a tudományág lényeges *elméleti alapja a korszerű rét- és legelőgazdálkodásnak,* különösen pedig *a füves-vetésforgós földművelési rendszernek.* A tudományos kutatás megvizsgálja a vadonélő füvek és pillangós növények tájfajtáit s kiválasztja közülük azokat, amelyek leginkább megfelelnek a füvesvetésforgó rendszer követelményeinek. Két egyetemi növénytani intézet és a Természettudományi Múzeum két osztálya jelentős eredményeket ért már el a vadonélő lenfajták és a bükkönyök vizsgálatában.

Folyik a kutatás a különböző füvek gyökérzete talaj-javító hatásának megállapítására is. Számos kutatóintézet foglalkozik azzal, hogy *feltérképezi az ország növényzetét:* a térképek pontosan feltüntetik nemcsak az egyes növényfajtákat és a különféle növénytársulásokat, hanem útmutatásul szolgálnak a különféle tájakon élő növényeknek és növénytársulásoknak a mező- és erdőgazdaságban történő hasznosítására. Megvizsgálják az öntözött és öntözetlen legelők növényzetét, vizsgálat tárgya az erdők növényzete is: ezeknek a kutatásoknak fontos szerepe van *a takarmánynövelés* és *a fahozamnövelés* terén.

Biológiai gyomirtás

Igen érdekes része a kutatásnak a *gyomnövények,* a »haszontalan« növények, a *növényi kártevők* vizsgálata. Nemcsak a káros állatok, hanem a káros növények is megjelennek a növényvilágban: ezeknek elpusztítása, a *biológiai gyomirtás* egyik fontos feladata a magyar mezőgazdasági tudománynak. Ezek a káros növények igen sokszor »mikroszkópikusak«, *láthatatlanul kicsinyek* — ezek mind mezőgazdasági, mind ipari szempontból hasznosíthatók. A velük történő *gyümölcsfapermetezési kísérletek* kiváló eredményt hoztak. Megszervezik a növényi kártevők elleni védekezést is, készülnek már a térképek, amelyek a mezőgazdasági kártevők elterjedését ábrázolják. Négy intézet dolgozik kollektív munkaközösségben: máris jelentős eredmények mutatkoznak a búzát pusztító kőüszög vizsgálata terén.

Új kutatóintézetek

Szinte felsorolhatatlan mindaz a kutatási ág, amely átszövi az egész mezőgazdaságot. A kutatási eredmények egyre újabb és újabb feladatok elé állítják nemcsak a gyakorlat szakembereit, hanem magukat a kutatókat is. A kutatás területe is kiterjed tehát s megnövekedett feladatainak teljesítése érdekében *új intézetek létesülnek.* Felállítják a *Központi Botanikai Kutatóintézetet,* amelynek jelenlegi első formája a *Vácrátóti Botanikai Kutatóintézet* és a *Természetvédelmi Park.* Ez készíti el *az egész ország gazdasági-növényföldrajzi térképét.* Ebből az intézetből fejlődik ki a *Központi Botanikus Kert,* amelynek végleges helyéül a *Hűvösvölgyben* elterülő 250 hektárnyi erdős-sziklás tájrészletet, — *a Vadaskertet, Kecskehegyet és Guggerhegyet* — jelölték ki. Már meg is indult a terület talajtérképének, klímatérképének, növénytérképének és állattérképének elkészítése. Az új helyen az új intézet — együttműködve a többi kutatóintézettel — fokozott munkával és szervezett tervmunkával áll majd a magyar nép felemelkedésének szolgálatába.

Semmelweis

Új művészi magyar film az anyák megmentőjéről

Írta: Dallos Sándor

Rendezte: Bán Frigyes
kétszeres Kossuth-díjas, érdemes művész

SZEREPLŐK:
Apáthy Imre
Thurzó Margit
Uray Tivadar

Szikra — Uránia
Szabadság
Felszabadulás
Hunyadi (Kispest)

A FEHÉRHAJÚ LÁNY

Legenda egy kínai leányról, annak élete boldogságát a felszabadító Néphadsereg hozta meg.

DUNA
MÁJUS I.
ALKOTMÁNY Ujpest

Munkácsy Mihály

l. Magy. Művészet

1948. 147 l.

Alapítási év — *Gegründet:* 1577.
Telefon: 189—540.
Postafiók — *Postfach:* 242.
Postatakp. csekkszám — *Postscheck:*
Budapest: 37.473, 58.037,
Leipzig: 29.165, Paris: 160.010.

K.
K

BUCHHANDLUNG DER KÖNIGL
LIBRAIRIE DE LA PRESSE DE L'U
BOOK-SHOP OF THE ROYAL H

SZÁMLA

H.57696

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Bu

Budapest, 19.....
V, Kossuth Lajos-u. 18.

Gragger:	Ungarische Jahrbücher Bd. IX
"	/Mk 12.—/

Munkácsy Mihály

erőd

Petrovics Elek

Rippl Rónai.

Bp. é. n.

X – XI. l.

XII. l.

Szentiványi Gyula d

A Kassai széke
Mátyás lámpájan
válása.
Befejeztük 194

Kassai mum

nyugtai

Saját szam

A Kassai széke
freskóinak restau
Befejezten

Munkácsy Mihály

l.

Tragor Vácmunvarié

124. l.

la Bátyám!

hogy a megbeszélésünk
tát további sorsára
jél.
Igaz tisztelettel
és szerető ragaszkodással
koszont

Munkácsy Mihály

U. 1172

Az Ujság 1914.
jan. 15. (e. a.:
(Müvészeti essayk.)

Król egyebekkört
Feleky Gézának
Munkácsyról
irott könyvéről
melyet az Eggen-
berger cég adott
ki.

BIZOTTSÁGA
38 szám.
nó 20 n.

Nagytekinte

dr.

Tisztelette

Bazilika-téri ásatási és ve
István Mausoleum épitési mu
rült költségeiről szóló VII
ni és kérem hogy azt átvizs
megadni méltóztassék.

Bevételként szerepelt a VI.
mutatott pénzmaradvány
a nagyméltóságu m.kir.Vallá
niszterium 13493/938.III.sz

Munkácsy Mihály

ivod

Művészet szemtélet

1948. 1. sz. („Tallózás," képpel.)

Эфрон Я. п. VIII. 2½.

Munkácsy Mihály

U. 3702

Vrod

Pesti Hirlap Vasár-
napja 1931. febr.
8. Archéppel és ké-
pekkel

Ampostatakarekpénztártó

BUDA
48 I. 21.11
OK

16136

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest

IX. Hőgyes Endre u. 10.

Hivatalból
Díjátalányozva

Munkács y Tinhaj

l

Szépm. Mur. Erk

VII. 191. l.

Kossúth Lajos 1884. ben:

Mellig, csaknem szem
haja, bajusza s szakála ősz,
korra van kötve, mellénye k
gombolva.

Olajfestés, vás
Az 1848-dik

Munkácsy Mihály

l.

Szépm. Múz. Evk.

VII. 198. l.

442-ben.

III
680 (1357)
805 (6).

van ábrázolva.
el ~~ábrázolt Igazság~~ szembe néz és fe-
nyakán és az ujjak szélein mintázott
nyer befejezést. Négysoros felirata alatt,
és befejezése MIA BELARCIA ~~követő~~
zében szöveges mondatszalaggal.

észeti Muzeumban helyeztetett el. (480/97)

etett vissza (366-907)

36

Munkácsy Mihály

erod U. 3737
2

Pesti Hírlap Vasárnapja
1930. dec. 14.
(Magyar tehetségek,
akik külföldre
szakadtak, archéppel.)

2905

18. R. Burnier.

(Sz. Haagaban 1826-ban. + Düsseldorfba

A mezőn.

A lapályos vidé
ja el. Az erdőn inn
kontyba tűzve viseli,
Előtte egy s mögötte
és a melynek pa
kettő ⊥ benne áll,
~~[illegible]~~ hátrve felé indul
kék s nadrágja p
előtt, hátsoport
nak. Az égbolt ki

Vásson, méret
~~Vetetet 1876.~~
~~M. kept. 341~~
~~Uj. sza 237.~~
~~IV: 18.~~

T s több még ki nem bonta.
Kerott

⊥ egészen

IV: 186.

(Munkácsy Mihály)

könyve

L) Emlékeim. Bevezette: Végvári Lajos. 8-r. 65 kép. Fil. Bp. 1950.

Gent (1607)

94942/908. szám.

A Müemlékek Országos Bizottságának, mult évi 159 számu fölterjesztésére, számvevőségemnek 17.129 mult évi számv. szám alatt kelt átiratára való hivatkozással, visszaküld

Budapest, 1909. május hó 4.

A miniszter meghagyásából:

<Munkácsy Mihály>

<> képei: 8-r
142 kép, 158 l. Bp.
c. n.

Gent (1610)

262 / 1903 Jan.

Képei: április 30.

A vall . és közokt.m.kir.miniszter f.

és a IX. ker. m.kir. állampénztárhoz

Utasitom az állam

"Musaici Cristiani" cz. müve

vételárának kifizethetéséhez meg

a müemlékek orsz. bizottsága más

elszámolás kötele-zettsége mell

közokt.miniszteri tárczanaplóban

A másola

(Munkásnyelvkönyv)

( ) Emlékeim.
Ford. Lestyán
Sándor. 8-r.
99 l. Bp. 1921.

Gent (1605)

U. az II. kiadás
Ford. Lestyán Sándor.
8-r 112 l. Bp. 1944.
Gent (1606)

iniszter f-évi április hó 17-én. 95902/905
kir.állampénztárhoz intézett rendeleté

lampénztárt, hogy a ketesdi ev.ref.temp
ára engedélyezett segély czimén négy-
nlékek Orsz. Bizottsága elnökének hi-
kötelezettsége mellett fizessen ki s
zámoljon el.

hiteléül:

[Munkácsy] Mihály

könyve

[ ] Souvenirs. Préface par Bayer d'Agen. 8-r 271 l. Paris, 1897.

Gent (1609)

251 1903. Jan

Kiegel: apidis 27 jén

ad: 42 szám.
1903

A mnemlékek

Hivatkozással a Nag
a f. évi 40 számu átira
tenyelem két ablakára
gyenként 75 korona
jesitett munkákról L
által kiállitott pémla
A számlaka még pét
sen 6 korona az ilvegf
helyezése után vált sz
nőségéről az államépi
hiányában meggyező

(Munkácsy Mihály)

Könyve

(=) Erinnerungen.
Die Kindheit. 8-r.
161 l. Berlin, 1897.

Gont (1608)

99339/905.szám.

A Müemlékek Orsz.Bizottságának mult évi nov. 22-én 646.sz.a. kelt felterjesztésére, tudomás és további megfelelő eljárás végett megküldöm.

Budapest, 1906.évi január 5.

A miniszter meghagyásából:

Kolipp

osztálytanácsos

Munkácsy Mihály

Opinions of the continental press on Michael Munkácsy and his latest picture, "Milton". 8-r 100 C. Paris, 1879.

Gent (1700)

Munkácsy Mihály

F. /

Ilges, Walther:

Aus dem Nachlasse
Munkácsys
Hat különnyomat
a Deutsche Revue-
ből. Stuttgart, 1901

Gyut (1056)

...r Nándor

HOLZHANDLUNG
BAUUNTERNEHMUNG
u. DAMPFSÄGEWERK.

...ny.-Fióküzlet. Esztergom.

Párkány, 1917 Novemb. 27

...vágos Bizottsága
Budapest

...l m. hó 31. én kelt
... a nállitandó és már
...letfa és zsindelyre vóló nálli-

Munkácsy Mihály

Dési H. kör kiáll. V.

több lépe kiállítva

ercegprímás udvari szállítója

ís Gusztáv

ai műintézetei

dóvállalat
ötészet
reskedés

Fiók-nyomda:
~ Dorog ~
Mária-utca 8. szám.
Bányatelefon.

E sztergom, 1938. január 18.

s Bizottságának,

B u d a p e s t.

el jövőben megjelenik "Esztergom"
tességeit ismertető könyv, amelynek
s dr. Lippay Lajos theologiai ta-

lásához szükségesek lennének külön-

Munkácsy Mihály

wód

Keleti Gusztáv:

A képzőművészeti oktatás külföldön és feladatai haránkban. Buda 1870

125. l.

Munkácsy Mihály

Albertini kubai
hegedűművész elmondja
búcsúzását Munká-
csyval és Liszt Ferenc-
cel. Magyarság 1926.
jún. 20.

lekintetes országos bizottságának

Budapest

hó 28 án 548 szám alatt kelt
e a 742-908 számú átiratunkra
érnyi közadó átvételét és elszá
lós nyugtát 1. alatt tisztelettel

Munkácsy Mihály

Liszt Ferenc,
fenti várlatsaja
Páris, 1886.
repr.

Muxsika 1929.
I. évf. 1–2. sz. VI.
tábla

655 1. fram. évf. 1903. nov. 4.
1903

M. KIR. KÖZPONTI
STATISZTIKAI HIVATAL.

6067/eln. szám.

Kör

Van szerencsém
nyomatot kinyomat
küldeni, hogy azt o
be vételével kijavis

M.D.K.

Munkácsy Mihály

"Köpülő asszony" c. alkotásának repr.-ója szerepel a Corvin Áruház kiállitásán.

"A kvarellek, szobrok és szines repr.-ók kiállitása a Corvinban c.
Szinházi Magazin, Bp. 1942. juli 8-14. V. évf. 29. sz. 38-39. lap

Munkácsy 110 × 60 Aquarell-Facs.

219 Sirató asszonyok
Christus am Kreuz
L'imploration

Munkácsy 53 × 80 Aquarell-Facsimile

165 Ecce Homo

Munkácsy 53 × 80, — 34 × 53 Aquarell-Facsimile

164 Golgotha

Munkácsy 99 × 72 Aquarell-Facs.

78 × 58

129 A Megváltó

Der Erlöser Le Rédempteur

Könyvek Kálmán Kiváló műlapok
jegyzéke
1912?

52 × 231/2

Munkácsy Facs.-Grav.-Heliogr.

1055 Consumatum est

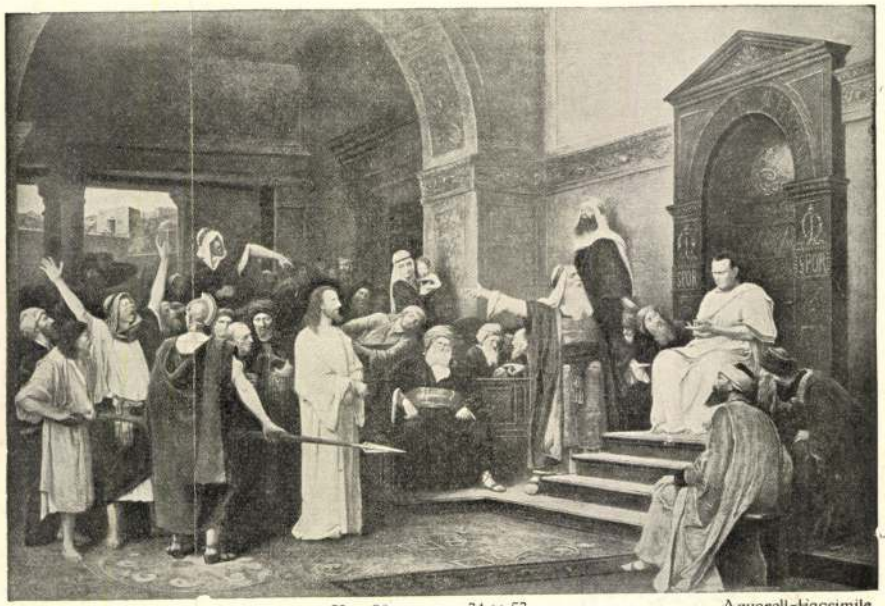

Munkacsy 53 × 80 34 × 53 Aquarell-Facsimile

Christus vor Pilatus 163 Krisztus Pilátus előtt Le Christ devant Pilate

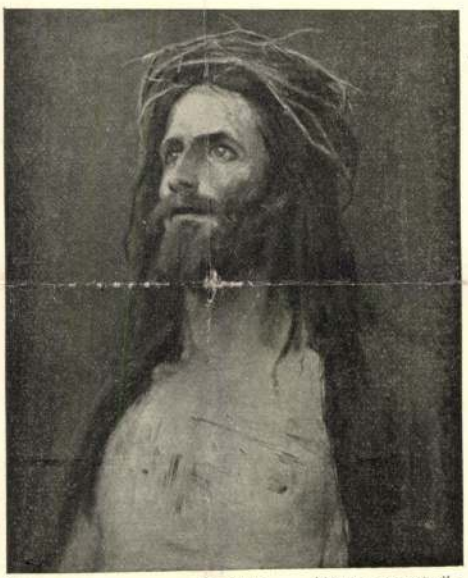

Munkacsy 53 × 63 Heliogr.-Facsimile Aquarell-Facs.

Christus 1051 Krisztus Le Christ

Munkácsy 37 × 30 Aquarell-Facs.

1061 Jesus Nazarenus

Munkácsy 46 × 37 Aquarell-Facs.

1062 Pilatus

Munkácsy Mihály

irod.

Horváth Cyrill dr.:

Tóth Kálmán emlékalbuma. Baja, 1894.

187, 188. l.

vi március hó 30.

számv. igazgató.

A vall. és közokt. m. kir. minis

a IX. ker. állampénztárhoz intéz

A szepesmegyei vörösklas

Munkácsy Mihály

l.

Oelmacher Dezi

8.1.

A kiadvány hiteléül:

min.irodatiszt.

A Müemlékek Országos

Munkácsy Mihály

Irod

Keleti 1893

432. l. – 434. l.

434, 435, 436. l.

437. l. kippel

443. l.

445. l.

000·

000·

140·

1100·

Munkácsy Mihály

l. Gerő Ödön

Lándor Tivadar, és

Londesz Elek; Zichy

Mihály élete, művészete

és alkotásai. Bp.

1903. 40, 41. l. 42. l.

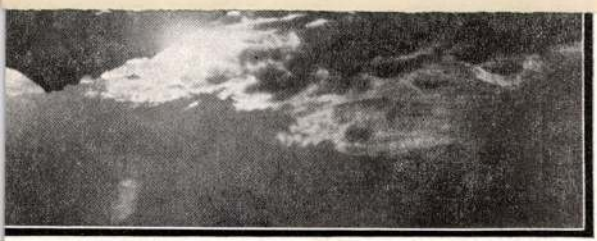

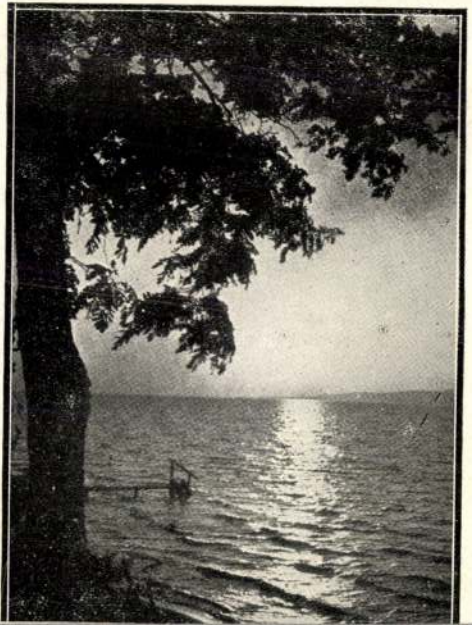

Munkácsy Mihály

Konyve

Munkácsy. Souvenirs.
L'enfance. Préface Boyer
d'Agen. Paris, C. Lévy,
1897.

nak, hivatalnak, intézménynek és inté-
k, MÁV Igazgatóságnak.

Munkácsy Mihály

Rósaffy, Dédier:

La peinture hongroise au XIXe siècle. Michel Munkácsy (1844-1900)

Paris. Gazette des Beaux-Arts. 1927.

Könyvtárcímke

		oszt.
2.	Dr. Lux Kálmán	müszaki csos VII. f.

Igazolom, hogy a kimutatásban f állásban, rendes fizetési osztály leges minőségben kinevezett és té viselők.

Budapest, 1938. január hó 5.-

P.h.

Munkácsy Mihály

vrőd

Szana Tamás

„Milton" és Munkácsy

Szegedi Képrőmű-vészeti Egyesület kiállítása.

Szeged. 1904. márc

Munkácsy Mihály

Lásd

III. Postatak anke

1921, jan - febr -

91, 92, 93 l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSAGA
BUDAPEST IX, HÖGYES ENDRE-UTCA 10
Telefon: 186-556

.....

A Tárcaközi Bizottság javaslata alapjá
juttatta a ..... várn
községben lévő, egykor .....
kastélyt. A kastély a Műemlékek Országos
műemlék szerepel, s ezzel kapcsolatban van

A Földmívelésügyi miniszter 189.100
Közlöny 1946. évi 266. számában) 5. §-ái
részesített a műemlékké nyilvánított épületek és
és megőrzéséről az 1881 : XXXIX., illetőleg a
szerint köteles gondoskodni".

Munkácsy Mihály

a békéscsabai múzeumban több képe van.

Márkus György

Békés vármegye.
Bp. 1936. 227. l.
228. l.

Fenti 13 évet évet töltött Békéscsaban. 1850–1863-ig. Lángi Mihály asztalosnál töltötte más éveit. A házat, ahol inaskodott, márvány táblával jelölték meg. A békéscsabai múzeumban levő képei: Krisztus a Kálvárián c. képének vázlata, a másik egy alföldi parasztház belseje.

agyásából:

ácsos.

Munkácsy Mihály

Petőfi bucsuja a szülői háztól c. Élpe repr

Bar End Sza

8. l. után

Kis furulyám szomorú fűzága ... c. rajza repr. 36. l. u.

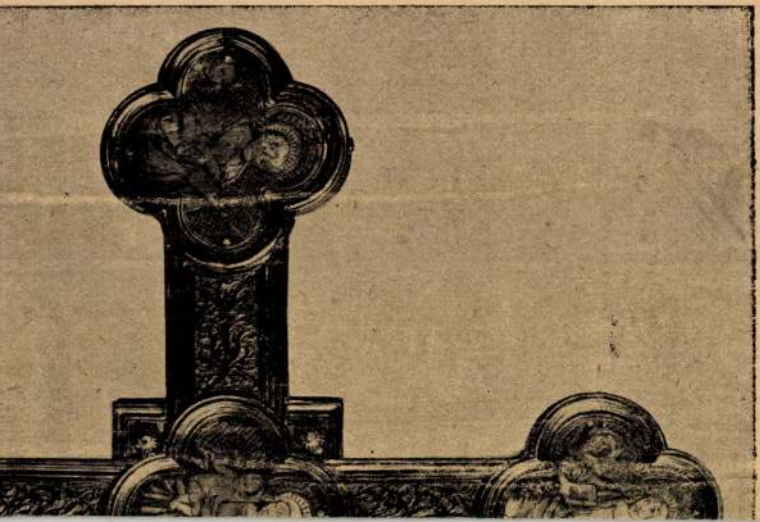

Munkácsy Mihály

tollrajzai Báró
Splényiné Blaha
Lucza tulajdonában

Kiállitva:

Magyar Szinészeti
Kiállitás a Városligeti
Mücsarnokban. Bp.
1890. 33. l.

52. sz.

Kivon

a budapesti I. ker. m. k. állami

karán

1907. szept. 23-iki jegyző

„Az elnöklő igazgató jelenti, hogy
a műemlékek országos bizottságától
könyvtárunk számára kiadvány-
nak két beeses kötetét küldötte meg.

Munkácsy Mihály

1.

Intérieur

1912. 4-11.

5 l.

Munkácsy Mihály

erről

Proth, Mario: Voyage
au pays des peintres.
Paris, 1883.

Arányi: Mario
Proth a magyar fes-
tőkről. Pesti Hirlap
1883. III. 6.

KIR. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

ntetes Orsz.Bizottságának

Budapest.

a hagyatékából származó könyvszek-
1907 évi 68606 sz. .rendelettel
tt számadása megvizsgáltatván, csak
szóban forgó szekrényt eltároztatni
at a ./. alatt visszavárólag ide-
reávezettetni méltóztatik.

Munkácsy Mihály

Pillanatnyi felhevülés.
vázlat, Reöck Ivan
tulajd.

Női arch. u. a. tulajd.

2 rajza Nyulasy S.
tulajd.

Ecce Homo, tanulmány
Szalay József dr. tulajd.

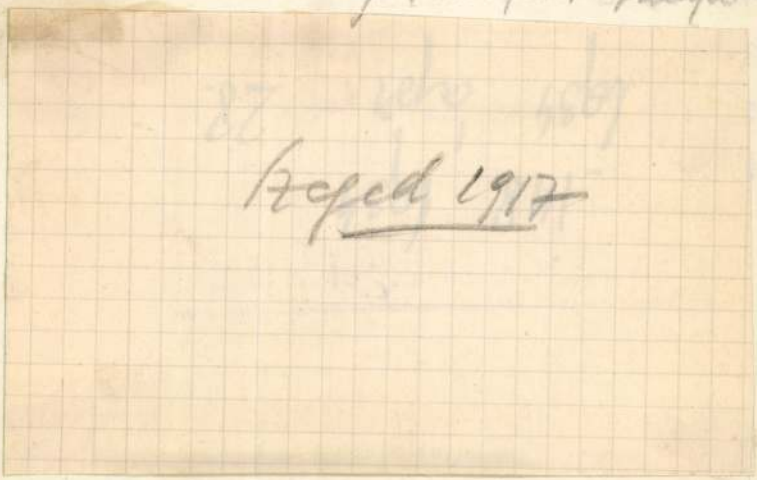

Szeged 1917

M. KIR. VALLÁS ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

9082/1934. szám.
III.fő.o.

Hivatkoza
temre, felhívom tek. Bizotts
gyében jelentését hozzám mi
Budapest

A kiadvány hiteléül :

Fináczy

miniszteri iroda s.tiszt.

A Müemlékek Országos Bizott

FESTÉSZET ÉS TÁRSADALOM

Az igazi művész mindig a közösség számára kíván alkotni. Kérdés azonban: *milyen* közösség számára alkot s kérdés, vajjon a közösség, amelyhez szólni akar, *elfogadja-e* szószólójaként, vagy sem. Az 1900-as évek már a halódó kapitalizmus, az imperializmus korszaka. A kapitalista kultúra válsága kiéleződött. Ebben a korszakban különös szerepet játszanak félgyarmati országok, amilyen Magyarország is. Magyarországon a kapitalista fejlődés elkésetten indult meg és a feudál-kapitalizmus gazdasági rendszerében a feudalizmus csökevényei a feudálkapitalista nagyurak és az új burzsoázia hatalmi törekvései találkoznak.

A feudalizmus a maga természetes fejlődési korában művészettámogató rendszer volt. De nem lehetett az a *haladás* szellemében a 19. században! A kapitalizmus pedig még virágkorában sem vált a művészet fejlődésének javára, mert a szellemi javakat is pusztán árunak tekintvén, elidegenítette az őt kiszolgáló művészeket tulajdonképpeni hivatásuktól. A szellemi szükséglet kielégítése helyett rentábilis árutermelésre csábította őket.

Magyarországon tehát 1900 körül egymásmellett találjuk, mint a *képzőművészet közönségét* a mágnást, aki hűbérúri ősei mintájára »udvari« szolgálatába fogad művészeket palotái díszítésére és azt kívánja tőlük, hogy olyan képeket fessenek, olyan szobrokat faragjanak, mint 18. századbeli elődjük; a főpapot, aki a művésztől pontosan ugyanezt kívánja egyházi vonalon; a nagypolgárt, aki mindenben az arisztokratát majmolja, de ízlésében oly bizonytalan, hogy a kispolgári giccsért is lelkesedik; a kispolgárt, aki részletre vásárolja a tömegesen előállított művészi selejtárut; a polgárságnak egy bizonyos vékony elitrétegét, amely megérti és értékeli a haladó művészetet; s végül az államot s a közületeket, amelyek a feudális ál-nagystílű és a kispolgári giccsművészetet támogatják, de azért egy keveset, óvatosan, liberális lelkiismeretük és az ellenzéki sajtó megnyugtatásaképpen itt-ott a haladó művész egy-egy művét is megvásárolják.

A *művész* pedig vagy szellemileg jelentéktelen, de ügyes, mesterségbelileg képzett és kiszolgálja a nagy- és kispénzesek, valamint közvetítőik, a műkereskedők igényeit; vagy komoly tehetség, de irtózik a küzdelemtől és félig-meddig behódol a művészetellenes, a haladásellenes követelményeknek (közben esetleg a sajátmaga számára őszinte s szép műveket alkot); vagy végül tehetséges is, jellemes is és nem alkuszik: járja a maga útját, akár tetszésre talál, akár nem. El kell ismernünk, hogy ebben a korban, 1900 körül, az a bizonyos vékony haladó-polgári réteg is eléggé tehetős ahhoz, hogy a jó művészeket életben tartsa, ha nem is tud nekik oly gondtalan jólétet biztosítani, mint a sokkal számosabb selejtművészeknek a maguk sokkal számosabb selejt-igényű közönsége.

S hol marad ebben a művészet-társadalmi viszonyban a munkás? Elemi politikai és gazdasági jogaiért küzd és sóváran tekint a kultúra fellegvára felé, ahonnan kiközösítették. Éppen csak hogy bele-belekóstol a haladó kultúrába. Sem feles ereje, sem eléggé fejlett önbizalma ahhoz, hogy osztályigényeit kulturális vonalon is érvényesítse.

Ezért a proletariátus művészetének nem lehet nálunk túlnagy hagyománya. 1900 körül a polgári haladó művészek azok, akik a fejlődést előre lendítik, tehát *a polgári haladó művészek közvetve a szocializmus művészetének úttörői*. A magyar dolgozók társadalmának ma fel kell ismernie, kik azok a régebbi művészek, akik a maguk idejében a haladást szolgálták és kik azok, akik a maguk idejében is egy túlhaladott, vagy éppen egy művészietlen álláspontot képviseltek. Amikor a győztes munkásosztály a bukott félfeudális-polgári uralom örökébe lép, nem szabad szellemi vonalon azokat a termékeket átmentenie, amelyek nem értékek, hanem talmiáruk; nem szabad a hamis pompától, vagy a tetszetős ügyeskedésektől elkápráztatnia, megvesztegettetnie magát. A magyar dolgozónak *alaposan meg kell ismernie* a művészetet, annak történelmi emlékeit is, hogy kifejlessze önmagában a megfelelő ítélőképességet, a biztos ízlést.

A magyar dolgozó ma már érzi, hogy a művészet az ő számára nem az élet kellemes járuléka csupán és még kevésbé hasznos pénzbefektetés, hanem életének nélkülözhetetlen tartozéka. Mert a művészet nem az élet luxusa (a luxusról szívesen lemondunk), hanem a társadalom önmagára való eszmélése, *a társadalom önvallomása eszméiről és céljairól*. A művészet tehát az öntudatos ember szükséges megnyilvánulása.

Jelen kiállításunk kísérlet arra nézve, hogy *közelebb hozzuk a művészet kérdéseit a dolgozókhoz*; olymódon hozzuk közel, hogy szervesen hozzákapcsoljuk a dolgozók szocialista világnézetének megfelelő fogalomkörhöz. Az 1900 körüli magyar festészet keresztmetszetét nyujtjuk, amennyire a rendelkezésre álló hely megengedi. Ez a keresztmetszet annyiban mindenesetre hézagos, hogy *kihagyjuk a selejttermékeket*. A kiállított képek tehát *valamennyien színvonalasak. És mégsem képviselik valamennyien a haladást!*

Hogy miért »reakciósok« bizonyos képek és miért »haladók« bizonyos más képek, azt igyekeztünk néhány rövid célzással, *a társadalmi és szellemi összefüggésekre* való utalással megmagyarázni. Nem adtunk tehát művészettörténetet még dióhéjban sem, de megkíséreltük, hogy *bizonyos lényeges szempontokat* felvessünk, amelyek a helyes művészettörténeti szemlélethez is nélkülözhetetlenek.

Rabinovszky Máriusz

KIÁLLÍTOTT KÉPEK JEGYZÉKE

Benczur Gyula	gróf Andrássy Aladár arcképe
Bihari Sándor	Mulatozó
Ferenczy Károly.....	Lovasok
Fényes Adolf	Szegényember
Hollósy Simon.....	Borozók
Kernstock Károly ...	Kati a tornácon
Liezen-Mayer Sándor	Mária Terézia megszoptatja egy szegényasszony gyermekét
Lotz Károly	Tollas kalap
Lotz Károly	Freskó-terv
Mednyánszky László .	Férfifej
Munkácsy Mihály ...	Párizsi szalon
Réti István	Öregasszonyok
Rippl-Rónai József...	Hölgy vázával
Székely Bertalan.....	Zrinyi kirohanása (vázlat)
Szinyei Merse Pál ...	Oculi
Vaszary János.....	Fürdő nő

TÁRLATVEZETÉSEK

a kiállításon

Február 13-án, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Rabinovszky Máriusz

Február 20-án, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Pogány Ö. Gábor

Február 27-én, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Fehér Zsuzsa

Március 6-án, vasárnap délelőtt 11 órakor
Redő Ferenc

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben
vetített képekkel

Február 9-én, szerdán délután 6 órakor
A SZOCIALISTA MŰVÉSZET ELŐFUTÁRAI I.
GOYA
Előadó: **dr Pogány Ö. Gábor**

Február 16-án, szerdán délután 6 órakor
A SZOCIALISTA MŰVÉSZET ELŐFUTÁRAI II.
DAUMIER
Előadó: **dr Rabinovszky Máriusz**

Február 23-án, szerdán délután 6 órakor
A SZOCIALISTA MŰVÉSZET ELŐFUTÁRAI III.
MILLET
Előadó: **dr Székely Zoltán**

Március 2-án, szerdán délután 6 órakor
A SZOCIALISTA MŰVÉSZET ELŐFUTÁRAI IV.
COURBET
Előadó: **dr Végvári Lajos**

Március 9-én, szerdán délután 6 órakor
A SZOCIALISTA MŰVÉSZET ELŐFUTÁRAI V.
MEUNIER
Előadó: **Szegi Pál**

KÖVETKEZŐ KIÁLLÍTÁS

IVÁN SZILÁRD

festőművész
gyüjteményes kiállítása

1949 március 10-től március 23-ig

Felelős kiadó: dr Faludi János
Székesfővárosi házinyomda Budapest, IV., Közp. városháza — 121256
Felelős vezető: dr Mihalik Gusztáv

Munkácsi Mihály

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI

VII., Rákóczi-út 30, félemelet

XXVI.

FESTÉSZET ÉS TÁRSADALOM

(magyar mesterek 1900 körül)

1949 február 12-től 1949 március 6-ig

✦

A katalógus díjtalan

Csók István: Wlasits Tibor dr. arcképe

Foto Guttmann és Rédner

CSÓK ISTVÁN

RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁS AZ ERNST-MÚZEUMBAN

Egy élet műve bontakozik ki előttünk. Szép ez így együtt, amint a művész formával és kifejezési lehetőségekkel viaskodva azon a széles skálájú fejlődésen megy keresztül, amelynek beteljesedése napjainkban következett el. A szépségideált Párisban látta meg, ott, ahol az impresszionizmus merész kikezdéssel új vágányokra terelte az egyetemes festészetet. Ahol a szín, a fény és az árnyék új értelmet és jelentőséget kapott, ahol minden, mi eddig festői tárgy volt, gyökeres átértékelést nyert. Ez az új művészi arcú Páris nevelte Csók Istvánt és ecsetjét közvetlenül, vagy közvetve, Monet, Manet vagy Renoir vezette. De az impresszió láza nemcsak külsőségeiben, technikában ragadta magával a festőt, hanem az élet szemléletében, a dolgok meglátásában és művészi megfogásában is. Mikor hazajött, a magyar életet igyekezett ezzel az új perspektívával, a Párisból magávalhozott horizontból nézni és mintegy újra felfedezte a maga festészete számára mindazt az apró természeti szépséget, amit a magyar föld mutathat. Nagy kompozíciók, történések nem igen érdeklik, annál inkább a fény és árny játéka, a szinek, mik a Balaton körül vannak, az emberi gesztusok, arcvonások, az egyszerű lelkek megtárulásai, a gyermekleányka mosolya, játéka, egyszóval mindaz, ami festői képzelőerejét megragadja és impressziót ad, amelynek a melege alatt nagy gyorsasággal jön létre az ihletett mű. Egyenesen áll abban a gazdag vonalban, minek útjelzői a Paál Lászlók és Szinyei-Mersék voltak. Festészetünk történetében fejezetet jelent Csók István működése, nemcsak a maga meglepően változatos, ezerszínű művészetével, de iskolájával is, a ma már elismert tanítványok seregével, akik a mester nemes szándékú folytatói. A felette jól megrendezett kiállítás azt az alkalmat ragadta meg, hogy a mester most töltötte be hetven esztendejét. Közönségünk minden rétege tisztelettel hódolt előtte, kritikusai elismerték érdemeit, azonos évjáratú kortársai emlékezéseket közöltek vele kapcsolatban. Mindez legbiztosabb jele az igazi népszerűségnek és megbecsülésnek, amit művész elérhet. Még mindehhez csak azt a reményünket szeretnők hozzáfűzni, hogy ebben a nagyszerűen előrelendülő fejlődésmenetben még nincs lezáródás, van még továbbjutás és ahogy e kiállításon a mester legfrissebb alkotásait nézzük, erre a reményre minden okunk megvan.

Dénes Tibor.

Képzőművészet
1935. 29. l

AZ UTOLSÓ SZÁZ ESZTENDŐ MAGYAR FESTŐMŰVÉSZETÉRŐL

Az 1800-as évek nemcsak a politikai élet szempontjából döntő fontosságúak Magyarország sorsára, hanem a képzőművészetekben is az ujjászületést jelentik. Ekkor ébred tudatára a magyar közönség, hogy magyar festők is vannak a világon! De nem maradt nyom nélkül az elmult 250 év, amikor a képzőművészet csak importcikk volt nálunk, mert a szárnybontogatás első évtizedeiben a magyar festők (Markó Károly, Brocky Károly és Borsos József) képességeik igazi terénumának a külföldet tekintették: a Mányoki Ádámok századának szellemi örökségeképen. Ezek a kétségtelenül nagy egyéniségek aztán nem tudva ellenállni a külföldön akkor szokásos, sőt rosszulértelmezett stílszerűségeknek és a régi nagyságok örökségeképen átvett formalátásoknak, nagyszabású eredetiségükből, énjükből majdnem mindent elvesztettek. A Louis David után mindjobban kifáradó neoklasszikus stílus nálunk egészen más gyümölcsöket termett, mint amilyennek indult: jött egy Barabás Miklós és vele a magyar biedermeier, aminek egyetlen hatása — és ez az általános fejlődésben sorsdöntővé teszi — az, hogy a magyar értelmiség szemében a festészetet a nemzetiesség kifejezésének új eszközévé tette.

A biedermeier festészet nálunk sokáig élt, de közben a francia neoklasszikus stílust felváltó romanticizmus a magyarok között is követőre talált Madarász Viktorban. Neki azonban a koránjöttek osztályrésze jutott: a biedermeierben ringatódzó kritika elgáncsolta. Azt az értékét — legalább is az utókor szemében — szerencsére el nem vitathatták, hogy munkáin keresztül a magyar művészet közvetlenül kapcsolódik a kimondottan európai festészethez: a franciához, amely-

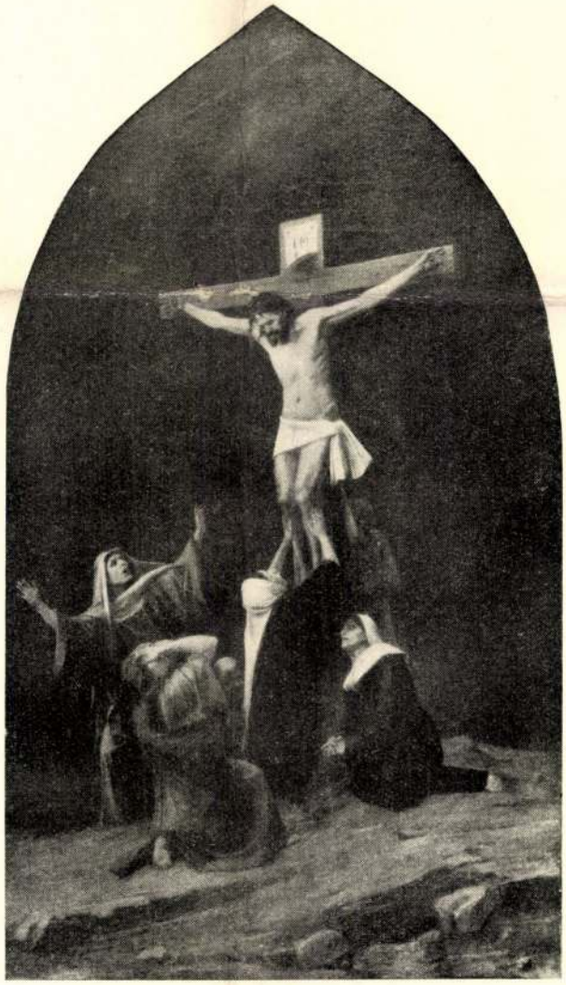

Foto Guttmann és Rédner

Munkácsi Mihály: Consummatum est

A Nemzeti Szalón Jubiláris Tárlatáról

A BERLINI KIÁLLITÁS MÉRLEGE

A napokban zárták be a berlini Szecesszió helyiségeiben a magyar festők kiállítását. Egy hónapon át állott a nagy német nyilvánosság előtt a magyar festőművészet utolsó évtizedeinek a legjava. Itthon, Magyarországon, keveset tudtunk róla, mi volt az eredménye, mi volt a hatása a magyar kollekciónak. Néhány ujság-szemelvény került napvilágra: az egyik írójának puszta alkalom volt a magyar kiállítás arra, hogy fanatikus magyargyülöletének kifejezést adhasson, a másik elismeréssel, vagy dicsérettel emlékezett meg rólunk s már most idehaza ki-ki tudomásul vehette, elfogadhatta azt, amelyik megfelelt, mondjuk a művészi politikai pártállásának, anélkül, hogy megtudta volna, mi is volt hát a német kultúrvilág leszűrhető közvéleménye rólunk. Volt abban valami különös, valami, — speciális helyi ismeretek nélkül — nehezen érthető, hogy itt-ott milyen ragyogó örömmel fogadták a magyar kiállítással együtt az egész magyar művészetet, az egész magyar szellemi, az általános nemzeti életet becsmérelő szemelvényeket. Egészen furcsa volt ez az öröm és nem maradt zavaratlan. Azok a paprika-iszonnyal teli cikkecskék, melyeket oly buzgón idéztek idehaza, frissiben, a kiállítás megnyitásakor termettek és mindinkább elszigetelve, kisebbségben maradtak, olyan mértékben, amint az alaposabb és nemzeti, politikai tendenciáktól ment kritikusok a kiállítás tanulmányozásával elkészültek és a cikkeik sorra megjelentek. Lassan, meg-megszakított egymásutánban jelentek meg. Most együtt van a java annak, amit német ujságok és folyóiratok a magyar kiállításról irtak. Most elkészíthető e kulturális vállalkozás erkölcsi mérlege s akár számszerűen lehetne kimutatni, hogy a túlnyomó többség a magyar festőművészetről itt-ott a hódolat, leggyakrabban a dicséret és az elismerés, ami azonban a legfontosabb, végig a megbecsülés, a komolyanvevés hangján ír. Innen, a távolból a mérleg elkészítéséhez nekünk nincsenek egyéb adataink, mint amiket a nyomtatott betű szolgálhat. Ezeket az adatokat azonban nyugodtan el lehet fogadni. A német kritika általában harapó kritikának ismeretes. A magyar kiállítást pedig egy külön előítélet fogadta, hagyományos előítélet, a durvának, a barbárnak, az ázsiainak a keresése, amely azonban szerencsére csak az első napokban s egészen szórványosan jutott kifejezésre.

A magyar kiállítás az impresszionista művészetnek egyrészt mai állását, másrészt magyar gyökereit akarta bemutatni Németországban. Nem minden magyar festő impresszionista s nem is minden német. Ez a festői irány azonban forradalminak már jó régen nem nevezhető. A levegő, a fény okozta változatok megfigyelése, a plein air s mindaz, ami ez alapvető elven felépült, egyszerűen a ma művészete, befogadott, nagyrészben kiforrott, érett; a ma kifejezési stílusa, valami, ami mindig jellemző lesz a mi időnkre. A jelennek ezt az eleven művészetét mutatta be a berlini Szecesszió helyiségeiben kiállított kollekció. Munkácsy és Paál László képviselik az eredetet, az új igazságok első felvillanását. Paál, kinek borongós tájai előtt minduntalan Corot-ra emlékeznek a német nézők és Munkácsy, nem az óriási tablók szerkesztője, hanem a magának dolgozó, az intímebb, az emberibb, az igazibb, a kevésbbé kész toalettel megjelenő s az utódokhoz annál közelebb álló Munkácsy. Az átmenetet közvetíti Szinyei-Merse Pál, a magyar s az általános művészet-történetnek ez a csudálatos alakja, aki most, fehér fejjel, mosolygó arccal nézi, hogyan foglalják el a legkényesebb szalónokat egykor lenézett, megvetett forradalmár eszméi. Hozzá csatlakoznak a többi élő és dolgozó impresszionisták és kiegészítés gyanánt a

Nyugat 1910 ápr. 1.

Akkor ezt az irást magához vette; a másikat a tanítónak adta; szédelegve fölvette a gubáját s elment.

Senki sem szólt hozzá egy szót sem, csak néztek utána s még mikor elment is, úgy bámultak egymásra, reszketve, mint a szélütöttek, mint a földrengés rémeinek tanui.

Dani pedig nyugodtan figyelte meg magát, a hogy kiment, kivitte a lába a kis kapun. S aztán odakint nem balra fordult, az uton, amely hazavitte volna, hanem jobbra. És egyszer csak ott találta magát a Kis Pál, a Güzü Kis Pál udvarán. Látta, hogy a kezе megzörgette az ablakot. A lányt látta, aki mezitláb ajtót nyitott és reszketett a hidegben. És ő a kezébe adta az irást és tisztán, értelmesen, csak néha dadogva elmondta, hogy mi van benne.

És a lány a nyakába ugrott, a guba alá bujt s ott állva, mezitláb, a hidegtől reszketve ölelte át és csókolta őt.

És behuzta a házba, a sötét meleg szobába s aztán ott járt-kelt és valakiknek suttogott és a fekete sötétben valakik fölkeltek és kimentek. Tudta kik és tudta hova mentek. Az ólba ment aludni Güzü Kis Pál meg a felesége, merthogy nem volt több szobájuk.

És neki valaki levette a gubát a válláról. Lehuzta a csizmát a lábáról. És ő tudta ki teszi azt.

És mikor a meleg ágyban feküdt s magához ölelte a szüz asszonyi testet, tudta, hogy nem a feleségét öleli.

És a szive úgy fájt, úgy fájt, azt hitte rögtön megszakad.

(Folytatása következik.)

MÓRICZ ZSIGMOND

neoimpresszionisták, kik a befogadott művészetet már kiéltnek, túlérettnek tartják s azon túl próbálnak, keresnek, valami egészen újat, egészen egyénit. Nem önkényes összeállítás ez, hanem egy fejlődés-sorozat, szervesen összefüggő tagokkal. A németek — ez a kiállítás legnevezetesebb eredménye — megértették s hol szívesen, hol keserűen beismerték, hogy a fejlődés tempója, a jelen kvalitása az általános, az európai művészi helyzetnek megfelel. Nem hódítottuk meg speciális magyar művészettel a világot — melyik nemzet mondhatja el ezt magáról? — de nem is bizonyúltunk ázsiaiaknak. Még csak a Balkánra se sikerült bennünket leszorítani. Európában maradtunk. „Testvérek vagyunk — írja Fritz Stahl, a Berliner Tageblatt kritikusa — ezen a kiállításon ez az uralkodó érzés." S hozzá tehetjük: a döntő véleményű nagy berlini lapnak ez a megjegyzése fejezi ki az uralkodó nézetet. Kifejezetten elismeri mintegy az egyenrangúságot, a Berliner Morgenpost, a szociálista Vorwärts, a Frankfurter Zeitung, a Leipziger Illustrierte Zeitung s a hangja komoly, megbecsüléssel teli — ha nem is épen áradozó — voltával a legtöbb más lap. Attól, hogy a németek a mi művészetünket a némettel egyenrangúnak tartják, önmagában talán nem kellene végkép elragadtatva lennünk. A világnak nem a német a legelső művésznépe.

De artisztikus jelentőségét senki, idegen sem kicsinyelheti és nem szabad megfeledkezni róla, milyen magasnak látják ők a saját nivójukat — nem alaptalanul — s egyben milyen magasra helyeztek bennünket, amikor egyenrangúságunkat elismerik. A túlságos nemzeti hiúságnak ez a rang, ez a besorozás, ez a nivelláltság talán nem hizeleg. Hát kaphat kóstolót egészen ellenkező véleményből is. Egy halom ujságcikk között akadt vagy kettő, amely magyar kérdést csinált kiállításunkból, rikitóan, a Tissot recipéje szerint kezelt magyar kérdést. A Kreuz-Zeitung hasábjain Freiherr von Kyaynach kijelenti, hogy nem leszünk addig művészileg számbavehetők, mig meg nem örökitjük a puszta életét, a cigányok sürgés-forgását, általában a sajátságos vonásokkal teli vad és primitiv állapotokat, amikhez hasonlók szerinte sehol Európában nem találhatók. A Hannoverscher Courier szerint Magyarország a német agyban ilyesféle képzeteket kelt: cigánybandák; cigánybárók; paprika és Mikosch; bajúszpedrő szaga; budapesti fürdőszoba-titkok és nemzetközi leánykereskedelem. Az ilyenfajta szempont, az ilyen megitélés szerencsére ép oly elszigetelt, mint amilyen bornirt s amilyen kevéssé lehet vele vitába ereszkedni. Teljes tájékozatlanságon felül a művészi kérdésekben is burjánzó, merőben illetéktelen politizálás következménye. Elvakúlt rosszindulaton kivül lehet benne találni egy adag olyan tévedést, amelynek eredetét a Neue Hamburger Zeitung teljes objektivitással vezeti vissza a kétes szövegű operettekre, az orfeumok paprikás számaira és a legalacsonyabbrendű irodalomra. S ez az ujság konstatálja, hogy a kiállitás egyszerűen európai, nincs ott se paprika, se tokaji, se ama borvirágos orrú ábrázat, amelyet Mikosch báró gyanát lehetne üdvözölni.

Ez a józan, objektiv alaphang szerencsére ép a legjelentékenyebb beszámolókon átvonul. Milyen éles szemmel állapitja meg például impresszionista festőművészetünk helyzetét Stahl, a már emlitett, nagytekintélyű kritikus. „Paál Lászlótól Pór Bertaianig — írja — a fejlődés párhuzamos a franciáknak a fontainebleaui mesterektől Cézanne-ig, való fejlődésével. Egészen önálló, magányos egyéniség nincs, de a puszta utánzás is csaknem teljesen hiányzik. Egészben véve a helyzet olyan, mint a svédeknél: hosszabb párisi tanulás után következik otthon a tulajdonképeni alkotás, amely természetének és légkörének sajátossága által a művészi alkotás sajátosságára kényszerít."

A B. T. e méltatása kimerítően és csupa elismeréssel tárgyalja a magyar kiállítás minden kvalitását. Sok más cikkel együtt felismeri Munkácsy itt kiállított műveinek jelentőségét és érinti fejlődésének rokon voltát a német piktura több mesterével. Oskar Anwand a Deutsche Tageszeitung-ban megmagyarázza, mit jelent ez a rokonság:

„A legjelentékenyebb magyar művésznek feltétlenül Munkácsy Mihály mutatkozik, akit a kiállítás annak a realistának mutat, amilyen főkép munkája korszakában volt, nem pedig a vallásos és történelmi stílus páthoszt és szenzációt kereső festőjének. Vannak figurális és tájképei, mint a kolpachi parkból való sötét, susogó fasor — egyformán elsőrangúak. Épp oly magasan áll a Vizsga vázlata, amely a pajtaszerű iskolahelyiségben az összegyülteket a legjobb csoportosításban és a mozgás jó ritmusában mutatja. Munkácsy kedveli a sötét és tüzes palettát, amely a magyar művészekre nézve jellemző, amennyiben más és tőle különböző metódusú művészeknél is előfordul. E képekkel és e sötét tónussal erős hatást gyakorolt a művész Max Liebermann-ra. Néhány korai munkája hasonló szineket mutat és egyes alakok mozgása és felfogása is Munkácsyra emlékeztet. Ha szem előtt tartjuk még, hogy Fritz Uhde is érezte e jelentős magyar befolyását, sőt egyenesen a tanítványa volt, akkor Munkácsy jelentősége már az említett hatások miatt is messzi, a hazája határain túl terjed."

Nem pusztán kortárs, nem egyszerűen közös utakat járó művész volt tehát Munkácsy a németekkel szemben, hanem mester s annál fontosabb, hogy ezt német kritikus is felismerte, mert akadt ujság — a Berliner Börsen-Zeitung — amely szerint Liebermann hatott Munkácsyra, arra a művészre, akinek — tanítványa volt. Ennek az ujságnak a cikkét idézgették azután itthon nagy diadallal, holott minden adata ép oly helyes, mint a Munkácsyról szóló s a Munkácsynál ifjabb német művészet ellen is ép oly dühösen emeli fel a maga jelentéktelen szavát, mint a magyar ellen.

Munkácsyval egyvonalban többnyire Paál László kvalitásait méltatja a német kritika, mint olyan művészét, aki Corot, Daubigny, Dupré képeinek hangulatát idézi fel. Következik Szinyei-Merse. Minduntalan felfedezik, mint Münchenben az elmúlt nyáron, a Pilóty-iskola kiállításán. Dicséret, lelkesedés, áradozás szól a cikkekből, olykor a meghatottság húrjait pendítik meg, mint Georg Hermann a „Berliner Morgenpost" hasábjain:

„A meglepetés: Szinyei-Merse. A hatvanas évek végén és a hetvenesek elején Münchenben volt, Leibl és Böcklin barátja. Akkor, amint illik, képeit agyonakasztották, agyon is ütötték, kinevették, úgy, hogy a hetvenes évek közepén abbahagyta a festést. Tehette. Képviselő lett. És amikor, úgy húsz évvel később, az impresszionisták Budapesten is megjelentek és azt bizonyították, amit ő egykor akart, akkor elővette Szinyei az ő régi dolgait, újra kezdte a festést és ma az Akadémia igazgatója. Amit ma alkot, bizonyára nem rossz. Amit azonban hajdan festett, az olyan izléses, olyan temperamentumos, olyan meglepően szép, hogy előtte a maira alig gondolunk. Itt van a Majális, urak és hölgyek társasága, amely letelepedett egy árnyékos, pázsitos lejtőn, míg fenn a dombon, a mezőn át még süt a nap. Ahogyan itt a nők ruhái a tompa zöldből kivillannak, azt soha sem Manet, sem Monet szebben nem csinálták. Itt vannak azután a delikát tanulmányok violából, arany ból, rózsaszínből; világító esti ég, melynek zöldjén vörös felhők vonulnak át; álmodó alkony-szinek kis tájakon — ó, ez a Szinyei többet jelent, mint pillanatnyi örömet a napi kritika számára: ez a XIX. század művészet-történetének egyik hódítása."

Igen, Szinyei túl van a pillanatnyi jelentőségen s talán elhiszik róla itthon is, ha megtudják, hogy ez a megállapítás a legkiválóbb német esztétikusok közös ítélete. Munkácsy—Paál—Szinyei: a szent háromság, amely előtt alig egy-egy ujság nem hódol. A még fejlődésben levő magyar festőknek sincs azonban okuk semmi panaszra. Csak a neo-impresszionistákkal bántak kissé mostohán, bár róluk is feljegyzi Hans Rosenhagen a Tag-ban, hogy „Czigány, Czóbel, Orbán és Iványi-Grünwald vad és primitiv művészete mögött alaposabb tudás áll, mint némely német ultramodern mögött." Természetes, hogy a természet szemléletén nagyra fejlett impresszionizmus századában felnövekedett közönség és kritika, a német épp úgy, mint bármely európai, a megszokott — a még nem régen megszokott — kifejezési eszközöket keresi és méltányolja. Fényes Adolf és Rippl-Rónai az, akinek fejlődési vonalát még készséggel követik és méltányolják. Rippl-Rónai hatása talán erősebb — egyúttal az ellenvéleményt is jobban kihívja — Fényesé egyenletesebb, általánosabb. A hangnemet, amelyben róla megemlékeznek, most a említett Rosenhagen jellemzi, aki így ír róla:

„A legérdekesebb és legegyénibb talentum a fiatalabb magyarok között Fényes Adolf. Meg nem látszik rajta sem az, hogy Thedy weimari festő tanítványa volt, sem az, hogy Bonguerau mellett tanult. Mind a magyar festők között mindenesetre neki van a legfinomabb érzéke szín és tónus-értékek iránt. Semmi keresett és semmi kificamodott nincs a munkáin, amelyek egyedül kiváló festői kvalitásaikkal tünnek fel. Fényes főképen csendéletet, tájképet, architekturát fest és a legteljesebb igazságot egészen egyéni izléssel tudja visszaadni. Emlékeztet Robert Breyerre, a Berlinben épen nem érdeme szerint becsült művészre, különösen a módban, ahogyan ezüstöt, porcellánt és szövetet összehangol; előadása azonban graciózusabb, érzése a dolgok iránt sokkal melegebb, szívből jövőbb. Az ő képekkel teli terme legfényesebb bizonyítéka annak, hogy a született festő szeme mindenütt szépségeket lát. A poros magyar országúton ép úgy, mint egy velencei templomban, a tarka edénynyel, fakanalakkal terített paraszt-asztalon, akár az elegáns városi háztartás mindenféle édességekkel telerakott abroszán. Alig van képe az egész kollekcióban, amelynek láttára örömet ne éreznénk."

Rippl-Rónainak olykor érdemül, olykor hibául rójják fel erőteljes, magyarosnak mondható színskáláját. A legtöbben azonban nagyra tartják, általános művészi szempontból értéklik. A Leipziger Illustrierte Zeitung cikkírója: M. Rapsilber például őt tartja a legkiválóbbnak s nem áll egyedül véleményével, amely itt következik:

„A fiatalabb generáció mesterei, a modern művészet őrei között Rippl-Rónai Józsefet tartom a legjelentősebbnek és a legérdekesebbnek. Ez a Rónai eredetileg az előadásbeli finomságok legvirtuózabb festője volt, aki némely munkájával magát Leiblt is elhomályosította. Hirtelen azonban eldobta összes eredményeit és átment a primitivekhez, akikből később a neoimpresszionisták fejlődtek ki. Párisban történt ez, ahol Rónai már régen otthonos volt, anélkül, hogy hazájával való együttérzése megszünt volna. Az új stilus mesteri kezelésében mindenesetre a legmesszebbre haladt előre, határozottan maradandó becsű művekig. Nem a manir okozta ezt, hanem a művész nagy tudása, amely már más téren is alkotott kiválót. Az éles rajz, a konturok hangsúlyozása; a felületfestés a japánok módja szerint, tehát a modellirozásról és a perspektiváról való bizonyos lemondás; lehetőleg a primitiv vagy naiv művészet rikító, töretlen színei: az egész neo-impresszionista programm absztrahálható Rippl-Rónai műveiből."

Nagyon érdekes Ferenczy Károly hatása. Az első napon, amikor a napi-

Lengyel G.: A berlini kiállítás mérlege. Nyugat. 1910. 443, 444. l

Munkácsy Mihály K

Paál László

lapok referensei járták végig a termeket, kollekciója még nem volt egészen rendben. Talán az is hozzájárult, hogy az ő halkszavú művészete elmélyedést kíván, egyszóval közvetlenül a megnyitáskor nem figyeltek rá annyira, amenynyire megérdemelte volna. Annál nagyobb örömmel fedezik fel, akiknek több idő állott rendelkezésükre, első sorban a folyóiratuk kritikusai. Hermann Abeking tanúlmánya például, a Gegenwart-ban, így emlékezik meg róla:

„Az öregebbek színben való öröme benne tovább él. A csillogó, mámoros fény azonban eltűnik. Helyébe a nyugodt, erőteljes, meghatározott tónus lép. A „Festő és modelje" című kép a legszebbek közül való. A leány teste a szék karjához támaszkodik, a festő kezét nyujtja felé, sajátságos, kecses pózban. Ferenczy talán még fogékonyabb a szabad természet, mint a szoba mondanivalói iránt. A Fürdő előtt című kép természetes egyszerűségével s amellett öntudatlan raffinériájával, pompás alkotás. A vezető motívum egy férfi mély, sötétkék kabátja és mellénye, amelylyel szemben a környezet erőteljes zöldje és kékje adják meg a helyes térbeli hatást . . . Esti fényben úszik egy kis kép: A séta. Itt ismét egyszerű eszközökkel, nagy, szép foltokkal, nagyvonalú rajzzal sikerül felkelteni egy darab igazi természet illúzióját, anélkül, hogy a művész egyénisége áldozatúl esne."

Ferenczy bibliai képei ennek az írónak kevésbbé tetszenek. Van, aki épen ezeket dícséri. A fiatalabb kiállítók között a vélemények megoszlanak. Hiszen ez nem fontos. Nem lehet fontos, hogy egyik vagy másik, még fejlődése deléhez közeledő festőnél időz-e valaki hosszabb ideig. Amit nem lehet elég gyakran ismételni, hangsúlyozni, aláhúzni, az a megbecsülés, a komolyan vevés, az objektív értékelés, amelyet csak érdemes művészi termékek számára tart fenn a német kritika. A felemlített és idézett lapokon kívül a német ujságok hosszú sora részesít bennünket ebben a megtisztelésben: a Berliner Local Anzeiger, a Frankfurter Zeitung, a Vossische Zeitung, a Vorwärts, a B. Z. am Mittag, Die Welt am Montag, a Neue Züricher Zeitung, a Der Cicerone, a berlini Deutsche Nachrichten, a Freisinnige Zeitung és egyéb lapok. A hang részben meleg, részben minden elismerő volta mellett is hűvös. A siker azonban letagadhatatlan. A siker teljes. A német sajtó akaratlanúl is hírhordója lett kultúránknak, csaknem a maga egészében, mert hiszen a mi igazságunk ez, önkénytelen harcosaival szemben nem áll más, mint az az egy-két epével írt nemcsak minden magyar: minden modern törekvés iránt vak dühvel és meg nem értéssel viseltető cikk, amelyről már megemlékeztünk. Egyik, már idézett megértőnk, Georg Hermann, a németek, a külföldön kiállítást rendező németek számára is tanúlságot von le a mi sikerünkből. Azt magyarázza, hogy tudomásúl kell venni végre, amit minden evezős-klub tud: elite-csapatokat szabad csupán a külföldre küldeni. Ahogyan a magyarok tették: akkora sorát a jó képeknek s olyan kevés rossz művet. A sikernek e találó magyarázatához mi hozzá tehetünk egyet-mást. Soha még ennyi szó magyar művészetről külföldön nem esett. Hivatalos kollekcióink mellett közönyösen haladt el a világ. Nem is beszélünk a fiatalokról: Munkácsy értékét hosszú idő óta lejebb-lejebb szállította a kritika s most egyszerre régi fényében ragyog a neve. Mert ezúttal bizottságok, miniszteri biztosok nélkül állapították meg, mit kell kiállítani. Mert a hivatalos fémjelzéssel nem törődtek, mert a múzeumok világszerte egyforma sablón-kollekciója helyett, a szertehulló, halott kollekciók helyett exportáltak valamit, ami önmagában egész, összefüggő eleven, amihez való közösséget minden kultúrember, — magyar, vagy olasz, vagy svéd, vagy német — megtalálja.

LENGYEL GÉZA

Munkácsy Mihály

Dr Czobor Béla

Krisztus Pilatus
előtt. Munkácsy Mihály
festménye Budapesten.
A nagyhírú művész tiszte-
letére rendezett ünnepélyes
amlékeül.

Budapest,
1882
4°

Kiadás után:

yomda. 1905.

Munkácsy Mihály

erőd U. 4070

Magyarország

1925. máj. 16.

(J-th.: Tavaszi tárlat a Műcsarnokban.)

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

MÜHLBECK KÁROLY KÉPEIVEL

A V. K. M. e könyvet jelen első kiadásában a 47,994/1922. III. a. sz. rendeletével polgári fiú- és leányiskolák számára segédkönyvül engedélyezte

KIADJA:

LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIAI) R. T.

KÖNYVKIADÓVÁLLALATA

BUDAPEST, 1922

(Munkácsy Mihály)

1/2 od

Hoffmann Edith:

( ) Front. 1917.

2-6.l.

Munkácsy Mihály

U. 1422.

Az Ujság. 1914. apr. 18. (Egy M. nevével hamisított festmény.)

A Műemlékek Országos Bizottsá-
gának

Budapest.

Van szerencsém tiszteletteljesen
jelenteni, hogy a Műemlékek Országos
Bizottsága Közleményeinek III.
füzetét csomóval megkaptam.

Munkácsy Mihály

U. 1438.

Tiszántul

1914. máj. 29.

(M. – kép a nemét-
dombon.)

az átvételét és nagyon megköszönöm a

Kiváló tisztelettel:

Sigeti Emil

Munkácsy Mihály

43 képe elveszett a
háborban, 50
ifjúkori rajzát tartalmazó
mappa. Jesz. 101. l.

Munkácsy Mihály

Laird

Szabad Művészet

1948. 263. l.

e annyira áruló stilusa. Ezen a pontón,
., mint egyetlen fonálon kell megkisérel-
tatni, ezen keresztül azt a szellemi
orta speciosa programja kisarjadt, megke-
aki a francia földön kialakult ikonogra-
eillesztette a magyar történelem egyik

ől a feliratokat, különösen Szent István

ia Regna regenda Maria

tározott stilustörekvések rejlenek. Rit-
ser a
melyik klasszikus ritmusképletnek, ilyen
rimekbe csengő végződése a prózai szö-
d. Nem mehetünk el szó nélkül az allite-
ellett sem, ami ismét költői szándékot
Mária válaszának stilusa

s , si jura sacrorum summat Adalbertus

Munkácsy Mihály

Herman Lipót:
Szinyei anekdótái.
Magyar Művészet
1948. 162. l.

300/25

Munkácsy Mihály

H. 1263.

Magyar Hirlap

1914. márc. 6.

(A Munkácsy-
szobor pályá-
zatei.)

5

[illegible] országos bizottsága
[illegible]tetü Elnökségének,

Budapest.

[illegible]030.
[illegible]913 sz. becses levelére, tisz-
[illegible]hogy a Müemlékek Országos
[illegible]ényeinek harmadik kö-
[illegible]gamda utján a mai napon
[illegible]gimnázium könyvtára
[illegible]tam.
[illegible]ldeményért az intézet

Munkácsy Mihály

u. 1268

irod

Kézdi: A nagy-
mester és a piktori-
nák. I. Munká-
csy-szobor tervek.)
Pesti Hirlap 1914.
márc. 5.

A Kőszegi Szentbenedekrendi F
Igazgató

92. szám.
1913-14.

Az 1030/913. sz. átiratra
Franklin-Társulattól a Magyaronya
vettem a tanári könyvtár részér

Méltóztassék érte hálás k

Minthogy azonban az el
nagyon hálásak lennénk, ha e

Munkácsy Mihály

l.

Meller: Bányai M. Pál

23.l. 40.l.

~~1361. Taddeo di Bartoli:~~

1361. ~~A~~ Szeretet.

~~Nőszem~~ Nőszemben néző fiatal nő, a
alamizsnát tart. Kezeiben piros
gélye és öve egymáshoz teljesen

Fresco, méretei 225: 56.5

1897: VII. 29-én az Iparm

honnan 1907 márcz. 4-én vé

Vés 1894.

Dr. Muz.
904:v.16.

1894

Munkácsy Mihály

vőr

Berzeviczy Albert

K. Kolcsy Gusztáv

emlékezete -

Mintarajzisk. cit

1906-7. 22. l.

Munkácsy Mihály

Tempe János Munkácsy arcképét megvette a képviselői Múzeum.

Pesti Hírlap

1914. febr. 22.

U. 1228

...uk a Muzeumok ...

...yének III. Kötetét.

...tarunk részére az I. és II.

...k meg Kérjük a Nagytekin-

...t, hogyezeket is részünkre

...dnék.

...14 márczius hó 7-é

Kitünő tisztelettel

Dr. Gaunerfon

Könyvtáros

...ubin 2030.

Munkácsy Mihály

N. 1291

Emlékkiáll. az
Ernst Museumban

irod

Magyar Hirlap
1914. márc. 19.
(Munkácsy
Mihály.)

Munkácsy Mihály

M. 1242

Pesti Hirlap

1914. febr. 18.

(M. szobra.)

nem rendeltük, ilyennek
" kötetnek nincs irattá-
nyoma sem.-
en a mű mint hivatalos
egy tisztelet példány kül-
a meg levéltárunk részé.
ük a két első kötetet is
ül a III-ik kötet csaknem
.-
neti 1914 január 23án tartott
ből.-

SZATMÁR-NÉMETI SZ. KIR. VÁROS TÖRVÉNYHATÓSÁGA

polgármester.

Munkácsy Mihály

u. 1297

u. 1298

Akotmany

1914. marz 8.

(y.K. = Munkácsy.)

ZAGREB, 2. Februar 1914.
ZRINSKI trg 11.

ür III/4

er!

eder einmal Ihre Güte in Anspruch

deres übrig, und ich hoffe dass mir

über ob die ung. Kommission für Denkmal-

erscheinen lässt und wie diese beschaffen

hochgeehrter Herr Sekretär, um gütige In-

Munkácsy Mihály

Ü. 1267.

Világ. 1914.
márc. 5. (Munkácsy-nobrok.)

erenc József Kath. Főgimnázium
ságától.

7.

tisztelettel jelentem, hogy a
ig Műemlékei III. kötetét át-
e.

ősfőnetemet elfogadni:

tő két kötetet nem kaptuk meg,
eket is meg méltóztatnék küldeni:

2382. FALIÓRA, diófa, két öszloppal.

2383. CSILLÁR, köszörült üvegszemel Glas. XIX. Jh.

2384. CSILLÁR, faragott és aranyozo geschnitzt, vergoldet. Modern.

2385. CSILLÁR, faragott fa, tizenkétág armig, mit Girlanden. Modern.

2386. NAGY BRONZ CSILLÁR. —

2387. MENNYEZETCSILLÁR, aranyoz vergoldet. XIX. Jh.

2388. NAGY CSILLÁR, fehér, aranysz XIX. Jh.

2389. CSILLÁR, kovácsolt vas. XIX.

2390. HATSZÖGÜ ÜVEGSZEKRÉNY Holz. Empire.

2391. KAROSSZÉK, esztergályozott l Füsse und Ledertapezierung.

2392. KAROSSZÉK, diófa, Louis X XVIII. Jh.

daillon in Türkisblau. XVIII. Jh. 105×190 cm.

s-fehér médaillon, keretében levelekkel kapcsolt
üner Spiegel, darin rot-weisses Medaillon. XVIII.

n két csillagos médaillon. XIX. sz. c. f. —
illone. E. H. XIX. Jh. 90×180 cm.

s szegfücsomó, piros-fehér sávos kerettel. XVIII.
es Nelkenbündel. XVIII. Jh. 112×170 cm.

s tükrében fehér médaillon, fekete alapu sar-
XVIII—XIX. Jh. 115—200 cm.

és hat sorban palmetták kék sarkokkal zöld
. — Ushak-Teppich im Spiegel zwei Vasen und
Jh. 145—165 cm.

lkéjében csillagos fa és medaillon, piros-sárga
tteppich, lichtgrüne Nische, darin Baum mit

sárga alapu rozettás kerettel. XVIII. sz. v.
. XVIII. Jh. 115×150 cm.

A Magyar Függetlenségi Népfront választási gyűlései

A Magyar Függetlenségi Népfront vasárnap, október 8-án, választási gyüléseket rendez.

Veszprém, d. e. 11 óra:
Kiss Árpád könnyüipari miniszter.
Pesta László orsz. gy. képviselő,

Szombathely, d. e. 11 óra:
Szobek András külkeresk. miniszter.
Bognár József belkeresk. miniszter.

Szentendre, d. e. 11 óra:
Jáboru Magda VKM államtitkár.
Balogh István orsz. gy. képviselő.

Nagyszokoly, d. e. 11 óra, *Máté György.*
Szarvas, d. e. 10 óra, *Birkás Imre.*
Csánytelek, d. e. 10 óra, *Borbás Lajos.*
Mesztegnyő, d. e. 11, *Magos Gábor. Benesik István.*
Sárbogárd, d. e. fél 11. *Döbrente: Károlyné, Király Gergely.*
Kisbér, d. e. fél 11. *Drahos Lajos.*
Heves, d. e. 10 óra, *Fodor Gyula. Filó Sámuel.*
Szigetvár, d. e. 10 óra, *Földes Mihály. Gém Ferenc.*
Szikszó, d. e. 10 óra, *Hazai Jenő.*
Szentgotthárd, d. e. 11 óra, *Szücs Lajos, Ortutay Gyula.*
Solt, d. e. 10. *Hegyi Gizella, Páll Tibor.*
Igal, d. e. 11, *Keresztes Mihály, Csikbánfalvi Alfonz*
Pásztó, d. u. 4. *Mekis József.*
Mór, d. e. ½11. *Nezvál Ferenc.*
Edelény, d e. 10, *Prieszol József.*
Szob, d. u. 3, *Sárfi Rózsi.*
Cegléd, d. u. 3, *Szurdi István.*
Hajdúböszörmény, d. e. 10 óra, *Orbán László. Veres Péter.*
Keszthely, d. e. 10 óra, *Szirmai István, Gyöngyösi János.*
Nyirbátor, d. e. 11, *Halász Kálmán.*
Törökszentmiklós, d. e. 10 óra, *Tisza József. Horváth Richárd.*
Madocsa, d. e. 11, *Vas Istvánné.*
Gyöngyös, d. e. 10, *Döbrentei Károly.*
Lenti, d. e. 10, *Fülöp Péter.*

Az új földalatti vasút

építése, az építés előkészületei óriási visszhangot keltettek mindenfelé. A dolgozók önmaguknak építik ezt az országot és önmaguk hasonlatosságára alakítják az ország fővárosát. Az új földalatti vasút a dolgozók érdekeit, életigényeit, munkáját, szabad idejét és üdülését szolgálja. A hatalmas tervezet és a rögtön nyomába lépő megvalósítás, amely újra óriási munkaalkalmakat teremt a magyar mérnököknek, tervezőknek és munkásoknak, újabb nagyszerű bizonyítéka népi demokráciánk alkotókedvének alkotó erejének és annak a milliók érdekeit követő politikának, amely valóban az ember üdvét keresi a földön.

Budapest közlekedése a dolgozók mindennapi életének elemi ügye. A budapesti dolgozóknak, hogy munkahelyükre juthassanak és hogy élvezhessék a fővárost körülölelő gyógyerű természet szépségeit és áldásait, rengeteget kellett küszködniök a főváros elavult közlekedésével. Ez a közlekedési rendszer még a mult század végének, a milleneum korának állapotait tükrözte és elsősorban a belső kerületek javára szolgált. De Budapest a munka ütemé nyomán megnagyobbodott, új negyedek, új lakótelepek nőttek elő a földből és nőnek elő még most is egyre nagyobb ütemmel szüntelenül, különösen azokban a peremvárosokban, amelyeket az élet és a munka szükségletei szerint végre valahára, évtizedes reakciós huzavona után a népi demokrácia egyesített a természet igényei szerint a fővárossal.

Ezeknek az új kerületeknek, negyedeknek lakói mérhetetlen nehézségekkel küzdöttek, hogy munkahelyükre juthassanak. A budapesti közlekedés nehézkessége rengeteg bajnak, késedelemnek, sőt szerencsétlenségnek volt a forrása. Az a gigászi terv, amely felépíti az új földalatti vasútat, véget vet Nagy-Budapest összes közlekedési zürzavarainak. A dolgozók rengeteg időt takarítanak meg, ha majd felhasználhatják a főváros legfontosabb forgalmi gócait mélyen a föld alatt átszelő földalatti gyorsvasútat, ha majd ezt az időben és térben lerövidített közlekedési módot használhatják, amely az összes munkahelyekhez és a környékhez, a kirándulóhelyekhez és a peremvárosokhoz megfelelő csatlakozással rendelkezik. De szépséget és hitet is sugároz, a praktikusság mellett, a dolgozók életébe ez a földalatti vasút, amely majd az épülés során felhasználja a moszkvai földalatti nagyszerű tapasztalatait és tanulságait. Technikailag és művészileg példaadó lesz majd ez az alkotás, amelynek óriási arányai visszatükrözik az új Budapest, az új Magyarország országépítésének szellemét, azt a szellemet és gondolatot amely mindenben a hazát és országot jelentő dolgozó milliókat szolgálja hittel, bizalommal, szeretettel.

Példaképünk: a moszkvai Metro

Az első világháború előtti évek Moszkvájában a lakosság száma már több mint kétmillió. A belváros szük útvonalain rendkívül nagy számban közlekednek a lófogatú kocsik és ezért a villamosok sebessége is alig haladja meg az óránkénti 6—7 kilométert. A legkisebb forgalmi zavar következtében már megáll egész városrész közlekedése szünetel a forgalom.

Müszaki körök a legmeggyőzőbb érvek hangoztatásával követelik a földalatti vasút megépítését. Hangoztatják, hogy csak a földalatti segítségével lehet a kátyúba került moszkvai közlekedést rendbehozni, modernizálni.

A reakció nevetséges kifogásokkal és érvekkel igyekszik gátat vetni. A moszkvai érsek és a Régészeti Társulat is ellenzik a földalatti vasút építését, attól tartva, hogy az építés kárt okoz Moszkva sok templomában és többi történelmi emlékműveiben. A haladó kezdeményezést különösen gáncsolják a háztulajdonosok, a fuvarosok és a különböző gazdasági érdekeltségek, akik anyagi érdekeiket látták veszélyeztetve a földalatti vasút létesítése által.

Több mint tíz esztendeig húzódott a kérdés. Az 1914-ben kitört imperialista háború hosszú időre visszavetette a gondolat megvalósítását.

A győzelmes forradalom után

Az egykori cárok szék- és koronázó városából a szocializmust építő birodalom fővárosa lett a győzelmes Októberi Forradalom után. A lakosság száma az 1917 évi másfélmilliói 1935-ben már négy és fél milliónál emelkedett. Az ötéves tervek nyomán az életszínvonal mérföldlépésekkel emelkedik és ez megmutatkozik a közlekedési igényekben is.

Most már Moszkva közlekedésében a gyökeres javulást csak a földalatti építése hozza meg, amelynek története — a moszkvai Metro története — a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Vezetősége 1931 júniusi határozatával kezdődik, ahol a dolgozó nép legnagyobb tanítójának, *Sztálinnak* kezdeményezésére tárgyalták először Moszkva gazdálkodásának kérdéseit.

Kaganovics néphiztos mondotta beszámolójában, hogy „meg kell építeni a moszkvai Metrót, hogy a jobb közlekedés megteremtésével a város terjedését és vele a központi városrész túlzsúfoltságának megszüntetését elősegítsük."

Az ülés határozatot hozott a földalatti vasút megvalósítására. Megkezdődtek az előmunkálatok, feltárták a geológiai talajviszonyokat. Az erre a célra felállított külön hivatal, az úgynevezett „Metró-projekt" által kidolgozott vonal hálózati képe — a földalattinak teljes kiépítése után — hat átmérőirányú és egy, az előbbieket kültelki szakaszaiban összekötő körirányú vonal. A körirányú vonal átmérője 4.9 kilométer körül mozog, ezenkívül még egy féliköralakú vonal.

Győzött a mélyvezetésű alagút

Elhatározták: a túlterhelt belső városrészek tehermentesítése érdekében a Szokolnyikitól a Gorkij-parkig, továbbá a Szmolenszkája és a Leninkönyvtár közötti vonalszakaszt a legsürgősebben ki kell építeni. A vonal hossza 11.6 km hosszú és 13 állomása van.

A szovjet főváros egész lakossága mámoros lelkesedéssel fogadta a tervet. Valóságos jelszó lett: egész Moszkva építi a „Metro"-t. Ennek igazolására fizikai és szellemi dolgozók önként felajánlott munkával vették ki részüket az építkezésből. Elsősorban a külföldi szakértők a *nyílt munkagödörben* való építési módot, illetve külterületeken a bevágásban elhelyezett vonalvezetést javasolták. Ezzel szemben a szovjet emberek a *mélyvezetésű* alagút építését javasolták. Véleményük az volt, hogy Moszkva belvárosi részein a szük utcákban a nyílt munkagödör építése kivihetetlen, mert az az egész város forgalmának megbénítását jelentené. A mélyvezetésű alagút építését — mint amilyen a mi földalattink is lesz — indokolta továbbá az a körülmény is, hogy az úgynevezett tároshajtású alagútépítési módszert alkalmazhatják, amelyhez elegendő szakember, szerszám, gép és anyag állott rendelkezésre.

Elkészül az első vonal

Az első kiépítés során létesült vonalak építéséhez 1932 elején kezdtek hozzá. A Gorkij-parktól a Szokolnyikiig húzódó vonal 1935 április 15-én nyílt meg, míg a Szmolenszkájától a Lenin könyvtárig húzódó vonalrészt 1935 szeptemberében adták át a forgalomnak.

E vonalak építési munkái során 23 millió köbméter földet emeltek ki, 850.000 köbméter betont dolgoztak be és 26 kilométer hosszú vágányt és ugyanolyan hosszú áramvezetésre szolgáló sinszálat fektettek le. 350 kilométer hosszú kábelhálózatot és 15 mozgólépcsőszerkezetet építettek. Mindezek a számok fényes igazolása annak a hatalmas munkateljesítménynek, melyet a szovjet dolgozók oly hihetetlenül rövid idő alatt kifejtettek.

Az első vonalak üzembehelyezése után a szovjetkormány egy pillanatig sem késlekedett a *földalatti továbbfejlesztésével.*

A második és harmadik vonalrész

Kiépülnek a *második építési fázis* vonalai. A Szmolenszkájától Kievszkájáig húzódó vonalrészt 1936 decemberében, a Lenin-könyvtártól a Kurszkájáig húzódót 1938 márciusában, a Szverdlov-tér—Komszomolszkája-i vonalat 1938 szeptemberében már forgalomba helyezik.

Most már a földalatti vasútnak 25.5 kilométer hosszú kétvágányú vonalhálózata van.

A harmadik fázis útvonala: A Forradalom-tértől kiinduló vonalat 1943-ban helyezték forgalomba, a Kurszkájától kezdődő vonalat pedig 1944-ben nyitották meg. Ezeknek a vonalaknak hossza 14 kilométer. A Nagy Honvédő Háború legdühödtebb harcai közepette sem csökkent a munka lendülete, még akkor sem, mikor a nácik Moszkvát fenyegették. A hadbavonult férfiak helyét az asszonyok és lányok foglalták el.

A Honvédő Háború győzelmes befejezésének idejére csak a negyedik építési fázisba eső vonal építésének kezdete. A körgyűrű vonalából kiépült a Kurszkájától a Gorkij-parkig húzódó vonalrész, melyet 1950 január 1-én adtak át a forgalomnak.

A tapasztalatokat rendelkezésünkre bocsátják

Kemény munkával épült fel a moszkvai Metro, melynek építése során gazdag tapasztalatokat szereztek a szovjet mérnökök, technikusok és a földalatti gyorsvasút építésénél dolgozók. S ezeket a tapasztalatokat rendelkezésünkre bocsátják, hogy a budapesti földalatti vasút szépségében és technikai megoldásában megközelítse a nagy példaképet, a moszkvai Metro-t.

S ha a moszkvai Metro-ról szólunk, feltétlenül beszélni kell az állomások szépségéről, azoknak művészi értékéről.

Az állomások távolsága 1—1.5 kilométer között váltakozik, szigetperronos elrendezésüek, mely elrendezésnél a gyors utasáramlás a legkönnyebben biztosítható. Az állomások hossza 155 méter hosszú és nyolc kocsiból álló vonatszerelvények befogadására alkalmasak.

A mélyfekvésű állomások gyors megközelítésére mozgólépcsőket alkalmaztak. Általában egy kijárathoz három mozgólépcsőt vezettek, amelyek közül az egyiknek menetiránya megfordítható a szerint, ahogy azt az utasáramlás megkívánja. Ezek a mozgólépcsők az állomások bejárati pavillonjainak előlerébe torkollanak.

A földalatti állomások a műszaki ízlés és építészet csodái. Az oldalfalakat és az oszlopfalakat márvánnyal és domborművekkel díszítették, továbbá majolikaburkolattal. Káprázatos fénnyel világítják. Ahány állomás, annyiféle kiképzés. Mindegyik állomás egy-egy építészeti remekmű.

Ez a földalatti vasút, a moszkvai Metro joggal lesz mintaképünk a nagy terv, a budapesti mélyvezetésű földalatti gyorsvasút megépítésénél!

Tervszerűen halad a hídroncsok kiemelési munkája

A Boráros-téri híd roncsait már az elmúlt esztendőben kiemelték. Ez évben befejeződött a roncsok szétválogatása és szétbontása. Az Erzsébethíd roncsainak kiemelése tervszerűen halad. Az idén a híd északi tartó láncait emelik ki és a felrobbantott budai vaspillért távolítják el.

Az újpesti vasúti hídnál az idén mintegy 700 tonna súlyú roncs kiemelését irányozták elő. Ezt a tervet a dolgozók már messze túlhaladták és ez évben tervüknek csaknem háromszorosát végzik el. Az idén befejeződik a csongrádi Tisza-híd roncsainak végleges eltávolítása is.

Hegyalján, szüret előtt...

A lámpa körül furcsa éjilepkék keringtek s a közelben a fekete fák magasságában szinte hangtalanul suhant valami, talán egy denevér, vagy az egyik *Rákóczi*-vár felől útnak indult szél. A hamar leszálló őszi est beszorította a szőlőlugasból a takaros pinceépület védett tornácára. De az udvaron álló öreg eperfák megvénült, megsárgult leveleikkel szinte utánunk hajoltak, hogy nyári díszük elhullatásakor elköszönjenek a háztól.

Szüretre váró koraőszi alkony. Alig ültünk le a vén asztal köré, mikor utolsót lobbant a napvilág s már az esthajnal-csillag törte át a gazdag esőt ajándékozó felhők szürke palástját. Nemrég még idehallott a dióverők vidám zaja, amint hosszú rúdjaikkal ütögették az öreg diófák dús termést hozó ágait. De rájuk borult a sötétség és a fák alatt nem maradt más, mint a halott levelek, a velük együtt lehulló száraz ágak s egy összetört fészek, melynek lakói ki tudja már merre járnak? Itt benn a tornácon pedig szaporodnak a teli zsákok s a friss dió fanyar illata találkozott a tisztításra váró hordók, szüreti edények erős szagával.

Harangszót hozott a szél valahonnan. Talán a *tállyai* templomból, hol valamikor Kossuth Lajost tartották a keresztvíz alá. Vagy másból szólott egy öregharang, senki sem tudta közülünk pontosan honnan. Vén kancsó került elő, hogy öblös hasából bor csorduljon a vastag, decis poharakba. Vén, zöldmázas kancsó, a kegyelet tartja még szolgálatban, meg az a néhány szál drót, ami úgy biztosítékul összefogja. Régi darab. Házigazdám nagyapjától ered még a meséje. Nem is tudni, mikor került ide. Sokszor, de nagyon sokszor leszüreteltek már azóta a hegyaljai szőlőkben. S azóta hűségesen itt áll az öreg házban, ami nem volt pincekamra mindig. Vadászház volt azokban a ködös, távoli időkben s csak a mult század elején fúrtak alája pincét, befelé a hegy irányába. De a kancsó mindig idetartozott. A régiek mesélték, hogy még erre bujdosó öreg kurucok ittak belőle. A könnyük hullott abba, mikor szájukhoz emelték, vigasztalásuk volt keserves bujdosásban, melyben mindhalálig visszavárták a Nagy Fejedelmet.

Történelem él erre mindenfelé. A romokba omlott *Rákóczi*-várak időtálló falaiban, a *tállyai* templomban, *Sárospatak* minden kövében, a kollégiumban, az országutakon s a régi házakban. Történelmi multja van a hegyaljai dombokon termő bornak, ahol a hajlatokba úgy érlel a nap sugára, olyan szög alatt találkozik a szőlőtőkékkel, mint sehol másutt az országban. Aranyló csókja nyomán aranyszínű bor születik a gazdag fürtökből századok óta évről évre.

Gazdag szüretre készül az idén is *Hegyalja*. A világhírű tokaji bor termő területén, itt, ebben az Abaújszántó—Sárospatak—Tokaj háromszögben. Még csendes a szőlőhegy, már a vándormadarak is elbúcsúztak, két-három hét van még hátra a szüretig. De lesz, ahol később kezdik. A munka most beszorul ide a pincék közé. Mossák a hordókat, javítgatják a kiöregedett dongákat, takarítanak s készítik szüret alá az edényeket. Lent a faluban dolgoznak a kádárok, itt pedig a család apraja-nagyja munkában áll, hiszen a másfél holdnyi szőlő sok munkát hoz magával.

A régi borra is vigyázni kell így szüret táján. Megérzi az idő mulását, a szüret közeledtét. Mint ahogy megmozdul tavasszal is, mikor ott kint a hegyoldalban a dombok szelíd lejtőin a tőkék virágba borulnak. De a szakértő kezelés, a vele való foglalkozás szeretete nem engedi, hogy valami hiba is essék. Előttünk a pohárban most is a hegyaljai szőlő hamisítatlan, tiszta leve, termette a tokaji szőlők legtökéletesebbje, a *furmint*. Nagy kár, hogy már nem így jut el a városokba, Budapestre, sokszor elromlik, elveszíti ősi tájjellegét.

Takarítják a pincét s valahonnan felénk zúdul a muslicák táncoló, halkan zümmögő hada. A távoli hegyek felől el-eltünedező csillagok bukkantak fel, mint játszadozó gyerekek. Segítség érkezett, valaki a családból, aki a szerzámokhoz is ért. Vete együtt rendbeteszik a darálót, ahol meglazult egy-két csavar, meg olajozásra is szükség van. Beállítják a prést is, a nagy kádon pedig szorosabbra húzzák az abroncsot.

A pince mély torkában imbolygó gyertyaláng fényében sorakoznak a hordók, hogy nemsokára befogadják a hegyek levét. A leghíresebb magyar bort, a tokajit, amely ott szerepel a történelem kisebb-nagyobb eseményeinél is. A borok fejedelme egykor valóban fejedelmek és uralkodók itala volt. Hiszen a *Rákócziak* akkor küldtek külföldi fejedelmeknek ajándékba tokaji bort, amikor különösen hangsúlyozni kívánták előttük barátságukat. De olyankor is elindultak a hatalmas társzekerek a külföldi országok uralkodóinak palotái felé, mikor azok segítségére, jóindulatára volt szükség. A bort, a tokaji bort ajándékozók élén állott *II. Rákóczi* György, akinek diplomatái is nem egyszer vitték magukkal a jókívánságok mellett ezt az értékes ajándékot.

Aranysárga színe sokszor az aranyat juttatja az ember eszébe. A régieknek — mint azt a néphagyomány őrizte nemzedékről nemzedékre — az volt sokáig a hite, hogy a föld nagy értéke, a föld aranya olvad fel benne. Ennek a néphitnek az volt az alapja, hogy szép, hosszú őszökön, amikor soha nem látott igyekezettel rajzottak a darazsak s az ökörnyál is minduntalan beleakadt a szüretelők hajába — a tokaji furmint vesszején és itt-ott a fürtökön gyakran találtak olyan sárga kemény anyagot, ami úgy csillogott, mint az arany. A mohó gazdagok ezt féltve őrizték és drága kincsként mutogatták. Hitt ebben a mesében *Rudolf* császár is, aki mint ismeretes nagy alkimista volt és szekérszámra égette aranyolvasztókemencéjében a tokaji venyigéket.

A legendák elomlottak, a szárnyaikon fogant régi mesék is csak ilyenkor, a szüretet váró estéken támadnak fel. Most is meghallgattuk a mesét, de nyomában megállapítottuk, hogy minden aranynál többet ér az a munka, mellyel a szőlőtermelő kis- és középparasztság az idei feladatokat elvégezte.

Valahol gágogtak a vadlibák, s a koraesti égen, mint apró szikrák villogtak a csillagok.

Dolgozó kisparasztok egy évi munkájának gazdag aratására, szüretre készül Hegyalja...

Dömötör László

Korea régi művészetének kincseiből kiállítás nyílik meg a Fővárosi Képtárban

A Fővárosi Tanács népmüvelési osztálya a napokban nyitja meg a Koreai Kiállítást a Fővárosi Képtár Rákóczi-út 30. szám alatti kiállítóhelyiségében. Napról-napra figyeljük a koreai nép hősi harcairól szóló híreket, de valljuk meg, a viszonylag legiskolázottabb olvasóknak is meglehetős kevés fogalmuk volt az amerikai orvtámadás kezdete előtt Koreáról. Ezt a tudáshiányunkat pótolja a napokban megnyíló kiállítás.

— *Milyen anyag tárul a nézők szeme elé a Koreai Kiállításon?* — érdeklődött a *Kis Ujság* munkatársa a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága illetékes osztályán.

—A kiállítás megismerteti velünk a koreai nép életét, harcait, kultúráját, művészetét. Megtudjuk, hogy az elnyomatás előtti időszakban milyen alkotó eredmények fémjelezték a koreai nép tehetségét, kultúrképességeit. Például:

a koreaiak már a XIV. században — vagyis az európai országokat megelőzően — ismerték a könyvnyomtatást.

Nem betűnyomásos, de *kivésett falapok* segítségével, vagyis *fametszetes módszerrel* jelentették meg nyomtatványaikat. Művészi kerámiákban időben és színvonalban egyaránt megelőzték Nyugat népeit. *Messzeföldön híresek voltak fayence- és porcellánedényeik.* A japánok is tőlük tanulták ezt a művészi mesterséget.

Papirgyártásuk tökéletességével és finomságával ugyancsak a középkori Nyugat elé ugrottak.

Tökéletes volt *a koreai papiros*, amely finomságával és tartósságával annyira híres volt, hogy *még a papír hazája, Kína is Koreából szerezte be papírszükségletének javarészét.* Ötvöseiknek ugyancsak nem kellett idegenben tanulni. Művészi kompozicióknak beváló finom fémtárgyaik keresettek voltak messzeföldön, akárcsak késiparuk.

A Múzeumok és Műemlékek Országos Központja irányításával a *Hopp Ferenc keletázsiai múzeumból*, részben pedig a *Néprajzi Múzeumból* és *magángyüjtemények anyagából* állították össze a kiállítási tárgyak összességét a rendezők, két múzeum rendezői munkaközösségének segítségével.

Két hatalmas térkép

vezeti be a látogatót a kiállítás helyiségeibe. Az egyik Korea politikai térképe, a másik színes népviseletekkel díszített néprajzi térkép. A két térkép között húzódó falon fényképek mutatják be az amerikai betolakodók elődeinek, a japán imperialistáknak és lakájaiknak pusztításait. Négy üveges vitrinben állítják ki azokat a tárgyakat, amelyek a koreai nép történelmének öt fontos időszakát ölelik fel: *1. az állam kezdetét s ezzel egyidejüleg az első századbeli gazdag művészetet; 2. a Kínával való széleskörü és mélyreható kapcsolatokat; 3. A Ri-dinasztia korát; 4. Korea történelmi fejlődését 1910-ig bezárólag; 5. az 1910-től 1945-ig terjedő idő történelmi és társadalmi változatait.*

A sarokablak felől nagykalapos, szakállas koreai mandarin színes képe szimbolizálja — egy grafikon szomszédságában — a felszabadulás előtti Korea társadalmi helyzetét. A bal főfalon halalmasméretü táblázat, fényképek és feliratok szemléltetik a koreai művészet fejlődését s társadalmi vonatkozásait a legrégibb kortól napjainkig. A kandalló felett *két pompás koreai váza mögül egy XVIII. századbeli festményről koreai nő mosolyog ránk.* Halovány, hosszítottderekú ruhája karcsú testére lerakott s krinolinszerűen táguló középkék szoknyában végződik, a derék sötét szalagdíszítéséről finom *zománcos púder- és festéktartó* csüng alá, mint valami ékszer. Azt hinnénk, hogy bambusznapernyőt tart kezében, de mégsem az. A különös tárgy, amit tart

egy sajátos koreai hangszer: a bambuszorgona.

A kiállítás női látogatóit minden bizonnyal érdekli majd a koreai *szalmából készült esőköpeny is.* Nemkevésbbé az ékítményes kerek *bronztükrök*, meg a rendkivüli finom XVIII. századbeli himzések, valamint a szebbnél-szebb tompa színekben fénylő, megkapódíszítésü porcellán és fayenceedények sora. Ritkaszép darab a kiállítási tárgyak között egy XVI. századbeli sokszögletü fedeles-edény, amelynek barna fénymáza elvont stílusú népmüvészeti kompozicióként ezer színben és fényben látszik csillogni. Finom vonalúak a fémedények s érdekesek az ekkor szertartási célokat szolgált kanalak és a gyönyörü, díszes bronzharangok.

A kiállítás megtekintése nyomán minden látogató közelebbnek érezheti majd magához a távolkeleti ország hősi népét.

Munkácsy Mihály palettája a szegedi kiállításon

A Szépmüvészeti Múzeum Munkácsy Mihály halálának idei félszázados évfordulója alkalmából emlékkiállítást rendez. A novemberre tervezett kiállítást, amelynek előkészületi munkáin már javában dolgoznak, megelőzte — egy vidéki Munkácsy-kiállítás. Nem versengésből, hanem érdekes művészettörténeti, helyi vonatkozások miatt. A *Múzeumok és Műemlékek Országos Központja* ugyanis újjárendezi a vidéki múzeumok anyagát. Legutóbb *Bényi* László rendezte újjá a szegedi múzeum rendszertelenül felhalmozott képtári gyüjteményét, amelyből a háború idején nagyértékü müvek vesztek el. (Gondatlanság okozta *Csók István* Szegedről Székesfehérvárra vitt *Báthory Erzsébetjének* pusztulását is.) Munkácsy szegedi vonatkozású müvei kerültek elő és így ezeket, tekintettel az évfordulóra, önálló teremben állították ki.

Munkácsy megbízást kapott a 90-es években, hogy az épülő Országház üléstermébe számára megfesse a *Honfoglalást.* A legnagyobb magyar festőművész azonban nem tudta beleélni magát a kizsákmányoló uralkodó osztály és a feudális rendszert kiszolgáló festők történelemfelfogásába és sok önvizskodás, nagyszámú vázlat elkészítése után a nép, a tömeg félelmes hatású jelenlétét tette művének uralkodó elemévé. Bár főurakról festette a vezérek arcát, mégis elhibázottnak ítélték a *Honfoglalást.* Nem is került az Országházba. Ekkor Szeged városa 1895-ben, *Reizner* János akkori múzeumigazgató javaslatára, 21.000 forintért megvásárolta a kép nagyméretü színvázlatát, hogy az egész ország elismerését fejezze ki. Munkácsy betegsége miatt már nem tudta befejezni a 6 méter hosszú és 2 méter magas színvázlatot, ezért özvegye kárpótlásul Szegednek ajándékozta a nagy alkotás ugyanolyan méretü szénrajz-vázlatát. Utóbb azonban Szegeden is elfordultak a magyar nép nagy festőjétől. A *Szegedi Napló* irja 1899-ben, hogy az egyik városi tanácsnok még a 100 forintos keretet is sajnálta a szén-vázlattól.

Most a népi demokrácia jóvátette a félszázados mulasztást és díszteremben mutatja be a *Honfoglalás* nagy színvázlatát, mellette a nagy szénrajzvázlatát, továbbá a most felkutatott olajfestésü első, második, harmadik és ötödik színvázlatát. A rendezés így szemlélteti, hogy mint alakult ki a halhatatlan müvész nagy alkotása. Itt látjuk *Kallós* Ede Munkácsy-szobrát gipszből. *Pogány* Ö. Gábor életrajzi-vázlata nyomán Munkácsyról beszélő fényképek, újságcikkek, könyvek mutatják be életét és fejlődését. Az egyik tárlóban ott van Munkácsy palettája, rajta a festékei, amelyeket még használt ... Egy másikban első rajza és a *La Vie Parisienne* képe, amely halálos ágyán óriási festéktubusok közé helyezi. Külön teremben van *Paál* Lászlónak hat barbizoni erdei és tájképe, mint haladó festészetünk előzménye. A díszterembe vezető folyosón *Székely* Bertalan 17 grafikai müve, valamint *Munkácsy többi kortársának* rajzai függnek.

A szegedi képtár többi terme a nép elé tárja az Alföld valóságábrázoló festőit. Köztük *Fényes* Adolf, *Koszta* József, *Mészöly* Géza, *Tornyai* János, *Nyilassy* Sándor, *Mihalik* Dániel, *Hollósy* Simon, *Bihari* Sándor, *Kernstok* Károly és *Endre* Béla festményeit, amelyeken az alföldi táj és az Alföld dolgozó népének multbeli sorsa tükröződik.

Egy ország, ahol nincsenek csalogányok

Szemelvények Lenau amerikai leveleiből

Augusztus 22-én volt száz éve, hogy meghalt Nikolaus Niembsch Edler v. Strehlenau, aki Nikolaus Lenau néven lett halhatatlan költő. A reakciós Bécsből, Metternich rendőrállamából 1832-ben Amerikába, a szabadság vélt hazájába hajózott. Sülyosan csalódott, mint az alábbi, Amerikából rokonaihoz irt leveleiből vett szemelvények mutatják.

Baltimoreból kelt levelében azt irja, hogy „Amerikában nincsenek csalogányok" s ami még szomorúbb:

„az amerikaiak égig büzlő kalmárlelkek, holt-érzéketlenek a szellem iránt! A csalogánynak igaza van, nem keres otthont ilyen embereknél. Komoly, mély jelentőségünek tünik fel előttem, hogy Amerikában nincsenek csalogányok, mintha csak költői átok feküdne az országon. Niagaramennydörgésü prédikáció sem értethetné meg ezekkel a durvalelkü fickókkal, hogy magasabbrendü értékek is vannak, mint azok, amelyekkel a pénzverdék állítanak elő! Elég őket a kocsmában látni, hogy örökre meggyülölje őket az ember! Hosszú asztal, mindkét oldalán ötven szék (így van ez ott, ahol lakom). Amikor megszólal a csengő, százan rohannak be, zabálásra készen. Ügyet sem vetnek egymásra, egyik sem szól a másikhoz. Lezuhannak székükre, sietve falnak, felugranak, sietnek — dollárt, minél több dollárt keresni ..."

Az Ohio állambeli Lisbaoból kelt levelében igy ir Lenau az amerikaiakról:

„Durva emberek, de durvaságuk nem a vad, erős természeté, hanem valami szelidített és ezért kétszeresen ellenszenves durvaság. Butfonnak igaza van: Amerikában az emberek és az állatok egyaránt nemzedékről nemzedékre korcsosulnak. Nem láttam itt még egyetlen **bátor** kutyát, tüzes lovat, vagy szenvedélyes embert. A természet itt ijesztően bágyadt. Nincsenek csalogányok, egyáltalán semmiféle énekesmadár nincs. A természet itt nem érzi annak szükségét, hogy akár örömében, akár bánatában daloljon. A természet itt kedélytelen és fantáziátlan s ezért teremtményei is ilyenek. A bevándoroltak különösen nyomasztó hatással voltak rám. Alig néhány évig tartózkodnak itt, kialszik bennük a hazájukból hozott tüz utolsó szikrája is. Amerika nagy ködfürdőjében észrevétlenül elvérzik a szeretet, amelynek elvágták ütőereit. Nem is tudom, miért vágytam annyira ebbe az országba ..."

Egy másik ugyancsak Lisbaoból keltezett levelében ez áll:

„Az emberek itt valami furcsa, hideg vidámságban élnek, alighanem a természet miatt, amely szintén hideg. Nincsenek énekesmadarak, az embereknek sincs igazi énekhangjuk. Hallottam fiatal nőket énekelni, olyan volt a hangjuk, mint amikor nedves ujjunkat végig húzzuk egy pohár szélén. Borzadva hallgattam őket, minden hangjukban félelmetes belső üresség rezonált. Nem is „látnak" ezek a nők, csak „néznek", szemük tátong, mint a pinceablak. A férfiak „lovagiassága" is különös: kosárral a karjukon bevásárolnak, míg az asszonyok odahaza tétlenül ringatóznak a hintaszékben. Az amerikai férfiak müveltsége pusztán kereskedelmi és technikai jellegü. Itt fejlődött ki a „gyakorlati ember" a maga ijesztő, sivár józanságában. De még ez a kultúra sem szerves és belső, hanem kívülről az emberekre erőszakolt, gyökértelen."

Az amerikaiak hazafias érzéséről ezt irja Lenau:

„Ne higyje senki, hogy az amerikai szereti hazáját, sőt egyáltalán, hogy van hazája! Minden egyes ember önmagának él és dolgozik, republikánus közösségben — mert az biztositja magánbirtokát. Amit mi hazának nevezünk, az itt csupán vagyonbiztositás. Az amerikai nem ismer és nem keres mást, csak a pénzt, nincs semmiféle eszménye, tehát számára az állam nem szellemi és erkölcsi intézmény, hanem pénzügyi megállapodáson alapul. Amerika a pusztulás igazi földje, az emberiség alkonya. Az Atlanti-óceán azonban biztositó övezet a szellem és minden magasabbrendü élet számára."

*

Százhúsz évvel ezelőtt irta Lenau, a nagy osztrák költő ezeket a sorokat Amerikáról.

Ma még sok mindent hozzátehetne ehhez a képhez — nem az amerikaiak előnyére.

NÉPI TÁNCBEMUTATÓ ÉS MUNKAMÓDSZER ÁTADÁS KEZDŐDÖTT A FŐVÁROSI VARIETÉBEN. Tegnap *Ecser* község népi táncosai jelentek meg a *Fővárosi Varieté* szinpadán. Bemutatták a híres ecseri népi táncokat, amelyeket a Táncszövetség munkaközössége *tanulmány* keretében könyvalakban meg is jelentetett. A bemutató után az ecseri népi táncosok megnézték a *Májusfa* előadását és az ebben előforduló népi táncokat. A Fővárosi Varieté kezdeményezése *nagymértékben előmozdítja a népi táncok fejlődését.*

*

A FIATAL SZLOVÁK FILMGYÁRTÁS NAGY EREDMÉNYEI: 1938-ban Szlovákiának mindössze 197 mozija volt, ma 519 a mozik száma. Tavaly 26 millió látogató fordult meg a mozikban. A felszabadulás után a szlovák filmgyártás kiépítése is erős lendületet vett. Egykor néhány híradót és kisfilmet készítettek a kezdetleges pozsonyi műtermekben, ma már a Pozsony melletti Koliba-dombon megkezdték egy korszerű filmváros építését. Tavaly 3 játék-, 25 kisfilm és sok híradó készült Szlovákiában. Idén 4 nagyfilmet fejeztek be és jelenleg 3 játékfilmet forgatnak. Címeik: „Kecskelej", „Áttörés", „Szivárvány Szlovákia felett".

Pados János utazása Oroszországban

A XIX. században Oroszországban járt magyar utazók közül érdekes egyénisége miatt kiemelkedik Pados János, aki 1872 tavaszán rövid időt töltött Szentpétervárott, az akkori orosz fővárosban, úti benyomásairól azonban figyelemreméltó, irójára is rendkivül jellemző feljegyzésekben számolt be.

Pados János 1820-ban született Dunaföldváron. Iskoláinak sikeres végzése után a papi pályára lépett és a székesfehérvári egyházmegye papja lett. Pados János azonban minden ízében haladószellemü egyéniség volt, ellensége a feudális megkötöttségnek és lelkes hive Magyarország szabadságának és függetlenségének. Ezen érzelmeinek az 1848-as forradalom idejében tettekkel is kifejezést adott. A nemzetőrség megalakulása után a székesfehérvári önkéntesek tábori papja lett, velük együtt részt vett a pákozdi és a schwechati csatákban is. Amikor Görgei 1848 decemberben Komáromban felosztatta a fejérmegyei nemzetőröket is, Pados János visszatért Székesfehérvárra. De az oda bevonult császári csapatok üldözése elől a lelkes magyar hazafi menekülni kényszerült. Bátor elhatározással mint közvitéz lépett be a X. honvédzászlóaljba, annak kebelében harcolt, utoljára mint őrmester, a világosi fegyverletételig. Világosnál fogságba került, de innen sikerült elmenekülnie. Egyideig bujdosott, később mégis a haditörvényszék elébe került, ahol hazafias magatartása miatt vasban eltöltendő hat esztendei várfogságra ítélték. Ebből három esztendőt Munkácson, majd Olmützben ki is töltött. Amikor 1853-ban közkegyelem révén kiszabadult, Károlyi György fiainak nevelője lett. Pados János hazafias, egyben feudális előítéletektől mentes nevelési elveiről tanúságot tesznek tanitványának, *Károlyi* Gábornak emlékezései is. Ezekben az években alkalma nyilt elmélyedni az irodalomban is. Eleinte a történelmi kérdések érdeklik, megirja a II. Rákóczi Ferenc szabadságharcában jelentős szerepet vitt *Széchenyi* Pál életrajzát. De még nagyobb érdeklődéssel fordul az elmult korok történethőseiről felé, akik új, haladó szempontokat vittek a mult szemléletébe. Tanulmányainak eredményeit a nyilvánosság elé is viszi, amikor 1856-ban közrebocsátja *Montesquieunek a rómaiak nagyságáról és hanyatlásáról irt munkája* magyar fordítását. Nem sokkal később, 1862-ben, pedig *Macchiavelli Titus Livius római történetének első tiz könyvéhez füzött politikai értekezéseit* adta ki magyar fordításban. Ezek a munkái nemcsak ma is élvezhető tolmácsolásai az eredetieknek, hanem bevezető tanulmányai alapos elmélyedésről, irójának emelkedett liberális szellemeről tanuskodnak.

Ezekben az években érlelődött meg benne az elhatározás, hogy a pusztán egyházi szolgálat nem elégíti ki tettvágyát, többet és nagyobbat akart tenni hazájának. Érdeklődése két irányt vett. Egyrészt Keletre, Ázsiába akart utazni a magyarok történetére vonatkozó kutatások végett, másfelől megértve a természettudományok rendkívüli jelentőségét az emberiség haladásában, az orvosi tanulmányokat kivánta elvégezni. Tényleg 1861-ben be is iratkozott a pesti egyetem orvosi karára és *negyvenhét éves volt, amikor az orvosi szigorlatokat 1867-ben le is tette.*

Ekkor nyomban útnak akart indulni tanulmányútjára, de püspöke, *Jekelfalusy* Vince, lebeszélte tervéről és rávette, hogy térjen vissza az egyházi szolgálatba. Pados abban a reményben, hogy a kiegyezés által teremtett politikai helyzetben liberális nézeteit az egyházi életben is érvényesíteni tudja, elfogadta a püspöke által felajánlott zsámbéki plébániát. De csakhamar elkedvetlenedett, az egyházi szolgálatban *nem találta elvei megvalósítására megfelelő tehetőséget. Sokat remélt az 1871-ben összeült katolikus autonomiai kongresszustól*, amelynek jegyzője volt. Azt hitte, hogy a kongresszus eredményeképen sikerülni fog a liberális elveket a magyar katolikus egyházon belül is érvényesíteni. *De csalódott. A kongresszus eredménytelenül oszlott szét.*

Pados János ekkor valóra váltotta azt a régebbi elhatározását, hogy visszavonul minden egyházi hivatalától, kizárólag történelmi és orvosi tanulmányainak él. Már 1869 őszén hosszabb utazást tett a Balkánon, 1872 január elsején pedig elindult hosszú idő óta tervezett közép- és északeurópai tanulmányútjára. Az általános kultúrtörténeti és sajátos magyar vonatkozásokon kívül a természettudományi müzeumok, a kórházak és klinikák érdekelték. Először Boroszlóban töltött hosszabb időt, majd Berlinen át Hamburgba utazott. Innen tovább a skandináv államokba ment Pados, aki Koppenhágában, Oslóban, Stockholmban és Upsalában időzött hosszabb-rövidebb ideig, mindenütt a műemlékeket, a müzeumokat és a gyógyitó intézeteket tanulmányozta.

Svédországból Pados Oroszország akkori fővárosába Szent Pétervárra indult. Először Finnországban töltött rövid időt. A finn nyelv professzorával, *Alquist*-tal folytatott beszélgetéséből azt a tanulságot szüri le, hogy ez nem győzte őt meg a két nép, a magyar és a finn rokonságáról, hanem csak kölcsönszavak átvételéről lehet. Pados felfogása szerint, beszélni.

Végre úszó jégtáblák között hajózva 1872 április 29-én megérkezett az akkori orosz fővárosba *Egy séta Pétervár főutcáján csodálattal töltötte el mária a város szépségei, hatalmas arányai iránt.*

Másnap, amikor a cári palotát és a legmagasabb hivatalok hatalmas palotáit csodálta meg Pados János, aki külföldi utazásai alatt is mindig zsinóros magyar ruhát viselt, érdekes élménynek vált részesévé.

„De ne időzzünk itt tovább — így emlékezik meg erről lelkesülten az iró, aki az imént I. Sándor cár hatalmas emlékoszlopának müvészi szépségét csodálta —, mert imel ismerősök közelítenek. *Gyönyörü lovascsapat;* pompás hadiméneken, középtermetü, szélesvállú, barnaszakállú daliák; ezüst-zsinóros kék attilában, pantalonban, magyaros, görbe karddal oldalukon, kalpaggal és kócsagtollal fejükön. Jóságos ég! — ezek huszárok. Azok bizony! aminőket a Kaukázus terem: cserkesz vér. jelenleg a cár palotájának őrei, kik éppen most mennek fölváltani az előbbeni őrséget. Utánok! Gyönyörben úsztam: mintha ősapáinkat láttam volna magam előtt és le nem vettem volna rólok szememet. Azonban egy hang mely hozzám intéztetett, s így szólita meg: „Ez itt magyar!" megállitott. Visszanéztem, s az utánam sietö, őszszakállú tisztes úriembernek, ki csinos fiatal lánykát vezetett karján, azt válaszolám: „Igen, én az vagyok. És Ön uram?" „Deskó András, az ungvári főesperes bátyja. *Már 30 éve, hogy kijöttem Magyarországból és orosz szolgálatba léptem.* Sokáig laktam Asztrakánban; néhány év előtt pedig áttétettem Petersburgba, és itt mint államtanácsos, nyugalmaztattam. Ez pedig a leányom." Én is megmondám kilétemet: és így csakhamar megköttetett közöttünk az ismeretség, és a barátság, melynek Szent Pétervárott létem alatt sok hasznát vettem. *Deskótól* tudtam meg azt is, hogy a cár hadsegédje és fölövászmestere, Löfler tábornok is hazánkfia, ki igen szereti a magyarokat. Mindjárt meg is mutatta a lakását, mely az udvari istállók közelében van; és most hiti, hogy jöjjek vele és látogassam meg a családját, melynek be akar mutatni. Ez megtörtént. És én kezdtem fölmelegedni, mit csak a szerencsés véletlennek köszönhettem, mely ilyen jóemberekkel megismertetett... Deskó maga is tudományos ember. *Sokáig volt tanár, s mint ilyen irt 1855-ben magyar nyelvtant oroszul.* Hogy miként érez, mutatja azon nyilatkozata, hogy Magyarországon akarja bezárni élete végső napjait."

Deskó Andrásnak orosz nyelven megjelent magyar nyelvtanát éppen most ismertette *Trócsányi* Zoltán a *Magyar Nyelvőr* 1950. évi I. kötetében. Megemliti Deskóról, hogy beregmegyei görögkatolikus pap fia, 1816-ban született, előbb theológiát, majd Pesten jogot tanult. Amikor az ugyancsak kárpátaljai származású *Baluginszky* Mihály, aki már 1803 óta állott orosz szolgálatban, a negyvenes években hazajött, találkozott a vállalkozó szellemü Deskóval és rábeszélte, hogy lépjen orosz szolgálatba. Deskó 1845-ben hagyta el Magyarországot. Egyetemi tanulmányait 1847-ben Kievben fejezte be, azután tanár lett Kamenec-Podolskban, majd Simbirskben, végül Pskovban. Mint nyugalmazott tanár élt Szentpétervárott, de 1874-ben bekövetkezett haláláig még hazalátogatott Magyarországra. Trócsányi különösen kiemeli *Deskó nyelvtanának előszavát, amelynek célja az oroszoknál mindig megvolt magyar rokonszenv hangsúlyozása.* A nyelvtan valószinüleg az első kisérlet magyar nyelvtan irására orosz nyelven. Nem gyakorlati nyelvtan. A magyar nyelvet azért ismerteti rendszeresen, hogy az orosz tudósok lássák, mennyire eltérő a magyar a finnugor nyelvektől.

Deskó András ajánlásával kereste fel Pados János *Löfler* tábornokot, a cár fölovászmesterét. A német komornyik először elutasította azzal, hogy a tábornok nincs otthon. „Ránézlem

Munkácsy Mihály

l.

Szabad Művészet

1941. 41 l.

SZTRÁK FESTŐ, 1400 körül

estett szárnyasoltár: Középkép: *Mária halála.* al felső: *Olajfák hegye.* Alsó: *Kálvária.* Jobb lső: *Keresztvitel.* Alsó: *Feltámadás.* Külső két ép: *Angyal és Sz Mária,* együtt *Angyali üdvözlet.* a, tempera, középkép 119·5×83 cm, egy-egy árny 119×35·5 cm.

lasius Höfel 1839-ben elárverezett, bécsujhelyi, emann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből. öfel gyüjteményében a hozzá nem tartozó alábbi t szárnyképpel és predellával volt összeerősítve.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde... Bécs 1839., 17. szám. — Frimmel: Lexikon der wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München 1914., 176., 177. l. — Genthon: RMF, 28—29. lap. — Pigler Evag 132—134. l. (Képe, nyitva 133. l.)

SZTRÁK FESTŐ, 1440 körül

Angyali üdvözlet. (Belső bal felső.)

Jézus születése. (Belső bal alsó.)

Krisztus az Olajfák hegyén. (Külső bal felső.) 49. kép)

Sz István vértanú megkövezése. (Külső bal alsó.)

Mária és Erzsébet találkozása. (Belső jobb felső.)

Háromkirályok imádása. (Belső jobb alsó.)

Munkácsy Mihály

vad

Ybl Ervin: Munkácsy Mihály – emlékünnep. Budapesti Hirlap 1925. máj. 3.

266. Cserjési Károly:Az ötvösség. Zöl
267. A XX.század könyvmüvészete. Kix
268. Horváth E.: Ötvösiárosok kézik
269. Kőszeghy: Mitteilungen. Zöld fé
270. Bierbauer: Építészeti kultura.
271. Lázár Béla: rók és müvészek köz
272. Szentpétery: Szent István pécsv
273. Milleker: Dézsánfalva. Barna fé
274. Devecis:A központi városháza Bud
275. Szőnyi:XIV.századi papiros oklev
276. Kőszeghy: Bildnismalerei. Zöld
277. Dános:La Hongrie.... Kék félv.
278. Glück: Török müvészet. Zöld félv
279. Hekler:Isteneszmény és portrait.
280. Szentiványi:Szerelmey Miklós. Ba
281. Lehel Ferenc:Magyar müvészet a t
282. Gerevich: Kolozsvári Tamás. Kék
283. Ipolyi Arnold emlékezete.
284. Sárvári:Történelmi visszhangok.
285. Elek :Liebl. Piros félv.
286. Horváth Kázmér: atornyos hazámbó
287. Jakabffy:Az üvegedények. Kék fél
288. Iványi:Eperjes cimerei és pecsét
289. Gárdonyi:Magyarországi könyvnyom
290. Olay: Mosaique des raports...
291. Divald: Felvidéki séták. Barna
292. Akadémiai Emlékkönyv Kazinczy...
293. Acsay:A renaissance Itáliában.
294. [illegible]
295. Pasteiner Gyula:A müvészi és a n
296. Dankó József:A francia könyvdisz
297. Pérely Imre: magyar irók. Lila fé
298. Lehel:Esztopszichofizikai tanulm
299. Elek :Nagy Balogh János. Kék fél
300. Bende János:Témák a müvészetről.
301. Lehel: A romantikától az express
302. Lehel Ferenc:Ecce Criticus. Zöld

Munkácsy Mihály

~~[illegible]~~

Huszármagyleugyel

16. l. u.

Keppel

~~nyilvánítását, amelyhez~~

~~julius, hó 17. én alázat~~

J

J

Uram!

Birodsága által helyre állatott

tetőzetének, vörös vézlemeze

ben is megrongálódván, nehogy

ágó eső a templom belsejében

, a tetőzeten mutatkozó hi-

án kipavildatham. A jó ki

i julius hó 12. éről kelt le-

Munkácsy kiállítás

1.

Szabad Művészet

1951. 95, 96-1.

Orsz. magy. műemlék bizott tek

Olulirott azon
Tekintetes igazgató
miszerint kegyeskedné
darab Rákoczy emlék
lásáért járó ötszáz h
ványozni. Mellékelve
veveny t.

7/11

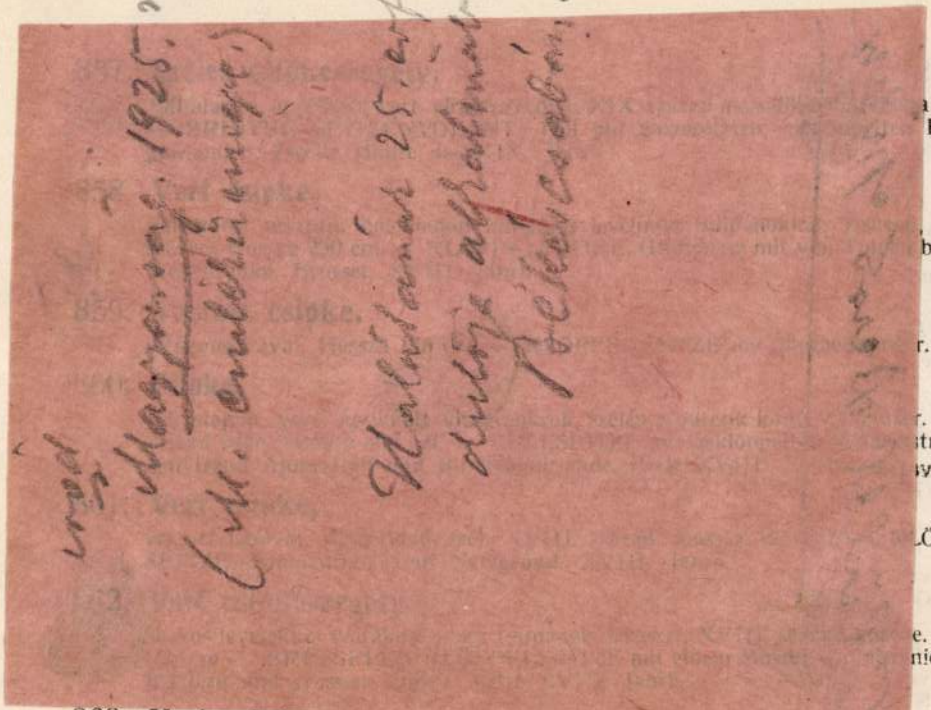

260 cm.
Blumen-

XVIII.
besetzter

r.

r. XVIII.
träussen.

ÖPPEL-

e. Hossza
nierenden

863. Vert csinkegallo

845. **Sárközi főkötő,**

fekete alapon fehér pamuttal himzett, sürü rozettás virágmustra. XVIII. sz. — SÁRKÖZER HAUBE, schwarzer Grund mit weisser Wollstickerei, dichter muster. XVIII. Jahrh.

846. **Arany himzés,**

vászon alapon, hullámos gránátalmainda, két szélén vert aranycsipke. Délmagyar. — GOLDSTICKEREI auf Leinwand: Wellenranke mit Granatapfel. An zwei Enden mit Goldklöppelspitze besetzt. Südungarn.

847. **Arany himzés,**

vászon alapon kis leveles hullámos inda, végén széles vert aranycsipke. Délmagyar — GOLDSTICKEREI auf Leinwand. Mit Goldklöppelspitze besetzt. Südungarn.

848. **Aranyhimzés,**

vászon alapon, hajlott virágszálak sora, végén vert aranycsipke. Délmagyar. — GOLDSTICKEREI auf Leinwand. Mit Goldklöppelspitze besetzt. Südungarn.

849. **Aranyhimzés,**

vászon alapon, sávban leveles inda, végén széles vert aranycsipke. Délmagyar. — GOLDSTICKEREI auf Leinwand. Mit Goldklöppelspitze besetzt. Südungarn.

850. **Aranyhimzés,**

vászon alapon, gránátalmák sorával, végén vert aranycsipke. Délmagyar. — GOLDSTICKEREI auf Leinwand: Granatapfelreihe. Mit Goldklöppelspitze besetzt. Süd-

Munkácsy Mihály

cród

Bortnyik Sándor:

Tranyitható-e a

művészet? Forum

(Budapest) 1948. 3 sz

233. l.

Braun
Olti

Fülöp Ferenc Stühmer

Gobbi Hilda

BUDAPEST
10 26 22
741 Fa

BUDAPEST
948 FEB 27-9
741 N

Tulla

Munkácsy Mihály

U. 4099

Magyarság. 1925. máj. 8.
(Megherült M. legrégibb festménye.)

Havlikovits István egyhori bajai gyertyaöntő képmása. Ujvidéken az abrázolt fia, H. Lajos tulajdonában.

VI.

V.

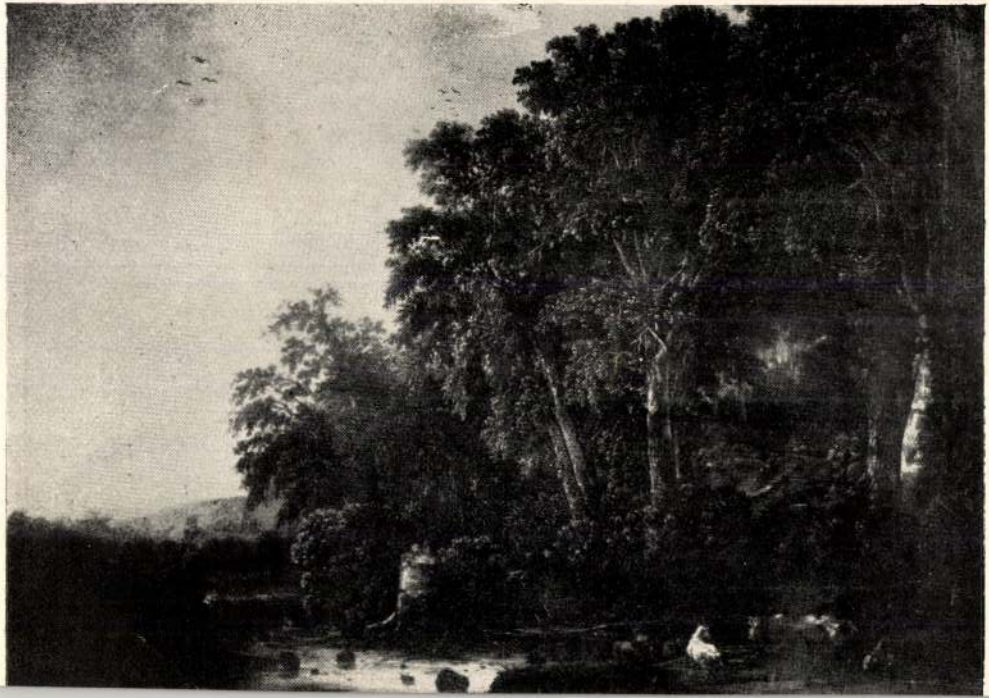

Munkácsy Mihály

U. 4222

Nemzeti Ujság

1926. ápr. 18. (K.: Munkácsy-Képek az Ernst-Múzeumban.)

Carton
Lenrajz

III

774 (361
817 (44

~~3611 Lotz Károly:~~

3611 Ámor és Psyche.

Közülök Psyche ~~csokorra~~
~~A csokorra kötött szalago~~
~~Jobb~~ kezében rózsával ~~tart.~~ ~~A~~
~~[illegible]~~ kiterjesztett szárnyakkal,
telt pusdrával van ábrázolva. Ku
Szénrajz, mér. 109:159 cm.
Vétetett az 1905: III. 7-i
(213-905)

Csokorra kötött szalagok
mellett ülnek.

Az ut

1905

Munkácsy Mihály

U. 4007

Magyarság

1925. jún. 16.

(Két eredeti Munkácsy-rajz Aradon.)

318

III
77 G (3615)
817 (44).

672.

1905.

obbra fordultan ábrázolt ~~allegorikus~~
k és balját ölében nyugtatja. Szőke ha-
jobb válláról lecsuszott, térdeit
an. A háttérben virágfüzér köti le fi-
szegre kötötték, másikát a jobbra
fogja.
~~180~~ cm. 108 : 184
i 20578 sz. leirattal 200 K-án.

295

Munkácsy Mihály

l. oko

Szépm. Mur. Eok

VII. 194. l.

többször

756.

...va fordulva. Jobb kezét keblébe dugja. Teje
...s szakála ősz; szemöldöke öszbevegyült és szeme
...kézelője látható, mellénye kissé kivan vágva,
...ie s egy elejű hajtókás kabátja fekete.

...va, méretei 78 : 62 cm.
... ereklyemuzeumból. № 25. 107/95.

107/95 : 25.

Munkácsy Mihály

festménye az alcsuti kastélyban.

Szeghalmy Gyula

Dunántuli vármegyék.
Bp. 1937. 228. l.

A háborúban 1945
elején a kastellyal
együtt elpusztult

Herr Szilagy

Bethlen Sabory

Morgenthau éles tiltakozása az angol miniszterelnöknél

Borzalmas állapotok a ciprusi internálótáborban

A világ közvéleményének állandó beszédtémája Cyprus szigete, amelynek internálóáboraiban a britek még mindg

11.000 zsidó férfit, nőt és gyermeket tartanak fogva.

A brit kormány mindezideig visszautasított minden közbelépést és még mindig nem hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy az embertelen körülmények között fogvatartott zsidók eljuthassanak végcéljukhoz: Palesztinába. A hírhedt internálótáborokból

napirenden vannak a szökések.

Éppen most érkezett jelentés arról, hogy nyolc katonaköteles korban lévő ifjú és köztük egy leány is, egy kis csónakon megszökött Cyprus szigetéről és szerencsésen megérkezett Izraelbe.

A cyprusi internáltak ügyében egyébként újabb intervencio történt. Henry Morgenthau, az USA volt pénzügyminisztere, a nemzetközi zsidó mozgalom egyik vezetője, táviratban hívta fel Attlee miniszterelnök figyelmét

a cyprusi tábo okban uralkodó szörnyű viszonyokra

és felszólította a brit miniszterelnököt, tegyen a brit kormány sürgős intézkedéseket a 11.000 zsidó bevándorló szabadonbocsátására

Morgenthau táviratában megállapítja: »A fogvatartottak egyetlen bűne az, hogy zsidók, akik megszabadultak a Hitler kezétől fenyegető halál torkából és most saját népük között akarnak továbbélni, saját országukban.« A távirat rámutat, hogy a 11.000 ember, közöttük 600 csecsemő is,

a legembertelenebb bánásmódot kénytelenek elszenvedni.

A távirat így fejeződik be: »Nem szabad elfeledkeznünk ezekről az ember kéről, mert különben súlyos bűnt követünk el az emberiesség ellen és az emberi szabadság elveivel szemben.«

Nem a micsurini, hanem a morganista genetika szolgálja a fajelméletet

Szokatlan incidens foglalkoztatja az egész világ tudományos köreit. Arról van ugyanis szó, hogy egy amerikai tudós, H. J. Meller, az Indianai egyetem biológia tanára, aki már hosszabb idő óta tiszteleti tagja a Szovjet Tudományos Akadémiának, most levélben értesítette az Akadémiát, hogy nem ért egyet a micsurinizmus kérdésében elfoglalt állásponttal és ezért kilép a Szovjet Tudományos Akadémia tagjai sorából. Micsurin, mint ismeretes, megdöntötte Weissmann és Morgan biológiai tételét és bebizonyította, hogy a növények és állatok leszármazottainak megváltoztatása az ember kezében van. Meller professzor ezt a szokatlan indokolású kilépőlevelet nemcsak az Akadémia elnökségének küldte el, hanem gondoskodott arról is, hogy az amerikai sajtó közölje szószerinti szövegében.

Érthető, hogy az amerikai sajtó, amely minden alkalmat megragad, hogy kiélezze az amerikai-szovjet viszonyt, kapva kapott az alkalmon és bő tálalásban, élénk szovjetellenes kommentárok kíséretében ismertette H. J. Meller levelét.

Ezzel magyarázható, hogy a Szovjet Tudományos Akadémia elnöksége ugyancsak a sajtó útján hozta nyilvánosságra válaszát. Ebben, a válaszban szokatlanul kemény kritikát gyakorol Meller professzor állásfoglalása felett és élesen visszautasítja az amerikai egyetemi tanárnak azt a vádját, hogy a micsurinizmus a faji teória elveit szolgálja.

»Nem a micsurini biológia, hanem az általa legyőzött és Meller professzor által helyesnek ítélt morganista genetika — írja a Szovjet Tudományos Akadémia elnöksége — szolgál a reakciónak segédeszközül a faji teória elveinek megerősítésére. Így volt ez a fasiszta Németországban és így történik ma Amerikában. Meller, aki valamikor fellépett az eugenikusok ellen és ma az embertenyésztést propagálja, egy nevezőre került a tudomány faji teóristáival és reakciósaival.«

A válaszlevél — amelyet teljes terjedelmében közölt a Pravda és az Izvesztija — azután Meller professzor levelének azzal a részével polemizál, amelyben az amerikai egyetemi tanár azt állítja, hogy a Szovjet Tudományos Akadémiát a micsurinista elvek elfogadásánál nem tudományos, hanem politikai okok vezették, hogy a Szovjetunióban a tudomány a politika alárendelt je.

»Mi szovjet tudósok — hangzik a levél nagyjelentőségű, elvi állásfoglalása, amely a marxizmus-leninizmusból folyik — meggyőződéssel valljuk, hogy nem létezhetik a világon politikától elválasztott tudomány. A kérdés lényege csupán az, milyen politikával kapcsolatos a tudomány, kinek érdekeit képviseli: a nép vagy a kizsákmányolók érdekeit?...

A jelen pillanatban általánosan elismert ténnyé vált, hogy Amerikában mozgósították a tudományt, amelyet az amerikai imperializmus háditó és agresszív terveinek vettek alá.

Érthető meglepetést kelt mindenfelé, hogy miért nem lépett fel Meller professzor az ellen, hogy az amerikai imperializmus felhasználhassa azokat a tudományos eredményeket, amelyek milliós tömegek elpusztítását teszik lehetővé és miért lépett fel a micsurini biológia ellen, amely pedig azt a feladatot követi, hogy minél gyorsabban emelkedjék a nép jóléte.«

Hanyatlóban van-e a francia szellem hatása Magyarországon

Lucien *Febvre* francia történész nemrég cikket írt arról, hogy a francia nyelv elterjedtsége hanyatlóban van a világon. *Fejtő* Ferenc, a párisi magyar sajtó- és tájékoztató iroda igazgatója levelet írt az Education Nationale című francia folyóirat szerkesztőségének és válaszol Febvre cikkére, különösen pedig arra az állítására, mintha a francia nyelv szerepe Közép- és Kelet-Európában — tehát Magyarországon is — egy felső réteg sorsához lett volna kötve.

— Túlzás nélkül mondhatjuk, — írja Fejtő, — hogy 1789 óta a francia nyelv és a szabadelvű eszmények szorosan összefonódtak Magyarország igazi szellemi elitje előtt, amely túlnyomóan, sőt mondhatnánk kizárólag, az elszegényedett kisnemesség és

a kialakuló polgárság

(kistisztviselők, tanárok, orvosok, írók, stb.) soraiból toborzódott. Éppen az 1848-iki forradalom mutatta meg, hogy az igazi magyar elit mit köszönhetett a francia gondolatnak, amely, sajnos, csak rövid időre jelenthette a humanista, liberális, demokratikus és univerzalista irányzat diadalát a porosz atyáskodás és káplári világ felett. Forradalmunk minden kiválósága jól beszélt franciául, állandóan olvasta a francia ujságokat.

Fejtő megállapítja, hogy a francia nyelv elterjedtsége nőttön nő. A budapesti Francia Intézet igazgatója a franciául tanulni vágyók nagy számára való tekintettel

kénytelen volt a nyelvtanfolyamokat kibővíteni.

— Meg kell jegyezni, — folytatja — hogy a német befolyás hanyatlása következtében úr támadt nálunk, amelyet sürgősen ki kell tölteni. Egyáltalában nem csodálatos tehát, hogy az ország új vezetői, akik majdnem valamennyien át vannak itatva a francia kultúrától, azt szeretnék, ha a francia nyelv honfitársaik demokratikus és racionális átnevelésének eszköze lenne.

Idézi *Gaál* budapesti egyetemi tanárnak egy magyar szakszervezeti folyóiratban megjelent cikkét: »A francia középfokú oktatás célja a gyermek személyiségének és értelmének kialakítása, ugyanakkor pedig jó általános műveltségben való részesítése. Nem annyira az oktatáson van a hangsúly, mint azon, hogy

helyes ítélőképesség

alakuljon ki a gyermekben, hogy felébredjen benne a kritikai szellem és kifejlődjék nála a mértéktartás érzéke. A francia oktatás lényeges ismertetője a tekintélyi elv tagadása. A francia tanár úgy érzi, hogy feladatát jórészt teljesítette, ha tanítványa kételkedni kezd.«

Hivatkozik Fejtő *Ortutay* Gyula kultuszminiszterre, aki az alapfokú oktatásban »francia« osztályokat létesít, amelyekben az oktatás nyelve majdnem teljesen francia. Megfelelő számú tanerő hiányában a tízezer jelentkező közül eddig még csak mintegy ezer számára lehetett ilyen francia osztályokat felállítani. Elhatározta továbbá a magyar kormány, hogy a középfokú oktatásban

a franciát az angollal egyenlő mértékben fogják tanítani.

A népi kollégiumok tízezer hallgatója közül több, mint ötezer választotta elsősorban a francia nyelvet. Magyarországon két nemzetközi jellegű tekintélyes francia nyelvű folyóirat, a »Revue d'Histoire Comparée« és a »Revue de Littérature Comparée« jelenik meg.

— Ha anyagi vonatkozásban Franciaország nem is játszhatja többé azt a szerepet, mint hajdan, — mondja Fejtő végül levelében — szilárdan meg vagyok győződve arról, hogy szellemi öröksége még **mindig messesugárzó hatalom.**

Rendelet készül a szolgálati jogviszonyból eredő követelések behajtásáról

Az igazságügyminiszter rendelettervezetet készített a szolgálati jogviszonyból eredő követelések behajtásának biztosítására. A rendelet kimondja, hogy végrehajtásnak van helye előzetes letartóztatásban vagy vizsgálati fogságban lévő munkaadó ellen, valamint az olyan munkaadó ellen is, aki üzemének megszüntetésére készül. A rendelet szerint a szakszervezet igazolja majd azokat a tényeket és adatokat, amelyek a követelések létrejöttét, összegét, lejártát bizonyítják.

A korlátolt felelősségű társaságoknak az a tagja, aki megszökött vagy ismeretlen helyen tartózkodik és megjelölt határidőre nem tért vissza, egész vagyonával felelős a munkavállaló követeléséért.

A rendeletet a legutóbbi minisztertanács elfogadta.

*

A mezőgazdaságot sűrűn sujtó aszály ellen csupán az öntözés nem nyújt elég védelmet, ezért a Nagyalföld fásítására az Országos Tervhivatal 10.000 holdon 33 millió forint költséggel erdőt telepít.

*

Az Önkéntes Mentőegyesület idén is szilveszterkor tartja gyűjtését. Orovetz Béla főigazgató a sajtó előtt kijelentette, hogy az állam 600.000 forintos támogatása mellett nagy szükség van a társadalom segítségére is, hogy az új mentőkocsikat, vidéki mentőszékházakat és a mentőkórházat beszerezhessék, illetőleg felépíthessék.

*

Bálint Sándor, Barankovics-párti képviselő lemondásának híre a politikai életben sok találgatásra adott okot. Barankovics István ugyanis még nem tud a lemondásról és azt állítja, hogy azt teljesen kizártnak tartja. Ezzel szemben szegedi politikai berkekben megerősítették a hírt, amit alátámaszt az is, hogy Bálint Sándor élesen szembehelyezkedett a klerikális reakció politikájával.

*

Kedves ünnepség zajlott le a Telepes-utcai általános iskolában. Ortutay Gyula kultuszminiszter Szoboszlay tanácsnok társaságában meglátogatta az iskolát, hogy a jó előmenetelű tanulóknak tanulmányi segélyeket nyujtson át. Az úttörő ruhába öltözött kiváló előmenetelű, munkás- és parasztszármazású kisdiákok, mintegy 76-an, hálásan köszöntek meg a nekik juttatott 100 forintos segélyt és megígérték, hogy élni fognak azokkal a művelődési lehetőségekkel, amelyeket a demokratikus magyar művelődéspolitika biztosít számukra.

*

A kiskirályságnak egyre inkább befellegzik. Szarka József szirmabesenyői gépészkovács évtizedes szolgálatai jutalmazásaképpen jóval a földreform előtt traktort kapott ajándékba. Roncsból üzemképessé tette. A Földbirtokrendező Tanács és a Földmüvelésügyi Minisztérium megállapította, hogy a traktor nem képezi kisajátítás tárgyát. Két esztendeig szorgalmasan dolgozott vele, majd eladta Bereczki Sándor ókécskei traktoristának, aki maga is az ókécskei újgazdák legnagyobb megelégedésére bérszántott a masinával. Egy napon felszólították Szarka Józsefet, hogy a traktort adja át a szövetkezetnek, mert különben rendőri karhatalommal való elszállítása iránt intézkednek. Az önkényes rendelkezés ellen Bereczki — a mai tulajdonos — ókécske község elöljáróságához fordult, amely a bíró, az esküdtek és a termelési bizottság jelenlétében az »58.000/1948. F. M. számú rendelet gondos áttanulmányozása után« az ügyet a törvény rendes útjára terelte.

Vesztett a lóversenyen, szökni akart, a határvadászok karjaiba futott

Szombathely, december 28. (A Világ tudósítójától.) Bédi Lajos, a budapesti Rókk István-gyár alkalmazo[illegible] a rábízott pénzből 6000 fo[illegible] lóversenyezett, utána fel[illegible]ra és Szombathelyre uta[illegible] a határon átszökiék [illegible]a. Budapesti felhajtók Bu[illegible]ségbe irányították. Megadták neki egy embercsempész pontos címét. De eltévesztette az utat és Bucsu helyett Kisnardára ment. Ott egy házba tért be, hogy érdeklődjék, merre visz az út Ausztriába, de a ház, ahova betért, a kisnardai határvadászok őrháza volt. A határvadászok Ausztria helyett a szombathelyi fogházba kísérték Bédit.

Az alapok az állami, — az üzemek az üzemi költségvetésben

A költségvetés — amint azt az indokolás megállapítja — valóban az összes kiadásokat és bevételeket magában foglalja. 1949 január hó 1-ével

megszűnnek az összes állami alapok

így például a Földbirtokrendező Alap, a Székesfővárosi Hídalap, az Országos Tisztviselők Betegsegélyezési Alap, a Közületek Támogatási Alapja, stb. Megszűnt az úgynevezett árkiegyenlítő alapok költségvetésen kívüli kezelése is.

Másik lényeges változás az elmult évek költségvetésével szemben a közigazgatási tevékenységnek és az üzemi gazdálkodásnak

következetes szétválasztása.

Az állami közigazgatás költségvetéséből kikerültek a pénzügyi jövedékek üzemei, — dohányjövedék, szeszegyedáruság, sójövedék, lottójövedék — valamint az egyes tárcák keretében kezelt kisebb üzemek is. Az állami költségvetés tehát csak a posta, távirda és távbeszélő, az államvasutak és az állami mezőgazdasági gépüzem előirányzatát tartalmazza. Az üzemi költségvetések már nem részei a szorosabb értelemben vett állami költségvetésnek, hanem az állami üzemgazdasági költségvetés keretébe tartoznak.

További feladat lesz, hogy a különböző közületi — közigazgatási és üzemgazdasági — költségvetéseket egy összefoglaló

nemzeti költségvetésbe

vonják össze. A nemzeti költségvetés rendszerének kiépítése azonban hosszabb időt vesz igénybe. A most benyujtott 1949. évi állami költségvetés tehát még nem nemzeti költségvetés, de mindenesetre jelentős lépés a felé je vezető úton.

Felhivjuk t. Ügyfeleink figyelmét, hogy december 29. és január 3. között vállalatunknál az

árukiadás leltározás miatt szünetel

Magyar Külforgalmi N. V.

Budapest IV, Deák Ferenc utca 5. Tel.: 187-800.

Szilveszterre? Halkocsonvát!

Betyárvilág

A TERÉZ KÖRÚTON A BRITANNIA RÉMREGÉNYE

25

A sertésnagyvágó

»Briti Rózsi« egyik emlékezetes bravúrja volt az az eset, amikor a Britannia kezére juttatta Dicker Károly sertésnagyvágót. A Terézkörúti Westend-kávéházban ismerkedett meg vele. Reggelig pezsgőztek. Ekkor bizalmasan közölte Dickerrel, hogy a Britanniá belső helyiségeiben folytatni lehetne a mulatozást. Dicker gyanútlanul követte Briti Rózsit a Britanniába.

»Ünnepélyes fogadtatásban« részesült. Nyomban levitték a pincébe és összeverték. Értékeit »óvadék« céljából elvették. Mikor már mindene a britanniások kezén volt, kidobták a Szondy-utcába.

Dicker később feljelentést tett a britanniások ellen, de a szembesítésnél nem ismerte fel azokat, akik a pincében »foglalkoztak« vele.

Egy népszínházutcai festékkereskedőt is kiraboltak Briti Rózsi révén.

XVII. FEJEZET.

A mázolócsoport

1919 végén az Ébredő Magyarok Egyesületében megalakult az úgynevezett »mázolócsoport«, amely a Britanniában kapta utasításait. Mázolók alatt azokat az elszánt fiatalembereket értették, akik éjszaka a véresszájú plakátokat felragasztották. Ez a mázolócsoport őrt állott a kiragasztott plakátoknál, nehogy letépjék, leszaggassák vagy bepiszkolják azokat.

Innen kapták nemcsak a plakátragasztók, hanem a britanniások is a »mázolócsoport« elnevezést.

Ennek a mázolócsoportnak volt egyik alvezére Lieszkovszky Gyula és vele együtt egy Beöthy Zsigmond nevű fiatalember, az Ébredő Magyarok Egyesülete szakosztályvezetője. Az utóbbit később betöréses lopás miatt letartóztatta a rendőrség, mert kiderült, hogy betört a Kosuth Lajos-utcai Holzerféle divatáruüzletbe. (Később Nagykovásy Milenko sajátította ki ezt az áruházat.) Nemcsak a szekrényeket, de a kasszát is feltörte, sőt leharapta az őt letartóztató Hámori detektívfelügyelő kisujját. Kétévi fegyházat kapott.

Eleinte senki nem tudta, honnan bukkant fel Lieszkovszky. Hamarosan népszerű ember lett a britanniások körében. Igen erős ember volt. Akárhányszor felemelt egy konflislovat. Lumpolás közben valamelyik kiskocsmában négy cigányt kapott fel Lieszkovszky Gyula, azok rácsimpaszkodtak a nyakára és a karjára: úgy táncolt velük.

Kilengés a Tabarinban

Néhány britanniás tiszt 1920 elején a józsefutcai Jajczai- (később Zódfa) vendéglőben mulatozott. Ott elhatározták, hogy elmennek Géber »Náci« bácsihoz, a Tabarin tulajdonosához, szórakozni.

A Rákóczi-úton volt a Tabarin mulató. (Azelőtt Steinhardt-mulató néven ismerték, az Alsóerdősor-utcával szemben.)

Lieszkovszky »ma ingyen lesz eszem-iszom« felkiáltással számos barátját meginvitálta a Tabarinba.

Rendeltek, fogyasztottak, végignézték a műsort. Kik ültek az asztalnál Lieszkovszkyval? Dr. Herkély Tibor, Sátori László, Pap József, Sefcsák György, Bors Ádám, dr. Dániel Sándor ÉME-ügyész, Zgróó »Janó« főhadnagy és Lukács Lóránt.

A műsor után »az úri közönség« táncolt, de nem a zenére, hanem kardlapra és gumibotra. Lieszkovszky egymásután dobálta ki az embereket, a ruhatár üvegajtóján keresztül.

Annyira belejött a dobálásba, hogy részeg fővel Beöthy Zsigmondot is felkapta.

— Engem ne bánts, — kiabált Beöthy — én vagyok Zsiga...

Lieszovszky Gyula házasságszédelgéssel is foglalkozott. Ő találta ki néhány társával az éjszakai utcai igazoltatásokat. Az eljárást hamar megszüntették ellene. Tizenkétrendbeli házasságszédelgést követett el. Ismert budapesti és vidéki gentry-családokban. Mint britanniás tiszt jelentkezett. Úgy mutatkozott be, hogy ő trencséni Lieszkovszky Gyula, Lieszkovszky alispán fia. Később kiderült, hogy apja számadó volt Lieszkovszky alispán birtokán. Házassági ígéretet tett és pénzt csalt ki egy alispán leányától, egy ezredes özvegyétől, egy miniszteri főtisztviselőtől, több trafikosnőtől és egy vidéki földbirtokos családjától. Akkor körülbelül 40 millió koronára értékelték Lieszkovszky kizsarolt tételeit. Egyik-másik család bűnvádi feljelentést tett, de attól való félelmükben, hogy a szélhámos nevével összefüggésben meghurcolhatják őket, visszavonták a feljelentést. Aki nem vonta vissza, annál britanniások tisztelegtek. A legszebb Lieszkovszky-történet az, hogy az Ébredő Magyarok fajvédő képviselőnek jelölték.

Törik a „Kristály"

Mindjobban sűrűsödtek a britanniások utcai verekedései és kávéházi tüntetései. A terézkörúti Kristály-kávéház összes ablakait és tükreit, edényeit és berendezését összetörték.

Ezen az estén Zerkovitz Béla zeneszerző is ott ült társaságával. A britanniás csoport körülfogta az asztalt. Igazolásra szólították fel a zeneszerzőt és társaságát. Az igazolók ugyanis szigorú különbséget tettek vendég és vendég között. Aki zsidónak látszott, azt rögtön megverték, a többieket igazoltatták.

— Igazolja magát — szólt az egyik Zerkovitzhoz.

(Folytatás következik.)

Tart a hideg, ködde l, kevés hóval

A hideg változatlanul uralma alatt tartja Kelet- és Közép-Európát és Nyugat-Európa nagyrészét. Törökországban havazik, Görögországban is fagypont alatt van a hőmérséklet. Csak az Atlanti partokon és Észak-Európában enyhébb az idő.

Hazánkban ismét erősödött a hideg. Ma reggel a fővárosban —8, az Alföldön —15, Debrecenbn —16, Nyíregyházán —17 fokot mértek. Csak szórványosan havazott.

Az idei december a hideg decemberek közé számít, mert csak négy nap emelkedett a hőmérséklet olvadáspont fölé. A Duna zajlása egyre erősebb, a mellékfolyókon tovább vastagodott a jég. A Balaton jegének vastagsága 10 centiméter.

Tovább tart a hideg, ködde l, helyenkint kisebb havazással.

Budapesten kedden délelőtt —7 fok volt.

Mit főztek az óbudai fehérítőben...

Az Óbudai Fehérítő üzemi bizottságának feljelentésére, ma őrizetbe vették *Lisztják* József élelmiszerbeszerzőt, aki *Nagy* Ferenc konyhafőnökkel összejátszott, több mint 10.000 forint értékű élelmiszert lopott az elmult hetekben az üzem konyhájából.

Tompa Puli

az Uri muriban Cseörgeö Csuli figuráját annyi egyéni zamattal, ösztönös sokrétűséggel, vibráló emberi humorral mintázta meg, hogy a magyar színpadtörténet egyik legjobb alakításának mondják. Székely ember. Kézdivásárhelyen született, Kolozsvárra került orvostanhallgatónak, de szükös volt a zsebpénz s néhány bardtjával együtt zenekart alakitottak, keresetükből fedezve tanulmányaikat. Többször muzsikáltak a színházban is, aztán úgy látták jónak, hogy a színház melletti színiskolába sem árt eljárogatni. Igy történt, hogy az orvosnövendékből színész lett és családja — miután látta, hogy a színháznál is lehet becsületesen dolgozni — belenyugodott a megváltozhatatlanba. 1923-ban lépett fel először Kolozsvárt Janovics Jenő társulatánál s azóta a legváltozatosabb szerepkörben ragyogtatta meg sokoldalú tehetségét. Fellépéseiről a pesti lapok is gyakran megemlékeztek. Mindenki, aki csak érdeklődik a a színház iránt, számon tartotta, azután meg is ismertük a filmről. (Huszonkilenc filmben játszott.) mig Pestre nem került s mig legvérmesebb álma be nem teljesült: leszerződött a Nemzeti Szinházhoz. Amilyen egyszerű és közvetlen a szinpadon, olyan az életben is. Nem vágyik nagy szerepre, »kicsi legyen, de jó, amit kiosztnak rám«. Feleségével, a kolozsvári színház egykori tagjával és hároméves kisfiával, a kis Pufival, harmonikus boldogságban él s akkor a legboldogabb, amikor kisfiával a budai hegyeket járja s közben az erdélyi havasokról mesél neki. Szeret enni-inni, — bár epeköve miatt néha diétára fanyarul — még főzni is tud, különleges erdélyi ételeket, olyan tárkonyos bárányleves t, hogy aki eszik belőle, nem felejti el soha... (D)

„Farkasvér"

A legújabb szovjet film, amely rövidesen bemutatásra kerül Budapesten, Jack London regényéből készült. Címe: Farkasvér. Diákkori kedves regényünk színes története elevenedik meg: a farkascsorda élete, küzdelmei és vándorlása fenyőerdőkben és hatalmas hósivatagokon át. Egy szán egyik kutyáját csábítja el az erdők vad farkasa...

Az olasz jogdíjak

A magyar szövegirók és zeneszerzők szövetségének igazgatója, *Vasvári* Tibor ma visszaérkezett Rómából. Ezt mondja:

— Az olasz zeneszerzők szövetkezetével tárgyaltam le a magyar és olasz szerzők közötti függő ügyeket. A tárgyalások eredménye: Olaszország elengedte a háború előtt, a háború alatt és az inflációs időkben játszott olasz szerzők magyarországi jogdíjait.

Zinner Károlyné sz. Schwarz Éva fájdalomtól összetört szívvel jelenti, hogy drága jó édesanyja

özv. Schwarz Arnoldné
sz. Klein Elsa

hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése e hó 29-én délelőtt ½11-kor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben. Gyászolják még anyja, bátyja, húga, kiterjedt rokonsága és barátai.

Az ismeretlen város

Irja Kristóf Károly

Munkácsy Mihály az utcán

Sok szép könyv jelent meg mostanában s az ember szívesen böngészi a kirakatokat. A gyenge téli világosság miatt persze kissé közelebb kell állni az üveghez. (Mint a gyerekek Mikuláskor.) Az egyik múzeumkörúti bolt bejáratában, térdmagasságban rozsdaszínű aláírás tűnik fel: »Munkácsy Mihály«. A bámészkodó könyvrajongó szeme megakad az íráson, tekintete tovább keresi a könyvcímeket, de aztán ismét húzza-vonzza a név.

Hiszen ez... igen... Munkácsy Mihály kezevonása. Levél... Ott kopik, sárgul, halványodik a kirakat aljában. Még joban le kell hajolni. »53 Avenue de Villiers« olvasható a levélpapír sarkában. Itt lakott. Ez volt híres műtermének címe.

1890 január... Olvassuk csak, mit írt.

»Igen tisztelt Uram! Szivélyes küldeményét köszönöm, mint azon szellemi kötelék fonalát, mely reményem, a legelső alkalommal személyes barátsághoz vezetend. Ön kedveli bennem a poétát, én ezt igen hízelgő kijelentésnek veszem. De ne vegye ezt sosem banális kölcsönösség gyanánt, ha én meg akarom mondani, hogy szeretem Önben a festőt, kinek jellegzetes alakjai oly egészséges egyszerűséggel beszélik a szép magyar nyelvet. Oszintén meggyőnöm, hogy már hosszú évek óta tartózkodom külföldön, nem ösmertem az Ön nevét, de az alakok és az eszmék oly szimpatikusaknak tűntek fel előttem, hogy óhajtottam velök közelebbről megismerkedni és hidje el, nem jártam úgy velök, mint ez gyakran elő szokott fordulni az életben, hogy az ember óhajtja valakinek a közelebbi ismeretségét és aztán megbánja. Hazafiúi kézszorítással Munkácsy Mihály.«

Milyen eszmék? Milyen alakok? Kinek irta a levelet?

Erre a Múzeum-körúton nem kapunk feleletet.

És amikor a kusza írástól hunyorgatva tovább nézelődünk, Babits, Kosztolányi, József Attila írását pillantjuk meg. Sőt Leo Delibes zeneszerző névjegye szépen megfér Meyerbeer levele mellett.

»A bün.« József Attila versének kézirata. (Eltér a kötetben szereplő verstől, de csak lényegtelen változással.) Babits Fogarasról ir levelet egy barátjának s közli: Fogarason senki nem járat Hetet...

Kemény, határozott irással dolgozott József Attila: »Mit értünk voltaképpen középosztályon? Azonos-e a középosztály a polgársággal? Azonos-e az értelmiséggel?«

Ezt irja és erre felel József Attila. Ott van az antikvárium kirakatában Munkácsy, Babits levelével együtt. Jó lenne megvenni. De — sokadika van. És aztán: e levelek múzeumba valók. De sürgősen!

Kétszáz ajándéklemezt küld a moszkvai rádió a pesti studiónak

A magyar rádió külügyi osztálya ebben az évben prózai és információs anyagon kívül több zenés összeállítást küldött a moszkvai rádiónak. Ismételten küldött többlemezes zenekari és dalanyagot is, Bartók, Kodály, Liszt, Veress stb. műveiből.

Mint az MTI moszkvai tudósítója jelenti, a moszkvai rádió örömmel vette a magyar rádió küldeményeit és műsorában fel is használta azokat. Egyébként a moszkvai rádió útnak indított újabb 200 ajándéklemezt a magyar rádió számára.

Színházi hírek

Önálló estét rendez január elsején Budapest vidám jazztriója, a Hurrikán együttes »Ez az év is jól kezdődik« címmel. Hangversenyük a Zeneakadémián lesz.

Két férfi és egy női kalauz szerelmi történetéről szól a »Zöld-sárga-piros« című kis játékfilm, amelyet rövidesen bemutatnak Budapesten. A Beszkárt film főszereplői Latabár Kálmán, Kiss Manyi és Gozmány György.

Orosz Júlia és Angyal Nagy Gyula január 8-án a miskolci Nemzeti Szinházban vendégszerepel a Bohéméletben.

Hatalmas párisi operasikerről számolnak be a francia lapok. Bemutatták Claude Delvincourt »Lucifer« című zenés misztériumát. A sajtó megállapítja, hogy az utóbbi évek egyik legkiválóbb műve.

Izraelben készít dokumentumfilmet Fred Zimmermann Amerika haladó szellemű rendezője.

A francia »Chorale Populaire de Paris« műsorát közvetíti a magyar rádió január 16-án.

André Mouczy-Eon több darabját játszották már Budapesten. A párisi iró legújabb szinjátékának e héten volt bemutatója a Porte Saint-Martin szinházban. Címe: „Az aranyos férj".

Mészáros Ági beteg, magas lázzal lépett fel az Uri muri legutóbbi előadásán. Szerepét Ruttkay Éva tanulja.

Triesztbe kapott szerződési ajánlatot egy magyar zenésztársulat a Szakszervezet révén.

A londoni rádió január 13-án átvesz egy budapesti rádióközvetítést, amelynek Páka Jolán a közreműködője.

Csehov »Az orvos felesége« című novelláját rádióváltozatban halljuk január 10-én a magyar rádióban.

Rátkai Márton élete legnagyobb szerepére készül: a »Szabin nők elrablása« után Bernard Shaw »Caesar és Cleopatra«-jában Caesar szerepét fogja eljátszani a Pesti Szinházban.

D. W. Griffith néma filmrendező életéről film készül. Női főszereplője: Lilian Gish.

Laczkó Mária a bécsi Staatsoper meghívására három napra Bécsbe utazik. Az Aidaban és a Turandotban lép fel. Január végén Trieszt-ben a Tell Vilmos-ban szerepel.

A windsori felújításáról szóló bírálatainkból, nyomdai hiba következtében egy egész sor kimaradt. Az eredeti — és helyes — szöveg igy szólt: »Szilágyi Bea az egyetlen prózai szereplő, ha nem is jelentékeny szerepében, de hangulatos, vidám, elhihető, ügyes Puck«.

Vita az „Optimisták" és „Bizakodók" között

Néhány hónappal ezelőtt nyilt meg egy józsefvárosi vendéglőben az Optimisták kabaréja. A kis társulat vezetősége néhány heti működés után nem tudott megegyezni a vendéglő tulajdonosával, mire kiköltöztek a helyiségből. A vendéglős időközben szerződést kötött egy új kabarétársulattal, a »Bizakodók«-kal. Ez az együttes rövidesen megkezdte működését.

Az ügy a színészszakszervezet fegyelmi bizottsága elé került. Megállapították, hogy az Optimisták jogosan távoztak, ezzel szemben a vendéglős az új társulat szerződtetésével konkurrenciát támasztott az Optimistáknak. Az ügy aktáit áttették a vendéglősök ipartestületéhez, amely eldönti az Optimisták és a Bizakodók közötti vitát.

A VILÁG előfizetési ára:
negyedévre 45 forint
1 hóra 15 forint

Munkácsy Mihály

Csehi Miklós: A nagybányai festészet kialakulásának néhány sajátossága. Sz. M. 1953. 161–162. l.

Munkácsy Mihály

Pester Lloyd

1914. okt. 4.

(Munkácsy und Ledelmayer.)

M.D.K.

Munkácsy

Sárközy György: "München ma is a művészet városa" cimmel rövid beszámolóban ir a város művészeti életéről és ennek keretében megjegyzi, hogy dr. Enterberger Ferenc müncheni műgyüjtő gyüjteményében eredeti Munkácsy tanulmányt fedeztek fel.
A kép repr.-ját bemutatja a lap.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. ápr. 28.-május 4.
VI. évf. 19. sz. 13. lap

Munkácsy Mihály
festő-

M.D.K.

Emlékkiállítását Szakasits Árpád
szervezte meg.

M. Abonyi Aranyi: Szakasits Árpád és a képzőművészet
Művészet, 1965. szeptember – 48 lap.

Munkácsy Mihály

Alkotmány
1914. márc. 8.
(Munkácsy.)

Munkácsy M

Bródy Sándor

Munkácsy feltámadása. Az Újság.

1914. marc. 29.

Munkácsy Mihály, festő MDh

Tárlatvezetésen ismertetik munkásságát.

-: A hét végi kulturális programból

11.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. jún. 12.

Munkány

A „Sikalomház" c. fa tmény első példánya most került haza, és bemutatták a Nemzeti galériában, 24 vázlattal együtt

Négyszava, 1965, máj. 27, 8. o.

Munkácsy.

1952 ben az emlékkiállításnak négyszázhatmincezer látogatója volt.

Emlétve.

Népművelés, 1965. 6. sz. 34. old.

Munkácsy

„Ásító fiú" c. kép

Emlétne,

Kritika, 1964. II sáf. 11. r. 48. l.

AZ 1925-IK ÉVI

TAVASZI KIÁLLITÁS

ÉS

LÁSZLÓ FÜLÖP, MUNKÁCSY MIHÁLY,
PENTELEI MOLNÁR JÁNOS, VALAMINT
PECZ SAMU ÉS HÜVÖS LÁSZLÓ
ÖSSZEGYÜJTÖTT MŰVEINEK

TÁRGYMUTATÓJA

MÁJUS, JUNIUS

ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
BUDAPEST, VÁROSLIGET, MŰCSARNOK

AZ 1925-IK ÉVI

TAVASZI KIÁLLITÁS

ÉS

LÁSZLÓ FÜLÖP, MUNKÁCSY MIHÁLY,
PENTELEI MOLNÁR JÁNOS, VALAMINT
PECZ SAMU ÉS HÜVÖS LÁSZLÓ
ÖSSZEGYÜJTÖTT MŰVEINEK

TÁRGYMUTATÓJA

MÁJUS, JUNIUS

ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
BUDAPEST, VÁROSLIGET, MŰCSARNOK

Budapesti Hirlap nyomdája

ELŐSZO.

Május 1-én volt 25 esztendeje annak, hogy a magyar művészet örök büszkeségét, Munkácsy Mihályt e helyről örök pihenőjére kisértük. A Képzőművészeti Társulat kiállításán kezdte meg dicsőséges pályafutását és itt is fejezte be utolsó alkotásával, melyet néhány más művével együtt kegyeletünk és örök hálánk jeléül e szomorú évfordulón bemutatunk. Fenkölt lelke, soha el nem múló művészi nagysága keltse új életre nemzeti művészetünket és neve örök fáklya gyanánt világítson jövő törekvéseink útjain.

Művészi programmunkhoz híven folytatjuk a magyar képzőművészet kiválóinak bemutatását László Fülöp gyűjteményes kiállításával, egybegyűjtvén válogatott műveit melyekben művészi fejlődésének minden korszaka képviselve van. A tisztelet és elismerés adóját óhajtjuk leróni ezúttal személyisége és művészete iránt, melylyel a magyar képzőművészetnek fényes pályafutásán dicsőséget szerzett.

Pentelei Molnár János egybegyűjtött művészi alkotásaival siratjuk egy eredeti magyar tehetség korai elmúltát, aki rövid művészi pályafutása alatt is elörölhetlen dicsőséget szerzett a magyar névnek.

Pecz Samu művészi dicsőségét örökemlékoszlop gyanánt őrzik azon alkotásai, melyekkel fejlődő fővárosunkat és hazánkat gazdagította.

Merítsen mindnyájuk eredményes művészi törekvéseiből buzdítást és követendő példát az utókor, amely neveiket örök időkig szeretni és tisztelni hivatva van.

Az igazgatóság.

A kiállítás festészeti anyagát rendezték: *Komáromi Kacz Endre* és *Kukán Géza;* a szobrászati anyagát: *Bory Jenő.*

Néhai Pecz Samu építész műveit összegyűjtötték és rendezték: *dr. Nagy Károly* műegyetemi r. tanár és *Rerrich Béla építész.* Életrajzát írta: *dr. Nagy Károly.*

ELADÁSI FELTÉTELEK.

Az *eladó művek* árai, a kiállítási termek ajtói mellett, vagy a termek sarkában vannak kifüggesztve. *A vásárlások közvetítését kizárólag a főtitkár végzi.* Azok a művek, melyeknek eladási ára nincsen kiírva, *nem eladók.* A vétel megkötésekor a vevő egy vásárlási nyilatkozatot köteles aláírni, amely föltétlen fizetésre kötelezi az aláírót, megállapított határidőn belül. A vételár egynegyedrésze a vásárlási nyilatkozat aláírásakor azonnal lefizetendő, a maradvány legkésőbb *négy nap alatt* a Társulat pénztárába készpénzben szolgáltatandó be, a törvényes forgalmi adóval együtt.

A kiállított és megvásárolt művek biztosításáról azok tulajdonosai tartoznak gondoskodni.

A megvásárolt műveket a Társulat a Műcsarnok helyiségeiben köteles átadni a kiállítás bezárása után, a befizetést igazoló nyugta és aláírott átvételi elismervény ellenében. Elszállításukról a tulajdonosok tartoznak gondoskodni.

Az 1925 július 10-én túl visszahagyott művekért a Társulat semminemű felelőséget nem vállal.

Az Igazgatóság.

I. TEREM.

LÁSZLÓ FÜLÖP ELEK művei.

Olajfestmények, nem eladók.

1. Bárcziházi Bárczy Istvánné. Magántulajdon.
2. Gyermek arckép. Özv. Ábrányi Kornélné tulajdona.
3. Gyermekfej. László Marcell tulajdona.
4. Női fej. Dr. Rudnyánszky Béla tulajdona.
5. Esti harangszó. Az állam tulajdona.
6. Gyermekfej. László Marcell tulajdona.
7. A kis művész. Kraemer Gyula tulajdona.
7/a. Erlanger bárónő. Zlinszky István tulajdona.
8. Hulló falevelek. Mándy Samu tulajdona.
9. Női arckép. Dr. Seemann Dezső tulajdona.
10. Interior Littleworth Corner. A művész tulajd.
11. Gróf Apponyi Albert. Magántulajdon.
12. Női arckép. Quittner Ervin tulajdona.
13. Gróf Csekonics Jánosné. Gróf Károlyi Istvánné tulajdona.
14. Férfi arckép. Quittner Ervin tulajdona.
15. Bárcziházi Bárczy Istvánné. Magántulajdon.
16. Dr. Berzeviczy Albert. Magántulajdon.
17. Gróf Széchenyi Dénesné. Magántulajdon.
18. Szabó Miklós. Nárai Szabó Sándorné tulajdona.
19. Lukács Mici. Lukács József tulajdona.
20. Szilágyi Dezső. Az Igazságügyminisztérium tulajd.
21. Gróf Bethlen István. Magántulajdon.
22. Gróf Wenkheim Józsefné és gyermeke. Magántulajdon.
23. Báró Harkányi Frigyes. Báró Harkányi János tulajdona.
24. Gróf Szapáry Gyula. A miniszterelnökség tulajdona.

25. Gróf Mensdorf Pouly arcképe. Magántulajdon.
26. Gróf Wenckheim Dénesné gyermekeivel. Magántulajdon.
27. A művész fiai a rádió mellett. A művész tulajd.
28. Férfi arckép. Dr. Egerer Gedeon tulajdona.
29. Báró Forster Gyula. Magántulajdon.
30. Judge Turner. Magántulajdon.
31. Hubay Jenőné Cebrián Mária grófnő. Magántulajdon.
32. A művész felesége. Magántulajdon.
33. Thoman István. Magántulajdon.
34. Dr. báró Wlassics Gyula. Magántulajdon.
35. Thoman Istvánné. Magántulajdon.
36. Falk Miksa. A Pesti Lloyd-Társulat tulajdona.
37. Polakovics Mátyásné. Magántulajdon.
38. Dr. Wekerle Sándor. Az Otthon Írók és Hirlapírók Köre tulajdona.
39. A művész édesanyja unokájával. László Marcell tulajdona.
40. A művész felesége. Magántulajdon.
41. Gyermekarckép. Sándor Árminné tulajdona.
42. Visontai Kovács Zoltánné. Magántulajdon.
43. Görgey Arthur. László Marcell tulajdona.
44. Náray Szabó Sándor. Magántulajdon.
45. Öreg török. László Marcell tulajdona.
46. Gyermek arckép. Sándor Árminné tulajdona.
47. Gróf Bethlen András. A Földmüvelésügyi Minisztérium tulajdona.
48. Lemberger Gáborné. Magántulajdon.
49. Mesélő asszony. Sándor Pál tulajdona.
50. Fraknói Vilmos. Az állam tulajdona.
50/a. Női arckép. Sándor Árminné tulajdona.
50/b. A kis Lidi. Az állam tulajdona.
50/c. A művész önarcképe. Budapest székesfőváros tulajdona.

II. TEREM

Olajfestmények, eladók; a magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

51. KUKÁN GÉZA: Goll Aladárné arcképe. Magántul.
52. NÁDLER RÓBERT: Parkrészlet.
53. KUKÁN GÉZA: Magurányi Jenőné arcképe. Magántulajdon.
54. NÁDLER RÓBERT: Bicskei országút.
55. KARLOVSZKY BERTALAN: Nagybányai Horthy Miklós arcképe. Magántulajdon.
56. ÁLDOR JÁNOS LÁSZLÓ: Gödrös szolnoki utca.
57. KUKÁN GÉZA: Sacy v. Blondel arcképe. Magánt.
58. ÁLDOR JÁNOS LÁSZLÓ: Nyári nap Szolnokon.
59. KACZIÁNY ALADÁR: Flóra. Magántulajdon.
60. BARKÁSZ LAJOS: Virágzó fa.
61 Eölvedi GACHAL JÓZSEF: Anyám elgondolkozik.
62. POLL HUGÓ: A dömösi főutca. Pasztel
63. KÖVESDY GÉZA: Jelmezben.
64. POLL HUGÓ: Harmatos reggel. Pasztel.
65. Báró KOHNER IDA: Női arckép. Magántulajdon.
66. NAGY VILMOS: Varró leány.
67. TURY GYULA: Krisztus. Magántulajdon.
68. KÖVESDY GÉZA: Kútnál.
69. MERÉSZ GYULA: Pihenő akt.
70. MÁRK LAJOS: Kosztolányi Imréné arcképe. Magántulajdon.
71. ROMEK ÁRPÁD: Fogoly.
72. HOSSZU MÁRTON: M. I. J.-né arcképe. Magánt.
73. UDVARY PÁL: Önarckép.
74. UDVARY PÁL: Sárgaruhás leány.

75. UDVARY PÁL: Kuruc előörsök.
76. Báró KOHNER IDA: Női arckép. Magántulajdon.
77. ROMEK ÁRPÁD: Zöldség.
78. GLATTER GYULA: Gróf Mikes János szombathelyi püspök arcképe. Magántulajdon.
79. ROMEK ÁRPÁD: Almák.
80. KUKÁN GÉZA: Számadó juhász. Magántulajdon.
81. POLL HUGÓ: Délutáni napsugár. Pasztel.
82. GLATTER GYULA: Tanulmány.
83. RAKSSÁNYI DEZSŐ: A kastély váróterme.
84. GIMES LAJOS: Március végén.
85. BRÜLL ALADÁR: Arckép. Magántulajdon.
86. POLL HUGÓ: Malompatak. Pasztel.
87. MERÉSZ GYULA: Vénusz, Ámor és Jupiter.
88. BOSZNAY ISTVÁN: Ősz.
89. BRÜLL ALADÁR: Arckép. Magántulajdon.
90. MIHALOVITS MIKLÓS: Colleoni szobra Velencziában.
91. MERÉSZ GYULA: A park télen.

† PENTELEI MOLNÁR JÁNOS

1878—1924.

Született Dunapentelén. Szülei egyszerü polgáremberek voltak, akik büszkén nézték, miként bontakozik ki fiukból a rajzolótehetség. E miatt mérnöknek szánták. Középiskolai tanulmányai befejezése után be is iratkozott a József-műegyetemre, ahonnan Mezőhegyesre került, azonban leküzdhetetlen vágya a művészethez vonzotta. Művészi tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán kezdte. Mesterének művészi befolyása szorgalmas munkára serkentette. 1903-ban Párisba ment művészi tudását tökéletesíteni, az itt szerzett benyomások döntő hatással voltak további művészi munkásságára. Ez évben állította ki „Feleségem" és „Csirkecsendélet" című első műveit a Műcsarnokban. Ezeket követték „Árvák" és „Szüleim" című művei.

Benczúr Gyula tanítványai közé csak 1905. évben került. Itt festette 1905-ben „A falu szegényei" című nagyobb méretű festményét. 1908-ban nyerte első díját, a Wahrmann-díjat *„Finis"* című művével a Műcsarnok tavaszi kiállításán, majd ugyanez év őszi kiállításán *„Csendélet"* című művével az Erzsébetvárosi Casino díját vitte el. Egy önzetlen műbarát, néhai *Breitner Imre* szeretettel karolta fel tehetségét és itt kezdődik *a magyar csendéletfestő* dicsőséges pályafutása. Az 1909. évi műcsarnoki tárlaton „Harminc ezüstpénz" című nagyméretű művével elnyeri a báró *Rudics*-féle ösztöndíjat, mely művét az állam is megszerzi. (Elhelyezve a Soproni Múzeumban.) Ugyanez évben állítja ki a Műcsarnokban legnagyobb

méretű vallásos tárgyú művét, „Krisztus levétele a keresztről", melyet ugyancsak az állam vásárol meg. (Elhelyezve a Szent Imre Collegiumban.) 1910-ben fejezi be „Ego eimi" című vallásos kompozicióját, amelyre az állam kis aranyérmét kapja és amelyet a Képzőművészeti Társulat vásárol meg. (Jelenleg Horváth Nándor tulajdona.) Az 1911-ik évben már egészen áttér a csendéletfestésre, búcsút véve a nagyszabású kompozicióktól. Ez alkotásait a magyar műbarátok igyekeznek megszerezni, akik között előljár *beczkói Biró Henrik* páratlan gyűjteményével; több ilyen tárgyú képe még Amerikába, Kanadába és Belgiumba kerül. A gyümölcsöket, virágokat, porcellánokat és más dísztárgyakat feldolgozó csendéletei rendkívül népszerűvé és keresett művésszé teszik, ugyancsak nagy elismerést aratnak tájképei is. 1912. évben a bécsi Künstlerhaus kiállításán, majd 1913. évben a müncheni Glaspalast kiállításán nyeri el csendéleteivel az *osztrák* és *bajor állami nagy aranyérmeket*, amelyeket eddig csendéletképekre soha ki nem adtak. Az 1915. évi téli kiállításon itthon nyeri el a legnagyobb kitüntetést, a *nagy állami aranyérmet „Paprika"* című művével, melyet hasontárgyú műveinek egész sorozata követ minden műcsarnoki kiállításon, melyeknek rendezését is nagy buzgalommal, éveken át maga végzi. Összegyűjtött művei, művészi fejlődésének minden korszakából, igazolják példás szorgalmát, nagy tehetségét és finom művészi érzését.

Eredeti magyar tehetségénél csak szorgalma és akaratereje volt nagyobb. Imádta a szabad természetet, ez minden tájképtanulmányán kidomborodik, az arcképfestészettel még kenyérkeresetből sem szeretett foglalkozni. Nagy technikai tudásával nagyobb művészi feladatok megoldására is hivatott lett volna, ha a háború utáni szomorú idők meg nem bénítják művészi ambicióját. Fiatalon, 46 éves korában ragadta

el körünkből az irgalmatlan halál a békésgyulai József főherceg szanatóriumban, ahol mint lázas beteg is, utolsó leheletéig dolgozott. nemzeti művészetünk örök dicsőségére.

III TEREM

PENTELEI MOLNÁR JÁNOS művei.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

92. Alma, körte és szőllő. Klein Lipót tulajdona.
93. Sárguló fák. Eladó.
94. Női arckép. Magántulajdon.
95. A Vilma királynő-útról. Eladó.
96. Paprika. Eladó.
97. Etage. Eladó.
98. Fiúarckép (Pityu.) Magántulajdon.
99. Azálea. Eladó.
100. A falu szegényei. Beczkói Biró Henrik tulajdona.
101. Régi szent tárgyak. Eladó.
102. Anya gyermekével. Eladó.
103. Üvegek mozsárral. Eladó.
104. Uborkásüvegek. Karvaly Gyula tulajdona.

Szoborművek.

105. DAMKÓ JÓZSEF: Magyar asszony. Terracotta. Eladó.
106. DAMKÓ JÓZSEF: Pihenő munkás. Terracotta. Eladó.
107. BORY JENŐ: Petőfi. Pirobazalt. Eladó.
108. HAUPT STUMMER LEÓ: Férfiarckép. Bronz. Magántulajdon.
109. DAMKÓ JÓZSEF dr. Csernoch János herceg-prímás képmása. Márvány. Magántulajdon.
110. Dr. FARKAS ZOLTÁN: Báró Gerliczy Félix. Márvány. Magántulajdon.

111. Dr. FARKAS ZOLTÁN: Egy spanyol inkvizitor. Gipsz. Eladó.
112. BORY JENŐ: Szégyenlős. Pirobazalt. Eladó.
113. BORY JENŐ: Cézár. Pirobazalt szobor. Eladó.
114. BORY JENŐ: Mária királynő, II. Lajos özvegye. Pirobazalt szobor. Eladó.
115. DAMKÓ JÓZSEF: Parasztasszony. Terracotta. Eladó.

PENTELEI MOLNÁR JÁNOS művei.

116. Részlet a Városligetből. Koch László tulajdona.
117. Orosházi út. Eladó.
118. Árvák. Beczkói Biró Henrik tulajdona.
119. „Ego eimi." Horváth Nándor tulajdona.
120. Női arckép. Magántulajdon.
121. Gerbeaud-pavillon. Eladó.
122. Őszibarack, körte kancsóval. Neruda Kálmán tulajdona.
123. Csészék arany háttérrel. Beczkói Biró Henrik tul.
124. Lili és Ila, a művész leányai. Magántulajdon.
125. Őszi csendélet. Klein Lipót tulajdona.
126. Pityu arcképe. Magántulajdon.

IV. TEREM

Olajfestmények, szoborművek, építészeti rajzok. Eladók; a magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

127. MUNKÁCSY MIHÁLY: Tépéscsinálás. Gróf Károlyi László tulajdona.
128. MUNKÁCSY MIHÁLY: „Ecce homo!" Déry Frigyes hagyománya Debrecen városának.
129. MUNKÁCSY MIHÁLY: A falu hőse. Ledofsky Géza tulajdona.
130. MUNKÁCSY MIHÁLY: Zálogházban. Fónagy Aladár tulajdona. Szoborművek.

Szoborművek.

131. Gaádi KAYSER LAJOS: Apám. Magántulajdon.
132. RERRICH BÉLA és BERÁN LAJOS: A Pecz Samu-emlékkút terve. Magántulajdon.
133. GÁBOR MÁTYÁS: Gyermekfej. Magántulajdon.

Építészeti rajzok.

134. Dr. LECHNER JENŐ: A Néprajzi Múzeum pályaterve. (I. díj.) Magántulajdon.
135. Dr. FÁBIÁN GÁSPÁR: Templom. Tanulmány. Magántulajdon.
136. Ifj. GYENES LAJOS és Dr. NEUSCHLOSS KNÜSLI KORNÉL: Atilla-körúti bérház terve. Magántulajdon.
137. Ifj. GYENES LAJOS és NEUSCHLOSS KNÜSLI KORNÉL: Református templom Clevelandban. Magántulajdon.
138. Dr. FÁBIÁN GÁSPÁR: Templom-tanulmány. Magántulajdon.
139. Dr. LUX KÁLMÁN: Gara nádor palotája. Rekonstrukció. Eladó.

140. SZENDE ANDOR: A mohácsi fogadalmi templom terve.
141. SZENDE ANDOR: A mohácsi fogadalmi templom terve II.
142. SZENDE ANDOR: A Mezőgazdasági Hitelintézet átépítési terve I.
143. SZENDE ANDOR: A szolnokmegyei uradalmi kastély terve.
144. Dr. NEUSCHLOSS KNÜSLI KORNÉL és Ifj. GYENES LAJOS: Villa az Alvinci úton. Magántulajdon.
145. FRIEDRICH LÓRÁND: Palota-terv. Magántul.
146. Dr. LECHNER JENŐ: Regnum Marianum-templom tanulmányterv. Magántulajdon.
147. Dr. LECHNER JENŐ: Az Erzsébet királyné-emlékmű pályaterve. (II. díj.) Magántulajdon.
148. Dr. LECHNER JENŐ: A pasaréti templom terve. Magántulajdon.
149. Dr. NEUSCHLOSS KNÜSLI KORNÉL és Ifj. GYENES LAJOS: Budai villa terve. Magántul.

Szobrászati művek.

150. SZŐDY SZILÁRD: Karácsony Endre plakettje. Magántulajdon.
151. SZŐDY SZILÁRD: Agorasztó Tivadar plakettje. Magántulajdon.

Vízfestmények.

152. UNGHVÁRY SÁNDOR: Éva bünhődése. Magántulajdon.
153. UNGHVÁRY SÁNDOR: Hám püspök. Magántul.
154. UNGHVÁRY SÁNDOR: Rákóczi Gyöngyösön. Magántulajdon.
155. UNGHVÁRY SÁNDOR: Szent Erzsébet. Magántulajdon.

Botfai HÜVÖS LÁSZLÓ művei:

156. Fekvő női akt. Eladó.
157. Férfifej. Magántulajdon.
158. Tanulmányfej. Eladó.
159. Fiúarckép. Magántulajdon.
160. Férfifej. Magántulajdon.
161. Táncosnő. Eladó.
162. Tanulmány. Eladó.
163. Leányfej. Magántulajdon.
164. Gyermekfej. Magántulajdon.
165. Férfifej. Magántulajdon.
166. Tanulmány. Eladó.
167. Fragment. Eladó.
168. Tanulmány. Eladó.
169. Arckép. Magántulajdon.
170. Kút-terv. Eladó.
171. Birkózó. Magántulajdon.
172. Leányfej. Eladó.
173. Férfiarckép. Magántulajdon.
174. Álom. Eladó.
175. Férfifej. Magántulajdon.
176. Női akt golyóval. Eladó.
177. Fekvő női akt. Eladó.

178. LUKÁCSY LAJOS: Éva. Eladó.
179. STRINGOVITS FERRY: Pekár Gyuláné. Magántulajdon.
180. MARKUP BÉLA: Síremlék. Eladó.

V. TEREM.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

181. Czeczei SZÜTS SÁNDOR: Balaton.
182. KEMÉNY NÁNDOR: Az öreg aranyozó.
183. KISS KÁLMÁN: Délelőtti hangulat.
184. PAÁL ÁKOS: Ősember.
185. BRUCK HERMINA: Kora tavasz. Pastel.
186. STEINHAUSER ÁGOSTON: Irma. Magántulajdon.
187. LINGAUER ISTVÁN: Öreg udvar.
188. Néhai SZIRT OSZKÁR: Traviata. Magántulajd.
189. SZŐLLŐSI JÁNOS: Hegyoldal.
190. Eölvedi GACHAL JÓZSEF: Vak harmónikás.
191. FALB ENDRE: Tél.
192. SZABÓ DEZSŐ: Nagymamánál.
193. KÖVESDY GÉZA: Hegyi legelőn.
194. DOLÁNYI BENCZUR IDA: Sárga crisantemum.
195. Dr. SZOKOL VILLIBALD: Gróf Mailáth Gusztáv püspök. Magántulajdon.
196. DOLÁNYI BENCZUR IDA: Tavaszi virágok.
197. Kristsori SZEBENI JENŐ: Tavaszi napsugár.
198. KAZACSAY GERŐNÉ: O. G. dr. arcképe. Magántulajdon.
199. Czeczei SZÜTS SÁNDOR: Vihar előtt. Magántulajdon.
200. MUZSINSZKI NAGY ENDRE: Báró Hauer Lipót arcképe. Magántulajdon.
201. PÁDUA KÁLMÁN: Tavaszi virágzás.
202. VASS FERENCNÉ: Hodossy Sándorné arcképe. Pastel. Magántulajdon.

203. MAROTHY-MAJOR JENŐ: Fehér felhők.
204. MERÉSZNÉ CORETH ERZSÉBET grófnő: Álarcos nő.
205. DIETRICH ADOLF: Nyári nap az Adrián.
206. KEMÉNY NÁNDOR: Öreg asszony.
207. SÁRDY BRUTUS: Nyári reggel.
208. B. VAJDA KLÁRA: Tükör előtt.
209. KLAMMER MARISKA: Pergola a Gellérthegy-utcában.

VI. TEREM.

PENTELEI MOLNÁR JÁNOS művei.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

210. Kehely.
211. Két pohár. Sivó Jusztin tulajdona.
212. Körték.
213. Napraforgók. Simon Béla tulajdona.
214. A Gerbaud-pavillon télen.
215. Paprikák, üvegek. Dr. Biró Gyula tulajdona.
216. Fehér porcellán. Reimann Gyula tulajdona.
217. Arosa vidéke.
218. Tehenek. Beczkói Biró Henrik tulajdona.
219. Magyar csendélet. Ágoston Manó tulajdona.
220. Hat darab körte.
221. Poharak kék háttérrel. Dr. Biró Gyula tulajdona.
222. A művész szülei. Szávozd Gyula tulajdona.
223. Jácintok. Szüsz István tulajdona.
224. Almák. Simon Béla tulajdona.
225. Csésze és ibolya. Karvaly Gyula tulajdona.
226. Sárga rózsa. Vázsonyi Vilmos tulajdona.
227. A Balatonon.

228. Férfi arckép. A VII. ker. Casino tulajdona.
229. Fehér porcellánok kék háttérrel. Engelmann Ignác tulajdona.
230. Paprikás üvegek. Schatz Tivadar tulajdona.
231. Üvegek. Stenzer József tulajdona.
232. Öreg paraszt. Lányi Dezső tulajdona.
233. Ugorkák és paprikák. Nagy Mór tulajdona.
234. Paradicsom. Wolauschek György tulajdona.
235. Porcellán-kutya.
236. Teáscsésze citromokkal. Stenzer József tulajd.
237. Diszedények. Dr. Wágner Ödönné tulajdona.
238. Csirkecsendélet.
239. Pihenő. Beczkói Biró Henrik tulajdona.
240. Nyers hus és káposzta. Schatz Tivadar tulajdona.
241. Almák és rézedény. Kiss Menyhért tulajdona.

VII. TEREM.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

242. SPÁNYIK KORNÉL: A művész álma.
243. Báró PONGRÁCZ SAROLTA: Kankalin.
244. PÁDLY ALADÁR: Virágos udvar.
245. GAÁL FERENC: Őszi napsugár.
246. GREGERSEN HUGÓ: Női arckép. Magántulajdon.
247. BERKES ANTAL: Festők a szabadban.
248. PÁDLY ALADÁR: Szérűskert.
249. MÁRTON FERENC: Női arckép. Ceruzarajz.
250. MÁRTON FERENC: Fekvő női akt. Ceruzarajz.
251. SPÁNYIK KORNÉL: Műterem.
252. ÁLDOR JÁNOS LÁSZLÓ: Vén cigány.
253. RAKSSÁNYI DEZSŐ: Templom.
254. GAÁL FERENC: Nyitrai leány.

255. RAKSSÁNYI DEZSŐ: Operai impresszió.
256. GAÁL FERENC: Siesta.
257. PÁLLYA CELESZTIN: Hetivásár.
258. PÁLLYA CELESZTIN: Vége a vásárnak.
259. SZ. HORVÁTH KÁLMÁN: Tavasz.
260. BICZÓ ANDRÁS: Decameron. Vízf.
261. KÁRPÁTHY JENŐ: A Tihanyi rakpart.
262. KARLOVSZKY BERTALAN: Gróf Wenkheim Dénes arcképe. Magántulajdon.
263. SÁRDY BRUTUS: A Duna a Római-fürdőnél.
264. GAÁL FERENC: Krisztus levétele a keresztről.
265. PÁDLY ALADÁR: Tabáni részlet.
266. TURY GYULA: Balatongyöröki parasztkonyha.
267. TURY GYULA: Falu vége.
268. NÁDLER RÓBERT: Sziklás part Cornwallban.
269. Z. HADZSY OLGA: Tanulmányfej.
270. EDVI ILLÉS ALADÁR: Delelő ökrök.
271. MERÉSZNÉ CORETH ERZSÉBET grófnő: Cowboy.
272. Z. HADZSY OLGA: Budai hegyvidék.

VIII. TEREM.

Olajfestmények és vizfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

273. SÁRDY BRUTUS: Erdőrészlet.
274. MIHALOVICH MIKLÓS: A modell.
275. HORVÁTH BÉLA: Napsütötte táj.
276. KACZIÁNY ÖDÖN: Magnitudo Mortis.
277. Dr. CSÉPAYNÉ HINDI SZABÓ KATALIN: Katona Nándor arcképe. Magántulajdon.
278. ARADI EDVI ILLÉS JENŐ: Tájkép.
279. BRENNER NÁNDOR: Beteljesedett.
280. SZLÁNYI LAJOS: Kepék.
281. ACZÉL HENRIK: Hazatérés.
282. KACZIÁNY ÖDÖN: Arckép. Magántulajdon.
283. KOMÁROMI-KACZ ENDRE: Reggeli hangulat.
284. MARÓTHY MAJOR JENŐ: Falurészlet. Pastel.
285. KOMÁROMI-KACZ ENDRE: Anyuka nincs otthon.
286. SÁRDY BRUTUS: Csöndes víz.
287. KOMÁROMI-KACZ ENDRE: Vörösek és feketék.
288. KOMÁROMI-KACZ ENDRÉNÉ: Gradus ad Parnassum. Vízf.
289. KOMÁROMI-KACZ ENDRÉNÉ: In memoriam. (Crisantemumok.) Vízf.
290. MARÓTHY-MAJOR JENŐ: Alkonyat. Pastel.
291. KOMÁROMI-KACZ ENDRE: Mult és jövő.
292. MARÓTHY-MAJOR JENŐ: Őszi erdő. Pastel.
293. KOMÁROMI-KACZ ENDRÉNÉ: Harangzúgás. (Rózsák.) Vízf.
294. KOMÁROMI-KACZ ENDRÉNÉ: Tavasz. Vízf.
295. HORVÁTH BÉLA: Budai téli táj.
296. MIHALOVICS MIKLÓS: Tükör előtt.
297. KÁRPÁTHY JENŐ: Udvar Uszódon.

IX. TEREM.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

298. KOSZKOL JENŐ: Zöld szoba a Fészek-klubban. Pastel.
299. NAGY VILMOS: Zsuzsanna és az öregek.
300. MOLDVAI-KRAJNA JÁNOS: Férfiarckép. Magántulajdon.
301. KÖVESDY GÉZA: Hegyek között.
302. SZÁNTHÓ LAJOS: Női arckép. Magántulajdon.
303. ÁLDOR JÁNOS LÁSZLÓ: Füzfák a holt Tiszánál.
304. RABOCSKAY BÉLA: Férfiarckép. Magántulajdon.
305. SZLÁNYI LAJOS: Eső után a parkban.
306. ARADI-EDVI ILLÉS JENŐ: Interieur.
307. HÁRY GYULA: A Villa D'Este Tivoliban.
308. HEYER ARTHUR: Angora-macskák.
309. NAGY VILMOS: A parkban.
310. BACSA ANDRÁS: Fridrich Vilmos dr. arcképe. Magántulajdon.
311. MUZSINSZKY NAGY ENDRE: Munkaközben.
312. SZEGEDI KOVÁCS ÁGOSTON: Merengés.
313. REINERNÉ ISTVÁNFFY GABRIELLA: Borjuk a vízen.
314. MIHALOVICS MIKLÓS: Árva vára.
315. STETKA GYULA: Brezovay László arcképe. Magántulajdon.
316. KOBOR HENRIK: Holdas este.
317. SÁRKÁNY GYULA: T. Mátray Erzsi arcképe. Magántulajdon.
318. GULYÁS SÁNDOR: A csodaszarvas.

319. STETKA GYULA: Brezovay Lászlóné arcképe. Magántulajdon.
320. GULYÁS SÁNDOR: Monna Vanna.
321. BARKÁSZ LAJOS: Virágfakadás.
322. BEDNÁR JÁNOS: Anyám. Magántulajdon.
323. NÁDLER RÓBERT: Az országút mellett.
324. ÉDER GYULA: Gróf Széchenyi Dénes arcképe. Magántulajdon.
325. HORVÁTH BÉLA: Tájkép.
326. SZÁNTHÓ LAJOS: Női arckép. Magántulajdon.

X. TEREM.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

327. NEOGRÁDY LÁSZLÓ: Kondor Abigél arcképe. Magántulajdon.
328. KIRÁLYFALVI KRAFT KÁROLY: Nagykőrösi hetipiac ősszel. Magántulajdon.
329. SENYEI JÓZSEF: özvegy Perczel Józsefné arcképe. Magántulajdon.
330. Eölvedi GACHAL JÓZSEF: Tabáni udvar.
331. ROTTMANN MOZART: Eltörött a váza.
332. BERKES ANTAL: Ködös reggel az Angyalföldön.
333. MUZSINSZKY NAGY ENDRE: Báró Hauer Lipótné arcképe. Magántulajdon.
334. KIRÁLYFALVI KRAFT KÁROLY: Nagykőrösi városháza. Magántulajdon.
335. ROTTMANN MOZART: Szalbert Lajosné arcképe. Magántulajdon.
336. HARANGHY JENŐ: Öreg bácsi.
337. ROTTMANN MOZART: Harc a zsákmányért.
338. MAKOLDY JÓZSEF: Duna.
339. Ifj. RADNAI REZSŐ: Nyári zivatar.

340. KÖVÉR GYULA: Krisztus.
341. KÁRPÁTHY JENŐ: Téli alkony.
342. ENGLERTH EMIL: Női arckép. Magántulajdon.
343. GIMES LAJOS: Falusi udvar.
344. PÁLDY ZOLTÁN: Hiuság. Pastel.
345. BARKÁSZ LAJOS: Cseresznyeszüret.
346. KÖVÉR GYULA: Fürdés után.
347. HORVÁTH BÉLA: Tavasz.
348. HOSSZU MÁRTON: dr. Cs. Forgó Istvánné arcképe. Magántulajdon.
349. KÓBOR HENRIK: Önarckép.
350. PÖRGE GERGELY: Télen a csárda előtt.
351. PÖRGE GERGELY: Szalmabehordás.
352. Sch. MÜLLER ÁGOSTA: Tittel Bernát arcképe. Magántulajdon.
353. KISS KÁLMÁN: Késő ősz a budai hegyekben.
354. HÁRY GYULA: Női akttanulmány.
355. KISS KÁLMÁN: Csendes délután a faluvégen.
356. SENYEI JÓZSEF: báró Prónay Dezső arcképe. Magántulajdon.
357. PÖRGE GERGELY: Künn a mezőn.
358. PÖRGE GERGELY: Kilátás az aquincumi Dunapartról.

† PECZ SAMU

1854—1922.

Jelenkori építőművészeink egyik legkiválóbbja volt Pecz Samu. Született Budapesten 1854-ben, középiskolai tanulmányait a budapesti evangélikus gimnáziumban és a belvárosi főreáliskolában végezte. Műegyetemi tanulmányait a budapesti kir. József Műegyetemen kezdte és Stuttgartban végezte; azután a bécsi képzőművészeti akadémián a hires Hansen Theofil tanítványa volt; itt 1878-ban egy királyi palota tervezetével a „Preis-stipendium"-ot nyerte. Bécsben 1878-ban alkult a „Verein der Architekten an der Akademie der Bildenden Künste", amelynek Pecz Samu volt az első elnöke, aki tanulmányainak befejezése után mintegy másfél évig Schulek Frigyes vezetése mellett a budai Mátyás (koronázó) templom helyreállítási munkálataiban segédkezett, azután közel négy hónapig tartó tanulmányutat tett Olaszországban, melynek befejezte után a budapesti Kir. József Műegyetemen az akkor életbe léptetett építészi szigorlatokon részt vett s egyike lett a legelső magyar okleveles építészeknek. Az 1880—82. évben Hauszmann Alajos műegyetemi tanár irodájában működött, 1882. évtől kezdve a műegyetem múzeum-körúti új palotájában a középítéstani tanszéken Schnédár János tanár, illetve egyidejűleg a középkori tanszéken is Steindl Imre tanár mellett, mint tanársegéd működött. Ezen időszakban több építészeti tanulmányt írt, amelyek alapján az ókori építészetből magántanárrá habilitálták; az 1887. évben alig 33 éves korában mű-

egyetemi tanár lett a ketté választott egyik középítéstani tanszéken. Már ezidőben is több nagyobbszabású építészeti pályázaton vett részt s többször I. díjjal tüntették ki. Pályadíjnyertes terveiből a debreceni (Kossuth Lajos-utcai) református templomot, a dévaványai református templomot, a budapesti unitárius templom és bérházat, a budapesti erzsébetvárosi katolikus plébániatemplomot, a budai (Szilágyi Dezsőtéri) református templomot fel is építették.

Terveivel több nagyobbszabású tervpályázaton vett részt, mint: a budapesti központi vásárcsarnok nemzetközi tervpályázatán, amelyen szintén I. díjat nyert. Időrendi sorrendben azután a régi műegyetem kertjében lévő 600 ülőhelyes nagyteremépületet (az ú. n. Gólyavárat) építette. Ugyanez időtájt (1898—99.) a Városligetben építendő Szépművészeti Múzeum tervpályázatán vett részt s bár első díjjal tüntették ki nagyon világos, szép külső és belső térhatású tervét, a kivitelre megbízást még sem kapott. Folytatólag részint megbízatás, részint tervpályázatok alapján felépítette 1900-ban a beregszászi főgimnáziumot, 1901-ben a fiúmei tengerészeti akadémiát, 1902-ben az ungvári állami alreáliskolát. 1903-ban a budapesti evangélikus főgimnáziumot és templomot, közben több tervpályázaton vett részt, mint pl. a pozsonyi postapalota, a kaposvári törvényszék és fogház, a pesti új zsinagóga, illetve két ízben a budai Gellért-fürdő nyilvános és szűkebbkörü tervpályázatain. A két utóbbinál egy-egy első díjat nyert.

Czigler Győző műegyetemi tanár halála után Hauszmann Alajos műegyetemi tanárral együtt a műegyetem budai (lágymányosi) új épületcsoport hátralévő épületeinek tervezésével, felépítésével bizatott meg s Pecz Samu tervei szerint épült fel a könyvtár, a műszaki mechanika, a mechanikai technológia, a géplaboratórium és a kazánház épülete.

Pecz Samu már 1898-ban kapott megbízást a kir. Országos Levéltár új épületének különböző telkeken való megtervezésére, amely azonban sok viszontagság után csak 1913. évben került a budai Várban felépítésre s a közbejött világháború folytán teljesen még most sem fejeződhetett be. A kir. József Műegyetem új épületének megnyitása alkalmával Pecz Samut a magyar királyi udvari tanácsosi címmel tüntették ki. Az 1911. évben a székesfőváros részéről megbízatott az Üllői-út és gróf Haller-utca sarkán egy ötemeletes tiszviselőbérház tervezésével, amely közel egy év alatt fel is épült. A hazai szakegyesületekben, különösen fiatalabb, egészségesebb korában, igen tevékenyen közreműködött, építészeti tervpályázatoknál, mint nagyon igazságos bíráló gyakran szerepelt és úgy a magán, mint a hivatalos érintkezésnél nagyon csendes, szerény modora miatt is, amelynél csak tehetsége és tudása volt nagyobb, mindenki nagyon tisztelte és szerette. Művészi alkotásai örök nevet és eltörölhetetlen érdemeket biztosítottak nevének, hazai építészetünk történetében.

XI. TEREM.

Néhai PETZ SAMU művei.

Építészeti tervrajzok, látképek és fényképek. Nem eladók.

359. Vázlatok.
360. Sárosfürdő. Pályaterv.
361/a. Rákóczi-úti evangélikus egyház.
361/b. Sárosfürdő. Pályaterv.
362. Vázlatok.
363. Vázlatok.
364. Budapesti ágostai evangélikus templom és főgimnázium.

365. Budapesti unitárius templom.
366. Vázlatok.
367. Dévaványai református templom.
368. Budai református templom. Szószék.
369. Vázlatok.
370. Erzsébetvárosi katholikus templom.
371. Budai református templom. Urasztala és szószék.
372/a. Budapesti ágostai evangélikus templom. Keresztelőmedence, mellvéd.
372/b. Budai református templom. Oltár.
373. Budai református templom.
374. Budai református templom.
375. Fasori ágostai evangélikus templom.
376. Budai református templom.
377. Fasori ágostai evangélikus templom.
378. Budai református templom.
379. Budai református templom.
380. Erzsébetvárosi katholikus templom.
381. Erzsébetvárosi katholikus templom.
382. Budapesti erzsébetvárosi templom.
383. Erzsébetvárosi katholikus templom.
384. Petz Samu arcképe Balló Edétől.
385. Budapesti „New-York" palota.
386. Budapesti „New-York" palota.
387. Budapesti „New-York" palota.
388/a. Budapesti „New-York" palota.
388/b. Kaposvári törvényház.
389. Magyar Királyi Országos Levéltár.
390/a. Pozsonyi Posta és Távirda.
390/b. Budapesti Vásárcsarnok.
391. Magyar királyi Országos Levéltár.
392. Magyar királyi Országos Levéltár. Gipszmodell.
393. Magyar királyi Országos Levéltár.
394. Magyar királyi Országos Levéltár.
395. Magyar királyi Országos Levéltár.

396. Magyar királyi József-műegyetem. Könyvtárépület.
397. Rákóczi-úti evangélikus egyház, bérház és templom.
398. Pesti zsinagóga. Tervpályázat.
399. Magyar királyi József-műegyetem. Könyvtár.
400. Pesti zsinagóga. Tervpályázat.
401. Pesti zsinagóga. Tervpályázat.
402. Pesti zsinagóga. Tervpályázat.
403. Pesti zsinagóga. Tervpályázat.
404/a. Királyi palota.
404/b. Budapesti New-York palota. Pályaterv.
405. Herkulesfürdő. Fürdőépület.
406. Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnoka.
407. Királyi palota. Pályaterv.
408/a. Királyi palota. Pályaterv.
408/b. Vázlatok.
409/a. Haller-utcai bérház.
409/b. Tengerészeti akadémia.
409/c. Dévaványai református templom.
409/d. Jégcsarnok.
410. Királyi palota. Pályaterv.
411. Szépművészeti Múzeum. Pályaterv.
412. Szépművészeti Múzeum. Pályaterv.
413. Szépművészeti Múzeum. Pályaterv.
414. Szépművészeti Múzeum. Pályaterv.
415. Szépművészeti Múzeum. Pályaterv.

XII. TEREM.

PENTELEI MOLNÁR JÁNOS művei.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

416. Lecke a Koránból. Beczkói Biró Henrik tulajdona.
417. Poharak citrommal. Beczkói Biró Henrik tulajdona.
418. Nyers hus káposztával. Beczkói Biró Henrik tulajdona.
419. Női tanulmány sárga violával.
420. Görögdinnye. Beczkói Biró Henrik tulajdona.
421. Őszibarackok.
422. Tanulmányfej.
423. Három üveg. Beczkói Biró Henrik tulajdona.
424. Borjuk a réten.
425. Hintaszék.
426. Mozsár üveggel.
427. Napraforgó-tanulmány. Klein Lipót tulajdona.
428. Néhai Breitner Imre arcképe. Magántulajdon.
429. Napraforgó-tanulmány II. A VII. ker. Casino tulajdona.
430. Interieur.
431. Babák.
432. Csónakok a Balatonon.
433. Ibolya. Vázsonyi Vilmos tulajdona.
434. Bánfihunyadi táj.
435. Virágágyak a Városligetben.
436. Kertrészlet.

437. A művész önarcképe.
438. Szőllők.
439. Zöld papagály. Horváth Nándor tulajdona.
440. Tájképtanulmány.
441. Fürdőköpeny a Balatonon. Szász István tulajdona.
442. Csónak szárazon.
443. Szőllő és dinnye. Schatz Tivadar tulajdona.
444. Öt pohár viz.
445. Nagyapó.
446. Krisztus (vázlat).
447. Csendélet. Magurányi Jenő tulajdona.
448. Krisztus a kereszten (vázlat).
449. Arcképtanulmány.
450. Pohártanulmányok. Karvaly Gyula tulajdona.
451. Dísztárgyak. Kónyi Hugó tulajdona.
452. Fürdőházak a Balatonon.
453. Bánfihunyadi részlet. Beczkói Biró Henrik tulajdona.

XIII. TEREM.

Olajfestmények, vizfestmények, rajzok és grafikai művek. Szobrászati művek. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

454. MIKLÓSI MUTSCHENBACHER ÖDÖN: Koldusok. Pastel.
455. KOSZKOL JENŐ: Tabáni részlet. Vizf.
456. GEIGER RICHÁRD: Női arckép. Magántulajdon.
457. MAKOLDY JÓZSEF: Feltrei tetőjáték. Vizf.
458. HOLLÓ ALAJOS: Ősz. Vizf.
459. FANTA ISTVÁN: Téli táj.
460. KÖVÉR GYULA: Léda.
461. MIKLÓSI MUTSCHENBACHER ÖDÖN: Búsulás. Pastel.
462. KOBOR HENRIK: Holdvilágos utca.
463. PÁLDY ZOLTÁN: Merengés. Pastel.
464. † SZIRT OSZKÁR: Belvárosi templom.
465. MIHÁLTZ PÁL: Szegény ördög.
466. JÓZSA KÁROLY: Leány tükörrel.
467. VÁMOSSYNÉ ELEÖD CAROLA: A nap letünt... Szénrajz. Magántulajdon.
468. RAINERNÉ ISTVÁNFFY GABRIELLA: Angora macskák. Színes krétarajz.
469. SAY GÉZA: Sárréti füzek.
470. LASZGALLNER OSZKÁR: Romantika.
471 KÁROLY ANDOR: Kilátás a Gellérthegyről.
472. TAMÁSSY MIKLÓS: Tükör előtt.
473. SAY GÉZA: Patience.
474. KASSAI NÁNDOR: Drága kis levélke.
475. BENCZUR BÉLA: Fenyves.
476. Z. HADZSY OLGA: Gyermektanulmányfej.
477. SPOLARICH THOMA LÁSZLÓ: Tanulmány.
478. LÁMNÉ HILBERTH IRÉN: Önarckép.
479. Z. HADZSY OLGA: Nena arcképe.

480. TAMÁSSY MIKLÓS: Paprikák.
481. RAUSCHER JULISKA: Vadászarckép. Magántulajdon.
482. GIMES LAJOS: A város este.
483. Báró PONGRÁCZ SAROLTA: Férfiarckép. Magántulajdon.
484. KÜMMERLE PÁL: Rabszolganővásár.
485. KÜMMERLE PÁL: Rossz hangulatban
486. KÜMMERLE PÁL: Leány félakt.

Grafikai művek.

487. EGYED ERNA: Az enyészet.
488. Halasi HORVÁTH ISTVÁN: Ligeti részlet.
489. MERÉNYI RUDOLF: A modell.
490. EGYED ERNA: Ut a temető mellett.
491. RECK LAJOS: Önarckép. Magántulajdon.
492. BRÜLL ALADÁR: Nyolc vázlat „Szent Margithoz".
493. EGYED ERNA: Láz-álomban.
494. EGYED ERNA: A sors fonala.
495. HARANGHY JENŐ: Kakasviadal.
496. GREGERSEN HUGÓ: Asztagrakás.
497. CSULAK ELEMÉR: Patakpartja.
498. FÁBIÁN GYULA: Magános fűzfa.

Szobrászati művek.

499. CSERHALMI JENŐ: Viharban.
500. BERÁN LAJOS: dr. Elischer Ernő és neje
501. BERÁN LAJOS: dr. Csernoch János.
502. SZÁNTHÓ GERGELY: Gvadányi, Berzsenyi és Semmelweis-érmek.
503. CSILLAG ISTVÁN: Nágel Sándor.
504. CSILLAG ISTVÁN: Szerka.
505. SCHMIDMANN LÁSZLÓ: Amazon.
506. BERÁN LAJOS: Érmek.
507. ESSŐ ERZSÉBET: Érmek és plakettek.

A KIÁLLITÁSON RÉSZTVEVŐ MŰVÉSZEK NÉVSORA

(A zárójelben levő számok a művek katalógus számait; a betük a nyert dijakat és kitüntetéseket jelzik.)

Aczél Henrik f., Aradi-utca 22. (281.)
Aradi Edvi Illés Jenő f., Tavaszmező-utca 1. (278, 306.)
Áldor János László f., Horthy Miklós-út 36. (56, 58, 252, 303.)
Bacsa András f., Ábel Jenő-utca 13. (310.)
Barkász Lajos f., Pasaréti-út 123. (60, 321, 345.) **HI.**
Bednár János f., Aréna-út 58. (322.) **F. KE.**
Benczur Béla f., Üllői-út 105. (475.)
Berán Lajos sz., Ybl Miklós-tér 4. (132, 500, 501, 506.) **HV.**
Berkes Antal f., József-utca 12. (247, 332.)
Biczó András f., Ipar-utca 11. (260.)
Bory Jenő sz., Andrássy-út 71. (107, 112, 113, 114.) **RSZ. KE.**
Bosznay István f., Andrássy-út 71. (88.) **KA. WGY. HN. NA.**
Brenner Nándor f., Üllői-út 55. (279.)
Bruck Hermina f., Döbrentei-utca 10. (185.)
Brüll Aladár f., Zoltán-utca 9. (85, 89, 492.) **HK. KE. HA.**
Cserhalmi Jenő sz., Erkel-utca 13/a. (499.)
Dr. Csépayné Hindi Szabó Katalin f., Ludoviceum-utca 2/b. (277.)

Csillag István sz., Mária-utca 11. (503, 504.)
Csulak Elemér f., Aggteleki-utca 2. (497.)
Czeczei Szüts Sándor f., Zsolt-utca 11. (181, 199.)
Damkó József sz., Várkertbazár. (105, 106, 109, 115.) **KA. I. I. LK. TS. KE. SZF.**
Dietrich Adolf f., Orlay-utca 2/b. (205.)
Dolányi Benczur Ida f., Lendvay-utca 15. (194, 196.)
Edvi Illés Aladár f., Fürj-utca 32. (270.) **E. E. E. E. ÁV. T. KA.**
Egyed Erna f., Lövőház-utca 22. (487, 490, 493, 494.)
Englert Emil f., Andrássy-út 129. (342.)
Eölvedi Gachal József f., Mészáros-utca 10. (61, 190, 330.) **RSZ. KMSZ.**
Esső Erzsébet sz., München, Theresienstrasse 54.
Éder Gyula f., Szilágyi Dezső-tér 2. (324.) **EK.**
Falb Endre f., Ludovika Akadémia. (191.)
Fanta István f., Fürj-utca 6., (459.)
Farkas Zoltán dr. sz., Bajza-utca 23. (110, 111.) **KE.**
Fábián Gyula f., Szombathely, Kálvária. (498.)
Fábián Gáspár é., Horthy Miklós-út 15/c. (135, 138.)
Friedrich Lóránd é., Rákóczi-út 10. (145.)
Gaál Ferenc f., Andrássy-út 83. (245, 254, 256, 264.)
Gábor Mátyás sz., Bethlen-tér 2. (133.)
Geiger Richárd f., Eötvös-utca 29. (456.)
Gimes Lajos f., Csengery-utca 72. (84, 343, 482.) **KE.**
Glatter Gyula f., Budafoki-út 9—11. (78, 82.) **H. KA.**
Gregersen Hugó f., Bajza-utca 32. (246, 496.)
Gulyás Sándor f., István-út 69. (318, 320.)
Ifj. Gyenes Lajos é., Dalnok-utca 5. (136, 137, 144, 149.)
Z. Hadzsy Olga f., Kelenhegyi-út 12. (269, 272, 476, 479.)
Haranghy Jenő f., Kinizsy-utca 31. (336, 495.) **HI.**
Haupt Stummer Leó f., Egry-utca 8. (108.)
Háry Gyula f., Horthy Miklós-út 88. (307, 354.) **E. EK.**

Heyer Artur f., Rákospalota, Villasor 5. (308.)
L. Hilberth Irén f., Budafoki-út 41. (478.)
Holló Alajos f., Bimbó-utca 15. (458.)
Horváth Béla sz., f., Zsigmond-utca 68. (275, 295, 325, 347.)
Halasi Horváth István f., Tégla-utca 16. (488.)
Sz. Horváth Kálmán f., Szondy-utca 97/a. (259.)
Hosszú Márton f., Deák Ferenc-utca 6. (72, 348.) **KE.**
Hüvös László sz., Izsó-utca 7. (156—177.)
Józsa Károly f., Népszinház-utca 35. (466.)
Kacziány Aladár f., Alkotás-utca 31. (59.)
Kacziány Ödön f., Kelenhegyi-út 12. (276, 282.) **W. T.**
Karlovszky Bertalan f., Vilma királynő-út 23. (55, 262.) **KT. T. NA. R. JK. HL.**
Kassai Nándor f., Dembinszky-utca 33. (474.)
gaádi Kayzer Lajos sz., Verseny-utca 14. (131.)
Kazacsay Gerőné f., Rákóczi-út, Pannónia-szálló. (198.)
Károly Andor f., Bajza-utca 5/b. (471.)
Kárpáthy Jenő f., Kelenhegyi-ut 12. (261, 297, 341.)
Kemény Nándor f., Thököly-út 35. (182, 206.) **LK.**
Királyfalvi Kraft Károly f., Nagykőrös. (328, 334.)
Kiss Kálmán f., Orlay-utca 2/b. (183, 353, 355.)
Klammer Mariska f., Mészáros-utca 12. (209.)
Kobor Henrik f., Ráday-utca 15. (316, 349, 462.)
Báró Kohner Ida f., Damjanich-utca 20. (65, 76.)
Komáromi Kacz Endre f., Horthy Miklós-út 52. (283, 285, 287, 291.) **KE. HI. KE.**
Komáromi Kacz Endréné f., Horthy Miklós-út 52. (288, 289, 293, 294.) **E. KE.**
Koszkol Jenő f., Üllői-út 55. (298, 455.) **E.**
Kövesdy Géza f., Népszinház-utca 8. (63, 68, 193, 301.) **KAD. PB. KE.**
Kövér Gyula f., Visegrádi-utca 23. (340, 346, 460.) **EK. EK.**

Kristsori Szebeni Jenő f., Rákospalota, Mária-utca 7. (197.)
Kukán Géza f., Bajza-utca 23. (51, 53, 57, 80.) **KAD. KE. SZF. R. RD. HA.**
Kümmerle Pál f., Horthy Miklós-út 40. (484, 485, 486.)
Laszgallner Oszkár f., Verpeléti-út 8. (470.)
László Fülöp f., London. **MBK. KA. NA.**
Lechner Jenő dr. é., Mészöly-utca 4. (134, 146, 147, 148.)
Lingauer István f., Pécel, Kossuth-utca 7. (187.)
Lukácsy Lajos sz., Sánc-utca 5. (178.)
Lux Kálmán dr., Szabóky-utca 40. (139.) **KE.**
Maróthy Major Jenő f., Csillaghegy, Kertsor 3. (203, 284, 290, 292.) **H. KE. R.**
Makoldy József f., Horthy Miklós-út 35. (338, 457.) **E.**
Markup Béla sz., Várkertbazár. (180.) **HI. W. CV.**
Márk Lajos f., Nagy János-utca 7. (70.) **T. LK. KA.**
Márton Ferenc f., Damjanich-utca 52. **(249, 250.) KE. KA. FV.**
Merényi Rudolf f., Ranolder-utca 13. (489.)
Merész Gyula f., Fő-utca 52. (69, 87, 91.) **EK. KAD. FV.**
Merész Gyuláné sz. *Coreth Erzsébet grófnő* f., Fő-utca 52. (204, 271.)
Mihalovics Miklós f., Bajza-utca 23. (90, 274, 296, 314.) **KE. KE. KAD. SB.**
Mihálty Pál f., Bajza-utca 23. (465.)
Miklósi Mutschenbacher Ödön f., Szekszárd., Munkácsy-utca 14. (454, 461.)
Moldovai Krajna János f., Horthy Miklós-út 10/12. (300.)
Sch. Müller Ágost f., Vilmos császár-út 21. (352.)
† *Munkácsy Mihály* f., (127, 128, 129, 130.)
M. Nagy Endre f., Eötvös-utca 29. (200, 311, 333.)
Nagy Vilmos f., Budafoki-út 20. (66, 299, 309.) **HI. F.**

Nádler Róbert f., Logody-utca 9. (52, 54, 268, 323.) **R. E. HI.**
Neogrády László f., Andrássy-út 94. (327.) **HK.**
Neuschloss Kornél é., Attila-körut 21. (136, 137, 144, 149.)
Paál Ákos f., Verpeléti-út 5. (184.)
Pádly Aladár f., Váci-utca 7. (244, 248, 265.) **HK.**
Pádua Kálmán f., József-utca 2. (201.)
Páldy Zoltán f., István-út 40. (344, 463.)
Pállya Celesztin f., Ujpest, Zichy M.-utca 2. (257, 258.) **W. CV.**
† *Pentelei Molnár János.* (92 — 104, 116 — 126, 210 — 241, 416 — 453.)
† *Petz Samu* é. (359 — 415.)
Poll Hugó f., Damjanich-utca 32. (62, 64, 81, 86.) **LK. T. KE. TS.**
Báró Pongrácz Sarolta f., Üllői-út 1. (243, 483.)
Pörge Gergely f., Ujpest, Vasút-utca 77. (350, 351, 357, 308.) **TS.**
Rabocskay Béla f., Százados-út. Művésztelep. (304.)
Ifj. Radnay Rezső f., Mészáros-utca 10. (339.)
Rainerné Istvánffy Gabriella f., Ujpest, Kossuth-utca 35. (313, 468.)
Rakssányi Dezső f., Lövölde-tér 4. (83, 253, 255.) **KE.**
Rauscher Juliska f., Horthy Miklós-út 10/12. (481.)
Reck Lajos f., Telepy-utca 7. (491.)
Rerrich Béla é., Képiró-utca 5. (132.)
Romek Árpád f., Szűz-utca 5—7. (71, 77, 79.) **F. SZF. KE. J.**
Rottmann Mozart f., Nagy János-utca 33. (331, 335, 337.)
Say Géza f., Székesfehérvár, Vörösmarty-tér 8. (469, 473.) **H.**
Sárdy Brutus f., Keve-utca 48. Római fürdőtelep. (207, 263, 273, 286.)
Sárkány Gyula f., Garas-utca 7. (317.) **F. KE. EK.**

Schmidmann László sz., Erzsébet királyné-út 68. (505.)
Senyei József f., Baross-utca 75. (329, 356.)
Spányik Kornél f., Vilma királyné-út 32. (242, 251.) **KE.**
Spolarich Thoma László f., Budafok, Budaörsi-út 11. (477.)
Steinhauser Ágoston f., Páfrány-út 13. (186.)
Stetka Gyula f., Bajza-utca 23. (315, 319.) **T.**
Stringovics Ferry sz., Hajós-utca 30. (179.)
Szabó Dezső f., Zsolt-utca 11. (192.)
Szánthó Gergely sz., Szerb-utca 19. (502.)
Szánthó Lajos f., Bérkocsis-utca 3. (302, 326.)
Szegedi Kovács Ágoston f., Fehérvári-út 56/c. (312.)
Szende Andor é., Nagykorona-utca 15. (140, 141, 142, 143.)
† *Szirt Oszkár* f., (188, 464.)
Szlányi Lajos f., Pozsonyi-út 4/c. (280, 305.) **E. KA. T. RSZ. LK.**
Dr. Szokol Villibald f., Sárkány-utca 1. (195.)
Szőcy Szilárd sz., Mária Terézia-tér 8. (150, 151.)
Szőllősy János f., Gát-utca 25. (189.)
Tamássy Miklós f., Damjanich-utca 52. (472, 480.)
Tury Gyula f., Veres Pálné-utca 19. (67, 266, 267.) **HV. I.**
Udvary Pál f., Kelenhegyi-út 12. (73, 74, 75.) **BM. KE.**
Unghváry Sándor f., Fő-utca 42. (152, 153, 154, 155.) **HK.**
B. Vajda Klára f., Tigris-utca 10. (208.)
Vass Ferencné f., Döbrentei-utca 8. (202.) **KE.**
Vámossyné Eleöd Carola f., Mányoki-ut 8. (467.)

A MŰVÉSZEK NÉVSORÁBAN KÖZÖLT DIJAK ÉS KITÜNTETÉSEK RÖVIDITÉSI JELEI.

PB. — Pállik Béla-díj.
J. — Jendrassik Jenő díja.
BD. — Bardócz Dezső díja.
BM. — Bruck Miksa díja.
NA. — Nagy aranyérem.
KA. — Kis aranyérem.
T. — Társulati díj.
R. — Ráth-díj.
I. — Ipolyi-díj.
RSz. — Rökk Szilárd-díj.
E. — Esterházy-díj.
Rd. — Rudics-díj.
FV. — Forster-féle Vaszary-díj.
W. — Wahrmann-díj.
H. — Harkányi-díj.
LK. — Lipótvárosi Kaszinó-díj.
EK. — Erzsébetvárosi Kaszinó-díj.
JK. — Jubileumi Király-díj.
HI. — Halmos Izor díja.
F. — Fészek-díj.
W. Gy. — Wolfner Gyula díja.
KA. D. — Kohner Adolf díja.
TS. — Tolnai Simon díja.
HV. — Herbert Viktor díja.
ÁV. — Állami vízfestmény-díj.

G. — Grafikai díj.
M. — A „Művészet" díja.
KT. — Károlyi Tibor-díj.
MBK. — Műbarátok Körének díja.
SZF. — Székesfőváros díja.
BK. — Benkő Kálmán díja.
L. — Lotz-díj.
HL. — Horovitz Lipót-díj.
HK. — Horváth Károly díja.
HN. — Horváth Nándor díja.
HA. — Halmi Arthur díja.
SZ. — Szinyei Merse Pál-díj.
KE. — Kitüntető elismerés.
KMSZ. — Képzőművészek és Műbarátok Szövetségének díja.
SB. — Somsich Béla gróf díja.

Rögtön az ajtó mellett két mandolatejjel fehérített Bouguereau utánzat *Seignac*-tól, egy kis Uhde utánzat Henri *Rayer*-től. Kellemes tompa tónusokban van tartva Walter *Mac-Ewen* képe, melyen a fejek (egy öreg nénike s egy kis gyerek) kivált sikerültek. Brutális, nagyon bitümös, de tagadhatatlanul erős munka *Synden* Prometheusa.

Pompás *Sorolla Bastida* képe: hálót teregető valenciai halászok. Csak körül kell tekinteni a teremben s egyenest a kis kép felé megy, akinek van érzéke az eredetiség iránt. Közbevetőleg jegyezzük meg itt, hogy manapság, az angolok után, a spanyolok alkotásain legszembetünőbb az a valami, amit ezúttal nem írhatván bővebben körül, nevezzünk *nemzeti jellegnek*. Kétségtelen, hogy aki néhány angol vagy spanyol valamire való művész képét jól megnézte, az ki tudja választani száz közül is az angolok és spanyolok munkáit. Sajnos, hogy ne mondjuk elkeserítő: a magyar munkák nem válnak így ki a nemzetközi tarkaságból; egyéni eredetiség van rajtuk, de faji, vagyis inkább nemzeti, az nincs... még!

Csinos kárpit-szőnyeget lehetne szőni *H. Thierot* képe után: fürdő hölgyek. Furcsa a gusztusuk, hogy mocsárban fürdenek, bár pitoreszk a sás és a vizen úszó zöld hinár.

»H. C.«, de jó Fernand *Sabatté* templomba igyekvő szomoru asszonya; erős *Massé* tájképe; kedves, pasztelszerüen festett portré *Symondé:* egy fehér atlaszruhába öltözött fiucska egy kanapén.

H. M. *Walcoff* a fiatal Tanner hatása alatt dolgozik, ki most hároméve került a Luxembourgba. Jo Walcoff is, még darabos, egyenetlen, látszik, hogy keresi az útját, de bizonyos, hogy rátalál. Kis képe a napkeleti királyokat ábrázolja a kis Jézus körül.

Weeks idei képe nyers, meredt. Témáját az ezeregy éjszaka meséiből vette, de éppen az a káprázatos szindússág, az a ragyogás, az a tündéri hiányzik festményéről, a mit az ezeregy éjszaka álmodtat velünk. Korrekt angol férfiu Weeks, vakmerő utas, (Perzsiát járva, utitársa elpusztult oldala mellől, ő azonban nem tért vissza. Folytatta útját egyedül; az amerikai Harpers küldte volt őket illusztrációk végett) de se álmodni, se álmodtatni nem tud.

Érdekes *Sergent* témája is. »A kik maradnak«... 1796-ban, egy hegyszorosban, néhány katona visszamaradt, hogy elősegítsék, illetőleg fedezzék társaik menekülését. Biztos halál várakozik reájuk... Milyen alkalom a francia vitézség dicsőítésére! Sergent mérséklettel, természetesen, dicséretes egyszerüséggel oldja meg s ez nem éppen francia szokás. Mint festmény, kevésbbé jeles.

Mentől tovább irom, annál inkább úgy érzem magam, mint a tanító, ki kalkulusokat osztogat a keze alá kerülő dolgozatokra. Szeretném indokolni, hogy miért »jeles«, miért csak »elégséges«, de hát nem jut hely hozzá; kérem olvasóimat, bízzanak meg jóhiszemüségemben s ne vegyék túlságosan észre, hogy alapjában véve mily izléstelen mesterség a kritikusé, ki mint például most én, csak úgy turkapiszkál nyolcezer ember komoly, legalább is hónapokig, odaadással végzett munkája közt. Nem irom ugyan oda, de képzeljék minden megjegyzésem mögé: »így gondolom s bocsánatot kérek az *illető művésztől*, ha nem értettem meg munkáját kellően. Mert annak van igaza, a ki teremt, én csak kritizálok!«...

A második teremben kedves francia poéma, éppen olyan józan, olyan formahibátlan és csakoly graciózus, de hideg *Lubet* képe: a versaillesi rózsamárvány lépcső:

»Marches qui savez notre histoire
Aux jours pompeux de votre gloire
Quel heureux monde en ces bosquets!«
(Musset.)

Túlságosan szines (és nem mentsége, hogy igaz, hogy a valóságban ilyen) Lionet *Walden* tengeri alkonya; csinosabb A. *Wallet* zöldessárga tónusokban tartott tájképe.

A harmadik teremben furcsa *Piatkowsky* képe: holdas est, a kerítés mentén virágzik az orgona s három kutya elkeseredetten ugat... Elmentem előtte vagy négyszer, futólag konstatálva, hogy ez ugyan banális. Ma, jobban megnézve a képet, ma vettem csak észre, miért ugatnak a kutyák? Az orgonabokrok közé mosódva ott a halál fekete fátyolba burkolt alakja, a kaszás csontváz... Csakugyan, bent az udvaron baljóslatuan világítanak ki a ház ablakaiból a gyertyák. Igy már érthetőbb a dolog, de talán nem éppen ecset alá való téma az ilyen?!

Thompson egyike a legoriginálisabb modoru festőknek. Ha túlzásai szerencsésen sikerülnek, pompás a képe is, ha egyetlen hiba esik a vásznán, tönkre van téve az egész, mert egyetlen hiba résén belátunk a »faire«-jébe s rögtön szétesik a széles, szertemázolt foltokból szerkesztett kép. Mintha nem is ecsettel dolgoznék, hanem aféle simítóval, amilyennel a kőmivesek egyengetik szét a falra csapott maltert. Egyik fintája, hogy minden szint más és más fekvésü irányban dörzsöl szét; részletekkel egyáltalában nem törődik s a véletlenségeknek akkora szerepet juttat a »faire«-jében, hogy

Műcsarnok 1899. 19. 27
292. l. Társulatnak vásárlása a N. Muz.-nak

nyilván sok lehet műtermében az »elfuserált« vászon.

Itt lóg *Sallé* óriási tájképe is. Akkora, hogy csak egy kaszárnya udvarán hathat s ott is a legbrutálisabb világításban.

Egyik érdekessége a Salonnak *Tattgrain* mozgalmas, zsúfolt képe: St. *Quantint* bevették II. Fülöp spanyol katonái, két napi gyujtogatás, gyilkolás és rablás után; elrendelé a király, hogy ki kell vezetni a városból az életben maradt asszony-népet s a gyerekeket. (1557 augusztus 29.) Most hajtják ki az égő, földúlt városból, apáik, férjeik, gyermekeik hulláin keresztül, mint a csordát, az asszonyokat . . .

Rettentő! Ingnél egyéb alig maradt rajtuk; egyiknek a nyakában, kötélen lóg a bölcső, füle véres, úgy tépte ki belőle a fülbevalót valamelyik martalóc, gyermekei jajongva ismernek apjukra egy kékülő hullában, melyben megbotlottak; odébb egy mezítelen asszony kuporog a hullák közt, iszonyubbat, mint ez az üde, fiatal női test soha s könyökén, ágyéka táján, combjain a sár . . Él . . . Undorodva húzódik egy másik, kinek melle után nyúl egy katona; a katona arcán, kéjvágyóan kinyujtott nyelvén borzasztóan igaz a bujaság. Mit mívelhettek itt két nap alatt?!... Egy anya csecsemője hulláját dédelgeti. És így tovább. A háttérben füstölögnek még a romok.

Mi az oka, hogy ez a tömérdek borzalom még se hat szivünkig s csak megkínoz, mint valami lidércnyomás? . . . Hisz igaz, minden részlet hű, a reális valóság visszaadásának semmi hijja?! . . . Talán éppen ez az oka. Tattgrain meghatottságát (ha ugyan ő maga is el nem tompult a realitások visszaadásának közepette) nem közli velünk, mint ahogy közlik a nagy mesterek, szineik össztonalitásának révén. Ez a kép túlságosan világos és derülten piros a témájához. Egy karneválhoz is sok volna a világossága. Hogy délben, a nagy utcán történt? . . . Mindegy. A reális igazságok nem azonosak a művész igazságágaival; egy századrésze e tömérdek igazságnak egy sikátor félhomályában művészileg igazabb lenne, de legkivált művészibb igazsággal hatna stb. stb.

Borzasztó, mennyi kép van még!

Malonyay Dezső.

Az állami aranyérmek nyertesei.

Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter, társulatunk illetékes pályabíróságának az állami aranyérmek kiadására vonatkozó javaslatát 1899 május 20-ikán 55.678. szám alatt kelt leiratával jóváhagyta és a külföldi művész kitüntetésére szánt nagy állami aranyérmet »A bűn« cím alatt kiállított olajfestményért *Stuck* Franz müncheni festőművésznek, a magyar művész kitüntetésére szánt állami nagy aranyérem ki nem adására vonatkozó javaslathoz szintén hozzájárulván, az egyik kis aranyérmet »Savoyai Jenő herceg lovasszobra« című egész szoborművéért *Róna* Józsefnek, a másikat pedig »Hajnalpirkadás« című olajfestményéért *Szlányi* Lajosnak adományozta.

Ezenkivül a pályabíróság kérésére a miniszter idézett leiratában határozottan kimondja, hogy *az állami nagy aranyérmek egy és ugyanazon művésznek egyszernél többször ki nem adhatók,* ehez hozzátűzvén még azt is, hogy: »*a kis aranyérmek kitüntetésében is csak egyszer lehet reszesülni, de a kis aranyérmekkel kitüntetett művészek a következő években a nagy aranyéremmel való kitüntetésre is pályázhatnak.*«

Végül társulatunknak figyelmébe ajánlja még a miniszter azt az óhajtását, hogy az *állami aranyérmekkel kitüntetett művészek a társulat kiállításain mindenkoron jurymentességben részesüljenek.*

A pályabíróságnak azt a javaslatát, hogy amennyiben az állami nagy aranyéremmel kitüntetett művész a következő években azt a kitüntetést ujból megérdemelné, a pályabíróság őt dicsérő fölemlítésben részesíthesse, ami egyetértelmü volna az érem másodszor való odaitélésével, a miniszter nem hagyta jóvá, mert az állami aranyérmekkel való kitüntetés, mint az állam részéről adható legmagasabb kitüntetés, *meg nem ismételhető és egyenértékben semmiféle kitüntetéssel nem helyettesítheto.*

Az aranyérmekkel kitüntetett művészek rövid életrajzi adatait az alábbiakban közöljük:

Stuck Franc egyike a fiatal német művészgárda legeredetibb és legizmosabb tagjainak. Született 1863 február 23-ikán Bajorországban, Tettenweisban. Apja közönséges molnár ember volt, aki eleinte reáliskolába járatta a fiut. Ennek végeztével a müncheni iparművészeti iskolába, majd a művészeti akadémiába került. Már tanulmány éveiben is maga tartotta fenn magát s a müncheni »Fligende Blätter« egyik legkedveltebb rajzolója volt. Ugyanabban az időben jelent meg »Allegorien und Embleme« című érdekes gyüjteménye is. Legelőször 1889-ben állított ki a müncheni üveg-

palotában két művet, »*A paradicsom őre*« és az »*Innocentia*«, amelyekre érmet is kapott. 1890-ben *Lucifer-ét* állította ki, szintén nagy föltünést keltve. Ezeken kivül ismertebb művei a következők: »Alvó faun«, »A gyilkos«, »Az elvesztett paradicsom«, »Fantasztikus vadászat«, »Üldözés«, »Kiüzetés a paradicsomból«, »A sphynx«, (melyet 1895-ben a magyar Nemzeti Múzeum számára vásároltak meg), »Vetélytársak«, »Siesta«, »A haboru« (a müncheni Pinakothekában) stb. Stuck a festészeten kivül a szobrászattal is foglalkozik. »Atléta« cimü szobormüvét szintén a Nemzeti Múzeumban láthatjuk, »A szobor« cimü kis lovas-szobra pedig a mostani tavaszi tárlat egyik érdekessége. Legutóbb sokat emlegették nevét a berlini parlamenti palota épitőbizottságával való konfliktusa alkalmából. 1896 óta tanár a müncheni művészeti akadémián.

Róna József Fehérvármegyében, Lovasberényben született 1861-ben. Tanulmányait 1875-ben Budapesten kezdte meg magánműteremben. Az 1879—1885. években a bécsi akadémiát látogotta, ahol *Hellmer* és *Zumbusch* tanárok mellett tanult. Utóbb Olaszországban, majd Párisban folytatott tanulmányokat. Legelőször 1880-ban állított ki az Andrássy-uti műcsarnokban kisebb tanulmányokat. 1890-ben ugyanitt »A megszorult faun« cimü szoborművével elnyerte a Rökk Szilárd-féle dijat, ugyanezzel a művével a következő évben Berlinben keltett nem csekély föltünést. 1894-ben az anversi nemzetközi kiállításon »Utolsó szerelem« cimü művével II-ik aranyérmet nyert. Ezenkivül dijakat nyert még az Arany-szobor, a Szabadságharc-szobor, az Andrássy- és a Baross-szobor-pályázatokon. Kossuth szobrát Miskolcon a mult év tavaszán leplezték le. Állandóan Budapesten lakik.

Szlányi Lajos tájképfestő még a legfiatalabb nemzedékhez tartozik. 1869-ben született Budapesten, tehát alig 30 éves. Művészi tanulmányait az országos mintarajziskolában kezdte, ahonnét előbb Münchenbe, majd Karlsruheba ment. Körülbelül hat év óta egyik legszorgalmasabb és legállandóbb kiállitója a társulat kiállításainak s haladasát legjobban bizonyítja az, hogy kiállított műveinek legnagyobb részét sikerül eladnia. Legutóbb társulatunk »Eső után« cimü művét megvásárolta a Nemzeti Múzeum számára. Állandóan Budapesten lakik.

Szoborleleplezések.

A pünkösdi ünnepek alkalmával úgy Magyarországban, mint a külföldön több érdekes emlékszobrot lepleztek le. Az ünnepségek részleteiről alábbi tudósításunkban számolunk be olvasóinknak.

Szivünkhöz legközelebb áll és bennünket minden tekintetben a legközelebbről érdekel az a lélekemelő ünnepség, amelynek a Zalamegyei Nyirád község pünkösd hétfőjén szinhelye volt Akkor leplezték le kugyanis a hazafias község Erzsébet ligetében Erzsébet királyasszony emlékszobrát, mely nagyasszonyunk szomoruemlékü halála óta magyar földön királynénknak legelső és eddig egyetlen emlékszobra.

A szobrot, mely magában véve 88 centiméter, a talapzattal együtt pedig 321 centiméter magas, annak idején Ő Felsége a király engedelmével s melyet *Tilgner* akadémiai szobrász mintázott, május 18-án hatalmas kő- és ércalapjával együtt öt nagy szekéren szállították Nyirádra.

A leleplezés napján délelőtt istenitisztelet volt a nyirádi katolikus templomban.

Maga az ünnepség délután 3 órakor zajlott le, amikor a megye minden részéből összesereglett közönség hosszu menetben vonult ki az ünnepség szinhelyére, hol Andalics Lajos esperesplebános megnyitó beszéde és a királynéhimnusz eléneklése után lehullott a lepel a királyné első szobráról, melynek talapzatán ez az egyszerü és rövid fölirás olvasható:

ERZSÉBET

1837—1898.

A közönség a lepel lehullta után még hosszu ideig gyönyörködött a sikerült bronzszoborban, mely művészileg örökiti meg felséges asszonyunkat.

Este népes lakoma rekesztette be az ünnepségek sorát, amelyekre mindenkor büszkén gondolhat vissza Nyirád község hazafias közönsége.

A másik szobor-leleplezés szinhelye az osztrák főváros volt, hol pünkösd első napján nagy ünnepségek közt leplezték le *Albrecht* királyi hercegnek *Zumbusch* tanár által készitett lovasszobrát.

A leleplezési ünnepségek iránt az udvar és a hadsereg képviselőin kivül Bécs város közönsége is szokatlan érdeklődést tanusitott, s az Albrecht-tért, amelyen a szobor áll s a térre vezető utcákat már a délelőtti órákban óriási közönség lepte el.

Délután két órakor a leleplezés szinhelyén az összes meghivottak is együtt voltak s kevéssel ezután *Rajner* kir. herceg üdvözlő beszéde s Ő Felsége a király válasza után a kivonult csapatok dísztüzelése mellett lehullott a szoborról a lepel, s ott állott a közönség előtt Albrecht kir. herceg ércbeöntött alakja.

A szobor beszentelése után a király bemutattatta magának *Zumbusch* tanárt, a szobor alkotóját. Ezután az erre alkalomra irt himnuszt játszották, amelyek hangjai közt a

király *Luitpold* bajor régens-herceg társaságában körüljárta a szobrot, végül a szobor elé állva elvonultatta maga előtt a kivonult csapatokat.

Délután öt órakor a császári kastély új szárnyának dísztermében, melyet ezúttal használtak először, Ő Felsége díszebédet adott.

Este nyolc órakor az udvari operában díszelőadás, majd pünkösd második napján este a császári palotában meg katonai fogadás rekesztette be az ünnepségek sorozatát.

Végül a harmadik szoborról tőlünk távol, Franciaországnak Dijon nevü városába hullott le a lepel, ahol pünkösd vasárnapján leplezték le a francia köztársaság tragikus emlékezetü elnökének, *Sadi Carnot*-nak az emlékszobrát, amelyet maga a város közönsége állíttatott nagynevü és szomoru véget ért szülöttének.

A leleplezés alkalmával maga *Loubet* elnök tartotta a díszbeszédet, amelyben a legmelegebb elismeréssel adózott nagynevü elődjének.

Vásárlások a tavaszi nemzetközi kiállításon.

(Folytatás.)

Az elmult héten, lapunk zártáig a következő újabb vásárlások történtek a tavaszi nemzetközi kiállításon:

62. *Telepy* Károly: »Szigliget«, olajfestmény. Vevője: *Kiss* Ignác, társulati nyerő tag.

63. *Szlányi* Lajos: »Eső után«, olajfestmény. Vevője: Az *Országos Magyar Képzőművészeti Társulat* a Nemzeti Múzeum számára.

64. *Dudits* Andor: »Alkony«, olajfestmény. Vevője: Az *Országos Magyar Képzőművészeti Társulat* a Nemzeti Múzeum számára.

65. *Peske* Géza: »Ahol a Törpék laknak«, olajfestmény. Vevője: *A körmöci reáltanoda*, társulati nyerő tag.

A lapunk zártáig történt vásárlások összege *34.556 forintot* tesz ki, melyből *1880 forint* külföldi, *32.676 forint* pedig magyar művészekre esik. Az utóbbi összegből a kormány vásárlása *16.590 forint,* a társulat vásárlása a Nemzeti Múzeum számára *700 forint,* a nyerők vásárlása pedig *3985 forint* (ebből 3900 forintot társulatunk fizetett ki az illető művészeknek). A magánosok összes vásárlása *13.281 forint.*

Művészeti hírek.

— **A tavaszi nemzetközi kiállítást** a megnyitástól kezdve lapunk mostani számának a lezárásáig *20.102 fizető látogató* nézte meg. Az iskolák ifjusága köréből csoportokban *1829-en*, egyenkint pedig *1330-an*, összesen tehát *3159-en* nézték meg a kiállítást. A képes tárgymutatóból eddig közel *8000 példány,* a koronás sorsjegyékből pedig *785 darab* kelt el.

—

— **Társulatunk vásárlása a Nemzeti Múzeumnak.** Az *Országos Magyar Képzőművészeti Társulat* a *Nemzeti Képcsarnok Egylet*-től annak idején átvett vagyon kamatai fejében az erre az évre esedékes összeg egy részéből *Szlányi* Lajos 80. katalogus szám alatt kiállított »Eső után« és *Dudits* Andor 257. katalogus szám alatt kiállított »Alkony« cimü olajfestményét vásárolta meg a Nemzeti Múzeum számára. Az esedékes összeg fenmaradt részét a társulat az ezévi téli kiállításon fogja felhasználni, amihez a vallás- és közoktatásügyi miniszter is hozzájárult.

—

— **Károlyi Mihály gróf plakát-pályázata.** Ismételten fölhívjuk az érdeklődő művészek figyelmét arra, hogy a *Károlyi* Mihály grófi által a parádi arzén-forrás hirdetésére szánt plakát-pályázat határideje már *csütörtökön, junius 1-én déli 12 órakor* lejár, amikorra a pályázatban résztvenni kivánó tervezetek társulatunk titkári hivatalába (Műcsarnok, Városliget) *okvetetlenül* beküldendők.

—

— **Munkácsy ifjukori szerelme.** Egy budapesti család ereklye gyanánt őriz egy Munkácsy-képet, a melyhez a nagy művész ifjukori szerelmének emléke fűződik. E kép, melyet Munkácsy 1866. julius és augusztus havában festett egy Budapesthez közel fekvő faluban, szép, fiatal leányt ábrázol, az akkori divatnak megfelelő festői ruhában. A képen nagy lelkesedéssel dolgozott az akkor még fiatal művész. Ennek a lelkesedésnek az volt a titka, hogy Munkácsy szerelmes volt abba a szép leányba, akit lefestett. Szerelmét viszonozták s az a két hónap élete legpoétikusabb epizódja volt. A szerelmesek azonban nem lehettek egymáséi. Munkácsy még akkor ismeretlen ember volt s csak egy év mulva tünt föl Münchenben a Siralomház cimü képével. Az aggódó szülők csak afféle bizonytalan jövőjü piktornak tartották és nem merték vele útra bocsátani a külföldre egyetlen leányukat. A szerelmeseknek tehát el kellett egymástól válniok — örökre.

—

Munkácsy Mihály

SZÉPMŰVÉSZETI MUZEUM, BUDAPEST
Musée des Beaux-Arts

Az O. M. Szépművészeti Muzeum kiadása
Készítette: A Magyar Szín Iroda

BUDAPEST
936 JUL 17
MAGYARORSZÁG
62 c

Nagyságos
Dr. Kentiványi Gyula
Titkár Mindly
Budapest
Rákos utca
Műcsarnok Orsz. Bizottsága

A jógíső gratulációt
Nálásan Rösöni
és Kellemes nyaralást
kívánu Kiváges üdv-
vözlettel
Balogh Jóbán
1936. VII. 14.

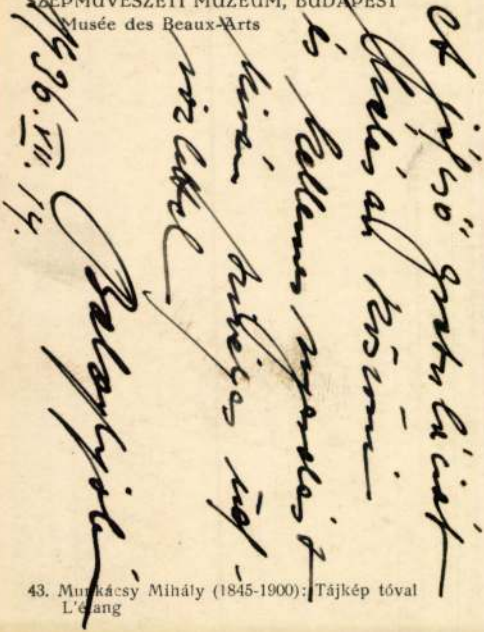

43. Munkácsy Mihály (1845-1900): Tájkép tóval
L'étang

Munkácsy Mihály

SZÉPMŰVÉSZETI MUZEUM, BUDAPEST
Musée des Beaux-Arts

Kedves Gyula bátyám!

A megtiszteltő figyelmet és a jó kívánságarat hálásan köszönöm és szívből üdvözöllek nellemes nyaralást kívánva.

Igaz nagyrabecsülő híved

Balás Lasi

18. Munkácsy Mihály (1844-1900)
Virágcsendélet
Fleurs dans un vase

936 VIII. 14

Az O. M. Szépművészeti Muzeum kiadása
Készítete: A Magyar Film Iroda

936

6 f
MAGYARORSZÁG

Nagyságos
Dr Szentiványi Gyula
urnak

Budapest

Iparművészeti Muzeum
ellőri út

741

37

Nyilatkozat.

Alulirottak beleegyezésünket adjuk, hogy tulajdonunkat képező két eredeti, 1863-ból származó Munkácsy portrait, melyek néhai Sonnenschein Károlyt és nejét ábrázolják, eladassék. 800 pengőer

Azaz nyolcszászpengő

Budapest, 1932. április

Szirtl Károly és neje
szuletett Szonenschein Hermina

Mártan Zsigmondné
szül; Sonnenschein Gizella

Beipert Vilmosné sz.
Sonnenschein Irén

A fenti két db festményét a mai napon 800 P az Nyolcszáz pengőt hiánytalanul felvettem.

Budapest 1932 május 4.

Szirtl Károly
csalattagok neveben
ak
fenti összeget hiánynélkül
felvettem.

Munkácsy Mihály

A szegedi kincsesház 60 éve

Az árviztől sujtott város szomoru napjaiban a *„Szegedi Napló“* vezércikkében irja *Mikszáth* Kálmán:

„Ha a csapások nem járnak egyedül, a szerencse se jár. — Akadt egy ember, egy munkás nagylelkületü pap, ki egész életén át gyüjtögette a szellemi kincseket, ki talán oly szeretettel ragaszkodott a foliánsokhoz, miket egyenként ismer, mintha gyermekei volnának s ki most élete alkonyán e fejedelmi kincset, mind ideajándékozta Szegednek. Nevét, ha most ide irom ismeretlen lesz talán sokak előtt: Somogyi Károlynak hivják. De ezentul ismerni fogja minden szegedi ember, s ha emliti, hálával veszi le fejéről a kalapot, s ha emliti, ott emliti azt a király és Tisza Lajos neve után, Szeged összes más jótevői előtt.“

Négy évvel később, 1883 október 17-én, ehát most 60 éve, az ujraépült város ünnepelt. *I. Ferenc József* őfelségét fogadta *Reisner* János könyvtárigazgató, a városi reáliskola feldiszitett épületében:

„Felséged a vész napjaiban e város iránt tanusitott legmélyebb részvéte, apostoli szavai és lelkesitő példája által a nemzet, sőt az egész müvelt világ jóindulatát költötte föl irántunk, s mindenki áldozatot hozott, hogy e város uj élete Felséged akarata szerint szebb legyen, mint volt. Somogyi Károly esztergomi kanonok nagybecsü könyvtárát adományozta nekünk oly célból; hogy az itt, az Alföld nagy magyar közönségének tudományos képződése, szellemi tevékenysége, szóval közmüvelődésének emelésére egyik tényezőjéül szolgáljon. A legmélyebb hódolattal üdvözöljük itt Felségedet, azon legalázatosabb esedezéssel, hogy a szellemi kincsek e gazdag tárházát legkegyelmesebben megnyitni s azt a Felséged szolgálatára mindenkor kész ezen város és nagy vidéke lakosságának javára legkegyelmesebben átadni méltóztassék!“

Ki volt a nagylelkü adakozó, aki a várost ilyen gazdag ajándékban részesitette? *Somogyi Csizmazia* Károly 1811-ben született Tiszaföldváron, atyja a Podmaniczky-család jószágigazgatója volt. Rövid káplánkodás után irodalmi pályára lépett, a *Religio és a Nevelés* cimü egyházi folyóiratot szerkesztette *Danielikkel* együtt. Egyszer tudtán kivül magyarellenes cikk csuszott a lapba, emiatt visszalépett a szerkesztéstől, s *Olcsó könyvtár* cim alatt közhasznu kiadványokat szerkeszt, majd élete vége felé a *Szent István Társulat* alelnöke lett.

A szabadságharc után magyar érzelme miatt álruhában volt kénytelen menekülni. Visszatérése után *Scitovszky* János hercegprimás, akinek évekig rendezte könyvtárát, — pozsonyi kanonokká nevezte ki. Később Esztergomba került nagprépostnak és kanonoknak. Anyja, *Kelemen* Borbála, huga *Kelemen* Lászlónak, aki a magyar szinészet megalapitásáért annyit tett. *Kelemen* István szegedi ügyvéd rokonának látogatására érkezett a hetvenéves aggastyán, amikor nagylelkü adományát felajánlotta a városnak. tettét a következőkben okolva meg:

Magyar nemzeti érdekből kivánatosnak tartom, hogy Szegeden tudományegyetem létesittessék, aminek e könyvtárral egyuttal egyik előfeltételét kivánom megalapitani!

Ez a 40.000 kötetes könyvtár lett alapja a Tisza partján álló hatalmas Kulturpalotának, amely muzeumával és az emeletet elfoglaló kb. 140.000 kötetre szaporodott könyvtárával a város büszkesége. Viszont a muzeum is büszke lehet arra, amivel nem sok közgyüjtemény dicsekedhetik; hetivásáros napokon az előcsarnok padlóján, a fal mellett szép sorban áll a kosarak, batyuk, kendők tömege: gazdáik a sikerült vásár után odabent — művelődnek.

Az előcsarnok falait *Petrovits* László árvizképei és *Fadrusz* János hires feszülete (a mester önmagát köttette keresztre, hogy minél reálisabb képét adhassa a kinszenvedésnek), a könyvtárhoz vezető lépcsőfeljáró két oldalát pedig a királyi pár: I. *Ferenc József* és *Erzsébet királyné* bronzmellszobrai diszitik. A kupolacsarnokban, mely a város művészei részére kiállitó helyiségül is szolgál, látható a *„Doberdói fa“*. A csonka fatörzs ott állott a doberdói fensikon lévő *St. Martino* községben, s egy esztendőn keresztül tanuja volt a negyvenhatosok harcának. *József* főherceg 1916 jun. 18-án kelt levele szerint „... Most elküldjük e fát hőn szeretett Szeged vásosunknak, a város muzeumában való megőrzés céljából, hogy majdan minden katonám, Szeged városának minden St. martinói hőse elzarándokoljon a fához és elmesélje unokáinak a fa és azon titáni harcok történetét ....“ Mellette a háborus áldozatkészség emléke. *Szentgyörgyi* István műve, a *„Fahonvéd“*.

A képtár falain *Nyilassi* Sándor népies tárgyu képei gyönyörködtetik a látogatót. Közöttük két, egész falat betöltő hatalmas festmény: *Vastagh* Géza: *„Verekedő biká“*-i és *Pállik* Béla: *„Legelő nyáj“*-a. A képek mellett fehér márványtábla hirdeti:

E kincses háznak szentelte kincses életét mint könyvtáros és könyvtárigazgató Tömörkény István 1899—1917-ig Nagy fia emlékének hálás szivvel emelte Szeged Sz. kir. Város közönsége 1925-ben.

A diszteremben talált helyet *Vágó* Pál hires árvizképe, mely *I. Ferenc József* látogatását örökiti meg a romvárosban: *„Szeged szebb lesz mint volt.“*

Munkácsy Mihály három képpel szerepel: a *Honfoglalás* szinvázlatát Szeged város 1895-ben vásárolta meg 50.000 forintért a művésztől, aki megigérte, hogy kidolgozza, de betegsége és halála megakadályozta ebben. A város ennek ellenére átvette a képet s a művész özvegye hálából a városnak ajándékozta a kép szénrajzvázlatát is, azt a rajzot, amit *Munkácsy* akkor vetett papirra, mikor a képet elgondolta. A két hatalmas kompozició mellett szerényen huzódik meg a kis *„Felszolgáló leány.“*

A diszterem melletti négy terem a régészeté; népvándorláskori gyüjteménnyel a Kr. u. IV. századtól a IX. századik, azaz a honfoglalásig. Ez idő alatt a történelmi Magyarország a keletről jövő népek országutja; itt látjuk a hunok, germán törzsek, (gepidák, gótok, longobardok) avarok, szlávok, majd a honfoglalás korának emlékeit, amit a szegedvidéki sirleletekből hoztak napvilágra.

Sőt a csókai őstelep a Kr. e. 2500—2000 évvel élt ősember életébe enged bepillantást. A telep felfedezője *Farkas* Szilárd, a torontálmegyei *Csóka* plebánosa értesitette *Móra* Ferencet (a neves irót, a muzeum későbbi igazgatóját), aki megkezdve az ásatást, *ötven darab ép edényt, rengeteg agyagtárgyat, kőeszközt és csontból faragott gyöngyöt hozott felszinre.*

Érdekes kulturtörténeti adat az u. n. trepanált koponya, ami azt bizonyitja, hogy az őskorban már értettek olyan kényes műtéthez, mint a koponyalékelés. A rajta lévő lyuk sima szélü, tehát nem beveréstől, hanem vágástól származik, melyet valószinüleg kőkéssel végeztek. Az ilyen koponyaleletek igen ritkák, de a szőregi temetőből nyolc darabot ástak ki.

Egy antik márvány fej (relief töredéke) 1876-ban a régi szegedi vár maradék falainak lebontásakor került elő, a vele talált mozaik téglával együtt azt bizonyitja, hogy a rómaiaknak az Alföldön is voltak telepeik, legalább is a tiszai átkelőknél.

A természetrajzi tárba vezető folyosón a lebontott Szent Demeter-templom hatalmas kőszobrai állnak. Öt helyiséget tölt meg a gomba, tojás, kagyló, rovar és lepke üveg alá zárt szines tömege. Külön

terem dr. *Bereczk* Péter gyüjtése; a szegedi Fehértó összes madárfajtái. Érdekesség az ókorban élt mamuthnak a Tisza medréből kikotort agyara.

A várostörténeti terem főhelyét a fogadalmi templom gipszmodellje foglalja el. Mellette a város Kossuth- és Rákóczi-szobrának gipszmintája, az előbbi *Róna* József, utóbbi *Vastagh* György alkotása. *Balog* Margit festményei emlékeztetnek a régi Szegedre, a lebontott Demeter-templomra, a Zárda-, Szív- és Ipar-utcára.

A két üvegszekrényt megtöltő szegedkörnyéki népviselet mellett rengeteg pásztorfaragás, butor, papirosból készült házioltárok, betlehemek és aratóképek. Az utóbbiak kevésbé ismertek, mint az aratókoszoruk. Püspöktelek, Tápé és Algyő népe csinálja: szentképet körülfonnak széles szalmakerettel és a gazdának adják emlékül. Külön terem az asszonyi mesterség egész arzenálja: szövőszékek, motollák, kendertilolók, gombolyitók, mellettük az eredmény: himzések, szőttesek szines tömege.

Hogy a muzeum és könyvtára olyan népszerü minden rangu és rendü ember előtt, annak magyarázata: minden látogató megtalálja benne érdeklődésének kielégitését. Ez pedig igazgatóinak érdeme: *Tömörkény* István és *Móra* Ferenc a multban; jelenleg pedig *Csallány* dr., a szegedi muzeumot a kultura egyik végvárának tekintve, tesz meg mindent felvirágoztatására.

Dr. GAÁL FERIKE

AZ ESPRESSÓ MÉLYÉN

irta: NAGY MIKLÓS

Vera asszony a bezárt espresso pénztárasztalán a heti egyenleget készitette. Még Kati néni részesedését kellett kiszámitani. Ezt a bonyolult műveletet nem szivesen csinálta. Ha nem tudta pontosan kiszámitani az öt százalékot a kifőzde hasznából és a két százalékot az espressóéból, akkor fejtörés helyett inkább hozzátett pár pengőt Kati néni járandóságához.

Közben hirtelen ötlettel fölkelt és a mögöttes rejtett tapéta-ajtón átment az üres kifőzdébe. Szellőztető készüléket kellene beállitani és a kályhát kicserélni. Nyáron tulmeleg a helyiség, télen hideg. Mivel a kifőzdét később szerezte meg Kati néni nevére, ide már sajnált annyi befektetést. De mert Kati néni főztjei erősen föllendiették, kellene valamit csinálni.

Hátul a konyhából Kati néni zsörtölődése hallattszott át a nagy csöndbe. Megint leányára pöröl. Ujabban minden szomszat este ezzel a pörpatvarral végzi a tetet:

— Nem méssz, mondtam már, nem méssz moziba azzal a nyakiglábbal. Azt hiszed, incs nékem szemem?! Nem látom én, mikor bedugja azt a rücskös képit?! Jaj, nér is hoztalak ide ebbe a gyehennába!

Valamit visszafelelhetett Rozi, mert az nyja még jobban pattogott:

— Az?! Még a szeme se áll jól. Az a ágás is biztos, hogy bicskától van a rayás képin. Aki fényes nappal lófrál, anak nem hiszek, még ha a csillagokat is libém hozza. Zsivány, csavargó, széltoló, rted?! Ha sokat jár még a szád, szólok a agyságos asszonynak, kapsz olyan pofont ŏle, hogy holtig megemlegeted.

Vera asszony óvatosan visszament az spressóba és maga elé tünődött.

Jól tudta, miről van szó. Az a csibészépü fiu már hetek óta beállit minden élután. Ha Rozi elmegy mellette, odasug eki valamit. Rozi adja ugyan a sértődöt, de azért kelleti magát a mozdulataival. A tükörből figyeli, hogy kissé belezabarodott a fiuba.

Sajnálja az anyját, aki amugy sem érzi jól magát a városban. Jól tudja, hogy csak őérette jött fel a faluból. Tulajdonképpen már összegyüjtött annyit a leányával, hogy a kis házukhoz meg földjükhöz egy-két holdat hozzáragaszthatnának.

Nem szeretné elengedni, mert nélküle nem boldogulna. Nemcsak a főztjei, süteményei, de a hüsége megfizethetetlen. Egyetlen valaki, aki a régi házukkal, emlékekkel összeköti. Akkor került hozzájuk mindeneslánynak, amikor ő három éves volt. Klárikáját is ő dajkálta.

A konyhában a csatáré ujra megkezdődött, valami edény is csörömpölt. Erre összeszedte a pénzt, betette a kézitáskájába, bezára a fiókokat és átment a konyhába. Rozi durcásan félreforditott fejjel ült az edényszáritó mellett. Az anyja lisztes két kezét Vera asszony felé tárta:

— Tessék már jönni, mert erre a jányra megint rájött a mozinyavalya. Hogy a Sári vecköli a második emeletről, menjenek holnap moziba. Fenét a Sári! Az a gurgulaszemü éhenkórász eteti a belén-dekkel. Mért is nem tetszik kikergetni az üzletből az ilyen hétvilág csavargóját?! Na, te meg erigy fel és csináld meg a nagyságos asszonynak a fürdőjét!

Amikor a leány elment, nyugodtabban folytatta a panaszkodást:

— Tessék elhinni, nem birok vele, amióta ez a pokolravaló megbabonázta. Ha a tekintetes asszonyt meglátja, akkor összehuzza magát, de nekem oda se hederit. Annyi léhütő jár ide, hogy be se szeretek már nézni.

Vera asszony elpirult. Eszébe jutott a sarokasztali vendég, aki órákon át elüldögél és őt bámulja. Hogy a kellemetlennek induló beszédet elvágja, megakasztotta a panasz-áradatot:

— Mért nevez engem Rozi előtt nagyságos asszonynak. Tudja, hogy nem szeretem.

— Hát ez is Rozi nyavalyája. Ez a buta jányom, azt mondja, hogy a többi jányok a házban kinevetik az ilyen titulát, mert minden cafrang itt, még a beszéd is, kedves egy tekintetes asszony.

— Ejnye, Kati néni, nem kell ugy elkeseredni. Rozi se csinált még semmi rosszat, nem maradt ki éjszakára. Csak cicázik egy kicsit. Majd szem előtt tartjuk. Hát csak ne keseregjen!

— Nem esem én kétségbe, mig a tekintetes asszonykát magam mellett tudom — szipogta megkönnyebbülve.

Vera asszony elérzékenyedett az ő hüséges Kati nénije ragaszkodásán. Amikor náluk szolgált, akkor is miattuk ment olyan későn férjhez.

— Lássa, nekem is megvan a gondom Klárikával. Nyakamra nőtt, jövő héten lesz tizenhat éves. Muszáj itt küszködnöm érte. De csak megsegit a jó Isten, ha eddig megsegitett. Férjhez adjuk mind a két lányt, akkor aztán hazamegyünk, Kati néni!

— Hallgassa meg ezt a szép szavát a jó Isten! — sóhajtotta Kati néni, aztán nem mert tovább beszélni, de látszott rajta, hogy volna még mondanivalója. Vera asszony is érezte ezt, ezért sietett ki a konyhából.

— Itt van a pénze, Kati néni, meg a Rozié. Most már fölmegyek, mert tiz óra elmult. A villanyt el ne felejtse eloltani.

Elgondolkozva ment a lépcsőház felé. A sógora üzente, hogy most lehetne visszavásárolni az eladott birtokból. Ha a megmaradt husz holdhoz legalább harmincat tudna venni, akkor érdemes lenne hazamenni. Bevezetné a kertészetet, mert most már tudja a módját, hova lehetne szállitani korataveszi dolgokat. De még jó néhány évig folytatni kell ezt a két kis üzemet. Jó, hogy nem hallgatott a rokonokra, akik férje halála után össze akarták boronálni azzal a távoli rokonnal. Megmutatta, hogy igy is meg tud élni a maga emberségéből.

Holnapután lesz negyvenegy éves. Vajjon eszébe jut-e Klárikának?

Végeredményben jól érzi magát. A négy év folytonos munkája elfelejteti vele a régi életét. Tavaly már nem is ment megnézni a házat. Csak a Kati néni sirdogálása eleveniti föl néha az emlékeket.

A lakása előtti folyosó ablakán kinézett az udvar felett a néhány csillagu égboltra. Mit akar ez a festő? Komoly szándékai vannak-e? Kázmér! — mondotta ki magában a nevét. Különös szokása, hogy a neveket gondolatban kimondja, szinte megizleli és abból vizsgálja érzéseit.

Féléve jár ide az espressóba. Érzi a pénztárnál, milyen hosszan pihen rajta a férfi pillantása. Ha fogynak a vendégek, odajön hozzá beszélgetni. Még mindig nem tudja rávenni magát, hogy elmenjen vele sétálni. De mikor is mehetne? Legalább négy évvel fiatalabb nála. Talán ez tartja vissza a közeledéstől. De fájna, ha elmaradna. Valami titokzatos puhaság van ebben az emberben.

Csöndesen belépett az előszobába, hogy Klárit föl ne ébressze. Beszélgetést hallott belülről. Klári az ágyból szól át Rozihoz a fürdőszobába. Ugy látszik, a két lány sok mindent megbeszélhet, ha egymás közt vannak.

— Nem érdemes megnézni, Rozi, mert régi vacak hülyeség.

— Látta, Klárika?

— Nem, de az intézetből már többen látták. Én is ellógok néha, de Mama miatt vigyázni kell.

Vera asszony megdöbbenve hallgatott. Ezek ugyancsak jól értik egymást és a mozit is. És ilyen kifejezések: vacak hülyeség. Persze, alig foglalkozhatik vele. Csak este és kora reggel láhatja még a szünidőben is.

Fájni kezdett a szive. Milyen gyöngék is ők valamennyien! Az előbb ő is ábrándozott, mint egy bakfis. Negyvenegy évvel! És ki tudja, nem vett-e észre valamit felszolgálás közben Rozi. Talán el is fecsegte Klárikának.

Összeborzongott a gondolattól, hogy az ő leánya talán még sajnálkozik is felette, egy bágyadó őszi szerelem felett. Dehogy is szerelem. Csak tetszett neki a férfi szivós ragaszkodása. És nagyon egyedül érzi magát. Itt futkos körülötte ez a rengeteg ember és senki se törődik vele. Klári is mindjobban távolodik tőle, alig van közös mondanivalójuk.

Vissza kell menni falura. A régi házba. Meg tudnak ott élni. Irni fog a sógorának, hogy alkudjon ki vagy husz holdat, annyira lenne már pénze. Talán a kertészettel még többet tudna szerezni.

Egyszerre előtte volt a ház a verandával, amelyet az őszi nap is át tudott melegiteni. Itt soha nem érez a napfényből semmit, sem lent, sem itt a lakásban.

Letörölte a könnyeit és mosolyogva lépett a szobába.

Ősz vagy nyár?

(43. számu keresztrejtvény.)

Egy társaságban a szokatlan okłóberi időjárásról beszélgetnek. Valaki azt állitja, hogy ez még nyár, van, aki azt mondja, hogy ez már az ősz. A humorista hallgatja a vitatkozást és a vizszintes 14., valamint a függőleges 1. alatt található verses tréfával bizonyitja be, hogy mind a két vitatkozó félnek igaza van.

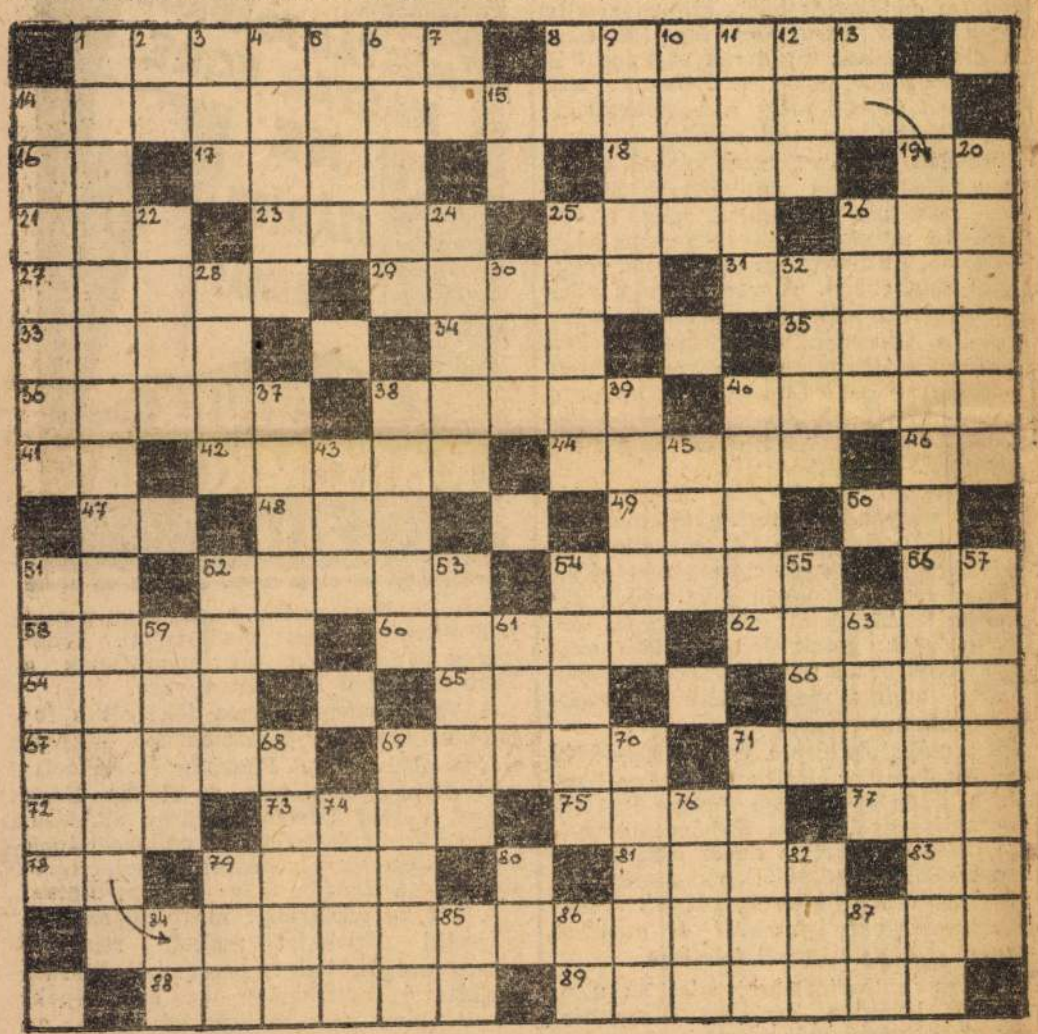

Vizszintes sorok: 1. Ez a gondolkozó ember. 8. Ilyen a tavaszi rügy. 16. Zadravetz István. 17. Harci egység. 18. Ilyen metélt is van. 19. A nátrium kémiai jele. 21. Gyilkolt. 23. ....osz: Daidalosz fia. 25. A kemény vitéz. 26. Fém. 27. Volt honvédelmi miniszter, 1906-ban karhatalommal oszlatta fel az országgyülést. 29. Férfinév. 31. Régi hosszmérték-egység. 33. Hajitja. 34. Eltulajdonitja a másét. 35. Először, idegen nyelven. 36. Fejérmegyei nagyközség. 38. A keleti szlávok déli ága. 40. Budapesti filmforgalmi cég. 41. Zelovich Kornél. 42. Olasz folyó. 44. Mindent a helyére tesz. 45. Állati lakhely. 47. Orosz folyó. 48. Az orosz „Hombár" nevének rövidítése. 49. Székesegyház 50. Személyes névmás. 51. Tudor. 52. Athéni vezér, Milthiades fia. 54. Somogymegyei nagyközség. 56. Nyak része. 58. Volt belgrádi félhivatalos távirati ügynökség neve. 60. Egyszerü predikátum. 62. Visszafelé: angol hazárdjáték, whist-kártyával. 64. ...maga mesterségét folytatja. 65. Visszafelé: házikó. 66. Füzet. 67. Csillagkép. 69. Egy helyben repül. 71. Szénbányászatáról hires erdélyi nagyközség. 72. Baromfi dunántuli tájszólással. 73. Battéria. 75. Reklámfény neve. 77. M. Y. N. 78. Vatta része. 79. Skót törzsi szervezet, a XVIII. században megszünt. 81. Belső szerv. 83. A vizszintes 56. forditottja. 88. Volt francia miniszterelnök és külügyminiszter (1862—1932), Stresemannal együtt Nobel-békedijat kapott. 89. Két nappal kevesebb egy hétnél.

Függőleges sorok: 2. Mássalhangzó. 3. Z. V. Ü. 4. Minus jus... (római jogi meghatározás). 5. Dal. 6. Édességféle. 7. Forditott mássalhangzó. 8. Növény. 9. Nyugalmazott államtitkár, társadalompolitikus. 10. Semmi, egy se, idegen nyelven. 11. Időhatározó. 12. Német névelő. 13. Véd. 14. Bibliakorbeli árviz. 15. Ugyanaz, mint a függőleges 7. 20. Butor. 22. Szerb partizán vezér. 24. Prágai születésü német impresszionista költő (1875—1926). 25. Terméketlen, kietlen. 26. Meleg, idegen nyelven. 28. Női név. 30. Szeszes ital. 32. Való, valóságos, idegen nyelven. 37. Ma is magyar tenger a neve. 38. V. b. t. t., volt belügyminiszter. 39. A tavakat szegélyezi. 40. Tekintélyes nagyságu, izletes husu tengeri rák. 43. Latin prepozició. 45. Fejérmegyei nagyközség. 51. USA-állam. 52. A történelem muzsája. 53. Részemre. 54. Müforditó, filozófiai és irodalomtörténetiró. 55. Tiéd, idegen nyelven. 57. A két szülő. 59. Vonatkozó névmás. 61. Idegen női név. 63. Orosz félsziget. 68. Női név. 69. Wladimir Iljics Uljanov. 70. Biharmegyei nagyközség. 71. Idegen női név. 74. A tüzhányó folyékony belseje. 76. Friss levegő alkatrésze. 79. Kereskedelmi ismert rövitítése. 80. Bucsuzkodó szó. 82. V. T. P. 84. Zolnai Béla. 85. A vizszintes 51. forditottja. 86. Gördülés kezdete. 87. Felkiáltó szó.

Mult heti keresztrejtvényünk megfejtése.

Vizszintes 1. Falbontó betörők. 70. Segitségért.

Függőleges 1. Fiatalkoru bünös. 13. Kovakőáruló.

„SZERELEMBACILLUS"!

Nem mindennapi tudományos felfedezésről ad hirt a Neues Wiener Tageblatt. Részletesen ismerteti dr. Scheldin oslói orvos-tanár kutatásainak meglepő eredményét, amely szerint az emberpárok közötti kölcsönös rokonszenv, vagyis amint általában nevezik — szerelem — egy különleges bakterium fertőzésének eredménye, amely a tudós professzor megállapitása szerint az ugynevezett Streptococcus bacillusok csoportjához tartozik. A kiváló norvég bakteriológus az ismert bécsi napilap beszámolója szerint nemrégiben a norvég főváros tudományegyetemén óriási érdeklődéssel kisért fejtegetésében ismertette felfedezését. A legkomolyabban hangoztatta, hogy „a szerelemnek nevezett kórtünet az asztmához hasonló megbetegedés, amely időnként igen sulyos kisérő jelenségekkel jár. A tünetek egyénenként változnak ugyan, nagyjából mégis megegyeznek egymással. A betegség kitörését bizonyos inkubációs időszak előzi meg. Gyakran előfordul viszont a baj pillanatok alatt történő fellépése is."

Eddig dr. Scheldin kijelentései, amelyeket a Neues Wiener Tageblatt szó szerint idéz. A hirneves, egyébként Bécsben is jól ismert tudós nem maradt adósa hallgatóinak az általa felfedezett mikróba fertőzését elháritó gyógyszerrel sem. Hangsulyozta, hogy a bőr alá fecskendezett s nem tul erősen adagolt koffeinoldattal bárki a legrövidebb időn belül kigyógyitható a „szerelembacillus" által okozott betegségből.

A „nervus sympthicus" jellegzetes megbetegedéséről szóló tudományos magyarázatokhoz a Neues Wiener Tageblatt vidám és ötletes kommentárt füz. Mindenekelőtt megjegyzi, hogy dr. Scheldin felfedezése korlátlan lehetőségeket nyit meg az emberiség számára. Mert mindezek után nyilván végkép megszüntethető volna a „reménytelen szerelem" és egyetlen kikosarazott gavallérnak sem volna oka többé a kétségbeesésre. Mert ugyebár, teljesen elegendőnek bizonyulna, hogy a kőszivü hölgynek megfelelő adagolásban nyujtson át néhányezer példányt a Scheldin tanár által felfedezett baktériumokból... Ellenkező esetben viszont elő a pravazfecskendővel és néhány centigramm koffeinoldat máris szolgáltatja a netalán szükséges ellenmérget.

Mindez azonban természetesen csak akkor valósitható meg, ha a neves északi tudósnak valóban igaza van, — jegyzi meg a reflexió végén a Neues Wiener Tageblatt. Mindenekelőtt azonban azt ajánlja Scheldin professzornak, hogy kisérletképpen sajátmagán végezzen néhány kisérleti injekciót az általa felfedezett mikróbával, hogy azután ugyancsak saját tapasztalatai által győződjék meg az ellenméregképpen ajánlott koffein hatásáról is. (d.)

Délben olvassa az Uj Nemzedéket

Házasság

ROKKANTAKHOZ nőüladnék — meleglelkü, jó feleségnek való, értékes otthonokkal urhölgyeket. Méltóságosasszony. Főpostafiók 304. Válaszboriték. 7834

NEGYVENÉVES vendéglős, jólmenő fővárosi üzlettel, komoly kat. élettársat keres, némi hozománnyal, „Jövő" jeligére kiadóba. 7600

Betöltendő állások

NÉMETÜL beszélő hölgyet minden- vagy másod-délutánokra 4 éves leánykámhoz keresek. Telefon: 133—727. 7835

Álláskereső nők

DISZTINGVÁLT, született osztrák tanitónő hosszu praxissal, 1—2 gyermekekhez azonnalra állást keres pusztára, kimondott urházba. „Perfekt" jeligére Christophoros, Kossuth L.-u. 5. 7701

Háztartás

FŐZŐHÁZVEZETŐNŐ nyolcéves bizonyitvánnyal elhelyezkedne vidékre, pusztára, baromfitenyésztésben, tejgazdaságban jártas. Wekerle-telep, Kálmán király-u. 21., földszint 1. 7734

Oktatás

GYAKORLOTT okleveles pedagógus elemistát, polgáristát, gimnazistát tanit, „Szobáért is" jeligére, Kossuth Lajos-utca 5., Christophoros. 7703

Lakástakarítás

LAKÁSAT tükörfényessé teszi Grebenár Károly ablak- és lakástakarító vállalata, Budapest XI., Tengernagy-utca 5. Tel.: 259—180.

Ingatlan

TIHANYBAN, közel a Balatonhoz, villarayonban 800 □-öles termő gyümölcsös eladó. Felvilágositás a főkiadóban, hirdetési osztályban. 7825

Vétel — Eladás

VENNÉK jókarban levő mély gyermekkocsit. Cim: G. J., Budapest IX., Gubacsi-ut 55. 7826

Expressz fotó
Váci-utca 19. 3 kép 2.80 pengő

Ruházat

Szőrmebundák nemesprémek átalakitások
ENGEL szücs,
IV., MÁRIA VALÉRIA-UTCA 7. Udvarban. Telefon: 184—336.

Tökéletes szabása
BUNDÁT
PILAT SZÜCSTŐL, Budapest IX., Ferenc-körut 32., II. emelet.

JÓL ELADHATJA
nálam használt férfi- és egyenruháját, saját üzletem részére. FELDMANN, Kazár-utca 7. Telefon: 426—777.

Magánnyomozó

SZABÓ ÖDÖN legolcsóbb
MAGÁNNYOMOZÓ
Rákóczi-út 47. Telefon 130—571.

Irógép

TRIUMPH irógépek magyarországi vezérképviselete Édes és Decsy, Budapest, Akácia-u. 13. Telefon: 222—624.

Vas- és rézbutor

GYERMEKKOCSI, gyermekágy, babakocsi, gyermekszék legolcsóbban Prohászka gyárból, Gróf Zichy Jenő-utca 46. Fiók: Üllői-ut 7.

Különféle

Valódi finn lemezzel szigetelt duplafalu téli-nyári
HERKULES FAHÁZ
Azonnalra is.
Wesselényi-utca 2. Tel.: 220—852.

Kókusz
utánzat
lábtörlők
nagyban eladók, à 5. P.
„FONOTTKOSÁR", Budapest V., Csanády-utca 5. Telefon: 298—675.

Székek, vendéglői berendezések

FRIED, Király-utca 44.

Rendelje meg!
Luigi Moresco:
A fatimai szüz
Ára 3.20 P
Kapható: Báthory-utca 5. szám AZ ÜZLETHELYISÉGBEN!

HIRDESSEN A NEMZETI UJSÁGBAN

Keresek és kinálok

nagyszámu megbizóim részére Pest és környékén **HÁZ** és **TELEK INGATLANOKAT,** továbbá az ország egész területén **MEZŐGAZDASÁGI ÉS SZŐLŐBIRTOKOKAT. NAGY IRODA,** Baross-tér 17. Telefon: 424—373.

Telek

Václigeten

állandó településre és nyaralásra alkalmas gyönyörü **VILLATELEKEK** 152 □-ölesek, telkenként P 4500-ért kaphatók. Csak készpénzért. **Dijtalan** kiszállitás! Ugyanezen telkekre tetszés szerinti nagyságban, legrövidebb idő alatt villákat épittetünk. Irányár: 1 szobás komf. óvóhellyel P 22.500. 2 szobás komf. óvóhellyel P 35.000. Parcellázási iroda: **BUDAPEST, BAROSS-TÉR 17., I. EM. 9.** Telefon: 424—373.

Társ

Csak keresztény
Tőke társulhat
Pénzét
Gyümölcsöztesse
Kössön
Csendes társulást
1000 pengő után
havi 30—60 pengő haszonnal
Előköltség nincs!
PÉNZRE FEDEZET VAN.
Tőkekereslet
1000—1 MILLIÓ PENGŐIG.

Tőkét keresnek:
fotószalon, vasüzlet, péküzem, konfekcióüzem, VEGYÉSZETI ÜZEMEK, SPORTREPÜLŐGÉPGYÁR, játéküzemek, divatház, sörlerakat, tápszerüzem, gyümölcsüzlet, szatócsüzletek, fuvarozásokhoz, ólomkristályüzem, üveggyár, ékszerkereskedő, szövőüzem, papirüzlet, gombatelep, SZÁLLITMÁNYOZÁSI VÁLLALAT, édesiparüzem, GYÓGYNÖVÉNYKERESKEDŐ, Lisztkereskedő, erdőkitermelő, FASZÉNKERESKEDŐ, ALMA-, DIÓ-, SÜTŐTÖKVÁSÁRLÁSHOZ (kasszaüzlet), földbérlethez, gépjavitóműhelyhez (telep van), MOZIHOZ, söntéshez, penzióhoz, fürésztelephez, stb.

! ! !
Eladó — átadó
üzletek, üzemek, gárak, penziók, kastélyszállodák házak, korcsmák, vendéglők, stb.
kaphatók.
!
BIZALOMMAL KERESSE FEL 10 ÉVES IRODÁNKAT!
HA VESZ, HA TÁRSUL, PÉNZÉT DUPLÁZZA!!!
FORGALMI IRODA
Rákóczi-ut 61., III. em. 6.

Bélyeg

Bélyeggyüjteményeket,
sorozatokat tételekben, tömegbélyeget minden mennyiségben
veszek.
LŐWY FRIGYESNÉ, bélyegkereskedő, Budapest VI., Vilma királynő-ut 24. Telefon: 220—155.

Szőnyeg

PERZSASZONYEGET veszek legmagasabb árban. Sternberg, Dob utca 2. Telefon: 223—970.

MAGYAR perzsát készitőnél vásároljon! Más helyen lerakatunk nincs. Ügynököt nem tartunk, eladás kizárólag Ferenciek-tere 3. udvarban. Békésszentandrási Háziipari Szövetkezet. Tel.: 183—602.

RÓNAY
Faipari gépek és **gépszerszámok**
rövid szállitási határidőre kaphatók. Bpest, XIII. Lehel-u. 86.

Lakberendezés

Méltányos fizetési kedvezmény a **BUTOR ÉS TEXTIL** ker. R. T.-nál, VI., **LISZT FERENC-TÉR 2.** Hálók, ebédlők, kombinált butorok, irodabutor stb. Vidékre ajánlatot küldünk.

ÉVA ÁGY
Fotelágy és kétszemélyes kanapéágy. Egy mozdulattal nyithatócsukható. VII., Alpár-utca 18. Telefon: 428—669. 4

Fotelágy Rekamié
nagy választék, szolid árak. Készitő: Nagymező-u. 27. kárpitos.

jó befektetés:
ÉBNER BUTOR
VIII. KARPFENSTEIN-U. 2/A

10 RAKTÁRBAN
100 KÉSZITŐ
1000 BUTORA
Universal
MŰBUTOR-, IRODABUTORGYÁR
VII., WESSELÉNYI-U. 6.
Telefon: 226—692, 226—693.

LÁSZLÓ BUTOR
MEGBIZHATÓ és OLCSÓ
JÓKAI-U. 6.
BEJÁRAT AZ Ó UCCÁBÓL

Hangszer

Olcsón jó hangszer
Sternberg
Rákóczi-ut 60.

TANGÓHARMONIKA, ZONGORA, HEGEDŰ
REMÉNYI Király-utca 58, legolcsóbb. Ingyen árjegyzék.

Zongora

Zongorák
harmóniumok eladása, vétele, MENDÖLNE, VIII., Bezerédy-u. 18. Telefon: 140—352. Keresztény cég!

Németbirodalmi pianinók és zongorák
ajak és használtak, alkalmi vételek **Grimm** mesternél. **József-körut 65. szám**

FIGYELMEBE ajánlom **RÁKÓCZI-UT ÖTVEN, ZONGORATERMEMET.** Rengeteg zongora, pianino vásárolható feltünő olcsón, csekély részletre is. 3858

ZONGORÁT
VAGY PIANINOT sürgősen vennének VIDEKRŐL IS, ár, gyártmány közlésével. Strokl, Aréna-ut 9., földsz. 2. Telefon: 223—370.

TIPOLD
RÁKÓCZI-ÚT 61
(Divatcsarnokkal szemben)
Zongorák, harmóniumok nagy választékból olcsón. Bérlet, vétel. Keresztény cég.

EHALI András-ut 15.
Legnagyobb keresztény vállalat. Zongorák, harmoniumok, adás, vétel, kölcsönzés.

Szávits mesterzongorá uj és használt, vezetnek nagy választék.
BAROSS-TÉR

KERNÁCS. Remek pianinók, zongorák részletre. Bérlet. Rákóczi-ut 13. 75

VENNÉK ZONGORÁT vagy pianinót azonnal. Telefon: 11—59—. Pozsonyi-ut 1. Virágüzlet. Vidékről is. 39

Munkácsy Mihály

Lyka Károly:

Michael von Munkácsy. 8-r. 17 kép, 29. e. Bp. 1926

Gent (1452)

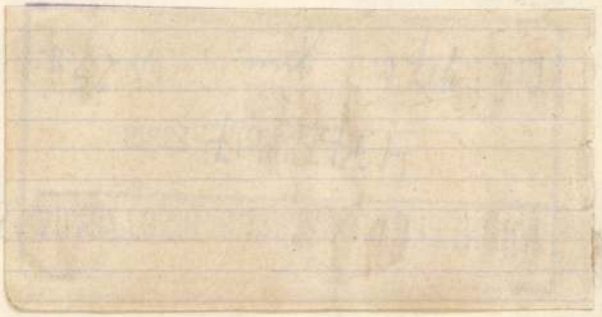

ZÓLYOM SZ. KIR. VÁROS TANÁCSÁTÓL.

SÁGÁNAK. -

Budapest.

önsége még 1911 évben azon tisz-
hogy a zólyomi vár tartozékátké-
jaira a tulajdonjog elismerése
engedtessék.

Munkácsy Mihály

Malonyay Dezső:

Munkácsy. I-II.
Kötet. 8 r. 147 kép,
336 l. Bp. 1907

Gent (1488)

K Ö L T S É V

A Müemlékek országos felhivására a zsámbéki templomrom keri ácsmunkák/r/ról.

1./3 db stafli 3/4....

2. 25 db 10-es deszka

3. 25 db 9-es 12 suk

4. 20 db 8-as 12 suk

5. 2 db 11-es fostni l

6. 1 db 10-es fosztni

(Munkácsy Mihály)

Malonyay Dezső.

( ) élete és munkái.

4-r, 134 kép, 243 l.

Bp. 1898.

Genf (1484)

Nagyszintetü

Tisztelettel jezen je
türbéjének
A felügy
bizott Veress
nek közren
legjinkább u
latra behiv
Rátor
Bizottságot
tetés sikere

Munkácsy Mihály

Marék Antal: A gyalupadtól a világhírig. Munkácsy Mihály regényes élet-

rajza. 8-r. 9 kép. 64 l. Bp. 1944.

Gent (1494).

128.288-1917.szám.

III.

A Müemlékek Országos Bizottságának

Budapest.

Folyó évi augusztus hó 25-é
645.szám alatt a visegrádi vár Sala
tornyának helyreállitása ügyében kel
felterjesztésére s zives tudomásul m
küldöm azzal,hogy az Orsz.Bizottság
Biehn czég végjárandóságát /8758 K 0
csak az esetben fizesse ki,ha a válla
kozó czég a szóbanforgó munkákra vona
kozó 1970 K 14 f. biztositékpak az á

Munkácsy Vinház

irgd Déry Kult. 1921

52. l.

De Telegraaf.

1921. máj. 29.

A m. kir. postatakarékpénztártól

16136

BUDAPEST 44 X 11.16 E 54 E

MÜEMLEKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest

IX. Hőgyes Endre u. 10.

Hivatalból
Díj átalányozva

Munkácsy Mihály

U. 4155.

Pekár Gyula:

Párisi szalonok a multszázad végén. Munkácsyéknál. Vasárnapi Ujság. 1926. jan. 3.—

vészeti topográfia
zitéséhez.

ztja a Műemlékek Országos Bizott-
vzékből a feldolgozandó könyveket,
(például : Divald "Magyarország
lap = Divald F. 225 l., -- folyó-
tó, XX. évfolyam, Bp. 1889. 125 l.
nél a szerző zárójelbe teendő, pl.:

műlékek Országos Bizottságától ren-
ténik. Felületre az illető helység
, templom ; s két-három centimé-
: A É, 1915. 14. l. Ahol az épü-
ó van, a következőképpen kell em-

Munkácsy Mihály

l.

Szépm. Mur. Évk.

VII, 207. l.

Vétetett G. Szentmiklós 1895: [illegible]
Ebrain oltatott 1895. x. 24-én [illegible]
l. az 5960/95 mm. sz.

…aban 1473-ban vag 1474-ben, meghalt
… 1529-ben)

…nt Ferencz.

…fehér lepellel leborított oltár előtt, melynek
…iszét a keresztet képezi, jobb kezében piros könyv
…ában keresztel hirdeti isten igéjét szt. Ferenc,
…ein a sebhelyek látszanak. Fejét dicsfény ve-
…és tonsurája nagy. A szilléreken nyugvó tem-
…követői közül a férfiak balra, a nők pedig
…delnek.

…jfestés, fára, méretei 42.5:77 cm.
…ára 274 frt … 50 kr.

…359.*)

Munkácsy Mihály

tovább Paál László

U. 4009

Farkas Zoltán:

Paál és Munkácsy-kiállítási. Szózat
1925. máj. 24.

Carton

~~Lotz Károly:~~

3593 Az Eső.

Felhők közt [illegible]
ifjú. Közül az innenső, a ki áll és
dényt tart, mig a másik, a ki egy
edényből vizet önt, mely eső ala
Szénrajz, méretei 160:140
Vétetett az 1905: III. 7-i
(213-905)

1905

Munkácsy Mihály

U 1769

Vas. Ujs. 1914. 224. l.

Ernst Neureuni-
emlékkiáll-
Farkas Z. cikke?-

Mūo.

L. 41.

1 Rōt. 8°

Lübke,

Wilhelm

Grundriss der Kunstgeschichte.

1. Lief.

Munkácsy Mihály

Ú. 1269

vod

Alkotmány

1914. márc. 5.

(yk.: A Munkácsy-

nobrok.)

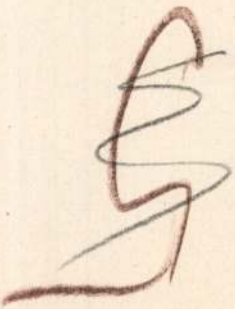

8.
1914.

A müemlékek
Nagytekin

Hivatkozással 1
telettel értesítem
Bizottsága közlem
tét a Franklin-
a bonyhádi ev. fö
számára megkapó
Amidőn a ki

Munkácsy Mihály

U. 1271

Budapesti Hirlap,

1914. márc. 5.

(r. c.: A Munkácsy-szobor pályázat.)

A BUDAPESTI REF. THEOLOGIAI

4/1914. szám. IX. Rádai

Méltóságos El

A Műemlékek Országo
Franklin Társulat ujján
ság Műemlékei" III-dik
a könyvtár előljáróságo
let mondani.

Egyben pedig, minthá

Munkácsy Mihály

Nr. 1270

Pesti Napló

1914. márc. 5.

(l. g.: Munkácsy Mihály szobra.)

1007/1914.szám.

A Müemlékek Országos B

Méltóságos E l n ö

A „Magyarország Müemlék

Munkácsy Mihály

21.1272

Elek Artur:

Munkácsy szobrának
vázlatairól.

Az Ujság

1914. márc. 5.

I–II. kötetével a könyvt
bátor vagyok az elöljárós
mácsolni, hogy ha leh
nék az I–II. köteteket i
állami letétképen megk

Nem kapta

Vi

Budapest. 1914. jan. 14.

A BUDAPESTI
REF. THEOLOGIAI AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Munkácsy Mihály

Ü. 1282

vod

z

Alkotmány

1914. marc 3.

(A Munkácsy-zobor pályázat.)

Munkácsy Mihály

U. 1289

Esti Ujság

1914. márc. 5.

(Munkácsy Mihály

Munkácsy Mihály

Nászutom c. Szépe

repr.

Szépm. Muz. Évk.

IX. 31. tabl.

Munkácsy Mihály

l.

Szépm. Mucz. Erk.

IX. 278. l.

E N T I V Á N Y I G Y U L A Urnak
rszágos Bizottságának Előadójának,

Budapest.

Üllői ut. Iparmüvészeti muzeum.
Müemlékek Országos Bizottsága.

Munkácsy Mihály

l. Szépm. Muz. Erh.

IX, 277. l.

1103 Topografia

43

ágos Bizottsága

y	száma:		19
	kelte:	4.25	1943
	beérkezése:	4.25.	1943

száma:

ntézett szám:

na:

na:

Munkácsy Mihály

l.

Szépm. Mus. Erh.

IX. 274. l.

Oltárkő, sómai VII. 191

Muszely Ágost

l.

Szépm. Muz. Ert.

IX. 275. l.

Könyvtárado VII. 221

közigazg. kerület.

A bejelentő (hivatal vállalat, intézet stb.) neve (cége):

Nem szabad bejelenteni!

A felveendő választó					
neve	foglalkozása	lakása		születési éve	mióta lakik Budapesten?
		Budapesten (közig. kerület, utca és házszám)	vidéken (község neve, utca és házszám)		

Munkácsy Mihály

vod

Csányi László:

Vannak-e Pécsett

Munkácsy-Repér-

Független Néplap

1948. jun. 20-

Munkácsy Mihály

Haynald biboros
arcképe
repr.-

Magyarság képes
mell. 1933. okt.
8. ₽ ugyanitt
még 5 kép repr. és
arcképe

₽ (P.Z.: A magyar
Parnasszusról.)

TTSÁGA
S
S
hó S n.

i miniszternek jelen kelet és ügyszám

tályához intézett rendeletének másolata:

a Müemlékek Orsz.Bizottságának a m.kir.
16.136.sz.csekkszámlájára a Bizottság
ejében a következő összegeket utalja ki:
. csekkszámba terhére:

ölt ségekre..... 90 P
" 90 "

Összesen: 180 P

A miniszter rendeletéből: dr. Mariay

teléül:

Munkácsy Mihály

U. 869.

Vulpes: „Immár negyedizben."
Az Ujság
1913. okt. 22.

Negyedizben irják ki a pályazatot a Munkácsy-szobor-ra.
E fölött elmélkedik a cikk

Felhívom, hogy a M
kir. postatakarékpénztárnál veze
a Bizottság 1938. évi december h
geket utalja ki: I. a 127.688 sz. cs.

Beszerzési költ
Elhelyezési ____
Öss

E g y s z á z h a t v a n P-t

II. a 127.689 sz. ...
Kiküldetési köl

H u s z pengőt.

Budapest, 1938.

A hivatalos másolat hiteléül:

miniszteri irodatiszt.

Munkácsy Mihály

U. 3814.

Pesti H V.

1930. ápr. 20

(Legnagyobb magyar képek. II.: Golgota, Krisztus keppel és arckeppel.

Andrássy Gyula tulajdonában, levő kép a képen.

Múzeumban

L (Kleinberger)

L Lárak

egy város épületei bontakoznak ki, a
ny válik ki. Egyes ~~épületek~~ L ablakai
lra fák képeznek csoportot, jobbra
hős és a felhőket a lenyugodott nap su-
e alól balra: Katona Nándor.

ki 92258 sz. leirattal 800 koronán

844. FÖDELES KORSÓ, köször

845. KÉT KIS FLAKON, fehér
1830 k.

846. NYELES POHÁR, köszöri
XVIII. sz. m. f.

847. ÜVEGKÉSZLET, piros ü
dugóval, egy korsó, egy fla
alaku pohár. Cseh, 1835 k

848. CUKORTARTÓ, köszörül
Cseh, biedermeier.

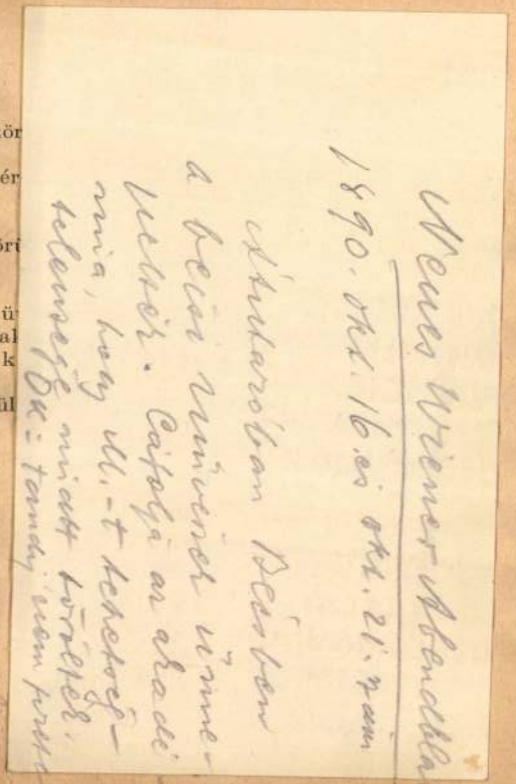

IV. EZÜST ÉS ÉKSZER

861—1100.

861. CUKORTARTÓ LÁDIKA, ezüst, gerezdes alak, födelén kutya. Bécs, 1846. 380 gr. 75.—

862. KÉT TEJESBÖGRE, ezüst, gerezdes disszel, fekete fafüllel. Bécs, 1836. 520 gr. 75.—

863. TEJESKANNA, ezüst, gerezdes lapitott testtel, fekete fafüllel. Orosz, Szentpétervár, 1838. 260 gr. 50.—

864. KÉT TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, hattyualaku szárral. Olasz, 1830 k. 80.—

865. TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, lantalaku szárral. Osztrák, 1827. 40.—

866. KÉT TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, t[illegible]z-alaku. Osztrák, 1816. 80.—

797. CUKORTARTÓ FEDŐVE
diszítéssel. Cseh, 1840 k.

798. DESSZERTTARTÓ, köszö
foglalatban, empire stilus.

799. TÖLCSÉRES KIS SERLE
téssel; aranyozott ezüst fedő

800. KÉT PALACK DUGÓVAI
szitéssel. Cseh, 1840 k.

801. KIS ASZTALDISZ, köszö
delfin alakjával. Bécs, emp

802. KÉT BOROSKORSÓ, kösz
XIX. sz.

803. NÉGYREKESZES LIKŐI
XIX. sz.

804. NAGY FÖDELES SERLI
Cseh.

805. BOROSKORSÓ, köszörült

806. KEKSZTARTÓ, üveg és

807. KÉT KEREK TÁL, köszö

808. KÉT OVÁLIS TÁL, köszö

821. POHÁR, üveg, festett piros diszitéssel. Cseh 1850 k. 2.—

822. KÉT ILLATSZERES PALACK, négyzetes köszörült üveg, ezüst kupakkal. Bécs, XIX. sz. 6.—

823. ILLATSZERES PALACK, köszörült üveg, sárga disszel. Cseh, 1830 k. 10.—

824. GYÜMÖLCSÖSTÁL, köszörült üveg, aranyozott virágokkal. Cseh, XIX. sz. 4.—

825. ILLATSZERES PALACK, kék réteges üveg. Cseh, XIX. sz. 1.—

826. ÜVEGKÉSZLET, zöldes köszörült üveg, arany és szines diszitéssel: három korsó, hat talpas vizes, hat borospohár, hat likörospohár és öt pezsgőspohár. Cseh, 1830 k. 150.—

827. PALACK POHÁRRAL, köszörült üveg, arany-ezüst diszitéssel. Cseh, 1840 k. 20.—

828. NÉGYZETES DOBOZ, köszörült üveg. 3.—

829. ÜVEGKÉSZLET, köszörült üveg. 204 darab. Cseh, XIX. sz. 200.—

830. VIZESKORSÓ ÉS KÉT POHÁR, köszörült üveg. Cseh, XIX. sz. 14.—

831. TALPAS POHÁR, zöld köszörült üveg, arany diszitéssel. Cseh, biedermeier. 15.—

832. TALPAS TÁLKA, piros üveg, kiköszörült szőlőkoszoruval. Cseh, 1840 k. 3.—

Munkácsy Mihály

l.

Mův. Krónika

1905. 2. z. 4. l.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula

Igazoljuk f.hó 12.-iki
vettük, hogy lakását f.évi augu
A bérhátralékra vonatk
a helyzetben, hogy az egyes hav
ugyancsak nem vehetjük tudomásu
tus hó 1.-én fogja kifizetni.
Tisztelettel felkérjük
az illető hónapok 5.-ik napjáig
május havi hátralékot pedig kér
teni, mivel nekünk is kötelezet
tőlünk is megkövetelik.

Munkácsy Mihály

bécsi magyar kiáll.

Künstler Wien 1937

Ára 10 fillér.

LEVELEZŐLAP

M. kir. állami nyomda, Budapest, 1939.

Nagyságos

Műemlékek Országos
Bizottságának

Budapest
IX. Höfyes Endre u. 10.

Feladó: Szelényi Imre
Kőröshegy

MŰEMLÉKEK ... BIZOTTSÁGA

502.
~~1938~~ 1939
1939 jul. 17.

DEÁK FERENC úriszabó, magyar ruh
és papiszabósága. **Hódmezővásárhely,**
Az országos hírű Szántó I.-nek 1935. óta haláláig volt p

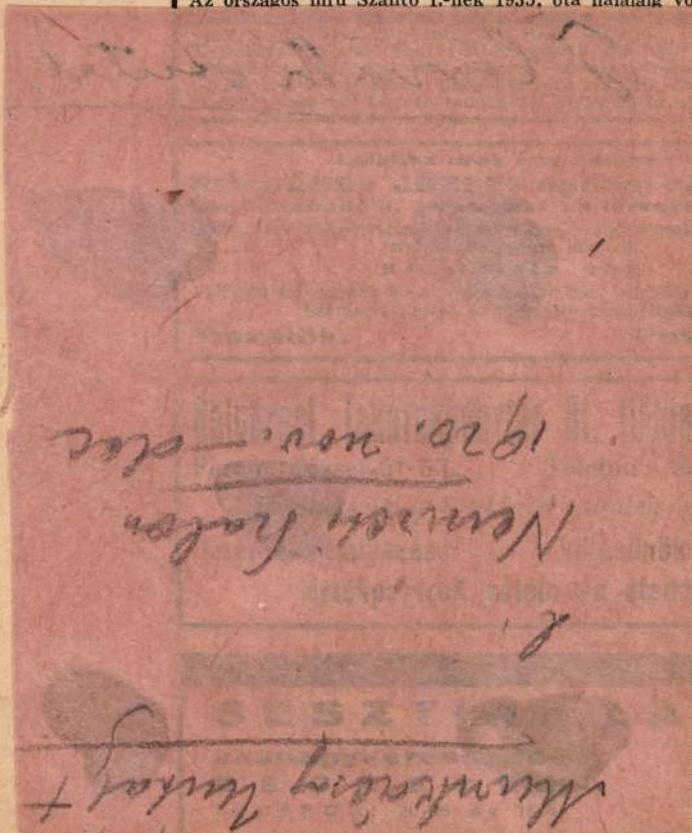

ellátásra elfogadok erdő melletti kertesházamhoz, ázista fiammal együtt lakó, alsóosztályú diákot. egegyezés szerint. Somorjai László testnevelési brecen, Kollégium.

VASÚTI MENETREND.

Érvényes 1941 július 7-től.

A vonat

ecenből indul:		Debrecenbe érkezik:	
—Désre ...	1·35	Budapest nyugatiról (Sebes)	1·25
.eleti p. u.	3·00	Budapest nyugatiról	4·26
ziget— ézőre.....	4·45	Beszterce—Nagykárolyból	5·39
.....	4·50	Nagylétáról	6·18
ıyba	4·55	Tiszalökről	6·56
dra	5·15	Püspökladány—	
.....	5·23	Budapest keletiről.	7·20
nyugati p. u.		Nyíregyházáról.....	7·25
.....	5·53	Nagyváradról	7·34
e (Sinautó)	8·08	Tiszafüredről	7·44
dra	8·10	Szatmárnémeti—	
ázára	8·12	Királyházáról	7·54
a	8·21	Nyíregyházáról (Sín-	
boszlóra....	9·20	autó)	8·06
falvára.....	10·25	Nyíregyházáról.....	9·10
zőre (Sebes)	11·44	Hajdúszoboszlóról ...	10·10
ny—Tisza-		Nagylétáról	11·15
.....	11·48	Budapest nyugatiról	
e.....	12·21	(Gyors)	11·34
dányba ...	14·28	Füzesabonyból	12·40
dra	14·45	Érmihályfalváról	13·34
falvára.....	14·50	Nyíregyházáról.....	13·58
.....	15·00	Nagyváradról	17·10
a	15·08	Nagylétáról	17·58
nyugati p. u.		Tiszalökről	18·13
.....	18·34	Kőrösmező—Király-	
ázára	18·40	házáról (Sebes) ..	18·25

(Munkácsy Mikály)

Szana Tamás (E)
4.r 17 kap 32 l.
Bp. 1900

Gerst (2105)

nyugta

val: Egyszázhuszkoronás-
ly összeget, brassói-Kerci
alólag képen hiánytalanul

1917 november 26-án

Nagrandlibiány

Munkácsy Mihály

Two paintings by Munkácsy. "Christ before Pilate" and "Christ on Calvary". 8.r, 16 l. Philadelphia, c.n.

Gent (2248)

(Munkácsy Mihály)

Négyévi Lajos:

(7). 2-r. 6 kép.

4 l. Bp [1950]

Gent (2311)

Kerese

A marosszentann
régi templomának
képek javításáról

1. A szentélyben
kijavítottam, illet
helyett a szükség
tem, mely mun
községtől 300 (:
munkadíjat kap

Munkácsy Mihály

U. 1120

cod

Amerikás: Mükincseink a külföldön.

Pesti Napló. 1913. dec. 30.

M. két nagy Krisztus képe Wanamaker tulajdonavételre ajánlotta a magyar államnak. A képek most

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
348 1930
1930 máj. 23 n.

önzegönghölitve W. raktárában vannak. A cikkíró a képek vételét nem ajánlja nagy méreteik miatt.

emlékei

megnyitására

története.

s.

Munkácsy Mihály

vod
2

Szana Tamás

„Milton" és Munkácsy. Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállítása.

Szeged, 1904. márc.

Budapest
Akademie
1881

Munkácsy Mihály

Rad 1943

XV. tábla

142

ilanoban 1867 január 11-én.)

kán szembe néző öreg koldusül, ~~kinek~~ s néki a balra
lejött fiatal asszony kanalat nyújt, hogy legyen
genni. Az öreg jobb kezével az ölében lévő edényt fog-
ja, melyre kalapját akasztotta. Hosszú hajá, szemöl-
kálla ősz; szeme kék s szájá kissé nyitva van.
aira vetett; míg lehajtott galleriral, melleny, térdig
sche s czipő. A barna asszonyka fodros fökötője fe-
siele, galambszürke magas ruhája zsinoros, zsebes
czipője kivágott. Balra a háttérben kápolna tor-
balra: Gius. Molteni.
1833.

ei 59·5 : 49 cm.
~~atika 1871. II.~~

81

Munkácsy Mihály †

tovább

Nagy István

Nagy Sándor, gödöllő

Nagy Vilmos

Nagy Zsigmond

Nádler Róbert

Paál László †

Pásztor János

Pentelei Molnár János

Perlmutter Izsák

Petri Lajos

lásd

Krakói magyar kiáll

1927.

Naponként új fogalmakat sz
„Célgazdálkodás", „Irányított termel
Ki tudja, hogy ezek mögött nemcsak
irányító gondolatai és eszméi rejtőznek
tására komoly, tudományos eredmény
kutatásoknak eredményei, melyeket a
szolgálatába.

A mai ember azért kap maj
csak elenyésző kis részben ismeri eze
megszabó kutatási eredményeket. Ha
meg szén, üveg, kerámia, cement, bet
számára a természettudományok fedez

A KÉMIA

szabják meg berendezkedésünket. S m
szinte nem is érdekel bennünket az

Technikai világunk pótolhat
a papiros, a szövet, a vászon. Új a
csak most tudjuk igazán, milyen f
S mindez

A NÖV

csodálatos terménye. Anyagok és pót

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

233. FEKETERUHÁS NŐ KALITKÁVAL (Dame in Schwarz mit Käfig). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): Rónai 92.
Vászon (Leinwand). 186×130. Illusztr. XIX. tábl.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

234. GYÁSZRUHÁS NŐ (Dame in Trauerkleid). Jelzés fent balra (Bezeichnet links oben): Rónai.
Lemezpapir (Karton). 68×50.

241. ALBARELLO, ónmázas cserép, orsós alak, hengeres szájjal, felületén hár
kék és rubin lüszteres stilizált virágos diszitéssel. Spanyol-mór. XVI. sz. ?
(Beckerath-aukció, 1916—738. sz. 82. t.) Il.

ALBARELLO, Ton mit Zinnglasur, spulenförmig, mit zylindrischem Hals. U
drei Gürtel, dazwischen stilisierter Blumendekor mit Lüsterglanz. Spanisch-mauri
H. 32 cm. (Beckerath-Auktion 1916. No. 738.) Illust. T

242. ALBARELLO, majolika. Orsós testét repedezett (craquelé) máz boritja, rajta nagy feliratos szalag kék, barnás sárga szinben és ELE INDI MAIVR és gót levelek kék, sárga, barna szin-

II.

DR. BAKONYI KÁROLY GYÜJTEMÉNYÉBŐL.

AUS DER SAMMLUNG DES DR. KARL BAKONYI.

JÁNOS VITÉZ költői lelkü librettistájának gyüjteményéből egy sor műtárgyat mutatunk most be. Mennyire tükörképe ez a gyüjtemény a költő izlésének, menynyire egy az amatőr, a szép szerelmese a költő alakitásával, formakultuszával egyaránt. A költő a multból meritette ihletét, a népiesen nemzeti hagyományból és az élet álomszerü meglátásából, az amatőr a nemzeti művészet nagyjainak és az élő mesterek vezéreinek reprezentativ alkotásaiért lelkesedett. Első volt Paál László nagyságának felismerésében, s mikor Paál francia amatőrjétől néhány igazi remekmű került haza, Bakonyi Károly hosszas válogatás, a kvalitások finom elemzése után, nagy megfontoltsággal kereste ki a neki tetszőt. Ez általában jellemezte vásárlásait. Munkácsyját és Rippl-Rónaiját egyaránt a kvalitás szempontjából válogatta, s Ferenczy Károlyját és Csókját is az ő festői szemével szemelte ki. Szőnyeget és fajanszot nem puszta szobadisznek tekintett, csak a legnagyobb művészi értékek érdekelték. Nem hideg muzeumot épitett ki maga körül, hanem minden tárgy megválasztásánál a művészi szépség és tökéletes egység, a harmónikus befejezettség és a maga nemében való páratlan értékesség szempontjait kereste. Ez egy zárt, önmagának élő lelki élet képe. Ilyen Bakonyi Károly, az ember is. Befelé élt és álmainak, mig csak a sors egy lappangó kór képében ki nem zavarta rejtekéből. Most egy darabot mutatunk be e szép életből, csupa mesterművet.

Munkácsy Mihály (Michael v.), 1844—1900.

229. RÉSZLET A „FALU HŐSE" CIMÜ KÉPBŐL. (Detail aus dem Bild: Der Dorfheld.) Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Munkácsy M. Hongrie 1875. Kiállitva az Ernst Múzeum 1914. és 1925. Munkácsy-kiállitásán.
Vászon (Leinwand). 98×80. Illusztr. XV. tábl.

Paál László (Ladislaus v.), 1846—1879.

230. ERDŐSZÉLE (Waldrand). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): L. de Paál. Kiállitva az 1925. évi Munkácsy—Paál László-kiállitáson.
Vászon (Leinwand). 62×86. Illusztr. XVI. tábl.

Ferenczy Károly, (Karl v.), 1862—1917.

231. SÉTALOVAGLÁS (Spazierritt).
Vászon (Leinwand). 140×165. Illusztr. XVII. tábl.

Csók István (Stefan), szül. (geb.) 1865.

232. VAMPIROK (Vampiere). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Csók, Páris, 907. Az 1925. évi aktkiállitáson az első dijat nyerte.
Vászon (Leinwand). 135×190. Illusztr. XVIII. tábl.

Ernst Múzeum aukcioi XXXI.

221. KALPAGDISZ, közepén szalagosdiszü keretben köszörült, világoskék ékkő, melyből ajour-foglalt és brilliánsmódra köszörült ékköves szárak nőnek ki. Osztrák, 1800 k.

KAPPENSCHMUCK, palmettenförmig, mit Strasssteinen, im Mittel lichtblauer, geschliffener Schmuckstein ajour gefasst. Österreich, um 1800.

222. HÉT BOGLÁR, arany, kerek, áttört alapon levelek közt foglalt gyöngyökből és rubinokból áll. Erdély, XVIII. sz. (1884. Ötvöskiállitás III. terem. 116. l. 27. sz.)

SIEBEN BOCKELN, Gold, durchbrochen, mit Perlen und Rubinen. Siebenbürgen, XVIII. Jh.

223. CSOKORIDOMU NÁSFA, arany, áttört kék, fehér és fekete zománcos alapon smaragdokkal diszitve. Erdély, 1700 k. Illusztr. XII. tábla.

GEHÄNGE, in Form einer Bandmasche, Gold, durchbrochen, mit Emaildekor und Smaragden. Siebenbürgen, um 1700. Illustr. Tafel XII.,

224. MELLBOGLÁR, aranyozott ezüst, ferde pereme áttört, indás diszitésü, közepén hat félgömbös levelesdiszü dudor közt, kerek ékköves és sarok körül felnyiló bogláros disszel. T K. mesterjeggyel. Nagyszeben, XVI. sz. v. Átm. 8.3 cm. Illusztr. XII. tábla.

BRUSTBOCKEL, Silber, vergoldet, der schräge Rand durchbrochen mit Rankendekor, im Mittel trommelförmige Bockel von sechs halbkugeligen Buckeln umgeben. T K. Meisterzeichen. Ungarisch, Hermannstadt, E. XVI. Jh. Dm. 8.3 cm. Illustr. Tafel XII.

225. BOGLÁR, aranyozott ezüst, áttört leveles peremmel és félgömbös levelesdiszü dudorral. Török, XVIII. sz.

BOCKEL, Silber, vergoldet, mit durchbrochenem Blätterrand. Türkisch, XVIII. Jh.

226. BOGLÁR, aranyozott ezüst, pereme áttört arabeszkes diszü, rajta négy niellós medaillon egy-egy piros ékkővel (három hiányzik), félgömbös dudorán hasonló diszités. Közepén nagyobb piros ékkő. Török, XVII. sz.

BOCKEL, Silber, vergoldet, der Rand durchbrochen, mit Arabesken geziert, darauf vier Medaillone mit Niellodekor und rotem Schmuckstein, die halbkugelige Bockel mit ähnlichem Dekor. Im Mittel grosser roter Schmuckstein. Türkisch, XVII. Jh.

227. LEGYEZŐ, áttört és aranyozott, alakos és rokokó, gyöngyház küllőkkel. Festett pergamen lapján elől és hátul szines pásztorjelenet. Francia, XVIII. sz.

FÄCHER, durchbrochene, vergoldete Perlmutterspeichen, mit Figuren und Rokokodekor. Am Pergamentblatt zu beiden Seiten Schäferszene, farbig. Französisch, XVIII. Jh.

228. LEGYEZŐ, elefántcsontküllőkből, felületén Vernis Martin lakkfestésü szines tájkép keretében Watteau-jelenet. Francia, XVIII. sz.

FÄCHER, aus Elfenbeinspeichen, darauf farbige Vernis Martin Malerei: Watteauszene in Landschaft. Französisch, XVIII. Jh.

A kifizetést teljesítő köznivatal

neve: Magyar Nemzeti Muzeum:Müemlékek Országos Bizottsága

JEGYZÉK

A jegyzék sorszáma
/a postahivatal tölti ki/:.....
...

Az átadott szelvények		Az egyforma értékben beváltott szelvények darabszáma
jele	sorszáma	

Benczúr Gyula

Feszty Árpád

Munkácsy Mihály

Spanyi Béla

Vágó Pál

Nód

Berzháború

Berzeviczy A.: 26. l.

A háború a képzőművészetek ben. Bp. [illegible] (1917?) 26. l.

É. n.

Munkácsy Mihály

Végvári Lajos:

Munkácsy és Repin.

SZM. 1955. 14-21. l.

(képekkel.)

Kettőjük művészete abban találkozik, hogy nem csak ábrázolnak, hanem véleményt is kifejeznek. Főleg Repin képeit jellemzi. Alányalás és hasbeszéd.

Munkácsy

Lippay Gyula:
Munkácsy.
Budapest a.
napilap. 1914.
márc. 15.

A milleniumi történeti festészet

A magyar történeti festészet virágkora a mult század ötvenes és nyolcvanas évei közé esik. Már a hetvenes évek vége felé kezdett azonban megcsappanni a közönség érdeklődése a történelmi tárgyú ábrázolás iránt. A hatalmasodó naturalizmus inkább az életképfestészetben találta meg a neki megfelelő tárgyat. A közönséget is kezdte jobban érdekelni a családi, társadalmi, mint a történeti dráma. A történelmi kompozíciók helyét a tárlatokon elfoglalták Margitay Tihamér, Koroknyay Ottó, Jendrassik Jenő stb. érzékeny családi jelenetei, majd később Fényes Adolf, Kernstock Károly és mások szociális célzatú képei.

A kilencvenes évek pedig meghozták, kissé elkésve, a modern festői törekvések diadalát. A nagybányaiak harcos szereplése és Szinnyei reaktiválása olyan légkört teremtett a magyar művészetben, amely nem kedvezhetett a gondolati tartalmú figurális kompozíciónak.

És mégis megtörtént ugyanekkor a történeti festészet második föllendülése. Ez a föllendülés mesterséges volt, nem fakadt a művészek lelki kényszeréből vagy a művészet belső fejlődéséből. Ebben a föllendülésben nem volt semmi a század elejének hazafiúi fájdalmából, semmi a hatvanas-hetvenes évek boldog buzgalmából. A történeti festészetnek ezt az új korszakát egyesegyedül az ezeréves fönállás állami propagandája teremtette meg. Egyes művészek nagyszabású megrendelést kaptak történelmi kompozíció megfestésére és azok, akik nem voltak ilyen szerencsések, hasonló föladat megoldásához fogtak, abban a reményben, hogy az állam honorálni fogja vállalkozásukat.

A nagy állami megrendelések közül két monumentális alkotás maradt az utókorra: Munkácsy »Honfoglalás«-a s Feszty Árpád és Vágó Pál körképe.

Ez utóbbi illuzionisztikus-naturalista stílusával inkább a tömegekre, semmint a szakértőkre hatott.

A panoráma-festészet a mult század vége felé jött divatba. A naturalisztikus művészi törekvések végső, barok kinövése, olyasvalami, mint a XVII.—XVIII. század illuzionisztikus architektura-festészetének elfajulása. A természet hű ábrázolása a végsőkig fokozva, olyan radikális végiggondolással, mint amilyent újabban a futuristák és a dadaisták a másik véglet irányában alkalmaztak. Ezek ujságpapírost és gyufaskatulát ragasztottak a vászonra annak kifejezéséül, hogy teljesen mindegy, hogy a művész mit és mivel alkot, a panorámafestők pedig megtoldották a vásznat a valóság valódi darabjaival, növennyel, fákkal, ágyúkkal stb., hogy minél teljesebben nyújthassák, nem: ábrázolhassák a természetet.

Feszty Árpád nem mindennapi művészi fölkészültséggel oldotta meg a hatalmas feladatot. Társával, *Vágó Pállal*, megfestette és a valóság kézzel fogható elemeiből *össze rakta* »A magyarok bejövetelé«-t, impozáns méretekben. A messze vivő távlatok, az óriás embertömegek, a »csalódásig hű« részletek meglepik a nézőt, de művészi élményt nem keltenek benne. Végeredményben ugyanazzal az érzéssel távozik a panoráma megtekintése után, mint ha panoptikumban lett volna. Csodálja a festészeti technika bravúrját, de éppen, mert hiányzik belőle a művészi alkotás élettől elvonatkoztatott lényege, nem is kaphatja azt, amit a művészi alkotás ad: fölfokozott életet, az élet fölé emelt magasrendű valóságot.

Érdekes megemlíteni, hogy az ilyen panoráma-képet hogyan készítették. A vázlatot esti fénynél a vászonra vetítették és a vetítés korvonalait kopírozták. Azután következett a »kifestés«, nagy állványok és óriás ecsetek segítségével.

Vágó Pál mellett még a következő művészek dolgoztak a Feszttől tervezett kartonok alapján: *Spányi Béla, Ujváry Ignác* és *Mednyánszky László*. A kép hossza 115 méter, magassága 15. Csak a hozzávaló vászon 7000 forintba került.

És mikor a mű elkészült (1894), a lapok elragadtatással írtak róla. Ime, egypár sor az egykorú kritikából:

»Szinte hallik a diadalmas magyarság csatakiáltása, vágtató lovak dübörgése, az elgázolt sebesültek jajongása, a nyílak süvöltése, a kardok pengése, a szláv asszonyok sikoltozása...« (Vasárnapi Ujság, 1894).

Mindez *hallatszott* a képről. Az igazi művészi, látási élmény azonban csekély volt.

Az archeológiai hűség, a tájképi részletek helyi eredetisége (pl Munkács környéke), a távlati szemfényvesztés, a csoportosítás eleven

folytatását lásd a 61-ik oldalon

Munkácsy Mihály csoportjában -

Munkácsy Mihály

rvéd

Jbl Svájc 1944

képpel

AZ 1897 : XXXV. T.-CZ. 5. §-A ÉRTELMÉBEN
A M. KIR. MINISZTERELNÖK

ÁLTAL

AZ ORSZÁGGYÜLÉS ELÉ TERJESZTENDŐ

ÉVI JELENTÉS

SZERKESZTÉSÉRE ALAKITOTT

VEGYES BIZOTTSÁG.

7587/906 eln. szám.

Méltósá

A m. kir. kormány 190
állapotairól szóló jelenté
nyát van szerencsém Méltós

Munkácsy Mihály

vód

Ybl Ervin: A Munkácsy-kérdés.
Budapesti Hirlap
1936. febr. 1.

Munkácsy Mihály

Szinyei Merse Pál

Irodalom

2

National Zeitung

(Basel) 1944. jul.

1 (A. B.: Die

Malerei Ungarns.)

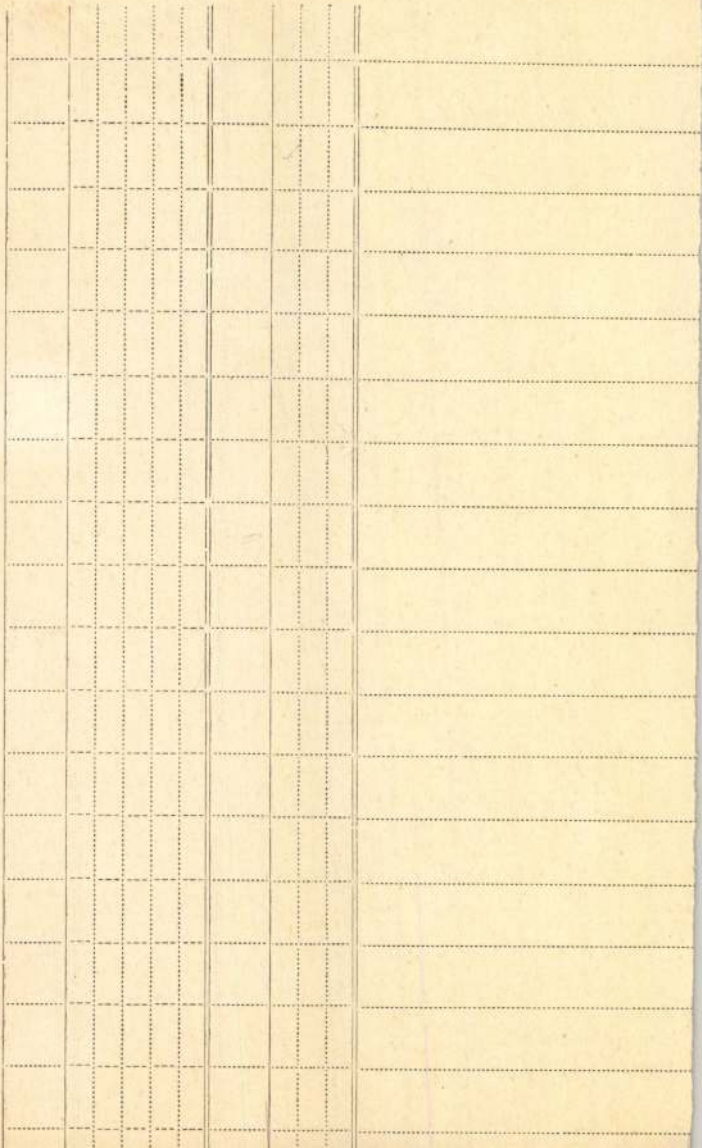

Munkácsy Mihály

1930 Magyar 1; Budapesti Hirlap

* **(Ismeretlen Munkácsy vázlatok és ereklyék.)** Különös véletlen folytán majdnem egyidőben a kultuszminisztériumban és a Nemzeti Múzeumban egy-egy ládát fedeztek föl, melyek Munkácsy Mihály hagyatékából származó fényképeket, ereklyetárgyakat és a mestertől származó vázlatokat tartalmaznak. Az egyik ládából többek között Munkácsy díszmagyarja, munkaruhái, festőállványa, palettája, ecsetjei, magyar parasztruhák, rendjelek, koszorúszalagok, díszek, levelek kerültek elő, míg a másik ládában egy sereg fényképet és néhány vázlatot találtak. Az utóbbiak részben Munkácsy ismert, részben meg nem valósult kompozícióival függnek össze. Ugy ezeknek, mint a beállított modellekről készült fényképeknek igen nagy a becse, mert Munkácsy művészetének megértéséhez sok adalékkal szoglálnak. A vázlatok és a fényképek a Szépművészeti Múzeumba fognak kerülni.

Előadások

A Budapesti Polgári Iskolai Tanári Kör irodalmi és sajtóbizottságának legutóbb tartott záróülésén *Relkovic* Demetria fővárosi polgári iskolai tanárnő „A leányiskolai önképzőkörök"-ről tartott értékes előadást.

Raics altábornagy a puritanizmus és fanatizmus viszonyáról. A Bethlen Gábor Szövetségben vitéz nagymegyeri *Raics* Károly ny. altábornagy, a szövetség társelnöke szerdán este nagyszámú közönség jelenlétében a puritanizmus és fanatizmus viszonyáról tartott érdekes előadást.

9084/1933.szám.

III.

Az 1930.

az 1931. évi 340-4-50.sz. r

hát 3.200 Pengő engedélyezt

pitására.

Az utal

kozó számadások megvizsgálá

beszerzett könyvek leltárba

csatoltatott.

Felhivo

Munkácsy Mihály

wód

1

Ybl Ervin: A rohonci kastély kincsei. Budapesti Hirlap 1930 aug. 24.

Egy víg dobos gyerek képe (1872) fentitol a gyűjteményben

378. szám.

A

Műemlékek Országo

A zboróí róm.kath
évi szeptember hó 25-én 400
szerencsém válaszolni, hogy
templom restaurálási munkák

Munkácsy Mihály

1870 májusától augusztus végéig az alábbi iskola rajztermében dolgozott

l.

Erődi-Bodnár

41. l.

MAGYAR
XIX–XX.

AGGHÁZY GYULA (1850—1919)
Ipolyi Arnold üdvözli Munkácsyt 1882-*ben*
Vászon, olaj, 70×100 cm.
Ipolyi Arnold hagyományából.
Ipolyi, Biharvármegye, 380. szám. — Gerevich PA, 254. l. — Műcsarnok, 1930., Ipolyi, 110. szám. — Gerevich: IPGY, 94. l. (Képe 97. l.)

BENCZUR GYULA (1844—1920)
IV. Károly koronázása (59. kép)
Vászon, olaj, 41×67 cm.

BIHARI SÁNDOR (1855—1906)
Tájkép
Vászon, olaj, 30×52 cm.
Gerevich PA, 253. l.

BIRÓ JÓZSEF (szül. 1887)
Assisi Szent Ferenc
Félkörös felső záródással. Vászon, olaj, 120×56 cm

BRODSZKY SÁNDOR (1819—1901)
Parkrészlet
Karton, olaj, 28×23 cm.

BUBICS ZSIGMOND (1821—1907)

Munkácsy Mihály

Petőfi buosuja a szülei hártól, olajj szines repr.

Petőfi – Album

Bp. [1907]

E.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Ú) Magyar Sion, XVI., 1885., 766. l. (Ismeretlen.) — Maszlaghy II., 349. szám. (Ismeretlen.) — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 3. l. — (Pannini.) — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 241. l. (Pannini.) — Lepold—Lippay 55. l.

PAOLO DI GIOVANNI FEI (sienai festő, † 1410 körül)

Szárnyasoltárka: Középkép: *Madonna két szent nővel és zenélő angyalokkal.* Felette háromkarélyos síkban *Kálvária.* Balszárnyon *Ker. Szent János,* jobbon *Szakállas szent.* Felettük *Angyali üdvözlet.* (104. kép)

Csúcsos felső záródással.

Fa, tempera, középkép, 44 × 19, szárnyak 44 × 9 cm

Sienából. A kölni Ramboux- és Ipolyi-gyüjteményből.

Ramboux 315. szám. — Gerevich PA, 224. l. (Paolo di Giovanni Fei.) — Gerevich IPGY, 95. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l.

PÁRMAI ISKOLA, XVI. század

Szent Család Ker. Szent Jánoskával

Vászon, olaj, 35·5 × 29 cm.

Restaurálta Endrődi Sebestyén, 1915.

Gerevich PA, 232. l. (Parmigianino műhelye.)

Munkácsy Mihály

irod.

Ybl Ervin: Munkácsy Mihály
Pesti Hirlap

Dátum levapni
A cikk 1925-ben
jelent meg.

Nagytekintetü (

Mellékelve van szerencsén
nak f. hó 22.-én és 2
50 fillérre felszám
beterjésztani.

A Nagytekin

Munkácsy Mihály

[Egyházm. Lap]

1885. 65 – 67. l.

Munkácsy Mihály

U. 1366

Xántus Jánosné
Doleschall Gabriella=

Látogatás M.-nál
az 1889-iki párizsi
világkiállítás idején.

Temesvári Hirlap
1914. ápr. 12.

Régiségtár.

~~f nádor~~, ~~[illegible]~~ Jobbkezében ~~lévő~~ parancs-
az őt követő hat tábornok egyikéhez beszél, a kit
sokkal lát~~ja~~ el, mire ez tiszteleg és
kereszten kivül, az aranygyapjas és a
~~lagját~~ viseli. Öltözete: lovassági tá-
vidék. Jelzése alól balra a kövön: Jo-

nt. papiros
a ~~huzva~~, méretei 182: 251 cm.

ki 35880 sz. leirat alapján 1893: X.

l, az

ggal.

1894: VIII. 327.

1179

Munkácsy Mihály

M. 1311.

Elek Artur:

Munkácsy. Az Ernst Múzeum kiállítása.

Az Ujság 1914.

márc. 18.

Művészeti Múzeumban helyezteretett el. (480 97)

Antik görög mű:

Asztalláb:

A két asztal-láb felső részén ti
nyelvel. Szemeik jaspisból va
sörény ~~[illegible]~~ látszik.

Alabastrom, ~~mérete~~ hos
~~Antik görög mű~~
Ara 358 frt 40

Ltha: 11

42

448
8
3584

Munkácsy Mihály

u. 1309

u. 1310

Malonyay Dezső=

M. az Ernst-Mu-
zeumban:
Budapesti Hirlap

1914. márc. 18.

(Verrochio Andrea del) (született 1432-be

Egyptomi Mária:

~~[illegible]~~:

A fölül félkörives és kagylo
tett kerekkel és égfelé nézve ~~van a~~
hosszú haja vállaira omlik és te

Terra cotta, polichronizozva,

~~[illegible]~~

Lapa 11

40

448
600
2688

Munkácsy Mihály

U. 1308.

Kézdi: Emlékez-
zünk Munkácsyról.
Pesti Hirlap 1914.
márc. 18.

Antonio Mosca
Vetetett (1894: VII. 10-én
mollatott 1894: VII. 17-én C 27
mis. 51. a.
1894: VII. 15-én Holag
a vetetlen hongvánt tok.

470-ben) műtermébol

fejét lehajt~~ott~~ otta) ~~[illegible]~~ és) jobb kezében ~~gót~~ gót
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ diesfény veszi körül, ~~[illegible]~~
a vállaira omlik. Aranyhimzésü szegélylyel
alástja ~~[illegible]~~ megy szinü. A háttér ~~arany~~ ozott fal.

körives fára, méretei 50:32 c/m.

~~[illegible]~~

frt 28 kr. = 98 Kª 56 f.

2.

Munkácsy Mihály

U. 1368

Jász: M. aradi szerelme. Arad és Vidéke. 1914. ápr. 12.

ɾetlen festő.

ɜázadból.

ɾdultan van ábrázolva. Feje
ı, szeme, szemöldöke, oldal-
Körülcsavart fehér nyak-
lérja kilátszik és spenczerjén
ɾban helyezvék el. A háttér

méretei 34 : 27·5 cm. — Lelt.
ıiser József ajándéka 1893 októ-
ɜlentetett 1893 október 23-án

Munkácsy Mihály

u. 1312.

Sztrakonicky Károly:

(yK.): A M.-Kiállítás. Alkotmány.

1914. márc. 18.

Desiderio da Settignano (született 14

Ker. szt. János a pusztában.

Jobbra egy sziklán ül k
sziklából fakadó vizet fogja
ábrázolt szent az ég felé néz,
vetten tartja s állati bőrből ke
lábát ~~kiné~~ kinyujtja ~~tartja~~
lákon itt-ott fák díszlenek és

Terracotta, szines hátte

~~Készítette~~: Antonio

Ára 672 frt

Ltha: 11

39

448
15
2240
448
6720

1

Munkácsy Mihály

2. 1313

Népszava. 1914. márc. 18. (M. képei az Ernst-Múzeumban.)

224.

79.

205.

Munkácsy Mihály

U. 1314.

Esti Ujság. 1914. márc.
18. (M. képei az Ernst-
Museumban.)

F. A.:

Munkácsy Mihály

karikatúrája

Klič Károlytól

a Borszem Jankó

1870. jul. 26.

számában

57-ben, meghalt 1485-ben):

er. szt. János, a jobb kezében lévő csészével a
fel és balját keblére tette. Az egész alakban
jöndör haja vállaira omlik, köpenyegét magára
szült felső ruháját derekán meg kötötte. Bal
és a jobbot kissé hátra huzza. A szik-
az előtért patak szeli.

órel.

Rossellina?,

= 1344 Kª.

21.

Munkácsy Mihály

vod

Szinházi Élet

1922. 22. 4.

(M. és Paál L.
ismeretlen képei
az Ernst-Museum-
ban, Kepjel)

vegyes

L. 63

1 köt. 8r

Zayácz

Daniel

Ó és Új Nagylaknak történetei

az ottani evang. ágost. hitv. egyhár
félnárados ünnepekor emlegették — és

Haan Lajos

Munkácsy Mihály

rod

Pirchan - Szalai:

10, 74, 83, 119, 120.
145. l. Képerrel. 146.
l. 219. l. 227. l.
246, 247. l. (Képerrel.)
254. l.

zágos Bizottsága levelező tagjától,

G O S E L N Ö K U R !

S U R A M !

szohagyomány szerint egyik régi eme-
Zsigmond király. Ezen ház egy 1600 ból
tornyokkal ellátott várkastály ábrázol-
sére a város levéltára bő anyaggal szol-
us közepe táján a levéltárban kuttatást
an Somorja község elöljárósága a levél-
tatásokat végezni, ha valamely hatóság
s tisztelettel esedezem Nagyméltósá
g elöljáróságát utasitani, hogy m

Munkácsy Mihály

vod

s

Világ. 1949. jan. 22.

(Munkácsyt hamisí-
tások és expor-
tálták.)

Mdb. Kiperlapactio

5461
6881
69
5461

26

ágos Bizottsága.

ny	száma:		192
	kelte:	Hivból	192
	beérkezése:	nept. 11	1926.

ek száma:

elintézett szám:

áma:

áma: Kandyszyné.

6.: IX/18

Miniszterium.

Munkácsy Mihály

erőd

Kopp Jenő

Uj magyar festészet.

[Bp. 1948?] Officina.

5. l. 6. l. 7. t.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
648/914.

A vajdahunyadi királyi

1914 El. 1.E.33 szám.

Méltóságod előtt

járásbiróság helyiségei az
roson kivül igen exponált
vek valamelyikében is betö
ték; a szomszédos erdészet
mal a vasablak rács kifesz
szekrényt kiemelték és a i
szédságában feltörték. Eme
tositott munkát észrevétle
biztonsági viszonyok daczo

A "Huszár"várr
nitott vár, melynek a Müe
ságod által vezetett érté

Munkácsy Mihály

Honvéd ujoncozás c. képe, Rusz K. fametszetében

Repr.

Jó Br Rá

80. l.

~~adre: Sopron környékének műemlékei.~~
~~Sopron, 1932. 12. 1.~~

Tépéscsinálok

repr.

u. o. 159. l.

Elfogott szabadsághős bekísérése, repr. u. o. 163. l.*

* Erecfeszilag a Honvéd albumban jelent meg.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

KOR

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

FÉNYKÉP, RAJZ

Munkács y Mihály

A bucsuzó Petőfi
c. képe
vegy-

Jó Br Rá

9. l

Bianco, zöld ~~[illegible]~~ nyomdsu,
befizetési lap minden postahi-
vatelnál kaphab.
A bef lap hátlapjára ezt
a zöbezet zivesketjük ízni:
„zámoddsi tésítmény."
A befizetésről nyomban értesí-
tést kérek [illegible]

Munkácsy Mihály

1.

Szabad Művészet

1948. 296. 1-

LENSZÖVET-KENDŐ,
szélén csipkeszerű paszománt, rajta füles virágedények, részben gyöngyökkel hímezve.
XVI. század eleje.
Radisics: A Simor-Múzeum. Művészi Ipar, II., 1887., 223—224. l.

GOBELIN-TÁMLÁJÚ KAROSSZÉK
Krisztus a kereszten.
XVII. század.
Ipolyi, Biharvármegye, 197. szám.

ÚRIHIMZÉS
hét darab, selyem- és fémfonállal készült.
XVII—XVIII. század.
Gerevich PA, 258. l.

BURZÁCSKA,
két darab, hímzett.
XVIII. század.

BANDERIÁLIS ZÁSZLÓK,
Esterházy és Barkóczi prímások idejéből.
XVIII. század.
Tört. Főcsoport, 2002., 2339. és 2387. szám.
— Gerevich PA, 258. l.

ÉRSEKI KALAP,
három darab, Batthyány, Scitovszky és Simor prímások birtokából.
XVIII—XIX. század.

Munkácsy Mihály

l.

Szabad Művészet

1948. 30/1. l.

Kanal 22 cm.
Koreai munka, XIX. század.
Dr. Schmid Krizosztom seouli bencés tanár ajándéka, 1928.

TÁNYÉR,
zománcos, közepén madárral.
Átm. 26·5 cm.
Japán, XIX. század.

VEGYES T

OBELISZK,
hieroglifákkal.
Márvány, mag. 21 cm.
Egyiptomi munka?

BŐRDOBOZ,
megvasalva, vágott és préselt dísszel. Teste fa.
Belsejében középkori mintás selyemszövet.
Német, XV. század.
Mag. 9·5 cm.
A kölni Schnütgen-gyüjteményből Simor prímás vásárolta, 1884.
Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 363. l.

FÉSŰ, (219. kép)
fa, áttört, gótikus stílű.
Hossza 12·5 cm.
XV. század?

Munkácsy Mihály

1.

Mitrovics Gyula

A művalkotás fejlődése. Bp. 1940.

41. 50, 99, 151. l.

42. t.

knek zány ásban tja a feleté .	zottnak állása utáni járan- dóságán kívül egyéb jövedel- me nincsen	1912. aug. 1 től a vall. és kozokt. m. kir. Minister úrnak 1912 VIII/30 ár 22999 n. a. Kelt. rend. alapján 3600 kor. évi tisztelet díjjal 4,962/919 n. a. Kelt. rend. alapján „tisztelet díj „évi díj" ja változta- tott át és ~~egyanezzel a rende-~~ ~~tettel~~ 1919 I/1 től évi 2500 kor háborus, valamint havi 400 fos drágasági segélyt élvez.	Dr Éber László előadó s.k.
ber 6 án			Dr Éber László s.k. előadó

A MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

E. n.
Hiv. közlönyt

Munkácsy Mihály

l.

Kerj Petőfi-hat

54. l.

kötetést nem haphat
telefon bevezetése cs
történe.

Kérem azért Mé
direckte a csendőrs
tatni.

Alázatos kérésem is
K. H. Váralján 1915 ma

Munkácsy Mihály

u. 1779.

l. Vas. Lajs. 1914. 417. l.

1.-107.11.

Pest

Aigner és Rautmann, 1869

Munkácsy Mihály

l. [Egyházm. Lap]

1882. 64. l. 71, 72, 73,
81—94. l. 104, 105, 106,
107, 108, 109, 110, 111, 112,
113, 114, 124, 125, 126, 127,
150, 151, 158, 223. l. 237. l.
238. l.

zottság összes irodai, házi és vegyes szükségletei kielégitést nyerjenek.

Jelenleg ugyanis az a helyzet, hogy bár a müemlékek orsz. bizottságának rendes irodája van a költségvetésben csak házbér és fütésre van javadalom előirányozva. Ez állapotnak az a következménye, hogy az egyes számlákat, mint a jelen esetben is, külön-külön kell kiutalványozni s ez felesleges munkát okoz; másrészt pedig az irodai s egyéb kiadások

./.

A MŰVÉSZET MINT VALÓSÁGÉRTELMEZÉS.

A művészet mibenlétének kérdése majdnem oly régi, mint a bölcseleti gondolkodás. Nem szólva a költészetet illető gondolatokról, amelyekkel a Sokrates előtti elmélkedőknél találkozunk, már az első, valóban átfogó bölcseleti rendszer, Platon rendszere, a művészetet szinte minden jelentős életvonatkozásában tárgyalja, meghatározva viszonyát az örök eszmék és a változó, mulandó jelenségek kettős világához s mérlegelve értékét az állam és a nevelés szempontjából. A művészbölcselőnek e nagyszabású kísérlete óta a művészetet mindig a bölcselet problémaköréhez tartozónak érezték. A gondolkodók legnagyobbjai mindenkor számot vetettek vele, mint az élet egyik nagy, rejtélyes tüneményével, amelynek megértetése mellőzhetetlen alkateleme világképüknek. Helyét és rangját a művelődési javak sorában különbözőkép fogták fel. Majd a megismerés szolgálatában állónak tartották, majd erkölcsnemesítő vagy vallásos áhítatot keltő hatásában látták lényegét és rendeltetését. Kantnak korszakalkotó felismerése, hogy a művészet az emberi szellemnek egyik öntörvényű nyilatkozása, amely nem az alá-, hanem a mellérendeltség viszonyában áll a tudománnyal, az erkölcsiséggel és a vallással. S körülbelül ilyennek tekintjük ma is. A művészet át- meg áthatja a modern ember életét, kitörülhetetlenül él tudatában mint a legbecsesebb javak egyike s a vele szemben való állásfoglalás hozzátartozik a világszemlélet teljességéhez.

Ily körülmények között a kérdés felvetésének időszerűségét szinte felesleges indokolni. Az örök kérdések mindig időszerűek. Áll ez, miként más bölcseleti problémára, a művészet lényegének kérdésére is. Felvetése nem önkényes,

hanem belső szükségességből folyó; akár abból, hogy az elmélkedő a művészetről való felfogását összhangba akarja hozni gondolatrendszerének egyéb részeivel, akár abból, hogy a folyton változó életvalóság a művészet terén is újszerű jelenségeket hoz létre, amelyek az elmélkedőt a művészet problémájának újravizsgálására késztetik. Nem állunk-e napjainkban is nem egyszer oly művészi alkotások vagy teljesítmények előtt, amelyek azt a kérdést keltik bennünk: mennyiben művészet ez, avagy művészet-e ez egyáltalában? Ilynemű kérdésekre csak úgy adhatunk feleletet, ha ráeszmélünk a művészet legbensőbb mivoltára, ha tisztázni próbáljuk azokat a lényegmegalapozó jegyeket, amelyek a művészetet elválasztják a nem-művészettől.

Feladatunkat most szabatosabban akarjuk körülírni. A művészet mibenlétét kutatva, tulajdonkép azt keressük, hogy mi a művészet szerepe az ember lelki-szellemi életében. A kérdés nem lélektani, hanem teleológikus jellegű. Nem a művészeti élet körébe eső lelki folyamatok elemzéséről van szó, hanem a művészeti élet egészének megítéléséről, arról, hogy mi a művészet célja és rendeltetése az emberiség nagy művelődési javainak sorában. A feleletet erre nem spekulatív úton, nem egyetemesebb bölcseleti elvekből való levezetés útján, hanem a művészet tényeiből kiindulva akarjuk megadni. Nem deduktíve, hanem induktive akarunk eljárni. A megoldás helyességét a művészetek különböző területeiről és különböző korszakaiból való alkotásoknak kell igazolniok. De igazolniok kell azt azoknak az esztétikai értékítéleteknek is, amelyek a művészettörténeti tudatban évszázadok s évezredek művészeti jelenségeire nézve az idők során kijegecesedtek. Mert bármennyire szubjektivek s épp ezért természetszerűleg ingadozók is az esztétikai értékítéletek, mégis kérdezhetjük: milyen elv, milyen mérték alapján tekintjük legmagasabbrendű művészi alkotásoknak a homerosi eposzokat, Pheidias istenszobrait, Dante *Divina Commediá*-ját, a nagy középkori dómokat, Michelangelo és Rembrandt remekeit, Shakespeare drámáit, Goethe *Faust*ját, Petőfi líráját, Dosztojevszkij regényeit, Beethoven szimfóniáit? Az az elv, amely ezekben az értékítéletekben érvényesül,

szükségkép a művészet lényegét érinti; ennek kisebb vagy nagyobb mértékben való «jelenléte» a műalkotásban avatja ezt kisebb vagy nagyobb értékűvé. Ezt a lényeget akarjuk a következőkben meghatározni, nem mint egyes, akármily okból kitüntetett művészeteknek vagy művészeti irányoknak jellemző vonását, hanem mint olyat, amely bármily művészeti jelenségben mint ennek alkotó jegye föllelhető.

Mielőtt e kérdésre nézve felfogásunkat kifejtenők, helyénvaló volna az idevágó elméleteket is kritikailag ismertetni. Ezek ki nem elégítő voltának kimutatása egyben igazolása egy újabb megoldási kísérletnek. De csak két elméletre akarunk szorítkozni. Az egyiknek az a kiváltsága, hogy a legrégibb, legközelebb eső felfogás, amely minden korban felbukkan s még ma is a legelterjedtebbek egyike: ez az utánzás elmélete. A másik ennek sarkalatos ellentéte: a kifejezés elmélete.

Platonnál találkozunk először azzal a tanítással, hogy a művészet a tapasztalati valóság utánzása. Ebben a felfogásban van valami tetszetős. Ha a görög ember Myron diszkoszdobóját látta, könnyen gondolhatott arra, hogy ez az élet ábrázolása. S ha a modern ember Meunier bányamunkásait szemléli, jellegzetes ruhájukban, vagy a munkában feszülő meztelen testüknek ezerszeres izomjátékával, ugyancsak arra gondolhat, hogy ez az életvalóság utánzása. A naturalisztikus és impresszionisztikus tájképek is alkalmasak ily gondolatok keltésére. Keletkezésük körülményei csak megerősítik ezt a felfogást. A művész künn dolgozik a szabad természetben: másolja a valóságot.

Az utánzás elmélete az idők folyamán sokoldalú bírálatban részesült. Különösen a naturalisztikus esztétika uralmának korában az ellene küzdő művészetbölcselők súlyt vetettek arra, hogy az érveknek szinte teljes fegyverzetével szálljanak síkra. Közben oly érveket is hangoztattak, amelyeket ma épp maguktól-értődésük miatt feleslegeseknek tartunk, mint például azt, hogy a művészet a külvilág jelenségeinek csak felületét adja vissza, mert hiszen a márvány- vagy ércszobor belseje más, mint az ábrázolt ember belseje,

vagy hogy a festmény vásznának anyagi szerkezete más, mint a mintául szolgáló természetes valóságé. Mi a következő érveket tartjuk a legfontosabbaknak. Először is: ha a művészet lényege a valóság utánzása volna, akkor egy műremek annál tökéletesebb volna, minél inkább kelti a valóság másolásának benyomását, a fényképészeti hűséggel való ábrázolás volna a legművészibb, vagy épp a fénykép volna a legnagyobb műremek. Ez pedig ellenkezik érzésünkkel. Nem szólva arról, hogy olyan alkotásokról, mint Markó «eszményi» tájai, a böcklini *Holtak szigete*, vagy Dürer *Lovag, halál és ördög* c. fantasztikus tárgyú műve, bajos feltenni, hogy a valóság utánzatai — de tapasztalat szerint a valóságnak épp túlságos megközelítése inkább ártalmára, mintsem előnyére van az esztétikai hatásnak. Egy arckép művészi értékének éppen nem a «megdöbbentő» hasonlóság a fokmérője, sőt ez a döbbenet, ha több, mint szólásmód, a szemlélet tisztaságának rovására eshetik, mert a szemlélőt a művészi élmény idealitásából átzökkenti egy pillanatra a gyakorlati valóságba. Az igazi műremek sohasem a «megtévesztésig» hű. A szobormű művészi értéke sem kisebb a miatt, mert elvonatkozik a testi valóság színeitől. Az élet színét mímelő viaszbábu inkább kisérteties, semmint művészi hatású. A szobormű tisztán plasztikus formáival, természethű színezés nélkül akar hatni s ahol látunk is kísérletet szobormű színezésére, mint például Donatello egyes mellszobrain, a művész inkább csak jelzi, semmint híven utánozza a valóság színeit. Nem mondhatjuk tehát, hogy minél hívebb az utánzás, annál nagyobb a művészi hatás. Tegyük még hozzá, hogy ott is, ahol természethűségre törekszik a művész, a természetes modell nem egyetlen meghatározó tényezője a műalkotásnak. Wölfflin megállapítja, hogy «az ábrázoló művészetek történetében képnek-képre való hatása mint stílusteremtő sokkal fontosabb annál, ami közvetlenül a természet megfigyeléséből ered».[1] De másfelől vannak művészetek, amelyeknél egyáltalán nem lehet szó utánzásról. Ilyenek az építészet és a zene. Avagy

[1] *Kunstgeschichtliche Grundbegriffe.* Das Problem der Stilentwicklung in der neueren Kunst. Zweite Auflage. München, 1917. 248. old.

hol mutathatók fel a valóságban azok a jelenségek, amelyeknek a dór templom, vagy egy beethoveni szimfónia utánzatai volnának? Az utánzás elméletének hívei rámutatnak ugyan arra, hogy az építészetben is egyes tagok, például levéldíszek, a valóságból veszik mintáikat s hogy a zenében is van természetutánzás, mint ahogy például Beethoven *Pastorale*jában a kakuk szavát és a vihar zengését véljük hallani. Azonban épp e példákból kitűnik, hogy itt legfeljebb csak szórványos elemekről lehet szó, pedig csakis a műalkotás egészének jellege lehet döntő. Az utánzás elmélete tehát, ha van is bizonyos tetszetőssége az úgynevezett tárgyas művészetekre vonatkozóan, teljességgel elveszti értelmét az úgynevezett tárgyatlan művészetekkel kapcsolatban.

Mindamellett az utánzás elméletétől sem tagadhatunk meg bizonyos igazságtartalmat s ennek felismerése épp oly fontos számunkra, mint az elmélet gyengéinek átlátása. Ez az igazságtartalom pedig az, hogy minden műremeknek, amely *ábrázol* valamit, valószerűnek kell lennie, azaz bizonyos mértékig, bármily általánosan is, a valóság tényeihez és törvényszerűségeihez kell ragaszkodnia. Szándékos óvatossággal fejezzük így ki magunkat. Nem azt mondjuk, hogy az ábrázoló műremeknek a valóság illúzióját kell keltenie, mint sokszor hangoztatni szokták, mert a művészi illúzió más, mint a valóság illúziója, s a művész nem akar megtéveszteni. Hanem azt mondjuk, hogy a műalkotásnak a valószerűség, a valósághoz való hasonlóság benyomását kell ébresztenie s még a legfantasztikusabb tárgyú, vagy szimbolikus tartalmú műnek is, bármily messze esik a realisztikus tapasztalattól, bizonyos fokig számolnia kell a valóság tényelemeivel és törvényszerűségeivel. Ezt az általános jellegű esztétikai követelményt a művészet lényegéből kell megértenünk s ezért később visszatérünk reá. De egy még általánosabb igazságot is levonhatunk az utánzás elméletéből. A valóság konkrét, érzéki, szemléletes: a műalkotás is mindig konkrét, érzékeinkhez szóló, szemléletes. E tekintetben nincs különbség tárgyas és tárgyatlan művészetek között. A költészet sem kivétel, csak éppen a szemléletességet abban a tág értelemben kell vennünk, hogy a szó keltette képzeleti képet is magában fog-

lalja. Az elvont gondolati képlet nem kifejező formája a művészi mondanivalónak. Az elvont gondolat csak alkateleme lehet a műremeknek, mint például a regénynek vagy a drámának, de a regény és dráma mint egész mindig szemléletes, konkrét való.

Tekintsük most a másik felfogást, a kifejezés elméletét. Viszonyát az utánzás elméletéhez úgy értjük meg legjobban, ha az én-nek és a világnak az emberi tudat alkatában gyökerező sarkalatos ellentétére gondolunk. Az utánzás elmélete a világvalóságból indul ki s a művészet szerinte a művész énjének hozzáigazodása az adott valósághoz. A kifejezés elmélete a művész én-jéből indul ki s a művészetet úgy fogja fel, mint a művész eszméinek, érzéseinek, hangulatainak kifejezését. Az első elmélet szerint a művész a valóságot utánozza, a második szerint a művész mindig önmagát adja. Az utánzás elméletének nehézségei a tárgyatlan művészettel kapcsolatban a legszembeötlőbbek. A kifejezés elméletét épp a tárgyatlan művészetek, a zene és az építészet világítják meg legjobban. Hogy a zene a művész hangulatainak kifejezője, abban aligha kételkedik valaki. Ugyanaz áll a lírai költészetről is; benne a költő érzelmei és hangulatai jutnak kifejezésre. Épp úgy átment a művelt köztudatba, hogy az építőművészet is hangulatnak, egy egyén, vagy még inkább egy kor élethangulatának kifejezője. De a tárgyas művészetekre is könnyen alkalmazható ez az elmélet. A műalkotás «tárgya» eszköz, közeg, amely által a művész kifejezi érzésvilágát. A tájkép mosolygó napsütése vagy felhős borúja a művész lelkének derűjét vagy bánatosságát tükrözi. A dráma cselekménye, a regényben elbeszélt történet végeredményben arra szolgál, hogy általa a költő a maga részvétét, félelmét, életörömét, bizakodását, kétkedését, emberszeretetét tolmácsolja. Nem a külső valóság, hanem a művészi cél szabja meg a történet bonyolítását és a szereplő személyek magatartását. Minden valamilyen belső törvényszerűség szerint megy végbe, amely nem érvényesülhetne, ha a műalkotás a külső valóság másolása volna. Csakhogy a művész felsőségesen áll a valósággal szemben, ennek elemeit a maga céljához képest változtatja, kombinálja.

A kifejezés elméletében sok igazság van. Legértékesebbnek tartjuk benne a művész egyéniségének nyomatékos kiemelését. Szinte a magátólértődésig igaz, hogy a művészet : kifejezés. Csakhogy ez a megállapítás alig érinti a dolog velejét, hiszen a kifejezés nem sajátlagosan a művészet jellemzője, mert épp úgy megvan a valóság világában is. A szerelmi vallomás, a bánatos lélekből felszakadó sóhaj, a kitörő indulat, a túláradó öröm ujjongása, az égnek szálló fohász mi egyéb volna, mint kifejezés? Itt hiányzik egy differentia specifica, amely elhatárolná a művészi kifejezést a gyakorlati valóság világában élő lélek kifejeződésétől. Nem változtat sokat ezen a hiányon a kifejezésnek az intuicióval való azonosítása vagy egybekapcsolása sem, amint Benedetto Crocénál látjuk, aki szerint a művészet kifejezésben tárgyiasuló intuició. Ez a meghatározás is tág, mert nem minden intuició művészi jellegű. Az intuiciónak nemcsak az esztétikai életben van döntő szerepe, hanem minden mélyebb meglátást feltáró szellemi alkotás, legyen az bölcseleti, tudományos, politikai vagy műszaki, végelemzésben intuicióra vezethető vissza. Tehát itt is hiányzik a differentia specifica, amely a művészi intuiciót megkülönbözteti a nem-művészitől.

De meggondolásra késztet a kifejezés elmélete más tekintetben is. Ha egy regény vagy dráma alakjai élettelenek, vértelenek, minden lélektani tapasztalattal ellenkezően gondolkodók és cselekvők ; ha a történet túlságosan kalandos, vagy pedig ellenkezőleg egy matematikai levezetés logikusságával, minden irracionális elem belejátszása nélkül bonyolódik le : akkor azt mondjuk, hogy ez a regény vagy dráma rossz, mert valószerűtlen. Ez esetben tehát esztétikai ítéletünk a valósággal való összevetésen alapszik. Már most honnan van az, hogy noha a művészet nem a valóság utánzása, hanem a művész egyéniségének kifejezése, mégis a valóságban látjuk a művészet normáját? Úgy volna-e, hogy a valóságtól elváló művészt, miként a földtől elszakadó Ádámot, elhagyja ereje? Az olyan értékítélet, mint az imént jelzett, ráeszméltet arra, hogy a művészet, ha nem is utánzása a valóságnak, mégsem tiszta kifejezése a művész egyéniségének, hanem valamilyen bensőbb viszonyban van a

valósággal. Sem a valóság a maga objektív mivoltában, sem a művész a maga felsőbbséges szubjektivitásában nem lehet egyedül döntő a művészetben. Olyan megoldást kell keresnünk, amely számot vet a valósággal és az én-nel egyaránt.

A művészet a valóságnak nem utánzása, hanem *értelmezése*, a valóság értelmének konkrét, szemléletes formában való megéreztetése. Ennek a meghatározásnak mind a két döntő mozzanata bővebb kifejtésre szorul. Mindenekelőtt az értelmezés szóval kapcsolatban szeretnők minden lehető félreértésnek elejét venni. Az értelmezés nem jelent elvont értelmi műveletet, amire a szó etimológiájánál fogva gondolhatnánk. A valóság értelme ebben a vonatkozásban annyi, mint annak lényege, azaz oly vonása vagy mozzanata, amely által érdekessé, jelentőssé válik számunkra. A valóság jelenségeit a művész nem puszta tényszerűségükben fogja fel; «mondanak neki valamit», megragadják bizonyos vonásokkal, amelyeket az illető jelenségekre nézve jellegzeteseknek, lényegeseknek érez; s csakis amennyiben ilyképen «szólnak hozzá» a jelenségek, feltárva lényegüket, válnak számára művészileg jelentősekké. Az így, *intuitiv módon* meglátott és megérzett lényeg a dolgok «értelme», a műalkotás pedig, amennyiben ezt a lényeget a műélvezővel megláttatni és megéreztetni képes, a valóság értelmezése. A művészi lényeg nem azonos a jelenségeknek tudományos fogalmakkal kifejezett lényegével. A tudományos fogalom a dolgok egyetemes vonásait foglalja össze elvont képletben. A művész számára is becsesek lehetnek az egyetemes vonások, amint azt például a regény és dráma típusalkotó emberábrázolása mutatja; de épp úgy kiemelheti az egyéni vonásokat; a művészet tartalmi lényege elvileg korlátozatlan. Az arcképfestőt megkapja modellje arcán valami, amit különösen jellegzetesnek talál, talán az arcél fínom rajza, vagy a homlok boltozatos domborulata, vagy a belsőnek, a léleknek, jellemnek hirtelen megcsillanó kifejezése; ábrázolásában azon lesz, hogy a jellegzetest uralkodóvá tegye a képen, s ezt úgy éri el, hogy egyes részeket erőteljesebben szólaltat meg, másokat letompít vagy elmellőz. Így már a valóság másolá-

sának tetsző arcképfestés is több-kevesebb eltérést mutat a valóságtól. A természet nyujtotta elemek változtatása pedig nem értelmi meggondolásból ered, hanem intuición alapuló újjáteremtés. Az ilyen arckép több, mint hasonmás, mert az ábrázolt személy hasonlóságán túl, olykor talán ennek rovására, sajátos lényegességet is éreztet, amely az életvalóságban csak ritkán jelentkezik ily zavartalan tisztaságban. Művésznek lenni, annyi, mint lényeglátónak lenni: meglátni nemcsak a jelenségeket, hanem rajtuk és bennük azt is, ami nekik értelmet ad, ami által becsesekké válhatnak szemléletünk és érzésünk számára. Mindebből megérthető a művészi értelmezés igazi viszonya egyrészt a valósághoz és másrészt a művész egyéniségéhez. Minden műremek valamiképpen utal a valóságra, hiszen ez az értelmezés tárgya; de utal a művész egyéniségére is, hiszen az értelmezés egyéni látás, egyéni érzésmód nyilatkozása, s egyéni az is, hogy mily eszközökkel, mekkora erővel és világossággal tudja a művész értelmező intuicióját megtestesíteni.

A megtestesítés fogalmával meghatározásunk második döntő mozzanatát érintjük. Azt állítjuk ugyanis, hogy a művészet a valóság értelmének konkrét, szemléletes formában való megtestesítése. Ebben különbözik a valóság értelmének más, például elvont fogalmakkal való kifejezésétől. A művészet szemléletessége nem valamilyen magasabb tételből levezetett követelmény, hanem közvetlen lényegszemléleten alapuló megállapítás. Hangoztatása nem felesleges, mert alkalmas egy lehető félreértés elhárítására. Ha csak annyit mondanánk, hogy a művészet a valóság értelmezése, azt a látszatot kelthetnők, mintha egy műremek értékét egyedül tárgyának jelentős voltától, szavakkal is kifejezhető tartalmától tennők függővé, a formaadás mikéntjét pedig közömbösnek tekintenők. Ezzel szemben felfogásunk az, hogy a művészetben a *mi* el sem választható a *hogyan*tól, a művészi tartalom csakis egyénileg meghatározott, szemléletes formában találhat teljesen megfelelő kifejezést. A művészi tartalmat ugyanis nem szabad összetéveszteni a műalkotásnak címében megjelölt tárgyával, illetőleg szavakban kifejezhető, elvont tartalmával. Michelangelo *Jeremiás*á-

nak tárgya (elvont tartalma) a fájdalmas elmélkedéseiben elmerült próféta. De művészi tartalma egy konkrét kép: a próféta ülő alakja, sajátos arckifejezéssel, sajátos fej- és testtartással, a karok és lábak sajátos elhelyezésével s így tovább; s hozzá tartoznak e művészi tartalomhoz bizonyos, a képpel szoros egységbe olvadó érzelmek is, amelyek épp úgy, mint a szemléleti elemek, szavakkal csak jelezhetők, de tökéletesen le nem írhatók. Látható ebből, hogy a művészi tartalom tulajdonkép már megformált, a formában élő és tőle elválaszthatatlan tartalom. Az egyiknek megváltoztatása szükségkép maga után vonja a másiknak megváltozását. Másitsd meg egy arcképen a száj vonalát s más lesz az egész arckifejezés. Cseréld ki egy zenemű egyik akkordját s más hangulat szól hozzád. Ezt tartva szem előtt, nem valljuk Hegellel és más «tartalmi» esztétikusokkal, hogy a művészetben a tartalom minden s hogy éppen ezért a művész csakis bizonyos magasabbrendű tartalmaknak legyen kifejezője. De épp úgy nem valljuk a l'art pour l'art hangoztatóival, hogy a művészetben a forma minden s hogy esztétikai érték szempontjából egyre megy, mi a tárgya egy műalkotásnak. Jelentős tárgy magában, ha nem találja meg az illető művészet belső lényének megfelelő formát, nem tesz művészi értékűvé egy műalkotást. Kaulbach, Cornelius és más akadémikusok képeinek színezésben és egyéb festészeti követelményekben való fogyatkozásait nem képes ellensúlyozni a kifejezett történeti vagy bölcseleti «eszme» nagyszerűsége. Azonban a jól megfestett történeti vagy bibliai jelenet és a jól megfestett csendélet közül, egyformán tökéletes formaadás mellett, mégis az elsőt tartjuk értékesebbnek, mert az emberi életre, lelki valónkra nézve jelentősebb értelmet nyilatkoztat meg. Ezzel azonban a tartalomnak nem adunk elsőbbséget a forma fölött. Ennek, mint láttuk, nem is volna értelme. Csak a szemléletes formában testet öltött, csak benne kifejeződő, vele válhatatlanul egységes tartalomnak van művészi jelentősége.

Tekintsünk most szét a művészet széles birodalmában, hogy különböző jelenségein mint közös vonást felismerjük értelmező rendeltetését. Példáink konkrétebb tartalmat fognak adni a művészi «értelem» fogalmának. Kiválogatásukban

tekintettel vagyunk mindenféle művészetre, de nem ragaszkodunk sem rendszerhez, sem pedig egy-egy művészeten belül műfaji teljességhez. Célunk azt nem kívánja. Inkább arra törekszünk, hogy éreztessük a művészi mondanivalónak a közös vonás mellett is korlátlan sokféleségét. Nem fogható át semmiféle fogalommal, nem szorítható szabályba ; kimeríthetetlen, mint az egyéni látás- és érzésmód, amely elvileg bármikor fedezhet fel újszerű, eddig senkitől figyelemre nem méltatott vonást a valóság arculatán.

Kezdjük egy viszonylag egyszerű tartalmú műalkotással. Rodin *Haladó férfi*a torzó. A művész az emberi testből csak a törzset és az alsó végtagokat alkotta meg ; fej és karok, tehát az egyéni lelkiélet kifejezésének legbeszédesebb szervei, hiányzanak. De egyéni lelkiállapotról, hangulatról, indulatról ez esetben nincs is szó. Amit a művész ábrázolni akar, nem egyéb, mint a mozgó, haladó emberi test. A bal láb erősen megfeszül, az előrenyúló jobb láb kissé lazábban támaszkodik a földre, a jobb csípő emeltebb a balnál. Amint tekintetünk végigsiklik e testen, ellenállhatatlanul az eleven mozgás benyomását kapjuk. Ez a mozgás a szobormű «értelme», a «lényeg», amelyet a művész meg akart rögzíteni. Nem a mozgás a maga fogalmi elvontságában, hanem a járó, haladó embernek a végtagok sajátos elhelyezkedésében, a feszes bőr alatt domborodó izmok játékában szemléletessé vált mozgása — egy mindennapi jelenség, amelyet azonban a valóság nem tár elénk oly zavartalan tisztaságban, mint a valóságot leegyszerűsítő, a lényeget kiemelő művészet. S épp a lényegnek ez az éreztetése a valóság képében teszi a művészi ábrázolást a valóság értelmezésévé.

Vegyünk most egy másnemű műalkotást, amely nem testi, hanem lelki mozzanat kiemelésével értelmez. Az ifjabb Holbeinnak Rotterdami Erasmusról festett egyik arcképe a nagy humanistát arcélben ábrázolja. Az íróállványa előtt álló tudós papírra vet sorokat. Arca mozdulatlan, ajkai össze vannak szorítva, szemhéjai majdnem lecsukódnak, csak vékony rést engedve a finom kéz mozdulatát követő pillantásnak. Az egész a gondolatösszpontosítás révületes feszültségét mutatja, vagy Zweig Stefan szavával : «a legszentebb

pillanatot, a munka teremtő másodpercét», úgyhogy e mestermű «talán a legtökéletesebb festészeti ábrázolása az írónak, akiben a megélt szó mágikusan átmegy az írás láthatóságába».[1] Azzal, hogy Holbein épp ebben a helyzetben rögzíti meg Erasmust, ábrázolásával egyszersmind minősíti őt, mintegy kivonja az erasmusi lét lényegét, szemlélteti e lét értelmét : Erasmus a szellemi ember, a teremtő tudós, az írott szó varázsos mestere. De tovább is mehetünk. Holbein műremeke nem is csak mint képmás, mint bizonyos személyiség arcképe jelentős számunkra, sőt talán nem is ebben van igazi jelentősége. Ha a szemlélő nem tudja is, kit ábrázol a kép, akkor is az ihletett szellemnek, a teremtő munkájában teljesen elmerültnek vonásait olvassa le róla. Ez a szemléléstípus nemcsak a nézőé, hanem első sorban a művészé. A művész lényeglátása egyben jelképes látás is : az egyes jelenség nemcsak önmagáért szól, hanem valami egyetemesebbnek is képviselője. Holbein mesterműve, bármily egyénítően ábrázolja is hősét, az egyéni vonásokon keresztül egy tágabb emberi körnek, egy típusnak, *az* alkotó szellemi embernek — tudósnak, írónak, művésznek — egyik jellegzetes lelki vonását is érezteti.

Gazdagabb szövedékű történést ábrázoló műalkotások értelmező ereje is abban van, hogy az élet jelentős mozzanatait, a lélek lényeges vonásait és élményeit sokkal nyomatékosabban és tisztábban nyilatkoztatják meg, mint az esetlegességektől zavaros életvalóság. A műremekben ábrázolt történés szerves egész. Nincs benne olyan mozzanat, amely ne illeszkednék bele egységébe ; minden rész az egységes egészért van s ennek értelmét szolgálja. Azonban a különböző művészetek, kifejező eszközeikhez képest, más-más mozzanatait ragadják ki a történésnek, azaz más-más lényegességek kiemelésével értelmeznek. A festészet és szobrászat kiemelik azt, ami a vonal, szín és forma kifejezőképességének körébe esik ; időbeli egymásutánt és oksági kapcsolatokat alig tudnak érzékeltetni. A «termékeny pillanat», amelyet

[1] *Triumph und Tragik des Erasmus von Rotterdam.* Wien. Herbert Reichern Verlag, 1935. 60. l.

Lessing oly jellemzőnek tart a történés képzőművészeti ábrázolására, az a feszültséggel terhes mozzanat, amely mintegy magába tömöríti az egész történést, sejtetve előzményeit és következményeit. Munkácsy *Éjjeli csavargók*ja azt a pillanatot rögzíti meg, amidőn a megkötözött kezű csavargók hirtelen kilépnek egy sötét sikátorból, magukra és a mögöttük felvillanó szuronyokra vonva az utcai árusok és járókelők figyelmét. Az elbeszélő és a drámai költészet viszont a történés időbeliségét bármily részletesen képes ábrázolni, még pedig úgy, hogy a történés okait, a cselekvés rugóit is feltünteti. De egyben éreztetni tudja az egyén életének és sorsának egy tágabb körű egészbe való beágyazottságát és egyetemesen ható tényezőktől való függőségét. Nincs művészet, amely a költészethez hasonlóan tudná szemléltetni a szenvedélyek sorsformáló szerepét, a társadalmi környezetnek az egyéni életet kibélyegző hatását, az átöröklés vak végzetességét, a véletlennek egyének és korok életébe való belejátszását, transzcendens hatalmaknak önkényes vagy gondviselésszerű, az erkölcsi érzést kibékítő döntését, az élet értékességeit és értéktelenségeit. Az életkapcsolatok ábrázolásának ez a szinte korlátlan képessége a költészetet a legmélyebben értelmező művészetnek mutatja. De alapjában véve meddő dolog a művészeteket ilyen szempontból rangsorozni. A költészet kifejezőképességének is vannak határai ; vannak élmények, melyeket a zene vagy a képzőművészetek összehasonlíthatatlanul tökéletesebben tolmácsolnak. Minden művészet a maga sajátos kifejező eszközeinek megfelelő tárgyterületet tudja legjobban értelmezni.

Az eddigi példákat olyan műalkotások köréből vettük, amelyeknél a művész mondanivalója közvetlenül a tárgyhoz kapcsolódik ; a művészi értelmezés a tárgynak valamilyen lényeges mozzanat kiemelésével való ábrázolásában áll ; tárgyi tartalom és művészi tartalom nem különülnek el egymástól. De vannak olyan műalkotások is, amelyeknél a kettő mintegy külön síkba esik ; [1] a tárgy alkalom csupán egészen másnemű művészi tartalom kifejezésére. Giorgione

[1] Erre Lyka Károly is figyelmeztet több művében.

és Tiziano *Venus*ainak kevés közük van az Olympus istennőjéhez ; szépséges velencei asszonyok, a női szépség eszményi képei. Paolo Veronese *Junó*ja és az *Európa elrablás*ának nőalakjai is Velence előkelő hölgyeinek selyembrokátjába vannak öltöztetve. A költészetben ennek párdarabja a XVII. század francia klasszikus drámája : Corneille és Racine darabjaiból nem az antik mondavilág és történelem lelke szól, hanem azokat a szenvedélyeket és lelki összeütközéseket viszik színpadra, amelyeknek megtestesítőiben a napkirály udvarának kifinomult társadalma a maga eszményeire ismerhetett. Hasonló jelenségekkel találkozunk a bibliai festészet terén. Nem minden vallási tárgyú kép egyúttal vallásos szellemű is. Ily értelemben mondja Simmel *Rembrandt*-jában, hogy a mélyebb művészetszemléletnek különbséget kell tennie vallási tárgy ábrázolása és vallásos ábrázolás — «Darstellung des Religiösen» és «religiöse Darstellung» — között. Rubens és Rembrandt képviselik ezt az ellentétet. Rembrandt az igazi vallásos festő. Bibliai képei mély áhítatot sugároznak, mert a maga lelkének vallásos áhítatát átömleszti alakjaiba. Rubens szentképeinek csak a tárgya vallási, hangulati tartalmuk nagyon is világias ; testi erőtől és kicsattanó egészségtől duzzadó alakjai nem keltenek vallásos érzelmeket. Az olasz renaissance-nak is számos festője a vallási tárgy ürügyén korának életét ábrázolja ; a bibliai jelenet szereplői a firenzei vagy velencei előkelők viseletét hordják, a hátteret pedig firenzei vagy velencei stílusú építmények alkotják. Benozzo Gozzolinak a firenzei Medici-palotában látható, a napkeleti bölcsek utazását ábrázoló festménye inkább quattrocentóbeli fejedelmi vadászat képzetét kelti. Ghirlandajónak s épp úgy Andrea del Sartónak Mária születését ábrázoló képein a látogató nők «társaságbeli» firenzei hölgyek, akikben több az ünnepélyes méltóság, mint a vallásos bensőség. Raffael Madonnái is szépségben és derűs bájban tündöklő boldog földi anyák. Paolo Veronese bibliai lakomái a korabeli Velence fényűző, a pompa ragyogását kedvelő nobiléinek életét tükrözi. Mindezekben az alkotásokban a művész nem a szent tárgyat értelmezi a benne rejlő vallásos eszmetartalomnak mennél tökéletesebb érzékeltetésével, ha-

nem az embert a maga immanens életkörében mutatkozó sajátságaival és életformáival.

A tárgynak és a művészi tartalomnak ez a különválása még felötlőbb például az impresszionisztikus festészetben. A képcímekben jelzett tárgyak itt olykor nagyon jelentéktelenek, — tulipánmezők, pipacsok, erdőmélye, faluvége, virágok stb. — jelentéktelenek abban az értelemben, hogy nem sugallnak emberileg jelentős eszméket. Azonban az impresszionista festőnek ezek a tárgyak nem is tárgyi mivoltukban fontosak, hanem úgyszólván csak felületüknél fogva, amely ezer színárnyalat felfedezésére ad neki alkalmat. A dolgok csupán színességükkel, szabad ég alatt, napsütésben, mesterséges fények világításában a színárnyalatok végtelen változatosságával léteznek a művész számára, a szín a dolgok lelke, a dolgok értelme. Mivel így az egész világmindenség színbenyomásokban oldódik fel, a dolgoknak más életsíkokban bírt jelentősége átértékelődik : egy tárgy azzal válik jelentőssé az impresszionista festő számára, hogy színváltozatokban valami újat, érdekeset kínál neki. A romnak repedésektől szakadozott, morzsolódó falai, gazfelverte térségei nem novellisztikus tartalmukkal, nem mint a mulandóság és elhagyatottság képe, mint felrajzó emlékek színhelye, hanem dús színárnyalataik miatt kívánkoznak vászonra. Ferenczy Károlynak *Október* c. festményén a tartalom szinte semmitmondó : egy kertben rózsaszínhímzésű fehér abrosszal letakart asztal, tőle balra nagy, kifeszített sárga ernyő, jobbra egy szalmakalapos férfi, felénk háttal állva, újságot olvas. De ez a «cselekvés» itt mellékes ; a fődolog az őszi napsütésben ragyogó színek hatása, a színes fények és árnyak ellentéte, a természeti tájnak és a beléje helyezett dolgoknak gazdag színharmoniába olvadása. Túlzás volna azt állítani, hogy az impresszionista művészt az ember is kizárólag mint színbenyomás érdekli. A színes felületen át le tud szállni a lélek rétegéig is, amint például sok kiváló impresszionista arckép mutatja. De kétségtelen, hogy első sorban a világ színessége érdekli. Ha Schopenhauer szerint a világ az én képzetem, az impresszionizmus szerint a világ az én színképzetem. Az impresszionista festészet a maga egészében bár egyoldalú,

de hatalmas világszemléleti nyilatkozás, a világnak a maga színességében, kimeríthetetlen színpompájában való szemlélete. Megláttat velünk oly tüneményeket, amelyek varázsát az életnek gyakorlati érdekektől irányított nézésében eltompult szem nem ismeri : a fényeknek és árnyaknak a dolgokon, az emberi arcokon reszkető, azok formáit szeszélyesen megbontó játékait, a fodrozódó vízfelület táncoló fényeit, a távoli tájak sejtelmes kékségét, a tó nyugodt vizének fínom opálosságát, a levegő párás fátyolának a tárgyak határvonalait feloldó, a tárgyakat nagy egységbe foglaló hatását, a téli tájnak sárgás és kékes reflexekben játszó fehérségét, a kopár faágaknak az ég kékjére vetődő fantasztikus rajzát, a gomolygó felhők, az egész levegőég kifogyhatatlan változatosságú színcsodáit. Az impresszionista festészet, noha egyéb művészi célokat is felölel, a világvalóságnak mindenekelőtt a szín szempontjából való értelmezése.[1]

Különböző jellegű műalkotásokon vizsgálva a művészet

[1] Itt mutatunk rá a különbségre a mi felfogásunk és ama, némileg rokon felfogás között, amely szerint a művészet lényege «az emberileg jelentős»-nek (das menschlich Bedeutungsvolle) ábrázolása. Volkelt, ennek az elméletnek egyik legfőbb képviselője, szerint «az esztétikai tartalomban olyasvalaminek kell hozzánk szólnia, ami az emberi lét és emberi fejlődés szempontjából tipikus és jellemző». (*System der Aesthetik* I. München, 1905. 461.) «Egy tárgy tartalma akkor emberileg jelentős, ha az emberinek céljáról és értékéről tárul fel benne valami.» (U. o. 462.) Azonban ez elmélet alapján bajos megérteni pl. a tájkép vagy a csendélet művészi jelentőségét. Mit is mondhatna nekünk teszem egy szennyesvizű tócsa «az emberi lét és fejlődés szempontjából», vagy mit árulhatna el egy holt madarakat ábrázoló csendélet «az emberinek céljáról és értékéről?» Volkelt szerint az ilyen tárgyú alkotásokat az teszi művésziekké, hogy «emberi hangulattartalommal töltjük meg», szerintünk az, hogy a világ színpompáját, gazdag fény- és árny- s vonaljátékát mutatják. Volkelt szerint az «emberalatti» (untermenschlich) tárgyak azért esztétikai értékűek, mert szimbolikusan az ember lényéről fejeznek ki valamit, szerintünk azért, mert a maguk lényéről fejeznek ki valamit. Volkelt szerint minden műremek valamiképpen az emberi lét mineműségét érezteti ; szerintünk vannak műremekek, amelyek inkább a természeti lét mineműségét éreztetik. A mi felfogásunk tágabbkörű, mert felöleli nemcsak azt, ami az ember, hanem azt is. ami a dolgok szempontjából jelentős.

értelmező szerepét, szólnunk kell a szimbolikus művészetről is. Már fentebb láttuk, hogy a műalkotás utalhat magamagán túl, azaz közvetlen jelentésén kívül átfogóbb, szimbolikus jelentése is lehet. De szorosabban véve mégis csak az olyan műalkotást nevezzük szimbolikusnak, amelynek tulajdonképpeni értelme közvetett jelentésében van, abban a magasabb eszmében, átfogóbb eszmetartalomban, amelyet a mű közvetlen jelentése sugall. Ha megállunk ennél s nem haladunk tovább ama közvetett, eszmei jelentéshez, akkor nem értettük meg egészen a műalkotást. Holbein Erasmus-arcképe elérte akkor is művészi célzatát, ha csak mint a munkájában teljesen elmerült tudósnak s nem egyuttal mint általában a teremtő szellemi embernek képét szemléltem. Ellenben Dürer *Melancholiá*jának megértése nem teljes, ha benne csupán egy komortekintetű, különféle tárgyaktól körülvett, szárnyas nőalakot látok s nem támad bennem egyuttal a világ hívságán való fausti töprengés gondolata, mint a jelenetnek bár közvetett, de a művésztől célzott, tulajdonképpeni értelme. Épp így a szimbolikus költészetben is egyes költeményeket csak akkor értettem meg igazán, ha a képzeletet izgató képeken keresztül eljutottam az egésznek értelemadó, de egy magasabb, elvontabb régióba eső eszméjéhez. Egy mű jelképes értelme azonban sem a költészetben, sem a képzőművészetben nem külsőséges, laza kapcsolatú hozzátevés. Az alkotó művész intuiciójában konkrét kép és értelemadó eszme egybeesik. A szemlélő vagy olvasó is, ha egyszer felismerte a mű jelképes tartalmát, ezt együtt látja a művel s szükségszerűen belőle fakadónak érzi. Rodin *Érckorszaka* egy az álom kábultságából ébredő, meztelen ifjú alak. «E lassan ébredő ifjú alak lábai — olvassuk a mesternek a művészetről való beszélgetéseiben — még ernyedtek és majdnem bizonytalanok; azonban minél feljebb megy tekintetünk, annál feszesebb és szilárdabb tartást észlelünk ezen a testen: a bordák feszülnek a bőr alatt, a mellkas kitágul, az arc ég felé fordul s a karok nyújtózkodnak, hogy az egész test eddigi ernyedtségét teljesen legyőzzék. E szobormű tárgya tehát az átmenet az álomittasságból egy tettrekész teremtmény eleven erőkifejtéséhez».

S a beszélgető mindjárt hozzáteszi: «Az ébredésnek e nyugodt taglejtése még sokkal fenségesebbnek tűnik föl, ha felismerjük jelképes célzatát. Mert valójában, mint a mű címe is jelzi, a még egészen ősállapotban levő emberiség tudatának első életnyilvánulását ábrázolja, az ész első győzelmét a történelem előtti korszak állatiasságán». Mint e példa is mutatja, a szimbolikus művek konkrét-érzéki valójából kisugárzó eszme nagyobb valóságkapcsolatot világít meg, mélyebb és átfogóbb «értelmet» nyilatkoztat.

A legtágabb valóságkapcsolat értelmezését a bölcselő művészetben találjuk. Oly művek, mint a *Faust* vagy *Az ember tragédiája*, az ember, illetőleg az emberiség életének egészét akarják konkrét képbe rögzíteni, még pedig úgy, hogy egyszersmind az élet célját, rendeltetését, értelmét is éreztetik. A köztudat számára talán az ilyen alkotások igazolják a legmeggyőzőbben azt a felfogást, hogy a művészet: értelmezés. Azonban, bár az élet «értelmére» való utalás kielégítheti a felszínes gondolkodást, a mi szempontunkból az a fontos, hogy értelmezés itt is, mint a többi esetben, lényegéreztetést jelent, hiszen a költő az élet célját és rendeltetését mint annak legbensőbb lényegét érzékíti meg. Az ilyen alkotások szükségszerűen szimbolikusak, mert a térben és időben határtalan, tartalmilag kimeríthetetlen élet csakis jelképben ölthet szemléletes alakot. Faust «tragédiája» az ember kebelében lakozó «két lélek» küzdelmének, a «sugalmas ösztönét» követő egyén erkölcsi felemelkedésének s lelki megtisztulásában való megváltódásának örök drámája. Ádámnak lelkesedés és kiábrándulás között való lelki hányódása az egész emberiség történetének belső ritmusa. Dante *Divina Commediája* a Pokol, Tisztítótűz és Mennyország képeiben kozmoszt tár elénk, a középkori ember erkölcsi tudatának bűn és bűnhődés, evilági élet és másvilági igazságszolgáltatás, a pokolbeli szenvedés és a mennybéli üdvösség között ívelő kozmoszát. De nemcsak a költészet, hanem a képzőművészet is képes világszemléleti kapcsolatok éreztetésére. Michelangelónak a Sixtus-kápolnában levő freskói a maguk együttességében a keresztény ember történeti szemléletét tükröztetik: a világtörténelem a világ teremtésével kezdődik s az

első emberpár bűnbeesésén és a bibliai történetek során át halad a megváltás felé ; próféták és szibillák utalnak előre a Megváltó eljövetelére ; az utolsó ítélettel pedig lezáródik az emberiség történelme — a világtörténelem értelme beteljesedik.

Próbáljuk most a művészetről való felfogásunkat a zenére és az építészetre nézve igazolni. Ez feladatunk nehezebbik részének tetszhetik, hiszen jellemzi ezt a két művészetet, hogy nem ábrázolják a valóságot. Hogyan értelmezhetik mégis a valóságot?

Kezdjük a zenével. Sajátos birodalma a lélek belseje : a hangulatoknak, érzelmeknek, indulatoknak az érzékek számára meg nem közelíthető és épp ezért a valóság képzeteivel nem is ábrázolható világa. Ez az elhatárolás két szempontból állítja a zenét szembe az ábrázoló művészetekkel. Egyrészt abban a pozitív tekintetben, hogy a zene kifejezőképességének körébe oly élménytartalmak tartoznak, amelyek kifejezésére más művészetek nem képesek. Ezzel persze nem azt akarjuk mondani, hogy az ábrázoló művészetek nem tudják az ember érzelmi életét is megszólaltatni. A festészet és szobrászat az ábrázolt mozdulatok és testtartások, a költészet a szavakhoz kapcsolódó fantáziaképek és fogalmak közvetítésével tud érzelmeket kelteni. De bármily változatos és gazdagon árnyalt is az ilykép feltáruló belső világ, vannak érzelmi életünknek oly mozzanatai, amelyek sem térbeli szemléleti képzetekkel, sem szavakkal ki nem fejezhetők. Legjobban mutatja ezt az, hogy egy fugának, vagy egy szonátatételnek, vagy bármily más abszolut zenei alkotásnak érzelmi-hangulati tartalmát lehetetlen más nyelven, például a szó nyelvén kifejezni. Hányszor próbálták szavakkal kísérni Mendelssohnnak «szavak nélküli dalait», külső történettel értelmezni a dallamokban és harmoniákban rezgő hangulatokat : a «lefordítás» sohasem volt teljesen megfelelő, a zene mindig több és más volt, mint a szó. Ami a hangulatban legsajátabb, legfinomabb, legegyénibb, azt a szó nem képes visszaadni. A zenedarabok esztétikai méltatása is e mellett szól ; a tartalmi megállapítások csak általánosságok lehetnek

és legfeljebb csak halványan jelzik a konkrét tartalmat. Másrészt a fenti elhatárolás azt a negatívumot jelenti, hogy a zene kifejezőképessége nem terjed túl a belső, érzelmi életen : a külső, tárgyi világ szemléltetésére, vagy fogalmi elvonásra nem képes. Van ugyan olyan zene is, amelynek hallása valamilyen külső tárgyat vagy történést juttat eszünkbe. Áll ez első sorban a hangfestő zenére, mint amikor a vihar zúgását, a patak csobogását, a tenger hullámjátékát, a vágtató ló dobogását véljük a zene hangjaiból kihallani. Azonban ez nem mond ellen annak az állításnak, hogy a zene csupán a lélek belsejének kifejezője. Mert a hangfestő zene, nem szólva arról, hogy nem tipikus, hanem inkább kivételes zenei jelenség, nem naturalisztikus utánzás, hanem csak a moduláció, dinamika vagy ritmika többé-kevésbbé távoli hasonlatossága révén idézi fel a természeti jelenség képzetét ; ez inkább képzettársulás, semmint elsődleges benyomás ; a zenei alkotás tulajdonképpeni mondanivalója bizonyos érzelmi tartalom, amelynek a természeti jelenség képzete csak határozottabb, az illető jelenség érzelmi hatására jellemző színezetet ad. De hangfestés nélkül is kelthet bennünk a zene tárgyi képzeteket. Így például Beethoven Pastorale-szimfóniájának első tétele közben napsütéses tájat vélünk látni s a programmzene általában bizonyos térbeli tárgyak és folyamatok képzeteit akarja felidézni. Azonban ezek a képzetek — föltéve, hogy nem az eleve megadott cím vagy «programm» hozza őket a tudatba — érzelmi asszociáción alapulnak ; nem közvetlen tartalmai a zenei hangképnek ; az igazi tartalom itt is az érzelem, ez idéz fel a maga természetének megfelelő tárgyi képzeteket. S hogy ezek mennyire szükségszerűség nélkül valók, kitűnik abból, hogy a különböző hallgatókban nem egyformák, sőt egészen elmaradhatnak a nélkül, hogy a zenemű érzelmi hatása csorbát szenvedne. A zenemű jelentését épp érzelmi tartalma adja meg, nem pedig a társuló tárgyi képzetek, amelyeket felidéz.

A zene tehát érzelmeket fejez ki. Mi módon fejezi ki? Erre azt szokták felelni : közvetlenül. Sok esztétikus szerint ugyanis, míg az ábrázoló művészetek tárgyi képzetek által fejeznek ki érzelmeket, addig a zenében ilyen közvetítő kép-

zetek nincsenek, hanem az érzelmi kifejezés közvetlen. Ámde ebben helytálló csak az, hogy a zenében nincsenek közvetítő tárgyi képzetek ; de azért a kifejezés itt is közvetett. Sem a művészetben, sem rajta kívül lelki tartalom nem fejezhető ki közvetlenül. A zenében a lelki tartalom hangképek — dallamok, összhangzatok — által fejeződik ki. De hogyan lehetséges ez? Milyen kapcsolat van érzelem és hangkép között? A XVIII. és XIX. század naturalisztikus elmélkedői formai hasonlóságban látták ezt a kapcsolatot. Feltették, hogy a zenei alkotás utánozza, másolja a kifejezendő érzelem természetes kifejezését s lefolyásának ritmusát és dinamikáját. Ezt a felfogást ma, miután felismerték a zenei formáknak százados fejlődés folyamán kialakult belső törvényszerűségét, felesleges cáfolni. Az utánzás esztétikai elmélete talán sehol sem vesztette el annyira talaját, mint épp a zenében. De ha hasonlósággal nem, akkor hogyan magyarázható meg a kapcsolat érzelem és hangkép között? Egyáltalában nem magyarázható meg. Itt oly tünemény előtt állunk, amely a maga irracionális voltában, felfoghatatlanságában épp oly rejtélyes, mint a szellemi teremtésnek bármelyik jelensége. Nem lehet megérteni, hogy valamely érzelem miért épp ezekben a hangképekben fejeződik ki, s viszont hogy valamely zenei alkotás miért épp ezeket az érzelmeket kelti. Nem lehet megérteni, miért van az, hogy a dur-akkord felszabadító, derüs, a moll-akkord pedig borús, bánatos jellegű. Érzelem és hangkép között szintétikus viszony van : nem lehet az egyiket levezetni a másikból. A zenei hangkép nem ábrázolja, hanem szimbolizálja az érzelmet. A zenének e hangszimbolikája a legcsudálatosabb nyelvek egyike : az érzelmi élet legsejtelmesebb, legtitkosabb rezgéseit is meg tudja szólaltatni, bár másfelől mindennemű képzet- és fogalomtartalom számára hozzáférhetetlen.

A kifejezés e természetes korlátai értetik meg a zenei élménynek néhány, a mi szempontunkból különösen fontos jellemvonását. Az egyik a kifejeződő érzelem határozatlansága. Hegel és Schopenhauer mutattak rá először nagy nyomatékkal arra, hogy a zene nem képes olynemű érzelmek kifejezésére, mint aminő a barátság, szeretet, gyűlölet, félté-

kenység és mások, mert ezekhez szükségszerűen hozzátartozik annak a személynek képzete, aki iránt barátsággal viseltetünk, akit szeretünk vagy gyűlölünk, akire féltékenyek vagyunk s így tovább, már pedig ezt a képzettartalmat a zene nem adhatja vissza. A zene csak általános, nem konkretizált érzelmeket képes kifejezni, örömet, bánatot, lelkesedést, sóvárgást stb., ezeket sem mint meghatározott tárgyakhoz vagy előidéző okokhoz fűződőket — ez újra bizonyos képzettartalmat feltételezne — hanem mint általában *az* örömet, *a* bánatot, *a* lelkesedést, *a* sóvárgást. Ez a határozatlanság azonban nem jelent elvontságot, egyéni jellegnélküliséget, tartalmi ürességet. A zenei kifejezés csak a fogalom határozottságához viszonyítva határozatlan. Érzelmi tartalmát tekintve a leghatározottabb, legtelítettebb, legegyénibb árnyalatú. A szóbeli kifejezhetőség szegénysége meg ne tévesszen bennünket. Beszélünk vidám, bánatos, sóvárgó zenéről; de mily sokféle hangulatot foglalunk így össze egy-egy jelzőben! A szó tehetetlen a hangulati árnyalatok kimeríthetetlen sokaságával szemben. Sóvárgó hangulatú zenét írt Mendelssohn, Schumann, Chopin, Wagner s még igen sokan mások; a nyelvnek úgyszólván csak egyetlen szava van a sok sóvárgó hangulatú mű tartalmi jelzésére; de aki fogékony a zene hatása iránt, nemcsak Chopin zenéjének sóvárgó hangulatát érzi különbözőnek attól, amely Mendelssohn, Schumann és Wagner zenéjéből árad ki, hanem Chopin különböző műveinek sóvárgó hangulatát is más- és másnak fogja érezni. A zenei hangulatnak ez az egyénítettsége nem akadálya annak, hogy a hangulat többféle képzettel kapcsolódjék. Ez az alapja a zenei kifejezés sokszor hangoztatott többértelműségének. Ugyanaz a bánatos hangulat különböző hallgatókban különböző képzetekkel társul, s mindenki a maga egyéni bánatára vonatkoztathatja. Ugyanaz a dallam — bizonyos hangulatirány határain belül — többféle szövegre alkalmazható, amint például azok a dalok mutatják, amelyeknek valamennyi versszakát ugyanarra a dallamra éneklik. Ez a többértelműség is azt mutatja, hogy a zenében érzelmi életünkből az jut kifejezésre, ami benne sajátosan szubjektiv, az érzelem lényege,

amelynek határozatlansága tulajdonkép pozitív értelemben vett meghatározhatóság s amely a hozzájáruló képzetek által különűl konkrétabb érzelemmé.

A zenei élménynek egy másik jellegzetes vonása — s ezt a mult század idealisztikus esztétikusai közül E. v. Hartmann fejtette ki legbehatóbban — az, hogy a zenében kifejeződő érzelmek nem reálisak, hanem színlegesek (Scheingefühle). Ez azt jelenti, hogy például az a szomorú érzés, amelyet Beethoven *Eroica*jának gyászindulója kelt bennünk, nem igazi szomorúság, nem hat ki való életünkre, nem olyan, mint az az érzelem, amelyet egy szeretett vagy nagyra tartott ember elvesztésén érzünk. A valóságos gyász hosszan üli meg a lelket, sajátosan színezi egész életünket s nem egykönnyen ad helyet másnemű hangulatnak. Ezzel szemben a zene keltette gyászos érzés nagyon is múlékony, azonnal megszűnik, mihelyt a zene más hangulatú tételbe megy át. A zenei érzelem valóság-jellege lényegileg nem más, mint egyéb esztétikai jelenségeké. Ahogyan a színpadon ágáló Hamlet nem valóságos királyfi és mélabúja sem valóságos mélabú, hanem a királyfi és egész lelkivilága csak a képzelet élményei, épp úgy a zenei hangkép és az általa keltett érzelmek is azok. Az esztétikai élmény más síkba esik, mint a gyakorlati valóság megélése. A vágyak és félelmek, amelyek a gyakorlati valóságban nyugtalanítanak, az esztétikai szemléletben elpihennek, s viszont az esztétikai szemléletben átélhetem a legkülönbözőbb tartalmakat vágyakozó és érdekeit féltő gyakorlati énemre való minden tekintet nélkül. A gyakorlati világ érdekeitől való elszakadottságában van az esztétikai élménynek Kanttól hirdetett érdeknélkülisége. A zenében kifejeződő érzelmek is kívül esnek a reális valóságon. Nem kapcsolódnak hozzá, nem folytatódnak benne, nem szenvedik el gátlásait. Épp a reális valóságtól való függetlenségüknél fogva ezek az irreális zenei érzelmek tisztábbak, töretlenebbek, mint reális életünk érzelmei, másrészt tartalmi, minőségi hasonlóságuknál fogva mégis utalnak rájuk, vonatkozásban állnak velük.

Ezzel pedig eljutottunk oda, hogy világosan felismerhessük a zenének valóságértelmező szerepét. A zene az ember

érzelmi életének legmélyebb és leghatásosabb tolmácsolója. Nem fejezi ki ezt az érzelmi életet minden mozzanatával egyetemben ; nincs eszköze, vagy csak nagyon korlátozottak az eszközei az objektiv elem, a tárgy, előidéző ok, irányító cél visszaadására ; csak azt, ami szubjektiv benne, a hangulati elemet, az én önmaga-érzését tudja kifejezni. De mivel mindaz, ami a reális életben az érzelem tiszta kifejlődését, maga-kiélését megzavarhatja, a hangképek eszményi világába, a művészet «érdeknélküli» birodalmába fel nem ér, azért a zenében kifejeződő érzés oly salaktalanságot, intenzitást és finom árnyalatosságot mutat, amilyennel a művészet világán kívül nem találkozhatunk. Méltán mondhatjuk, — az értelmezés mibenlétét illető felfogásunkra gondolva — hogy a zene érzelmi életünk lényegét fejezi ki. Hiszen azt szólaltatja meg, ami benne lélek, bensőség, aminek átélését becsesnek, lelki gazdagodásnak érezzük s amit semmiféle más művészettől nem kaphatunk. Hogy mennyire lényegéreztető a zene, mutatja a költészettel való kapcsolata is. A dalban a lírai költemény érzelmi tartalmát a zene mintegy felhangosítja, szuggesztívebbé teszi ; amit a szó csak halványan jelezni képes, benne színes életté elevenül ; az öröm ujjongóbbá, a bánat borúsabbá, a titokzatos sejtelmesebbé válik általa. A zenedrámában nagystílűen érvényesül a zene jellemző, azaz lényegkiemelő ereje. A külső történést, a drámai bonyodalmat megérteti a szó ; de a «belső cselekményt», az események lelki reflexét, a feszülő indulatok és szenvedélyek hevét minden szónál jobban nyilatkoztatja a zene. Drámai személyek és helyzetek egyaránt érthetőbbekké válnak a kísérő zene által. De az abszolut zene körében maradva is, minden komolyabb zeneélvező számára a zenei alkotás valamilyen becses mondanivalónak hordozója, valamilyen lényeges tartalomé, amelynek befogadása felemel, gazdagít és értékesebbé teszi az életet. Ösztönösen is rangfokozatba állítjuk a nagy zeneköltőket, vannak mélyek és kevésbbé mélyek s vannak, akiknek műveiből az egész mindenséget átfogó értékelést, a lét végső kérdéseivel való vívódást halljuk ki. Ha igaz az, hogy a művészet a valóság értelmezése, akkor a nagy művészek azok, akik mélyebb, rejtet-

tebb értelmét tárják fel a valóságnak ; s ha ebből a szempontból a legnagyobbakat említjük, akkor a Michelangelók, Shakespeare-k, Goethék és Dosztojevszkijek neveivel egysorban Bachét, Mozartét és Beethovenét is kell említenünk.

Az építészetet újabb esztétikusok szeretik párhuzamba állítani a zenével. E párhuzam alapja az a közös vonás, hogy nem ábrázolnak külvilági tárgyat, hanem érzelmet, hangulatot fejeznek ki. E hatásbeli, illetőleg tartalmi rokonságot már Goethe felismerte, s tőle ered Schopenhauer tanusága szerint az a tréfás, de a két művészet belső összetartozására nagyon jellemző szólás is, hogy az építészet megfagyott zene.[1] Nem feladatunk részletezni, mily mértékben áll fenn ez a hasonlatosság és hol vannak határai. Inkább rá akarunk mutatni egy különbségre, amely az építőművészet sajátos értelmező szerepének megértésére jelentős. Az építészetben kifejeződő érzelmek nem oly változatosak, nem oly finoman árnyaltak, nem oly egyéniek, mint a zenei érzelmek. A hangulatnak az az erős egyénítettsége, amelyet Michelangelo építészeti alkotásai éreztetnek, kivételszámba megy s nem is tapasztalható senki másnál (Wölfflin). Általában véve az építészet formanyelve inkább azoknak az érzelmeknek, hangulatoknak kifejezésére alkalmas, amelyek egész korok lelkületét, érzésvilágát jellemzik. A mai művészettörténet a különböző korok építészeti stílusait úgy tekinti, mint e korok jellegzetes életérzésének tolmácsolóit, s a stílusváltozás jelenségét nem is tudja végelemzésben másként megérteni,

[1] Schopenhauer is felvesz bizonyos analógiát építészet és zene között. Ezzel kapcsolatban írja a *Die Welt als Wille und Vorstellung* II. kötetének 39. fejezetében *(Zur Metaphysik der Musik)*: «Ennek az analógiának puszta érzése hívta életre azt az utolsó harminc évben sokszor ismételt, hetyke élces szólást, hogy az építészet megfagyott zene. Eredete Goethére vihető vissza ; ugyanis az Eckermannal való beszélgetések szerint.... a következőt mondotta: «Följegyzéseim között találtam egy lapot, ahol az építészetet megmerevedett zenének mondom s van is benne valami : az építészet keltette hangulat hasonlít a zene hatásához». Valószínűleg ezt az élces szólást sokkal előbb társalgás közben ejtette el s ismeretes, hogy mindig akadtak emberek, akik azt, amit így elejtett, felszedték, hogy azután ékeskedjenek vele».

mint akként, hogy következménye egy kor életérzése megváltozásának. Így hát az építészet remekeiben egy kor legmélyebb életértékelése, *életértelmezése* jut kifejezésre: az, hogy a kor milyennek érzi, vagy inkább, milyennek áhítja az életet, nyugalmas létnek, vagy mozgalmas küzdésnek, harmónikus örömnek, vagy komor feladatteljesítésnek, a végessel való megelégedésnek, vagy a végtelenbe törésnek. Tekintsük például a renaissance és a barokk építészet érzelmi tartalmát. «A renaissance — mondja Wölfflin — a szép nyugalmas lét művészete. Azt a megszabadító szépséget nyujtja nekünk, amelyet általános jóérzésnek és életerőnk egyenletes fokozódásának érzünk. Legtökéletesebb alkotásaiban nem találunk semmi olyat, ami nyomott vagy gátolt, nyugtalan vagy izgatott volna; minden forma szabad és egész s könnyed a megjelenésében; az ív a legtisztábban kerekedik, az arányok tágak és jólesőek, kielégültséget lehel minden, s azt hisszük, nem tévedünk, ha épp ebben a mennyei nyugalomban és szükségletnélküliségben ismerjük fel ama kor művészeti szellemének legfőbb kifejezését . . . A barokk más hatásra törekszik. Meg akar ragadni az indulat erejével, közvetlenül, leigázóan. Amit ad, nem egyenletesen éltető, hanem izgató, eksztatikus, mámorító . . . nem boldog lét, hanem levés, történés; nem a kielégült, hanem a kielégületlen és nyugtalan. Az ember nem érzi magát megváltva, hanem egy szenvedélyes állapot feszültségébe érzi magát belevonva.»[1] Wölfflin továbbá rámutat arra, hogy a barokk szellem egyik lényeges vonását, a fenségesnek pátoszát, egyedül a templomépítészet képes igazán kifejezni s ezzel magyarázza meg a barokk templomok roppant méreteit. «A lélek áhítozása a végtelenben való kéjelgésre nem találhat kielégülést a határolt formában, az egyszerűben és áttekinthetőben. A félig lezárt szem nem fogékony többé a szép vonal bája iránt, az emberek erőteljesebb hatásokat kívánnak: a lenyűgöző nagyság, a tér határtalan tágsága, a fény megfoghatatlan varázsa az új művészet eszményei.»[2]

[1] *Renaissance und Barock.* München, 1907. 22—23.
[2] U. o. 65.

Nem érdektelen, hogy Wölfflin az olasz barokk építészetet összeveti a kor nagy zeneszerzőjének, Palestrinának zenéjével s egy összehasonlító stíluselemzéstől várja a kettő rokonságának kimutatását. E rokonság előfeltétele és megértetője a tartalom hasonlósága, vagyis az, hogy a kor egész lelkét színező világérzés ihleti az építészt is, a zenészt is. Ugyanazt. az «értelmet» nyilatkoztatja mind a kettő.

Fejtegetésünkből talán eléggé kitűnik, hogy az a vonás, amelyet a művészetre nézve jellemzőnek mondottunk, valóban lényegalkotó s így a körébe tartozó minden jelenségen föllelhető. Meghatározásunk, hogy a művészet valóságértelmezés, felette áll a stílusok és korok különbségének. Ráillik épp úgy a valósághoz hívebben ragaszkodó, egyénítő naturalizmusra, mint a valóságtól érezhetőbben távolodó, eszményítő idealizmusra ; épp úgy a jelenségek körvonalait hangsúlyozó, azokat zárt elkülönültségben láttató, «linearis» ábrázolásmódra, mint a körvonalakat megbontó, a jelenségeket összefogó árnyakkal és fényekkel dolgozó, «festői» stílusra ; épp úgy a forma és tartalom, szabály és intuició harmóniás kiegyenlítettségét mutató klasszicizmusra, mint a forma és szabály béklyóit szétfeszítő, a végtelenbe sóvárgó romanticizmusra. Minden világszemléleti és formai különbözőség, sőt ellentétesség mellett abban valamennyien megegyeznek, hogy válogatnak, kiemelnek, egyszerűsítenek, lényegeket éreztetnek. Felfogásunk alapján magától adódik a művészeti kritika feladata is. Szempontunkból az nem lehet más, mint a művészeti élménynek a fogalmi nyelvre való lefordítása, annak az értelemnek tudatossá tétele, amelyet a művész a műalkotással szemléltet és éreztet. A kritika persze a művészi tartalom elemzésén kívül egyebet is adhat, így történelmi és genetikai tájékoztatást s esztétikai értékelést. Azonban a történelmi és genetikai magyarázat is a mű tartalmi megértését szolgálja, az értékelés pedig már ebből folyó következmény, megállapítása annak, hogy mennyire tudta a művész megvalósítani szándékát, mennyire volt képes eredeti vízióját egységes, szerves alkotásban megtestesíteni. A kritikus mintegy újra teremti a műalkotást, újra formálja

a művészi tartalmat a gondolat körében, még pedig úgy, hogy a művészi lényeget a fogalom világosságával mennél szembeötlőbbé tegye.

Ha a művészetet a maga egészében tekintjük, egy külön világ tárul elénk, amely, bár nem érzékfeletti, mint a platoni eszmék világa, mégis önálló, öntörvényű s, mint amaz, belső vonatkozásban van a tapasztalati valósággal. Nem rejti magában a valóság jelenségeinek tökéletes ősmintáit, nem nyujtja e jelenségek tökéletesebb képmásait, hanem kifejezi értelmüket, amint alkotói egyéniségében tükröződik. Tökéletesebb világ, mint a tapasztalati valóság, oly értelemben, hogy a dolgok lényegét tisztábban mutatja, mint maguk a dolgok. Azonban a szellem működései sorában a művészet nem az egyedüli, amely értelmez. Egy másik dolgozatomban[1] a bölcseleti gondolkodás és a tudományos gondolkodás alkatelemzése alapján azt igyekeztem kimutatni hogy a kettő különböző célokat követ: a tudomány magyaráz, a bölcselet értelmez. Ha összevetjük a bölcseleti értelmezést a művészetivel, akkor, elismerve a nagy különbséget, amely abból származik, hogy amannak eszköze az elvont fogalom, emezé a konkrét szemlélet, mégis megállapíthatjuk a kettőnek lényeges rokonságát. Ezt a rokonságot már régebben érezték többé-kevésbbé világosan; nyilvánul ez többek között azokban a szellemtörténeti párhuzamokban, amelyeknek alapja az a feltevés, hogy ugyanaz a világszemléleti tartalom szólal meg egy kor művészetében és bölcseletében — mint ahogy például a renaissance-kor felfogása a test és lélek belső egységéről épp oly erőteljesen fejeződik ki Michelangelo emberábrázoló művészetében, mint Giordano Bruno és Spinoza metafizikájában. S van az ember szellemiségének egy harmadik területe, amelynek lényege az értelmezés: a vallás is a maga sajátos kifejező formáival az emberi létnek, az egész valóságnak értelmét adja. A művészet tehát lényege szerint közelebb áll a bölcselethez és a valláshoz, mint a tudományhoz. Innen van, hogy a művészet belsőleg kap-

[1] *Tudományos gondolkodás és bölcseleti gondolkodás.* L. a Budapesti Szemle 1936. évi júniusi számában 319. és kk.

csolódhatik a bölcselettel és a vallással, de nem a tudománynyal. Van bölcseleti művészet, van vallásos művészet, de nincs tudományos művészet. Kitűnik ebből az is, hogy a világ értelmezése egyik legősibb, legmélyebben gyökerező szükséglete az emberi léleknek, amely íme a vallás, bölcselet és művészet hármas szervével fürkészi a valóságot, hogy értelmét megfejtse. A művészet valóságértelmezése egyben szükségkép igenlő valóság*értékelés*. A világ értelmének szemléleti-érzelmi megélését áthatja az esztétikai öröm melegsége, minden művészi élmény mintha azt mondaná nekünk, hogy a világ szép ; e szépség intenzív érzése pedig kisugárzik az egész élet- és világértékelésünkre : erősíti optimisztikus hitünket a világalap jóságában.

Szemere Samu.

AZ IRODALOMTUDOMÁNY KEZDETEI.

— Első közlemény. —

A kultúra legelső nyilvánulásai közé tartozik a művészet. A műalkotás a legmélyebb emberi készségből, természetadta tehetségből, lélekbeli ősforrásból fakad. A művészileg alkotó szellem önmagára eszmélését, öntudatra ébredését jelenti a tudományos megismerés. A művelt lélek elemi tulajdonságaiból, működési köréből eredő tény, hogy egyfelől művészileg alkot, másfelől — igazolva önmagát — elméletileg számbavesz.

A legmaradandóbban embert alakító művészet, az irodalom, attól fogva tudatosult, mióta műelmélete, az irodalomtudomány, eszmei magaslatra emelte.

Az irodalomtudomány létrejöttének, kibontakozásának ideje a klasszikus ókor. Az antik görögség és rómaiság kezdeményező tevékenysége e téren : 1. állandó *alakot* biztosított a nyilatkozásra kész anyagnak ; 2. megjelölte az értéket s annak *tartalmával* kitöltötte az alakot ; 3. az egységes egészet *műbölcseleti* keretbe foglalta. Ehhez mérten az ilyenirányú fennmaradt művek : 1. foglalkoznak a nyelv elemeivel (grammatika), a kifejezésmóddal (stilisztika) és versmértékkel (metrika) ; 2. tanulmányozzák a prózát (retorika) és költészetet (poetika), általában vizsgálják a kifejezett gondolatot (filológia) ; 3. az irodalmat magasabb, filozófiai szempontok szerint értékelik és bírálják, egyszóval műbölcseleti alapra helyezkednek.

Az antik irodalomtudománynak rendkívüli átfogó ereje volt : merített az irodalom történeti multjából (történettudomány), egyidejűleg elemezte a jelenvalót (leíró tudomány), végül megállapításaiból következtetéseket vont le a jövőre nézve (törvénytudomány).

Munkácsy Mihály

Virágcsendélet,
repr. (Szépm. Múz.)
Szabad Művészet
1948. 239. l.

7

Munkácsy Mihály

d.

Szabad Művészet

1950. 10. 393. l.

394. l.

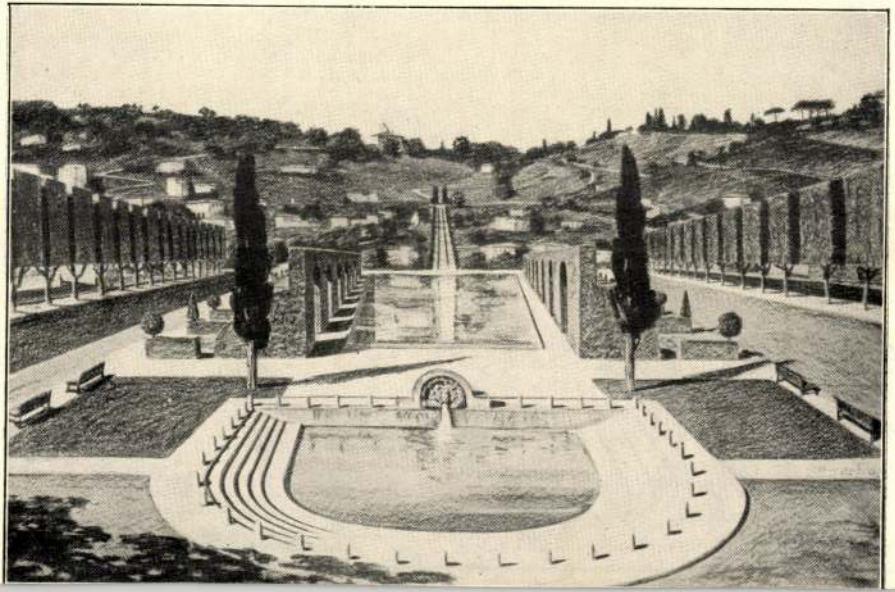

Munkácsy Mihály

Gentrument.

124, 137, 168,
245, 261, 419,
458. l.

ek ésmegfelelőnek azoknak megörzését

k.

hó 14-én.

főispán.

t.

Munkácsy Mihály

Nás. Ujs. 1879. 790 f

Munkácsy legujabb festménye. Hir szerint Munkácsy a müncheni téli kiállitásra „*Kedélyes óra*“ czim alatt diszes képet adott. Divatos teremben két előkelő nőt ábrázol, kik egy kutyával játszanak. A magasabb légkör hangulatát kitünően érzékité a müvész s jellemzése oly hatásos, oly biztos, mintha soha sem festette volna a nyomort.

BRELICH DALL'ASTA.

Le poesie *Il rogo*, *Sangue ed oro*, *Il parente della morte*, *Donne sulla riva*, *Le due donne*, *La barca sul mare morto*, *Il fanciullo*, *Taidi alla festa di primavera*, *Le strade scomparse* ed *I carri lontani* sono versioni di FRANCESCO NICOSIA e di LADISLAO TÓTH.

Munkácsy Mihály

utca Újpesten

Ugró 150. l.

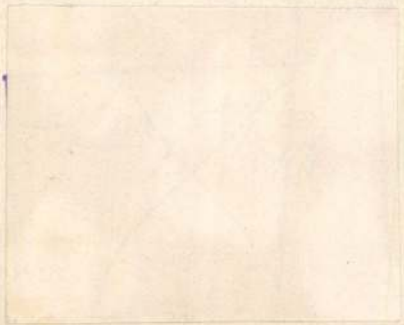

Ellen nyug

Négyszáz /:400:/ koronáról
temetőbeli torony helyr
utólagos elnámolás ter
hitközség pénztárából
kezeihez fizettetett. —

L. Pordány 1907. Julius hó 3

Munkácsy Mihály

l.

Huszármagyelenyel

144 l. u.

képekkel

A Műemlékek Országo

A sopronvármegyei é

társulat mellékelt határozat

másolatban átteszem.

Sopron, 1908. évi ju

„Petőfi“ könyvnyom

Mumbacher Lukács

l.

Egyházm. Lap

1863. 352. l.

...és képen a Bizottság Könyv-
Bögözi falképekről írt füzet

...e a falképek feltárása
...ésével járó jelentékeny ki a-
...kézem tisztelettel a bugo-
...veg bemesek elkészítésé-
...dása fejében részemre
...árinmot Harabonként
...t kegyesen utalványoz-
...ntánis képes legyek vidé-
...lékeinek feltárában köz-
...:

Maradtam mélytiszte-
lettel

Kptvb. Csehély Adolf
Tanár.

fák poezisét adják végtelen variációkban. Úgy látszik felosztották egymás között egész Angliát, Skótországot és már fel is használták, Spanyolország, sőt India, Tunis, Marokkó annektálása is bekövetkezett. Kiállításuk felér egy geografiai kirándulás tanulságaival. Mi marad még hátra? El lehetünk készülve arra is, hogy valamelyik szemfüles angol rézkarcoló egy sarkvidéki expedicióhoz csatlakozik.

A piktor megelégszik egy guggoló vagy előre lendülő emberi test titkainak kibogozásával, vagy egy domboldalon őrködő facsoport szépségének festői kifejtésével, a rézkarcoló tengerre száll, hónapokig utazik egy motivumért.

Meddig?

Ameddig valamelyik francia művész csak úgy véletlenül megint fel nem forgatja a grafika formanyelvét, hogy az angol »mesterek« elrágódhassanak rajta néhány tízesztendeig.

*

Munkácsy Mihály jubiláris kiállítása. Ötven évvel ezelőtt állított ki először Munkácsy. A félszázad fordulásával jubiláris kiállítást rendezett képeiből az Ernst-muzeum. Munkácsy művészetének értékét, kifejlődésének útját, fordulóit meglehetős pontossággal rekonstruálhatjuk a szépművészeti múzeum Munkácsy-gyüjteményéből, e kiállítás nem helyezi új világításba a mestert, de azért még sem volt felesleges és haszontalan munka a magánosok kezében levő szétszórt képek egybegyüjtése és kiállítása. Szükséges és hasznos ez a »mementó«. Kár lett volna elmulasztani az alkalmat. Munkácsy neve a magyar művészettörténelemben megkülönböztetett helyet foglal el, művészete mégis gyökértelen nálunk. Gyökértelen volt a művész legragyogóbb sikereinek idején is, a pompázó világhódítót bámulták benne, művészete az egyre visszatérő magyar motivumok dacára idegen, megértetlen maradt. Liebermann tanult tőle, de a magyar festők munkáiban csak bizonyos külsőségek, technikai vonatkozások szivódtak fel. Két három tehetségtelen utánzója csak kompromitálta őt, Munkácsy-klisséket adtak, holott Munkácsy maga volt a megszemélyesült ösztön, festői érzés. Az impresszionizmus felviharzásának ideje meg éppenséggel kizárta azt, hogy Munkácsy a maga értéke szerint elhelyeződjék. Ma amikor lezárultak e küzdelem aktái, végül aktuálissá vált Munkácsy, verekedő emberek lekicsinylése éppen úgy nem illeti őt, mint sötétfejű emberek frázisözuhataga. Felül áll mindkettőn. Művészetének eredményei tisztán, tömör egységgel tárulnak elénk, ezeknek az eredményeknek tiszta értékeit immár nem csorbítja semmi sem, a hiányosságok, a tökéletlenségek kuszaságát pedig nem mossa el a görögtűz hazug fénye.

Az Ernst-muzeum kiállításából nem eszmélünk rá más Munkácsyra, de nyeresége nehány kitünő képpel való találkozásunk (ez a legfontosabb mozzanat), másrészt mert magánosok kezében levő, tehát az amerikai milliárdosok és muzeumok büdzsével nem rendelkező emberek anyagi erejéhez mért képek, szóval befejezetlen munkák, vázlatok, próbálkozások teszik az anyag túlnyomórészét, Munkácsy műhelyének levegőjét közelebbről érezzük, egy-egy befejezett nagy képének muzeumi hozzáférhetetlenségét lefokozzák az itt kiállított képek, elhárítják a befejezett, lezárt munka és a szemlélő ember kutató fantáziája közé ékelt sorompókat.

Az Ernst-muzeum kiállításán, ismétlem, Munkácsy műhelyének intimitását, a művész emberi közelségét érezzük, példátlan ősereje tüzét, az első koncepció lázas fellobbanását. Néhány energikus ecsetvonással vászonra mázolt festékcsomóban már ott parázslik a kész kompozicio. Az a drámaiság, amely majdnem mindegyik képére ráveti árnyékát e próbálkozásokban eruptiv feszültséggel sistereg. Zseniális piktor volt Munkácsy, de gyenge ember. Nem birta el hirtelen emelkedésének szédítő iramát, nagypénzű de rossz izlésű emberek számára gyártott rengeteg silány képet, a tömeggyártás felszívta energiáinak legjavát. Majdnem hihetetlen, hogy a sátorozó cigányok című képet (1873), mely oly erős, mint a legjobb barbizoni munka, ugyanaz a kéz festette, mint az édes-mázas polgári zsánerképeket.

Általában Munkácsy pályafutásának egyik jellemző tünete, hogy a hanyatlás periodusában számtalan variációban ismétli azt a témát, amely előbbi feldolgozásában jól be-

Nyugat 1914. évf. 1

vált. A zsánerképek mellett jó példa erre Krisztus drámájának újabb meg újabb feldolgozása. A megrázó drezdai feszület és a grandiózus amerikai Pilátus kép mellett lehangoló, szivetfacsaró látvány az Ernst-muzeumbeli kiállítás attrakciója az »Ecce Homo«. A bomlott, ernyedt energiák végső lobbanása ez a nagyméretű kompozició. Gyötrelmesen rosszul megfestett tömegből itt is, ott is kivillan egy csodálatos erővel megkonstruált figura, a kaotikus tömeg zavaros összeverődöttségét helyenként egyenletes felépítés ritmusa oldja fel. Klasszikus építőmesterek roskadozó palotáira emlékeztet ez a kép, még romjaiban is nagyarányú és a foszladozó szépségek a hatalmas tettekben megnyilatkozó teremtő akarás egykori erejét hirdetik.

*

Bálint Rezső képei. Bálint Rezső nevét, munkásságát érdemén alul ismerik nálunk. Nem tudta eléggé hangosan beléordítani az emberek fülébe, hogy él és van. Tartózkodó szemérmes elhuzódása megbosszulta magát és csak nyolc-kilenc esztendős küzködés után érte el azt, hogy neve külön recenziók fölé nyomva legalább egy napig olvasható volt a napi lapokban. Ez ritka eset nálunk, hol huszonhárom éves megállapodott piktorok és harmincéves akadémikusok ülnek a kávéházi asztalok mellett.

Bálint Rezső első tanítója Rippl-Rónai József volt. Nem a szó iskolai értelmében, mert nem is ismerték egymást. Rippl-Rónai képeiből kiolvasott tanulságok irányították őt, amikor elindult és e tanulságok még ma sem törlődtek ki teljesen művészetéből. Bálint Rezső kontemplativ, passziv egyéniség. E két tulajdonság művészetét gyökerestül áthatja, ami már a motivumainak kiválasztásában is megérzik. Ez azért fontos, mert a motivumok megválogatása a művész erőtudatának, értelmiségének döntő próbája.

Bálint Rezső nem bástyázta magát körül valamelyik uralkodó irány programjával, művészetében nem jegecesednek pozitiv elemekké az átszűrt hatások. Pikturája talán ezért is kevéssé pregnáns, de sokkal gazdagabb, intenzivebb, mint azoké a fiataloké, akik valamely művész eredményeit végső konzekvenciákig tovább fejlesztik magukban.

A legtöbb képe egy-egy interieur érzékeltetése. Ez nála pihenést, erőgyüjtést jelent csupán, nem pedig az emberi test aktivitásából következő problémák kikerülését. Komolyabb, nagyobb felkészüléssel megcsinált képeinek centruma minden egyes esetben az emberi test mozgása és a térben való elhelyezkedése.

E letompított diszkrét piktura a monumentalitás felé lendül, bár a lendülés irányvonala szakgatott és nem mindig mutatja tisztán a művész hajlandóságát.

Tűzfalak című képe, nagy aktja, néhány arcképe rendkivül komoly, nagyigényű munka. Kisebb képei jól érvényesülnek a Budapesti Műhely szobáiban, de már a közepes nagyságú képeket bántó módon összeszorítják a bútorokkal zsúfolt alacsony szobák. E helyiségek nagyjában inkább elnyomják, mintsem kiemelnék Bálint Rezső képeinek szépségeit.

A Művészház gyüjteményes kiállítása. Teplánszky, Nagy István és Gedő Lipót. Hármuk között Gedő Lipót a legtehetségesebb. Kisebb rajzai frissek, intelligensek. Egy-egy mozgás lendületét markánsan biztos látással jegyzi le. Szinérzése is kitünő. Nagy kár, hogy nincs hite vagy ereje ahhoz, hogy képeiben befejezze mindazt, amit megkezdett. Testetlen figurák lézengenek a háttér szines levében, elmosódó üres színfoltok jelzik az emberi test egyes részeit.

BÁLINT ALADÁR

BERNSTEIN

Nemrégiben, mikor a holland miniszterválság idején Troelstra kérdést intézett Karl Kautskyhoz, vajjon akkor sem szabad-e a jó szociáldemokratának a kabinetbe lépni, ha csak ezen az úton menthető meg az általános választójog, — a politikai intranzigencia nagymestere azzal a diplomatához is illő válasszal felelt, hogy nem, azaz mégis: igen, de csak kivételesen és kényszerhelyzetben, azonban ezt a világért sem szabad a politikai hatalom meghódításának tekinteni.

A német szociáldemokrata párt revizionistái, élükön Bernsteinnel, sokáig mulattak ezen a dodonai feleleten, mely tényleg nem nélkülözi a humort, de azért, vagy talán

< Munkácsy Mihály >

Éber László: <

Uj Magyar Szemle

1900

Munkácsy Mihály

Kat. Münch. 1929

11. 1.

), 78×62 cm.

FESTŐ, XVIII. század
ptomban
, 65×50 cm.

FESTŐ, XVIII. század
se
22×18 cm.

FESTŐ, XVIII. század
I. József
89×71 cm.

FESTŐ, XVIII. század

89×71 cm.

FESTŐ, XVIII. század

gamen, olaj, 14·5×11 cm.

FESTŐ, XVIII. század

lis, pergamen, 8×6 cm.

FESTŐ, XVIII. század
e
lis pergamen 7·2×6 cm.

FESTŐ, XIX. sz. eleje
a
gamen, olaj, 14×9 cm.

Munkácsy Mihály

Ribeux francia festőtől (nevét ellenőrizni Thieme-Beckerből) leste el aszfaltba agyazott festői modorát; Ez a modor végeredményében Caravaggiora megy vissza.

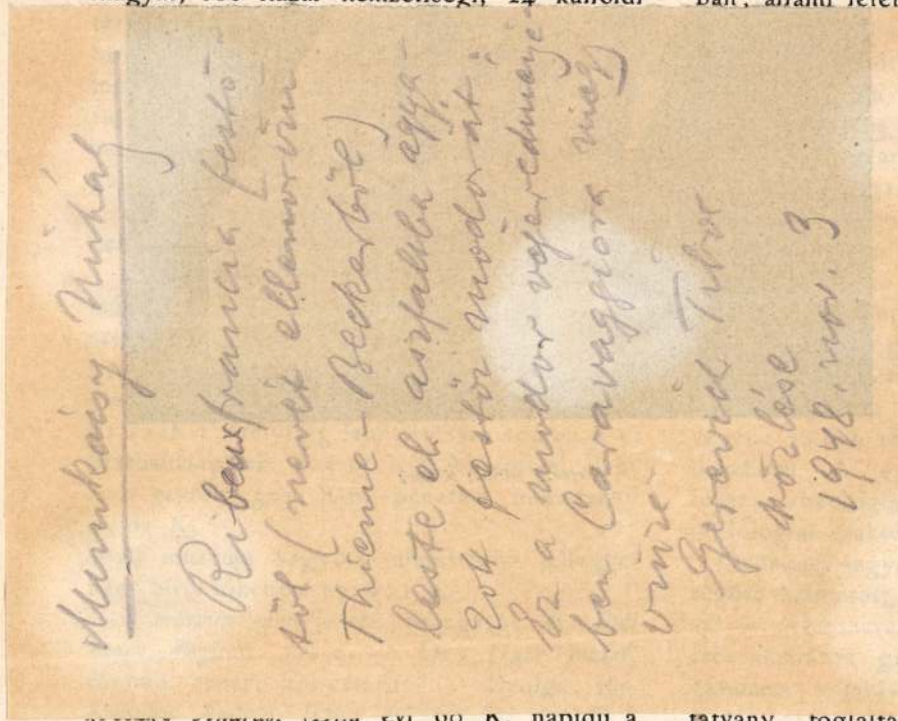

Gerevich Tibor
közlése
1948. nov. 3

preparátora pedig csekély díjazásért
a azt.

zeumi könyvtárból 28 olvasó 93 mű-
nált. Használati dijakból befolyt 4 K.
umot sok ingyenes és 98 fizető láto-
te meg. Látogatási díjakból 56·50 K,
s eladásából 4·80 K folyt be.

üjtemények törzsanyaga. *Könyvtár:*
nyv. *Régiségtár:* 4931 db. *Képzőművé-*
itemény: 51 festmény. *Természetrajzi*
ny: 639 ásvány.

úzeum és könyvtár fenntartója saját
ából 1914-ben 2021·37 K-t fordított az
. Nevezetesen a könyvtárnál: személyi
ra 180 K-t; gyarapításra 429·99 K-t;
sra 111·80 K-t; helyiség fenntartá-
·52 K-t. A múzeumnál: személyi ki-
524 K-t; gyarapításra 420 K-t;
szükségletekre 6·80 K-t; helyiség
ására 85·26 K-t. Pénztári marad-
könyvtárnál 986·10 K; a múzeum-
52 K.

zeum személyzete. Igazgató: *Csesznák*
ir. tan., polgármester, a múzeumi és

értékesebb tárgyak: XVIII. századbeli kályhatöredékek a Békéscsabához közeleső Vandhátpusztáról, néhány régibb pénzdarab, egy 1848-ból származó vitézségi érdemjel és egy ősi malom.

A *néprajzi* gyüjtemény csabai tárgyakkal gyarapodott. E tár fejlesztésére fordították a legnagyobb gondot. A szaporulat 74 db. Ezek sorában nevezetesebbek: értékes női bunda, ködmön, férfi-ködmön, ruhaneműek s a ház berendezéséhez és a gazdálkodáshoz tartozó több régi tárgy. A gyüjtést április, május és június hónapokban az igazgató néhány főgimn. tanulóval együtt végezte.

A *képzőművészeti tár* áll. letétként az Orsz. Szépművészeti Múzeumtól 6 db képet kapott, amelyek közül kiválik Munkácsy két festménye. Önerejükből megszerezték Jankó János két tollrajzát, egy festményét és Jantyik néhány rajzát.

A *természetrajzi gyüjtemény* 244 db bogárral és lepkével gyarapodott; e tárgyakat a tanítványok érdeklődése juttatta a múzeumba.

A múzeum igazgatója részt vett a Főfelü-

Munkácsy Mihály

Hitlap 1949.
márc. 6.

Munkácsy Mihály

1882-ben hosszabb tartózkodásra Bécsbe érkezett. Egy ottani ujságíró ki szerette volna sütni, hogy a nagy festőművész osztrák származású. Felkereste és megkérdezte tőle:

— Fiatal korában, ugyebár, más neve volt a művész úrnak?

— Igen, — felelte Munkácsy, — akkor még Miskának hivtak.

Könyvtár

9. I. 11.	312.000
80 III 28	6,800.000
94.	22,089.000
106.	3,507.000
116.	12,000.000
118	99,000.000
128.	700,000.000
152	525,000.000

4. VII 14. Acs	566.72
14. VII 23 Bpest 8 n	6.18
16. VII 27 NA protés	80.—
17. VII 28 [illegible]	20.—
29. VII 30 Bp 9	6.18
47. IX 24 Arch. Ev. IV–VI	100.—
48. IX 24 Galindés (topográfia)	660.—
51. IX 25 Acs	360.10
52. IX 25. [illegible]	41.98
55. IX 28 [illegible] protés	300.—
56. IX 30. Bp 9 n	6.20
58. X 1. [illegible]	20.—
97. X 24 Toth 1 [illegible]	100.—

Munkácsy Mihály

d

Egyházm. Lap
1881. 223. l

74026 szám.

A müemlékek orsz. bizottságának, f. évi 495.sz.felterjesztésére tudomása végett kiadom.

Budapesten, 1904.szeptember hó 15.

A miniszter meghagyásából:

Lippich

osztálytanácsos.

Munkácsy Mihály

Irod

Rabinovszky Máriusz = Munkácsy Mihály: Köpülő parasztanzony. Művészet szemlélet 1948. 6. sz. Keppel

96.156-1915. szám.

III.

A Műemlékek Országos Bizottságának, f. évi augusztus hó 24-én tartott albizottsági üléséből 337. sz. a. kelt fölterjesztésére, szives tudomása s további eljárás végett másolatban kiadom.

Budapest, 1915. szeptember hó 2

A miniszter helyett:

Munkácsy Mihály

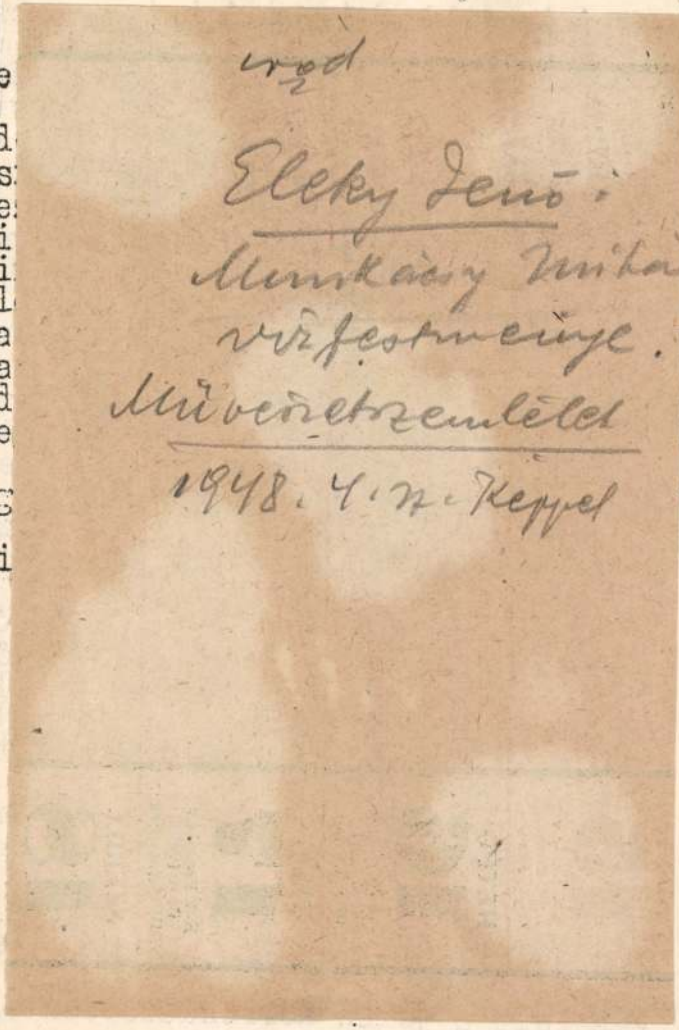

nek, évi zsoldnak/ egy évi és egy ha
bérnek, hetibérnek vagy napibérnek e
b/ az a/ pont alatt emli
levonásokat tételenkint részletezve
c/ az alkalmazott által
családi pótlék természetével biró
összegét,
d/ az 1. a/ pont alatt en
is, hogy mennyi a fizetés természete
alól mentesitett részének a fele,
e/ a beszerzési előlegnel
lyezhető legmagasabb összegét.
6. A közvetlen hivatali
zási joggal felruházott hatóság kö
szerzési előleg az irásbeli bejele
lyeztessék és kiutalványoztassék.
Az utalványozott beszerz
ba sorozott tisztviselők által két
ron egyenlő részletben vehető fel
ványozás után azonnal, a második ré
részlet pedig hat hónappal az első
Amennyiben azonban az al
főnöke - az általa alkalmasnak tal
alapján - a felveendő beszerzési e
ja, hogy az alkalmazott:
a/ tagja valamely beszer
előlegnek utalványozott összegét a
nyezte, vagy
b/ még a beszerzési elől
előlegnek felét, a három részletben
egyharmadát, illetőleg kétharmadát
vásárolt a jelen körrendeletben em
keket, vagy
c/ a beszerzési előlegnel
leteit rendeltetésének megfelelően
a második illetőleg harm

Munkácsy Mihály

1.

Szabad Művészet

1948. 202. l.

temploma, ~~legvégül~~ majd. a monumentális

gyar müvészettörténetben egészen
a francia Canevalé révén a francia-
~~tendenciá~~ irás első képviselője hazánkban.
us a klasszicizmus első elemeinek
pedig a kor legnagyobb falfestője
l kitüntetett Maulbertsch ~~Franti~~ diszi-

hatjuk Vác müvészeti emlékeinek java,
üpártolása révén jött létre. A kananoki
ta csakugy mint a püspöki palotául
, sőt még a Városháza is, ~~melyben első-~~
~~k otthont~~. Még oly gyakorlati alkotá-
z egész országban egyedülálló barok
megörökitő Diadalkapu M; gazzinak és

ác egyedülálló kivétel. Elsoroltam
ázad barok főpapjaiból, s folytathatnám
ogy minden nagyobb Városunknak megvolt

ZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM
...ti ügyosztálya

Munkácsy Mihály

Szomory Dezső:

Párisi emlékek

c. könyvében

fentiről.

MŰGYŰJ... ...SÁGA
289/28
Ikt. 1928. Július hó 1. n.

a./ A 75224.s

letdijak fejében 1.112 azaz:

b./ A 75225 s

jelenléti dijakra stb.. . . .

jutalmakra és segélyekre. . .

azaz: Egyezeregyszáznyolcvan

c./ A 78881.s

detési költségekre 367 P.94 f

És végül d./ A 78882.s

azaz Egyezerháromszáznegyven

1928.évi junius hó 25-én. A m

helyettes államtitkár.

A hi

minis

...anyát csatoltan megkül-

Kiváló tisztelettel
...július 27-én.

[signature]

...kir. udv. tanácsos,
Főigazgató.

Munkácsy Mihály

1.

Katalog der Gemälde-Sammlung der Königl. neuen Pinakothek in München. X. Aufl.

108. l.

Péczely Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

A falu hőse.

Olajfestmény/A kész kép/

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
15.old.

M Ű V É S Z É T
X.évf.1911.
313.

Péczely

M u n k á c s y M i h á l y :

Fonó asszony.

Ceruzarajz

Pesti -irlap 1925 XLVII hov.
22. 46 o. Rozgony

Munkácsy Mihály: Ülő nő interieurben. Fénykép 8x10.

Az Ernst-múzeum akció-kiállitásáról.

Magyar Művészet 1927.1.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály: Kukoricás.
szines. Szépmüvészeti Muzeum.

Magyar Müvészet 1927.9.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály /1844-1900/:Tépéscsinálók. 1871.
Károlyi László tul.Fóthon

Magyar Müvészet 1926.545.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Tanulmány Milton-hoz
olajfestmény

Magyar Művészet 1927.167.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Női képmás.1864.
Kiss Mihály tud.

Magyar Müvészet 1927.11.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály /1844-1900/:Vihar a pusztán.
Krausz Simon tul.

Magyar Müvészet 1927.lo.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály /1844-1900/:Befordultam a konyhára.1868.
Bischitz Gyula tul.

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
116.

Péczely

M u n k á c s y M i h á l y :

Pillanatnyi felhevülés

Olajfestmény

Nagy aranyérem, 1888.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
145.

Péczely

M u n k á c s y M i h á l y :

A vén betyár

Olajfestmény

Fényképi soksz.

Rainer Károly tulajdona

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
146.

Péczely

M u n k á c s y M i h á l y :

Tanulmány a Falu hőséhez

Olajfestmény

Bakonyi Károly tulajdona

Fényképi soksz.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
146.

Péczely

M u n k á c s y M i h á l y :

Köpülés

Olajfestmény

Nemes Marcell tulajdona

Fényképi soksz.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
150.

Péczely

M u n k á c s y M i h á l y :

Sátorozó cigányok

Olajfestmény.

Fényképi soksz.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
151.

Péczely

M u n k á c s y M i h á l y :

Pihenés az erdőben

Olajfestmény

Fényképi soksz.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
149.

Péczely

M u n k á c s y M i h á l y :

Két család/Vázlat/

Olajfestmény

Lederer Artur tulajdona

Fényképi soksz.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
147.

Péczely

M u n k á c s y M i h á l y :

Mosónők

Olajfestmény

Nemes Marcell tulajdona

Fényképi soksz.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
147.

Péczely

M u n k á c s y M i h á l y :

A falu hőse/Vázlat/

Olajfestmény

Herzog Mór tulajdona

Fényképi soksz.

Péczely Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

A honfoglalás.

Olajfestmény./A kész kép/

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
11.old.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
397.l.

Péczely
Béla

M u n k á c s y M i h a l y :

Asitó inas/Vázlat/

Olajfestmény

Szépmüvészeti Muzeum

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
400.l.

Péczely
Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Tanulmány a Siralomházhoz

Olajfestmény
Szépmüvészeti Muzeum

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
340.l.

Péczely
Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

A kolpachi kastély dísztermének egyik falfestménye/Tájkép a pataknál/

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
341.l.

Péczely
Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Munkácsy Mihályné ifjukori arcképe

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
401.l.

Péczely
Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Tanulmány a Siralomházhoz

Olajfestmény

Szépmüvészeti Muzeum

Képes Pesti Hirlap 1928 I. nov. 21. 3 o.

Rozgonyi

Munkácsy Mihály: Olvasás közben.

6x8.

1930 LII.

Képes Pesti Hirlap aug.15.1 o.

Rozgonyi

Munkácsy: A vig dobos. 1872. Teljes oldal.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
284.l.

Péczely
Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Regélő honvéd.

Olajfestmény.

Pongrác Gézáné tulajdona.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
285.l.

Péczely
Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Felolvasás.

Olajfestmény.

A Szépmüvészeti Muzeumban.

Péczely Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Ecce homo.

A kész kép./Olajfestmény/

M Ű V É S Z E T.
II.évf. 1903.
10.old.

Péczely Béla.

M u n k á c s y M i h á l y :

Paál László képmása/baloldalról/

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T .
I.évf. 1902.
5.sz. 312.old.

Péczely Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

A honfoglalás.

Az első vázlat/Tollrajz/

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
11.old.

Péczely Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Ecce homo.

Az első vázlat./Olajfestmény/

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
10.old.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
289.l.

Péczely
Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Árviz.

Olajfestmény.

A Szépmüvészeti Muzeumban.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
288.l.

Péczely
Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Arckép/Báliruhás nő/

Olajfestmény.

A Szépmüvészeti Muzeumban.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
288.l.

Péczely
Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Arckép/Magyar ruhás nő/

Olajfestmény.

Szépmüvészeti Muzeum.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
282.l.

Péczely
Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Röck bácsi arcképe

Szénrajz.

A Szépmüvészeti Muzeumban.

Péczely Béla

M u n k á c s y M i h á l y

egyetlen német levele facsimilében.

/Kelt 1881.aug.7.- Nem járul hozzá első festményének kiállitásához, mert nem hiszi,hogy a mai igényeket kielégiti.Szeretné a képet megvenni./

M Ű V É S Z E T .
I.évf. 1902.
4.sz. 277.old.

Péczely Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

első festménye/falusi ház belseje, a kandalló mellett siró-nevető fiatal asszony,ölében csecsemőjével, hallgatja férje levelét,amit a mótárius felolvas,mellette apja/

Egész oldalas autotipia.

M Ű V É S Z E T .
I.évf. 1902.
4.sz. 285.old.

Munkácsy Mihály: Haynald biboros

Nouvelle Revue de Hongrie 1938.
XXXI. année, LIX. tome, 379 lap.

Péczely Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Zálogházban

Olajfestmény.

Az Orvosszövetség kiállitásából

Egész oldalas kép.

M Ű V É S Z E T .
I.évf. 1902.
5.sz. 357.old.

Budapest, 1923. december
hó 13. végrehajtó biz. ülésből.

Dr. Szőmi.

Munkácsy Mihály: Haynald biboros

Nouvelle Revue de Hongrie 1941.
XXXIV. année, LXIV tome, 12 lap.

Péczely Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

A falu hőse.

Az első vázlat/Szénrajz/

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
15.old.

Munkácsy Mihály: Éjjeli csavargók

Nouvelle Revue de Hongrie 1941.
XXXIV. année, LXIV. tome, 152 lap.

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
88.l.

Péczely
Béla

M u n k á c s y M i h á l y :

Tájkép/Erdei ut/

Vizfestmény

Magyar Müvészet 1927.442.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály: Virágcsokor.
Andrássy-gyüjtemény

Magyar Müvészet 1927.442.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály;Az itatónál.1869.
Andrássy gyüjtemény

Uj Idők. 1896.
T. é. 19. sz. 440–441. l.

Munkácsy Mihály: Ecce Homo. –
(Rézkarc)

Magyar Müvészet 1925.2.sz.41.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Utca.
Szépmüvészeti Muzeum

Magyar Müvészet 1925.2.sz.54.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Tájkép.
tollrajz.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.45.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:A baba látogatói c.kép tollrajza.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.43.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Arckép.1867.

1897. uj Idők.
41 sz. 293 l.

Munkácsy Mihály: Fiúk

1937 تم الطبع
طبع ٢٢٣٠

Munkácsy Mihály

l.

Szépm. Múz. Ért.

X. 208. l.

adattár.

Munkácsy Mihály

1.

Farkas Zoltán:

Paál László levelei Munkácsy Mihály hoz.

Szépm. Múz. Évk.

X. 195. l.

Hajos

Munkácsy Mihály

Théodore Beregi: Un peintre de la vie: Michel Munkacsy

Munkácsy méltatása, néhány közismert életrajzi adattal.

Arts. 1951. jan. 5.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
341.– 1907. szám.
Érkezett: május 15.

(Munkácsy Mihály)

Simkó József: Ecce Homo. ( ) legújabb festménye. 16-r., 1 kép, 16 l. Bp. 1899.

Gent (2029)

M. KIR.
IPAROKTATÁSI
FŐIGAZGATÓ.

BUDAPEST,
VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2. SZ. III/8.

2173. szám.
191 3.

Nagyméltó
Báró Forst
v. b. t. t., a Műemle

A budapesti ál
kei az 1912. évi nyár
sük alkalmával F
már műépítész veze

Munkácsy Mihály

Sedelmeyer Ch.:
Michael von Munkácsy, sein Leben und seine künstlerische Entwicklung. 4-r 86 kép. 154 l.
Paris, 1914.

Ugent (2014)

=	m³	0 46	30 -	13 80
ve állitása				
				150 -
ből sima				
			12 -	190·80
0 vtgs				
4·29 ~~4·78~~			48 -	205 92 ~~229·44~~
kerest m				
			12 -	98·40
m vtgsban				
30 17 ~~27~~			4 ·50	135 77 ~~136·22~~
				~~1177·16~~
				1153 19

Bernát, Kolozsvár, Mátyás kiraly-tér 32.

(Munkácsy Mihály)

Rózsaffy Dezső: <>

8-r. 18 l. Bp. 1936

Gent (1940)

aposi és riomfalvi templomok-
itettek, melyek a tanuló ifju-
üemlékek megbecsülése, ezek iránt
a és müemlékeink népmüvelő
érdekében Kereskedelemügyi
Ő Nagyméltóságának engedé-
erkentésére az iskola céljaira

gyi m. kir. Miniszter Úr Ő Nagy-
lva az intézet törekvéseit és
k tanulmányozásának nagy
l tanulóinknak az említett
ült felvételek körül tanusi-
évi április hó 17-én 19953. sz. a.

Munkácsy Mihály

D'Avril, Adolphe:

Quelques mots sur les pre-Raphaelistes (á propos de Munkácsy) „Kny Revue de l'Art Chrétien) H. és é. n.

Gent (477)

Tekintetes

Müemlékek Országos Bizottsága

Budapest

Van szerencsém tudomásukra h
jogi doktorjelöltért ugy az anyagi
Tekintetes Bizottsággal fennálló k
kor vállalni hajlandó vagyok.

III.fiz.c
. pesti kir

0.000 K. 4% magyar járadék-
i 1én esedékes félévi szelvény
további fizetéséket Korsugón
lban folyosittatni.
Minthogy azonban az ./. alatti irat
részére mázig az utalványozás
, kinek fizetésére szüksége van;
tovics Vendelnek az ./. alatti
ett részletezéssel a hagyatéki
. Koronát kifizettettem, s igy
ak a havonlénti 54. K. fizetés
5. tétel alatti Második félévi
y vagyis 1913. évre összesen 524.
tovics Vendelnek kifizetendő
ték után befolyó 1600. K. jöve
Következő évre 1076. K. felesleg
lyből az esetleges rendkívüli
federhetől.
Kisztelettel

Nagyonkyistvám

Kir. Tanácsos, Ferenc-József r. Lovag
ny. Kormányzó, gr. Andrássy Dénes
végrendeleti végrehajtója

<Munkácsy Mihály>

Feleky Géza:

< >. 8-r.
10 kép 171 l.
Bp. é. n.

Gent (663)

Munkácsy Mihály

Krisztus Pilátus előtt c. képe a
Székesfővárosi Képtárban

Repr.

Szendy Károly dr.:

Budapest Székesfővárosi Közigazgatási Évkönyve 1942

Bp. 1943. 73. l.

előtt. 92. l.

99. l.

Bizottsága ..... tól

a mai napon felvettünk.

Azaz 8. P25 f.

Budapest, 1936. január hó 8. n.

Ez a nyugta csak a postatakarékpénztári elismervénnyel, vagy főpénztárunknak a befizetést igazoló elismervényével érvényes.

KIR. MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST, VIII, MÚZEUM-KÖRÚT 6

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
KIFIZETENDŐ.

elnök

Ksz. 5822.

315/S

[Munkácsy Mihály]

Farkas Zoltán: [ ]

8-r. 65 kép.

Bp. 1941.

Gent (653)

talányt engedélyezvén, a vonatkozó s
állampénztárhoz intézett rendele-
kelve megküldöm oly megjegyzéssel,
nulmányutja eredményéről beszámolni

ltóságodat a f.évi május hó 27-én
ésére, tudomása és további eljárás

unius hó 7.
er helyett:

Károlyfalvy

amtitkár.

G Y U L A v.b.t.t.urnak, a
Bizottsága elnökének

Budapest

< Munkácsy Mihály >

Farkas Zoltán: < >
16-r. 36 kép, 33. l.
Bp. 1943

Gent (655)

Ugyanez francia-
ul.

86239. szám.

A Müemlékek Országos Bizottságának megküldöm.

Budapest, 1913. junius hó 5.

A miniszter rendeletéből:

Dr Majovszky Pál

osztálytanácsos.

Munkácsy Mihály

Laverdant, Gabriel Désiré

Le Christ devant Pilate de Michel de Munkácsy. 8-r. 2 kép 74 l. Paris, 1887.

Gand (1743)

4/. Ra. mynata rae

Ma

Bundareal, 1908.

〈Munkácsy Mihály〉

Kartak Pál: 〈 〉
4-r. 5 kép 43 l.
Pozsony, e. n.

Gent (1174)

Uzar: 〈 〉 8-r, 5 kép
40 l. Pozsony,
e. n.
Gent (1175)

Nyszer Nyszar Korona.

Teljes tisztelettel

Helmerfánost

megbízom Grünwald

Helmer

Grünwald Gyula

Munkácsy Mihály

Ilgés, Walther:

Michael von
Munkácsy. 8-r 121
kép. 132 l.
Bielefeld – Leipzig,
1904

Gent (1055 a)

lnökséggel tudomás, nyilvántartásba-

végett közlöm.

940.évi március hó 19-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr.Mariay Ödön s.k.

miniszteri tanácsos.

ttsága tek.Elnökségének,

Budapest.

< Munkácsy Mihály >

Gerevich Tibor:

< > Kny. Szép-
művészet. 4-r. 16
kép, 14. l.

Gent (806)

ütalyon kl. Budapest, [illegible]

miniszter rendeletéből: Dr. Tiha

A hivatal

A M. Y. R. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM
Művészeti ügyosztálya

min

(Munkácsy Mihály)

Lázár Béla: (:) 1844-1944. Emlékek és emlékezések. 8-r. 38 kép. Bp. Folio é. n. (1945)

Lyons (1369)

Ezt nem értem. Két kiadás 8-r és folio?

53/921 fsz.

Az országos műemlékek

Tisztelettel van szerencsém
egy könivest fogni, ki
mely néhány év óta m
nyában, majd a zavar
majd folyton emelked
att. Most hogy az arat
veszknek a templom f
zsindelyzel fedni, vagy
ni; és erre vállalkoz
számláját igy jelent
1 m. mész — 400 K

Munkácsy Mihály

Lázár Béla: A Mun-

kácsy-kérdés.

8-r. 167 l. Bp.

1936

Genf (1368)

116.403-1921. szám.

III.

A Miniszterelnök Ur,
a népesség minden rétegének és külö
irányban való megnyugtatására és a
ébresztése és erősitése szempontjáb
az álláspontot a magam részéről is
közhivatalok teljes mértékben megfe
ségüknek, hogy a hozzájuk forduló f
bánásmódban részesitsék és jogos ki
sék.

Tekintettel arra, ho

Munkácsy Mihály

Lázár Béla: A fiatal Munkácsy.
8-r. 11 kép 1911.
Bp. é. n.
Gent (1362)

〈 Munkácsy Mihály 〉

Prein József: 〈 〉
16-r. 29 l. Bp
[1907]

Gent (1823)

Munkácsy Mihály

Petrovics Elek – Makoldy – Abosy: Munkácsy Album. Harántt 4-r, 11 kép, 6 l. Bp 1927.

Gent (1790)

Érk. Jul. 12.

Uram!

méltóztassék a templom ügyé-
adni! A felettes hatóságom
érette, mi is szeretnők a jó
avitást, feltéve ha idejében mex-
.

l vagyok a

(Munkácsy Mihály)

Pasteiner Gyula:

( ) olajfestménye.
Krisztus Pilátus
előtt. Kny. Bu-
dapesti Szemle.
8-r, 30 l. Bp.
1882.

Gent (1732)

„C"

...utatás
helyreállítási munkálatáról
...ogokról.

1912 ében elhasználtatott	273·70 m³
1913 évre maradt	15 — m³
1912 ében elhasználtatott	84·53 m³
1913 évre maradt	5·35 m³
1912 ében elhasználtatott	6225 kgr.
1913 évre maradt	6375 kgr.
1912 érben elhasználtatott	14880 kgr
1913 évre maradt.	——

〈Munkácsy Mihály〉

Móricz Zsigmond:

〈 〉. 8-r. 12 kéj.

48 l. Bp. é. n.

Gent (1598)

2. Jikeli F. Károly épité
anyagokért
2. Építésvezetőségi postak
ségekért
2 Müemlékek Oosz.Bizottsá
elszámolásra felvéve
2. Müemlékek orsz.Bizottsá
elszámolásra felvéve
2. Magyarigeni kőért
9. Müemlékek Orsz.Bizottsá
fedezetre felvéve 105.3
+ 16.60=

Budapest, 1913

Munkácsy Mihály

Neuda, Gotthold:
Urteile der französischen Presse über Michael Munkácsy und sein neuestes Gemälde Milton seinen Töchtern das verlorene Paradies dictierend.
Paris, 1879.

Gent (1667)

so hó. 8.-án.

Kárió forster Gyula sk.
elnök.

146

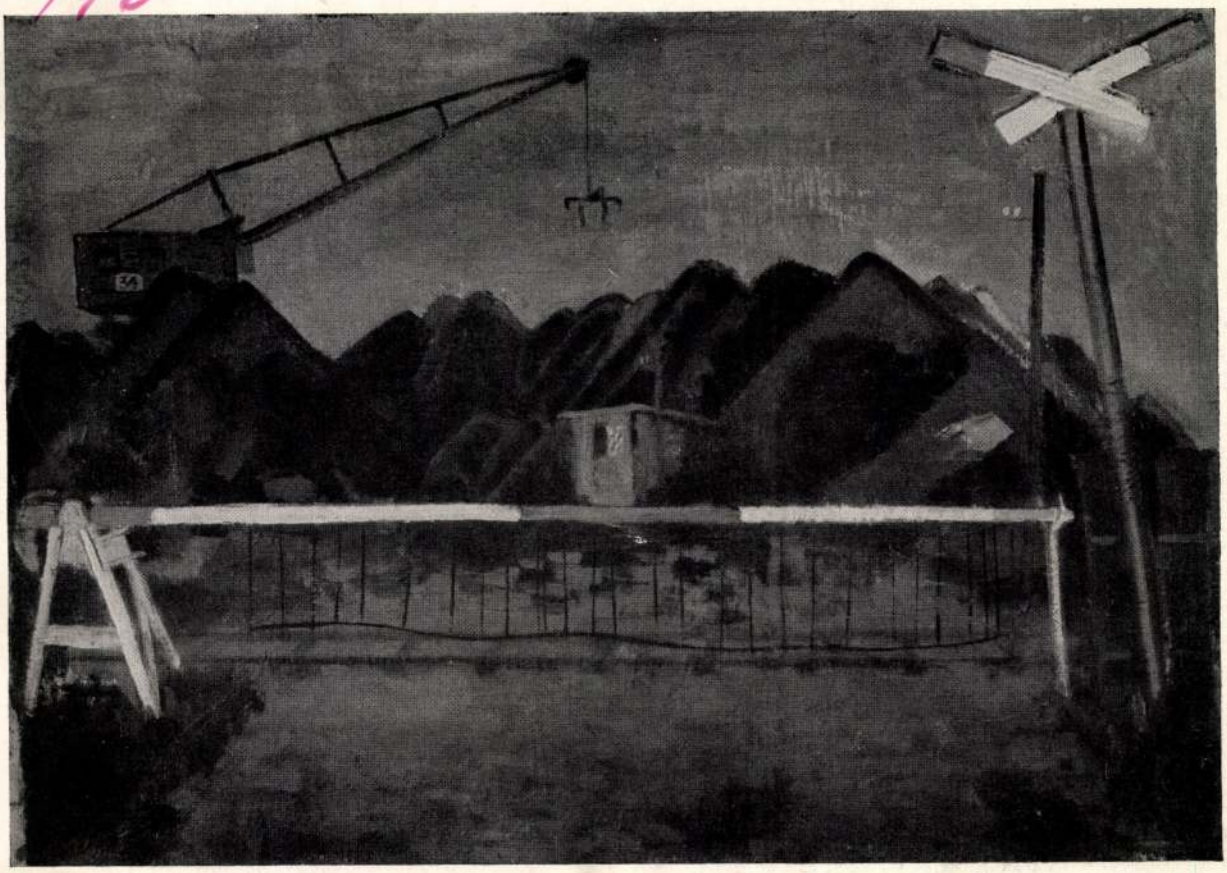

Fritz Duda · Zechenhalden von Nordstern · 1934 · Öl · 45 × 64 cm

EIN MALER AUS DEM «KOHLENPOTT»

Wolfgang Frankenstein

FRITZ DUDA ist ein sehr wesentlich von politischer Erkenntnis und Verantwortlichkeit geprägter Charakter, für dessen künstlerische Gestaltungen seine Überzeugung eine der wichtigsten Triebfedern ist. Seine frühesten Kindheitserinnerungen sind mit dem Existenzkampf der Arbeiter verknüpft, der in seiner Heimat, dem Ruhrgebiet, besonders hart war und den er als Bergarbeitersohn mit leidenschaftlicher Parteinahme verfolgte. Als Achtzehnjähriger begann er 1922 auf der Kunstgewerbeschule in Essen seine Ausbildung inmitten einer von politischen Auseinandersetzungen aufgewühlten Nachkriegsgesellschaft. Drei Jahre später ging er mit einer Gruppe von Freunden, darunter Hermann Blumenthal und Fritz Cremer, nach Berlin, wo er Schüler von Hofer und Plontke wurde.

Die wenigen Bilder, die aus dieser Zeit erhalten geblieben sind – die Mehrzahl verbrannte bei einem Bombenangriff –, zeigen, wie er die tief in ihm verwurzelten Eindrücke der Kindheit und Jugend verarbeitete und zu den aktuellen Zeitfragen Stellung nahm. Er malt die Kohlenkumpel, von der Arbeit heimkehrend oder unter Tage voll beladene Wagen ziehend, und Arbeitslose, auf den Schlackehalden nach Kohlestücken wühlend. Aus der Zeit um 1933 stammt

das erschütternde Bild vom «Sterbebett der Mutter». Es ist in einer ganz depressiven Farbskala gemalt; vor einem Hintergrund in schwerem Rot und Schwarzgrün das violettige Weiß des Bettes, Gesichter und Hände darin in lehmigem Ocker. Auch das «Liebespaar» aus dieser Zeit vermag beim Betrachter keine Fröhlichkeit zu erwecken. Aus den Augen der beiden jungen Menschen spricht nur Verzweiflung und Angst vor dem Morgen mit seiner Auswegslosigkeit. Trotzdem war Fritz Duda, weder damals noch später, ein Ankläger gegen Ausbeutung und Unterdrückung von der agitatorischen Deutlichkeit einer Käthe Kollwitz, eines George Grosz oder Otto Dix. Seine künstlerische Einstellung ist anders, mehr auf das Malerische gerichtet, und läßt sich daher mit derartigen literarischen, mehr der Zeichnung angemessenen Anliegen nicht so weitgehend vereinbaren. Manches bei ihm erinnert sogar an die kontemplative Haltung eines Cézanne. Auch Duda arbeitet sehr lange und mit oft jahrelangen Pausen an seinen Bildern, manchmal an mehreren Fassungen gleichzeitig. Und bei den meisten seiner Bilder hat man auch nicht das Gefühl, daß sie absolut fertig sind, sondern eher in einer ständigen Entwicklung begriffen und dem Abschluß mehr oder weniger angenähert.

Man darf auch nicht vergessen, daß Duda aus dem Rheinland und der rheinischen Malerschule kommt, die immer einen Hang zu französischer Farbkultur besessen hat, dabei aber oft bis zu einer das Modische und Süßliche streifenden Manieriertheit abgesunken ist. Auch Duda war damals in Essen nicht frei davon und hat einige negative Züge aus dieser Zeit erst in der strengen Schule Hofers überwunden, von dem er lernte, die expressiven Möglichkeiten besonders auch der Farbe zu benutzen und dabei die äußerste Knappheit und Präzision der Form anzustreben. Sein politischer Geist hielt ihn jedoch davon ab, einem Künstler wie Hofer in das Reich seiner unbestimmten Symbolik, seines Weltschmerzes zu folgen und damit jeglicher Anklage selbst die Spitze abzubrechen. Wenn Duda ein Symbol verwendet, dann ist es von solcher Eindeutigkeit und Realität wie das alte geschundene Grubenpferd (1935), das jedem verständlich die getretene Kreatur und – in der Umgebung der Kohlenhalden – die ausgebeuteten Kumpel verkörpert. Angesichts des bedrohlichen Naziterrors ist es bei ihm ein Verhüllen des wirklich Gemeinten. So auch bei dem Bild «Straßenarbeiter» (1936), wo der Steinhaufen zur Barrikade wird, gekrönt von einer roten Fahne.

Nach einer Reihe interessanter Porträtfiguren kommt Duda wieder mehr auf das Thema seiner heimatlichen Landschaft zurück. Viele Bilder aus dem «Kohlenpott» entstehen. Kohlenhäfen mit Lastkähnen und Lastträgern, Industriebahnen, Arbeitersiedlungen, und überall die Zechenhalden, die auch in den Bildern ohne Figuren die schwere menschliche Arbeit zum eigentlichen Thema machen. Dazwischen entstehen in den Kriegsjahren noch figürliche Bilder, die in der Stärke der Anklage auf der Linie der Arbeiten um 1933 liegen. Das gilt besonders für das Bild des toten Soldaten, das von der Farbe her überaus expressiv ist. Nach dem Zusammenbruch 1945 ist zunächst keine einschneidende Veränderung in der Schaffensweise des Künstlers zu spüren. Er malt einige Trümmerbilder, Heimkehrer zwischen Ruinen und ein ergreifendes Bild von der Oderbruch-Überschwemmung. Aber auch heitere Töne klingen auf, zum Beispiel in dem dekorativ-farbfrohen «Ochsenkarren», den «Holzfällern» und den Bildern von «ausfahrenden Fischern». Besonders auffällig wird ein sich langsam in ihm festigendes neues Lebensgefühl in dem «Liebespaar» von 1947, das eine unter den bisherigen Bildern Dudas nicht zu findende Fröhlichkeit ausdrückt.

Die Wandlung zu einer neuen Stellung zur Gesellschaft und ihre Auswirkung auf Thematik und Gestaltungsweise seiner Werke ist bis hierhin bruchlos und vielversprechend. Er ist offenbar auf dem besten Wege, allmählich alle Voraussetzungen zur Gestaltung auch der neuen sozialistischen Wirklichkeit in sich zu entwickeln. Ein Mensch, der bisher in mißtrauischer, feindseliger Haltung mehr die Schattenseiten des menschlichen Zusammenlebens sah, bemüht sich nun, diese durch freundlichere Gefühle zu ersetzen.

Dieser diffizile Prozeß der Umbildung des Stils, der Thematik auf der Grundlage einer veränderten Umwelt und neuer Erkenntnisse, in dem sich alle ehrlichen Künstler befanden, wurde bekanntlich in den vergangenen Jahren administrativ zu beschleunigen versucht. Auch Duda wurde auf eine Weise kritisiert, die ihn nicht förderte, sondern unsicher machte. In dieser Zeit erhielt er auch den Auftrag zu einem Bild aus der Geschichte der Arbeiterbewegung. Er wählte das Auftreten Liebknechts bei einer Kundgebung während der Novembertage. Die Aufgabe lag an sich durchaus in der Richtung seiner eigenen Bemühungen um eine sozialistische Kunst. Die Gestaltung einer solchen Massenszene war allerdings für ihn Neuland, noch dazu als historisch konkrete Situation und mit einer bedeutenden Persönlichkeit im Mittelpunkt.

Fritz Duda · Straße in Buer-Horst
1956 · Öl · 54 × 69 cm

Fritz Duda · Mittagspause · 1956 · Öl 45 × 76 cm
Ochsenkarren · 1947 · Öl · 45 × 65 cm
Heimkehrer 1946|47 · Öl · 85 × 62 cm

Fritz Duda · Mein Bruder Ferdy · 1934 · Öl · Erinnerung an ein Sportfest · 1936 · Öl

Fritz Duda versucht mutig eine eigene Lösung zu finden, die seinem spröden, statischen Stil entspricht, ihn nicht aus der Kontinuität seiner Entwicklung wirft. Er zieht die Menschenmenge nicht zu einem Knäuel von Farbpünktchen zusammen, zu einer «gesichtslosen Masse», verfährt aber auch nicht nach dem Rezept der akademischen Historienmaler und der daran anknüpfenden sowjetischen Kollegen, die durch Hervorheben einzelner Figuren vor dem Masse-Hintergrund und selbst noch vor der Gestalt des Redners und durch deren übersteigerte Mimik und Gestik den ganzen Vorgang kommentieren. Vielmehr dramatisiert er die Figuren im Vordergrund eher weniger als die aus der Menge, die bis zu den perspektivisch stark verkleinerten Köpfen im Hintergrund individuell behandelt werden. Hierdurch entsteht eine mehr epische Grundhaltung und eine gewisse Monumentalität, die durch die Betonung der Waagerechten und Senkrechten in der ganzen Komposition noch unterstrichen wird.

Bei allen Vorzügen hat das Bild natürlich auch Schwächen. Sie beruhen neben der nicht vollständigen Bewältigung mancher für ihn neuen Probleme auf der ungewohnten, ihn einengenden Auftragssituation, den damit verknüpften Versuchen, viele grundsätzlich akzeptierte, jedoch dem Wesen der Malerei nicht gerecht werdende Forderungen zu erfüllen. Als das Bild noch dazu seinerzeit ohne sachlich überzeugende Begründung aus der Dresdener Kunstausstellung entfernt wurde, fühlte sich Duda monatelang außerstande zu arbeiten. Erst langsam fand er sein seelisches und künstlerisches Gleichgewicht zurück, indem er einfach seinem unmittelbaren Schönheitsbedürfnis folgend wieder Blumen, Stilleben und Landschaften malte.

Aber bald versucht er wieder, seine frühere Unbefangenheit zurückzugewinnen, ältere Themen wieder aufzunehmen, Themen, die auf starken, ihm noch heute gegenwärtigen Erlebnissen beruhen, wie zum Beispiel die «Erschießung der Revolutionäre». Als Knabe war er Zeuge gewesen, wie in den Novembertagen gegenüber seinem Fenster Militaristen einen revolutionären Arbeiter, den er gut kannte, erschossen. 1930 entstand das erste Bild von der Erschießung zweier junger Arbeiter, das nach dem allein übriggebliebenen Amateurfoto zu den besten Arbeiten aus dieser Zeit gehören dürfte. Seit einiger Zeit hat er nun wieder dieses Thema aufgenommen und arbeitet an vier verschiedenen Fassungen hierzu.

Im Sommer 1956 weilte der Künstler nach langer Zeit wieder einmal in seiner Heimat. Das Wiedersehen mit der ihm so tief vertrauten Landschaft hat ihm großen Auftrieb gegeben, und er versucht nun eifrig in verschiedenen Bildern diese frischen Eindrücke zu verarbeiten. Nach all dem kann man hoffen, daß er die Krise der letzten Jahre ganz überwinden und zu den Künstlern gehören wird, von denen noch ein wesentlicher Beitrag für die Entwicklung einer neuen, sozialistischen Kunst erwartet werden kann.

Fritz Duda
Am Stadtrand · 1956
Öl · 68,5 × 54,5 cm

Fritz Duda · Karl Liebknecht spricht im Tiergarten · 1951/52
Öl · 143 × 176 cm · Grubenpferd · 1935 · Öl · 91 × 110 cm

Fritz Duda · Kind und tote Frau · 1932 · Öl · 75 × 100 cm

Hans Engels, Leipzig · Stilleben · 1956 · Öl

ATELIER-AUSSTELLUNG IN LEIPZIG

IN LEIPZIG veranstalteten einige Künstler zusammen mit Malern der «Neuen Gruppe Rheinland-Pfalz» in einem geräumigen Atelier eine Schau, die sie «Atelierausstellung» benannten. 15 Künstler, alle im Alter zwischen 30 und 40 Jahren, zeigten etwa 150 Arbeiten der Malerei und Grafik. Eine Jury trat nicht in Erscheinung. Man ist sich offensichtlich bereits anfangs darüber im klaren gewesen, daß hier noch keine Gruppe im Sinne einer Aktionsgemeinschaft mit gleicher Stoßrichtung entstehen konnte, sondern daß es zunächst notwendig war, von der gewissen Nivellierung im offiziellen Ausstellungsbetrieb loszukommen, um in einer intimeren, aber deshalb besonders verpflichtenden Atmosphäre Voraussetzungen für eine gegenseitige Auseinandersetzung zu finden. So erblickte man beispielsweise neben streng abstrakten Lösungen westdeutscher Künstler viele Spielarten einer gegenständlichen Malweise, darunter Reminiszenzen an Bonnard und Matisse, daneben auch etwas verspätete impressionistische Versuche. Von den Leipzigern fiel Hans Engels auf, der mit 25 Arbeiten einen umfassenden Überblick über seine künstlerischen Möglichkeiten zu geben vermochte. Unter den Abstrakten war die stärkste Potenz Heinz Prüstel mit streng und rücksichtslos durchgehaltenen Kompositionen. Hans Roosen und Gustl Stark aus Mainz, Werner Tübke, Hans Mayer-Foreyt, Bernhard Heisig, Heinz Plier und Heinz Mäde (alle aus Leipzig) vervollständigten das Bild dieses ernsthaften Versuches.

Man spricht heute viel davon, daß solche Ausstellungen zur Aktivierung unseres Kunstlebens notwendig seien, und beginnt einzusehen, daß damit eine wesentliche Ergänzung des oft recht schematischen Ausstellungsbetriebes des Verbandes gegeben sein dürfte. Vermutlich werden in naher Zukunft weitere Ausstellungsgruppen auftauchen, die vielleicht schon einen Schritt weiter gehen, als es dieser Versuch der Leipziger Atelierausstellung tat.

B. H

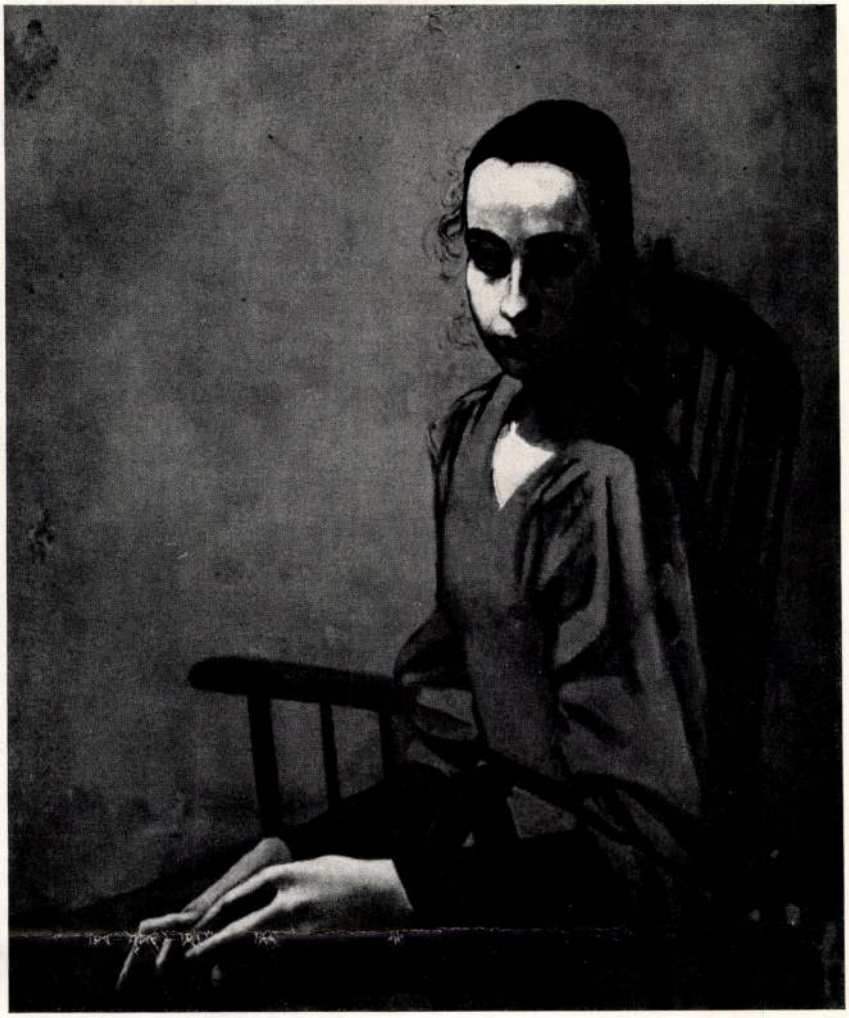

Hans Roosen, Mainz · Am Hafen · 1956 · Farbholzschnitt

Werner Tübke, Leipzig · Bildnis · 1956 · Öl

Hans Mayer-Foreyt, Leipzig · Kneipe · 1956 · Öl

Heinz Prüstel, Mainz · Totem · 1955 · Tempera

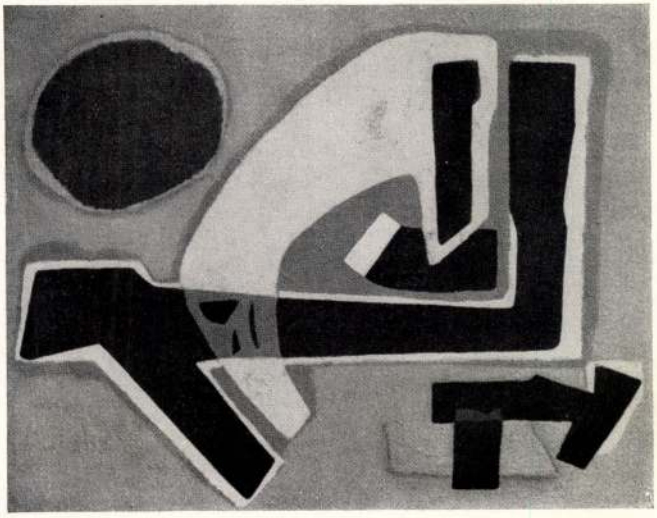

Heinz Plier, Leipzig
Bildnis eines Arztes · 1956 · Öl

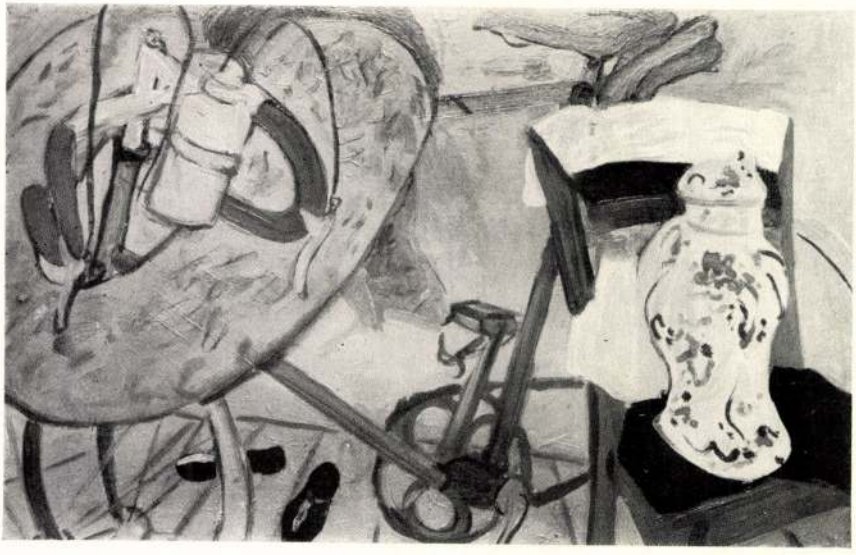

Heinz Mäde, Leipzig
Stilleben mit Fahrrad · 1956 · Öl

Bernhard Heisig, Leipzig · Porträtsstudie · 1956 · Lithografie

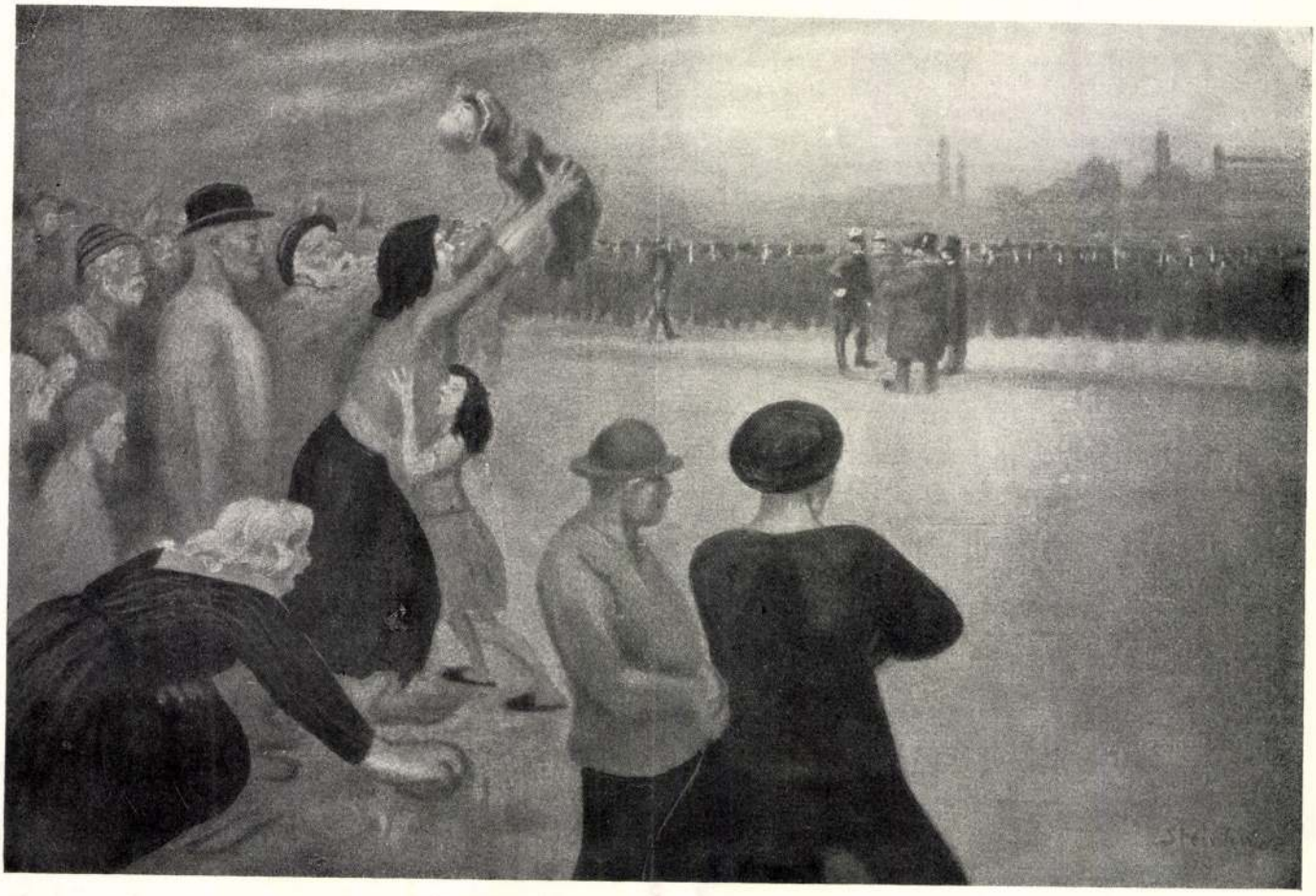

Théophile Steinlen · Streikkampf · 1910

STREIK ALS BILDMOTIV IM 19. JAHRHUNDERT

Diether Schmidt

MIT dem ersten vernehmlichen Auftreten des Proletariats als politische Kraft, mit der französischen Revolution von 1830, erscheint auch das Thema Streik in der europäischen Malerei. Philipp August Jeanron zeigte im Salon von 1833 sein Gemälde «Arbeiter im Streik». Aber erst seit Ende der siebziger Jahre des 19. Jahrhunderts wird das Motiv häufiger von den Künstlern gestaltet.

Hubert Herkomer («Im Streik», 1891 ausgestellt) nimmt, ganz im Sinne der Kunst der Gründerzeit, das Sujet noch individuell. Der streikende Arbeiter tritt vor die Haustür. Groß aufgerichtet steht er da. Das Gesicht wirkt streng und ernst mit seinem fest verschlossenen Mund. Der Blick schießt zur Straße hinüber. Diesen Ausdruck von Trotz und Unbeugsamkeit unterstreicht das gewohnt mechanische Hantieren beim Pfeifestopfen. Die grimmige Zuversicht das Mannes wird durch die müde, zersorgte Schlaffheit der Frau und der mit ihr herankommenden Kinder kontrastreich hervorgehoben. Diese alltägliche Arbeiterfamilie baut sich in einer spannungserfüllten Gruppe auf. Das Schlichte ist in monumentale Form gegossen. Als beispielhaftes

Eugène Laermans · Streikdemonstration · 1894
Hubert Herkomer · Im Streik · 1890 · Öl
Mihály Munkácsy · Streikversammlung · 1895 · Öl · 159 × 250 cm

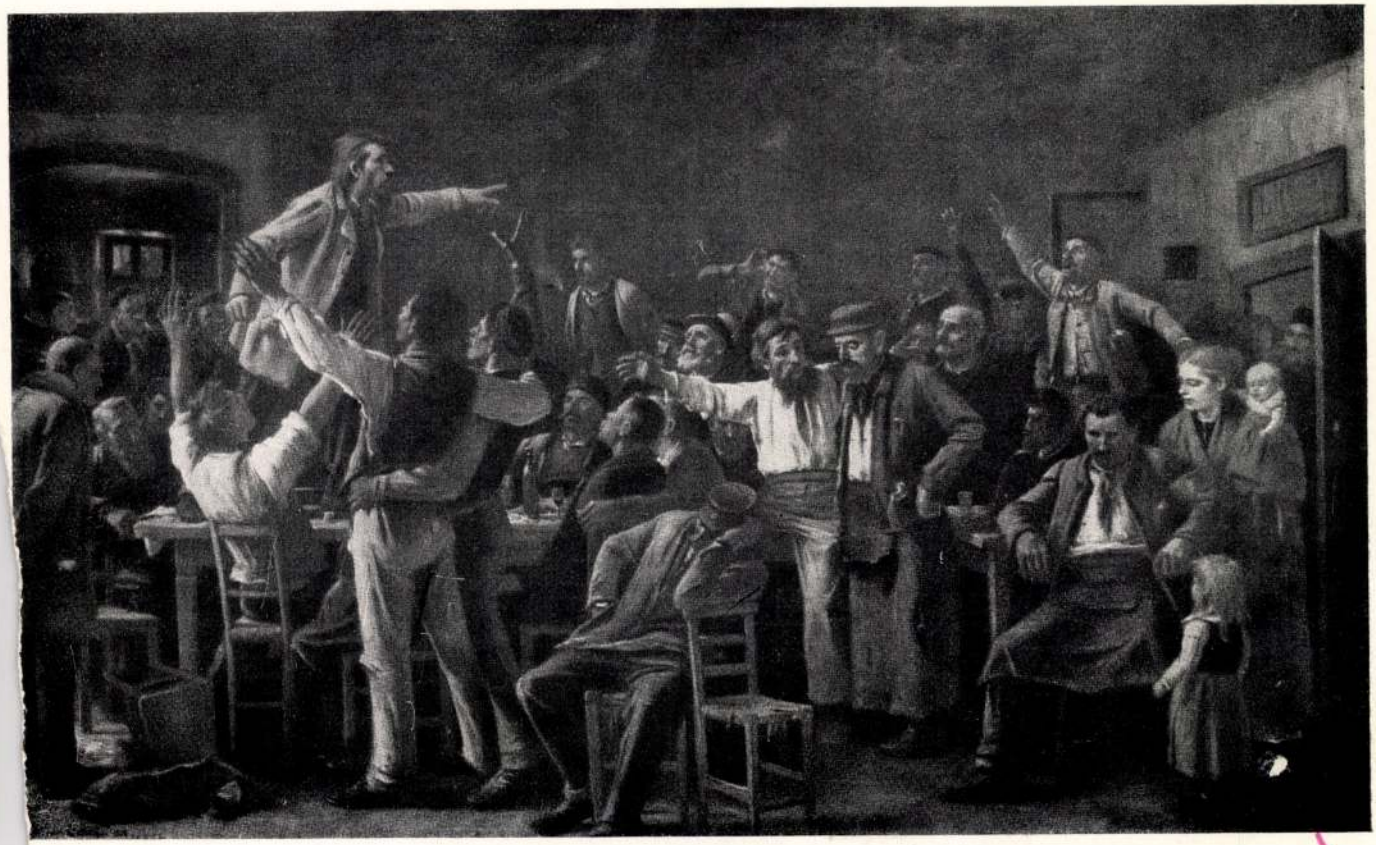

Theodor Kittelsen · Streikende vor dem Unternehmer · 1879 · Öl

Einzelschicksal, nicht als kollektives Kampferlebnis wird der Streik hier interpretiert.

Zeitlich früher, aber in deutlicher Fortentwicklung der stilistischen Merkmale und der Ausweitung des gesellschaftlichen Blickes über Herkomer hinaus, zeigen der Norweger Kittelsen und der Deutsche Bokelmann vielfigurige Szenen. Beide wählen den Moment der Verhandlung zwischen den antagonistischen Teilen der Gesellschaft. Bei Kittelsen (1879) geht es noch recht patriarchalisch zu. Die Arbeiter sind in das Büro des Unternehmers gekommen und stehen nun verlegen diesem feisten, selbstsicheren Bürger und seinem dienstbeflissenen Rechtsbeistand gegenüber. Die gutbürgerliche Atmosphäre, gewiß auch die honigsüßen Phrasen von gemeinsamem Werk und gottgewollter Ordnung verwirren die Streikführer: linkisch halten sie ihre Hüte, nachdenklich-stutzig streicht sich der Sprecher den Bart. Die generationenlang eingefleischte Subalternität des Ausgebeuteten machte nur allmählich dem Bewußtsein der sich bewährenden Kraft der organisierten Klasse Platz. Bokelmanns «Streik in der Tischlerwerkstatt» (1889) offenbart das bängliche Schwanken der Frauen und Kinder der Streikenden im Anblick der Verhandlung im Hintergrund. Im Werk Steinlens erscheint eine entsprechende Szene als Schlußblatt einer Reihe diesbezüglicher Lithografien. Der bissige Kommentar enthüllt, daß die Niederlage besiegelt ist.

Die beiden oben genannten Gemälde stellten das Sujet in anekdotischer Breite dar. Sie waren mit dessen Einbettung in ein bestimmtes Milieu einerseits, mit der Beibehaltung des Mittels des Kontrastes in der Begegnung der Klassenkräfte andererseits Beispiele des Übergangs zum Naturalismus, der in seiner ausgereiften Form auf eine entspannte Vereinigung von Mensch und Milieu dringt. Steinlen führt mit der Wiederaufnahme der Kontrastierung als formaler Ausdrucksmöglichkeit für die subjektive Parteilichkeit des Künstlers, mit dem Zurückdrängen des milieutreuen Schilderns und mit der Zuspitzung der Bildfiguren zum klassenmäßigen Typus über den Naturalismus hinaus.

Die in den bisher erwähnten Bildern gestalteten, offensichtlich vorwiegend ökonomischen Streiks waren in

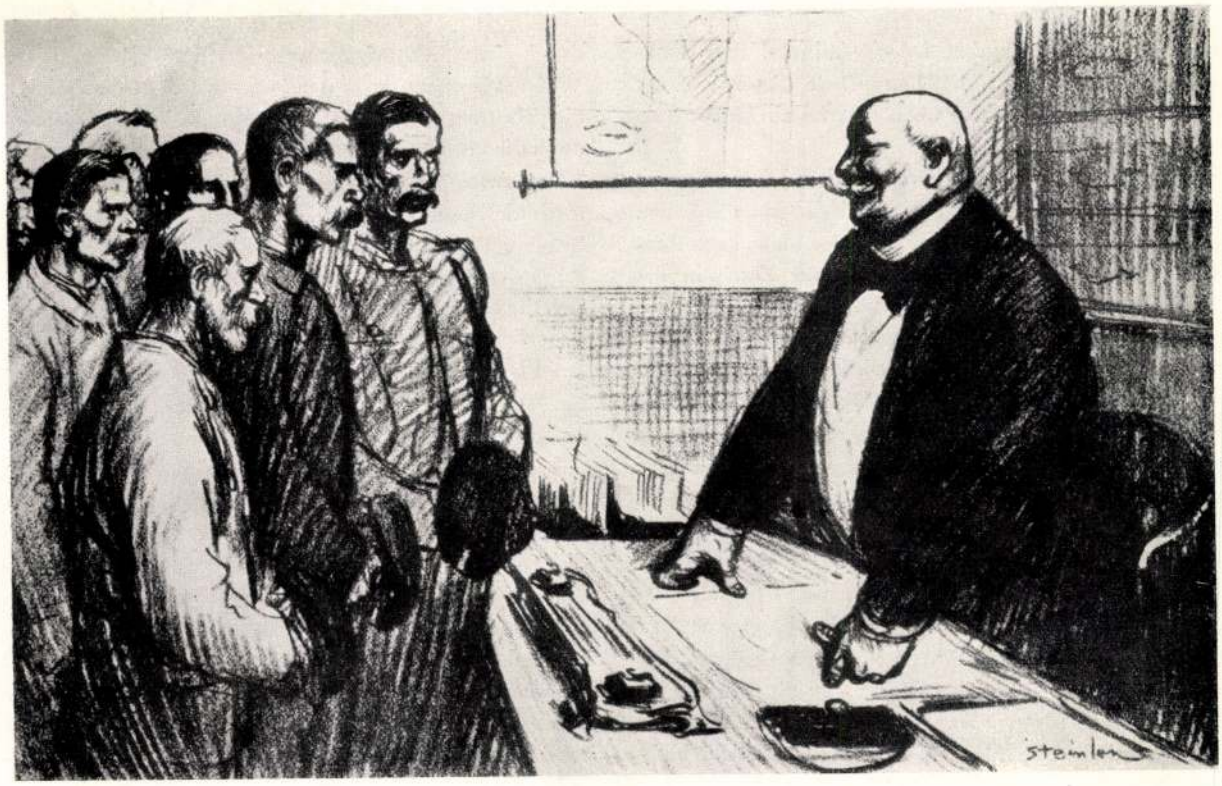

Théophile Steinlen · Nach dem Streik · 1898 · Lithografie

ihrer ununterbrochenen Wiederholung eine wichtige Schule der Arbeiterbewegung. Die Gezeiten Streikversammlung, Kampf, Sieg oder Niederlage und neuer Streikbeschluß ziehen immer weitere Kreise des Proletariats in die Bewegung hinein und verhelfen so der gesamten Klasse zu der Erfahrung, welche Macht in ihrer Vereinigung beschlossen liegt.

Hervorragende Bedeutung in diesem Prozeß haben die Streikversammlungen als Momente der kollektiven Willensbildung. Die Gemälde von Munkácsy («Streik», 1895) und Henri Luyten («Kampf ums Dasein», 1890) erfassen tumultartige Massenszenen. Versammlungsort sind Wirtshaussäle, in denen die Rededuelle der Agitatoren die Arbeiter in explosive Erregung versetzen. Munkácsy differenziert die Versammelten. Gläubig und vertrauensvoll blicken viele zu dem Agitator auf. Andere springen auf die Stühle und schreien ihren Widerspruch in den Saal. Einer müht sich um einen zaudernden Kollegen, ein anderer weist dem Redner die Schulter. Eine Frau sucht ihren Mann zum Heimgang zu bewegen. Schließlich drängen sich zwei in die Mitte und mimen, einander umarmend, fad-äußerliche Solidarität. In Luytens Bild hat die Stimmung einen Siedepunkt erreicht. Die Menge kocht. Die Emotion des Individuums ist in einem Orkan der besinnungslosen Leidenschaften entfesselt. Das Bewußtsein des einzelnen wird in solchen Momenten zum Willen der Masse umgeschmolzen, der alles Widerstreben auch in den eigenen Reihen hinwegschwemmt. Er wird zum Antrieb, der die aus der nur summarischen Menge jetzt zur Einheit der Willensrichtung potenzierte Masse in Bewegung setzt. In der Streikdemonstration findet er seine aktive Selbstbestätigung, die ihn aus dem flüchtigen Rausch in die Dauer der Klassenkampf-Erfahrung erhebt.

Dieses Einzelmotiv hat eine stattliche Reihe von Gemälden inspiriert. Jules Adler beschickte den Salon von 1900 mit seinen «Streikenden bei Creusot». Eugène Laermans schuf 1894 «Einen Abend im Streik». Eine unübersehbar vielköpfige Schar von Arbeitern zieht in breitem Zug an uns vorüber. Unter einer lodernden Fahne wälzen sie sich über die Landstraße – eine optische Versinnlichung jener erschütternden Demon-

stration der Streikenden in «Germinal». Der trübverhangene Himmel, die Dumpfheit dieser gebeugt dahinstampfenden Masse üben eine herzbeklemmende Wirkung aus.

Vor den Bajonetten der herrschenden Klasse kommt die Demonstration zum Stehen. Wieder ist es Steinlen, der dabei die Klassenfronten einander klar gegenübertreten läßt. Drüben blitzen in starrer Disziplin die Waffen. Vor der Front der Bataillone verhandelt ein massiger Bourgeois mit dem kommandierenden Offizier. Der Mechanismus der kapitalistischen Staatsmacht wird aufgedeckt. Kapital und Militär stehen vereint den grollenden Arbeitermassen gegenüber. Hier hat der Streik schon den Charakter einer Waffe im lokalen ökonomischen Kleinkrieg des Proletariats verloren und ist in seiner Brauchbarkeit als politischer Massenstreik für die Taktik der gesamten Arbeiterbewegung erkannt.

Darstellungen ähnlicher Momente wie beispielsweise ins Stocken geratener oder ans Ziel gelangter Streikdemonstrationen (u. a. Alfred Roll «Streik der Bergarbeiter», 1880; Käthe Kollwitz «Sturm», aus dem Weberzyklus, 1897; Kassatkin «Angriff der Arbeiter auf die Fabrik», 1906) reichen zumindest in der bildkünstlerischen Eindeutigkeit von Form und Aussage über den Charakter der Klassengesellschaft noch nicht an dieses Meisterwerk des Franzosen heran. Denn in der Art, wie bei ihnen das Proletariat als leibhaftige Masse konfrontiert wird mit Produktionsmitteln und Mobiliar des Klassengegners statt mit diesem selbst, liegt, wenigstens vom Sujet her, eine maschinenstürmerische Tendenz, die verhüllt, statt zu entblößen, was Brecht mit «Sie haben Name, Anschrift und Gesicht» benannte. Gerade darin aber erweisen sie sich als eigentümliche Schöpfungen des Naturalismus. Die Schilderung der Vorgänge aus der notwendig begrenzten Perspektive des Individuums heraus, zum andern ihre metaphysische Einbettung in ein zwar raumzeitlich konkretes, in seiner totalen Wirksamkeit aber fast fatalistisch aufgefaßtes Milieu, endlich die daraus resultierende Versachlichung des Menschen in der Gleichordnung mit den Dingen, über der er leicht selbst zum Ding wird, sind die hervorstehendsten Züge dieses Stils.

Steinlen hat diese Begrenzung einer im Grunde liberalbürgerlichen, ihrer Weltanschauung nach positivistischen Sympathie mit der Arbeiterbewegung hinter sich gelassen. Aus seinem Bilde spricht das kämpfende Proletariat selbst, mit all seinen aus Leid und Zorn gewonnenen Erfahrungen. Wir erleben die Besonnenheit und das Vertrauen auf den unwiderstehlichen Eindruck einer einmütigen, wenn auch gänzlich passiven Willenskundgebung in der kampfgewohnt disziplinierten Haltung dieser Demonstranten. Wir sehen aber auch die aufflammende Erregung anderer, die in diese Klassenaktion hineingerieten und sich zu spontanen, als Bildelement stark die Emotionen anrührenden Ausbrüchen hinreißen lassen: jene Frau, die verzweifelt ihr Kind den Bajonetten entgegenstreckt, jene andere, die sich nach einem Stein bückt und damit der Provokation zu erliegen droht, die in der kaltblütigen Ruhe der Befehlsempfänger suggestiv wirkt. Von diesem Bilde ist die Psychologie der Bewußtseinsbildung des Proletariats als dialektischer Prozeß abzulesen.

Aus dieser Fülle unreifer Klassenerkenntnisse im Bild erhebt sich der «Vierte Stand» (1892–1901) von Giuseppe Pellizza da Volpedo zu eindeutiger Position. In der ganzen imponierenden Bildbreite von fünfeinhalb Metern schreitet ein Marschblock entschlossener Arbeiter auf uns zu. Und von allen Seiten erfährt er neuen, immer neuen Zustrom. Unter violettblauem Himmel strömt dieser Zug über das sonnenglühende Band der Straße. Arbeiter in Werkkleidung, Frauen und Kinder schreiten vorwärts, waffenlos, aber siegesmutig und unaufhaltsam, angeführt von zwei kraftvollen Männern und einer blühend schönen Frau, die wie ein lebendes Monument der Mütterlichkeit ihr Kind trägt. Die Masse und ihre Führer, in denen sie sich selbst erkennt, tritt an.

Die Komposition gibt in streng gefügter Reihe, gewiß geschult an dem dynamischen Stil des Zeitgenossen Hodler, scharf skandierten Rhythmus des Parallelismus, der hier über jenen Meister hinaus seine grandiose, aus dem gewählten Bildinhalt selbst bedingte Anwendung gefunden hat. Der Rhythmus ist ungebrochen optisch versinnlicht. Den Gleichschritt vermeidend, macht der Künstler den Gleichklang des Willensimpulses und die dynamische Einheit der Zielrichtung zwingend anschaulich.

Pellizzas Werk spricht für sich. Es verdiente eine ähnlich ausführliche Monographie wie Menzels Eisenwalzwerk; denn dieses Bild scheint uns die großartigste, mitreißendste, in ihrem Realismus optimistischste Darstellung des kämpfenden Proletariats in der europäischen Malerei des 19. Jahrhunderts zu sein. An den Anfang der siegreichen proletarischen Revolution stellt Pellizza sein monumentales Gemälde, das den vierten Stand, das Proletariat, schon auf dem Marsch zeigt. Die Internationale klingt darüber hin: «. . . auf zum letzten Gefecht!»

Giuseppe Pelizza da Volpedo (1868-1907) · Der vierte Stand · 1902 · Öl

Munkácsy Mihály

Rózsaffy Dezső: Az
igazi Munkácsy.
Ktv. Petrovics-emlék-
könyv. 4-r, 9 kép,
26 l. Bp. 1934.

Gent (1939)

Budapest, 1940. február hó 12

Mellékelve:

1 drb. felvétel esztergomi fes
8 drb. 18x24 cm-es nagyitás Má
Beatrix, Rippl kép esztergomi
dött 2 drb. lemezről

azaz Tizennyolcpengő.

Vi.

Munkácsy Mihály

Rózsaffy, Didier:
La peinture hongrois au XIX. siecle. Michel Munkácsy. Kny. Gazette des Beaux-Arts. 4-r 10 sép., 12 l. Paris, 1927

Gerst (1935)

Munkácsy Mihály

Christ on Calvary
by M. de Munkácsy.
Folio; 15 kép. 109 l.
Paris, 1887.

Gent (343)

Munkácsy Mihály

Christ before Pilaty
by M. de Munkácsy.
Folio, 21 kép, 109 l.
Paris, 1886.

Gent (342a)

Munkácsy Mihály

Delorme, René:
Munkácsy. Paris,
1897. 4 folio lap
és 4 kép.

...által)	17	-.80	13.50
)			
	107		84.75

...ttabik a Bizottság
...lakarékpénztári csekkszámla)

...s:

...00 db. (1932. junius 1.én ~~[illegible]~~)

...45

...55

...03

...7 db. (~~[illegible]~~)

...ber 31.

Nagramlleur s.k.
~~építőmester mivezető~~

Munkácsy Mihály

cvod

Borostyán Nándor:

Munkácsy, a gyorsvajzoló

Uj Idők. 1895. II. k.

408–409. l. Munkácsynak Bunkó Gyula

pařvzi cigány primást ábrázoló szempajza repr.

Budapest VI.

Alkotmány-út 1.

M. KIR. DOHÁNYJÖVEDÉKI
KÖZPONTI IGAZGATÓSÁG.

6.962/1931. *szám.*

VIII.- *ügyosztály.*

Müemlék Országos

Hivatkozás
tély tatarozására vonatkozó átiratá
István müegyetemi ny.r.tanár Ur Őm
sát.-

Munkácsy Mihály

cod

Ibl Ervin – Képző-
művészet. 1925. szept.
577 sz. 290, 291. l.
295. l.

Budapest, Szemle

348. szám. 19

7540.
1902.

Tekintetc

Van szerencsém
tő ministerc
megküldes
Fogadjág
nyilvánit
Ipolyság

Munkácsy Mihály

1.

Pogl Wien 1948

24. P.

kedelemügyi m. kir miniszter úrnak
31464 sz. a. kelt rendeletére a M.
Muzeum a „Horai ipari beszerzési
tás III. kiadását összeállította, s a
adása a napokban megjelenik.
elmében a címtás ezen ujabb ki-
oknak, vagy állami intézeteknek
oknak kivétel nélkül 2 (két)

(Munkácsy kiállás)

Farkas Zoltán:

( ). Bp. 1943.

Officina Képes-
Könyvek

K-B-K
BUDAPEST
VI., AN[illegible] ÚT 69.

Munkácsy Mihály

vrod

Farkas Zoltán:

Paál László mű-
veszete. Budapesti
Szemle. 1942. 774. sz.
288-297 l.

A Műemlékek Országos Bizot

karbo
haszn
mede
zavar

Kini
magn
zsébe
vizét

alatt
pásar
haszn
hatás

lő-he
hőfok
mesz
nálat
zsugo
ajánla
fürdő
tatott

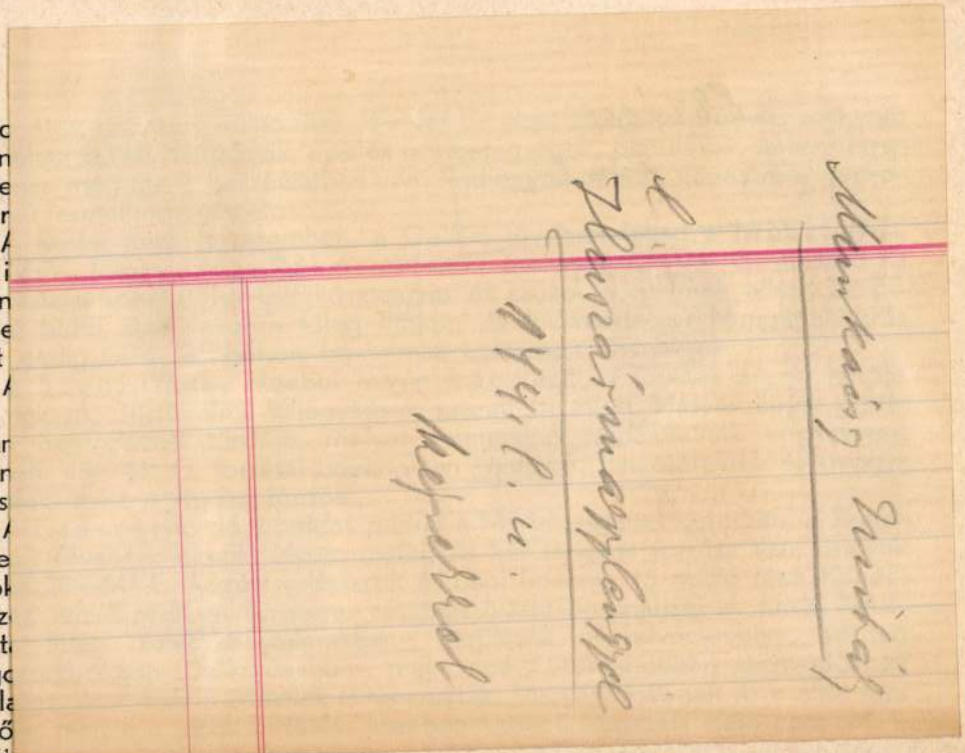

mintegy 2 millió liter vizet adnak. Látogatott uszodájának, föveny és napfürdőjének 1000 kabinja van. A város és környéke látnivalókban, vízi- és hegyi kirándulóhelyekben gazdag. (L. bővebben az Esztergom című fejezetet.)

Duna almás. Komárom-megyében, közvetlenül a Duna partján, a Vértes és Gerecse-hegység lábánál fekszik. Kénes, mészkarbonátos vize 26° C. Pompás kirándulóhelyei a dunai szigetek, a Gerecse és Vértes-hegység várromjai, Tatatóváros és a tatabányai szénmedence vidéke.

A Székesfehérvári Árpád-gyógyfürdő telepe a város szivében fekszik. Földes-szénsavas forrásai napi 28 ezer liter vizet adnak, melyet főleg ideges- és szervi szívbajban-, érelmeszesedésben-, női bajokban-, gyomor-, bél-, vese- és légzőszervek megbetegedéseiben-, neuraszténiában szenvedők használnak.

Balatonfüred, a Balaton legrégibb, legismertebb gyógyfürdője. A Budapest-tapolcai vasút mellett fekszik. Forrásainak mészhydrokarbonátos-szénsavas, sok vasat és szulfátot tartalmazó vize a rómaiak korában is híres volt. A hagyomány szerint Galerius császár feleségének Valeriának, a Kr. u. III. században pompásan berendezett palotája volt a savanyúvíz-forrás mellett és ugyanekkor tömegesen keresték a Balatoni-rivierán nyaraló római patricius családok is.

A telep századok óta a tihanyi apátság birtoka. Mint gyógyfürdő főleg a XVIII. század óta örvend nagyobb látogatottságnak. Ma hat 400 szobás-szállodája, tizenöt 300 szobás penziója és körülbelül 300 nyaralója van.

ajándékozott

A Szent Kereszt kápolnával szemben, az északi oldalhajó a Szt. László

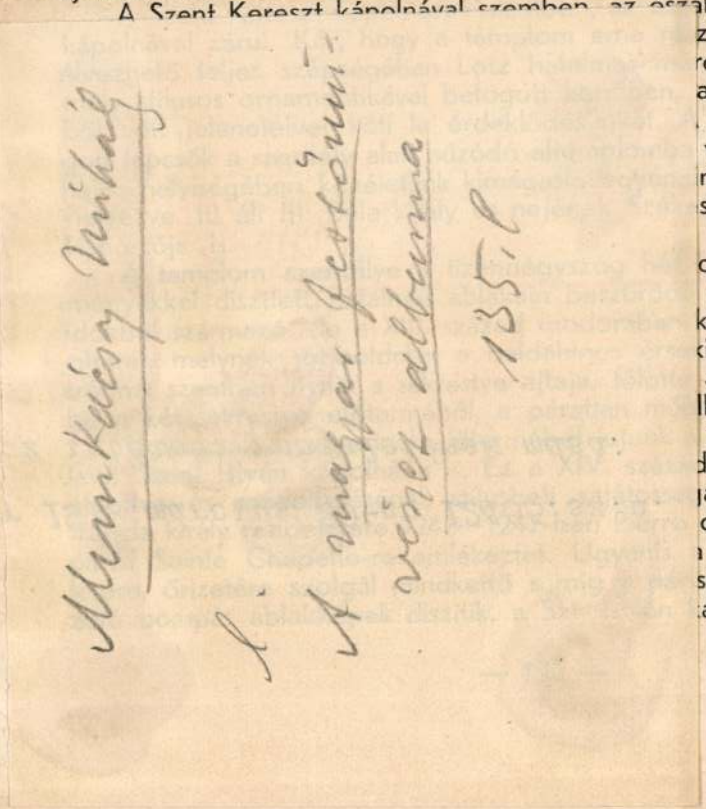

ze kissé sötét s így nem
retü freskó kompozíciója,
a Szt. László legendakör-
kápolnából széles, fara-
vezetnek, melynek három
nek síremlékei vannak el-
sfehérvárott lelt márvány-

oldalával zárul. Üvegfest-
fény világitja meg ujabb
készült 9 méter magas fő-
ki trón van elhelyezve. A
a királyi oratorium, mely-
lkotású királylépcső vezet.
dóm északkeleti részében
dbeli Gara kápolnából lett
jánál fogva, a Szt. Lajos
de Montereau által épített
nemzeti ereklyék tiszte-
sit a vértanuk életét ábrá-
ápolna ablakain a magya

a magyar trón birtokáért indított küzdelmeit. Látta Nagy Lajost, Zsigmondot s a szerencsétlen végű I. Ulászlót. Hallotta Kapisztrán János, Oláh Miklós, Bakócz Tamás gyújtó szónoklatát. Ismerte a törökverő Hunyadit s fiát, Mátyást, időtől mart falainak rendbehozóját, tornyának építtetőjét, Királyi mennyegzők, koronázások, temetések ismétlődő színpompás szertartásait nézte végig. Tűnő századok tűnő nagyságai múltak el mellőle. Tornyán emberöltőkön át ragyogott a félhold s míg magasságából a műezzinek imára hívó, elnyújtott hangfoszlányai szálldostak szerte, falai között az ulemák a Szt. Kórán szuráit mormolva, örök lakozást esdtek Allahtól Engeruszban.

Az Időkerék s körülötte az Élet forgott, változott tovább. Csak a templom maradt a régi. Azaz nem. Tornyán a félholdat újra a kereszt váltotta föl. Kórusán Mohamed dicsőítő éneke helyett a keresztény zsoltárok koráljai zendültek föl. Látta Budát ujjászületni. Naggyá lenni. És közben új köntösbe öltözött maga is, hogy megerősödve, megszépülve, eljövendő századokon át tanúja legyen a megújuló, új erőre kapó magyar életnek!

A templom belsejének térhatása, még a nyugati, világhíres dómok ismerőire is imponáló hatást gyakorol. Közvetlenül a főkapú bejáratánál, jobbra és balra, egy-egy kápolna fogadja a látogatót. A jobb oldalon levő a Lorettói kápolna. Ez egyik legértékesebb része a templomnak. Bejáratánál ott büszkélkedik Mátyás király egykorú birodalmi címere, közepén

Ujsolók. 1895.
T. é. 50. sz. 408. l.

Munkácsy mikól. Rajz.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.39.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Tanulmány a Siralomházhoz.
/Szépmüvészeti Muzeum/

Magyar Müvész t 1925.2.sz.38.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Vidovszky mama.

Magyar Művészet 1925.2.sz.36.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Tájkép.
Tollrajz.A Szépm.Muz.tul.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.37.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Köpülő asszony.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.35.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Sátorozó cigányok.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.33.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály vázlatkönyvéből.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.3o.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Krisztus a sziklasirban.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.27.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály rajza a Tépéscsinálókhoz.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.29.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Ujoncozás.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.16.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Séta az erdőben.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.18.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Virágcsendélet.
A Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeménye.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.19.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Szénásszekér.1867.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.22.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály rajza a Délutáni látogatáshoz.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.23.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:A papagály.
Kiss Emil /New-York/ gyüjteményéből.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.23.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Tanulmány a Zálogházhoz.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.25.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Fasor.
/Szépmüvészeti Muzeum/

Magyar Müvészet 1925.2.sz.11.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Bucsulátogatás.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.14.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Kovácslegény.
Tanulmány a Zálogházhoz.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.9.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály Önarckép.187o.

Magyar Müvésze 1925 2.sz.4.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Oláh család a ház előtt.
rajz

Magyar Müvészet 1925.2.sz.5.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Oláh menyecske.
rajz

Magyar Müvészet 1925.2.sz.5.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Fonó asszony.
rajz

Magyar Müvészet 1925.2.sz.6.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Részeg ember hazatérése.
Kiss Emil /New-York/ gyüjteményéből.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.7.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Mosónők.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.3.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Tanulmány a Müteremben c.képhez.
Kiss Emil /New-York/ gyüjteményéből.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.l.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály vizfestménye
/szines/

Magyar Müvészet 1925.2.sz.2.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Férfifej.

Magyar Müvészet 1925.2.sz.5o.o. Kerényiné

Munkácsy Mihály:Tanulmányfej.
Szépmüvészeti Muzeum

Uj Salók. 1897
44. g. 401. l.

Munkácsy Mihály: A falu köpe

Művészet 1935,
II.évf.1.sz.2.1.

Virág

Munkácsy M.:Virág csendélet
Liszt Ferenc
Anya gyermekével

Művészet 1936.I.évf.1.sz.29.1

Munkácsy Mihály: Milton diktálja
"az elveszett paradicsomot".

uj Idők. 1895.
I. 460. l.

Munkácsy M: Ecce Homo.

(a vésplet a Golgota
cimü képből – Munkácsy
kápolnai.)

Uj I dók. 1895.

I. 367. l. 68, 69 l. 370 l.

Munkácsy Mihály: 6 várlat

"

"

a „sztójkhoz".

Alexander Moszkowski

Berlin W 30

Motzstraße 22

Fernsprecher: Amt Lützow 4444

...ség vezetése alatt álló intézet és válla-

...re, hogy ezen ügyletek lebonyolitása ugy -

...n kötve, nagyon megkérnők, hogy ezen tényt

...módon nekünk alkalmat nyujtani kegyeskedné-

...ülözhetetlent reclamálhassuk.

...s ur személye iránti tekintettel a többi

...zolványt rendelkezésünkre bocsájtottak és

...ra, hogy jelen kérésünkkel a nagytekintetü

...k, hogy a jövőben is mindent el fogunk kö-

...rdemlésére és vagyunk szolgálataikra min-

kiváló tisztelettel

SOKSZOROSÍTÓ IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Munkácsy Mihály

vőd

Szomakáry István

Párisi antétek

Bp. é?

Valamennyi közvetlenül a vallás- é
rendelt állami és közalapitvanyi h
zetnek.

Munkácsy Mihály

irod

Rabinovszky Marius:
Az új festészet törté-
nete. 1770-1925. Bp.
1926. 92 l

A

Müemlékek Országos Bizo

Munkácsy Mihály

l.

Szabó László dr.

Munkácsy nehány
ismeretlen képe.

Különlenyomat az
Élet 1912. évi hus-
véti számából
Bp. 1912

művészmonografiák
4. vét

ŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
ERE, MŰCSARNOK

alógusokat, azokat és azok
csekk lapot és kérem, hogy
zivesk edne.

	2.- P.
	2.- "
	2,- "
,képes	2.- "
	2.- "
	1.- "
	2.- "
2 pl. á 1.5o.	3.- "
es,	2.- "
	2.- "
küli	1.- "
	2.- "

Munkácsy Mihály

1.

Höller

39. l.

41 l.

uela förendiházi tag.
k mint a műemlékek
nőkének

Budapest

Munkácsy Mihály

Végváry Lajos : Munkácsy

Mihály (Hat reprodukció :
1844-1900) Keszült M. M. halálának Étvenedik évfordulójára.

Munkácsy Mihály

Neve emlére

Komárom Megyei Dolgozók Lapja 1966. ápr. 10.

Munkácsy Mihály.

Szöveg említi: Szalomhar c. művét a Petit Palais /Páris/ Magyar Kiáhitásán

Georges Bondaille:
La peinture moderne

Les Lettres Françaises 1966. máj. 11

Munkácsy Mihály MDK

Vizsga a colpachi iskolában

Párisi interieur

Műcsarnok 1940 A gyermek a művészetben c. kiáll.

Munkácsy Mihály, festő

Emlékművét a margitszigeti
új művészrétányon helyezik el.

—: Terv a körzeti rendelők zsúfoltságá-
nak csökkentésére

9

NÉPSZABADSÁG 1/sz. 1966. jún. 23.

Munkácsy Mihály, festő

MDk

Munkácsy neve is csodálatot kelt
Párizsban a magyar kiállításon.

Kovács István: A magyar és az európai
művészet új ercát ismertük meg 7.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1966. jún. 11.

Munkácsy Mihály

Neve említve

Naplói (Veszprém) 1966. jún. 18.

Munkácsy Mihály

1.

Szabad művészet

1949. 31. l.

Munkácsy Mihály

ved

a

Sas Andor dr.:

Szabadalmas Munkács város levéltára. 1376–1850.
Munkács, 1927. 98–101. l.

A m.kir. vall. és közokt. mi
alatt a keb. számv. VII. os

Költségvetési év: 1931/32.
tása; Müemlékek Orsz. Bizot
Alrovat: 1. és 2. Rovat: 7.

Utasitom, h
Egyesület fiókjának /:Budap
Országos Bizottsága 1931.év
vetkező összegeket azonnal

1.tisztelet

Munkácsy Mihály

zvod

Tragor vácumvezza

107, 108 l.

1.	**Szállítva:** I. **kötet** KEDVEZMÉNYES ELŐFIZETÉSI ÁRA	19	80
	A rendelés négy kötetre szól, a továbbiakat megjelenéskor küldjük		
	Fizetendő: 1941. fola **-tól** 58039 **sz.**		
	postatakarékpénztári bef. lapokon ~~¼ évi~~ havi 5.— **P részletekben.**		

1941 szept. 15.

Budapesten, 194 évi hó

A Kir. Magyar Egyetemi Nyomda Könyvesboltja Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 18. szám állandóan raktáron tart hazai és külföldi tudományos, valamint szépirodalmi műveket, előfizetéseket elfogad az összes lapokra.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST VIII, MÚZEUM-KÖRÚT 6. SZ.

36441. — K. M. E. Ny.

Munkácsy Mihály

Végvári Lajos: Két Munkácsy-tanulmány. I. A Munkácsy-kérdés.

Szabad Művészet

1950. 174–180. l. Képekkel

U. a.: II. A Munkácsy-iskola.

1950. 181–187. l. Képekkel.

Munkácsy Mihály

l.

Királyné Csillery Klára

Munkácsy Mihály
tulipános ládája.

Szabad Művészet

1950. 188–189. l.

Kerpel.

Munkácsy Mihály

1.

Rajnai Miklós:

A Munkácsy-album.

Szabad Művészet

1950. 189. l.

Munkácsy Mihály

Szabad Művészet
1950. 161. l.
(Munkácsy Mihály-
díj:)

Tratto di Via Cavour e Via Cremona, scomparsi (1932).

po di quelle anticaglie, che volentieri avrebbero soppresso pur

Munkácsy Mihály

l.

Pogány G. Gábor:
Munkácsy Mihály
(1844–1900)

Szabad Művészet

1950. 162–173 l.
képekkel

Inizio dei lavori di sterro per la Via dell'Impero (inverno 1932).

Munkácsy Mihály

1. okt.

Szabad Művészet
1950. 267. l.

Post-Check-Conto Nr. 819.94
Telegramm-Adresse: Berté

M.D.K.

Munkácsy

Polgár Géza: "Mozart jubileum" c. irásának keretében a lap hozza a müvész festményének repr.-ját "Mozart élete utolsó napján vezényli Requiemjét" cimmel.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. okt. 1-7. IV. évf. 41. sz. 24-25. lap

Munkácsy Mihály MDK

A Kálvária, olf.

Mücsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállitás

MDK

Munkácsy Mihály

Munkácsy M.: Emlékeim. Bp. 1921.

MDK

Munkácsy Mihály

Lehel F.: Önkritika. Nemzeti Művészet 5-6. sz. 85.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Zivatar a pusztán

Naplemente

Krausz Simon gyüjteménye. Árverési Közlöny 1929.
5. rk. sz. 7.l.

MDK

Munkácsy Mihály

Vámos Ferenc: A magyar formanyelv épitészetünkben.
MMÉEKözl. 1929. márc. 3. 61.l.

Munkácsy Mihály MDK

Krisztus keresztrefeszitése

Műcsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállitás

Munkácsy Mihály MDK

A Kálvária, repr.

Mücsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállitás

Munkácsy Mihály

cód

Munkácsy Mihály:
Emlékeim. Végvári Lajos bevezetésével. Bp. 1950.

zvetlenül a Fabank r.t.-hez átutalni

Teljes tisztelettel

INSTRUCTUS INGATLAN ÉS RUFORGALMI
R.T.

Munkácsy Mihály

l

Szabad Művészet

1950. 269. l.

...i. Erhalten: aprilis 6 au...

Wien, am 5. April 1901

...k Országos Bizottsága,
Budapest II
Andrássy-út 66 II

...besitze Ihres Geehrten v.
... wir dessen Inhalt
... Kenntnis und sind
...Anschauung, dass infolge

Munkácsy Mihály

Laid okv.

Oltványi Imre

Munkácsy Mihály

életrajzi levelei -

Szabad Művészet

1950. 12. sz. 490-

495. l. Kejlekkel

A szép ifjú párnak
zavartalan tartós derüs boldogságot kíván
igaz szívből

Gerevich Tibor

Munkácsy Mihály

l.

Szendrei: Miskolc

város tört. V. K.

388 — 390. l

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula úrnak

Festőművésznek és Restaurátornak

Budapest VI

Szondy utca 98.B II/13

Munkácsy Mihály

A.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 355, 356. l.

MAGYARORSZÁG
10f
BUDAPEST

Munkácsy Mihály

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 353. l.

Mintapince

Tokaj-Hegyalja

Budapest, V. Nádor-utca 5.

	0.7	0.5	0.35	0.2	0.1
20					
	1.20		-.60		-
	1.20		-.60		
50	1.20	-.85	-.60	-.40	
		1 60			
		2.40			
		2.-			
-.	1.60	1.20	-.90	-.60	
	2.30				
		2.80		1.40	-.90
		3 20			
50		3.60		1.80	1 20
		4.40			
		4.40			
		5.50			
		7.-			
		10.-			
		15.-			
		4.-			
	2.80				
	2.40				
)		-.70			

Áraim üveg nélkül, fényüzési- és forgalmi-adót beleértve, Budapesten házhoz szállitva, vidékre ládát és csomagolást önköltségi áron számitva- helyt vasut Budapest értendők. Sötét üvegekért 20, fehér üvegekért 30 fillért számitok, azokat ugyanilyenáron visszaveszem. Postaládáim 6 és 12 üveget, vasuti ládáim 20, 30 és 60 üveget tartalmaznak.

—

Tokaji pecsenyebor: finom, enyhe illatu, nagyon kellemes ital.

Tokaji édes furmint: intenziv édes illatos és zamatos bor.

Tokaji szamorodni: a legjobbévjáratok válogatott és igen gondosan kezelt, magas szesztartalmu, aromatikus borai. A borgourmandok kedvenc itala.

Tokaji aszu: „a borok királya, a királyok bora". Intenziv szesztartalma, édessége, kövérsége és enyhe simaságának nagyszerü összhangja adja meg finomságát, foszfortartalma pedig gyógyitóerejét. **Egy korty belőle éltető erőként hatja át a szervezetet.**

Lábbadozoknak és vérszegényeknek, továbbá láz ellen nagyszerű gyógyszer.

Kitünő étvágygerjesztő.

Munkácsy Mihály

Szabad Művészet

1950. 9. 7. 36 l.

Okt. 1 tól 31 ig

Teoryzék

58 Kop Kenyér

1 Kiszczyn	18.56
1 fel Kop Kenyér	14
1 fel Kop Kenyér	16
	16
	19.09

Jezsovi Mihály 5225

Munkácsy Mihály

Rabkaladó

194, 195, 196,

197. l.

Munkácsy Mihály, Jestő MDK

A képmű véneti Múzeumban kiállítják Friedrich Beer Munkácsyt ábrázoló terrakotta-szobrát.

(ff): Újra láthatjuk 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. márc. 9.

Munkácsy Mihály, festő

1 művének kiállítása
sorozatban megjelenik
Lyka Károly Munkácsy-monográ-
fiája.

← Lyka Károly Munkácsyról 2

ESTI HÍRLAP, 1964. márc. 10.

MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT.

M E G H I V Ó

a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat 1950. évi junius hó 17-én, szombaton délután 6 órakor a Pázmány Péter Tudományegyetem muzeologus előadótermében (Puskin u. 5.) tartandó Munkácsy emlékülésére.

Tárgysorozat: Pogány Ö.Gábor: Munkácsy Mihály 1844-1900.
Végvári Lajos: Munkácsy Mihály hatása.

Budapest, 1950. junius 14.

VEZETŐSÉG.

F.k.: Dr. Dobrovits Aladár
Sokasz.: Vörösváry, Bp. V. Muzeum-krt. 13.

Munkácsy Mihály

ORSZÁGOS IPARMŰVÉSZETI MUZEUM
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 33-37. TEL. 189-676

Dr. Szentiványi Gyula
XI. Lágymányosi u. 16.

ORSZÁGOS IPARMŰVÉSZETI MUZEUM

BUDAPEST
50 VI. 14. 22
76 R

Hivatalból
Díj átalányozva